Ч. 76. Львôвъ, Субота 2 (14) жовтня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

VII. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Ôтъ Администраціи.

☛ Съ днемъ 1 (13) жовтня розпочався 4-ый чвертьрôкъ. Просимо поскорити съ надôсланьемъ предплаты на новый чвертьрôкъ, а заразомъ просимо выровнати рахунки за минувшій часъ.

Напасти „закристіяна“.

Певнѝ объявы галицко-польскихъ дневникôвъ въ родѣ Dziennika pol. и Gazet-ы narod. представляютъ вже тôлько патологичный интересъ для студіи надъ хоробливымъ розвоемъ галицко-польского шовинизму. Ôтъ коли зъ краевого шпиталю въ Кульпарковѣ выдалено неулѣчимо хорыхъ, на стовбцяхъ Dziennika pol. можна що разъ частѣйше стрѣтити слѣды божевôльныхъ выскокôвъ Кульпаркôвскихъ пенсіонистôвъ.

Такъ недавно появилась въ Ч. 280 Dziennika pol. вступна статя, вымѣрена нѣбы то противъ оо. Змартвыхвстанцѣвъ, але въ сущности обчислена на то, щобы осквернити єдину руску гимназію во Львовѣ, выставляючи єи яко гнѣздо „москальофильскои пропаганды“ и въ однои стороны выставити Русинамъ хосенность а бодай нешкодливость интернату оо. Змартвыхвстанцѣвъ, а зъ другои стороны устелити дорогу до нового наѣзду на руску гимназію, такъ само, якъ свого часу приготовлялась дорога до Добромиля. Сама статя Dzien. pol. носила на собѣ надто видиме пятно божевôльнои злосливости, щобъ можна було сумнѣватись о єи походженю и нею поважно заниматись.

Нынѣ однакожь забрали голосъ въ тôй справѣ такъ настоятель оо. Змартвыхвстанцѣвъ, якъ и директоръ рускои гимназіи, заперечаючи всѣмъ мнимымъ фактамъ и выводамъ Dz-ka pol., що впрочѣмъ було о стôлько влишнымъ, о скôлько кождый здоровомыслячій вже при самôмъ читаню статіи Dz. pol. мôгъ доглянути безпôдставность нѣчимъ неоправданои напасти сеи газеты. Редакція Dzien. pol. приперта до стѣны, щобъ подала доказы своихъ выводôвъ о „москальофильскôй пропагандѣ“ въ рускôй гимназіи, ôтповѣла, що она сего не може зробити „z powodów, które każdy łatwo zrozumie“!! Сего не може редакція зробити що до мнимого розширюваня россійскихъ брошуръ мѣжь учениками оо. Змартвыхвстанцѣвъ учащаючими до рускои гимназіи! А що до „москальофильскои пропаганды“, то редакція наводитъ на доказъ сеи пропаганды то, що молодѣжь „входитъ и выходитъ зъ церкви безъ ладу и порядку, розмовляє, смѣєся, a nadto demonstracyjnie nie klęka w cerkwi“. Horrendum!! Коли се суть признаки „москальофильскои пропаганды“, то пôсля такои логики Dzien. pol. цѣлый Львôвъ съ всѣма своими костелами єсть гнѣздомъ страшнои москальофильскои пропаганды, далеко бôльше, якъ руска гимназія, а взглядно Волоска церковь. Кто знає тôлько, що руска молодѣжь идучи до сеи церкви муситъ переходити черезъ найгустѣйше людьми натовпленѝ улицѣ, такъ що хиба асистенція войскова моглабъ тутъ ладъ удержати, кто знає дальше, якъ переповненою буває завсѣгды Волоска церковь народомъ такъ, що тамъ не то що не можна вклякнути, але и станути годѣ, сей легко зрозумѣє, для чого молодѣжь не може анѣ входити анѣ выходити зъ церкви войсковыми рядами, анѣ въ церквѣ вклякати на плечахъ другихъ людей. Коли бъ однакожь репортеры Dzien. pol. замѣсть иностороннихъ „перегринацій“ схотѣли завитати коли хочьбы до латиньскихъ костелôвъ, то побачили бъ, що и тутъ польска молодѣжь входитъ не все въ такôмъ то дуже взорцевôмъ ладѣ, (чого остаточно въ людномъ мѣстѣ и годѣ жадати) а надто, що навѣть въ катедральнôмъ костелѣ латиньскôмъ майже бôльша часть людей „demonstracyjnie nie klęka“ и що розмовы або и смѣхи не належатъ до привилеѣвъ учащаючихъ до рускихъ церковь, але противно, якъ показуютъ гдеякѝ маєвѝ ôтправы, зовсѣмъ где инде. Се все повиннобы було здержати редакцію Dzien. pol. ôтъ єи выводôвъ о „москальофильскôй пропагандѣ“. Але, що се не сталося, що Dziennik polski мимо того такъ голосно и заѣло выводитъ свои напасти на руску гимназію и руску молодѣжь, — се показує вже щось бôльше, — се доказъ, що умысловѝ слабости справдѣ въ перераженючій способъ обгортаютъ гдеякѝ умы, котрымъ булобы ôтповѣдне мѣсце въ Кульпарковѣ, єсли бы ихъ недуга не була невылѣчимою.

ДОПИСИ.

Зъ Дрогобыча.

Понятье о щастю, якъ и само щастье єсть дуже взглядне. Мѣсто Дрогобычь може вважатися взглядно щасливымъ яко осередокъ нафтяного промыслу, хочь, якъ показуєся, пôдвысшеный мин. Дунаєвскимъ податокъ ôтъ нафты богато въ гдечѣмъ зменшає бодай у гдеякихъ Дрогобычанъ почутье сеи щасливости. Дрогобычь може вважатися щасливымъ, маючи въ особѣ пос. Гавзнера свого спôвпредставителя въ радѣ державнôй. Дрогобычь має те щастье, що єго посолъ до сойму не тôлько єсть министромъ и Ексцеленціею, але почуваєся до обовязку ставати передъ своими выборцями. А се вже не мале, хочь все таки лише взглядне щастье, бо, якъ справедливо сказавъ пос. Охримовичь, „вѣдомо панамъ, що мало котрый зъ послôвъ почуваєся до обовязку, станути передъ своими выборцями“. Не знаю, чи пос. Охримовичь мавъ тутъ на думцѣ рускихъ послôвъ, але на кождый случай мавъ повне право на пôдставѣ практики рускихъ послôвъ сказати тѝ слова и вважати се за велику заслугу, що мин. Земялковскій, хочь и носитъ титулъ, котрымъ єще нѣ одинъ рускій посолъ не може повеличатися, завитавъ дня 7 жовтня с. р. до Дрогобыча, щобы станути передъ своими выборцями. Розумѣєся, що сей фактъ вже самъ собою мусѣвъ дуже урадувати Дрогобычанъ. Вѣдома жь рѣчь, що рускѝ выборцѣ навѣть рекомендоваными листами не можутъ допроситися гдеякихъ своихъ рускихъ послôвъ, щобы зволили хочь „показатись на очи“ своимъ выборцямъ. Мѣсто Дрогобычь було отже щасливе самымъ приѣздомъ свого посла. Мѣсто Дрогобычь обявило свою радôсть зовсѣмъ оригинально. М. Земялковскій приѣхавъ о 1 г.; до 3 г. представлялись власти мѣсцевѝ и всякѝ достойники, почѣмъ устроєно пиръ, котрый тревавъ ôтъ 3—6 год. Пôдчасъ пиру пôднесено много тоастôвъ, передовсѣмъ на честь министра-посла, на честь маршалка, бурмистра, на згоду обохъ обрядôвъ, „kochajmy się — niedajmy się“, гр. Ст. Тарновскій зъ Снятынки внѣсъ тоастъ на чувства Полякôвъ, „згôднѝ съ традиціею исторіи“, на що знову о. Тороньскій давъ зрозумѣти, що исторія нѣколи два разы не повторяєся, а йде новыми дорогами и коли Поляки обавляются бурѣ ôтъ всходу, то тôлько згода оперта на справедливости и взаимне порозумѣнье може дати силу обомъ народамъ и єдино сею силою можутъ оба народы остоятись противъ тои грозячои бурѣ. Игуменъ оо. Василіянъ о. Немиловичь закôнчивъ тымъ, чимъ розпочався пиръ с. є. тоастомъ на честь министра-посла, „поручаючи єго ласкавôй памяти всѣхъ въ такôй згодѣ жіючихъ“. Зъ всего выходитъ, що въ Дрогобычи говорили о згодѣ лише однѝ Русины, а не Поляки, а хочь кс. Терлецкій говоривъ о згодѣ обохъ обрядôвъ, то се єще далеко не національна згода, тымъ бôльше, що гр. Ст. Тарновскій ажь надто рѣзко выставивъ рôжки „польского чувства згôдного съ традиціею исторіи и конституціею 3 мая“, що знову, якъ вѣдомо, зовсѣмъ не означає пошанованя правъ руского народа и правдивои а щирои згоды мѣжь обома народами!

Розумѣєся, що по тригодиннôмъ пирѣ съ такъ численными тоастами справозданье зъ посольскои дѣяльности було вже значно облегчене и длятого тревало всего на всего вразъ съ всѣма интерпеляціями и внесенями ухвалъ довѣрія лише 30 минутъ. Неменше зрозумѣло и те, що пôсля такого пиру гастрономичнѝ функціи участникôвъ пиру мусѣли въ тôй першôй пообѣднôй пôвгодинѣ взяти верхъ надъ всѣма умысловыми функціями и що про те посолъ мусѣвъ до своихъ выборцѣвъ промовляти дуже популярнымъ, майже библійскимъ складомъ, щобы бути зрозумѣлымъ и надъ мѣру не высилювати мысленя участникôвъ пиру. „На тôмъ свѣтѣ безъ волѣ Божои нѣчого не дѣєся“, — говоривъ мѣжь иншими посолъ-министеръ — „тожь не случай се зробивъ, а воля Божа, що тутъ въ тôмъ мѣстѣ мешкаютъ Поляки и Русины, що мешкаютъ исповѣдники Христа и Мойсея. — То воля Божа, а Богъ єсть нашь отець. Отець отже не може хотѣти, щобы єго дѣти жили въ незгодѣ (*грôмкѝ оплески*), Богъ нашь єсть Богомъ любви, отже и певно, що коли хотѣвъ, щобъ вы тутъ разомъ мешкали, хотѣвъ, щобы вы себе любили. Тожь М. П. коли пôдете за сею волею Божою, Господь поблагословитъ и кождому поодинокому и цѣлôй громадѣ, чого вамъ зъ серця бажаю. (*Славно*). Вы выбрали мене, не жадаючи ôтъ мене политичнои програмы, — не жадайте такъ званого справозданя зъ моеи дѣяльности, бо я на мое нещастье (*чути голосы жалю и видко слезы въ очахъ гдеякихъ выборцѣвъ*) не тôлько посломъ, але и министромъ, — малесенька,

ПАМЯТИ найлучшого друга.

III.

(Дальше.)

Ось visum repertum одного хорого зъ помежи галицкихъ bene natorum et possessionatorum, Станислава Поляновского зъ р. 1875. Съ того часу богато гдечого перемѣнилось, якъ въ соймѣ, где герой сего оповѣданя набрався тяжкои хоробы: morbus blamage, такъ и поза соймомъ, где житье розливаєся своими, що разъ ôтмѣнными новыми струями. Середъ змѣнчивости и бурливости часу остався незмѣненый самъ типъ галицкого шляхтича-консерватиста, якій В. Навроцкій розмалювавъ въ своимъ оповѣданю. Съ великою, превеликою правдою, майже съ вѣщимъ причутьемъ сказавъ В. Н. въ тôмъ оповѣданю: „се не одна звычайна особа, се типъ, що найде послѣдувателѣвъ, сторонникôвъ, котрый колись всѣхъ Вашихъ потягне за собою.“ Гляньмо тôлько вколо себе: чи мало у насъ набереся ще й теперь такихъ консерватистôвъ-шляхтичѣвъ, що то все на устахъ маютъ ту фразу о спôльности интересôвъ съ народомъ, а на дѣлѣ роблятъ зовсѣмъ противно, що все ще снятъ о пережитыхъ идеалахъ паньщанои рѣчи-посполитои, лякаются просвѣты и поступу и радѝбы привернути и новыми формами прикрѣпити старый ладъ, а бодай останки старого ладу такои „спôльности интересôвъ“, где тôлько одна сторона має выгоды и користи, а друга тôлько тягары. Придивѣмось нашому публичному житю въ нашôмъ краю, а побачимо скрôзь, якъ тутъ „сторонники и послѣдувателѣ“ сего типу рухаются съ тыми своими идеалами „спôльныхъ интересôвъ“. А коли се житье повертаєся въ зачарованôмъ крузѣ такихъ „идеалôвъ“, коли тутъ всякій поступъ стрѣчає сильный опôръ цѣлои збитои фалянги, коли тутъ не ма слѣду позитивнои працѣ поступовои, а все тхне якоюсь мало що не середновѣчною мертвотою, а въ тôй мертвотѣ и поворочуваню назадъ упадає край, нидѣє нарôдъ и высуваются страшнѝ мары нужды зъ усѣхъ бокôвъ, — то се знакъ, що громада сторонникôвъ и послѣдувателѣвъ сего типу не такъ мала и не такъ безъ вплыву на наше житье, якбы се здавалось. Галицко-шляхоцкій консерватизмъ має видимо свою силу, хочьбы лише силу неподвижного тягару. Не способна та сила сама собою выробити зъ себе нову силу подвигу, руху и поступу другихъ. Въ однôмъ тôлько случаю здвигаєся она до дѣла — до акціи. Єсть одна справа, одно майже слово, що вправляє ту силу въ рухъ. Послѣдна сцена оповѣданя подає намъ вѣрный образъ такого руху. Ôтъ чогожь то сей мертвецки хорый оживає зъ своеи мертвоты и зрываєся на рôвнѝ ноги? Трикратне благословеньство, трираменный крестъ порывае єго зъ сеи мертвоты на рôвнѝ ноги до безпамятного порыву!

Се може выдаватись на око смѣшнымъ и неимовѣрнымъ. Оно й єсть смѣшнымъ, дуже комичнымъ, але тымъ не менше зовсѣмъ правдивымъ и въ тôмъ почивае и сатира и глубока правда сеи сатиры надъ сторонниками и послѣдувателями сего типу. Тутъ єсть ключь розумѣня объявôвъ нашого щоденного житя. Толкуйте такому типови про позитивну працю для добра краю, — ôнъ не знає нѣчого; толкуйте єму про економичну працю — ôнъ мертвый чи лѣнивый; толкуйте про поступъ — ôнъ не розумѣє и глухій; толкуйте про науку и просвѣту народа — ôнъ ôтхрещуєся; але згадайте за трираменный крестъ, подайте єму поголоску, що въ двохъ-трехъ селахъ поставлено трираменный крестъ, що тамъ або сямъ кто небудь захотѣвъ покористуватись вѣроисповѣдными законами, — вы не потребуєте громовины — ôнъ ôтъ одного такого слова, на одну таку поголоску зôрвеся на рôвнѝ ноги и готовъ Богъ знає що зробити, все що має и не має, жертвувати, все робити, а коли не робити, то бодай на весь свѣтъ кликати: Polizei! Се Ахилесова пята сего типу: вразѣтъ єи, а побачите всю силу зворушену, якои вы бъ нѣколи не догадувались въ здряхнѣлôмъ организмѣ!

И погляньте въ дѣйстне житье и дѣланье тыхъ типôвъ, ихъ сторонникôвъ и ихъ прасовыхъ органôвъ: коли они не знаютъ, що зробити съ економичнымъ упадкомъ краю, и якъ зъ него выдвигнутись, коли они не знаютъ, куда повернутись съ реформою автономичного устрою краю и не находятъ мѣжь собою Колюмба, що поставивбы имъ просто се яйце автономіи, коли просвѣта народа при ихъ заходахъ, а властиво задля ихъ заходôвъ все таки стоитъ тамъ, где стояла с. є. нѐ богато высше зера, коли реформа устрою школъ все таки у нихъ представляє тѝ самѝ трудности, якъ и поправа акустики зовсѣмъ неакустичнои а краєвыми техничными знаменитостями и превеликими коштами збудованои салѣ соймовои, — то въ однôмъ зробили и роблятъ они незаперечимо дуже много, на диво много, скоро, жертволюбно (кошта жертволюбія покрывае фондъ краєвый), спритно и енергично — въ выгублюваню и затираню хочьбы найменшого слѣду и тѣни того, що розумѣєся пôдъ „trzykrotnem błogosławieństwem — bluźnierstwem“, с. є. въ гонитвѣ за тыми страхами и марами, якѝ вытворює ихъ хороблива фантазія. Тутъ нѣчого не значитъ дати рôчно хочьбы 10.000 зр., тутъ солидарнôсть поглядôвъ сама собою и въ одну хвилю громадитъ всѣхъ сторонникôвъ сего типу въ одну фалянгу, а коли и нынѣ той самъ Ст. Поляновскій такъ не надумуючись богато и безъ якого небудь опору знову великодушно пôрвався до великого чину съ новымъ внесеньемъ о утворенье двохъ гр. кат. каноній коштомъ краю по 2.500 зр., то се якъ разъ оправдує обсерваційну быстрôсть В. Навроцкого о глубоку правду єго студій надъ сими типами, бо сежь єсть выплывъ того самого враженя звѣстнои агитаціи чи гравитаціи на нервы п. С. Пол-ого, якъ свого часу въ наведенôмъ оповѣданю трикратне благословеньство пôрвало єго зъ ложа смерти на рôвнѝ ноги.

(Дальше буде.)

Панъ Мандаторъ

оригинальна народна оперетка комична въ 3 актахъ Данила Млаки съ музикою Из. Воробкевича.

(*В.*) Въ четверъ 12 жовтня (30 вересня) выведено на сценѣ руского театру народного нову штуку п. з. „*Панъ Мандаторъ*“. Заголовокъ дуже цѣкавый, штука нова а до того єще оригинальна, написана нашимъ, для народнои сцены такъ много заслуженымъ писателемъ, съ оригинальною, такъ любленою музикою тогожь самого автора — се все разомъ зложилось на то, що публика спѣшила громадно до нашого театру и що цѣла саля була переповнена любителями народнои штуки. Що однакожь лучаєся и найбôльшимъ писателямъ, се лучилось и сего разу. Публика не пôзнала свого

але бачите, всежь таки певна рôжниця. Посолъ дѣлае въ соймѣ, а министеръ тамъ, где ходитъ о то, щобы соймовû ухвалы ввести въ дѣло. Служба не дружба, а зновъ не кождый такъ щасливый, що може все, що хоче, такожь и вдѣлати. Вѣрте менѣ, я дѣлавъ, що мôгъ и старався щось зробити". Въ тôмъ дусѣ повертались промова посла дра Зем., надъ котрымъ злосливый „Szczutek" дивуеся, чому она не розпочалась ôтъ слôвъ „Во имя Отца и Сына и Святого Духа". Однакожь таке справозданье видимо не всѣхъ заспокоило, бо ось исповѣдники Мойсея Соммеръ и Гольдбергъ хочь и узнали загальну засаду житя свого посла, але придержуючись рускои приповѣдки „На Бога складайся, розумужь тримайся", „Богу молись, а самъ стережись" — почали интерпелювати свого посла, що хочь и все дѣеся по волѣ Божôй, але не все по волѣ выборцѣвъ, що пр. справа дрогобыцкого шпиталю не дôйшла до доброго кôнця, що податокъ ôтъ нафты пôдвысшеный, а жиды не маютъ приступу до рады шкôльнои. Дръ Земялковскій ôтповѣвъ, якъ вже и попереду сказавъ, що не все тое маеся, чого хочеся, а що до податкôвъ, то коли мы не хочемо попасти въ варварство, то повиннû мы платити щоразъ бôльшû податки, бо не цивилизація приноситъ сама съ собою бôльшû податки, але податки приносятъ цивилизацію. Впрочѣмъ ся тема не могла дальше розбиратись безъ певного шкодливого вплыву на участникôвъ пиру и дръ Земялковскій дуже вручно и до данои хвилѣ ôтповѣдно потѣшивъ своихъ выборцѣвъ, щобъ були бодай зъ того радû, що податки не суть еще бôльшû, бо, якъ само зъ себе розумѣеся, моглибы бути еще бôльшû, мимо того, що дръ Земялковскій и дръ Дунаевскій суть министрами. Такожь заявивъ дръ Земялковскій, що не мае нѣчого противъ того, щобы заступникъ жидôвъ засѣдавъ въ кр. радѣ шкôльнôй. Коли такъ справа посольского справозданя починала входити на дражливе поле интерпеляцій, пос. Охримовичь въ саму пору звернувъ увагу выборцѣвъ, що предсѣ посолъ мôгъ на взôръ звычаю бôльшои части послôвъ зовсѣмъ не станути передъ выборцями и не сказати анѣ слова, а не то ажь наражатися на такû интерпеляціи, впрочѣмъ дуже замотанû и почасти нестравнû, що отже коли дрогобыцкій посолъ сего не зробивъ а явився, то вже зъ сего взгляду належится ему вотумъ довѣрія. Мимо того выô. Ляховичь зновъ высунувся съ интерпеляцією о реформѣ промысловои уставы, на що дръ Земялковскій ôтповѣвъ, що правительство вже ôтъ двохъ лѣтъ працюе надъ сею реформою и задумуе еи предложити радѣ державнôй, але коли? — сего не знати. О. Тороньскій поперъ внесенье пос. Охримовича, а на упôмненье предс. Блажовского, що замѣсть окликôвъ „niech żyje!" треба до ухвалы вотумъ довѣрія пôднести руки, пôднесли, якъ сконстатовано и въ Gaz. Nar. — wszyscy niemal wyborcy ręce". Въ той способъ закôнчилось справозданье посольске въ 30 минутъ.

Зъ пôдъ Товмача.

Зъ всѣхъ сторôнъ голосимо и кричимо, що насъ бютъ, але зъ жаднои стороны не чути о ратунку нашôмъ, о помочи нашôй власнôй противъ тому надъужитю. На всѣхъ нарѣкаемъ, але не погадаемъ: чи може и мы тому не виннû такожь по части, що оно такъ не есть, якъ бы бути повинно, що мы самû нашимъ поступованьемъ що дня собѣ бôльше лиха творимъ, бо самû учимо нашихъ противникôвъ, якъ они маютъ съ нами поступати а доказомъ сего може бути отъ сей маленькій образець зъ нашого галицкого житя.

Нашъ повѣтъ товмацкій се околиця переважно рускихъ селъ, такъ що число Полякôвъ зовсѣмъ никне навѣть по переведеню новои патріотичнои конскрипціи. Зъ ôтси выходилобы, що въ мѣстѣ головнôмъ того повѣту, въ Товмачи бодай ôтъ Русина буде можна учути въ поважнôмъ мѣсци руске слово: отъ якъ на примѣръ въ судѣ, где навѣть руского священика сынъ есть начальникомъ, въ радѣ повѣтовôй, где двохъ священикôвъ рускихъ засѣдае крôмъ селянъ, въ староствѣ а бодай въ склепѣ або гостинницѣ (реставраціи). Але дарма рѣчь, сего всего тутъ не побачишь. Одинъ нашъ селянинъ, що то не знае иншои мовы лучшои понадъ свою, есть тутъ представителемъ рускои народности, а решта т. е. (поминувши свѣтску интелигенцію, котрои тутъ дуже мало) священики нашû встыдаются съ малыми дуже вынятками, свого рôдного слова якôбы чогось забороненого. Майже всѣ священики повѣту товмацкого говорятъ до ц. к. властей якъ и до автономичныхъ урядникôвъ по польски и такъ само пишутъ а якъ хотятъ вже бути патріотами рускими, то пишутъ до староства попсованою нѣмеччиною а листы до родины въ серединѣ по руски а зъ верха адресуютъ по польски або по латиньски, щобы въ сей способъ не оказатися политично пôдозрѣлыми индивидуами.

Перебуваючи пару тыжднѣвъ недалеко ôтъ Товмача и маючи тамже дѣло съ ц. к. урядомъ податковымъ здивувався я не мало, коли учувъ ôгъ касіера тогожь уряду, що по руски читати не умѣе, що ту пишутся квиты по польски або по нѣмецки яко въ mowie urzędowej, що ôнъ яко ц. к. касіеръ не обовязаный квитъ по руски написаный пріймити. Здивувало мене, що я першій бувъ примушеный учити ц. к. касіера уряду податкового, котрый цѣлу свою платню майже зъ рускои кишенѣ бере, — що то język urzędowy а що то языкъ краевый и що до него яко касіера нѣчого не належитъ бôльше якъ тôлько ôтчислити грошѣ на рускій, нѣмецкій чи польскій квитъ а бôльше нѣчого. Кто сему виненъ, що урядникъ подôбныхъ слôвъ вымовити не боится а дальше, кто сему виненъ, що касіеръ товмацкій не умѣе нѣчого по руски?

Мы самû сему виннû!

Мы учимо урядникôвъ такъ Нѣмцѣвъ, Полякôвъ якъ такожь и Русинôвъ по польски говорити, если съ ними въ тôй мовѣ розмавляемо и пишемо, мы отже самû даемъ першій примѣръ до соромленя своеи рôднои мовы, мы такимъ нашимъ поступованьемъ причинилися до сего, що ц. к. Дирекція скарбова не видѣла вже и потребы давати до руского повѣту урядника, котрыйбы розумѣвъ и умѣвъ мову, якою повѣтъ говоритъ.

Соймъ краевый.

Двайцять друге засѣданье, дня 10 жовтня.

Зъ петицій ôтчитаныхъ цѣкавѣйшû: Мих. Илюкевичь жалуеся на насиліе, сповнене бурмистромъ въ Добромили при кватерованю жовнѣрôвъ. — Гром. Острôвъ о запомогу на будову церкви. — Гром. Калушь о будову шпиталю тамже. — Гром. Рава руска о запомогу для погорѣльцѣвъ. Соймъ ухваливъ ôтъ разу 300 зр. запомоги.

Зъ порядку дневного соймъ принявъ прелиминарь школы рôльничои въ Черниховѣ за р. 1883. Выдатки прелиминованû на 46.994 зр., доходы 29.860 зр., — недобôръ 17.134 зр.

По принятю внесеня п. Ем. Торосевича о змѣнѣ уставы о доѣздахъ желѣзничихъ послѣдувало справозданье комисіи администраційнои о внесеню п. Меруновича въ справѣ урегулёваня правныхъ ôтношень жидôвъ. (Справоздавець пос. Вольфартъ).

Внесенье п. Меруновича розпадаеся на три части. Першій уступъ высказуе загально потребу „всесторонного урегулёваня ôтношень правныхъ жидôвъ въ дусѣ конституційного рôвноуправненя съ жителями иншихъ вѣроисповѣданій"; другій уступъ домагаеся, щобы соймъ зажадавъ зъ уряду выслѣдити содержанье религійныхъ законôвъ жидôвскихъ обнятыхъ т. зв. „талмудомъ" и наконець щобы ухвалою сойму була высказана рôжниця мѣжь засадами обовязуючихъ законôвъ краевыхъ и державныхъ а религійными правами жидôвъ. Що до першого уступу внесеня, то въ тôмъ взглядѣ запали вже ухвалы соймовû зъ 8 жовтня 1868 и 30 марта 1876. Комисія годится отже на першій уступъ внесеня п. Меруновича. Въ наслѣдство ухвалы сойм. зъ 1868 р. розпочато въ 1872 р. лишь контролю надъ жидôвскими книжками метрикальными, але таку контролю переведено не у всѣхъ громадахъ. Кромѣ метрикъ жидôвскихъ есть еще друга важна справа, потребуюча контролѣ, именно „хайдеры". Требабы хайдеры пôддати пôдъ контролю рады шкôльнои пôдъ взглядомъ квалификаціи учителѣвъ и книжокъ шкôльныхъ. Наконець належитъ усунути неправильности супружествъ жидôвскихъ, котрû ôтбуваются съ поминеньемъ закона цивильного. Се суть справы, котрû потребуютъ регуляціи. Що до выслѣдженя содержаня талмуда, то вправдѣ вже въ цвѣтни 1881 р. академія наукъ въ Краковѣ на дотычну петицію п. Меруновича до сойму заявила, що „булобы рѣчею дуже пожаданою, щобы засады талмуда стали вже разъ добре звѣстнû суспôльности и правительству задля оцѣненя, въ чѣмъ приписы талмуда противлятся засадамъ суспôльности христіяньскои", — то однакъ комисія не привязуе до выслѣдженя талмуда такои важности, якъ п. Меруновичь. Комисія ставитъ отже слѣдуюче внесенье: „Соймъ взывае правительство, щобы въ належнôй дорозѣ перевело всесторонне урегулёванье вѣроисповѣдныхъ ôтношень жидôвъ, а въ особенности, щобы перевело въ цѣлôмъ краю ôтвѣтну организацію вѣроисповѣдныхъ громадъ (кагалôвъ) съ баченьемъ на тое, щобы тû громады и ихъ зверхнôсть въ своѣмъ дѣйствѣ не вдиралися въ обсягъ законôвъ цивильныхъ и администраційныхъ".

Въ загальнôй дискусіи записалися до голосу дръ Цукеръ, Меруновичь, дръ Гольдманъ и гр. Круковецкій.

Дръ Цукеръ, жидъ, посолъ бродскій, розглаголався дуже широко; говоривъ до $1^1/_2$ годины. На вступѣ заявивъ, що годится съ внесеньемъ комисіи и признае потребу реформы кагалôвъ, але зъ иншихъ мотивôвъ, якъ пос. Меруновичь. Становище жидôвъ було выняткове, але за часôвъ Польщѣ; тогды жиды були трактованû яко ôтрубне тѣло, управляли самû собою и пôдлягали своимъ властямъ духовнымъ не лишь пôдъ взглядомъ религійнымъ, але и политичнымъ та администраційнымъ. Вже за цѣс. Іосифа II наступила змѣна. Іосифъ II стоявъ за зверхною властею державы, бувъ отже противный жидôвскôй ôтрубности. Въ р. 1782 ôтнято жидôвскимъ зверхностямъ всяку власть администраційну и судову, а позôстали лишь „кагалы". Кагалы мали вправдѣ якійсь вплывъ на побôръ податкôвъ и рекрутôвъ, але всѣ тû права пôзнѣйше имъ ôтобрано. Дръ Цукеръ стараеся выказати, що кагалы — се то само, що протестантска громада вѣроисповѣдна и католицкû парохіи, братства, капитулы и т. д. Що до рабиньскихъ судôвъ, то Цукеръ уважае ихъ полюбовными, а такû суды не суть вязанû кодексомъ. Ба що, Цукеръ стаючи въ оборонѣ „хайдерôвъ" твердитъ, що учителѣ хайдеровû посѣдаютъ квалификаціи, вымаганû уставою шкôльною! Ученыхъ рабинôвъ — каже дальше Цукеръ — нема, хибабъ ихъ спроваджувати зъ заграницѣ, а „клятва" жидôвска заборонена пôдъ карою 50 талярôвъ и баниціи. На замѣтъ Меруновича, що въ кагалахъ збираются складки на недозволенû цѣли, якъ пр. на перекупство урядникôвъ, Цукеръ не ôтповѣдае, бо — каже — Меруновичь не навѣвъ фактôвъ. Ôттакъ Цукеръ перейшовъ до „Талмуда" и заявивъ, що борба противъ него ведеся ôтъ вѣкôвъ. Въ 1510 р. выхрещенець Пфеферкорнъ одержавъ бувъ призволенье ôтъ цѣсаря конфискувати и палити талмудъ. Въ Могунціи архіепископъ спротивився тому и представивъ справу цѣсареви, а той ôтдавъ дѣло анкетѣ. Закипѣла борба о талмудъ въ цѣлôй Европѣ, университеты брали въ нѣй участь; парискій университетъ бувъ противный талмудови. Ажь папа римскій ôтдавъ рѣшенье тои справы комисіи зъ кардиналôвъ и кардиналы (съ вынятком одного) обстали за талмудомъ. Цукеръ, розумѣесь, стае такожь по сторонѣ кардиналôвъ, с. е. за талмудомъ. Въ славословію талмуда Цукеръ забѣгъ ажь такъ далеко, що уважавъ отвѣтнымъ наводити слова свого хайдерового учителя талмуда, котрый будьтобы мавъ ему сказати, що „наука Исуса Христа: люби ближнёго, якъ самого себе, — взята зъ талмуда! (Пос. кс. Бухвальдъ: *неправда*!) Дальше дръ Цукеръ звернувся до замѣту, що жиды уживаютъ крови христіяньскои для ритуальныхъ цѣлей. Пôсля толкованя Цукра сей замѣтъ повставъ зъ того: въ Талмудѣ есть легенда зъ другого столѣтя передъ Христомъ, пôсля котрои Фараонъ щобы выгоитися зъ трудоватости мавъ уживати купелѣвъ зъ крови зарѣзаныхъ дѣтей жидôвскихъ. Потому той закидъ почато звертати на жидôвъ, але — якъ каже Цукеръ — навѣть самъ Пфеферкорнъ подôбного припису въ талмудѣ не знайшовъ: „А п. Меруновичь выточивъ ту справу въ Тиса-Еслярь и въ Лютчи коло Стшижова. Тымъ чиномъ пос. Меруновичь не вагався зъ сего мѣсця кинути головню, котра на случай моглабы обудити дикû страсти. Для мене непонятно, що зъ премисъ такихъ, якъ що религія жидôвска наказуе такû огидства, що жидôвска служба божа есть жертвою Молохамъ и Вааламъ, доходитъ п. Меруновичь до того, що потрѣбно реформы Іосифиньского патенту. Се для мене психологична загадка. Бо въ хвили, колибъ опинія европейска увѣрила въ правду такихъ огидствъ, тогды зъ груди милiонôвъ выйшовбы зовсѣмъ инакшій окликъ: „Прочь съ ними! Нема для нихъ мѣсця въ цивилизованôй суспôльности!" Пôдъ конець своеи промовы дръ Цукеръ похваливъ Австрію, где, дякувати законамъ, жидамъ такъ добре, якъ нѣгде въ цѣлôмъ свѣтѣ.

По дру Цукеру промовивъ п. Меруновичь. Заявляю, що я не думаю ôткликати нѣчого зъ того, що я сказавъ при мотивованю свого внесеня. Годжуся на внесенье комисіи, але думаю, що если пытанье жидôвске мае бути розвязане, то се статися може лишь по попереднôмъ выслѣдженю талмуда; жалую отже, що комисія тую часть мого внесеня усунула. Самъ Цукеръ признавъ, що талмудъ мае двѣ стороны: религійну и свѣтску; я лишь бажавъ, щобы тую послѣдну розъяснити. Талмудъ не есть мертвою буквою,

---

автора, оторопѣла зъ розчарованя и могла шукати оправданя хиба въ тôмъ, що представленье сеи оперетки було, мабуть, лише пробне, щобъ показати, чи нова штука годится для сцены, чи нѣ?

Мандаторъ ôтгрававъ дуже важну и рôжнородну ролю въ житю нашого селяньского народа; тымъ и надаеся типъ мандатора якъ неможь лучше такъ для трагичного якъ и комичного представленя въ образѣ народного житя зъ панщиняныхъ часôвъ. Наша литература, правду сказати, зовсѣмъ убога въ тôмъ взглядѣ, а найвѣрнѣйшій, хочь далеко еще неповный образъ мандатора все таки являеся доси въ Корженёвского „Верховинцяхъ", такъ удачно присвоеныхъ нашôй сценѣ.

Якимже жь заявляеся „Панъ Мандаторъ"? Заразъ въ першôмъ актѣ бачимо цѣлу его обстанову. Бачимо его въ мандаторскôй канцеляріи, якъ ôнъ пôсля веселои нôчнои гулятики на крестинахъ у економа спѣвае похвальну пѣсню на свое веселе, выгôдне, безжурне, гуляще житье. Ôнъ обманюе свою жѣнку лестными, солодкими словами, а пропадае за гарными молодицями и дѣвчатами. Гарна вдовина дочка Одарка розпалила весь огонь его страсти. Ôнъ тôлько и думае надъ тымъ, якбы еи „змудрувати", та при тôмъ не забувае и на лѣсничиху Сабину, котрôй посвячуе колька куплетôвъ своихъ веселыхъ пѣсень. Въ своѣмъ урядѣ мае ôтповѣдну собѣ компанію, писаря и десятника, такихже пяниць, якъ ôнъ самъ, и такихъ же дирукôвъ, запопадливыхъ на людску кривду и на добрû хабарѣ. До мандаторскои канцеляріи приходятъ селяне съ жалобами и просьбами, приходитъ и жидъ съ просьбою о мандаторске покровительство, и всѣ они мусятъ здорово оплачуватись добрыми дарунками и грôшми панови мандотарови и его пôдвладнымъ. Се еще найлучша часть оперетки. Она бодай приближаеся до характеристики мандатора, хочь вже и тутъ характеристика становиска мандатора не вповнѣ вѣрна и типова, а ôтношенье мѣжь мандаторомъ а писаремъ и десятникомъ за надто конфиденціональне. Мандаторъ панщиняныхъ часôвъ ледво чи бувбы такъ конфиденціонально частувався и роздебендувавъ съ писаремъ и десятникомъ, якъ сей Брониславъ, що зве себе якъ на то „де Зухвальскій"! До удачнои характеристики мандатора можна зачислити и самъ початокъ интриги: коли то мандаторъ, щобъ позбутись свого соперника, любовника Одарки, Петра, гарного парубка и единака поважного и на диво въ тû часы богатого господаря Миколы, задумуе ôтдати Петра въ рекруты, а надто еще нѣбы то за уразу мандаторского уряду замыкае его до арешту. Та тутъ и кôнчится властиво мандаторъ. Все, що дальше дѣеся, не показуе и слѣду зъ мандатора. Жѣнка мандатора дôзнаесь ôтъ Одарки и еи матери, що панъ Брониславъ напосѣвся на дѣвчину и хоче еи „змудрувати". Зависть и гнѣвъ обуреня будятся зовсѣмъ природно въ серцю панѣ Зофіи и она задумуе пôмсту, чи, якъ каже, „пôдкувати мужа на чотыри копыта". Мандаторка намовляе Одарку, щобъ схитрила съ мандаторомъ, щобъ удавала, що йде за его бажаньемъ и щобъ назначила ему въ лѣсовôй прогалинѣ „rendez-vous", нѣбыто для „змудрованя". За то обѣцюе мандаторка вызволити Петра и вымогчи ôтъ мандатора, щобы позволивъ побратися Петрови съ Одаркою. Одарка подалась на плянъ мандаторки и пôдхитрила мандатора. На означеный вечеръ являеся п. мандаторъ (пôсля представленя п. Грыневецкого въ фраку, съ стрѣльбою на плечахъ и великимъ кошикомъ съ ласощами въ рукахъ!!!) въ лѣсовôй прогалинѣ. Тымчасомъ панѣ Зофія, розставивши вже попереду Миколу и Одарчину матѣрь та писаря и десятника въ лѣсѣ, являеся сама перебрана за Одарку и выслухавши за дубомъ любовныхъ optativ ôвъ свого мужа о Одарцѣ высуваеся яко щебетлива Одарка и повисае на шіи мандатора. Коли такъ панъ мандаторъ починае „мудрувати" съ мнимою Одаркою, являеся любовна пара: Петро съ Одаркою, перебраною за мандаторку. Мандаторъ торопѣе побачивши невѣрнôсть своеи жены и починае мало по мало, кинувши свою Одарку, розмахуватись до моральнои проповѣди о невѣрности своеи жѣнки, але въ тôй хвилѣ вылуплюеся зъ мнимои Одарки правдива мандаторка и починае сыпати цѣлымъ словаремъ супружескихъ моралôвъ о вѣроломности, а наконець прикликавши розставленыхъ сторожѣвъ своеи морализуючои мисіи приневолюе свого мужа дати на письмѣ призволенье на подруже Петра съ Одаркою.

Licentia poetica мае въ комичнôй оперетцѣ безперечно найширшій просторъ, але и тутъ суть певнû границѣ, котрыхъ не годится переходити, если штука не мае понижитись до неправды и тривіяльности. Не будемо вже въ то входити, чи сельска дѣвчина такъ скоро и легко ôтважится и подасться на плянъ хитрощѣвъ съ мандаторомъ, але намъ здаеся, що сцена „змудровуваня", положена авторомъ въ розвязку цѣлои оперетки, вже ажь надъ мѣру грѣшитъ своею тривіяльностею и що нѣ одна мандаторка не попалабы на такій плянъ, якъ панѣ Зофія де Зухвальска, щобы невѣрнôсть свого мужа, пониженье свого доминіяльного достоиньства, ба навѣть и свою тяжко оскорблену честь жѣночу (а не то паньску!) такъ афишувати передъ людьми, въ котрыхъ она и пôсля своеи традиціи паньскои и пôсля свого становища и свого мандаторского свѣтогляду нѣколи не вважала за собѣ рôвныхъ, але за дуже а дуже значно низшихъ. Самоволя, здирство и деспотичне пановане мандаторôвъ надъ мужиками мало свое жерело не тôлько въ егоистичнôй натурѣ, але и въ самôмъ свѣтоглядѣ мандаторскôмъ, пôсля котрого мужикъ въ очахъ мандатора ледво чи вважався навѣть чоловѣкомъ, а тымъ менше ему рôвнымъ, передъ котрымъ ôнъ мôгбы своѣй жѣнцѣ — панѣ мандаторцѣ — говорити моралы о найинтимнѣйшôмъ житю супружескôмъ. Зновъ жежь и мандаторка, хочьбы она була не знати якъ добросердною, всежь таки була она на стôлько напоеною спаношеными засадами свого доминіяльного свѣтогляду, що она нѣякъ не моглабъ податися на способъ „пôдковувати на чотыри копыта" свого мужа не тôлько передъ мужиками, але навѣть передъ такими простыми піяками, якъ писарь и десятникъ — и то еще въ тôй цѣли, щобы подружити Петра съ Одаркою!! Колибъ се навѣть могло бути правдою, то тогды вже теряеся всякій слѣдъ характеру мандаторского и заголовокъ „Панъ мандаторъ" не мае нѣякого оправданя. Тутжежь ломится характеристичнôсть и типовôсть мандаторства и образъ выходитъ зовсѣмъ невѣрнымъ и неправдивымъ.

Сю дуже слабу и, якъ намъ здаеся, зовсѣмъ неудачну розвязку цѣлои оперетки доповняе еще само собою нещасливе переведенье штуки. Черезъ всѣ три акты засуджена публика на те, придивлятись ôтразливôй піятицѣ писаря и десятника та слухати ихъ крайно тривіяльнои бесѣды и такихже спѣвôвъ. Голошенû піяками простацтва просто встыдомъ обливаютъ кожде лице слухачѣвъ, а навѣть мандаторъ позваляе собѣ дотепôвъ надъ всяку мѣру неприличныхъ. Якъ на лихо назначае авторъ писареви и десятникови найвиднѣйшу ролю побôчь самого мандатора. Черезъ те стаеся цѣла штука до крайности тривіяльною. Навѣть и музика не въ силѣ тутъ залагодити сего враженя тымъ бôльше, що она надто нагадуе въ однôй половинѣ легкû спѣвы нѣмецкû, а въ другôй половинѣ мотива зъ ярмолоя. Не можемо и

бо хочь ôнъ повставъ еще въ першихъ столѣтяхъ по Христѣ, то жиды завсѣгды и нынѣ пôсля него поступаютъ. Я хочу того, щобы жиды не вымыкалися зъ пôдъ обовязуючихъ законôвъ. Побôчь наведеныхъ д. Цукеромъ моральныхъ засадъ, талмудъ може мѣстити такожь засады и постановы правнѝ, незгôднѝ съ нынѣшною цивилизаціею и поступомъ. Найтяжше дôткнувъ жидôвъ закидъ, якій я взявъ зъ письма рабинату вѣденьского до суду въ Стшижовѣ. Рабинатъ заперечивъ той замѣтъ въ письмѣ до сойму, але я обстаю при своѣмъ, бо акта будутъ ту ôтчитанѝ и покажеся, що правда по моѣй сторонѣ.

Пос. дръ Гольдманъ, звѣстный патріотникъ mojżeszowego wyznania, почавъ свою промову простованьемъ закиду Меруновича, що жиды все держатъ съ сильнѣйшимъ и длятого пережили тôлько державъ и народôвъ. Именно розлютило Гольдмана тое, що Меруновичь сказавъ, будьтобы жиды пôдчасъ повстаня польского въ р. 1863 держали „niby“ съ Поляками. Дръ Гольдманъ поучивъ п. Меруновича, — котрый яко польскій патріотникъ повиненъ о тôмъ такъ само добре знати, якъ дръ Гольдманъ, — що „десятый павильонъ Варшавы, въ котрôмъ вязнено рабина Майзельса и 262 прочихъ жидôвъ, свѣдчитъ о чѣмъ иншôмъ, бо етапы на Сибѣрь, тюрмы, шибеницѣ и кулѣ московскѝ не свѣдчатъ о тôмъ, щобы жиды лишь „niby“ тримали съ Поляками. Дръ Гольдманъ ôтсылае Меруновича до письмъ св. Августина, щобы зъ ôттамъ довѣдався, длячого жиды доси живутъ. Дальше стае въ оборонѣ талмуда и зъ него стараеся вывести, що жиды не потребуютъ христіяньскои крови. Скôнчивъ же свою бесѣду высказаньемъ свого глубокого пересвѣдченя, що захôдный и пôвнôчный антисемитизмъ не закорѣнится межи польскою интелигенціею въ нашôмъ краю, „bo czynami kacapów i dzikich krzyżaków szlachetny i rycerski naród polski nigdy się nie splami.“

Пос. гр. Круковецкій заявляе, що ôнъ нѣколи не выступавъ противъ жидôвъ яко иновѣрцѣвъ, але яко упривилеёванои касты. Въ талмудѣ мусятъ бути и иншѝ засады нѣжь тѝ хорошѝ, якѝ наводивъ дръ Цукеръ. Дальше бесѣдникъ протестуе противъ тому твердженю Цукера, що засада „любови ближнёго“ була высказана въ талмудѣ передъ Христомъ. Талмудъ почався писати доперва въ 2 гôмъ столѣтю по Хр., отже Христосъ нѣчого не взявъ зъ талмуда. (*Браво.*) Притôмъ Христосъ инакше розумѣвъ ближнёго, нѣжь жиды, котрѝ иновѣрцямъ не признаютъ навѣть душѣ (*веселôсть*). Они маютъ прим. власнѝ шпиталѣ, до котрыхъ не припустятъ христіянина, але самѝ тиснутся до нашихъ шпиталѣвъ. Жиды можутъ збирати собѣ свобôдно складки на свои цѣли ритуальнѝ, можутъ накладати податки, коли тымчасомъ христіянамъ того не вôльно; отъ на збиранье всякихъ складокъ потрѣбно позволеня намѣстництва. Гр. Круковецкій такожь повстае противъ хайдерôвъ и сожалѣе надъ темнотою рабинôвъ. Признае, що буваютъ поодинокѝ личности мѣжь жидами такѝ, якими ихъ представили пп. Цукеръ и Гольдманъ, але загалъ жидôвъ зовсѣмъ не такій идеальный.

Потôмъ принявъ соймъ внесенье комисіи одноголосно. Се есть найлучшій доказъ, що всѣ почуваютъ потребу реформы жидôвскихъ упривилеёваныхъ ôтношень.

не хочемо однакожь тутъ судити самои музики, бо може бути, що вина тутъ въ фатальнôмъ выконаню музичнои части, въ якôмъ провинилась сего разу наша сцена.

Представленье самои штуки було навѣть якъ на першій разъ въ многихъ взглядахъ зовсѣмъ неудачне. П нѣ Пôдвысоцка еще збôльшила неудачну характеристику мандаторки тымъ, що тихѝ мѣсця своеи ролѣ и розправу съ своимъ мужемъ (въ 3-ôмъ актѣ пôдъ дубомъ) выголосила зовсѣмъ голосно, коли тымъ часомъ бодай для злагодженя неимовѣрности повинна була ôтдати се тихимъ голосомъ. Въ загалѣ не було видно въ еи грѣ нѣякои модуляціи голосу и переходу въ рôжныхъ, такъ ôтмѣнныхъ фазахъ чувства. П. Грыневецкій въ ролѣ мандатора тожь само нѣчимъ не злагодивъ слабостей своеи ролѣ, ходивъ по селѣ въ шляфроку а до Одарки на лѣсну прогалину выбрався въ фраку! Такожь не можемо нѣякъ порозумѣти, для чого мандаторъ мае мѣняти свою тоалету такъ остентаційно въ — канцеляріи передъ публикою? Такѝ ефекта, обчислюванѝ имовѣрно зъ навычки на провинціональну галерію, ледво чи повиннѝ мати мѣсце на рускôй сценѣ. Петро (п. Милеровичь) бувъ зовсѣмъ непохожій на парубка, а пп. Пясецкій (писарь) и Пôдвысоцкій (десятникъ) крôмъ удачнои характеристики и несогôршого спѣву не вызначилися нѣчимъ, за те жь безъ мѣры гукали на сценѣ и довели тымъ свои ролѣ до карикатуры. Спѣвы, якъ вже сказано, выйшли по большôй части неудачно, а именно терцетъ перемѣнився зъ вины п-нѣ Пôдвысоцкои и п-нѣ Стефураковои мало що не въ котячу музику и можна було тôлько жалѣти надъ п-ею Пясецкою, що довелось еи выдержати при такôмъ супроводѣ. Якъ спѣвъ п-нѣ Пясецкои и тутъ вызначався еи гарнымъ, сильнымъ и чистымъ голосомъ, такъ знову еи гра представляла не мало слабыхъ сторôнъ, а передовсѣмъ бракъ натуральности. Прочѝ поменшѝ ролѣ — маловиднѝ. Поменшихъ дрôбниць не хочемо вытыкати, але все жь можемо режишерію спытати, якъ мôгъ писарь писати а мандаторъ пôдписувати свôй „цирографъ“ въ лѣсѣ середъ кромѣшнои тьмы, где навѣть мандаторъ не мôгъ пôзнати своеи жѣнки, хочь она (а радше панѣ Пôдвысоцка) навѣть не змѣнила свого голосу?!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Король сербскій*) выѣхавъ вчера зъ Вѣдня. Цѣсарь зложивъ ему прощальну визиту. Побытъ короля Миляна въ Вѣдни и частѝ та довгѝ визиты цѣсаря и гр. Таффе у него, доказуютъ, що побытъ его въ Вѣдни мавъ якусь важну цѣль политичну.

(*Спôльнѝ делегаціи*) скликанѝ до Пешту на 25 жовтня с. р. Цѣсарь выдавъ вже дотычнѝ письма ôтручнѝ до гр. Кальноки и гр. Таффе.

(*Соймъ угорскій.*) Засѣданье угорскои палаты пословъ було дуже цѣкаве зъ причины двохъ интерпеляцій а именно: розрухôвъ антижидôвскихъ въ Прешбургу и справы въ Тиса-Еслярь. (Въ соймѣ кружила фотографія замордованои дѣвчины Солимосси). Насамперѣдъ забравъ голосъ пос. Иванъ Симоній (зъ скрайнои лѣвицѣ) и заявивъ, що ôнъ намѣряе розрухи въ Прешбургу и окрестности, задля котрыхъ тое мѣсто и окрестнôсть названо сѣдищемъ розбишакъ и паліѣвъ, представити въ правдивôмъ свѣтлѣ. Именно лишь въ однôй мѣсцевости, въ Ланшицъ, товпы посягнули на жидôвску власнôсть. Мотивомъ розрухôвъ була месть. Такожь бувъ лишь одинъ случай тѣлесного ушкодженя и то легкого. Въ Прешбургу навѣть, где розрухи були величезныхъ розмѣрôвъ, жадному жидови анѣ волосъ зъ головы не упавъ. Въ Прешбургу мало бракувало, що замѣсть розрухôвъ противъ жидôвъ не выбухли розрухи противъ христіянъ. Симоній выступивъ особливо противъ того, що мин. през. Тисса бувъ розпорядивъ оголосити станъ облоги въ Прешбургу и комитатѣ. Чи розпорядженье зъ 1868 р. позволяе оголошувати станъ облоги? Чи той що высадивъ жидови дверѣ або кричавъ по мѣстѣ „Eljen Источи!“ мае высѣти на шибеници? Симоній приписуе причину безпорядкôвъ глубокому огорченю народу на економичне господарство, на хибы уставы промысловои, на ôтношеня грунтовѝ. Длячого правительство угорске тымъ соціяльнымъ хибамъ не зарадитъ? Бо жиды прасою тероризуютъ публичну опинію и парляментъ, — бо тогды булабы обмежена жидôвска могучнôсть! Симоній отже интерпелюе мин. Тиссу: „на якôй пôдставѣ розпорядивъ оголосити станъ облоги въ Прешбургу а дальше: чи ôнъ думае поставити якѝ предложеня законнѝ, котрѝ далибы гарантію, що подôбнѝ сумнѝ розрухи не будутъ повторятися и що буде можна ихъ придушити безъ надзвычайныхъ мѣръ?“.

Потôмъ забравъ голосъ пос. Оноди (такожь зъ скрайнои лѣвицѣ) въ справѣ тиси-еслярскôй. Въ дневникахъ вычитавъ я, що противъ пештеньского прокуратора Гаваса, котрого высланo до Нирегигаза на слѣдство въ справѣ тиса-еслярскôй, подано доносъ, що ôнъ намовлявъ сторожа вязничного до фалшивыхъ зôзнань въ користь жидôвъ и що судъ высшій выточивъ прокураторови слѣдство, а не усунувъ его ôтъ дальшого урядованя. Оноди учинивъ такожь закидъ надпрокураторови Козмѣ, котрый не знаючи справы на передъ вже розповѣдавъ, що кошерный рѣзникъ и его спôльники невиннѝ, заказавъ предпринимати дальшѝ арештованя и т. д.

На тѝ интерпеляціи ôтповѣвъ мин. Тисса. Ôнъ заявивъ, що ôнъ не може допустити жадныхъ насилій надъ майномъ и личнымъ безпеченьствомъ угорскихъ обывателѣвъ и все буде уживати отвѣтныхъ мѣръ, за котрѝ самъ буде отвѣчальный. „Вѣрте менѣ, панове — сказавъ мин. Тисса — небезпечна то рѣчь гратися огнемъ! Потому годѣ его згасити. Розрухи въ Прешбургу гдекто покрывае именемъ „жидôвского пытаня“ и радбы ихъ не спиняти. Алежь, мои панове, вѣрте менѣ, що коли рухъ той зробитъ першій крокъ, то тогды послѣдуе другій, рухъ непосѣдаючихъ противъ посѣдаючихъ. Се вже певно не буде жидôвске пытанье“! Наконець заявивъ Тисса, що предкладае проекты законôвъ: закона противъ лихвы, уставы зарôбничои и закона о слюбахъ цивильныхъ, котрѝ маютъ на цѣли въ економично-соціяльнôмъ взглядѣ до того стремѣти, щобы подôбнѝ розрухи, якъ въ Прешбургу, не повторялися.

Бôльшôсть палаты приняла довшу промову Тиссы оплесками; послы зъ лѣвицѣ еи перерывали словами невдоволеня. Пос. Симоній забравъ еще разъ голосъ и заявивъ, що ôнъ ôтповѣди министра не принимае до вѣдомости и жадае, щобы она була поставлена на порядку дневнôмъ. Ôнъ выступае противъ всемогучества жидôвъ, котрѝ маютъ монополь институтôвъ грошевыхъ въ краю, желѣзниць, торговлѣ и великои части прасы навѣть офиціознои и офиціяльнои. — При голосованю показалася значна бôльшôсть голосôвъ за принятьемъ ôтповѣди мин. Тиссы до вѣдомости.

(*Реформу закона выборчого до рады державнои*), якъ мы вже донесли послѣдного разу, санкціонувавъ цѣсарь дня 4 с. м. въ самъ день своихъ именинъ. Межи здобутками теперѣшного правительства занимае тая реформа одно зъ першихъ мѣсць, бо еи можна уважати першимъ проломомъ въ политичныхъ шанцяхъ котеріи централистôвъ, котрои верховодство въ Австріи було убезпечене статутомъ выборчимъ и спеціяльными законами. Колибъ всѣ постановы выборôвъ до рады державнои були зôстали и на дальше такѝ, якъ були доси, то все заходилобы небезпеченьство, що централисты при першôй догôднôй случайности моглибы знову прійти до верховодства въ Австріи. Теперь тое небезпеченьство вже усторонене новою реформою выборчою. Славяне съ Нѣмцями-консерватистами все будутъ мати въ радѣ державнôй бôльшôсть надъ централистами чи вѣрноконстиційными. Теперь заходитъ важне пытанье: чи по санкціонованю реформы выборчои буде дальше фунгувати палата пословъ, выбрана еще на пôдставѣ давного закона выборчого, чи може гр. Таффе, взглядно цѣсарь, розвяже теперѣшну палату пословъ и розпише новѝ выборы на пôдставѣ зреформованого закона выборчого. Пытанье се дуже важне; по справедливости повинна теперѣшна палата пословъ бути розвязана а то длятого, бо недавно санкціонована реформа выборча покликала до участи въ выборахъ пословъ такожь обывателѣвъ платячихъ 5 зр. постоянного податку т. зв. Fünfguldenmänner; тѝ отже новѝ выборцѣ — а есть ихъ около 100.000 въ цѣлôй Австріи — повиннѝ мати ôтъ хвилѣ санкціонованя реформы выборчои своихъ заступникôвъ въ радѣ державнôй; а если палата не буде розвязана то пару лѣтъ еще новѝ выборцѣ не будутъ могли користати зъ прислугуючого имъ права и не будутъ мати своихъ заступникôвъ. Такъ само зъ бôльшихъ посѣлостей въ Чехахъ осталобы таки до кôнця сесіи бôльше пословъ-централистôвъ, нѣжь пôсля реформы повинно ихъ бути.

Чи правительство рѣшится розвязати теперѣшну палату пословъ, — доси не звѣстно. Дневники автономистичнѝ промовляютъ за тымъ и заохочуютъ правительство, доказуючи, що удержувати до кôнця сесіи факційну опозицію, с. е. лѣвицю въ теперѣшнôй еи силѣ — не лежитъ въ интересѣ правительства, тымъ бôльше, що при новыхъ выборахъ правиця (автономисты) выйшлабы значно скрѣпленою, въ значно бôльшôмъ числѣ пословъ, а тогды для правительства булобы и въ тôмъ взглядѣ лучше, що оно не потребувалобы числитися съ поодинокими членами правицѣ. Правительство очевидно побоюеся, щобы правиця выйшовши зъ новыхъ выборôвъ сильно скрѣпленою, не поставила наразъ далеко идучихъ а невчасныхъ жадань. На те ôтповѣдаютъ справедливо автономистичнѝ газеты, що правительство не потребуе обавлятися того, бо правиця буде складатися, такъ якъ теперь, зъ пословъ славяньскихъ и Нѣмцѣвъ-консерватистôвъ, а нѣмецкѝ консерватисты именно будутъ сильно скрѣпленѝ. Партіи правицѣ и на дальше потребувалибы посередничаючого кабинету, а кабинетъ знову зъ своеи стороны мôгбы енергичнѣйше ступати дорогою реформъ.

(*Въ высшо-австрійскôмъ соймѣ*) поставила комисія администраційна на петицію краевого товариства селянъ внесенье о змѣну соймового статута выборчого. Соймъ поручае выдѣлови краевому, щобы на слѣдуючôй сесіи сойму предложивъ проектъ закона о змѣнѣ статуту выборôвъ до сойму а притôмъ держався слѣдуючихъ точокъ основныхъ: 1) Право выбору мае ôтбуватися въ всѣхъ тѣлахъ выборчихъ безпосередно и тайнымъ ôтданьемъ голосу; 2) число пословъ сельскихъ мае бути збôльшене при рôвночаснôмъ збôльшеню пословъ зъ прочихъ групъ выборчихъ; 3) право выбору въ сельскихъ и промысловыхъ округахъ мае кождый обыватель, котрый платитъ 5 зр. рôчно податку зъ додатками державными. Соймъ принявъ тое внесенье комисіи. — И въ Зальцбурскôмъ соймѣ пос. Линбахеръ мавъ поставити внесенье, щобы краева ординація выборча була змѣнена въ дусѣ санкціонованои реформы выборôвъ до рады державнои.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Телеграмы зъ Петербурга доносятъ о близькôй димисіи министрôвъ Толстоя и Бунге. Мѣсце Толстоя мавбы заняти гр. Петръ Шуваловъ, а мѣсце Бунга бувшій мин. Абаза.

Journal de St. Petersbourg доноситъ, що пляны англійскѝ взглядомъ Египту еще не зôстали удѣленѝ державамъ, всѣ отже вѣдомости о прихильнôмъ або неприхильнôмъ успособленю державъ супротивъ тыхъ плянôвъ, суть передвчаснѝ. — Хотяй може бути, що Англія не предложила еще формальныхъ плянôвъ, — то все таки рѣчь певна, що межи кабинетами англійскимъ а францускимъ ведутся оживленѝ переговоры въ справѣ будущого урегулёваня справъ въ Египтѣ, особливожь въ справѣ контролѣ надъ Египтомъ.

Италія. Въ Италіи ôтбуваеся теперь кампанія выборча до парляменту. Симъ разомъ выборы ôтбуватися будутъ вже пôсля нового закона выборчого, на пôдставѣ загального голосованя. Министеръ президентъ Депретисъ стававъ яко кандидатъ выборчій въ окрузѣ Страделля и тамъ выголосивъ бесѣду, котрою занялася праса цѣлои Европы. Депретисъ въ своѣй промовѣ славивъ внутрѣшный розвôй Италіи и сконстатувавъ, що Италія жіе съ всѣми державами въ найлучшôй пріязни. Праса австрійска розбираючи бесѣду Депретиса иронично ôтзываеся особливо що до его высказу о политичныхъ ôтношеняхъ Италіи до заграницѣ, а именно до Франціи и Австріи. Нарôдъ италійскій палае ненавистею до Франціи и Австріи; тои ненависти не замаже Депретисъ однымъ словомъ. Италія ирредента выявила и послѣднымъ часомъ въ Тріестѣ свои завѣтнѝ претенсіи до Австріи. А що Австрія доховуе миръ съ Италіею, — то се чинитъ тôлько для италійскои династіи.

Туреччина. Порта мае небавомъ выдати ôтповѣдь на ноту льорда Диферена о выходѣ войскъ англійскихъ зъ Египту.

НОВИНКИ.

— **При доповняючôмъ выборѣ** зъ меншихъ посѣлостей до рады повѣтовои въ Станиславовѣ дня 10 с. м. выбраный зôставъ кандидатъ рускій п. Петро Литвинець дякъ и вôйтъ зъ Тязова 150-ма голосами. Другій кандидатъ такожь Русинъ (селянинъ-вôйтъ) дôставъ 14 голосôвъ, а польскій кандидатъ обыватель Яблоновскій зъ Загвôздя отримавъ 1 голосъ.

— **Религійный фондъ** побôльшився за послѣдныхъ 12 лѣтъ о 55.755 зр., а то зъ того, що черезъ той часъ вакувало 12 крылошаньскихъ посадъ гр. к. обряду, именно спершу 6, ôттакъ 4, а теперь 2. Такимъ способомъ ощадило правительство тыхъ 55.755 зр., не вчисляючи процентôвъ ôтъ тои сумы.

— **Товариство рускихъ дамъ** рѣшило и сего року шкôльного удержувати дѣвчину-сироту, котра учится въ публичнôй школѣ. Дальше рѣшило тое товариство устроити въ день передъ св. Димитріемъ забаву съ танцями въ великôй сали „Народного Дому“, зъ котрои чистый дохôдъ буде призначеный въ користь рускихъ дѣвчатъ-сирôтъ, котрѝ учатся въ публичныхъ школахъ. На ту саму цѣль устроитъ тое товариство при кôнци падолиста с. р. одно представленье театральне.

— **Ставропигійску канцелярію и Успеньску церковь** посѣтили дня 11 л. с. м. маршалокъ дръ Зыбликевичь, артистъ п. Янъ Матейко, гр. Тадей Дѣдушицкій съ женою и кôлька иншихъ особъ. Гостей сихъ опроваджувавъ сеніоръ Ставропигійского Институту сов. В. Ковальскій. Всѣ они оглядали гдеякѝ уваги достойнѝ древности, находячися въ церквѣ и въ комнатахъ канцеляріи. Особливо п. Матейко приглядався дуже пильно всякимъ старинным памятникамъ и высказувався о нихъ дуже похвально; обѣцявъ навѣть, що вымалюе самъ портретъ Єреміи, патріярха царгородского, котрый основавъ и устроивъ Ставропигійскій Институтъ; бажавъ лишь, щобы той портретъ бувъ уставленый въ церквѣ. Сов. Ковальскій подякувавъ п. Матейкови за сю обѣцянку и заявивъ, що портретъ буде уставленый пôсля его желаня.

— **Духовна мисія тверезости** ôтбулась въ дняхъ 26—28 л. вересня с. р. въ Бужку коло Золочева. Першого дня розпочалась мисія великою вечѣрнею и сповѣдею народа, почѣмъ о. К. Винтонякъ выголосивъ проповѣдь „О дарахъ св. Духа“ и о важности духовнои мисіи. На другій день приспѣли крестнѝ процесіи съ своими священиками зъ Скварявы, Пôдлѣся, Острôвчика, Розважа, Пѣтричь, Ожидова, Закомаря и Бѣлого Каменя. Зъ Бѣлого Каменя надоспѣвъ такожь лат. священикъ Ст. Курысъ. Въ сей день выголосивъ укôнченый богословъ п. Т. Цегельскій проповѣдь „О значеню св. креста“, а по соборнôмъ акафистѣ „О любвѣ“. Торжественне богослуженье ôтправивъ о. деканъ К. Бѣлевичь зъ Утѣшкова. По евангелію выголосивъ о. Д. Танячкевичь хорошу проповѣдь „О милосердію и дѣлахъ милосердія“. По освященю воды проповѣдавъ о. Левицкій зъ Пѣтричь. Третого дня ôтправивъ богослуженье о. Левицкій, а о. Пачовскій зъ Жуличь проповѣдавъ „О вѣрѣ и единьствѣ душь“. Пополудни о. деканъ уставивъ крестъ тверезости, а о. Танячкевичь выгосивъ послѣдну дуже поучаючу и прехорошу проповѣдь „О тверезости, пяньствѣ и его наслѣдкахъ“. Ôттакъ ôтспѣвано „Многая лѣта“ Є. В. Цѣсарю и Впреосв. Митрополитѣ. Народу було 5 до 6 тысячь. При тôмъ торжествѣ присутствувавъ правительств. комисарь дръ Е. Пляжекъ зъ Золочева съ трема жандармами.

— **Пôдчасъ отвореня року шкôльного въ львôвскôмъ университетѣ** представився намѣстникови гр. Потоцкому академичный сенатъ, котрому тойже робивъ замѣты, що университетъ находится не въ найлѣпшôмъ станѣ, позаякъ много катедръ есть необсадженыхъ, однѝ професоры выѣзджаютъ на урльопъ, а другѝ пильнуютъ мандатôвъ посольскихъ або хорують. На се замѣтивъ ректоръ дръ Радзишевскій, що слабости професорôвъ сенатъ не въ силѣ повздержати, а урльопъ дае самъ министеръ и що впрочѣмъ намѣстникъ мусѣвъ певно информуватись зъ газетъ, котрѝ такъ завзято нападаютъ на львôвскій университетъ, голосячи свѣтови его нѣбы-то упадокъ. Намѣстникъ ôтповѣвъ на се, що ôнъ сѝ информаціи бравъ не зъ газетъ, але мае на те урядовѝ доказы. Такъ ось скôнчився сей переговоръ намѣстника гр. Потоцкого съ академичнымъ сенатомъ.

— **Товариство „Академичне Братство“** устроило въ понедѣлокъ дня 9 л. с. м. въ комнатахъ своихъ и „Рускои Бесѣды“ вечерницѣ. Въ вступнôмъ словѣ пôднѣсъ голова товариства Вол. Коцовскій потребу усильнои науковои працѣ рускои академичнои молодежи, бо лише симъ способомъ зможемъ наперекôръ всѣмъ лихимъ обставинамъ добитись такого становища въ науцѣ, яке вже ôтъ давна занимаютъ другѝ славяньскѝ народы, пр. Чехи, котрѝ вже посѣдаютъ свôй національный университетъ. Спѣвы выпали дуже хорошо; тов. Цеглиньскій ôтдеклямувавъ съ добрымъ зрозумѣньемъ рѣчи „Каменярѣ“, стихъ И. Франка; ôтчитъ мавъ тов. Коцовскій („Поглядъ на значенье народнои поезіи“). Вечерницѣ сѝ зробили на всѣхъ присутныхъ дуже користне враженье. Видко, що молодѣжь наша академична швидко и радо бересь до працѣ, къ чому впрочѣмъ въ звѣстнôмъ товариствѣ „Академ. Братство“ (передъ тымъ „Дружный Лихварь“) якъ все такъ и тетерь знаходитъ заохоту и помôчь.

Польскѝ газеты, якъ „Dziennik Polski“, „Gazeta Narodowa“, и „Czas“ подаючи вѣсти про справы рускѝ, подаютъ неразъ нашу часопись яко жерело такои вѣсти, о котрôмъ мы нѣчого не згадували. Противно, часто засягаючи такихъ вѣстей, подаютъ за жерело другѝ газеты, якъ пр. зробивъ „Czas“ въ ч-лѣ 234-ôмъ, пишучи въ вступнôй статіи о нашôмъ Впреосв. митрополитѣ Сембратовичу. Таке поступованье тыхъ газетъ и не тактовне и не совѣстне.

— **Зъ Жукова** пов. городеньского пишутъ намъ, що зъ дня 11 на 12 л. жовтня с. р. згорѣла у тамошного священика стодола съ цѣлымъ сегорôчнымъ зборомъ вартости 2—3.000 зр. Шкода неубезпечена.

— **Въ процесѣ п. Олександра Кониского,** радного мѣста Кіева, противъ редакторови „Кіевлянина“ п. Пихнови о обиду чести и знеславленье (дифамацію), якъ доносятъ телеграфично до „Одесского Вѣстника“, узнавъ кіевскій судъ вырокомъ зъ дня 11 м. с. м. обжалованого п. Пихна виннымъ и засудивъ єго на 100 рублѣвъ кары або на 2 мѣсяцѣ арешту. П. Пихно ôтзначався тымъ, що робивъ все роздоры такъ въ лонѣ тамошныхъ професорôвъ университету, якъ и въ лонѣ членôвъ мѣскои рады. Кромѣ того єсть п. Пихно звѣстнымъ неприхильникомъ Русинôвъ.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Во Львовѣ умеръ Едмундъ Миликовскій, книгарь, въ 54-ôмъ роцѣ житя. — Въ Монахіюмъ умеръ фильольогъ проф. Гальмъ, звѣстный коментаторь клясикôвъ грецкихъ и латиньскихъ. — Въ Ишпаніи умеръ славный богачь кн. Сантона, оставивши своѣй дочцѣ 15,000.000 зр. Покôйный бувъ колись капелюшникомъ. — Въ Долинѣ и Молодоловѣ, дек. товмацкого, построено новѝ деревянѝ церкви, а въ Лопушанахъ, дек. зборôвского, обновлено хорошо церковь. — Въ недѣлю переѣзджала черезъ Львôвъ жена кіевского губернатора Дрентелена съ своею родиною и службою, удаючися до Вѣдня. — Въ честь Матейки, котрый пріѣхавъ до Львова, ôтбувся второкъ вечеромъ походъ съ смолоскипами и рецепція у маршалка. — Статуты товариства урядникôвъ почтовыхъ цѣлои Передлитавіи затвердило министерство. — При гашеню огня въ Татарахъ въ пов. самбôрскôмъ попарилися господарь Артимъ Грышка, єго жѣнка и 8-лѣтный ихъ сынъ. Грышкова и єи сынъ до трехъ днѣвъ умерли, а самъ Артимъ остає въ небезпеченьствѣ житя. — Въ готелю въ Франкфуртѣ арештовано фалшôвника австрійскихъ банкнотôвъ, родомъ Швайцара, купця зъ Цириху. — Въ Празѣ застрѣлився ветеринарь войсковый Альбель, а коли єго старый отець вôйшовъ до комнаты и побачивъ сына неживого, самъ такожь ôтобравъ собѣ житье выстрѣломъ зъ револьверу.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Збôръ и засѣвы озимѝ въ всхôднôй Галичинѣ.** (*Конець.*) — Бараболѣ зародили въ загалѣ хорошо, але дуже псуются. Около Копычинець зôбрано по 80—100 кôрцѣвъ зъ морга, надъ Серетомъ по 90 гектолитрôвъ зъ морга, въ околици Каменки Струм. по 80 кôрцѣвъ. Около Нароля трета часть бараболь вже зогнила. Въ пов. равскôмъ зародили бараболѣ хорошо, але зате збôръ скупый. Въ Збараскôмъ доперва недавно почали копати; такъ само коло Бродôвъ, Лопатына, Озерянъ, Радехова, где добре зародили. Въ пов. городеньскôмъ збôръ дуже хорошій бараболѣ, але псуются. Дуже псуются коло Войнилова, Ходорова, Роздолу, Журавна, Бирчѣ, Балигороду, Дубецка, а такожь въ Самбôрскôмъ и Перемыскôмъ. — Кукурудза зародила сего року слабо, хочь и поправилась була по двотыждневôй погодѣ. — Рѣпакъ въ загалѣ хорошій, лише въ околицяхъ Мартинова и Войнилова нищитъ хрущикъ. — Отавы въ загалѣ хорошѝ. Збôръ другій лѣпшій, нѣжь зъ першого покосу. Много однакъ лугôвъ заляла вода, и нема що косити. Около Куликова отава вже покошена и сухо зôбрана. Въ Сяноцкôмъ невелика надѣя на збôръ, а коло Балигороду не косятъ другій разъ лугôвъ. Вздовжь берегôвъ Днѣстра и єго притокôвъ замулила вода всѣ майже луги, а въ пов. городеньскôмъ вздержала посуха порôстъ травы. Въ Збаражи дуже хороша отава, вже въ копицяхъ. Коло Копычинець зашкодила отавамъ значна посуха. — Сѣйба опôзнилася, а то съ причины слоты, а ôттакъ посухи. Въ пов. равскôмъ покôнчено вже по бôльшôй части засѣвы. Жито въ бôльшôй части вже засѣяне. Засѣвъ пшеницѣ добре розпочався недавно. Около Устрыкъ долѣшныхъ до половины вересня не починали еще сѣяти. Около Бѣрчѣ сѣйба жита майже скôнчена, пшеницѣ доперва розпочато. Въ Перемыскôмъ такожь доперва недавно розпочалась сѣйба; такъ само коло Рудокъ и Комарна. Въ околици Журавна справилися скоро съ сѣйбою. Озимина посходила хорошо. Около Пôдгаєць, Коссова, Бучача и надъ Серетомъ сѣйба майже укôнчена. Въ Золочѣвскôмъ, Тернопôльскôмъ, Збараскôмъ, якъ въ загалѣ на цѣлôмъ Подôлю жито вже давнѣйше посѣяне, а пшениця майже скôнчилася. Додати належитъ, що обшары двôрскѝ справилися скорше съ сѣйбою, чого не могли доконати селяне при меншôй силѣ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Принятѝ зъ львôвскои семинаріи окôнчившѝ третій рôкъ богословія слѣдуючѝ кандидаты въ перемыске учебне заведенье на IV рôкъ богословія: 1) Борысєвичь Володимиръ; 2) Брунець Алексій, 3) Вахнянинъ Игнатій, 4) Голіянъ Іоанъ, 5) Грицикевичь Конст., 6) Дубровичь Емил., 7) Жукъ Георгій, 8) Зубрицкій Мих., 9) Залескій Іоанъ, 10) Козловскій Володимиръ, 11) Копыстяньскій Корн., 12) Кульчицкій Келестинъ, 13) Кипріянъ Іоанъ, 14) Кузѣвъ Іоанъ, 15) Литыньскій Іоанъ, 16) Манастырскій Юстинъ, 17) Мащакъ Іоанъ, 18) Мельникъ Артемій, 19) Мельникъ Іоанъ, 20) Павловскій Конст., 21) Салогубъ Вас., 22) Солтикевичь Илярій, 23) Туряньскій Мих., 24) Федевичь Мих., 25) Царевичь Герваній, 26) Яворскій Іосифъ, 27) Яросевичь Іоанъ, 28) Яворскій Іоанъ.

До пѣвческо учительского заведеня принятѝ на I рôкъ слѣдуючѝ кандидаты: 1) Ревенчинъ Василій, 2) Кней Гавріилъ, 3) Сливичь Панталеймонъ, 4) Фидикъ Михаилъ, 5) Коваль Іосифъ, 6) Крохта Антоній, 7) Сказко Николай, 8) Тузъ Димитрій.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда“, ул. Францѣшканьска Ч. 7.

Въ недѣлю 3 (15) жовтня 1882

ЗОЛОТЫЙ МОПСЪ

оригинальна комична оперетка въ 3 актахъ Д. Млаки. Музика Воробкевича.

ОСОБЫ:

Бонифацій Гімпель, референдарь . В. Плошевскій
Пафнуція, єго донька . . . И. Биберовичева
Маріанна, єи покоѣвка . . Ю. Пясецка
Граціеля, прачка студенцка . И. Стефуракова
Парацельсъ (академики) . . Д. Даниловичь
Буцифалъ (академики) . . И. Грыневецкій
Лухсъ (академики) . . І. Биберовичева
Фуксъ (академики) . . Е. Пôдвысоцка
Гиксъ (академики) . . М. Квятаньска
Гаксъ (академики) . . С. Андрѣевска
Акціонарь . . . . Е. Стефуракъ
Шльома Гольдштайнъ, лихварь . Е. Санецкій
Кельнеръ въ готелю . . . И. Кажикевичь

Дѣєся въ Вѣдни и въ Висбаденѣ.

Закôнчитъ:

ШКОЛЯРЬ НА МАНДРÔВЦѢ

народна оперетка въ 2 актахъ В. Лозиньского. Музика М. Вербицкого.

ОСОБЫ:

Гаврило Мамалай, вôйтъ . . Е. Санецкій
Остапъ, єго сынъ . . . Д. Даниловичь
Харалампій Черепаха, реєнтый . К. Пôдвысоцкій
Мокрина, єго жѣнка . . . Е. Пôдвысоцка
Гандзя, ихъ донька . . . Ю. Пясецка
Маруся, єи подруга . . . М. Квятаньска
Лущенько, академикъ львôвскій . И. Биберовичь
Стефанко, урльопникъ . . С. Стефуракъ

Дѣєся въ самбôрскôй околици.

Цѣны мѣсцъ звычайнѝ. Початокъ о год. 7.

Курсъ львôвскій зъ дня 12. л. жовтня 1882.

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	316	—	319	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	170	25	173	25
Банку гип. галиц. по 200 р.	305	—	309	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99	50	100	50
„ „ „ по 4% ав.	91	30	92	50
„ „ „ по 5% ав. період.	99	50	100	50
Банку гип. галиц. 6% ав.	101	85	102	85
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101	50	103	—
3. Листы довжнѝ за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	—	—	—	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99	50	100	50
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	100	—	101	50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101	—	102	50
5. Льосы мѣста Кракова	19	50	21	50
„ „ Станиславова	23	50	25	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	55	5	65
„ цѣсарскій	5	58	5	68
Наполеондоръ	9	42	9	52
Пôвимперіялъ	9	70	9	80
Рубель россійскій срѣбный	1	52	1	62
„ „ паперовый	1	17½	1	19½
100 марокъ нѣмецкихъ	58	—	58	70
Серебро	—	—	—	—

(безъ текучого куп. безъ купону)

Курсъ збôжа

зъ дня 11 л. жовтня 1882.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	8	15	8	60
„ бѣла	8	40	8	85
„ жовта	8	25	8	70
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	5	75	6	15
Ячмѣнь	6	—	6	50
Гречка	—	—	—	
Овесъ	4	75	5	10
Горохъ до варки	7	50	8	25
„ паст.	—	—	—	—
Выка	4	50	5	30
Кокорудза стара	6	75	6	85
„ нова	5	10	5	25
Рѣпакъ зимовый	13	25	13	75
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льнянка)	10	75	11	25
Насѣнье льняне	10	—	11	75
Конюшина (передна)	40	—	50	-
Кминъ	23	50	25	—
Анижъ	—	—	-	—
„ плоскій	24	50	26	50

Анна Любищакъ зъ Коломыѣ, донька судового возьного, укôнчивши высшу женьску школу въ Коломыѣ съ ôтзначеньемъ

пошукує мѣсця на село

въ домѣ священика до удѣлюваня науки дѣтямъ зъ низшихъ клясъ школъ народныхъ въ языкахъ рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ, рисункахъ и рахункахъ.

Для женьщинъ

съ поростомъ бороды

Depilatorium, средство до нищеня заросту,

пôсля методы проф дра Бетхера.

Многими фаховыми и другими часописями (якъ пр. „Ueber Land und Meer“ и др.) средство се похвально обговорене.

Безъ найменшихъ частинъ труячихъ, зовсѣмъ нешкодливе, не ослабляє нѣколи шкôры. Дѣлає сей-часъ вповнѣ и безъ болю. Уживанье просте. Цѣна 1·75 зр. а. в. франко за надôсланьемъ належитости въ австрійско-угорскихъ маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.

(Строга дискреція.)

F. Neter, Fahrgasse 104, Frankfurt a. Main.

7—12

Угорскѝ вина

бѣлѝ и **червонѝ**, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнѝ винокурнѝ коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmán)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякѝ поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (1—25)

ИЗИДОРЪ РАБНЕРЪ

при ул. Галицкôй, ч. 19 (напротивъ торговли паперу п. Козловского)

поручає П. Т. Публичности свôй добре заосмотреный

Складъ свѣжихъ товарôвъ модныхъ,

блаватныхъ, шовковыхъ и т. и.

Одержавъ такожь свѣжій транспортъ товарôвъ осѣнныхъ и зимовыхъ.

Дякуючи П. Т. Публичности за дотеперѣшнѝ взгляды, упрашаю, щобы и на дальше зволила удаватись до мене съ найчисленнѣйшими замовленями. (4—?)

УНИВЕРЗАЛЬНѝ ЗЕЛОВѝ ЛѢКИ

МОРИЗОНА ГИГАЙСТЕНЪ,

выробленѝ въ британскôй колегіи здоровля въ Лондонѣ, славнѝ въ Англіи и въ цѣлôмъ свѣтѣ, признанѝ многими лѣкарскими авторитетами и досвѣдченѝ черезъ милионнѝ доконанѝ вылѣченя суть найпевнѣйшѝ средства для ôткрытя кореня якопсь недуги и для єи точного вылѣченя.

Зернята Моризона служатъ въ знаменитый способъ на всѣ случаѣ

нестравности, ôтразы до стравъ, тяготы жовчи и нервôвъ, на гостець и ревматизмъ, на жовтяницю, хоробы печѣнки, бôль нырокъ, гемороиды, золоту жилу, вередъ (фистулу), бôль въ крижахъ, на всѣ выпрыски хоробъ наскôрныхъ, бôль очей, водяну опухлину и т. и., и т. и.

Система Моризона основуєсь на тôмъ: нечистота крови єсть головнымъ жереломъ майже кождои недуги.

Черезъ довше уживанье лѣкôвъ Моризона злѝ соки ухиляются, кровь чистится и перемѣняєсь въ нову живу струю житя.

Въ доказъ великого почитаня для Моризона нехай послужитъ тоє, що черезъ чотырекрайцарову субскрипцію здвигнено въ Лондонѣ памятникъ, котрый служитъ на прикрасу мѣста.

Цѣны зернятъ Моризона:

1 пара малыхъ пуделочокъ Нръ 1 и Нръ 2 стоитъ 1·50 зр. а. в.
1 „ середныхъ „ Нръ 1 и Нръ 2 „ 3·20 „ „

Дôстати можна въ всѣхъ реномованыхъ торговляхъ.

Нашу генеральну агентуру заступає гуртовна торговля **ЮЛІЯ ГРОССА въ Краковѣ.**

Англійска колегія здоровля,

4—8 **MORISON & C.** *London, 33. Euston Road.*

На сезонъ осѣнный и зимовый

поручаємъ въ найбôльшôмъ выборѣ

Матеріи вовняни / Плюшѣ и оксамиты / **Шовки** и адамашки / Суконця и флянелѣ / **Шалѣ** и хустки

ВАСИЛІЯ ТОВАРНИЦКОГО НАСЛѢДНИКИ

(Стахевичь и Абрысовскій)

Львôвъ, ринокъ, ч. 32.

Пробы высылаємъ на жаданье ôтворотною почтою франко. 4—6

ТЕРСТЕНЬСКА ЛЬОТЕРІЯ ВЫСТАВОВА

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючѝ выгранѝ:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Кромѣ того еще много другихъ побôчныхъ выграныхъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставцями.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѝ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (4—10)

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 18.

поручає

великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ такожь ордерôвъ котиліоновыхъ.

Выконує карты визитовѝ, сотку по 40 кр. (1—10)

Мимо пôдвысшеного цла

на скôлько запасы выстанутъ — поручає торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

Гербаты Конго ½ кил. зр. 2·—
„ родинной „ „ 3·—
„ Melang de Moskau „ 4·—
„ Emperial . . . „ 5·—
„ найлуч. высѣвкôвъ „ 1·70

Кавы, на скôлько запасы выстанутъ найдешевше.

½ кильо Сантосъ . . —·68
„ „ Гутамаля . . —·72
„ „ Лягуайра . . —·84
½ к. Куба . . . . —·88
„ „ „ бôльшои . . —·92
„ „ Цейльонъ дрôб. . —·96
„ „ „ грубозерн. 1·—
„ „ „ найлучшои 1·04
„ „ Перловои . . . 1·04
„ „ Мока . . . . 1·—
„ „ Явы золотои . . 1·04

Свѣчки церковнѝ чисто стеариновѝ безъ жадного сурогату 500 грамôвъ або ½ кильо — за 50 кильо зр. **52.**

(3—?)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

На часъ выѣзду редактора отвѣчає за редакцію **Антôнъ Горбачевскій.**

Ч 77. Львôвъ, Середа 6 (18) жовтня 1882. Рочникъ III.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстій“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ для Австріи:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателямъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Ôтъ Администраціи.

☞ Съ днемъ 1 (13) жовтня розпочався 4-ый чвертьрôкъ. Просимо поскорити съ надôсланьемъ предплаты на новый чвертьрôкъ, а заразомъ просимо вырôвнати рахунки за минувшій часъ.

ЯКЪ ЛЮДЕ СОБѢ ВЪ НУЖДѢ ДАЮТЪ РАДУ?

(Присвящаемо сю розвѣдку анкетѣ купецкôй тов. им. Качковского.)

Вже кôлька лѣтъ обговорюеся у насъ справа сельскихъ крамниць и гуртового магазину, щобы тымъ крамницямъ доставляти потрѣбныхъ товарôвъ. Много вже тыхъ крамниць сельскихъ и позаводилося, дякуючи товариству им. Качковского, що пôднесло сю справу, и гдеякимъ людямъ доброи волѣ, що помогли отворити кôлька тыхъ крамниць. О результатѣ тыхъ операцій крамниць мало що знаемо, бо не мае осередка, котре велобы яку таку статистику, щобы хоть въ приближеню знати, якѝ результаты до сего часу вже осягнено и въ загалѣ якъ дѣло, о котрôмъ писали и говорили, далеко поступило и чи справдѣ нашъ нарôдъ мае зъ того яку таку користь. О великôй користи нема що и думати, бо майже всѣ властителѣ теперѣшныхъ крамниць купують свои товары якъ не зъ третои то певно що зъ другои руки, отже заробокъ, якій имъ припавбы, они платятъ [illegible] зъ другои руки купують, а ще имъ такожь треба гдещо заробити. Тому то селянинъ муситъ дорожше на селѣ товары купувати, чимъ въ мѣстѣ, щобы одному и другому або навѣть третому доставцеви дати заробити. Заробокъ, якій мае селянинъ, купуючи товары на селѣ, есть тôлько той, що ôнъ не тратитъ часу на ѣзду до мѣста и хотяй и тое не можь уважати малозначнымъ, всежь таки тою системою не осягнемо того, чого осягнути належитъ, с. е. щобы селянинъ дôстававъ потрѣбнѝ ему товары що найменше не дорожше якъ у жида въ мѣстѣ, не тратячи свого дорогого часу. Тое а навѣть еще бôльше осягнути можемо посредствомъ гуртовои крамницѣ або хоть центральнымъ бюромъ купецкимъ, котре стоялобы въ тѣснôй звязи съ продуцентами потрѣбныхъ для сельскихъ крамниць товарôвъ и съ крамницями нашими и то такъ, щобы при бôльшихъ замовленяхъ товаръ просто зъ фабрики высылано до крамниць, щобы тымъ способомъ заощадити выдатки на опакованье, переложенье, перехованье и т. п. операціи на головнôмъ складѣ, бо всѣ тѝ выдатки муситъ купуючій заплатити, а тутъ власне ходитъ о тое, щобы купуючому дôставалися товары якъ найдешевше. Нема надъ ощаднôсть въ купецкихъ дѣлахъ, розумѣеся ощаднôсть тамъ, где есть потрѣбна и на мѣсци. Еще минувшого року порѣшено на зборѣ товариства им. Качковского обговорити справу головнои крамницѣ, але до сего часу тои задачѣ не розвязано, хоть и якъ она нагляча, звиняючися то бракомъ капиталу, то людей фаховыхъ. Однако, на скôлько намъ звѣстно, не зроблено до сего часу нѣчогôсенько въ тôмъ дѣлѣ, щобы на будуче придбати собѣ на тую цѣль капиталъ и фаховыхъ людей, бо такъ одно якъ и друге зъ землѣ само не выросте, ихъ треба дуже пильно шукати. Якъ нагляча потреба центральнои крамницѣ або купецкого бюра, показуе намъ дуже наглядно ôтозва одного патріота-селянина на послѣднихъ зборахъ товариства им. Качковского. Ôнъ не розводився довго, сказавъ тôлько слôвъ кôлька, але и тыхъ кôлька слôвъ повиннѝ звернути на себе увагу: „обѣцяютъ и обѣцяютъ, що буде головна крамниця, тай не можь дождатися“, себъ-то обѣцявъ панъ кожухъ, та тепле его слово. Кто его знае, чи сей мужикъ пріѣхавъ на зборы для выслуханя справозданя касового, котрого ôнъ може и не зрозумѣвъ, чи може задля головнои крамницѣ. И намъ здаеся, що коли ôнъ рѣшився высказати наведенѝ слова, то певно головна крамниця була поводомъ его ѣзды до Львова на зборы. До наведеныхъ слôвъ нашого мужика-патріота позволимо собѣ додати еще кôлька слôвъ, а именно: не дай Богъ, якôбы обанкрутився одинъ тôлько сельскій крамарь, то всѣ нашѝ заходы около крамниць пропадутъ и намъ дôстанеся за дотеперѣшнѝ труды проклôнъ а не вдяка, бо и тутъ зачали мы дôмъ зъ горы а не ôтъ фундаментôвъ будувати.

Въ однôй львôвскôй газетѣ вычитали мы згадку про анкету купецку, що уже забираеся до обговореня тои справы, тожь и мы рѣшилися подати гдеякѝ уваги въ надѣѣ, що придасться хоть одно слово нашои розвѣдки до розвязаня такъ важного пытаня, якимъ у насъ теперь гуртова крамниця.

Мы не намѣряемо подавати якѝ вже оброблениѝ проекта, на основѣ котрыхъ можутъ заразъ отворити крамницю, хочемо тôлько навести гдеякѝ факта существуючѝ на поли купецкôмъ, щобы тымъ показати, якими дорогами люде ходятъ, якъ имъ треба дôйти до назначенои цѣли. Мы намѣряемо въ короткихъ словахъ поговорити о товариствахъ консумційныхъ намъ бôльше-менше знаныхъ, котрыхъ майже тѝ самѝ обставины выкликали якъ нашу гуртову крамницю, съ тою увагою, що не такъ сама ихъ организація, бо тая звязана съ обставинами мѣсцевыми, якъ результаты [illegible] нашу увагу, щобы не прійшлося и намъ такъ дорого заплатити за науку, якъ заплатило не одно вже товариство кидаючися съ мотыкою на сонце.

Однымъ зъ найстаршихъ и найбôльше розвиненыхъ товариствъ консумційныхъ есть безперечно „Rochdale Society of equitable Pioneers“ въ Рочделѣ близь Менчестра. Е. Рихтеръ въ своѣмъ невеличкôмъ дѣлѣ „Die Consumvereine, Berlin 1867“ описуе завязанье того товариства отъ якъ: „Бувъ то сумрачный, холодно-мокрый, правдиво англійскій день 1843 р. Въ заднôй комнатцѣ убогои гостинницѣ въ Рочделѣ, осередку вовняного промыслу Англіи, зôбралося около пôвъ десятка убогихъ ткачѣвъ и стали раду радити, якбы-то имъ выдобутися зъ нужды и клопоту и здобути собѣ яку таку, хоть троха людску жизнь. Говорено то о сѣмъ то о тôмъ, якъ звычайно буває, але тяжко було дôйти до користного и можливого розвязаня того для нихъ такъ важного пытаня. Одинъ зъ нихъ думавъ, щобъ съ помочею политичнои агитаціи добитися права загального голосованя, щобы тымъ способомъ всунути въ парляментъ значне число своихъ людей; другій заявивъ, що политичнѝ агитаціи не нагодуютъ чоловѣка, кто знае, чи парляментъ схоче и чи зможе намъ помогчи хотяйбы и всунути туды нашихъ людей, — рôжно на свѣтѣ буває. Правительство, каже ôнъ дальше, погрязло еще глубше въ довги, якъ мы самѝ, оно не може дати обывателеви нѣчого иншого, якъ тôлько то, що стягне зъ него податками. Иншій знову розводився довго надъ тымъ, щобы не шукати помочи у правительства далеко въ Лондонѣ, але тутъ дома у своихъ хлѣбодавцѣвъ-фабрикантôвъ и то перше просити о пôдвысшенье платнѣ, а коли просьбами нѣчого не вдѣютъ, примусити ихъ до того загальною застановою роботы. Тѝ выводы припали до смаку особливо молодымъ робôтникамъ. Однако старшѝ спротивилися тому доказуючи, що они вже не разъ не два брали удѣлъ въ такихъ загальныхъ змовахъ застановы робôтъ и зъ того нѣчого або дуже мало що для нихъ выйшло. Невеликій бувъ зôбръ, — тожь скоро перервалася нитка дискусій. По довшôй перервѣ забравъ голосъ одинъ ткачь, бувалый вже въ свѣтѣ и всѣма поважаный. Ôнъ ôтозвався до зôбраныхъ бôльше менше такими словами: „Братцѣ, видимо, що трудно намъ на свѣтѣ жити, а еще тяжше, хоть троха полѣпшити нашу екзистенцію; не можемо добитися высшои платнѣ, то мусимо старатися дальше зайти съ тымъ, що заробляемо; коли нашъ заробокъ не дасться побôльшити, то мусимо нашѝ потребы користнѣйше урядити. Може зможемо колись тымъ, що збережемо, взяти яке предпріемство, зъ котрого будутъ доходы, а тыми хоть въ части по при нашôмъ зарôбку въ фабрицѣ зможемо осолодити нашу гôрку недолю. Правда, що кождый зъ насъ поодиноко не богато вдѣе, але якъ станемо плечемъ до плеча и спôльно приложимо нашѝ руки до дѣла, то на певно поборемо не одну перепону. Оглянымося тôлько по свѣтѣ: тутъ станутъ будувати желѣзницю, тамъ каналы, дороги и т. п., все то суть предпріемства, до якихъ одному чоловѣкови годѣ взятися, тутъ треба полученя силъ физичныхъ и гроша. Знаю, що жаденъ зъ насъ не мае стôлько капиталу, щобы собѣ купити хоть одну акцію, але чижь мусимо мы тôлько желѣзницѣ будувати? Не можемо мы зачати ôтъ малыхъ рѣчей якъ прим. закупити спôльно потрѣбнѝ намъ живности. На то ачейже выстарчитъ збереженый нами грôшь, якъ скинемо разомъ у одну скарбонку и т. д.“ Не всѣ зъ товаришѣвъ порозумѣли зразу, куда его бесѣда веде, а що его всѣ уважали яко чесного чоловѣка, а на нову яку идею здобутися не могли, згодилися на его плянъ, — божь и такъ не могли богато утратити, бо не було що тратити. Зъ слова прійшло заразъ до дѣла и [illegible] будутъ вкладати въ товариску касу що тыждня по 6 крейцарôвъ. Того самого вечера не могли навѣть всѣ по 6 кр. заплатити, така нужда була межи ними. Товариство охрестили „Rochdale Society of equitable Pioneers“ т. е. рочдельске товариство честныхъ піонерôвъ. (Піонерами называно тогды тыхъ, що выкорчовували лѣсы дѣвичѝ въ Америцѣ и тымъ ôткрывали культурѣ нове поле). 12 було ихъ якъ апостолôвъ и то простыхъ ткачѣвъ, не було межи ними анѣ одного фахового купця, анѣ одного философа, анѣ одного теолога — всѣ они простѝ люде, що ледво умѣли свое имя пôдписати, а дали починъ такому великану-товариству, якимъ теперь рочдельске товариство. Ктобы зъ нашихъ ученыхъ подумавъ, що тѝ выголоднѣлѝ ткачѣ зъумѣютъ такъ повести дѣло, що рочдельске товариство вже въ другôмъ роцѣ свого существованя мало свой млыны, свои пекарнѣ, свои рѣзницѣ! Ктобы бувъ тогды подумавъ, видячи тыхъ зголоднѣлыхъ ткачѣвъ въ мокрôй, темнôй хатинѣ зажуреныхъ, якъ имъ и ихъ родинамъ на свѣтѣ жити, що они станутся батьками цѣлыхъ сотень товариствъ, котрѝ сегодня обертаютъ миліонами и не однôй нуждѣ смѣло чоло наставляютъ, ба саме товариство „честныхъ піонерôвъ“ оперуе сегодня миліонами, бо посѣдае великѝ фабрики и не одному братови подасть кусокъ хлѣба и вырве не одну душу зъ пазурôвъ лихваря!

Мы съ намѣромъ забавилися троха довше при тôмъ товариствѣ, бо оно по перше варта того, щобъ о нѣмъ поговорити, а по друге хотѣли показати, щó може чоловѣкъ зробити, коли у него есть сильна воля и почутье обовязку, коли ôнъ хоче жити на тôмъ бѣлôмъ свѣтѣ. Не тôлько жиды, якъ се у насъ выробилося понятье, можутъ все, що тôлько захочутъ здѣлати, але и такѝ христіяне якъ и мы показали еще може бôльшу штуку якъ жиды, треба тôлько зрозумѣти потребу а коли мы знайшли и признали тую яко таку, то тогды ужити всю енергію и всю зручнôсть, щобы ту потребу заспокоити и то взятися до дѣла заразъ а не тягнути однѝ зборы ôтъ другихъ три роки а въ кôнци не говорити, що тое або тое перешкодило о тôмъ подумати. Клепли Петре поки тепле!

(Дальше буде.)

До исторіи хоробы галицко-польскихъ шовинистôвъ.

Съ жалемъ приходитъ намъ записати новый объявъ шовинистичнои хоробы, про котру мы говорили въ послѣднôмъ ч-лѣ. Она объявилась сего разу въ Краковѣ.

Ледво що вспѣло завязатись господарско-промыслове тов. руске въ Станиславовѣ, а вже стало оно сôлею въ очахъ галицко-польскихъ шовинистôвъ. Gazeta Krakowska посвящуе цѣлу вступну статю новому товариству и выказавши, що се объявъ дуже небезпечный, котрый мало що не вымагае вмѣшательства полиціи, взывае цѣлу польску суспôльнôсть, щобы всѣма способами и силами убила такѝ объявы середъ Русинôвъ, яко „дуже небезпечнѝ для краю“. Для пробы логики Gazet-ы Krakow. най послужитъ отъ хочьбы сей уступъ: „Nadawanie cechy narodowościowej instytucyom — пише Gaz. krak. — których celem nie jest narodowość, ale kultura, agronomia, przemysł lub finanse, nosi w sobie *coś fałszywego* w założeniu, a *zarazem wrogiego i niechętnego* dla społeczeństwa, w którem instytucye takie są zakładane“. А заразъ потôмъ признае Gaz Krak.: „*Duch narodowy* odzywa się żywo w *każdej* instytucyi“! — Слѣдувалобы отже, що и пôсля признаня Gazet-ы Krak. кожда институція мае цѣху народну, хочьбы она не була спеціяльно призначена для ôтбудованя якои небудь державы, що отже и кожда институція носитъ [illegible] Gazeta Krak. на пôдставѣ [illegible] такои логики жадае, щобы польска суспôльнôсть убивала руске товариство господарске, „Славію“ и „галиц. бук. кредитове Заведенье“ для того, що они носятъ на собѣ цѣху народну, то та сама логика повинна наказувати Gazet-ѣ Krak. жадати розвязаня и знищеня такожь и всѣхъ польскихъ институцій финансовыхъ и господарскихъ, якъ товариства земского, галицкого товариства господарского, краковского товариства убезпеченя и т. д., бо всѣ тѝ и тымъ подôбнѝ институціи, хочь економичнѝ, носятъ de facto и пôсля признаня G. K. цѣху національну и „duch narodowy (= polski) odzywa się żywo w każdej z tych instytucyj“, якъ се мѣжь иншимъ показала пр. недавна (бо въ мѣсяцю червцю с. р.) выдана ôтмовна ôтповѣдь гал. кредит. товариства земского о. Стефановичу що до непринятя квиту писаного въ рускôмъ языцѣ.

Дальше пише Gazeta Krakowska —: „Jeżeliby ktoś chciał za pomocą narodowości najlepsze skutki agronomiczne, technicze lub finansowe osiągnąć, ten z pewnością doszedłby do wprost przeciwnego rezultatu, jedne ze środków dopięcia celów sparaliżowałby, a drugich w zupełności by się pozbył“. Можемо тôлько жалѣти надъ редакціею Gaz. Krak., если она не знае, що національне житье народа складаеся не зъ воздушныхъ мрѣй, але зъ певныхъ реальныхъ даныхъ, мѣжь иншими мае свое головне жерело въ національнôй культурѣ, національнôмъ промыслѣ, господарствѣ, въ финансовости и т. д. Коли бъ однакожь редакція G. K. зволила придивитись хочьбы практичнымъ заходамъ самыхже Полякôвъ въ Познанщинѣ и Конгресôвщинѣ, где они всѣма силами и зовсѣмъ природно стараются закладати и пôддержувати свои финансовѝ, господарскѝ и т. п. институціи съ цѣхою народною; коли бъ поглянула на Чехôвъ, якъ они власне тôлько сею практичною дорогою обезпечили собѣ не тôлько духово але и матеріяльно самостôйнôсть своеи народности; колибъ наконець G. K. згадала бодай, длячого Угры такъ консеквентно переводятъ свою финансову, господарску и промыслову политику съ видимою на кождôмъ кроцѣ цѣхою народною, то може хочь на тыхъ наглядныхъ прикладахъ поучилась бы Gazeta Krak. о елементарныхъ вымогахъ народного житя, розвою и поступу, — тогды бъ она може й побачила, що навязуючи рускимъ институ-

цiямъ силомôць „coś fałszywego, wrogiego, niebezpiecznego dla społeczeństwa“ для того лише, що они рускѝ, тымъ самымъ вже здраджуе бракъ елементарного розумѣня економичного житя народного, а надто обвиняє и польскѝ институцiи о враждебнôсть и небезпечнôсть для суспôльности.

Пôсля выводôвъ Gazet-ы Krak. Русины повиннѝ на кождôмъ полю сидѣти тихо и не рухатись безъ попередноѝ санкцiи и призволеня шовинистôвъ въ редакцiи Gazet-ы Krak. Коли жь нема сего призволу, то все, що Русины на свою руку важатся робити „grozi dodatnim interesom społeczeństwa“, отже тутъ повинна вмѣшатись полицiя, а бодай польскѝ шовинисты „muszą zdobyć się na takie rozszerzenie i na taką elastyczność działania, aby „Slaviom“ i „zakładom kredytowym“ nie pozostało możności do chwytania dusz niewinnych i do budowania obcych krajowi organizacyj. — — Tu niema czasu do stracenia. Slawię, zakłady ruskie rolnicze, ruskie towarzystwa przemysłowo-rolnicze i rozmaite wydawnictwa rzekomo narodowe taki wywodzą taniec djabelski w społeczeństwie, że musiałoby ono spoczywać na dużo mocniejszych podstawach, ażeby taniec ten nie wywołał chaosu, grożącego dodatnim interesom społeczeństwa“!

Каждый зрозумѣє легко, для чого мы не можемо вдаватись въ споры съ такими алярмами безпамятного шовинизму. Се жь не наша рѣчь, а дѣло самыхже Полякôвъ, положити конець такимъ „танцямъ“ своихъ газетъ, котрѝ нѣякъ не можутъ принести имъ чести. Мы думаємо, що нашъ край ажь надто економично занедбаный, щобъ тутъ яка небудь старанность, ôтъ когобъ она нѣ выходила, могла вважатись злишною. Для того мы надѣялись, що бодай праця Русинôвъ надъ економичнымъ подвигненьемъ свого народа выскає собѣ признанье всѣхъ Полякôвъ. Не можемо и не хочемо за такѝ напасти Gazet-ы Krak. винити загалъ Полякôвъ, бо Gazeta Krak. не представляє нѣякои партiи и єсть тôлько слѣпе орудiє въ рукахъ краковскои партiи, вымѣрене противъ Reform-ы, але всежь повиннѝ Поляки памятати, що при теперѣшнôмъ станѣ сего [illegible] напасти навѣть зъ стороны такои газеты тôлько еще бôльше дра[illegible] дражливѝ ôтношеня межи Поляками а Русинами, а нѣякъ не злагодятъ тыхъ ôтношень.

Краковска Reforma, згадуючи въ Ч. 237 про нашу ôтповѣдь Dziennik-ови pol., додає зъ своєи стороны: „Тонъ полемики *Дѣла* объявляє певне роздражненье, яке завсѣгды замѣчаємо въ львôвскôй працѣ, скôлько разôвъ забирає голосъ въ справѣ ôтношень польско-рускихъ, що зовсѣмъ не причиняєся до успокоєня умôвъ и дуже утрудняє спокôйну и поважну дискусiю. Ся вина тяжитъ зарôвно на насъ якъ и на Русинахъ. Разъ належалобы вже зôрвати съ дотеперѣшною политикою взаимныхъ рекриминацiй и позбутися забагôвъ пристрастнои полонизацiи Русинôвъ. Мы латинизували ихъ черезъ чотыри столѣтiй — а доки жь се насъ довело? Тожь годится стремѣти до взаимныхъ уступствъ, щобъ вызволити Русинôвъ ôтъ россiйскихъ аспирацiй. Передовсѣмъ треба уникати надмѣрно-порывистого обвинюваня“.

Розрôжняємо межи рекриминацiями а самообороною противъ напастей. Reforma ачейже схоче намъ признати, що не выступаємо съ рекриминацiями, хотяй маємо до сего незрôвнано бôльше право, якъ Поляки. Коли однакожь не тôлько старѝ напасти на Русинôвъ въ стороны шовинистичныхъ дневникôвъ въ родѣ Gazet-ы Krak. и Dziennika pol. не устають, але разъ-наразъ и то еще бôльше безпôдставно, якъ давнѣйше, и съ щоразъ бôльшою злобою и новѝ напасти противъ всего, що руске, множатся, то кождый безсторонный признасть намъ, що маємо право и обовязокъ, выступати противъ такихъ напастей. Не наша вина, що тiи напасти замѣсть разъ на все устати, щоразъ бôльше множатся. Тожь и не можемо прiймати на себе отвѣчальности за наслѣдства тыхъ напастей. На иншôмъ мѣсци подаємо найновѣйшу напасть Gazet-ы Krak. на Русинôвъ. Самѝ Поляки можутъ оцѣнити, чи єсть така напасть хочьбы чимъ небудь и бодай въ части оправдана? Тожь самѝ Поляки повиннѝ надъ тымъ задуматись, якѝ чувства можутъ вызвати у Русинôвъ подôбнѝ напасти зъ польскои стороны. Мы зовсѣмъ далекѝ ôтъ того, идентификувати загалъ Полякôвъ съ такими ôтзывами Gazet-ы Krak. и Dziennika pol. о Русинахъ, але чи не єсть се знову задачею загалу Полякôвъ положити конець такимъ напастямъ и першимъ противъ нихъ выступити, скоро съ ними не солидаризуются? А коли навѣть миролюбивѝ польскѝ газеты мовчатъ на такѝ выбрыки своєи дневникарскои братiи, то для насъ се справа надто болюча, щобъ и мы еще мали мовчати. Єсть жежь и для рускои терпеливости певна мѣра....

Соймъ краєвый.

Двайцять трете засѣданье, дня 12 жовтня.

Зъ ôтчитаныхъ петицiй цѣкавѣйшѝ: Рада шк. мѣсцева въ Пôдгайчикахъ о органiзацiю тамошнои школы. — Выдѣлъ пов. въ Снятинѣ и многѝ громады о хибный вымѣръ податку грунтового.

Зъ порядку дневного ôтослано внесенье п. Мих. Попеля въ справѣ вынагороды презесôвъ и членôвъ радъ повѣтовыхъ зъ фондôвъ повѣтовыхъ, ихъ выдаткôвъ (особливо за дорогу, що прïѣздятъ на засѣданя). — Внесенье тоє ôтослано до ком. администрацiйнои.

Дальше слѣдували внесеня комисiи гôрничои. Выдѣлъ кр. вставивъ въ буджетъ на 1883 р.: а) 10.000 зр. на вислѣды глубшихъ покладôвъ землѣ; б) 3000 зр. на вислѣды геольогичнѝ; в) 500 зр. для комисiи физiольогичнои. Комисiя вноситъ, щобы вставити въ буджетъ на р. 1883 еще: г) 3000 зр. на студiи хемичнои переробки нафты и єи ôтпадкôвъ; д) 1300 зр. на стипендiи для гôрникôвъ, котрѝ учатся за границею. Дальше соймъ поновляє резолюцiю зъ 1881 р. взываючу правительство, щобы увôльнивъ копальнѣ нафты ôтъ податкôвъ на 10 лѣтъ, а бодай щобы усунувъ податокъ доходовый або єго такъ знизивъ, щобы предпрïємства нафтовѝ могли розвиватися. Внесеня тiи принято.

По ухвалѣ справы будовы желѣзницѣ зъ Кросна до Решова, соймъ ухваливъ внесенье комисiи правничои въ справѣ внесеня п. Белѣньского о законныхъ улекшеняхъ для конверзiи высоко опроцентованыхъ довгôвъ гипотечныхъ. Внесенье звучитъ: „Взываєся правительство, щобы выдало законъ постановляючiй, що пожичкамъ съ низшою стопою процентовою затягненымъ для конверзiи высше опроцентованыхъ довгôвъ, прислугує той самъ степень першеньства гипотечного, якiй прислугувавъ пожичцѣ сконвертованôй, єсли новôй пожичцѣ можутъ бути признанѝ улекшеня въ оплатахъ скарбовыхъ въ мысль закона зъ 11 червня 1881 р., єсли нова пожичка пôдъ взглядомъ высокости капиталу и побôчныхъ на[illegible] бôльша ôтъ несплаченои еще сконвертована пожичка зôстане вычеркнена“.

Дальше признано инспекторови шпиталѣвъ дрови Янови Стеллѣ Савицкому право до квинквенiй и емеритуры. Внесеню тому спротивився дръ Антоневичь. Ôнъ ва вступѣ заявивъ, що посада инспектора шпиталѣвъ єсть зовсѣмъ непотрѣбна. Для тои посады первѣстно бувъ установленый дiюрнистъ, пôзнѣйше перемѣнено єи на постоянну пенсiю. По уступленю попередного инспектора намѣрено тую посаду усунути, але полишено єи для теперѣшного инспектора. Що за чинность має инспекторъ? Лѣкарѣвъ не контролює, лишь администрацiю, а до того выстане рада шпитальна. Во Львовѣ хочь инспекторъ придавбыся, але тутъ рада мѣска може шпиталѣ контролювати. Кромѣ того во Львовѣ навѣть мимо инспектора зарядъ шпиталѣвъ не бувъ добрый; выдѣлъ кр. мусѣвъ высылати на шконтра комисiи, котрѝ знаходили дуже злу господарку. Вина того лежитъ по части и на инспекторѣ. Заряды шпитальнѣ занедбують стягати кошта лѣченя, такъ що претенсiи съ часомъ выросли до пôвъ милiона. И въ тôмъ вина инспектора. Теперь иде лучше, але заслуга тутъ маршалка, а заслуга инспектора дуже проблематична. Вноситъ отже, щобы надъ тымъ внесеньемъ перейти до порядку дневного. П. Антоневичеви ôтповѣдали пп. кс. Сава, Голєєвскiй, Круковецкiй и Гошардъ.

Ôттакъ ухваливъ соймъ на внесенье Голеєвского 500 зр. рôчнои пенсiи вдовѣ по бл. п. дру Шепаровичу, примари шпиталю. (Комисiя предкладала 300 зр. пенсiи). — Петицiю колонiи Ангелôвка о ôтлученье ôтъ гром. Ожидова ôтдано выдѣлови кр. — Громадѣ Сарнки долѣшнѝ ôтписано 340 зр. 51 кр. за кошта лѣченя въ шпитали економа. — Петицiю рады пов. въ Коссовѣ о субвенцiю на реконструкцiю дорôгъ ôтдано выдѣлови кр. для „прихильного“ (на внесенье дра Антоневича) залагодженя.

Двайцять четверте засѣданье, дня 13 жовтня.

На початку засѣданя ухваливъ соймъ, щобы на будуще петицiи надсыланѝ до сойму не придѣляти вже комисiямъ, але ôтступати выдѣлови краєвому съ вынятком петицiй важныхъ; о важности поодинокихъ петицiй має рѣшати маршалокъ.

Оттакъ правительств. комисаръ п. Залескiй ôтповѣвъ на интерпеляцiю п. дра Антоневича и товаришѣвъ въ справѣ реформы закона спадкового и опѣкунчого и въ справѣ увôльненя спадщинъ въ вартости до 500 зр., одѣдиченыхъ черезъ кревныхъ першого и другого степеня. Комисаръ ôтповѣвъ, що надъ справою реформы закона спадкового и опѣкунчого ведутся нарады въ министерствѣ, але передъ ихъ рѣшеньемъ муситъ рада державна впередъ ухвалити нову процедуру цивильну. Що до увôльненя спадщинъ, котрыхъ вартôсть не єсть бôльша ôтъ 500 зр., одѣдиченыхъ черезъ кревныхъ, то министерство скарбу ôтъ разу заявило, що станъ финансôвъ державныхъ того не дозволяє.

П. Петрускiй здававъ справу зъ проекту утвореня зъ фондôвъ краєвыхъ стипендiи имени Яна Матейка рôчно 1000 зр. для укôнченого студента краковскои школы штукъ красныхъ. Надавати тую стипендiю має Матейко, якъ довго буде директоромъ тои школы. — Соймъ узнавъ внесенье тоє наглячимъ. П. дръ Антоневичь застерѣгъ, щобы стипендiя тая була удѣлювана не лишь Полякамъ, але и Русинамъ. Ôттакъ соймъ одноголосно ухваливъ проектъ. На жаданье дра Антоневича маршалокъ сконстатувавъ, що ухвала запала однодушно.

Зъ порядку дневного пос. Абрагамовичь реферувавъ своє внесенье въ справѣ замкненя границѣ для ввозу худобы зъ Россiи и Румунiи. Комисiя єсть за тымъ, що отворенье границѣ, хочьбы лишь на часъ, принеслобы велику шкоду Галичинѣ. Вноситъ отже, щобы выдѣлъ кр. написавъ отвѣтный меморiялъ до правительства. Соймъ ухваливъ тоє внесенье, хочь впрочѣмъ правит. комисаръ завѣривъ соймъ, що правительство не думає отворювати границѣ.

Дальше дръ Радзишевскiй въ имени комисiи гôрничои поставивъ внесенье взываюче правительство, щобы при ц. к. технично промысловôй академiи въ Краковѣ утворити ôтдѣлъ гôрничiй, котрый мавбы головну задачу — образувати управителѣвъ для копалень нафтовыхъ. Соймъ зъобовязуєся покрыти $^2/_3$ частей коштôвъ удержаня того ôтдѣлу зъ фондôвъ краєвыхъ до высокости 4000 зр. рôчно, пôдъ условiємъ, що правительство устроитъ ôтдѣлъ гôрничiй, покрыє часть рôчныхъ выдаткôвъ и признасть выдѣлови кр. участь въ веденю ôтдѣлу.

Пос. о. Красицкiй уважає внесенье комисiи неотвѣтнымъ, а то по перше длятого, що ученики ôтдѣлу гôрничого не будутъ мати приступу до копалень правительственныхъ, где прiймаютъ лишь ученикôвъ правительственныхъ школъ гôрничихъ, а по друге, що школа гôрнича не буде въ центрѣ краю во Львовѣ, але въ Краковѣ. Вноситъ отже, щобы школа тая була при политехницѣ во Львовѣ. — Внесенье комисiи бôльшôсть соймова приняла.

Опôсля пос. Альфонсъ Чайковскiй въ имени комисiи дороговои предложивъ слѣдуючѝ внесеня комисiи о поправѣ дорôгъ повѣтовыхъ и громадскихъ: „1). Соймъ постановляє утворити закладовый фондъ пожичковый въ сумѣ 300.000 зр. зъ скарбу краєвого щорôчными дотацiями по 30.000 зр. почавши ôтъ 1883 р. черезъ 10 лѣтъ. 2) Зъ того фонду удѣлюванѝ будутъ повѣтамъ, громадамъ и дворамъ безпроцентнѝ пожички, котрѝ маютъ бути сплаченѝ за 10 лѣтъ рôчными ратами. 3) На безворотнѝ пожички для дорôгъ 100.000 зр. на р. 1883. 4) Соймъ поручає выдѣлови кр., щобы въ мѣру зменшуваня рôчныхъ выдаткôвъ на будову и направу дорôгъ краєвыхъ, побôльшувавъ буджетъ на запомоги для дорôгъ повѣтовыхъ и громадскихъ“. Внесеня тiи бôльшôсть соймова приняла по довшôй, оживленôй дискусiи. Гр. Круковецкiй напередъ заявивъ, що ôнъ волѣвбы, щобы на потребы повѣтовыхъ и громадскихъ дорôгъ удѣлювати безворотнѝ запомоги, якъ безпроцентнѝ пожички, а опôсля ôтважився (честь єму за тоє!) пôднести справу престацiй in natura, котрѝ суть спадщиною часôвъ олигархичныхъ и суть величезнымъ тягаромъ для громадъ. Въ наслѣдство тягару престацiйного суть случаѣ, що громада, котра числитъ ледво 50 моргôвъ бôльше ôтъ обшару двôрского, муситъ платити **650 зр.** а двôръ платитъ лишь **24 зр.**!! (*Межъ польскими послами повставъ незвычайный неспокôй — посыпались крики: ого, ого!*) Престацiя тяжитъ на найбѣднѣйшôй клясѣ жителѣвъ, и єсли громады перемыскѝ жадали перемѣны престацiи in natura на грошѣ, то лишь въ тôй мысли, щобы въ загалѣ тягаръ на дороги бувъ розложеный пôсля скалѣ податковои и опертый на додаткахъ ôтъ податкôвъ. Гр. Круковецкiй отже вноситъ резолюцiю въ тôмъ дусѣ. (Соймъ ôткинувъ). — По гр. Круковецкôмъ забравъ голосъ о. Красицкiй и рôвножь выказувавъ, що престацiи не суть безусловно потрѣбнѝ для розвою дорôгъ, противно, они суть перешкодою, шкôдною пôдъ взглядомъ матерiяльнымъ и моральнымъ спадщиною часôвъ феодальныхъ, пригадуючою ненавистну панщину. Звѣстно, престацiи не можутъ обôйтися безъ традицiйнои палицѣ! (*Гр. Круковецкiй: браво!*) Черезъ престацiи марнуєся величезный капиталъ працѣ и часу безворотно для краю и господарства; престацiи вымагаютъ на манипуляцiи канцелярiйнѝ значныхъ сумъ, котрѝ моглибы пôйти на дороги. О. Красицкiй предкладає отже резолюцiю взываючу выдѣлъ кр., щобы на пôдставѣ установленя додатку до податкôвъ на потребы дорôгъ, выпрацювавъ проектъ уставы дороговои. (Соймъ ôткинувъ). — Противъ высказаныхъ слôвъ правды пп. гр. Круковецкимъ и о. Красицкимъ выступили заѣло паны-властителѣ бôльшихъ посѣлостей (Абрагамовичь, гр. Стадницкiй, гр. Голеєвскiй, гр. Баденѣ и др.); однѝ доказували, що такѝ промовы можутъ довести до соцiяльнои революцiи, другѝ знову удержували, розумѣєся голословно, що противно, паны поносятъ бôльшѝ тягары, нѣжь селяне, — на що очевидно дуже удачно и консеквентно замѣтивъ о. Красицкiй: Коли такъ, коли паны маютъ навѣть кривду зъ теперѣшнои уставы дороговои съ престацiями, то длячогожь такъ заѣло опираются єго внесеню?

Пôдъ конець засѣданя п. Малецкiй здававъ справу въ имени комисiи едукацiйнои зъ проекту зреформованои уставы о закладаню и удержуваню школъ и о примусѣ школьнôмъ. — Справу тую ôтрочено на пôзнѣйше, коли будутъ выготовленѝ всѣ проекты реформъ уставы школьнои.

Двайцять пяте засѣданье, дня 14 жовтня.

П. дръ Антоневичь мотивувавъ своє внесенье въ справѣ школъ дубляньскихъ. Внесенье тоє звучитъ: Взываєся выдѣлъ кр.: 1) щобы предпринявъ отвѣтнѝ кроки, щобы субвенцiя зъ фонду державного для школъ дубляньскихъ була значнѣйша и 2) щобы на слѣдуючôй сесiи соймовôй предложивъ проектъ, котрый уможлививбы также властителямъ меншихъ посѣлостей користати зъ добродѣйства школы дубляньскои.“ Дръ Антоневичь розпочавъ свою промову ôтъ похвалы давныхъ часôвъ, коли гордый шляхтичь и хоробрый козакъ поважали себе (?) поспôльно, коли козакъ ставъ шляхтичемъ а шляхтичь приступавъ неразъ до козакôвъ, коли католицтво а православiє, Полякъ и Русинъ поважали себе поспôлу. Бувъ то — каже дръ Антоневичь — патрiотизмъ, опертый на любовѣ краю и поспôльнôмъ поважаню. Нынѣ часы змѣнилися. Прiйшли мудрцѣ ôтъ заходу съ покорою на лици и масенькимъ словомъ, але въ ихъ серцю були дальшѝ пляны. Нашъ патрiотизмъ здавався имъ за простымъ, отже замѣсть него поставили высшу политику, а замѣсть любови ненависть. Згубила насъ и губитъ высша политика съ банками. Дальше дръ Антоневичь покликуючись на слова Крашевского, писанѝ недавно до комитету „Macierzy polskiej“, выказує пересвѣдченье, що треба покинути тую высшу политику а звернутися до працѣ надъ подвигненьемъ простого народу не черезъ высшѝ науки, але черезъ науку читаня и писаня и науку практичну. Въ тôй и поставлене внесенье, щобы одиноку школу рôльничу въ рускôй части Галичины зробити приступною для народу. – Внесенье дра Антоневича ôтослано до выдѣлу краєвого. *(Дальше буде.)*

(*Справа индемнизацiйна.*) Въ понедѣлокъ с. т. въ комисiи запала вже ухвала въ справѣ индемнизацiйнôй. Комисiя приняла звѣстный читателямъ „Дѣла“ правительственный проектъ угоды съ тою змѣною, що скарбъ державный кромѣ безворотнои рôчнои субвенцiи въ сумѣ 2,100.000 зр. удѣлитъ краєви щорôчно 325.000 зр. титуломъ безпроцентового задатку, котрый край сплатитъ цѣлый въ трехъ рокахъ по залагодженю индемнизацiи. Референтомъ комисiя выбрала п. Грохольского.

(*Надзираюча рада банку краєвого.*) Выдѣлъ краєвый уложивъ вже для сойму листу кандидатôвъ до надзираючои рады банку краєвого. Кандидаты тiи суть: властителѣ дôбръ: Иполитъ Богданъ, Емиль Торосевичь, Iосифъ Менцѣньскiй, Едвардъ Єнджеєвичь; капиталистъ Петръ-Фаль-[illegible] Залескiй; директоръ краковского товариства взаимныхъ убезпеченъ Генрикъ К[illegible]скiй, адвокатъ дръ Малиновскiй и два купцѣ Михайло Дыметъ и Стан. Маркевичь. На заступникôвъ предложенѝ: Зигм. Августиновичь, Авг. Горайскiй, Iосифъ Пенчиковскiй и Игнатiй Дрекслеръ.

(*Внесенье п. Стан. Поляновского*) о утворенье двохъ новыхъ посадъ крылошаньскихъ при митрополiи во Львовѣ, — якъ доносятъ самѝ польскѝ газеты, — не має потрѣбного числа прихильникôвъ въ комисiи. Панове польскѝ послы очевидно признаютъ добру волю п. Поляновского: прислужитися тымъ внесеньемъ польскôй справѣ, алежь вздержує ихъ тоє обстоятельство, що оба наймолодшѝ крылошане, пропонованѝ и дотованѝ выдѣломъ краєвымъ, малибы по 2.500 зр. рôчнои пенсiи, а всѣ прочѝ старшѝ крылошане ледви половину тои пенсiи. А се булабы чей кривда за надто очевидна и всякому зрозумѣла!

Перегляд политичный.

Австрiйско-Угорска Монархiя.

(*Рада державна.*) Fremdenblatt доноситъ, що всякѝ поголоски о речинци, коли збереся рада державна на нарады, суть передвчаснѝ. Речинця не можна еще теперь опредѣлити длятого, що не звѣстно, якъ довго буде тревати сесiя делегацiйна. Се тôлько певно, що урядовѝ сферы бажаютъ, щобы сесiя рады держ. могла розпочатися заразъ по 15 падолистѣ. Прелиминарь буджету на р. 1883 має бути предложеный вже на однôмъ зъ першихъ засѣданъ. — Министеръ спôльного скарбу Каляй предложитъ спôльнымъ делегацiямъ обширне exposé о ôтношеняхъ, якѝ пôдчасъ своєи поѣздки заставъ въ Боснiи и Герцеговинѣ.

(*Въ угорскôмъ соймѣ*) предложивъ минувшого тыждня министеръ скарбу Сапари финансове exposé. Буджетъ на р. 1883 выказує выдаткôвъ 322,711.484 зр. а доходу 301.029.869 зр.; — дефицитъ отже выноситъ 21,681.615 зр. Neue fr. Presse выказує, що сей дефицитъ на р. 1883 покажеся при замкненю рахункôвъ далеко бôльшимъ, подôбно якъ дефицитъ вставленый въ буджетъ на р. 1882 въ квотѣ 23·2 милiонôвъ теперь показався далеко высшимъ, бо надъ 50 милiонôвъ. На щастье сей рôкъ принѣсъ Угорщинѣ незвычайно добрѝ жнива, отже при розумнôй господарцѣ финансовôй може сей рôкъ розпочати приверненье рôвноваги доходôвъ и выдаткôвъ.

(*Новѝ угорскѝ министры.*) Цѣсарь именувавъ бар. Кемени министромъ комуникацiй, а гр. Сечени министромъ торговлѣ.

(*Новый амбасадоръ россiйскiй*) при дворѣ вѣденьскôмъ, кн. Лобановъ-Ростовскiй, представлявся оногды цѣсареви Францъ-Iосифови, вру-

чивъ ему довѣрительнѣ листы и обнявъ веденье дѣлъ своеи амбасады. Вѣденьскѣ газеты прихильно витаютъ нового амбасадора россійского, котрый на своихъ давнѣйшихъ становищахъ въ Константинополи и Лондонѣ умѣвъ удержати якъ найлучшѣ ôтношеня съ дворами.

(*Зъѣздъ австрійскихъ робôтниковъ*), заповѣдженый заразъ по голоснôй аферѣ арештованя напастникôвъ Марштелингера, ôтбувся минувшого тыждня въ Бернѣ. На тôмъ зъѣздѣ раджено надъ политичными и економичными потребами и бажанями австрійскои партіи робôтничои. Въ дискусіи надъ предложеными зъѣздови резолюціями промовляло кôльканайцять робôтникôвъ; всѣ они пôдносили потребу права загального голосованя, котре може дати робôтникамъ можнôсть мати вплывъ на законодавство, а въ загалѣ стояли на тôй основѣ, що робôтники повиннѣ добуватися своихъ правъ на дорозѣ легальнôй.

(*Кольонизація Босніи и Герцеговины.*) Правительство краеве въ Сераевѣ поручило властямъ окружнымъ и повѣтовымъ, щобы швидко давали ôтповѣди на всякѣ запытаня интересованыхъ, котрѣ хотѣлибы кольонизувати Боснію и Герцеговину. Кромѣ того выдало правительство циркулярь съ близшимъ поясненьемъ ôтношень. Кольонисты мусятъ посѣдати якійсь капиталъ и охоту до працѣ. Поки не скôнчится катастральный помѣръ грунтôвъ державныхъ, поти правительство не буде могло придѣлювати земель кольонистамъ. Кольонисты можутъ купувати або арендувати грунты приватнѣ; за моргъ грунту платится 10 до 50 зр., а въ Посовинѣ навѣть 100 зр. За аренду морга грунту платится 1—10 зр. Можна такожь арендувати грунты за ôтданье $^1/_3$ части доходôвъ властителеви. Правительство обѣцюе кольонистамъ моральну пôдмогу, але матеріяльнои пôдмоги при теперѣшнôмъ станѣ финансôвъ не може обѣцювати.

(*Афера въ радѣ мѣскôй въ Празѣ.*) Новымъ бурмистромъ Праги выбрано Чеха дра Черного, бо Чехи маютъ въ радѣ мѣскôй бôльшôсть. Въ своѣй инсталяційнôй промовѣ дръ Черни говоривъ по чески и назвавъ Прагу „золотою славяньскою Прагою“, с. е. заманифестувавъ славяньскôсть столицѣ Чехъ. Нѣмецкѣ члены рады мѣскои — котрыхъ есть 5, мѣжь тыми 4 жиды — оскорбилися були такою промовою бурмистра и були заявили, що складаютъ свои мандаты радныхъ, бо бурмистръ въ своѣй промовѣ образивъ нѣмецкихъ жителѣвъ Праги и Чехъ. Бурмистръ однакожь залагодивъ тую справу, заявивши на засѣданю рады, що ôнъ не мавъ намѣреня оскорбити Нѣмцѣвъ и що ôнъ буде рôвно справедливымъ для обохъ народôвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Вѣсти зъ Петербурга.*) *Правит. Вѣстникъ* обвѣщуе, що до дня 1 серпня доходы державы выносили 346 миліонôвъ, а выдатки $350^1/_2$ миліонôвъ. Въ прирôвнаню до минувшого року збôльшились доходы о 30 миліонôвъ, а одночасно зменшились выдатки о $26^1/_2$ миліонôвъ. — Дня 1 (13) жовтня повернули царь и царева до Гатчина зъ лѣтнои резиденціи Александріи. — Бѣлозерскѣ каналы замерзли; плавба застановлена. Въ ночи зъ д. 3 (15) с. м. було въ Петербурзѣ 4 степенѣвъ зимна, а въ Нижнôмъ Новгородѣ и Костромѣ десять. Плавба на Волзѣ и Камѣ здержана. — Носятся вѣсти, що кн. Вяземскій, начальникъ прасового бюра, мае уступити для того, що новый законъ о обостреню прасы выдано безъ его вѣдомости. Доси однакожь ся вѣсть не потвердилась.

(„*Доповненье прасового закона зъ р. 1865.*“) Аксакôвска *Русь* обговорюючи послѣдну поѣздку царя до Москвы, видитъ въ нѣй наглядный доказъ „ложи тыхъ революційныхъ пугалъ и чудацтвъ“, якими до сеи поры не перестаютъ въ Россіи баламутити свободы правительственныхъ дѣйствій не по розуму „усердные слуги престола и отечества“. Плодомъ напору тыхъ „усердныхъ слугъ престола и отечества“ вважае *Русь* послѣдне обостренье прасового закона. *Русь* не похваляе сего обостреня и думае, що россійска верховна власть при своѣй реальнôй и дѣйстнôй силѣ не потребуе лякатись привидôвъ революціи и опозиційныхъ елементôвъ россійскои суспôльности. Тѣ нерозумнѣ „слуги отечества“ дораджуютъ правительству сокрушати твердою рукою не тôлько явныхъ ворогôвъ, але и всякій выразъ непригожои ему мысли и борони Боже що небудь такого учинити, щобы було похоже на уступку либераламъ. „Таке направленье въ рос. властныхъ сферахъ — говоритъ дальше *Русь* — можна теперь признати навѣть переважаючимъ, — а о тôмъ годѣ не жалѣти. Правительство повинно йти напередъ, держатись народно-историчнои дороги и такъ вести Россію до поступу, просвѣты, повнои свободы, до выявленя всѣхъ талантôвъ и всѣхъ силъ духа.“ Правительство, выводитъ *Русь*, не потребуе лякатись россійскихъ либералôвъ, бо се не правдивѣ либералы, а тôлько псевдо-либералы. Се просто недуга — сей псевдо-либерализмъ, а недугу треба лѣчити, а не закрывати и карати. Треба, щобы хороблива высыпка на верха высыпалась, а не держалась у внутрѣ, и чимъ скорше се станеся, тымъ лучше. Свобода печати моглабъ до сего довести, а обмежуванье сеи свободы може тôлько нанести шкоду. — Надъ тоюжь самою справою застановляеся Allg. Ztg. въ статіи „Das russische Pressreglement“. Новый законъ прасовый пôсля Allg. Ztg. зноситъ на дѣлѣ тѣ свободы, якѣ дôстала праса закономъ зъ р. 1865, ôтдае прасу пôдъ безъусловну власть администраціи, а черезъ то привертае той станъ, якій бувъ въ Россіи передъ р. 1865. Якъ тогды обмеженье свободы прасы вызвало поза границями Россіи взрôстъ заграничныхъ россійскихъ дневникôвъ, котрѣ выступали дуже ворожо противъ Россіи, а мимо всѣхъ строгостей и бачности рос. властей въ безчисленныхъ примѣрникахъ розходились по всѣхъ мѣсцяхъ Россіи, такъ и теперь новый прасовый законъ вызве такійже взрôстъ росс. заграник. журналистики и такійже наплывъ сеи безцензурнои журналистики тайными дорогами въ Россіи. Очевидно, що зъ сего не може выйти нѣчого доброго. Се одна слаба сторона. Есть однакожь еще и друга слаба сторона сего закона. Коли краевѣ дневники, обмеженѣ въ своѣй свободѣ, не будутъ могли заниматись своими внутренными справами, тогды по конечности станутъ они шукати простору на иншôмъ поли — на поли заграничнои политики — и тутъ плекати небезпечнѣ плоды. Чимъ бôльшій гнетъ у внутрѣ, тымъ бôльша сила высокоу на внѣ. Се правило простои физики. Allg. Ztg. нагадуе часы Наполеона III, коли то францускѣ дневники, придавленѣ цензурою, не могли заниматись внутрѣшными справами и для того, кинувшись на поле заграничнои политики, выплекали той шовинизмъ Французôвъ, що довѣвъ ихъ до великого нещастя французско-пруской вôйны. То само може теперь статись и съ Россіею. И справдѣ вже теперь замѣтно, якъ въ россійскôй прасѣ починае плекатись такійже шовинизмъ и розширюваня на внѣ — вôйны съ Нѣмцями чи Австріею. Се може довести Россію до такихъ же наслѣдкôвъ, якъ свого часу Францію. Тожь булабы пора, кôнчитъ Allg. Ztg., надъ тымъ задуматись.

(*Нова панславистична програма.*) Въ супротивности до радъ Аксакôвскои *Руси* розвивае Катковъ въ *Московскихъ Вѣдомостяхъ* свои рады, якъ скрѣпити и обезпечити Россію сильнымъ правительствомъ. До сего предкладае Катковъ яко „усердный слуга престола отечества“ слѣдуючѣ рады: 1) знести засаду свободы выбиральности професорôвъ на университетахъ; 2) обмежити устнôсть и явнôсть судоводства; 3) окронти и такъ небогатѣ автономичнѣ свободы громадъ и земствъ; 4) держати въ „дисциплинѣ“ прасу, и 5) завести рôдъ контролѣ надъ духовными и душевными функціями народнои интелигенціи, або якъ передаютъ сю точку Каткова иншѣ росс. газеты, — кинути клятву на россійску интелигенцію. — Катковъ мае теперь дуже великій вплывъ въ Россіи, тожь его голосъ и его програма ледво чи можутъ остатися безъ вплыву.

(*Переговоры мѣжь Россіею а Римомъ*) въ справѣ католицкои церкви въ Россіи мали, якъ звѣщаютъ польскѣ газеты, знову обновитись. Пôднявъ ихъ росс. повномочникъ Бутеневъ. Россія жадае, щобы въ костелахъ на Литвѣ и въ т. зв. „забраныхъ“ краяхъ заведено россійскій языкъ замѣсть польского, щобы отже проповѣди, молитвы и спѣвы въ костелахъ тыхъ краѣвъ ôтбувались въ россійскôмъ языцѣ. Папа знову жадае, щобы холмскимъ давнѣйшимъ уніятамъ а теперь православнымъ вôльно було перейти на лат. обрядъ, щобы привернено епископа Ржевуского, а епис. Фелиньскому вызначено пенсію и позволено выѣхати за границю. Доси жадна зъ сторôнъ не уступила ôтъ своихъ жадань, але есть надѣя, що за поворотомъ Бутенева до Рыму прійде остаточно до угоды. Сего послѣдного дуже обавляются польскѣ дневники. „*Моск. Вѣдомости*“ тожь потверджаютъ ту вѣдомôсть о наново розпочатихъ переговорахъ и надѣются, що они скôньчатся успѣшно за кôлька мѣсяцѣвъ.

(*Всероссійску выставу въ Москвѣ*) замкнено 1 (13) жовтня.

(*Зъ Волыня*) пишутъ до петерб. Kraj у дня 23 вересня, що въ цѣлôмъ краю переведено перепись коней, придатныхъ для вôйска и що тамже розносятся вѣсти о мобилизаціи войска. При переписи показалося, що роди коней, особливо селяньскихъ дуже пôдупали ôтъ часу послѣднои переписи р. 1877. Тожь само и рогата худоба дуже много терпитъ задля неустаючои майже заразы на худобу. Всѣ офиціяльнѣ рапорты о тôмъ що зараза устала, суть неправдивѣ. Селяне терплятъ страшнѣ шкоды задля сеи заразы, а нѣчо не робится, щобъ положити еи якій небудь конець. Рѣзники дорѣзуютъ заражену худобу и продаютъ мясо; погибша худоба не закопуеся въ землю, а жиды ведутъ явный торгъ шкôрами зъ павшои худобы.

(*Духовеньство а школы*). Послѣдными часами звѣщаютъ зъ Петербурга о приготованяхъ и заходахъ, щобы привернути въ житье давнѣйшѣ церковно-приходскѣ школы народнѣ. Розходится о то, щобы притягнути близше до заходôвъ о народну просвѣту духовеньство, котре доси стоитъ въ тôй справѣ майже зовсѣмъ на боцѣ и не клопочеся про народну просвѣту. Земскѣ школы народнѣ, пôдлягаючѣ министерству народнои просвѣты, не маютъ пôдлежати духовнôй управѣ.

(*Поляки въ западныхъ губерніяхъ*) мимо закона зъ 10 груд. 1865 р. о заборонѣ купувати въ тыхъ губерніяхъ помѣщичѣ (дѣдичнѣ) маетки закуповуютъ тѣ маетки, якъ подае *Газета* А. Гатцука, въ той спосôбъ для себе, що набуваютъ ихъ на имя осôбъ россійского походженя. Въ однôй могилевскôй губерніи куплено въ той спосôбъ Поляками 58 маетковъ съ 84.533 десятинъ землѣ.

(*Жиды на Украинѣ*). Въ черниговскôмъ уѣздѣ выкрыто у жидôвъ тайнѣ горальнѣ, въ котрыхъ выроблювано до 70.000 вѣдеръ горѣвки на рôкъ. Виновныхъ увязнено. — Въ Камѣнци-Подольскôмъ переведено недавно сѣмь процесôвъ противъ жидôвъ, що штучно ушкоджували собѣ праве око, щобы ухилитись ôтъ войсковои службы. — Жидôвска газета „*Разсвѣтъ*“ звѣщае, що жиды усильно заходятся теперъ въ рôжныхъ вѣдомствахъ, щобы за жидôвъ, котрѣ втѣкли задля недавныхъ жидôвскихъ погромôвъ передъ войсковою бранкою, набирано не жидôвъ, якъ се слѣдуе пôсля закона, але христіянъ, бо они допустились погромôвъ на жидахъ, отже ихъ дѣти повиннѣ теперь ставати за жидôвъ до войска!

Египтъ. Араби-паша, користаючи зъ признанои обжалованымъ въ Египтѣ свободы брати чужоземцѣвъ за адвокатôвъ, взявъ собѣ за адвоката Англійця Марка Напіера. Зъ тои причины процесъ Араби-пашѣ ôтрочено. Правительство египске выслало ноту до англійского конзуля Малета, въ котрôй звертае увагу на недогôдности и трудности, якѣ можутъ повстати зъ допущеня адвокатôвъ заграничныхъ до обороны и заявляе, що правительство египске радше згодится ôтдати Араби-пашу и иншихъ бунтôвникôвъ пôдъ судъ войсковыхъ трибуналôвъ англійскихъ. — Звѣстный поетъ англійскій Викторъ Гиго оголосивъ въ часописяхъ францускихъ ôтозву протестуючу противъ укараня Араби-пашѣ смертею. — Daily Telegraph подае розмову свого кореспондента съ Араби-пашею въ вязници. Араби-паша заявивъ, що по битвѣ пôдъ Тель-ель-Кебиръ волѣвъ добровôльно ôтдатись въ руки Англичанъ, анѣжь згинути такъ якъ султанъ Абдуль-Азисъ, с. е. ôтъ ножичокъ. „Я самъ бажавъ, щобы мене засудили на вѣчне выгнанье зъ Египту. Въ Европѣ мôгбы я жити спокôйно съ своею родиною, бо мои бажаня розбилися. Я убогій чоловѣкъ, маю лишь дôмокъ въ околици Загазига и если менѣ даруете свободу, то буду мусѣвъ тяжко працювати на хлѣбъ. Коли Англичане показали свою великодушнôсть для короля Зулюсôвъ Кочвая (Ceteway), то повиннѣ и менѣ оказати таку великодушнôсть.

НОВИНКИ.

— **Храмъ на Покровы** ôтбувся въ пятницю въ архикатедральнôй церквѣ св. Юра. Якъ мы вже напередъ доносили, литургію ôтслуживъ самъ Впр. митрополитъ въ сослуженю крылошанъ. Пôдъ конець литургіи митрополитъ пôднѣсъ многолѣтствія папѣ, цѣсареви, всему клирови и всѣмъ вѣрнымъ. Богослуженье протягнулось до 2-гои годины по полудни. Опôсля митрополитъ запросивъ на обѣдъ около 30 осôбъ, мѣжь тыми кôлькохъ священикôвъ зъ провинціи. На храмѣ було сего роко народу далеко менше, якъ попередныхъ лѣтъ, зъ причины студени и непогоды. Еп. Сильвестеръ въ пятницю рано удѣливъ всѣмъ пресвитерамъ ерейскій чинъ.

— **Першій снѣгъ**, и то дуже великій, упавъ въ Бродахъ и окрестности, меншій въ Золочевѣ и околици.

— **Днѣстеръ** прибувъ вчера пôдъ Галичемъ о 2 метры.

(*Н. В.*) **Рускій народный театръ** пôдъ дирекціею Ив. Биберовича. Минувшои суботы була представлена „*Дебютантка на провинціи*“, водевиль 5 актахъ зъ францускаго, перевôдъ М. Кропивницкого. Сама штука досыть ôтповѣдае легкимъ вымогамъ сценичнымъ. Цѣла акція, съ всѣми своими смѣшными и природными сценами, переведена старанно и съ безпрерывною звязею поодинокихъ подѣй. До того языкъ гарный и плавный. Сама игра выпала зовсѣмъ добре. Ролю дебютантки (Теклюсѣ) ôтграла п-ѣ Биберовичева съ повнымъ зрозумѣньемъ рѣчи, особливо сцена пробы передъ авторомъ выпала хорошо. П. Грыневецкій (Синиця, отець дебютантки) ôтзначався въ цѣлôй игрѣ знаменитымъ ôтданьемъ своеи ролѣ, защо нагороджувано его частыми и довгими оплесками. П. Стефуракъ (директоръ провинціонального театру) и п. Плошевскій (графъ Зефиръ) заслужили своею игрою на повне признанье. Такожь ôтзначались своею старанною игрою п. Биберовичь (князь Вѣтриньскій), п-ѣ Стефуракова (Раиса) и п. Даниловичь (Швидкій, авторъ). Въ недѣлю ôтграно „*Золотый Мопсъ*“ и „*Школярь на мандрôвцѣ*“. Перша штука, оригинальна комична оперетка въ 3 актахъ Д. Млаки съ музикою Воробкевича, звѣстна вже рускôй публицѣ, такъ провинціональнôй якъ и львôвскôй. Оперетка написана нашимъ неструдженымъ писателемъ Млакою дуже добре переведена; она розкрывае намъ дуже удачно ôтданый и вповнѣ вѣрный а веселый образъ житя „буршѣвъ“-академикôвъ. До сего музика дуже гарна и до данои темы ôтповѣдна. Тому то и удержуесь ся штука на нашôй сценѣ съ повнымъ успѣхомъ и все приманюе до театру нашу публику. Гра артистôвъ була сего разу вповнѣ удачна. П. Грыневецкій ôтдавъ свою ролю академика Буцифала съ знаменитымъ артизмомъ. Цѣле его поведенье незвычайно вѣрно характеризувало буршôвского академика, ошоломленого гуляющимъ житьемъ. П. Плошевскій ôтдавъ ролю Бонифація съ артистичною прецизією. И п. Даниловичь ôтзначився гарною игрою. Повне признанье належится такожь панямъ Пясецкôй, Стефураковôй и Биберовичевôй. Спѣвы выпали въ загалѣ удачно и показали, що нашѣ артисты и тутъ докладаютъ всякои старанности, щобы и въ музичнôмъ взглядѣ хочь съ часомъ станути на справдѣ артистичнôмъ поли. Друга штука „*Школярь на мандрôвцѣ*“, народна оперетка въ 2 актахъ В. Лозиньского съ музикою М. Вербицкого, выпала такожь добре. Передовсѣмъ мусимъ тутъ пôднести игру п. Пôдвисоцкого (дяка Черепахи) котрый такъ своимъ правдиво дякôвскимъ спѣвомъ якъ и знаменитою игрою вызначився якъ найлучше. Мы бачили на сценѣ живѣсенького, зъ дѣйстности взятого дяка, спорячого съ вôйтомъ, котрого ôтогравъ п. Санецкій. Ôтспѣванѣ куплеты дяка и вôйта були дуже удачнѣ. П. Стефуракъ бувъ знаменитымъ воякомъ. П. Биберовичь (студентъ Лученько) ôтгравъ свою ролю добре. Игра п-нѣ Пясецкои и Пôдвисоцкои була ôтповѣдна и зовсѣмъ природна.

Вчера представлено „*Фалшивники банкнотôвъ*“, образъ зъ народного житя въ 3 актахъ а 6 ôтслонахъ, зъ нѣмецкого Фр. Кайзера, перекладъ Наторского. Штука, хочь давна, все таки удержуеся на сценѣ своимъ доволѣ интересовнымъ, хочь не у всѣмъ вѣрнымъ переведеньемъ. Зъ помежи артистокъ и артистôвъ вызначилася передовсѣмъ п-нѣ Биберовичь глубокимъ зрозумѣньемъ и прехорошимъ ôтданьемъ своеи трудной ролѣ, дальше п. Грыневецкій въ ролѣ старого селянина, выведенôй нимъ до правдивои типичности, п. Плошевскій дуже стараннымъ и вповнѣ вѣрнымъ ôтданьемъ ролѣ предпріемця Рогатчука и п. Стефуракъ въ ролѣ дяко-учителя, ôтданôй съ властивымъ сему артистѣ талантомъ и гуморомъ. Лише п. Пôдвысоцкій бувъ очевидно не въ своѣмъ елементѣ — маючи задачу преставити чорный характеръ фалшôвника. Игра пп. Биберовича, Пясецкого, Пясецкои и Стефураковои була ôтповѣдна. Особливо характеристика возьного п. Пясецкого була удачна. Публика малочисленна.

— **Федько Острогскій**, исторична драма проф. дра Омеляна Огоновского, увѣнчена минувшого року першою премією, буде представлена першій разъ вже въ слѣдуючу недѣлю. Якъ довѣдуемось, дирекція театру мала въ програмѣ поставити „Федька Острогского“ на сцену вже минувшои недѣлѣ, але повздержалась еще одинъ тыждень, щобы тымъ лучше выпало представленье. Що до внѣшнои стороны представленя „Федька Острогского“, то позволимъ собѣ завѣдомити напередъ нашу публику, що гардероба до тои историчнои драмы буде дуже хороша и выставна. „Руска Бесѣда“ не щадитъ заходôвъ и накладôвъ, щобы внѣшна выставнôсть драмы стала пôдъ пару еи внутрѣшнымъ достоиньствамъ.

— **Загальнѣ зборы товариства шкôльного „Помôчь“** ôтбудутся дня 21. с. м. въ суботу о 6 год. вечеромъ. Выдѣлъ мае честь запросити своихъ членôвъ, щобы численно явилися. Програма слѣдуюча: Справозданье секретаря и касіера и выбôръ нового выдѣлу.

Вечеръ съ танцями въ користь убогихъ учениць устроюе товариство рускихъ дамъ дня 23 жовтня (9 лат. падолиста) с. р.

— **Инавгурація року шкôльного 1882/3 въ университетѣ львôвскôмъ** ôтбулася въ понедѣлокъ сего тыждня. Сегорôчный ректоръ дръ Радзишевскій ôткрывъ новый рôкъ шкôльный хорошою промовою, взываючи молодѣжь до працѣ и спôльнои любови, почѣмъ дръ Бѣлиньскій, проф. економіи суспôльнои, державъ черезъ пôвтора годины ôтчитъ „О существѣ, розвою и теперѣшнôмъ станѣ соціялизму.“

— **Зъ львôвскои политехники.** Въ суботу минувшого тыждня ôтбулася въ львôвскôй политехничнôй школѣ инавгурація року шкôльного 1882/83. Зъ промовы уступаючого ректора дра Захаріевича довѣдались мы, що минувшого року шкôльного политехника во Львовѣ числила съ початкомъ року 214 слухачѣвъ а съ кôнцемъ року лишь 189 (о 25 менше). Зъ помежи 214 слухачѣвъ, записавшихъ ся съ початкомъ року, було на выдѣлѣ инжинеріи 109, будôвництва 28, будовы машинъ 44, хеміи техничнои 33. Чужоземцѣвъ було 18. По народности було 180 Поляковъ, 4 (лишь) Русины, 1 Нѣмець и 29 жидôвъ. Оплата шкôльна въ обохъ курсахъ принесла 2.500 зр. Стипендистôвъ було 41, побирали разомъ суму 8.300 зр. Ректоромъ на новый шкôльный рôкъ выбраный проф. Фрайндъ.

— **Марко Кропивницкій**, звѣстный украиньскій артистъ и писатель драматичный, прибувъ минувшого тыждня до Кіева и ввôйшовъ въ переговоры съ кіевскимъ товариствомъ драматичнымъ въ справѣ малорускихъ передставлень въ кіевскôмъ театрѣ. Пôсля информацій „Зарѣ“ М. Кропивницкій предложивъ кіевскому драматичному товариству: що ôнъ буде ставити на сцену малорускѣ штуки съ участею артистôвъ-членôвъ товариства, знаючихъ мало рускій языкъ, за тое буде ему ôтступлена отвѣтна часть доходу зъ представлень. Предложенье п. Кропивницкого мавъ рѣшити загальний збôръ товариства драматичного въ четверъ минувшого тыждня. М. Кропивницкій привѣзъ съ собою до Кіева нову свою оригинальну драму пôдъ заг. „Поки сонце зôйде, роса очи выѣсть“.

✝ **О. Гаврилъ Прокоповичь**, парохъ въ Тучапахъ, дек. судово-вишеньского, епархіи перемыскои, выслуженый професоръ пастырского богословія, упокоився въ понедѣлокъ с. т. въ 69 роцѣ житя а 43 священьства. Вѣчная ему память!

— **Жидъ-розбôйникъ.** Зъ Санока доносятъ до „Czas-у“ цѣкавый случай розбою, якого допустився якійсь жидъ на селянинѣ. Въ другôй половинѣ мин. мѣсяця выѣхавъ Иванъ Учень, господарь зъ Писаровець по сôль до жупы въ Ляцкôмъ. Коли въ Лиску Учень попасавъ конѣ, причепився до него якійсь жидюга, щобы его взявъ до Хирова. По довшôмъ торзѣ Учень згодився перевезти жида за 46 кр. Було то въ полудне. Пôдъ вечеръ мѣжь Устриками а Хировомъ почестувавъ жидъ Учня горѣвкою, котру мавъ при собѣ; Учень засмаковавъ въ юшцѣ зъ бараболѣ, потягнувъ разъ, потôмъ другій... ôттакъ въ очахъ ему запаморочилось, память его опустила, словомъ попавъ въ цѣлковитый станъ безсвѣдомои задубѣлости. Такъ переспавъ 36 годинъ. Потôмъ вправдѣ пробудився въ Старôй Соли, але все еще не мавъ свѣдомости; лѣкарь доперва привернувъ еи лѣкарствами. Прійшовши до свѣдомости, бѣдолаха Учень, перше дѣло — пошукавъ за грôшми, якѣ взявъ бувъ ôтъ ливеранта на закупно соли, и

переконався, що 116 зр., котрй мавъ на шіѣ, пропали, — укравъ жидюга! Крôмъ того упряжь его була пôрвана. Таку то жидъ давъ науку Учневи, и то не дитинѣ-учневи, але 27-лѣтному Учневи, котрый вже ôтъ 5 лѣтъ ѣздивъ по сôль!

— **Польскій епископъ краковскій Дунаевскій,** — якъ доносятъ польскй газеты — мавъ заявити, що позволитъ поховати мощѣ славного польского поета Адама Мицкевича въ гробахъ королевскихъ на Вавелю лишь пôдъ тымъ условіемъ, если ему буде дане позволенье поставити на Вавелю памятникъ папы Пія. IX. Краковскй ультрамонтане хотѣли вже давнѣйше поставити тамъ памятникъ Пія IX, але тогдышный президентъ кракова дръ Зыбликевичь не згодився на тое, кажучи, що Вавель для своихъ, а не для чужихъ, хочбы и найзаслуженѣйшихъ людей.

— **Стефанъ Волошко,** бувшій питомець „Ставропигійского Института", звертавшій вже тогды на себе увагу задля свого хорошого тенора, укôнчавши оперни школы въ Варшавѣ и Парижи, выступае теперь въ оперѣ въ Штокгольмѣ.

— **Въ повѣтѣ надвôрняньскôмъ,** а въ особенности въ мѣсцевостяхъ Скопôвка, Гаврилôвка, Надвôрна и др., заборонили политичнй власти на всякого рода бôльшй зôбраня, а то по тôй причинѣ, що въ тыхъ окрестностяхъ пануютъ епидемичнй хоробы, якъ дифтерія, ôспа и шкарлятина. Зъ сеи причины ôтложено на пôзнѣйше духовну мисію тверезости, котра мала ôтбутись дня 3 (15) с. м. въ Скопôвцѣ.

— **На Словарь Е. Желехôвского** прислали на руки нашои администраціи о. І. Рудницкій зъ Борышковець 2 зр., о. М. Царь зъ Сорокъ 1 зр., п. Кир. Геникъ зъ Березова нижного почта Яблонôвъ, 1 зр. а. в.

— **Для Русинôвъ потерпѣвшихъ послѣдными часами елементарнй школы** приславъ на руки нашои администраціи о. Окуневскій ôтъ пчт. Брацтва церковного въ Яворовѣ пов. косôвского 12 зр. а. в. Сй грошѣ выслали мы на руки о. Прухницкого въ Турцѣ для найбôльше потерпѣвшихъ мѣщанъ турчаньскихъ.

— **На дѣвоче воспиталище инокинь Ч. С. В. В. во Львовѣ** прислали на нашй руки: о. Хр. Колянковскій зъ Велдѣжа ôтъ себе и своихъ прихожанъ 10 зр.,; о. І. Туркевичь зъ Соколôвки 2 зр. 40 кр.

— **Нерозпочата розправа.** Въ Тернополи мала ôтбутися дня 4 л. с. м. въ судѣ окружнôмъ передъ трибуналомъ присяжныхъ розправа карна противъ Авраамови Якови Горнови, обжалованому о пôдпаленье. Вже трибуналъ и судіѣ засѣли въ сали и пôслано по обжалованого. Коли обжалованого вели черезъ подвôрє судове, ôнъ упавъ наразъ на землю и сконавъ. Лѣкарѣ потвердили наглу смерть Горна. Ôттакъ предсѣдатель попращавъ судіѣвъ присяжныхъ и всѣ розôйшлись домôвъ.

— **Институцію сельскихъ акушерокъ въ Буковинѣ** установило тамошне правительство краеве въ той спосôбъ, що вôзвало староства до вышуканя въ кождôй громадѣ одной женьщины и ôттакъ выслати еи на коштъ правитель. на 3 мѣсячный курсъ положничій въ Чернôвцяхъ. Ся установа вôйшла вже тамъ въ житье ôтъ пôвъ року и ѣй треба завдячити, що теперь далеко менше есть случаѣвъ смерти женщинъ-положниць.

— **Въ Гутѣ полоницкôй** въ пов. камѣнецкôмъ селянинъ Іосифъ Сливиньскій выконавъ на собѣ самоубійство въ страшный спосôбъ: замкнувся въ хатѣ, пôдпаливъ еи и згинувъ въ великихъ мукахъ. Огонь зъ его хаты перенѣсся на другй будынки, и такъ згорѣло 11 господарскихъ будынкôвъ съ цѣлымъ добуткомъ. Неубезпечена страта выноситъ 2.912 зр. До такого чину привело Сливиньского неморальне житье и незгода межи нимъ а сыномъ.

— **Новозавязанй полки пѣхоты** одержали вже кватиры штабовй, именно въ Галичинѣ полкъ 89-ый призначеный до Львова, а полкъ 90-ый до Перемышля. Для першого полковникомъ именованый Ал. Пиркеръ, для другого Григ. Теодоровичь.

— **Перенесеня полкôвъ.** Доповняючй кадры полкôвъ драгоньскихъ князя гескогo Александра н-ръ 6 перенесено зъ Берна до Перемышля, бр. Пирета н-ръ 9 зъ Тернополя до Прешбурга, кн. Монтенуово н-ръ 10 зъ Перемышля до Тернополя. Кадры полкôвъ уланьскихъ цѣсаря Францъ-Іосифа перенесено зъ Кошиць до Бережанъ, а архикн. Кароля Людвика н-ръ 7 зъ Бережанъ до Кошиць.

— **Въ Бабинцяхъ** коло Рогатына выкôнчивъ артистъ-рѣзьбярь, п. Николай Задорожный, хорошій иконостасъ въ тамошнôй церквѣ.

— **На слѣдуючй посады учительскй** розписуе станиславôвска окружна рада шкôльна конкурсъ съ речинцемъ до послѣдного дня падолиста с. р. а) въ пов. станиславôвскôмъ: при 4-клясовôй школѣ въ Станиславовѣ 2 посады учителѣвъ съ платнею по 600 зр. и при школахъ етатовыхъ 1-клясовыхъ въ Боднаровѣ, Пôдлужу, Загвôздю и Семакôвцяхъ съ платнею 300 зр. и вôльнымъ мешканьемъ; б) въ пов. товмацкôмъ: при школахъ етат. въ Гословѣ, Олешовѣ и Ôльшаници съ платнею 300 зр. и вôльнымъ мешканьемъ и при школахъ филіяльныхъ въ Долинѣ, Королѣвцѣ, Маркôвцяхъ, Острыни, Надорожнôй, Воронѣ и Тысьменици съ платнею 250 зр. и вôльнымъ мешканьемъ.

— **На посаду асистента физики въ львôвскôй школѣ политехничнôй** розписуе ректоратъ тои школы конкурсъ съ речинцемъ до 15 л. падолиста с. р. Для тои посады вызначена платня 800 зр. рôчно, а надае еи колегія професорôвъ на часъ ôтъ дня именованя до кôнця вересня 1884 року.

— **Испыты на ковалѣвъ до пôдковуваня коней,** котрй не учащали на пôврôчный курсъ пôдковуваня а хотятъ одержати свѣдоцтво на такихъ ковалѣвъ, ôтбудутся въ другôй половинѣ грудня с. р. въ школѣ кутя коней при школѣ ветеринаріи во Львовѣ. До того испыту маютъ кандидати зголоситись на письмѣ до кôнця падолиста с. р. до намѣстництва або до дирекціи школы ветеринаріи во Львовѣ и до поданя долучити свѣдоцтво, що выучилися точно свого ремесла и що найменше три роки були за челядникôвъ.

— **(Дрôбнй вѣсти.)** Цѣсарь удѣливъ громадамъ: Поповицѣ въ пов. перемыскôмъ и Опарôвка въ пов. ясельскôмъ по 100 зр. запомоги на ôтновленье, а взгладно на будову церкви; громадѣ Довпотôвъ, калуского пов., 50 зр. на ôтновленье церкви; а громадамъ Стрыѣвка, збараского, и Дидёва, турчаньского пов., по 50 зр. на будову шкôлъ, а громадѣ Сѣнява 100 зр. на ôтновленье старинного иконостаса въ церквѣ. — Въ пятницю вечеромъ прибувъ до Львова генералъ закону оо. Змартвыхвстанцѣвъ Петро Семененко, повертаючи зъ Адріянополя. — Ôтъ першого падолиста с. р. пôчне выходити въ Вѣдни пôдъ редакціею Поляка Г. Смульского тыждневникъ въ нѣмецкôмъ языцѣ „Reform", съ литературнымъ додаткомъ „Slavische Rundschau". Обѣ часописи маютъ служити справамъ польскимъ. — Рада мѣста Львова именували Матейка почетнымъ обывателемъ мѣста. — Цѣсарь и архикн. Альбрехтъ звидѣли въ недѣлю выставу Матейкового образу „Hołd pruski". Цѣсарь сподобавъ собѣ дуже образъ и поручивъ подякувати Матейцѣ за даръ того образу краеви на украшенье салѣ въ замку на Вавелю. — Пихно, редакторъ „Кіевлянина", котрый бувъ доцентомъ политичнои економіи въ университетѣ кіевскôмъ, подавъ о ôтставку зъ университету. Вѣсть тая мусѣла зрадувати всѣхъ пріятелѣвъ науки, тымъ бôльше, що Пихно подавъ о ôтставку якъ-разъ въ часѣ нещастного процесу съ Олек. Конискимъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Бабуся зъ того свѣта",** давнѣйше оповѣданье П. Кулѣша о душахъ помершихъ для сельского люду, печатаесь теперь въ Кіевѣ въ 50.000 примѣрникахъ. Такъ богате число примѣрникôвъ дае ясный доказъ, якою конечною потребою для Украины есть выдаванье малорускихъ книжокъ.

— **„Розмова Василя Горлатого съ Семеномъ Клиномъ о школѣ и примусѣ школьнôмъ".** Пôдъ тымъ заголовкомъ выйшла недавно въ Чернôвцяхъ зъ печатнѣ и накладомъ В. Керекярта популярна книжка, написана Иваномъ Микитовичемъ, старшимъ учителемъ и управителемъ народнои школы и членомъ окружнои рады шкôльнои въ Кôцмани. Книжочка тая посвящена о. Изидору Мартиновичу, инспекторови шкôлъ народныхъ въ округахъ кôцманьскôмъ и выжницкôмъ и пароху въ Орошôвцяхъ. Кромѣ содержаня, назначеного заголовкомъ, мѣститъ тая книжочка „Ôтозву къ Русинамъ" И. Н., стихъ „Моя Австрія" И. А. Глѣбовицкого и образы цѣсарскои пары. Книжка обнимае 31 сторôнъ въ 8 цѣ. Цѣна 8 кр.

— **„Monografia miasta Przemyśla".** Пôдъ тою надписею появилась зъ печати накладомъ книгарнѣ братей Єленѣвъ обширна книжка, написана п. Леопольдомъ Гавзеромъ, адъюнктомъ судовымъ въ Перемышли. Авторъ подае въ своѣмъ дѣлѣ всѣ вѣдомости, дотычачй мѣста Перемышля, ôтъ его основаня ажь по нынѣшный часъ. Треба признати, що авторъ дуже старанно вывязався зъ своеи задачѣ, подаючи читателеви найдрôбнѣйшй проявы мѣста Перемышля. Всѣ библіотеки и архива перемыскй описанй съ всякою точностею.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничну институцію получивъ о. Яковъ Гудыкъ на парохію Трибухôвцѣ дек. гусятыньского.

Презенту получили: 1) о. Касіянъ Куницкій на парохію Медынь, дек. збараского; 2) о. Діонизій Бачиньскій на капелянію Городище дек. бережаньского; 3) о. Михаилъ Шведзицкій на парохію Мшана дек. городецкого.

Душпастырскй посады получили оо.: Тадей Галайчукъ сотрудництво въ Пасѣчнôй, дек. надвôрняньского; Алексей Заклиньскій завѣдательство Глинки; Александеръ Левицкій завѣдательство Стрѣльковець, дек. кудринецкого; Александеръ Даниловичь сотрудництво Олеська.

До семинаріи принятй: Михаилъ Андроховичь, Климентій Слюзаръ, Евстахъ Пелехъ, Григорій Рыбчакъ.

Цертификаты получили: Романъ Красицкій и Ярославъ Манковскій.

Введеный въ душпастырство о. Изидоръ Лукашевичь въ завѣдательство въ Воли гологôрскôй.

Свѣдоцтва конкурсовй можна получити въ канцеляріи консисторскôй, пôславши марки стемплевй до урядника консист. Андрея Грабовича.

Въ *пропозицію принятй:* I) на капелянію Витковъ дек. холоѣвского: 1) Матей Барылякъ зъ Боложинова; 2) Викторъ Гарухъ зъ Грабовои; 3) Іоанъ Завадовскій зъ Увиня; послѣ въ списѣ: Теофиль Корчиньскій зъ Полового. II) на Радехôвъ дек. холоѣвского оо.: 1) Матей Барылякъ въ Боложиновѣ; 2) Іоанъ Кобриновичь въ Ланахъ; 3) Иполитъ Богачевскій въ Сѣлци; послѣ въ списѣ 4) Іоанъ Завадовскій зъ Увиня; 5) Порфирій Ступницкій зъ Голешева; 6) Модестъ Хоминьскій въ Неслуховѣ; 7) Іоанъ Сологубъ въ Добротворѣ; 8) Изидоръ Давидовичь въ Радиховѣ. III) На Ростоки, дек. коссôвского оо.: 1) Алексей Слюсарчукъ капелянъ въ Серетѣ; 2) Іоанъ Ивановичь капелянъ въ Нущѣ; 3) Іосифъ Бурачиньскій парохъ въ Криворôвнôй.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. Ф. О. въ С. Предплаты не ôтновилисьте анѣ навѣть не замовилисьте дальшои высылки, тожь годѣ було посылати Вамъ Дѣло.

Подяка.

В. П. пану Вильгельму Ротъ лѣкареви зъ Пôдкаменя складаю прилюдно сердечну подяку за его часту а безинтересовну помôчь лѣкарску въ моѣмъ домѣ, якъ такожь за теперѣшне скоре вилѣченье моеи жены зъ слабости тифусовои сердечне Спаси-Бôгъ!

Загôре 17 жовтня 1882. — Въ имени цѣлои родины, Іосифъ Терешкевичь парохъ зъ Загôря.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда", ул. Францѣшканьска Ч. 7.

Въ четверъ 7 (19) жовтня 1882

ЖЕНИХИ НА ВЫБÔРЪ

комедія въ 3 актахъ Н. В. Гоголя.

Закôнчитъ:

НÔЧЛѢГЪ ВЪ АПЕНИНАХЪ

оперетка комичка въ 1 актѣ Алекс. гр. Фредры, музика Мирецкого.

Цѣны мѣсць звычайнй. Початокъ о год. 7.

Курсъ львôвскій зъ дня 16. л. жовтня 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	312 —	315 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	170 —	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	305 —	309 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 50	100 50
„ „ „ по 4% ав.	91 30	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	99 50	100 50
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 85	102 85
Листы дов. гал. рус. банку п. 6%	101 50	103 —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 50	100 50
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 43	9 53
Пôвимперіялъ	9 71	9 82
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ „ паперовый	1 17¾	1 19¾
100 марокъ нѣмецкихъ	58 15	58 90
Серебро	— —	— —

(безъ текучого куп. безъ купону)

ТОРГОВЛЯ ВЕЩЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

В. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи 11—12

поручае крестики нагруднй *св. Тверезости* по **45 кр.** за тузинъ.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 18.

поручае

великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ такожь ордерôвъ котиліоновыхъ.

Выконуе карты визитовй, сотку по 40 кр. (2—10)

Для женьщинъ

съ поростомъ бороды

Depilatorium, средство до нищеня заросту,

пôсля методы проф дра Бетхера.

Многими фаховыми и другими часописями (якъ пр. „Ueber Land und Meer" и др.) средство се похвально обговорене.

Безъ найменшихъ частинъ труячихъ, зовсѣмъ нешкодливе, не ослабляе нѣколи шкôры. Дѣлае сей-часъ вповнѣ и безъ болю. Уживанье просте. Цѣна 1 75 зр. а. в. франко за надôсланьемъ належитости въ австрійско-угорскихъ маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.

(Строга дискреція.)

F. Neter, Fahrgasse 104,

Frankfurt a. Main.

8—12

„МЕРТВЙ ДУШѢ"

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва" (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" и въ книгарни Ставропигійскôй.

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши (*почта и стація желѣзницѣ*),

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ ва выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовй дзвоны** и выробляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Впреп. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрй выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(10—12) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

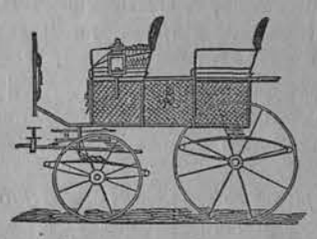

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выроббôвъ фабричныхъ есьмо въ станѣ продазати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаемъ тутъ такожь всякй замовленя.

Шусталя и Спôлки

надвôрна фабрика повозôвъ.

(1—10)

ТЕРСТЕНЬСКА ЛЬОТЕРІЯ ВЫСТАВОВА

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючй выгранй:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Кромѣ того еще много другихъ побôчныхъ выграныхъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставцями.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (5—10)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

На часъ выѣзду редактора отвѣчае за редакцію **Антôнъ Горбачевскій.**

Ч. 78. Львôвъ, Субота 9 (21) жовтня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Ôтъ Администраціи.

☛ Съ днемъ 1 (13) жовтня розпочався 4-ый чвертьрôкъ. Просимо поскорити съ надôсланьемъ предплаты на новый чвертьрôкъ, а заразомъ просимо выровнати рахунки за минувшій часъ.

Политика шовинизму.

I.

(Polityka Nerwów — napisał A. Z. Kraków. Drukarnia Związkowa 1882.)

Сей рôкъ дуже богатый въ польскѝ брошуры на тему „загальнои“ политики народнои Полякôвъ.

Що се такого та „загальна“ политика народна? Єсть се политика цѣлого польского народа, чи може се тôлько робится политика для цѣлого польского народа въ кабинетахъ польскихъ политикôвъ: дневникарѣвъ, литератôвъ, послôвъ, мужѣвъ стану, министрôвъ....?

Дуже се тяжко дати тутъ ясну ôтповѣдь, хочь на перше око сама рѣчь выдаеся дуже простою. Разъ наразъ такъ численно выдаванѝ брошуры власне на се не даютъ яснои ôтповѣди. Они просто оминаютъ або и затемнюютъ се пытанье. Ихъ авторы, здаеся, навѣть не чуютъ потребы, поставити собѣ се вступне пытанье и єго ясно рѣшити. Чогожь они хочутъ: чи показати дотеперѣшну политику польского народа и выявити дороги, якѝ прокладає собѣ самъ польскій народъ для будущого житя, — чи хочутъ они накинути польскому народови свою кабинетову политику, выплекану въ головахъ меншого або бôльшого кружка самозванцѣвъ? Тутъ жежь дуже велика рôжниця, а мимо того не находимо на се нѣякои ôтповѣди въ згаданыхъ брошурахъ. Мы навѣть не находимо ôтповѣди на се пытанье: що слѣдує розумѣти пôдъ польскимъ народомъ? Чи се тôлько та частина, що доси поверталась и двигалась въ „porozbiorowych aspiracyach“, чи цѣлый народъ або якъ въ звѣстнôй польскôй пѣснѣ спѣваеся „z polską szlachtą polski *lud*“? — чи може наконець, якъ се не тяжко догадатись зъ многихъ намекôвъ — сюда пôдтягаеся такожь и рускій та литовскій народъ, або якъ говорятъ тѝ польскѝ политики: „Русь, Польща и Литва, то наша молитва“ — одинъ польскій народъ въ постати людовои трôйцѣ?

Колибъ тѝ политики выходили зъ реального становища, а не робили „die Rechnung ohne den Wirth“, онибъ були задумались передовсѣмъ надъ тыми вступными пытанями. Рѣчь жежь ясна, що треба передовсѣмъ знати про кого и до кого говорится, чію политику осуджуєся и для кого новѝ дороги прокладаются. Чи може бути мова про „загальну“ с. є. одноцѣльну — дѣйстну, а не уроєну — политику народну народа роздѣленого межи трема державами? Чи може она бути одноцѣльною, єдинодушною, однакою и на внѣ видимою?

Намъ здаєся, що у польскихъ политикôвъ заходитъ тутъ велике непорозумѣнье, що збиває всѣ ихъ выводы на хибну дорогу. Толкуючи про „загальну политику народну“ польского народа и про єи будучнôсть, они забуваютъ, що на дѣлѣ говорятъ лише про минувшôсть, а не про будучнôсть, а навѣть не про теперѣшнôсть. Они не замѣчаютъ двохъ важныхъ фактôвъ въ своѣй власнôй политицѣ, а безъ ихъ розумѣня не можутъ дôйти до нѣякого розумного и певного путя. Поперше не замѣчатъ они, що польска Рѣчь-посполита въ старыхъ границяхъ яко така вже давно перестала существовати, що цѣлый рядъ фактôвъ неоспоримыхъ выказавъ наглядно неможливôсть привернути давну Рѣчь-посполиту, що Поляки, подѣленѝ межи три державы, мимо всѣхъ усилій не можутъ вести на дѣлѣ загальнои, одноцѣльнои и єдинодушнои политики народнои польскои и що всѣ ихъ дотычащѝ усилія не суть дѣйстною загальною политикою польскою, а именно польского народа, але лише щоразъ слабшими и щоразъ бôльше безнадѣйными усиліями реставраціи старои Рѣчи-посполитои черезъ недобитки „porozbiowych aspirantów“. По друге они не замѣчаютъ, що та такъ звана „загальна политика народна“, руководжена передовсѣмъ идеею польскои державности, приложена до теперѣшныхъ часôвъ, до перебутыхъ досвѣдôвъ съ неудачными реставраційными усиліями, до даныхъ обстоятельствъ и до пытаня про будуще житье народне єсть то само, що будова даху попереду здвигненя фундаментôвъ, єсть отже политикою зовсѣмъ нереальною, а тôлько традиційною слабостею, вѣрити въ то и пробувати зробити то, що вже стôлько разôвъ и такъ тяжкими досвѣдами оказалося неимовѣрнымъ, безнадѣйнымъ и неможливымъ. Они отже не замѣчаютъ, що скоро бажаютъ поважно и практично поклопотатись про свою будучнôсть народну, имъ годилосьбы станути на грунтѣ даныхъ фактôвъ, на основѣ реальнои политики и прійнявши неоспоримѝ факта теперѣшности за пôдставу сеи политики дорогою индукціи — зъ долу до горы — почати строити нову будову своєи загально народнои политики.

Колибъ они такъ поставили се пытанье на реальныхъ пôдставахъ, они побачилибъ, що въ теперѣшнôй порѣ нема и не може бути мовы о загальнôй, всенароднôй политицѣ польского народа, бо єи и de facto нема, а що може бути мова про загальну политику Полякôвъ тôлько въ поодинокихъ краяхъ, где она може мати свôй выразъ въ народныхъ представителяхъ. О загальнôй политицѣ всѣхъ Полякôвъ можна тутъ лише о стôлько говорити, о скôлько политика Полякôвъ въ однôмъ краю може посередно вплывати и на прочѝ части польского народа, — о загальнôй идеѣ народнôй лише о стôлько, о скôлько политика Полякôвъ въ кождôмъ поодинокôмъ краю подавалабы фактичну, а не уроєну, певну и тревалу пôдставу до осущеня всенароднои идеѣ. Наслѣдствомъ тои реальнои политики повиннѝбъ Поляки заходитись передовсѣмъ коло того, показати въ кождôмъ краю, якъ думаютъ и умѣютъ они на дѣлѣ вывести свою идею нового народного житя, а тымъ самымъ дати наглядный доказъ, що при ôтповѣдныхъ обстоятельствахъ зъумѣлибъ они и въ другихъ краяхъ перевести сей идеалъ въ добро сихъ краѣвъ. Таку политику можутъ Поляки переводити передовсѣмъ въ Галичинѣ, где вспѣли добитись найбôльшои волѣ и силы, где отже и можутъ дѣлати пôсля своєи волѣ и свого розуму. По галицкихъ овочахъ польскои политики оцѣнюєся не безъ основы характеръ и стôйнôсть можливои загальнои политики польскои. Тожь въ Галичинѣ рѣшаєся передовсѣмъ се пытанье „загальнои политики народнои“, про котре стôлько говорится по всѣхъ тыхъ брошурахъ, и тутъ перше всего годилосьбы застановитись реальнымъ политикамъ польскимъ надъ тымъ, якъ тутъ положити такѝ певнѝ основы реальнои политики будучности народнои. Якъ довго сего не буде, такъ довго ихъ политика не стане на реальныхъ пôдставахъ, а все буде повертатися въ кругахъ непрактичнои фантастичности, забарвленои горячими але безсильными фразами. Буде се политика великого шовинизму, якъ и дотеперѣшна политика такъ зв. великодержавна, або якъ єи называє A. Z. въ своѣй брошурѣ „Polityka Nerwów“, политика великихъ, але непрактичныхъ и безсильныхъ порывôвъ.

Авторъ сеи брошуры, хочь и засуджує дотеперѣшну политику польску яко непрактичну и шкодливу, але перейшовши до позитивнои стороны пытаня являєся зарôвно спутанымъ тымъ самымъ ôманомъ строити дôмъ ôтъ даху, якъ и всѣ єго попередники, а навѣть и тѝ, котрыхъ ôнъ самъ за ихъ нерозумну политику осуджує. Тутъ заразъ выходитъ та слабôсть всенароднои а навѣть и вседержавнои политики польскои, що не пытає про фундамента своєи великои програмы, про практичну сторону свого дѣла, а неначе передъ соймомъ Полякôвъ всѣхъ трехъ державъ ставитъ програму подальше границь можности и имовѣрности. Для характеристики сего доволѣ буде подати головнѝ точки сеи програмы: 1) unia i łączność z bóstwem, 2) unia z całością Polski, 3) unia z duchowieństwem, 4) unia z Rusią, 5) unia z żydami, 6) unia stanów. Шѣсть унiй такъ рôжнородныхъ, а навѣть суперечныхъ! Чи подумавъ авторъ сего проєкту, якъ перевести таку свою програму и чи може она уважатись за политику розваги и практичного, осущимого дѣла? Чи не поставивъ ôнъ тутъ шѣсть дахôвъ, для котрыхъ по бôльшôй части нема навѣть фундаментôвъ?

ЯКЪ ЛЮДЕ СОБѢ ВЪ НУЖДѢ ДАЮТЪ РАДУ?

(Присвящаємо сю розвѣдку анкетѣ купецкôй тов. им. Качковского.)

(Дальше.)

Вѣсть про рочдельске товариство въ короткôмъ часѣ зайшла и въ Европу (въ Галичину не могла продертися), а Парижь бувъ першій, що покористався досвѣдами „честныхъ піонерôвъ“. Однакожь париске товариство засноване на взôръ рочдельского приняло пôзнѣйше другѝ принципы, для того не будемо о нѣмъ розводитися, бо не входитъ оно въ кругъ нашои розвѣдки. Теперѣшнѝ товариства консумційнѝ въ Парижи суть пôзнѣйшими плодами. Найбôльше вплыву мало рочдельске товариство на демократичну клясу въ Нѣмеччинѣ и Швайцаріи, а позаякъ нѣмецкѝ тов. консумційнѝ стоятъ о много низше швайцарскихъ, длятого поговоримо тôлько о послѣдныхъ, а особливо о цирихскôмъ, бо цирихске найблизше рочдельскому що до початкôвъ и дальшихъ ступеней розвою, оно, можь сказати, найбôльше розвинулося зô всѣхъ товариствъ консумційныхъ тыхъ краѣвъ, въ котрыхъ жіє народъ нѣмецкій. Мы поговоримо о такъ званôмъ „Consum-Verein Zürich“. — О товариствахъ консумційныхъ въ Швайцаріи можна въ загалѣ сказати, що ихъ выкликали не такъ страшнѝ обставины, якъ се дѣялося въ Рочделѣ, але все таки негараздъ бувъ причиною ихъ завязаня. Хотяй въ Швайцаріи фабричного люду було и буде богато, всетаки обставины швайцарского робôтника суть о много лучшѝ ôтъ англійскихъ, ôнъ не выставленый такъ дуже на голодну смерть якъ тамтой, бо Швайцарцѣ дбаютъ о свои дѣла напередъ а не ажь тогды, якъ вже сотнѣ людей зъ голоду умираютъ, або якъ стогнаютъ пôдъ рукою лихваря. Иногдѣ заводятся такѝ товариства, котрѝ здаєся тобѣ зовсѣмъ непотрѣбнѝ, але въ кôнци кôнцѣвъ по якому часѣ покажеся, що они такожь маютъ якусь задачу сповнити. Найстаршимъ зъ бôльшихъ товариствъ консумційныхъ въ Швайцаріи єсть товариство робôтникôвъ въ Базель, заложене 1847 р.; числитъ оно до 1000 членôвъ. Цирихске тов. „Consum-Verein“ завязане р. 1851, отже 8 лѣтъ по рочдельскôмъ. Якъ скоро тіи товариства розросталися, видимо зъ того, що 1853 р. находится въ самôмъ кантонѣ цирихскôмъ, числившôмъ тогды 250.000 мешканцѣвъ, консумційныхъ товариствъ по селахъ 43 съ числомъ членôвъ до 8000. Що до оцѣненя обороту капиталомъ послужитъ намъ село Niedertöss близь Цириха, въ котрôмъ робôтники однои фабрики (Риттеръ) ôткрыли въ 1851 р. для себе тôлько такъ зв. „Lebensmittel-Verein“ и въ другôмъ роцѣ выказуютъ оборотъ капиталомъ, сягаючимъ до 40.000 фр. Першу пробу зробили кавою, котру получали просто зъ Антверпіи; она дôставалася имъ на мѣсци 20% дешевше тои, яку тамъ у купцѣвъ мали. До кавы прилучився хлѣбъ, мука, мясо и т. п. — Мысль цирихского товариства зродилася въ товариствѣ т. зв. Grütli-Verein, а властиво въ головахъ кôлькохъ членôвъ того товариства. Основанье англійского товариства перевели батьки родинъ бѣдныхъ, цирихского на оборотъ люде молодѝ нежонатѝ и небѣднѝ, ученѝ и неученѝ, оно було плодомъ дискусій и студій надъ соціяльнымъ пытаньемъ, яко практичне приложенье теорій, якѝ снувалися въ головахъ тыхъ молодыхъ людей. Основателѣвъ було 8 людей разомъ съ предсѣдателемъ, анкетою и членами. Попри студіяхъ рôжныхъ теорій о помочи власнôй або державнôй и т. п. слѣдили они пильно за розвоємъ рочдельского товариства и єго вплывомъ въ сусѣдныхъ краяхъ, однако при завязаню свого товариства не наслѣдували тамтого въ частяхъ, тôлько ставили собѣ єго якъ примѣръ, а студіювали притôмъ власный теренъ. Тожь организація цирихского товариства була обдумана, повôльна; оно выросло чисто на власнôмъ грунтѣ. Основателѣ переняслися думкою, що въ трехъ направленяхъ суспôльного житя, якъ продукціи, циркуляціи и консумціи тôлько однымъ можь прійти въ помôчь, с. є. товариствами основаными на демократичныхъ засадахъ; для нихъ отже, яко людей заможныхъ, основанье товариства консумційного було тôлько, якъ мы вже попередъ сказали, практичнымъ приложеньемъ теоретичнои ихъ працѣ и то зъ початку въ однôмъ тôлько направленю с. є. консумціи. Они порѣшили розвивати се молоде товариство зъ початку тôлько въ товариствѣ „Grütli-Verein“, а якъ оно розвинеся и покажеся практичнымъ и скрѣпне внутренно, выступити публично. Дня 16 жовтня 1851 року уконституовався союзъ и тыхъ 8 людей зложили въ касу товариску 75 франкôвъ. Перше ихъ дѣло було закупленье сигаръ за 24 фр. 28 цнт. (тютюнъ и сигара не суть въ Швайцаріи монополемъ правительства) для великои утѣхи членôвъ, бо сигара, якѝ коштували по 7 цент., имъ дôсталися по 4 цент. Вже въ слѣдуючôмъ мѣсяци выказало справозданье число членôвъ 19, а коли оголошено, що кождый, кто заплатитъ въ касу товариства 2 фр., може статися єго членомъ, подыбуємо на зборахъ 25 сѣчня 1852 р. вже 128 членôвъ и капиталъ товарискій 795 франкôвъ. Въ тôмъ роцѣ доперва знаходимо обширнѣйшій статутъ и живѣйшу дѣяльнôсть товариства. Теперь приступили и бѣднѣйшѝ клясы, тожь першимъ ихъ требованьемъ було, щобы товариство занялося продажею хлѣба а опôсля и колоніяльныхъ товарôвъ. Въ кôнци р. 1852 зросло число членôвъ на 1500 и обернено въ протягу року 38.545 франками. Було се въ рôкъ и 2 мѣсяцѣ ôтъ заснованя товариства. Примѣтити належитъ, що вже зъ самого початку ôттягано певный маленькій процентъ и то ôтъ кождого товару до резервовои касы и такъ прим. ôтъ хлѣба по одному центови зъ фунта и т. д.

Зъ початку существованя нашого товариства вплывала змѣна числа членôвъ дуже некористно на єго розвôй. Щобы сему лиху зарадити, рѣшено на загальнôмъ зборѣ, щобы членôвъ, котрѝ задля незадоволеня рѣшенями загального збора або управляючого комитета въ товариства выступлятъ, поновно не пріймати. Тою постановою зараджено неустанному вступлюваню и выступлюваню членôвъ и улекшилося дѣловодство.

(Дальше буде.)

Єще въ справѣ податку грунтового.

Въ ч. 75 „Дѣла“ замѣстили мы вже въ тôмъ взглядѣ статію, котра подає потрѣбнѝ выясненя. Гдеякѝ голосы, доходячѝ до насъ, показуютъ однакожь, що гдекуда заходятъ певнѝ непорозумѣня що до додаткôвъ до податку

грунтового. Для того поспѣшаємо выяснити поднесени̂ непорозумѣня.

Що до додаткôвъ до податкôвъ выяснили мы вже попередно, що нови̂ уставы о грунтовôмъ податку не обнимаютъ нѣякихъ опустôвъ существуючихъ додаткôвъ до податкôвъ съ вынятьемъ опусту надзвычайного додатку, установленого патентомъ зъ 10 жовтня 1849. Иншими словами кажучи, нови̂ уставы о грунтовôмъ податку не принесли кромѣ знесеня сего (впрочѣмъ лише въ уставѣ финансовôй зъ р. 1881 и 1882 а не въ уставахъ о грунтовôмъ податку высказаного) надзвычайного додатку зъ року 1889 нѣякихъ новыхъ облегченъ въ оплатѣ додаткôвъ до податкôвъ. Гдеяки̂ наши̂ читателѣ зрозумѣли се въ той способъ, будьтобы кождый податникъ, отже и кождый священикъ бувъ обовязаный оплачувати державни̂, краєви̂, повѣтови̂ и громадски̂ додатки до нового податку грунтового. Таке розумѣнье єсть блудне. Мы сказали тôлько, що нови̂ уставы о грунтовôмъ податку не принесли нѣякихъ новыхъ облегченъ и увôльненъ ôтъ оплаты додаткôвъ. Зъ сего однакожъ не выплыває, що кождый податникъ, а именно кождый священикъ, єсть обовязаный до оплаты додаткôвъ. Єсть ôнъ обовязаный до оплаты додаткôвъ лише о стôлько, о скôлько вже давнѣйше на пôдставѣ давнѣйшихъ законныхъ приписôвъ бувъ до сего обовязаный. О скôлько же пôсля тыхъ приписôвъ давнѣйшихъ бувъ увôльненый ôтъ оплаты додаткôвъ, о стôлько, розумѣєся, остаєся и на будуще вôльнымъ ôтъ сеи оплаты.

Для того пригадаємо тутъ въ коротцѣ дотычащи̂ приписы. И такъ найвыс. постановленьемъ зъ 25 листопада 1858 ч. 220 Д. з. д. приписано, щобы не побирати додаткôвъ на потребы краєви̂ и на фондъ индемнизаційный до доходового податку ôтъ поборôвъ (платнѣ) и емеритуръ державныхъ урядникôвъ и слугъ. — Ôтъ оплаты додаткôвъ до доходового податку на потребы краю и фонду индемнизаційного и на потребы повѣтови̂ суть пôсля краєвои уставы зъ 13 цвѣтня 1878 ч. 35. Д. з. кр. увôльнени̂: члены краєвого выдѣлу, члены громадскои зверхности, урядники и слуги краєви̂, повѣтови̂ и громадски̂, учителѣ публични̂. — Пôсля §. 83 уставы громадскои зъ 12 серпня 1866 увôльнени̂ суть ôтъ додаткôвъ на потребы громадски̂: придворни̂, державни̂, краєви̂, громадски̂ и фондушеви̂ урядники и слуги, публични̂ учителѣ, войскови̂ особы, ихъ вдовы и сироты що до ихъ службовыхъ поборôвъ (платнѣ), походячихъ зъ службового стосунку пенсій, провизій и додаткôвъ. *Рôвножъ не може бути умалена уставою приписана конгруа душпастырѣвъ и публичныхъ учителѣвъ черезъ громадски̂ тягары.*

Гдебы отже приписано противъ существуючихъ законôвъ неналежачи̂ся додатки до податку грунтового, тамъ тожъ слѣдуе ремонструвати въ дорозѣ рекурсу.

„Kraj“ о Буковинѣ.

Польска газета Kraj, выдавана въ Петербурзѣ, замѣстила въ ч. 13-ôмъ слѣдуючу статю про нашу Буковину:

„Буковина, обнимаюча 171 миль квадратовыхъ просторони, а посѣдаюча нынѣ около 600.000 головъ людности, становила еще въ р. 1773-ôмъ часть Мултанъ. Султанъ турецкій, начальный господарь княжества мултаньского, дарувавъ Австріи тую часть краю. Ôтъ р. 1775 перейшовъ ôнъ отже пôдъ власть австрійскои державы. Передъ сто лѣтами бувъ сей край дуже мало залюдненый и майже цѣлый буковыми лѣсами зарослый, ôтъ чого одержавъ назву Буковины. Культуры анѣ просвѣты не було тутъ нѣякои. Лише Сучава, давна столиця мултаньскихъ господарѣвъ, посѣдала одну и однѣсеньку школу, въ котрôй учили читати и писати по волоски. Впрочѣмъ не було жадною другои школы. Чернôвцѣ, нынѣшна столиця княжества буковиньского, мѣсто, числяче надъ 40.000 людности, гарно побудоване и оживлене значнымъ рухомъ торговельнымъ, були передъ сто лѣтами нужденнымъ и тихимъ селомъ. Кромѣ Черновецъ повстали и други̂ еще мѣста, помѣжъ ними Радôвцѣ съ 16.000 насельемъ, Вижниця, Заставна, Кôцмань и Садагора, гарни̂ и зажиточни̂ села, однымъ словомъ, зъ дикого лѣса зробився край цивилизованый. Буковину прилучило правительство австрійске яко „двайцятый циркулъ“ до губерніи галицкои. Тымъ способомъ бувъ для Буковины той самый зарядъ, що и для Галичины. Нѣмецка бюрократія, котра розсѣлась въ Галичинѣ, панувала зъ початку и на Буковинѣ, але съ часомъ стали тутъ находити и польски̂ урядники, особливо на нижши̂ посады. Ôттакъ ôтлучило правительство Буковину ôтъ Галичины и зробило зъ неи окрему провинцію. Коли Голуховскій зôставъ намѣстникомъ Галичины, прилучено за єго стараньемъ знову Буковину до Галичины и обсаджено майже всѣ уряды Поляками. Си̂ Поляки-урядники стали такожъ ширити польонизацію на Буковинѣ. Рôвночасно по мѣстахъ, особливо въ Чернôвцяхъ и въ всѣхъ мѣсцевостяхъ надъ Прутомъ, стали поселятись Поляки, именно купцѣ и ремѣсники. Польскимъ елементомъ надѣлила Буковину администрація, остаюча пôдъ зарядомъ Голуховского. Кромѣ польскихъ урядникôвъ выступили тутъ Поляки-доробкевичѣ, котри̂ купували маєтности земни̂ и спроваджували польску службу. Голуховскій бажавъ прилучити Буковину до Галичины для того, щобы съ часомъ польскій елементъ розпуставъ тутъ свои паросты. Але Голуховскому не удалась ся политика. Впрочѣмъ нынѣ мимо населеня въ далеко бôльшôй части славяньского (Русинôвъ) має Буковина майже выключно румуньскихъ представителѣвъ такъ въ думѣ державнôй якъ и въ соймѣ“.

„Межи лѣтами 1840 а 1850 вытворилася на Буковинѣ народна партія румуньска, котра найперше звернула свою дѣяльнôсть противъ прилученю Буковины до Галичины. По кôльканайцяти лѣтахъ тыхъ усилій удалось наконець тôй партіи ôторвати (?!) Буковину ôтъ Галичины. Въ Чернôвцяхъ установлено окремый судъ краєвый. Система ôтрубности не змогла однакъ довго удержатись и ôттакъ прилучено Буковину знову до Галичины. Доперва (?), коли Шмерлингъ прійшовъ до власти правительственнои, зробивъ зъ Буковины окремый край коронный. Ôтъ сего то часу, с. є. ôтъ р. 1863, єсть Буковина самостôйною провинціею.“

„Часть Буковины межи Прутомъ а Днѣстромъ єсть зовсѣмъ славяньска. Тамъ жіютъ православни̂ Русины. Гарна и урожайна ся краина! Мовь ти̂ озера такъ филюютъ ланы съ пшеницею, а кукурудза мовь лѣсъ зеленѣєся. Надъ рѣкою Черемошемъ єсть такожь цѣлый повѣтъ выжницкій чисто славяньскимъ. Въ горахъ карпатскихъ ôтъ границѣ галицкои мешкаютъ Русины-Гуцулы, котри̂ въ нѣчѣмъ не рôжнятся ôтъ Гуцулôвъ покутскихъ. Въ буковиньскихъ горахъ, въ мѣсцевости Довгополе, уродився звѣстный рускій поетъ Юрій Федьковичь, котрый жіє помѣжь Гуцулами (теперь въ Чернôвцяхъ) и по гуцульски одягаєсь. Въ повѣтахъ сторожинецкôмъ и серетскôмъ творятъ Русины бôльшôсть, въ повѣтѣ радовецкôмъ меншôсть населеня. Выключно Румунами населени̂ суть лишь два повѣты: сучавскій и кимполюнгскій. Русины творятъ выключно населенье въ двохъ повѣтахъ: выжницкôмъ и кôцманецкôмъ. Поляки находятся лишь въ мѣстахъ и по дворахъ. Головну часть обывателѣвъ по селахъ творятъ Ôрмены. Люду польского нема въ Буковинѣ, кромѣ чотырехъ осадъ мазурскихъ въ Рудѣ, Лукавци, Солцѣ и коло Бергомету. Кромѣ Русинôвъ, котрыхъ єсть тутъ надъ 220.000 душь, находится въ Буковинѣ еще кôльканайцять осадъ ческихъ, словацкихъ и россійскихъ. Чисто россійского населеня на Буковинѣ єсть надъ 8.000 душь. Суть то старообрядцѣ (раскольники), котри̂ замешкуютъ двѣ велики̂ осады въ повѣтѣ серетскôмъ, именно Климôвцѣ и Бѣлокерницю. Бѣлокерниця, се мовьбы Римъ для старообрядцѣвъ, позаякъ тутъ находятся митрополитъ, епископы, монахи, монахинѣ и цѣла старшина духовна, котра зъ ôтси дѣлає на своихъ одновѣрцѣвъ въ Россіи и Румуніи. Въ Бѣлокерници маютъ старообрядцѣ величави̂ и богати̂ церкви та монастырѣ. Грошѣ одержуютъ они въ значнôй части ôтъ своихъ одновѣрцѣвъ зъ Россіи. На Буковинѣ называютъ старообрядцѣвъ „Липованами“. Що до просвѣты и культуры стоятъ они далеко высше, нѣжь окрестный нарôдъ рускій и румуньскій. Майже кождый зъ нихъ єсть письменнымъ. Въ обохъ осадахъ, въ Климôвцяхъ и Бѣлокерници, суть школы съ россійскимъ языкомъ выкладовымъ. Людъ той має богато змыслу торговельного. Майже цѣла торговля овочѣвъ и олѣю лежитъ въ єго рукахъ. Дуже способни̂ суть Липоване до робôтъ земныхъ. Не тôлько въ Буковинѣ, але навѣть въ цѣлôй Галичинѣ и на Мултанахъ обнимаютъ они предпріємства робôтъ земныхъ, якъ пр. копанье ставôвъ, саджавокъ и паровôвъ, рôжнородни̂ плянтованя и т. и. Кромѣ языка гдещо помѣшаного заховали они въ чистотѣ строй и обычаѣ народни̂. Ихъ села представляютъ милый видъ; суть чисти̂ и заможни̂. Кожда хата має найменше двѣ свѣтлицѣ, а кромѣ того суть хороши̂ будынки господарски̂. Си̂ осады старообрядцѣвъ существуютъ ôтъ часôвъ цѣсаря Іосифа II, котрый вывѣнувавъ ихъ окремыми привелеями, зъ якихъ найважнѣйшимъ єсть звôльненье ôтъ службы войсковои. Чехôвъ єсть на Буковинѣ около 6.000, а Словакôвъ 4.200 душь.“

(Конець буде.)

Соймъ краєвый.

Двайцять пяте засѣданье, дня 14 жовтня.

П. Абрагамовичь въ имени комисіи податковои предложивъ внесеня въ справѣ новыхъ нормъ екзекуційныхъ при стяганю податкôвъ. (Якъ звѣстно, выдѣлъ пов. въ Кроснѣ першій внѣсъ петицію противъ новымъ нормамъ екзекуційнымъ до сойму, а потôмъ вплынули такожь петиціи ôтъ 15 иншихъ выдѣлôвъ пов.). Комисія въ своихъ выводахъ пôднесла на самôмъ вступѣ, що нови̂ нормы екзекуційни̂, впроваджени̂ окружникомъ министерства скарбу зъ 4 марта 1878, суть въ практицѣ далеко шкôднѣйши̂, якъ були давнѣйши̂. Давнѣйше кошта екзекуційни̂ плативъ рестанціонаръ ажъ тогды, коли рестанціи стягавъ лично екзекуторъ, або войско, — теперь платитъ ôтъ дня доручення єму упоминаючои карты. Новый той способъ єсть очевидно при лихôмъ станѣ матеріяльнôмъ по селахъ великимъ тягаромъ, тымъ бôльше, що той тягаръ спадає въ найбôльшôй мѣрѣ на верству найубожшихъ людей. И такъ: нова норма екзекуційна постановляє, що при залеглости податку до 50 зр. має числитися оплата екзекуційна по 5 кр. денно черезъ цѣлый часъ треваня першого степеня екзекуціи, с. є. черезъ 14 днѣвъ. Зъ загальноижь сумы податникôвъ въ краю знаходится 45% такихъ, котри̂ платятъ 1—3 зр. рôчно податку съ додатками краєвыми, 27% такихъ, котри̂ платятъ 3—6 зр.,— разомъ отже єсть 72% податникôвъ обохъ тыхъ категорій, платячихъ 1—3 и 3—6 зр. податку. Отже при оплатѣ екзекуційнôй по 5 кр. рестанціонарь, платячій н. пр. 3 зр. податку, а залягаючій съ квартальною належитостею 75 кр., заплатитъ на случай неплаченя рестанціи черезъ 14 днѣвъ 70 кр. коштôвъ екзекуційныхъ, с. є. майже стôлько (бо лишь о 5 кр. менше), якъ цѣлый податокъ. Але еще сумнѣйше представится справа при такихъ податникахъ, котрыхъ рôчный податокъ не выноситъ навѣть 1 зр. А треба знати, що въ Галичинѣ єсть такихъ податникôвъ звышь 20%! Комисія вноситъ, щобы правительство змодификовало оплату екзекуційну для Галичины; предкладає, щобы оплата выносила: ôтъ 1—10 зр. 1 кр. денно, ôтъ 10—20 зр. 2 кр., ôтъ 20—30 зр. 3 кр., ôтъ 30—40 зр. 4 кр. а ôтъ 40—50 зр. 5 кр., и щобы оплата екзекуційна починала числитися доперва по 14 дняхъ ôтъ дня доручення упоминаючои карты. — Комисаръ правит. п. Залескій забравъ голосъ и заявивъ, що стяганье належитостей по 5 кр. не єсть нѣчимъ „новымъ“. Новостею єсть лишь заступленье войсковои екзекуціи „идеальною“ екзекуціею, с. є. картою упоминаючою. Дотычне розпорядженье було оповѣщене въ дневнику законôвъ. Карты упоминаючи̂ выдаютъ староства, а если въ Кроснѣ выдавъ ихъ урядъ податковый, то се була помылка. Пос. Старовейскій перечитъ комисареви, що все було оповѣщене. Противно инструкція для екзекуторôвъ єсть тайною; запроваджено такожь рôжни̂ таксы, о котрыхъ люде довѣдуются, ажь коли прійдеся платити. Бесѣдникъ остро засуджує систему фискальну, котра тамує розвôй економичный краю и провадитъ до компликацій соціяльныхъ, и ставитъ резолюцію, щобы правительство оголосило всѣ тайни̂ нормы екзекуційни̂. — Кс. Сава наводитъ фактъ, що въ однôй громадѣ за 50 зр. рестанціи селяне за карты упоминаючи̂ мусѣли заплатити 46 зр. 90 кр. и то въ кварталѣ на переднôвку. Єсли зважимо, що такъ дѣєся бодай въ половинѣ громадъ галицкихъ, то можна приняти, що въ однôмъ кварталѣ сама Галичина приноситъ скарбови 150.000 зр. доходу екзекуційного. За тую „идеальну“ екзекуцію мусить селянинъ страшно „реально“ платити. Секвестраціи и лицитаціи нынѣ на порядку дневнôмъ, забираютъ селянинови рѣчи потрѣбни̂. Наконець бесѣдникъ вноситъ, щобы до громадъ, где вôйтъ збирає податки, высылано одну упоминаючу карту на цѣлу рестанцію громадского податку грунтового и домового. — Гр. Круковецкій сконстатувавъ зъ выводôвъ пп. Старовейского и Савы, що процентъ, якій побирає правительство за рестанціи податкови̂, доходитъ до 360. По другôй промовѣ прав. комисаря и справоздавця соймъ ухваливъ внесенье комисіи и резолюціи пп. Старовейского и Савы.

П. Черкавскій предложивъ справозданье комисіи едукаційнои въ справѣ змѣны уставы кр. зъ 2 мая 1873 о закладаню и удержуваню школъ народныхъ и о примусѣ шкôльнôмъ. (Дотычне внесенье выдѣлу кр. було давнѣйше подане въ „Дѣлѣ“). Соймъ принявъ.

Потôмъ п. сов. Ковальскій въ имени ком. правничои здававъ справу зъ петиціи 14 селянъ зъ Блажовы и др. противъ банку рустикального. Справозданье п. Ковальского було дуже обширне и цѣкаве. На вступѣ справоздавець сконстатувавъ, що банкъ рустикальный, зразу симпатично повитаный, стався съ часомъ лихомъ для довжникôвъ. Справозданье зъ загального збору членôвъ рустикального банку дня 17 цвѣтня 1882 р констатує, що ôтъ р. 1868 до кôнця 1881 на 67.425 удѣленыхъ пожичокъ предпринято екзекуцію противъ 9.244 довжникамъ, а злицитовано 2.625 господарствъ; зъ тыхъ 453 остає еще не рѣшеныхъ, зъ 2.172 продано 704 господарствъ особамъ третымъ, а 1468 набувъ самъ банкъ. Въ р. 1881 продано 296 господарствъ, о 94 бôльше, якъ пересѣчно що року продавано ôтъ 1868—1880. Се найлучшій доказъ, що лицитаціи збôльшаются. Въ 1878 р. банкъ мавъ 51.376 довжникôвъ съ квотою 7,872.234 зр., с. є. на кождого довжника выпадавъ пересѣчный довгъ 153 зр.; въ 1881 р. банкъ мавъ 41.164 довжникôвъ съ квотою 6,945.452 зр., с. є. на кождого довжника припадавъ пересѣчный довгъ вже 168 зр. Комисія ставитъ отже внесенье: „Соймъ ухвалитъ: въ мысль ухвалы сойму зъ 24 жовтня 1881 р. вôзвати правительство, щобы приспѣшило ревизію статутôвъ упривил. институцій финансовыхъ, а надовсе ревизію статутôвъ управ. гал. закладу кредитового рустикального“. — П. гр. Круковецкій зазначивъ на вступѣ своеи промовы, що внесенье комисіи за блѣде и лагôдне. Дирекція рустикального банку мала прôграти на гелдѣ село. Рада надзираюча, отвѣчальна за чиннôсть дирекціи и за цѣлôсть маєтку, повинна тоє сконстатувати. Правительство позволило теперь руст. банкови емитувати 5%-ви̂ листы довжни̂. Ти̂ листы, якъ и всѣ паперы того банку, не маютъ жадною обезпеки, акціонарѣ отже наражени̂ на небезпеченьство. На доказъ того факту, признаный самою дирекціею: В. Августиновичь зъ Кольбушевы взявъ въ руст. банку пожичку 1000 зр. а одержавъ лишь 746 зр. На часткову сплату довгу продавъ вже значну часть свого грунту, сплативъ вже банкови 1075 зр., а виненъ еще 1643 зр. Скоро отже продавъ вже часть грунту, то где гипотека на тыхъ 1643 зр.? Банкъ той мусить збанкрутувати. Наконець гр. Круковецкій ставитъ резолюціи: „Правительство зарядитъ ревизію книгъ банку, допильнує, щобы довжникамъ була выплачена дивиденда ôтъ удѣлôвъ, вздержитъ выплату дивидендъ, супердивидендъ, тантіємъ, ремунерацій и т. д. радѣ надзираючôй, членамъ дирекціи и урядникамъ, бо єсть обава, що банкъ небавомъ збанкрутує, наконець правительство вздержитъ емисію 5% листôвъ довжныхъ.“ По полемицѣ гр. Голеєвского соймъ ôткинувъ резолюціи гр. Круковецкого, а принявъ внесенье комисіи.

Двайцять шесте засѣданье, дня 16 жовтня.

Пос. дръ Черкавскій здававъ въ имени ком. едукаційнои справу зъ свого внесеня о ревизію державныхъ законôвъ шкôльныхъ въ тôмъ направленю, щобы законы державни̂ не вдиралися въ обсягъ автономіи краєвои. Комисія признала внесенье Черкавского справедливымъ и предложила соймови отвѣтне внесенье. Въ дебатѣ забравъ першій голосъ дръ Антоневичъ. Ôнъ заявивъ, що устава шкôльна зъ 1869 не єсть зла и еи постановы не шкодятъ нашôй автономіи, а противно зашкодятъ ѣй предкладани̂ комисіею змѣны. Проєкты комисіи радше стѣснятъ автономію, бо ось пôсля одного зъ тыхъ проєктôвъ право презенты учителѣвъ має бути ôтняте громадамъ а ôтдане шк. радамъ окружнымъ. Чи не єсть се обмеженьемъ автономіи шк. радъ мѣсцевыхъ, котри̂ найбôльше выдаютъ на школы? Радше треба строго выконувати теперѣшни̂ законы шкôльни̂ въ всхôднôй Галичинѣ, а не мучити дѣтей рускихъ, неумѣючихъ анѣ слова по польски, польскимъ языкомъ. Коли право презенты буде ôтняте громадамъ, то жаденъ Русинъ тогды не дôстане посады, хиба якій гипокритъ, бо политики, засѣдаючи̂ въ шк. радѣ окружнôй, будутъ єго уважати пôдозрѣнымъ. Пос. Романовичъ обстававъ за внесеньемъ комисіи. По промовѣ дра Черкавского, котрый старався, але не мôгъ збити тяжкого замѣту дра Антоневича, соймъ принявъ внесенье комисіи.

Опôсля дръ Тад. Скалковскій въ имени комисіи для громадскихъ касъ пожичковыхъ здававъ справу зъ внесеня выдѣлу кр. о устроєню зборовыхъ громадскихъ касъ пожичковыхъ. Комисія не дуже ентузіязмуєся проєктомъ зборовыхъ касъ пожичковыхъ громадскихъ, бо банкъ краєвый, товариства заличкови̂, повѣтови̂ касы щадничи̂ и пожичкови̂ можутъ далеко користвѣйше для довжника перевести конверсію довгôвъ гипотечныхъ, анѣжь се моглибы учинити зборови̂ громадски̂ касы пожичкови̂. Однакожъ зъ уваги на тоє, що треба пожичкови̂ касы громадски̂ довести до порядку, комисія вноситъ ухвалити проєктъ уставы о зарядѣ касъ пожичковыхъ. П. дръ Ив. Добряньскій въ обширнôй промовѣ окритикувавъ проєктъ комисіи. Комисія — говоривъ ôнъ — дуже загально высказує, котри̂ именно касы громадски̂ має переняти выдѣлъ повѣт. въ свою администрацію. Помыслъ администрованя касъ черезъ людей делегованыхъ черезъ выдѣлъ єсть такожь нещасливый, а навѣть небезпечный для касъ самыхъ. Такій администраторъ пôсля проєкту комисіи стаєся паномъ цѣлои касы, забирає все въ свои руки, складає рахунки выдѣлови повѣтовому, а громада може ажь по роцѣ дôзнаєся, якъ ôнъ администрувавъ касою. Навѣть при удѣлюваню пожичокъ громада вылучена ôтъ дѣланя, бо администраторъ може не удѣлити пожички, хочьбы начальникъ громады и два мужѣ довѣрія були за удѣленьемъ. Зъ того выйде пôдкупуванье администратора. Администраторови, чоловѣкови безъ кавціи, котрый буде побирати 100 або 200 зр. платы и котрый очевидно не може собѣ найти лучшого занятя, такому чоловѣкови проєктъ комисіи хоче поручити касу! Що буде, єсли администраторъ забере касу и утѣкне? Але впрочѣмъ ôнъ не буде потребувавъ утѣкати: каса, обертаюча кôлька сотками або тысячею зр., не зможе нѣякъ оплатити администратора зъ зыскôвъ, але буде мусѣла оплачувати зъ капиталу закладового, — въ такôмъ случаю небавомъ вся громадска каса перейде въ кишеню администратора. Такимижь администраторами будутъ люде зъ категоріи т. зв. dunkle Existenzen, ludzie bez jutra. Що таки̂ люде вже появляются у насъ, се фактъ незаперечений. Громады будутъ ненавидѣти администраторôвъ, потôмъ тыхъ, котри̂ єго прислали. Наконець бесѣдникъ доказує примѣрами, що вина злои администраціи не лежитъ въ непросвѣченыхъ вôйтахъ, але въ недбальствѣ выдѣлôвъ и радъ повѣтовыхъ, и вноситъ, щобы надъ предложеньемъ комисіи перейти до порядку дневного (*Браво!*) По промовѣ еще кôлькохъ послôвъ соймъ ухваливъ перейти надъ предложеньемъ комисіи до порядку дневного.

Потôмъ пос. Меруновичъ въ имени комисіи культуры кр. здававъ справу зъ предложеня выдѣлу кр. въ справѣ домашного промыслу. Выдѣлъ р. предложивъ соймови статутъ маючои утворитися „комисіи краєвои для справъ домашного и рукодѣльничого промыслу.“ На внесенье п. Бартманьского соймъ ухваливъ вôзвати выдѣлъ кр., щобы на пôдставѣ статута вôйшовъ въ переговоры съ правительствомъ въ справѣ утвореня згаданои комисіи для домашного промыслу.

Пôдъ конець засѣданя пос. Поляновскій въ имени ком. культуры кр. здававъ справу зъ петицій рады повѣтовои въ Городенцѣ и залѣщицко-бучацкого ôтдѣлу господарского о заложенье низшихъ школъ рôльничихъ въ Городенцѣ и въ области залѣщицко-бучацкого ôтдѣлу. На заложенье

школы въ Городенцѣ жертвували: бар. Николай и Яковъ Ромашканы фондъ желѣзный 2000 зр. и три стипендіи по 150 зр.; бар. Янъ Ромашканъ 18 моргôвъ грунту або relutum 3.600 зр., громада Городенка стипендію 100 зр. для одного ученика родомъ зъ Городенки, а рада повѣтова три стипендіи по 100 зр. рôчно, або 300 зр. на ученикôвъ тои школы; ôтдѣлъ же залѣщицко-бучацкій жертвує 2000 зр. и двѣ стипендіи по 150 зр., гр. Кар. Лянцкороньскій обовязуєся власнымъ коштомъ выставити всѣ потрѣбнѝ будынки для школы и ученикôвъ и прилучити до школы 25 моргôвъ грунту; кн. Ром. Чарторыйскій три стипендіи по 150 зр., п. Петро Плятеръ одну стипендію по 150 зр. Комисія предкладає отже соймови: 1) Вôзвати выдѣлъ кр., щобы въ протягу 1883 р. перепровадивъ переговоры съ правительствомъ о єго участи въ коштахъ заложеня и удержаня низшихъ школъ рôльничихъ въ Городенцѣ и на области залѣщицкого-бучацкого ôтдѣлу господарского товариства. 2) Соймъ призначує зъ фондôвъ краєвыхъ суму до высокости 10.000 зр. на введенье тыхъ двохъ школъ въ житье. — Въ дебатѣ п. Антоневичь заявивъ, що радбы щобы краєве товариство господарске давало яку субвенцію на тіи потрѣбнѝ школы. — Предложенье комисіи ухвалено.

(*Буджетъ краєвый на р. 1883.*) Комисія буджетова ухвалила выдатки на 1883 р. въ сумѣ 3,346.281 зр., а доходы въ сумѣ 621.310 зр. Недобôръ, котрый має бути покрытый додатками до податкôвъ, выноситъ 2,724.971 зр. На покрытье того недобору признає комисія додатокъ въ дотеперѣшнôй высокости, с. є. по 27 кр. ôтъ кождого 1 зр. безпосередныхъ податкôвъ. Додатокъ до податку заробкового комисія знижила на 22 кр. Комисія обчислила, що пôсля того результату вплыне отже надвышка 4.569 зр.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*О будущôй дѣяльности рады державнои*) на предстоячôй єи сесіи довѣдуєсь „Tribüne“, що правительство намѣряє внести лишь такѝ предложеня, котрѝ маютъ задачу сконсолидувати господарку державну и направити елементарнѝ школы. Именно будутъ предложенѝ средства до привернення рôвноваги въ буджетѣ, а именно реформа постоянныхъ податкôвъ и регуляція податку доходового. Акція правительства на поли економичнôмъ має бути звернена на пôднесенье не лишь рôльництва, але и промыслу. Правительство предложитъ радѣ державнôй до ухвалы проєктъ нового закона промыслового.

(*Въ соймѣ ческôмъ*) пос. Ригеръ внѣсъ интерпеляцію до правительства, въ котрôй запытувавъ, чи правительство задумує внести до сойму предложенье о змѣнѣ соймовои ординаціи выборчои. Именно жадає дръ Ригеръ (съ послами ческими), щобы реформа ординаціи выборчои до сойму була переведена въ дусѣ новосанкціонованои реформы выборчои до рады державнои. — (*Въ соймѣ низшо-австрійскôмъ*) такожь поставили послы консервативнѝ внесенье о реформу соймовои ординаціи выборчои для низшои Австріи, именно о побôльшенье числа послôвъ зъ мѣстъ и селъ. — (*Въ соймѣ моравскôмъ*) ухваливъ соймъ въ мысль внесеня дотычнои комисіи поручити выдѣлови краєвому, щобы на слѣдуючу сесію сойму выготоливъ проєктъ змѣны теперѣшнои ординаціи выборчои. — Якъ бачимъ, въ многихъ краяхъ коронныхъ Австріи реформа ординаціи выборчои стоитъ на порядку дневнôмъ.

(*Проявы антижидôвскѝ.*) Въ Празѣ порозлѣплювали и порозкидували по улицяхъ недослѣдженѝ люде антижидôвскѝ плякаты. Яко мѣсце друкованя тыхъ плякатôвъ бувъ поданый Липскъ. Полиція позабирала бôльшу часть тыхъ плякатôвъ. Намѣстництво моравске выдало зъ поводу антижидôвскихъ агитацій до всѣхъ староствъ и магистратôвъ мѣскихъ два циркулярѣ; въ першôмъ поручає якъ найенергичнѣйшѝ мѣры противъ антижидôвскимъ агитаціямъ, а въ другôмъ звертає увагу староствъ на агитаціи соціялистôвъ, котрѝ будьтобы хотятъ, подôбно якъ въ Угорщинѣ, вызыскати рухъ антижидôвскій для своихъ цѣлей.

(*Вырокъ трибуналу державного.*) Matica ческа въ Опавѣ хотѣла на свôй коштъ заложити въ Опавѣ гимназію съ ческимъ языкомъ выкладовымъ. Рада мѣска, складаючася зъ бôльшости нѣмецкои, спротивилася тому длятого, що будьтобы не було потребы закладати въ Опавѣ ческои гимназіи. Matica внесла зажаленье до трибуналу державного, а той рѣшивъ справу въ користь Matic-ы, мотивуючи, що закладанье приватныхъ институцій не може бути обмежене мѣсцевыми ôтношенями.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Одессы доносятъ до Politische Correspondz., що въ цѣлôй южнôй Россіи знову народъ зле настроеный противъ жидôвъ. Въ губерніи херсоньскôй, въ пов. тираспольскôмъ леда хвиля може прійти до розрухôвъ.

„Новое Время“ доноситъ: Сими днями установлено въ св. синодѣ комисію пôдъ проводомъ православного архіепископа варшавского Леонтія, котра має радити надъ справою участи духовеньства въ выхованю народнôмъ.

„Новое Время“ помѣстило цѣкаву статію о малыхъ державахъ балканьского пôвострова. „Новое Время“ удержує, що федерація тыхъ балканьскихъ державъ єсть найлучшимъ средствомъ для ôтверненя колизій мѣжь Россією и Австрією, бо сфедерованѝ балканьскѝ державы не будутъ потребувати анѣ протэкціи Австріи анѣ Россіи. Навѣть найзагорѣльшѝ славянофилѣ признаютъ, що скрѣпленье державъ пôвострова балканьского причинится въ великôй мѣрѣ до удержаня пріязныхъ ôтношень межи Россією и Австрією. — Стремленье до федераціи пôвнôчно-балканьскихъ державъ справдѣ проявляєся: о тôмъ свѣдчитъ зъѣздъ короля румуньского съ княземъ болгарскимъ, зъѣздъ кн. болгарского съ королемъ сербскимъ и намѣрена женитьба князя болгарского съ дочкою князя чорногорского.

Нѣмеччина. Въ четверъ с. т. ôтбувалися въ цѣлôй монархіи пруской выборы правыборцѣвъ, котрѝ за ôсѣмь днѣвъ маютъ приступити до выбору депутованыхъ до пруского сойму. Доси вѣдомый результатъ выбору правыборцѣвъ лишь въ бôльшихъ мѣстахъ. Тутъ по бôльшôй части побѣдили поступовцѣ и либералы. — Партіи либеральнѝ надѣются выйти побѣдоносно зъ сихъ выборôвъ и вже напередъ укладаютъ собѣ пляны дѣятельности въ соймѣ. На тоє заявивъ органъ Бисмарка „Norddeut. Allg. Ztg.“, що навѣть на случай, колибъ либералы мали въ соймѣ значну бôльшôсть, правительство не покине своєи дотеперѣшнои политики. Конституція пруска — пише органъ Бисмарка — не мѣститъ въ собѣ постановы, щобы король мусѣвъ зрѣкатися своєи политики для бôльшости соймовои; за политику цѣсаря єсть отвѣчальне правительство. Оно внесе до сойму свои предложеня, а коли не знайде въ соймѣ бôльшости, то зовсѣмъ не буде капитулювати, а опозиція лишь проволоче политику правительства, апробовану королемъ.

НОВИНКИ.

— **Справы дієцезальнѝ.** Въ справѣ нашои митрополіи не зайшло сими днями нѣчого важнѣйшого. Новымъ єсть хиба фактъ, що крыл. Малиновскій и Жуковскій внесли ажь теперь свои петиціи о димисію. — На посаду ректора мавъ податися тôлько дръ Черлюнчакевичь съ Кракова; о именованю єго ректоромъ нема однакожь бесѣды. Бракъ компетентôвъ вызвавъ въ тутешнôмъ клирѣ загальне здивованье. Загально думаютъ, що по розписаню конкурса передъ двома роками, на котрый зголосилися многѝ здôбнѝ компетенты, не було причины розписувати нового конкурса; дальше було розписуванье конкурса власне въ хвили змѣны заряду дієцезіи не конче отвѣтнымъ. Такъ якъ справа обсадженя ректорату єсть для насъ дуже пекучою, надѣємося, що новый завѣдатель дієцезіи увзглядниттъ першій конкурсъ або розпише новый и доведе тую справу скоро до кôнця.

— **Соймъ** ухваливъ субвенціи руско-народному театрови 4000 зр. П. Охримовичь внѣсъ бувъ, щобы удѣлити еще 1000 зр. на оперетку; внесенье тоє упало бôльшостею лишь двохъ голосôвъ. Товариству „Академичне братство“ удѣливъ соймъ 100 зр.; на выдавництво рускихъ книжокъ школьныхъ 2000 зр., а воспиталищу Василіянокъ во Львовѣ 4.000 зр. на дальшу будову школы.

— **Успѣхъ петиціи дра Из. Шараневича.** Якъ довѣдуємось, комисія соймова ухвалила вставити въ буджетъ на 1883 р. 2000 зр. на розкопы, ôтновленье и охорону памятокъ старинного Галича.

— **Францъ Миклосичь,** славно звѣстный професоръ вѣденьского университету, славистъ, граматикъ и языкознавець, буде обходити дня 23 л. падолиста 1883 р. 70-тѝ роковины своихъ уродинъ. Миклосичь родився 23 падолиста 1813 р. въ Радомерщаку коло Люттенберга въ словеньскôй части Стиріи. Народъ словеньскій бажає почтити велико-ученого свого земляка въ торжественный способъ. Въ рôчнику „Slovensk-ои Matic-ы“ буде помѣщена обширна житьепись Миклосича, а въ Люттенбергъ словеньскѝ патріоты устроятъ въ лѣтѣ слѣдуючого року величне славяньске торжество въ честь Миклосича, на котре запросятъ всѣхъ ученикôвъ давнѣйшихъ и теперѣшныхъ славного ученого. На чолѣ комитету, котрый має занятися торжествомъ, стоитъ звѣстный професоръ грацкого университету, дръ Крекъ. Не сумнѣваємося, що и Русины, вдячнѝ сему славному ученому за тоє, що ôнъ пôднѣсъ и розсвѣтивъ самостôйнôсть нашого языка, що ôнъ щиро занимаєся нашою словесностею и єи пôдпирає, возьмутъ участь въ тôмъ торжествѣ.

(*В.*) **Рускій театръ народный во Львовѣ.** Въ четверъ представлено на нашôй сценѣ „*Женихи на выборъ*“, комедійку М. Гоголя въ 3 актахъ и комичну оперетку Фредры „*Нôчлôгъ въ Апенинахъ*“. Перша штука належитъ до найслабшихъ творôвъ М. Гоголя. Такъ само содержанье, якъ и переведенье сеи штуки, богате въ суперечности, а закôнченье дивоглядне (cunctator, старый кавалеръ скаче зъ страху передъ женитьбою зъ першого поверха!) Тôлько знаменита игра всѣхъ участвуючихъ артистокъ и артистôвъ пôддержувала сю штуку сего разу на сценѣ. Особливо вызначилась тутъ п-нѣ Биберовичь прекраснымъ и дуже натуральнымъ, вповнѣ артистичнымъ ôтданьемъ ролѣ молодои, наивнои панночки на выданю, и п. Грыневецкій хорошимъ выповненьемъ ролѣ старокавалерского кунктатора.

Тожь само и друга штука удержалась тôлько игрою нашихъ артистôвъ. Тутъ ôтзначились пп. Плошевскій и Пясецкій и п-нѣ Биберовичь и Пясецка.

Нынѣ представленье „*Ксантипа зъ надъ Полтвы*“ въ користь пп. Стефуракôвъ. Маємо повну надѣю, що наша публика радо и численно поспѣшитъ на бенефисъ сеи, для нашои сцены такъ много заслуженои и трудолюбивои пары артистичнои.

— **Передвыборчѝ загальнѝ зборы** тов. „Академичне Братство“ ôтбудутся въ недѣлю, 29 л. жовтня.

— **На дохôдъ товариства „Академичне Братство“** ôтбудеся дня 4 л. падолиста представленье въ рускôмъ народнôмъ театрѣ.

— **Выдѣлъ товариства имени М. Качковского** ухваливъ устроити въ навечеріє празника св. Михаила музикально-декляматорскій вечеръ и выбравъ для тои цѣли комитетъ зъ трехъ членôвъ.

✝ **О. Левъ Добряньскій,** парохъ въ Ольхôвци, кудринецкого дек., упокоився въ 59 р. житя, а 30 священьства. Вѣчная єму память!

— **Зъ Рогатыньского** одержала редакція „Батькôвщины“ и передала намъ для скоршого помѣщеня слѣдуюче письмо: „Дня 3 вересня дôставъ я Okólnik комитету, котрый завязався въ Рогатынѣ для несеня скорои помочи потерпѣвшимъ ôтъ повени Днѣстра. Узнавши такъ красну гадку, пôшовъ я заразъ на другій день и выпросивъ ôтъ добрыхъ людей троха грошей, кôлька кôрцѣвъ жита на засѣвъ и кôлька кôрцѣвъ иншого збôжа на хлѣбъ, якъ и кукурудзы, бараболѣ, навѣть шматя — всего на два добрѝ возы. Грошѣ ôтославъ я заразъ, а натуралія лежатъ вже шестый тыждень у мене помимо того, що вже три разы я увѣдомлявъ комитетъ въ Рогатынѣ и просивъ, щобы голодныхъ чимъ скорше заосмотрити. Народъ справедливо нарѣкає, що не знати, на що дававъ, голоднѝ шумными okólnika-ми сытѝ, а озимина росте у мене въ мѣшкахъ. Длятого прошу ласкаво повѣдомити комитетъ черезъ Вашу газету, щобы разъ змилувався, та сказавъ ôтставити выжебрану лепту, где слѣдує. — Свистѣльники дня 14 жовтня 1882. Г. Боднаръ“. Наведене письмо муситъ засмутити кождого чоловѣколюбця. Мы не моглибы навѣть придумати такои безчинности анонсованого въ всѣхъ краєвыхъ газетахъ комитету, колибъ не наведеный въ горѣ достовѣрный фактъ. Люде гинутъ зъ голоду, а комитетъ чи не хоче, чи не знає, якъ розпорядити жертвованымъ добромъ. Щось подôбного може дѣятися хиба лишь у нашôй Галичинѣ!

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ: Ôтъ пятницѣ минувшого тыждня до недѣлѣ падавъ въ нашôй окрестности снѣгъ съ дощемъ и при морозѣ съ такою силою насѣвъ на дерева, що поломавъ молодникъ и галузя старшихъ деревъ. На цѣсарскôй дорозѣ коло Мышковичь тополѣ и липы такъ снѣгъ обломавъ, що тôлько стовбурѣ сторчатъ, а упадаючѝ гиляки обôрвали въ кôлькохъ мѣсцяхъ дрôтъ телеграфу. Въ лѣсахъ шкоды великѝ.

— **Зъ пôдъ Бродôвъ** пишутъ намъ зъ дня 18 с. м.: Въ нашихъ сторонахъ ôтъ 13 л. с. м. панують страшнѝ вѣтры, снѣжниця, морозъ и починили много шкоды на ланахъ, бо богато бараболѣ еще не выкопано. У насъ заведено контумацію на худобу, бо въ Радзивиловѣ згибло кôлька штукъ. Худобу пятнуютъ, выпѣкаютъ желѣзомъ, рана материзує а черезъ тоє коровы дичѣютъ, не даютъ выдоятися, буває навѣть такъ, що худобина зъ того гине. Войско стоитъ по кватирахъ; люде маютъ богато утраты часу и клопоту, бо мусятъ пôвъ милѣ або й цѣлу милю носити чи возити воякамъ харчь на границю. Крôмъ того людей гонятъ на варту, щобы у проѣзжаючихъ ôтбирали и палили сѣно и солому.

— **На Словарь Е. Желехôвского** прислали на нашѝ руки: о. Кир. Селецкій въ Жужели (п. Белзъ) 1 зр., о. С. Доктуровскій законоучитель въ Николаєвѣ (Херсоньскои губерніи) 6 рублѣвъ (2 прим.), о. С. Колодѣй въ Ветлинѣ 2 зр.; по 1 зр. зложили пп. Дмитро Бордунъ, Володим. Ганицкій, Викторъ Єзерскій, Володим. Коновалець, Мих. Левицкій, Вас. Лисецкій, Вас. Мовчко, Сим. Смулка, Левъ Чемериньскій, Петро Чумакъ, Ив. Яворскій, Олекс. Яворскій, Григ. Ковчь, Ксенофонтъ Сосенко, Богданъ Еліяшевскій, Николай Курбасъ, Ник. Любѣнецкій, Ник. Селезѣнка и Єронимъ Кмицикевичь, — зô Львова.

— **Процесъ прасовый.** Въ понедѣлокъ с. т. ôтбувся въ львôвскôмъ краєвôмъ судѣ карнôмъ передъ судіями присяжными прасовый процесъ выточеный п. Иляр. Яворовскимъ, львôвскимъ кореспондентомъ краковскои „Reformy“ п. Янови Гневошови, редакторови „Strażnicy“ и „Sztandaru“. Посередною причиною сего процесу бувъ звѣстный нашимъ читателямъ процесъ, якій проф. университету дръ Теоф. Цесельскій, редакторъ „Bartnika postęp.“ выточивъ бувъ за образу чести доцентови универс. Каменьскому. Хотяй процесъ выказавъ, що правда була по сторонѣ дра Цесельского, мимо того львôвскѝ шовинистичнѝ часописи и дописувателѣ до краковскихъ часописей, котрѝ не можутъ стерпѣти дра Цесельского за єго умѣреннôсть, оглядность и тактъ въ радѣ мѣста Львова, представили були процесъ дуже тенденційно въ некористь дра Цесельского. П. Гневошь, яко редакторъ часописей, котрѝ попираютъ партію „Łączności i Zgody“ въ радѣ мѣскôй, а котрои однымъ зъ выдатнѣйшихъ представникôвъ єсть дръ Цесельскій, обставъ за честею тенденційно оскорблюваного чоловѣка и въ свôй властивый способъ давъ ôтправу шовинистичнымъ польскимъ редакторамъ и дописувателямъ. Мѣжь иншими п. Гневошь выступивъ и противъ п. Яворовского, дописувателя до „Reformy“ закинувши єму, що ôнъ „stoi na żołdzie pewnej kliki wzajemnej adoracyi“, що пописавъ „oszczerstwa“ и т. д., що отже „Reforma“ повинна постаратися о иншого дописувателя зô Львова. Процесъ цѣлый бувъ скандальный, и бувбы еще скандальнѣйшій, єслибы трибуналъ бувъ приставъ на жаданье обохъ сторôнъ, щобы покликати до розправы на свѣдкôвъ значне число людей, котрѝ малибы свѣдчити о „моральнôй вартости“ такъ обжаловуючого якъ и обжалованого. По переведенôй розправѣ судіи присяжнѝ выдали (6 голосами противъ 6) вердиктъ увôльняючій п. Гневоша ôтъ закиненои єму провины. „Gazeta Nar.“ и „Dziennik polski“ подаючи тенденційне справозданье зъ сего процесу, розумѣєся надто вже въ некористь п. Гневоша, вдягаютъ на себе тогу страшенной поваги и дуже зъ высока трактуютъ процесъ „rewolwerowego“ редактора „Strażnicy“ и „Sztandaru“. Не годится имъ однакожь выступати съ такою повагою, бо нехай лишь пригадаютъ собѣ не надто давный процесъ Яна Добжаньского, редактора „Gazety Nar.“ съ Іос. Рогошомъ редакторомъ „Dziennika pols.“, котрый хочь точився мѣжь перевольверовыми редакторами, а все таки бувъ въ повнôмъ значеню слова скандальный, далеко бôльше скандальный, якъ сей процесъ. Kocioł garnkowi przygania, a sam smoli.

— **Польскій регуляминъ выборчій.** Вô второкъ с. т. соймове коло польске ухвалило регуляминъ для новыхъ выборôвъ до сойму. Для информаціи нашихъ читателѣвъ подаємъ головнѣйшѝ постановы того регулямину. Центральный комитетъ передвыборчій, котрый выбере теперѣшне соймове коло польске, дѣлится на два ôтдѣлы: во Львовѣ и Краковѣ; кождый ôтдѣлъ складаєся зъ 10 членôвъ а 5 заступникôвъ, выбирає предсѣдателя, заступника и секретаря. Ôтдѣлъ центр. комитету завзыває въ отвѣтнôмъ часѣ маршалкôвъ радъ пов., бурмистрôвъ мѣстъ або иншѝ вплывовѝ особы до завязуваня мѣсцевыхъ комитетôвъ передвыборчихъ. Скоро комитетъ мѣсцевый уконститууєся, то выбирає одного делегата на зъѣзды делегатôвъ, котрѝ скликує предсѣдатель ôтдѣлу комитету центрального до Львова (взглядно до Кракова). Зъѣздъ делегатôвъ выбирає 5 членôвъ до ôтдѣлу центрального комитету. Такъ скрѣпленый ôтдѣлъ може самъ покликати еще 5 дальшихъ членôвъ (складатися буде отже зъ 20 членôвъ и 5 заступникôвъ). Мѣсцевый комитетъ передвыборчій предкладає ôтдѣлови центр. комитету кандидата для выбору зъ сельскои куріи, а лишь подає до вѣдомости кандидата зъ мѣскои куріи; веде акцію выборчу при правыборахъ и выборахъ и доноситъ о станѣ акціи выборчои центр. комитетови. Центральный комитетъ затверджує кандидатôвъ для курій сельскихъ а оповѣщує кандидатôвъ для мѣстъ. Центр. комитетъ має постаратися о скликанье передвыборчихъ зъѣздôвъ выборцѣвъ зъ куріи бôльшои посѣлости и не преюдикуючи, якихъ кандидатôвъ поставлятъ выборцѣ зъ бôльшои посѣлости, оголоситъ листу гдеякихъ кандидатôвъ, котрыхъ выбôръ до сойму бôльшою посѣлостею бувбы пожаданый. Центральный комитетъ передвыборчій повнитъ свои чинности черезъ цѣлый одинъ періодъ соймовый.

— **Въ львôвскôй школѣ господарства лѣсового** розпочалися испыты вступнѝ дня 16 л. жовтня и обнимали предметы: математику, физику, исторію наукъ природныхъ и географію. Отворенье року школьного ôтбудеся дня 21 жовтня с. р. Звертаємъ тутъ увагу, що въ сѣй школѣ вымагаєсь ôтъ кандидатôвъ знаня лише языкôвъ польского и нѣмецкого, хочь здаєсь языхъ рускій певно бôльше може буде для нихъ потрѣбный, якъ другѝ, позаякъ кандидаты по укôнченю сеи школы будутъ въ бôльшôй части жити посередъ народа руского.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ зъ своєи приватнои касы громадѣ Яворôвъ, въ пов. турчаньскôмъ, 200 зр. запомоги на будову церкви; громадѣ Миклашѣвъ, въ пов. львôвскôмъ, 50 зр. запомоги на устроєнье будынку школьного и громадѣ Почапы, въ пов. золочѣвскôмъ, 100 зр. запомоги на будову школы. — Въ недѣлю ôтбулося въ Пештѣ торжественне ôтслоненье памятника угорского поета и вояка Петефіого при участи министрôвъ, членôвъ парляменту, генераляціи, представителѣвъ академіи наукъ, депутацій угорскихъ мѣстъ, товариствъ науковыхъ и корпорацій въ строяхъ народныхъ. Славный повѣстеписатель Маврикій Іокай въ промовѣ представивъ житье и творы Петефіого. На памятнику улюбленого поета зложено 101 вѣнцѣвъ, мѣжь тыми одинъ ôтъ поетки-королевои румуньскои. Вечеромъ ôтбувся пышный бенкетъ. Петефи походивъ зъ славяньскои родины и назывався властиво Александеръ Петровичь. — До нового ческого университету въ Празѣ записалося 1.010 слухачѣвъ, именно 688 на выдѣлъ правничій а прочѝ на теолог. и философичный. — Въ середу с. т. умеръ ген. фельдцайгмайстеръ Маройчичь. — Звѣстный ученый природознавець Полякъ зъ Конгресôвки, Венедиктъ Дыбовскій, пробувавшій ôтъ довшого часу задля студій зоольогичныхъ на Камчатцѣ, принявъ предложену єму катедру зоольогіи въ университетѣ львôвскôмъ, опорожнену по пок. проф. Сырскôмъ. — Коло Тифлиса въ Россіи замордовано почтиліона и обрабовано вôзъ почтовый на 500.000 рублѣвъ. — Министерство затвердило змѣну статутôвъ галицкого товариства педагогичного, розтягаючого свою дѣятельнôсть такожь на Шлезкъ, и завѣдомило о тôмъ шлезкого намѣстника. — Дня 15 жовтня було въ Петербурзѣ 4°, въ Новгородѣ 10° зимна. Плавба на Волзѣ и Камѣ вздержана. Зъ Нижного Новгороду и Пермы доносятъ, що на рѣкахъ появився вже лѣдъ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Резигнація зъ презенты: о. Касіянъ Куницкій капелянъ войсковый, зрезигнувавъ зъ наданои єму ординаріятомъ презенты на пар. Медынь, дек. збараского, длятого ординаріятъ надавъ презенту о. Андрею Качалѣ, сотрудникови въ Шельпакахъ, дек. збараского.

Въ *пропозицію принятѝ*: на капелянію Ивачѣвъ, дек. зборôвского оо.: 1) Левъ Авдыковичь, сотрудникъ въ Товстôмъ; 2) Мих. Величко сотрудникъ въ Книгиничахъ; 3) Іосифъ Высочаньскій, завѣдатель Ивачева.

Каноничну институцію получивъ о. Ник. Волошиньскій на пар. Космиринъ, дек. бучацкого.

Завôзванй до каноничнои институціи оо: 1) Емилій Проскурницкій на пар. Джуркôвъ; 2) Корнилъ Левицкій на пар. Вербôвъ; 3) Юліянъ Давидовичь на пар. Чернѣвъ.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: Емил. Левицкій яко завѣдатель въ Пѣстыню; 2) Мих. Соловка яко завѣдатель въ Качанôвцѣ; 3) Петро Яцишинъ яко сотрудникъ въ Стрыю; 4) Іоанъ Концевичь яко завѣдатель въ Розгадовѣ; 5) Корн. Скоморовскій яко завѣдатель въ Сливкахъ.

Дертификаты до учащаня на богословіе получили: Конст. Ткачкевичь и Вас. Мысикъ.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Теоф. Яворовскій завѣдательство въ Милошовичахъ, дек. щирецкого; 2) Модестъ Хоминьскій завѣдательство Миколаєва дек. роздôльского; Теод. Косевичь завѣдательство Дубовець, дек. галицкого; 4) Григ. Кончевичь сотрудництво въ Галичи.

Завôзванье.

Выдѣлъ „Академичного Братства" завзывае тыхъ всѣхъ П. Т. Панôвъ, котрй взяли зъ товариства „Антольогію" въ розпродажь, щобы найдальше до 10 днѣвъ звернули товариству або грошѣ або примѣрники „Антольогіи", бо въ противнôмъ случаю подасть выдѣлъ имена тыхъ Панôвъ до прилюдной вѣдомости. Выдѣлъ упоминаєсь о се тымъ бôльше, що вразъ съ своимъ уступленьемъ (що вже незабавомъ настане) муситъ предложити новому выдѣлови рахунокъ зъ розпродажи „Антольогіи".

Ôтъ выдѣлу тов. „Академичне Братство" (передъ тымъ „Дружный Лихварь") во Львовѣ, дня 4 (16) жовтня 1882.

ÔТОЗВА

Зъ пересмотру фондôвъ на бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи показалося, що зъ року шкôльного 1881/2 осталося 45 зр. и 6 кр. приходу. До того прибуло въ сѣмъ роцѣ шкôльнôмъ зъ добровôльныхъ даткôвъ 11 зр. 50 кр., — отже разомъ 56 зр. 56 кр. приходу. Зъ того роздалося до теперь бѣднымъ ученикамъ 50 зр. и 10 кр.,— отже позôстало въ касѣ съ днемъ нынѣшнымъ 6 зр. и 46 кр. А тымъ часомъ съ взмагаючоюся студеною порою взмагаются и потребы бѣдныхъ школярѣвъ и напôръ ихъ до дирекціи о запомогу. Тому треба чобôтокъ, другому теплои одежины, иншому гроша до людовои кухнѣ и т. и. Зъ ôтки покрыти тй вопіючй потребы?... Отже до Васъ любимй Родимцѣ, удаюся въ имени тои бѣдной учащоися молодѣжи, голодной, голои та босои, — споможѣтъ єи, хочьбы малымъ але ôтъ многихъ подаванымъ даткомъ, — а Богъ, що видитъ въ тайнѣ, воздасть Вамъ на явѣ!....

Львôвъ 20 жовтня 1882.

Василь Ильницкій
директоръ рускои гимназіи.

Справа индемнизаційна.

На вчерашнôмъ засѣданю соймовôмъ рѣшено многоважну справу индемнизаційну. Въ своѣмъ справозданю предложила комисія (справозд. пос. Грохольскій) приняти пропоновану правительствомъ угоду съ тою модификаціею, щобы правительство, почавши ôтъ р. 1883 включно ажь до р. 1887, крôмъ рôчнои безворотнои субвенціи державнои 2,100.000 зр. додавало рôчно зворотну процентову пожичку до фонду индемнизаційного въ сумѣ 335.000 зр. на потребы фондôвъ индемнизаційныхъ. Черезъ те зменшаєся дотеперѣшна субвенція державна, а взглядно побôльшаєся тягаръ краю о 200.000 зр. рôчно понадъ дотеперѣшну доплату на потребы фондôвъ индемнизаційныхъ. Въ наслѣдство того маютъ бути додатки индемнизаційнй пôдвысшенй о 2 кр. ôтъ одного зр. сталыхъ податкôвъ. Предложенье такои угоды до ухвалы сойму мотивувала комисія теперѣшнымъ труднымъ положеньемъ правительства. Рѣшаючимъ мотивомъ бувъ тутъ взглядъ на те, що ôткиненье предложенои правительствомъ угоды моглобы потягнути за собою уступленье министерства, а взглядно мин. Дунаєвского.

Противъ сего внесеня промовляли пос. Романовичь и пос. гр. Круковецкій, а зъ стороны рускихъ послôвъ пос. Рожанковскій. Пос. Романовичь вносивъ ôтослати проектъ угоды правительству, щобы єго змодификувало въ дусѣ справедливого, рôвномѣрного роздѣлу индемнизаційныхъ тягарôвъ межи край а державу. За симъ внесеньемъ голосувало 35 послôвъ, мѣжь тыми и рускй послы; противъ внесеня було 74 голосôвъ. Пос. Круковецкій вносивъ перейти надъ проектомъ до порядку дневного, але жаль сказати, тôлько кôлька голосôвъ поперло єго внесенье. Пос. Рожанковскій вносивъ залагодити справу вже теперь мериторично въ дусѣ рôвномѣрного роздѣлу тягарôвъ на пôдставѣ дотеперѣшного status quo. За симъ внесеньемъ голосувало однакожь при спеціяльнôй дебатѣ лише 30 послôвъ. Такъ отже залагоджено многоважну справу съ новымъ обтяженьемъ краю пôсля внесеня пос. Грохольского.

Переписка Редакціи и Администраціи

Всч. о. Сосновскій въ Пôдсосновѣ. Пишете, що урядъ почтовый въ Романовѣ не хотѣвъ приняти рекламаціи одного числа „Дѣла". Найотвѣтнѣйше учините, коли подасте жалобу до дирекціи почтъ во Львовѣ.

Всч. о. П. М. *въ Чорнокôнцяхъ.* За наддатокъ для „Дѣла" дякуємо. — *Всч. оо. Н. въ Сел., В. П. въ Пох. и другй:* Знаємо, що зъ рôжныхъ причинъ не все можна на часъ предплату надôслати, але въ такôмъ случаю просимо конечно о замовленье бодай черезъ рекламацію, бо суть и такй несовѣстнй люде (можемо се доказати ихъ листами), котрй и по за речинець заплаченый газету ôтбираютъ, а опôсля звиняются тымъ, що они не жадали высылки, — а тогды страта наша велика.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ
Въ сали тов. „Звѣзда", ул. Францѣшканьска Ч. 7.
На дохôдъ Стефана и Иванны Стефуракôвъ.
Въ суботу, 9 (21) жовтня 1882.
КСАНТИПА ЗЪ НАДЪ ПОЛТВЫ
комедія характеристична зô спѣвами и танцями въ 3 актахъ а 5 ôтслонахъ, Фр. Кайзера, перекладъ М. Наторского.

Въ недѣлю 10 (22) жовтня 1882.
по разъ першій:
ФЕДЬКО ОСТРОЖСКІЙ
Драма исторична въ 5 дѣяхъ а 8 ôтслонахъ Ом. Огоновского, преміована на сегорôчнôмъ конкурсѣ, товариства „Руска Бесѣда" у Львовѣ.

Цѣны мѣсць звычайнй. Початокъ о год. 7.

ПОХÔДЪ СОБЕСКОГО
пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Стефанъ Лаврентій,
повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

Для женьщинъ
съ поростомъ бороды
Depilatorium, средство до нищеня заросту,
пôсля методы проф. дра Бетхера.
Многими фаховыми и другими часописями (якъ пр. „Ueber Land und Meer" и др.) средство се похвально обговорене.
Безъ найменшихъ частинъ труячихъ, зовсѣмъ нешкодливе, не ослабляє нѣколи шкôры. Дѣлає сей-часъ вповнѣ и безъ болю. Уживанье просте. Цѣна 1 75 зр. а. в. франко за надôсланьемъ належитости въ австрійско-угорскихъ маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.
(Строга дискреція.)
F. Neter, Fahrgasse 104,
Frankfurt a. Main.
9—12

Угорскй вина
бѣлй и червонй, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.
КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ
(Kékesy Kálmàn)
властитель винницѣ
въ Gyöngyös на Уграхъ.
Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.
Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (2—25)

Мимо пôдвысшеного цла
на скôлько запасы выстанутъ — поручає торговля
КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА
во Львовѣ

Гербаты Конго ½ кил. зр.	2·—	½ к. Куба	—·88
„ родинной „ „	3·—	„ „ „ бôльшои . .	—·92
„ Melang de Moskau „	4·—	„ „ Цейльонъ дрôб. .	—·96
„ Emperial . . . „	5·—	„ „ „ грубозерн.	1·—
„ найлуч. высѣвкôвъ „	1·70	„ „ „ найлучшои	1·04
Кавы, на скôлько запасы выстанутъ найдешевше.		„ „ Перловои . . .	1·04
½ кильо Сантосъ . .	—·68	„ „ Мока	1·—
„ „ Гутамаля . .	—·72	„ „ Явы золотои . .	1 04
„ „ Лягуайра . .	—·84		

Свѣчки церковнй чисто стеариновй безъ жадного сурогату 500 грамôвъ або ½ кильо — за 50 кильо зр. **52.**
(4—?)

Анна Любищакъ зъ Коломыѣ, донька судового возьного, укôнчивши высшу женьску школу въ Коломыѣ съ ôтзначеньемъ
пошукує мѣсця на село
въ домѣ священика до удѣлюваня науки дѣтямъ зъ низшихъ клясъ шкôлъ народныхъ въ языкахъ рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ, рисункахъ и рахункахъ.

Честный Русинъ,
техникъ,
посвячаючійся технольогичн. хеміи
(выварь пива, фабрика цукру и т. д.)
може дôстати за посередництвомъ „Академичного Братства" рôчну запомогу по 120—125 зр. а. в., а взглядно по трехъ рокахъ по саду. (2—3)

УНИВЕРЗАЛЬНЙ ЗЕЛОВЙ ЛѢКИ
МОРИЗОНА ГИГАЙСТЕНЪ,
выробленй въ британскôй колегіи здоровля въ Лондонѣ, славнй въ Англіи и въ цѣлôмъ свѣтѣ, признанй многими лѣкарскими авторитетами и досвѣдченй черезъ миліоннй доконанй вылѣченя суть найпевнѣйшй средства для ôткрытя кореня якопсь недуги и для єи точного вылѣченя.

Зерната Моризона служатъ въ знаменитый способъ на всѣ случаѣ
нестравности, ôтразы до стравъ, тяготы жовчи и нервôвъ, на гостець и ревматизмъ, на жовтяницю, хоробы печѣнки, бôль нырокъ, гемороиды, золоту жилу, вередъ (фистулу), бôль въ крижахъ, на всѣ выпрыски хоробъ наскôрныхъ, бôль очей, водяну опухлину и т. и., и т. и.

Система Моризона основуєсь на тôмъ: нечистота крови єсть головнымъ жереломъ майже кождои недуги.
Черезъ довше уживанье лѣкôвъ Моризона злй соки ухиляются, кровь чистится и перемѣняєсь въ нову живу струю житя.
Въ доказъ великого почитаня для Моризона нехай послужитъ тоє, що черезъ чотырекрайцарову субскрипцію здвигнено въ Лондонѣ памятникъ, котрый служитъ на прикрасу мѣста.

Цѣны зерятъ Моризона:
1 пара малыхъ пуделочокъ Нръ 1 и Нръ 2 стоитъ 1·50 зр. а. в.
1 „ середныхъ „ Нръ 1 и Нръ 2 „ 3·20 „ „
Дôстати можна въ всѣхъ реномованыхъ торговляхъ.
Нашу генеральну агентуру заступає гуртовна торговля **ЮЛІЯ ГРОССА въ Краковѣ.**
Англійска колегія здоровля,
5—8 **MORISON & C.** *London, 33. Euston Road.*

ОБЩЕ РÔЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ
для Галичины и Буковины,
Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою
купує и продає Листы Довговй точно пôсля дневного курсу, **ескôнтує** купоны тыхже льосôвъ, якъ и купоны ефектôвъ державныхъ навѣть передъ речинцемъ, ескôнтує векслѣ и удѣляє пожички и задатки на гипотеку и за порукою.
ЗАВЕДЕНЬЕ ПРІЙМАЄ
ГРОШЕВЙ ВКЛАДКИ:
а) на **книжки щадничй** по 6%,
б) на **текучій рахунокъ** (conto currente)
за 30-дневнымъ выповѣдженьемъ 6%,
за 14 „ „ 5%,
за 3 „ „ 4%. (8—?)
Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

ТЕРСТЕНЬСКА ЛЬОТЕРІЯ ВЫСТАВОВА
1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. Головна выграна въ готôвцѣ **10.000 зр.**
Дальше слѣдуючй выранй:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр. — 100 по **100** зр. — 200 по **50** зр. — 542 по **25** зр. — разомъ
1000 выграныхъ на **213.550** зр.
Кромѣ того єще много другихъ побôчныхъ выграныхъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставцями.
Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.
Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до
Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (6—10)

На сезонъ осѣнный и зимовый
поручаємъ въ найбôльшôмъ выборѣ
Матеріи вовняній
Плюшѣ и оксамиты
Шовки и адамашки
Суконця и фляпелѣ
Шалѣ и хустки

ВАСИЛІЯ ТОВАРНИЦКОГО НАСЛѢДНИКИ
(Стахевичь и Абрысовскій)
Львôвъ, ринокъ, ч. 32.
Пробы высылаємъ на жаданье ôтворотною почтою франко. 5—6

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 79. Львôвъ, Середа 13 (25) жовтня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *u* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *u* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Ôтъ Администраціи.

☞ Съ днемъ 1 (13) жовтня розпочався 4-ый чвертьрôкъ. Просимо поскорити съ надôсланьемъ предплаты на новый чвертьрôкъ, а заразомъ просимо выровнати рахунки за минувшій часъ.

Политика шовинизму.

II.

(Партіи у галицкихъ Полякôвъ; — партія Станчикôвъ. Причины безсильности другихъ партій. Причины шовинизму въ политицѣ.)

Рѣчь се загально звѣстна, що краковска партія т. з. партія Станчикôвъ, — має не тôлько свою ясно вызначену програму, але и добре уладжену партійну организацію. Тымъ то й она одна має повне право на назву справдѣшнои партіи: она знає добре, чого хоче въ державнôй и краєвôй политицѣ, чого хоче въ краєвôмъ господарствѣ, въ церквѣ, школѣ, въ громадѣ, повѣтѣ и краю. Ледво чи найдеся хочь одинъ Полякъ, що мôгбы по совѣсти обвиняти краковску партію въ проневѣрствѣ „идеи польскои державности“. Чи не давно въ „Czas-ѣ“ обвѣщена розмова одного зъ знатнѣйшихъ членôвъ сеи партіи съ кн. Бисмаркомъ була правдива чи нѣ, на кождый случай показує она, що ся партія зовсѣмъ не перестала думати о польскôй державѣ. Тожь обвиняти краковску партію въ упадку духа, — въ „депресіи“, якъ каже A. Z., що до державнои идеѣ польскои, — може хиба лише партійна зависть и зла воля. Краковска партія приняла тутъ лише политику Конрада Валенрода и тôлько наивнѝ политики можутъ тому вѣрити въ щирôсть и правду завѣрювань краковскои партіи на тему: „przy Tobie, Naj. Panie, stoimy i stać chcemy!“ Кождомужь, хочь троха проникливому умови вѣдомо, що краковска партія и тутъ зовсѣмъ про що иншого думає, якъ про безъусловну и вѣчну льояльнôсть.

Ся програмова точка „державнои идеи польскои“ спôльна отже Станчикамъ, зарôвно якъ и всѣмъ Полякамъ. Рôжниця тутъ лишь та, що коли у всѣхъ прочихъ партій польскихъ на тôй точцѣ властиво розпочинаєся и заразомъ кôнчится вся програма „загальнои политики польскои“, у краковскои партіи ся точка стоитъ дѣйстно на самôмъ кôнци, такъ сказати, на даху ихъ програмы, а попереду неи йдутъ дуже важнѝ, для теперѣшности передовсѣмъ практичнѝ точки. Краковска партія єсть въ властивôмъ сего слова значеню наслѣдницею старошляхоцкихъ елементôвъ давнои Польщѣ, она вѣрно переховує традицію сихъ елементôвъ, тому она аристократична, консервативна и ультрамонтаньска. Тѝ свои засады переводитъ она консеквентно въ цѣлôмъ теперѣшнôмъ житю и всѣми силами стараєся надати такій характеръ цѣлому краєвому житю, заховати, скрѣпити, а навѣть розширити власть аристократіи и ôтповѣдно до своихъ интересôвъ уладити складъ райхсратовои делегаціи, складъ сойму, радъ повѣтовыхъ, а навѣть и громадъ, та по тôйже засадѣ розкладати публичнѝ тягары, а всяку власть и всякѝ достоиньства держати въ своихъ рукахъ. И сеи то практичнои органичнои працѣ на кождôмъ поли житя допильновує краковска партія дуже енергично попереду всякои дальшои роботы, а коли она не алярмує свѣта своєю идеєю польскои державности, то чинитъ се не длятого, щобы єи вырѣкалась, але длятого, що добре розумѣє непрактичнôсть будовы даху попереду фундаментôвъ, и тому хоче напередъ перевести свою организацію зъ долу въ гору, щобъ ôттакъ въ данôй хвилѣ надати можливôй державности польскôй свôй питомый типъ. Годѣ не признати практичности сего програмового поступованя краковскои партіи. Тому то у неи далеко менше шовинизму, якъ у якои небудь иншои галицко-польскои партіи. Правда, ся партія пильно клопочеся и про королѣвскій замокъ на Вавелю и про своихъ шамелянôвъ, єи артистъ Матейко обновляє и оживляє цѣлою силою свого малярства традицію шляхотскои свѣтлости и могучости, ихъ литераторы, выняньченѝ Pan-омъ Tadeusz-омъ, твердо держатъ своє традиційне знамя такожь и на литературнôмъ поли, але попереду сего всего йде практична праця въ соймѣ и радѣ державнôй, въ выборчихъ клюбахъ, повѣтахъ, въ громадахъ, въ всякихъ вплывовыхъ бюрахъ, ба навѣть въ приватныхъ кôльцяхъ. Всѣ прочѝ сторонництва польскѝ мусятъ признати ту всемогучôсть краковскои партіи, именно на тыхъ такъ практичныхъ, а для нашого житя найблизшихъ поляхъ публичнои дѣяльности, — а свою власну безсильнôсть въ тôмъ взглядѣ.

Причина сеи безсильности прочихъ польскихъ партій въ Галичинѣ почиває головно въ недостачѣ у нихъ якои небудь яснои програмы позитивнои, приложенои до потребъ теперѣшного житя. Тому то й не заслугуютъ тѝ партіи на назву дѣйстныхъ, справдѣшныхъ партій, бо ихъ на дѣлѣ нема, а єсть лише по бôльшôй части меншѝ або бôльшѝ громадки людей зближеныхъ до себе случайными интересами, личнымъ знакомствомъ, а що найбôльше антагонизмомъ противъ Краковянъ. Нѣ одна т. зв. партія чи то „Атенчикôвъ“, чи „поступовцѣвъ“ и т. п. не въ силѣ выказатися повною програмою. Навѣть львôвске „koło polityczne“ не здобулося доси на бôльше, якъ на одну негацію заслугъ и утилитарнои политики Станчикôвъ и на негацію супротивъ Русинôвъ. Творцямъ сихъ новыхъ нѣбы то партій здаєся достаточно обвѣстити кôлька менше або бôльше рѣзкихъ и шумныхъ фразъ о державнôй идеѣ польскôй, о незадавненыхъ правахъ польского народа и т. д., але на тôмъ и кôнчится цѣла програма „новои партіи“. А позаякъ идея польскои державности єсть спôльна и Станчикамъ, то очевидно „нова“ партія остаєся de facto старою и єсть лише бôльше або менше галасливымъ пôдкрикачемъ краковскои партіи и въ наслѣдство того муситъ въ всѣхъ не „великодержавныхъ“ пытаняхъ и то пытаняхъ, для теперѣшности найважнѣйшихъ ити за проводомъ и програмою краковскои „противнои“ (!) партіи. Ось чому у насъ нема доси нѣ демократичнои, нѣ „либерально-поступовои“ партіи польскои, хочь часами много говорится о поступѣ и демократизмѣ. Тутъ такожь причина, для чого вся политика тыхъ некраковскихъ партій являєся на дѣлѣ такъ дуже шовинистичною. Бракъ позитивнои народнои програмы у тыхъ партій, а що бôльше бракъ почутя потребы такои програмы у тыхъ партій, и тымъ оправдане панованье краковскои партіи въ захôднôй Галичинѣ не допускає до того, щобы въ захôднôй Галичинѣ середъ самыхже Полякôвъ выробилось нове сторонництво, ôтмѣнне ôтъ краковского. „Новѝ“ польскѝ партіи появляются майже выключно тôлько въ всхôднôй Галичинѣ, где знову польскій елементъ вже задля свого становища не єсть и не може бути людовымъ, тымъ бôльше, що тутъ всхôдно-галицкѝ Поляки, якъ на те, звычайно дуже любо стаютъ ворожо противъ Русинôвъ, отже противъ людового елементу и тымъ самымъ консеквентно мусятъ держатися аристократичнои програмы, котра и єсть програмою Станчикôвъ. Щобы отже чимъ небудь выровнитись ôтъ Станчикôвъ, хапаются тѝ „новѝ“ партіи єдино єще злишного и можливого способу, бути червонѣйшими ôтъ самыхъ червоныхъ, аристократичнѣйшими ôтъ самыхъ аристократôвъ, с. є. стаютъ правдивыми шовинистами. Такъ то родится **политика шовинизму.**

ЯКЪ ЛЮДЕ СОБѢ ВЪ НУЖДѢ ДАЮТЪ РАДУ?

(Присвящаємо сю розвѣдку анкетѣ купецкôй тов. им. Качковского.)

(Дальше.)

Якъ кожде инше товариство такъ и наше мало свои щасливѝ часы, але не обôйшлося такожь и безъ лихолѣтя. Послѣднѝ переживало оно въ рр. 1861, 1867 и 1872, котрѝ мы тутъ зазначимо, бо они и для насъ поучаючѝ. Въ кождôмъ зъ наведеныхъ лѣтъ грозивъ товариству цѣлковитый розкладъ, и упадокъ а позаякъ подôбнѝ припадки можутъ лучитися кождому молодому и старому товариству, наведемо тутъ причины тои кризы и средства, якими запобѣглося тымъ безпорядкамъ, — они и для насъ суть вельми поучаючѝ.

До веденя дѣла выбрано въ р. 1852 два управляючѝ органы: раду надворчу, а тая выбрала зъ помежи себе комитетъ стоячій близше самого дѣловодства; выбирано на 100 членôвъ одного до рады надворчои. При такôмъ розкладѣ управляючихъ органôвъ выступає заразъ пытанье компетенціи и обовязкôвъ. Рада надворча спускалася на комитетъ, а комитетъ на раду и такъ мало-помалу затягнулися безпорядки въ дѣловодствѣ, понеже чинности, компетенціи и обовязки не були анѣ статутами, анѣ регуляминомъ точно означенѝ. Вже въ тôмъ періодѣ находимо жалобу касієра на предсѣдателя комитету, будьтобы ôнъ проневѣривъ майно товариске и заводитъ безпорядки въ списахъ членôвъ. На заявленье касієра выбрано заразъ комисію для провѣреня, котра докладно переглянула цѣле дотеперѣшне дѣловодство, знайшла жалобу касієра оправданою и узнала предсѣдателя виннымъ недбальства и злонамѣреня. При тôй случайности переведено

ФЕДЬКО ОСТРОЖСКІЙ

исторична драма въ 5 дѣяхъ *Омеляна Огоновского*, преміована на сегорôчнôмъ конкурсѣ товариства „Руска Бесѣда“.

(*В.*) Золотымъ блескомъ багровымъ свѣтитъ имя Острожскихъ на западѣ самостôйности нашои Руси, озолочує єго чудовыми промѣнями яркои свѣтлости и палкои силы, якимсь невысказанымъ чаромъ обливає ту сумоглядну картину упадку народнои самостôйности. Черезъ два вѣки сіяє се ясне свѣтило на нашôмъ небосклонѣ историчнôмъ якъ заходяче сонце въ цѣлôй повнотѣ своеи свѣтлянои силы и, здаєся, довго не дає пôзнати, що се кôнчится недовгій день своєдержавного житя Руси, що тутже жь настане темна, страшна нôчь. Свѣтитъ ясно до самого кôнця свого заходу, ажь наразъ гасне и темна нôчь обгортає цѣлу Русь. На щастье вже тогды незамѣтно за тымъ свѣтломъ зорѣли новѝ звѣзды, що ôттакъ, коли запало сонце, заяснѣли въ козацкихъ наслѣдникахъ Наливайка, такъ близько здруженого съ родомъ Острожскихъ, — новымъ огнемъ невмираючои силы народнои. Перша половина XV вѣку се доба руины послѣдныхъ останкôвъ державнои самостôйности Руси. Пôдъ покровомъ, а радше пôдъ именемъ литовского княжества и великихъ князѣвъ литовскихъ веде наша Русь ту борбу за свою самодержавнôсть. Пôсля смерти Витовда рускѝ паны перемогли при выборѣ перевагою своихъ голосôвъ надъ литовскими и жмудскими панами и Свидригайла выбрано великимъ княземъ литовскимъ. Русь оживає въ литовскôмъ организмѣ державнôмъ, въ єго житю и розвою чує своє власне житье, свою самостôйнôсть и тому такъ твердо стоитъ за ôтрубностею рускои Литвы ôтъ Польщѣ. Польща ненасычена однымъ заборомъ Галицкои Руси вже въ тѝ часы простягає свои руки на Волынь и Подôлье, щобъ проложити собѣ съ часомъ дорогу до забору цѣлои Руси, и ставитъ прилученье тыхъ земель до Польщѣ за условіє признаня ôтрубности Литвы. Русь не пристає на прилученье своихъ найкрасшихъ земель до Польщѣ, она вступаєся за свою неподѣльнôсть и пôдъ знаменемъ Свидригайла твердо боронитъ свои права. Такъ розпочинаєся мѣжь Польщею а Литвою нова борба за самостôйнôсть Литвы, за признанье Свидригайла литовскимъ княземъ — на дѣлѣ за самостôйнôсть Руси. Борба довголѣтна обгортає всю нашу Русь ôтъ Сяну до Днѣпра, ôтъ литовскихъ украинъ по украиньскѝ степы огнемъ и широкими струями крови рускихъ богатырѣвъ, руинами обсыпає богатѝ землѣ рускѝ. Середъ тыхъ руинъ яснымъ блескомъ яснѣє богатырь Руси Федько Острожскій, одинъ зъ найголовнѣйшихъ сподвижникôвъ Свидригайла. И богатырь и часы сумоглядной борбы за самостôйнôсть якъ разъ надаются до величавои драмы историчнo-народнои.

Сю пору и сего героя Руси выбравъ собѣ авторъ для своеи драмы историчнои.

Першій актъ знакомитъ насъ, а радше має насъ познакомити съ цѣлымъ положеньемъ. Драма розпочинаєся въ другôй половинѣ Свидригайловои борбы, коли то вже єго справа починає помало хилитись до упадку. Довгѝ вôйны, частѝ переходы войскъ, союзництво съ Татарами — тяжкимъ тягаремъ придавили нашу Русь. Селяне жалуются на тѝ частѝ переходы и постоѣ чужихъ войскъ, жалуются передъ Острожскимъ, своимъ любимымъ княземъ, що имъ годѣ вдержатись по селахъ, що мусятъ по лѣсахъ та багнахъ ховатись передъ татарскими союзниками Руси. Свидригайло входитъ въ переговоры и союзництво съ тевтоньскимъ орденомъ въ надѣи, що тымъ скрѣпитъ свои силы, а ослабитъ Польщу. Федько Острожскій и рускій воєвода пиньскій Нôсъ не похваляютъ сего союзництва, а Хмара, весельчакъ Свидригайла, терпкими дотепами смѣєся надъ тевтоньскимъ орденомъ. Острожскій, побачивши, що Свидригайло справдѣ вдаєся въ переговоры съ Людвикомъ Лянсе, посланникомъ чи агентомъ нѣмецкого ордену, не хоче навѣть приняти верховодства надъ рускими войсками на Подôлю противъ Полякôвъ и тôлько просьбами самого Свидригайла даєся ôтклонити ôтъ свого опору и пріймає верховодство на Подôлю. Але тутъ вже видный зарôдъ безъуспѣшности. Другій воєвода рускій Митко князь Зубревицкій палає завистею противъ Федька Острожского и являєся злымъ духомъ въ цѣлôй тôй боротьбѣ. Князь Острожскій воює на Подôлю съ добрымъ успѣхомъ, побиває Полякôвъ надъ рѣчкою Морахвою (30 листопада 1432 р.), где гине около 12.000 Полякôвъ, але вже тутъ вмѣшався Митко непотрѣбно а на шкоду Русинôвъ, бо подає Полякамъ способнôсть, зъ побѣды надъ ôтдѣломъ Зубревицкого приписувати собѣ побѣду такожь и надъ цѣлымъ рускимъ войскомъ. Зубревицкій вдаєся въ тайнѝ зносины съ Поляками и тôлько польске посольство Грицька Кердеєвича, старосты подôльского, и Федька Бучацкого, старосты каменецкого, — до обозу Федька Острожского, — посольство зарôвно нечайне, якъ и безъуспѣшне, — выкрыває тѝ зносины Зубревицкого съ Поляками. Однакожь диво дивне, се ôткрытье не потягає за собою нѣякихъ наслѣдствъ въ дальшôмъ дѣланю Острожского — сего мужа „magni ac acris ingenii“, якъ говорятъ о нѣмъ тогдѣшнѝ лѣтописи. Острожскій поступає дальше въ своѣмъ военнôмъ походѣ, займає подôльскѝ мѣста и твердинѣ, а мѣжь иншими вступає такожь и до замку Спитковои, вдовы по герою въ надъ Ворсклы, пробуваючои въ Смотричу, где опѣкуєся Ольгою, дочкою Зубревицкого. Въ ту хвилю являєся въ смотрицкôмъ замку Зубревицкій съ наказомъ ôтъ Свидригайла, щобы увязнити Федька Острожского. Побѣдоносный богатырь, думный и могучій князь славного роду Острожскихъ, по немногихъ словахъ свого зачудованя, ôтдаєся добровôльно въ руки свого лютого ворога и знаного вже єму тайного союзника Полякôвъ — князя Зубревицкого!

Що опôсля дѣєся съ справою Свидригайла и Руси, про се не богато дôзнаємось. Поляки мусѣли очевидно перемагати надъ рускою стороною, коли не стало на поляхъ битвы богатыря Руси. Они вызволяютъ Острожского зъ Свидригайловои неволѣ, але не держатъ єго у себе, а пускаютъ на волю и такъ появляєся князь Федько знову нечайно въ рускôмъ обозѣ князя Носа, все єще вѣрного сподвижника Свидригайла. Незаслужена неволя вызвала у князя Острожского рѣшучу перемѣну єго гадокъ и покôнчила єго дружбу съ Свидригайломъ. „Теперь я ôтдѣляю справу Руси ôтъ справы Свидригайла“, каже князь Федько до свого друга кн. Носа, але замѣсть остатися „батькомъ“ Руси чи Подôля, якъ єго у драмѣ часто называєся, и стати у помôчь тяжко пригнетенôй Руси, ôнъ заявляє, що „теперь кличутъ мене обовязки мужа и батька до дому“! Великій богатырь Руси скрываєся отже въ найтяжшу пору пригнетеня ôтчины въ домôвку, а навѣть говоритъ богато о тôмъ, що до-

такожь гдеякй организаціи въ дѣловодствѣ и такъ: роздѣлено чинность касієра, котрый зъ початку бувъ заразомъ и книговодцемъ (бухгальтеромъ) межи двохъ урядниковъ, щобы зробити манипуляцію простѣйшою и запобѣгчи о сколько можна шахрайству; означено регуляминомъ чинности рады и комитету и вызначено членамъ управы нагороды за труды въ засѣданяхъ (Sitzungsgelder), бо замѣчено вже теперь, що ентузіязмъ и посвяченье для дѣла якого, а особливо купецкого, не довго тревае, що треба его матеріяльными средствами поддержувати и тымъ способомъ перемѣнити скоро перелѣтаючій ентузіязмъ въ обовязокъ! Тіи постановы оказалися практичными, а особливо послѣдна. Безпорядки и розъяренье притихли, однако не на довго, бо тутъ були иншй причины, що грозили товариству. Они появляются позднѣйше въ означеномъ видѣ и съ большою силою. Була тутъ въ игрѣ политика и егоизмъ гдеякихъ особъ. Заинтересованьеся дѣлами товариства и енергія членовъ поставила товариство вже въ томъ роцѣ такъ высоко, що коли его противники заснували т. з. „Ekonomie-Verein“ майже съ тыми самыми цѣлями, якй мавъ „Consum-Verein“, товариству нашому отворено кредитъ на 22.000 фр. на голу руку. „Ekonomie-Verein“ обанкрутився съ значными стратами въ короткомъ часѣ. Въ роцѣ 1853 нотуемо 12.200 фр. товариского маетку и 1,125.700 фр. въ оборотѣ.

Слѣдуючй роки плыли спокойно на внутренныхъ дѣлахъ.

Поставлено попри касієра и книговодця еще фактора, ученого купця, що мавъ займатися закупномъ товаровъ въ краю и за границею, продавано товары только для членовъ, якъ отъ початку ажь по 1859 рокъ въ одномъ только магазинѣ. Зъ рокомъ 1859 выступае товариство консумційне зъ узкого фамилійного круга въ обширный кругъ передъ публику, бо приняло засаду: „продажа для кождого“. До публичного выступленя принудило его правительство рѣшеньемъ, якимъ узнано тов. консумційне товариствомъ купецкимъ и заробковымъ и обовязало его до уплаты податковъ, якихъ до сего часу не платило. Протесты нѣчого не вдѣяли, однако сей натискъ зъ стороны правительства бувъ щастьемъ для самого товариства и для мешканцѣвъ мѣста и селъ. Оно розвинуло отъ того часу далеко ширшу дѣяльность, позакладало крамницѣ въ мѣстѣ и по селахъ и оголосило, що продаются товары для кождого по тыхъ самыхъ цѣнахъ, якъ и членамъ. Найважнѣйшй наслѣдства сего рѣшеня були тй, що отъ теперь сталося наше товариство регуляторомъ цѣнъ въ цѣломъ кантонѣ. Члены мусѣли отъ теперь задоволятися только процентами. Въ р. 1859 впадае также организація управы а именно такъ, що выбирано только раду управляючу, котрои 5 членовъ цѣлый рокъ мусѣли вести дѣла якъ урядники по при сталыхъ урядникахъ, дальше принято засаду замыкати рахунки съ концемъ року, а не якъ перше що кварталу, и скликати загальнй зборы также разъ въ рокъ.

(Дальше буде.)

„Kraj“ о Буковинѣ.

(Конець.)

„Румуны, котрй уважаютъ себе за „народъ исторично управненый“, угнетаютъ въ нечуваный способъ Русиновъ, а то политично и религійно. Политично, позаякъ при всѣхъ выборахъ накидуются имъ за представителѣвъ и въ тѣлахъ репрезентаційныхъ заступаютъ лише интересы народности румуньскои. Понеже на Буковинѣ заедно Румуны и Русины суть православного обряду и въ консисторіи Румуны маютъ перевагу, проте уживаютъ они церкви за средство румунизованя Русиновъ, насылаючи имъ священиковъ-Румуновъ, котрй и богослуженье отправляютъ по румуньски и проповѣдаютъ по румуньски. Суть громады чисто рускй, нерозумѣючй анѣ слова по румуньски, котрыхъ волоскій „паринти“ (священикъ) проповѣдае по румуньски! Якъ народъ рускій угнетеный, найлѣпшимъ того доказомъ есть фактъ, що въ соймѣ, котрый числитъ 32 пословъ, не мае онъ анѣ одного представителя народу! Почасти такому станови виненъ и самъ народъ рускій, котрый въ народныхъ справахъ оказуесь слабосильнымъ. Въ Черновцяхъ суть два рускй товариства „Руска Бесѣда“ и „Союзъ“, але оба тй товариства не розвиваютъ такои дѣяльности, яку розвинути моглибъ и повиннй“.

Дальше пише „Kraj“, що Поляки повиннй лучитись на Буковинѣ разомъ съ Русинами, а не наслѣдувати шовинизмъ польскій въ Галичины. Така политика польска на Буковинѣ не мае попросту найменшого сенсу. „Русины бажаютъ прилученя до Галичины (?), до чого повиннй и Поляки стремѣти. Годѣ зносити ярмо румуньского гнету, на подставѣ, що Буковина була колись частею Мултанъ“.

„Однакъ и съ тымъ „историчнымъ управненьемъ Румуновъ“ въ дѣйстности дуже крухо. Цѣлй бо Мултаны були въ давныхъ часахъ замешканй народомъ рускимъ, чого доказомъ, що Галацъ и Текуча були колись столицями княжествъ рускихъ. На Мултанахъ нынѣ еще существуе колька осадъ рускихъ, котрй суть останками давнои людности рускои. Жителѣ Карпатъ, Гуцулы, не суть также людностею наплывовою. Гдежь отже зачинаесь право историчне, а где кончится?“

Нашй уваги до сихъ поглядовъ „Kraj-у“ подамо въ слѣдуючомъ ч-лѣ.

Соймъ краевый.

Двайцять семе засѣданье, дня 17 жовтня.

Пос. сов. Ковальскій поставивъ интерпеляцію до правительственного комисаря, длячого во Львовѣ не заложено доси школы народнои съ рускимъ языкомъ выкладовымъ мимо того, що трибуналъ администраційный орѣкъ, що тая школа мае бути заложена?

Дальше отослано до ком. буджетовои предложенье выдѣлу кр., щобы маючой основатися ц. к. школѣ музичной въ Краковѣ удѣлити 2.000 зр. рочнои постояннои субвенціи. Потомъ ухвалено зозволити мѣсту Жовквѣ побирати 100% додатку до податку консумційного отъ мяса и вина. Опосля ухвалено дарувати мѣсту Кракову 34.964 зр. пожиченыхъ зъ фонду краевого на будову шпиталю св. Лазаря и отдати въ 37 рочныхъ ратахъ пожичку 329.309 зр. взяту на будову того шпиталю.

Дальше слѣдувала важна справа: справозданье комисіи люстраційнои зъ чинностей выдѣлу краевого. П. Воляньскій внѣсъ резолюцію, взываючу правительство, щобы въ дорозѣ законодательной перевело увольненье кореспонденцій выдѣловъ пов. съ громадами и обшарами дворскими отъ оплаты почтовои. Резолюцію соймъ принявъ, мимо того, що правит. комисарь заявивъ, що правительство тутъ нѣчого не зарадитъ, бо подобнй внесеня вже неразъ въ радѣ державной упадали. На другу резолюцію взываючу правительство, щобы приспѣшило выданье фундаційного листу для фундаціи Анны зъ гр. Цетнеровъ княг. Льотариньскои, основанои тестаментами въ рр. 1813 и 1814 на шпиталь, удержанье хирурга и оплаты лѣковъ для убогихъ хорыхъ мѣсточка Краковця и 8 сусѣдныхъ селъ. Въ той справѣ точився процесъ до 1856 р. и ажь тогды угодою судовою кн. Ад. Любомирскій зложивъ на тую цѣль 25.323 зр. Однакожь черезъ рожнй непорозумѣня фундація и доси не введена въ житье. Правит. комисарь заявивъ, що небавомъ вже дойде до доброго конця.

Гр. Круковецкій яко справоздавець другого департаменту выдѣлу кр. поднѣсъ отозву министра правосудія, въ котрой сказано, що державнй законы противъ лихвы относятся также до закладовъ кредитовыхъ. Вноситъ отже, щобы соймъ поручивъ выдѣлови кр. завѣдомити всѣ выдѣлы пов. о томъ важномъ фактѣ и розослати имъ отписъ тои минист. отозвы. (Внесенье тое не було поддане подъ голосованье.)

Пос. дръ Антоневичь забравъ голосъ до довшои промовы. Комисія люстраційна — почавъ онъ — есть найважнѣйшою зо всѣхъ, бо вглядае въ чинности выдѣлу и надае имъ направленье. „Я однакъ не бачу того вгляданя. Есть въ томъ справозданю досыть доброи волѣ, богато „кадила“, але правдивои критики я не бачу. Комисія выйшла зъ тои точки погляду, що она не мае права вдаватися въ критику справоздань выдѣлу кр. Сежь лежитъ въ интересѣ самого выдѣлу, щобы надъ нимъ була яка контроля; всѣ уряды и власти стоятъ подъ якоюсь контролею, лишь одинъ выдѣлъ кр. не мае надъ собою жаднои контролѣ, нема навѣть такои контролѣ, якою для правительства есть найвысша палата обрахункова.“ Выказуючи „кадила“ выдѣлови кр. въ справозданю ком. люстраційнои, подноситъ дръ Антоневичь, що комисія звеличала выдѣлъ кр. за тое, що выбудувавъ школу лѣсову во Львовѣ не переступивши буджету, що отже бувъ въ томъ дѣлѣ ощадный. Однакожь о ощадности можнабы було доперва тогды говорити, колибъ выдѣлъ бувъ выдавъ менше, анѣжь було вызначено. На одно только згодивбыся бесѣдникъ, а именно, колибъ комисія була поднесла признанье маршалкови дру Зыбликевичу, котрый розпорядивши не приймати „неулѣчимыхъ волоцюгъ“ (!?) до шпиталѣвъ, ощадивъ 109 000 зр. Але комисія того не поднесла, немовь улягаючи „опиніи публичной“, с. е. мѣсцевымъ дневникамъ, и беручи на себе ролю „Beschwichtigungshofrath-а“. Дальше дръ Антоневичь закинувъ справедливо комисіи, що не добачила того, що выдѣлъ кр. асигнувавъ квоты неухваленй соймомъ, або ухваленй лишь основно. Такъ н. пр. выдѣлъ кр. выплативъ польскому театрови во Львовѣ цѣлу квоту на оперу, а оперы не було. Ба що больше: субвенцію 500 зр. ухвалену соймомъ на руску „Часопись школьну“, выдѣлъ кр. давъ коломыйскому „Switło ви“, котре такъ называеся a non lucendo, бо се затемненье и отрута. Такъ само выдѣлъ кр. дававъ субвенціи на книжочки „wydawnictwa ludowego“, котрй радше повиннй бути конфискованй, а не кольпортованй выдѣлами и радами повѣтовыми по рускихъ селахъ навѣть въ народныхъ школахъ. Промову свою закончивъ дръ Антоневичь наведеньемъ кривдъ, якй поносятъ Русины въ народныхъ школахъ. (Посламъ польскимъ непріемно було, розумѣеся, слухати такихъ рѣчей, для нихъ се мова була „od rzeczy“.)

По дру Антоневичу забравъ голосъ сов. Рожанковскій и постановивъ внесенье, щобы соймъ пригадавъ выдѣлови кр. предложити въ мысль ухвалы соймовои зъ 1881 р. отповѣднй внесеня въ справѣ обмеженя свободы подѣлу грунтовъ селяньскихъ.

Опосля отповѣдали п. Антоневичу польскй пп. Гросъ, Петрускій, Генр. Водзицкій и Круковецкій. Першй три не входили въ meritum выводовъ дра Антоневича, хотячи тымъ показати, що они багателизуютъ отзывъ руского посла; лишь п. Круковецкій старався ослабити его закиди. „П. Антоневичь — говоривъ онъ — выступивъ противъ выдавництвъ „uczciwych“ (!!), запевно желавбы, щобы выдѣлъ субвенціонувавъ „Посланника св. Владиміра Вел.“ Але выдѣлъ того не учинитъ“. По всѣхъ выводахъ соймъ принявъ до вѣдомости справозданье ком. люстраційнои и резолюцію п. Рожанковского. — По залагодженю еще кольхохъ менше важныхъ справъ прійшло на порядокъ дневный справозданье комисіи буджетовои о прелиминари краевого фонду школьного на р. 1883. (Справоздавець гр. Вейц. Дѣдушицкій). Комисія сконстатувала, що прелиминарь фонду школьного представляеся съ кождымъ рокомъ некористнѣйше. Краева рада школьна що року выдае понадъ буджетъ. Отъ 1877 до 1881 р. выдала по надъ буджетъ 341.997 зр. Яко причины того комисія подае: 1) що показуесь потреба заводити новй школы, перемѣняти школы филіяльнй на етатовй и въ мѣстахъ отворювати паралельки; 2) що повѣтовй округи шк. не точно сплачували належитости и субвенціи краевому фондови школьному. — На 1883 р. комисія предложила такій кр. буджетъ школьный: сума выдатковъ 539 585 зр., а доходовъ 154.419 зр. Недобоpъ 385.166 зр. (Комисія обкроила прелиминарь предложеный кр. радою шк. лишь въ одной рубрицѣ выдатковъ надзвычайныхъ: рада шк. жадала 50.000 зр., а комисія ухвалила лишь 10.000 зр.) При загальной дебатѣ п. Янъ Попель поставивъ внесенье, щобы рада шк. не переступала буджету. Пос. о. Красицкій поднѣсъ при сѣй случайности кривду, яка чинится Русинамъ черезъ выкладовый языкъ польскій въ рускихъ школахъ. П. кс. кан. Пельчарь (ректоръ краковского универс.) говоривъ довго о религійномъ выхованю молодежи; до того по мнѣнію кс. Пельчара требабы насамперѣдъ реформы семинарій учительскихъ, именно черезъ закладанье интернатовъ. Кс. Бухвальдъ внѣсъ резолюцію, щобы жиденятъ въ школахъ народныхъ учити жидовскои религіи. Въ специяльной дебатѣ п. Петрускій поставивъ въ имени выдѣлу кр. внесенье, щобы рубрику выдатковъ звычайныхъ,

---

перва неволя навчитъ Русь дорожити волею и добиватись самостойности; що всѣ Русины тягнутъ до польского короля, що отже ему годѣ плысти противъ воды и т. д. Однакожь скоро показуеся, що и на томъ не конець, що князь Федько не только не плыне противъ воды, але самъ плыне за водою, переходитъ на польску сторону, не сидитъ въ домовцѣ, а бере участь въ битвѣ (по сторонѣ польской?!), где его смертельно ранитъ весельчакъ Свидригайла, Хмара, сей едино вѣрный и постойный духъ самостойнои Руси. Драма кончится смертею Федька Острожского: розкаяный за свое отступство, переказуе онъ свому сынови Василеви Красному заповѣдь вѣрности для Руси, а свою смерть вважае карою Божою за свое хвилеве проневѣрство родной отчинѣ.

Побочь сеи головнои акціи розвивае ся рівночасно любовна драма. Ольга, гарна дочка князя Митка Зубревицкого, противника Острожского, сирота безъ матери, проживае въ смотрицкомъ замку подъ опѣкою своеи тѣтки Елисаветы Спытковои, думнои, енергичнои и самолюбнои вдовы, ураженои до Острожскихъ тымъ, що князь Острожскій бувъ покинувъ старатися о еи руку. Житье Ольги въ самотномъ замку смотрицкомъ невеселе; только нѣжна молодость, що радуеся разомъ съ воскресаючою природою, и тиха, невинна, а щира любовь до Василя Красного розъясняе еи сиротство. Але й та радость не тревае довго. Василь Красный, хочь и щиро любитъ Ольгу, муситъ съ нею на довгій часъ розпрощатись, бо ѣде въ далеку дорогу до нѣмецкого цѣсаря Зигисмунда, задля переговоровъ о союзництво противъ Поляковъ. Не досыть сего жалю розлуки. Панѣ Спыткова обдумала плянъ, отдати Ольгу за свого власного сына Ивана Спытко (зъ Мельштина), що стоявъ на чолѣ партіи спріяючои Гуситамъ и р. 1438 вразъ съ шлезкими Гуситами опустошивъ въ краковской землѣ церковнй маетности католицкй (свого противника крак. епископа Збигнева Олесницкого). Панѣ Спытко твердо стояла на своемъ замѣрѣ, а Ольга, хочь и щиро любила Василя, а Ивана Спытка навѣть на очи нѣколи не бачила, не довго опираеся и заразъ по короткой розмовѣ съ своею твердою опѣкункою съ важкимъ серцемъ годится на еи волю. Являеся оттакъ самъ Иванъ Спытко, щобъ лично просити о руку Ольги. Гадка, що здаеся вже въ розмовѣ съ опѣкункою облегчила Ользѣ не ставляти опору, дозрѣла теперь въ головѣ бѣднои дѣвчины, хочь така гадка выдаеся якъ на индивидуальность молодои и наивнои дѣвчины досыть смѣлою. Она не откидае руки Ивана Спытка, витае его навѣть дуже пріязно, але на доказъ его рицарскои отваги и любви для неи жадае, щобы онъ роздобувъ еи попѣлъ славного еретика Гуса, що гдесь мае хоронитись въ Чехіи. Рицарь зъ початку троха вагаеся, але въ конець рѣшаеся на се и только проситъ о яку памятку на дорогу. Ольга привязуе ему на его шеломъ зелену стяжку въ знакъ надѣѣ, — але въ ту хвилю, коли се дѣеся и Иванъ Спытко съ розрадуванымъ лицемъ клячитъ передъ Ольгою, появляеся въ дверяхъ Василь Красный. Образъ, якій тутъ розкрываеся его очамъ, есть для него явнымъ доказомъ невѣрности его милои, онъ не въ силѣ здержати свого гнѣву и тяжкй, обидливй слова про здраду и про невѣрство спадаютъ громами на нещасну голову невинной Ольги. Съ роздертымъ серцемъ отходитъ Василь Красный, щобъ больше не бачити своеи здрадливои милои, а славный рицарь гуситскій съ найбольшою байдужностею придивляеся цѣлой той, для его судженои и для него самого такъ упокоряючой сценѣ, немовьбы зелена стяжка на его шеломѣ завязала ему очи и уха. Ольга попадае очевидно въ найбольшу розпуку. Що съ нею дѣеся, чи знае про все те еи родный батько, чи и онъ готовъ силувати свою едину дочку за нелюба, чи и онъ такъ дуже квапится съ подружемъ своеи долѣ, чи пробувала она найти якій выходъ зъ сеи недолѣ, чи молила батька, а що зновъ робивъ Василь за цѣлый той часъ, якъ его любовный соперникъ шукавъ за попеломъ Гуса и чи Иванъ Спытко въ загалѣ шукавъ сего попелу, — про все те нѣчого не знаемо. Мы бачимо Ольгу доперва тогды, якъ она готовится на весѣля съ нелюбомъ и збожеволѣла йде на могилу своеи матери. Сумна сцена на цвинтари переконуе насъ, що Василь не навернувся, що Ольга запропастилась — божеволѣе. На сценѣ, передъ тымже цвинтаремъ, где Ольга приклякла на могилѣ матери, являеся зъ недалекого побоевища еи батько князь Митко Зубревицкій. Здавалосьбы, що теперь, коли его противникъ князь Федько смертельно раненый, коли польска сторона бере верхъ надъ Свидригайломъ и то, якъ выходитъ зъ самои драмы, не безъ важнои прислуги самого Митка, — коли отже Митко добився, здаеся всего, чого бажавъ и такъ подступно добивався, — що теперь отже буде радъ зъ себе и зъ своихъ дѣлъ; тымчасомъ саме теперь отхочуеся ему навѣть и воеводства, „неварта бути воеводою“, каже онъ до себе, „а лучше вернутись до дому та поклопотатись своею дочкою“. Теперь доперва будится въ его серцю любовь до родной дитины, онъ чувъ (отъ кого? — не знати), що Василь любитъ его дочку, а що теперь вже нема чого ненавидѣти умираючого Острожского, тожь пріязно витае онъ Василя, що являеся на сценѣ, шукаючи за своимъ батькомъ. Въ часѣ сеи розмовы подносится зъ могили Ольга, она познае свого родного батька, познае и голосъ свого милого Василя, розумъ здаеся вертае еи назадъ, але не на довго, хиба на те, щобъ згадкою утраченои любови тымъ больше розранити божевольный боль. Въ томъ божевольномъ болю кидае она свого батька и Василя и въ ихъ очахъ бѣжитъ до поблизькои рѣки (Смотрича) и кидаеся въ воду. На все те дивлятся родный батько и щирый любовникъ, познавшій теперь зъ власныхъ словъ Ольги, що несправедливо еи осудивъ и понехавъ, — дивлятся и стоятъ безрадни. Василь надумуеся, чи спѣшити до умираючого батька, котрому, розумѣеся, вже не може помогчи, чи кинутись ратувати свою милу. Вконець рѣшаеся на се послѣдне, але вже запозно, бо Ольга утонула тымчасомъ въ вирѣ. Василь выходитъ зъ рѣки съ порожными руками. Старый батько, що цѣлый той часъ непорадно бѣгавъ по березѣ, побачивши, що Ольга порнула въ вирѣ, убиваеся на мѣсци.

Се есть головне содержанье историчнои драмы „Федько Острожскій“.

Якъ показуе вже самъ заголовокъ, хотѣвъ тутъ авторъ вывести драматичный образъ сего богатыря, що довгій часъ остоювавъ самостойность Руси и, якъ показуе исторія роду Острожскихъ, передавъ ту родову традицію еще и своимъ потомкамъ, що также не мало прославились въ нашой исторіи.

Исторична драма, се поправдѣ кажучи, все еще у насъ велика новость, а тымъ самымъ и велика трудность. Вже сама перша проба, писати историчнй драмы муситъ вважатися великою заслугою. Предмету до историчныхъ драмъ у нашой исторіи що не мѣра, хочь руками горни, але рукъ охочихъ, рукъ смѣлыхъ и придатныхъ поки що дуже, дуже мало. К. Устыяновичь, В. Ильницкій и Ом. Огоновскій роблятъ тутъ першй пробы, а чи тй пробы удачнй чи нѣ, — вже самъ фактъ тыхъ пробъ и початковъ муситъ вважатись отраднымъ для нашои молодои письменности драматичнои. Не думаю, якъ многй думаютъ, щобы тутъ була критика злишною, а тымъ больше шкодливою. Въ добросовѣстной незлобной критицѣ можутъ только скрѣпнути нашй письменнй силы, можутъ прояснитись дороги, якими слѣдуе простувати напередъ. Я навѣть позволю собѣ думати, що кождый мае обовязокъ по своей змозѣ причинятись тутъ до загального добра.

Чи отповѣдае драма „Федько Острожскій“ своей задачѣ? Першій актъ, найширше, може й троха за широко розложеный и найстаран-

прелиминованыхъ радою шк. и комисією въ квотѣ 332.916 зр., зменшити о 22.516 зр., котрѝ дадутся заощадити въ выдаткахъ на науковѝ приборы шкôльнѝ, на конференціи учительскѝ и на библіотеки окружнѝ. Тоє внесенье поперъ гр. Круковецкій, а противъ него выступили съ довшими промовами пп. Черкавскій и Савчиньскій. Они оба доказували, що въ наведеныхъ рубрикахъ годѣ вже що ощадити, бо на приборы школа дôстає лишь 10 зр. рôчно, на конференціи учитель. дôстає лишь 5 зр., а на библіотеку окружну выдаєся лишь 100 зр. рôчно. Всѣжь три рѣчи суть необходимо потрѣбнѝ для розвою шкôльництва. (Задля некомплету маршалокъ мусѣвъ тутъ перервати засѣданье.

Двайцять осьме засѣданье, дня 18 жовтня.

Порядокъ дневный розпочала дальша дебата надъ буджетомъ шкôльнымъ на р. 1883. П. Петрускій полемизувавъ съ вчерашными выводами Черкавского и Савчиньского. Ôнъ заявивъ, що выдѣлъ кр. не запôзнає важности шкôлъ, але не може позволити на тоє, щобы школы кривдили другѝ институціи краєвѝ. По менше важныхъ промовахъ кôлькохъ послôвъ будь за, будь противъ внесеню п. Петруского, маршалокъ дръ Зыбликевичь передавъ предсѣдательство еп. Ступницкому, а самъ забравъ голосъ. (Єсть се другій случай ôтъ часу существованя сойму, що маршалокъ выступивъ съ бесѣдою яко посолъ.) На вступѣ своєи промовы маршалокъ заявивъ, що ему не иде о сей специяльный случай, где иде о заощадженье $22^1/_2$ тысячь зр., але о поясненье финансовои господарки краєвои, щобы соймъ прійшовъ до пересвѣдченя, що ощаднôсть єсть потрѣбна. „Фондъ краєвый — говоривъ маршалокъ — господарує пожичеными грôшми. Въ 1880 р. заплативъ фондъ краєвый 91.000 зр. проценту ôтъ хвилевыхъ пожичокъ. Въ 1881 р. фондъ бувъ щасливый, бо не мавъ дефициту, але 150.000 зр. надвышки. Але въ тôмъ роцѣ проценты выносили 83.000 зр. Въ 1882 р. проценты ôтъ хвилевыхъ пожичокъ дôйдутъ имовѣрно до 20.000 зр. Але и се доказує, що мы єще зле стоимо. Фондови пропинаційному виненъ фондъ кр. 200.000 зр., фондови индемнизаційному 280.000 зр. Пожичка зъ р. 1873 (400.000 зр.) и фондъ полиційный (такожь 400.000 зр.) зовсѣмъ спотребованѝ. Запасъ касовый выноситъ теперь ледво 60.000 зр. Доходы числится по 102.000 зр. ôтъ 1 кр. додатку. Але 1881 р. найлучшій давъ 104.000 зр., отже будучій рôкъ, яко дуже злый, дасть певно лишь 100.000 зр., не 102.000, якъ комисія выказала. Не треба отже туманити себе, що будьто станъ краєвои финансовои господарки добрый; треба бути ощаднымъ, щобы не пôдвысшати додаткôвъ до податкôвъ. Финансы будутъ добрѝ доперва тогды, коли будемо господарювати запасами касовыми, а не пожичками зъ заставу цѣнныхъ паперôвъ взятыхъ зъ фундацій, зôстаючихъ пôдъ зарядомъ выдѣлу кр. — Промова маршалка зробила глубоке враженье на послахъ. Мимо довгои промовы гр. Войц. Дѣдушицкого за предложеньемъ комисіи соймъ 55 голосами (противъ 45) окроивъ выдатки звычайнѝ кр. рады шк. о 22.516 зр. Прочѝ всѣ рубрики принято пôсля внесеня комисіи, кромѣ що на внесенье п. Охримовича ухвалено вставити буджетъ 8000 зр. на ремунерацію катихитôвъ шкôлъ народныхъ. — Слѣдуюче засѣданье ôтбулося тогожь дня вечеромъ. На порядку дневнôмъ стоявъ буджетъ краєвый на р. 1883.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Гр. Гогенвартъ*) має, пôсля донесень вѣденьокихъ часописей, зôстати австрійскимъ министромъ справъ внутрѣшныхъ, и задля тои будьто причины зложивъ мандатъ до спôльныхъ делегацій. Теперь теку министерства справъ внутрѣшныхъ держитъ гр. Таффе. На случай именованя гр. Гогенварта министромъ справъ внутрѣшныхъ, гр. Таффе зôстане въ министерствѣ лишь яко президентъ министрôвъ.

(*Соймы австрійскѝ*) всѣ вже замкненѝ. Сегодня збираются въ Пештѣ спôльнѝ делегаціи. Найважнѣйшимъ предметомъ нарадъ спôльныхъ делегацій буде внутрѣшна организація Босніи и Герцеговины пôсля проєкту спôльного министра скарбу Каляя.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Петербурга доносятъ, що фортификація Ковна вже розпочалася и має вестися дуже енергично. Коло Ковна маютъ бути взнесенѝ двѣ крѣпости.

Англія. Вчера зôбрався парляментъ англійскій на осѣнну сесію. На сѣй сесіи, здаєсь, прійде пôдъ обрады парляменту политика египска кабинету Глядстона.

Франція. Минувшого тыждня розпочався передъ присяжными въ Шальонъ въ Франціи процесъ противъ робôтникôвъ зъ Монсô-ле-Минъ, належавшихъ до т. зв. „чорнои банды". Въ лѣтѣ с. р. мы доносили о нападахъ робôтникôвъ-гôрникôвъ въ Монсô-ле-Минъ на дôмъ мера, на дôмъ священика и на костелъ; ексцеденты поломали богато крестôвъ и увязнили були священика и мера (начальника громадского). Процесъ звертає на себе велику увагу цѣлои Франціи. Актъ обжалованя закидає пôдсудимымъ основанье заговору съ цѣлею пôдбуджувати до домашнои вôйны, скрытоубійствъ, розбоѣвъ и нищеня чужои власности. Полиція мала выкрыти, що розрухи въ Монсô-ле-Минъ не були проявою мѣсцевою, случайною, але були наслѣдкомъ приготовуваного ôтъ довшого часу руху соціялистичного. Гдекто навѣть голоситъ, що въ тыхъ розрухахъ мавъ свою руку „интернаціоналъ", але доказôвъ на тоє нема. Послѣдными днями власти французскѝ предприняли численнѝ арештованя въ головнѣйшихъ мѣстахъ въ Франціи, именно въ Парижи, въ Тульонѣ, въ Ліонѣ, въ Нарбонѣ, въ Шальонъ, въ Ст.-Етіенъ и въ Монсъ-ле-Минъ. Арештованя — якъ пишутъ газеты — стоятъ въ звязи съ процесомъ „чорнои банды" зъ Монсô-ле-Минъ. Процесъ той выкликавъ велике обрушенье и розъяренье въ кругахъ робôтникôвъ. Въ Парижи ôтъ 22 л. жовтня застановили роботу 20.000 тапицерѣвъ и столярѣвъ. Въ Ліонѣ минувшого тыждня въ реставраціи театру кинули невыслѣдженѝ люде три бомбы, котрѝ ранили три особы тяжко, а кôлька легко. — Легитимисты и роялисты устроили собѣ въ послѣдныхъ дняхъ кôлька бенкетôвъ, мѣжь иншими въ Марсиліи и въ Монтеліє, въ честь уродинъ гр. Шамбора.

Чорногора. Правительство чорногорске постановило безпроволочно приступити до будовы стратегичнои желѣзницѣ зъ Виръ-Базару до Реки и зъ Антивари до Дульциня и такожь до робôтъ въ портѣ Антивари. Чорногора одержала ôтъ Россіи на тіи роботы 400.000 рублѣвъ. Донесенье тоє має тымъ бôльше значенье зъ уваги, що ôтношеня мѣжь Чорногорою а Австріею щоразъ бôльше заострюются. Князь чорногорскій позволивъ емигрантамъ зъ Герцеговины и Кривошіи осѣдати на пограничнôй области чорногорскôй, очевидно въ тôй цѣли, щобы на случай вôйны забезпечити собѣ авангарду противъ Австріи.

Сербія. Зъ Бѣлгорода рознѣсъ телеграфъ вѣсть о атентатѣ на сербского короля, Миляна. Дня 23 л. с. м, коли король вернувши зъ своєи подорожи до Бѣлграда ишовъ до церкви, одна женщина, вдова по полковнику Марковичу, выстрѣлила до него, але хибила. Полковникъ Марковичь належавъ 1878 р. до войскового заговору въ Тополи, бувъ судомъ военнымъ на смерть засудженый и страченый.

НОВИНКИ.

— **Соймъ краевый закрывъ** маршалокъ въ суботу минувшого тыждня по 2-гôй годинѣ по полудни. Съ кôнцемъ сеи сесіи скôнчився мандатъ теперѣшного сойму. На слѣдуючій рôкъ збереся вже соймъ нововыбраный. Польске соймове „Koło" послôвъ выбрало вже комитетъ центральный и ухвалило для него регуляминъ выборчій, котрый мы подали минувшого разу. Той комитетъ центральный складаєся въ бôльшôй части зъ послôвъ партій краковскои и подôльскои. До центрального комитету для всхôднои Галичины выбрало „koło" польске такожь одного жида, Цукера. Той жидъ буде вкупѣ съ панами Поляками постановляти кандидатôвъ для рускихъ округôвъ выборчихъ. О тôмъ нехай знаютъ рускѝ громады!

— **Выдѣлъ филіи тов. „Просвѣта" въ Станиславовѣ** запрашає Вп. членôвъ на выклады популярнѝ, котрѝ ôтбудутся дня 29 лат. жовтня с. р. о год. 3 пополудни въ готелю „пôдъ трема коронами". — Станиславôвъ, 22 жовтня 1882. *Ев. Желехôвскій*, предсѣдатель; *Дръ* М. *Бучиньскій*, касіеръ.

— **Въ руско-народнôмъ театрѣ** ôтограно въ суботу мин. тыждня комедію „Ксантипа зъ надъ Полтвы" на дохôдъ пп. Стефуракôвъ, въ недѣлю „Федько Острожскій", а вô второкъ комедію „Ревизоръ зъ Петербурга" Гоголя. О драмѣ „Федько Острожскій" Ом. Огоновского говорится обширно въ иншôмъ мѣсци; тутъ скажемо лишь стôлько, що саля була биткомъ повна гостей. О представленяхъ „Ксантипы зъ надъ Полтвы" и „Ревизора зъ Петербурга" не будемъ розводитися, се штуки знанѝ рускôй публицѣ. Въ обохъ штукахъ артисты нашѝ грали дуже добре.

— **Зъ Торокъ** пишутъ намъ: Дня 12 лат. жовтня ôтбулася въ нашôй читальни ревизія. Ревизію переводивъ ц. к. староста зъ Сокаля въ товариствѣ шкôльного инспектора, громадского писаря и постенфирера-жандарма зъ Тартакова. Ревизія була якъ найстрогша; въ шафѣ библіотечнôй всѣ книжки пересмотрено, але нѣчого не забрано.

— **Выдѣлъ товариства Бурсы св. Іоана Крестителя въ Дрогобычи** запрошує всѣхъ Пч. Членôвъ тогожь, якъ и до товариства вступити хотячихъ, на загальный рôчный збôръ, котрый ôтбудеся дня 1 л. падолиста 1882 въ середу о годинѣ 2 по полудни въ монастыри оо. Василіянъ на 1 поверсѣ. Порядокъ денный: рôчне справозданье, — выбôръ выдѣлу и предсѣдателя, — внесеня членôвъ и справозданье рахункôвъ. — Ôтъ Выдѣлу. Дрогобычь дня 18 жовтня 1882. — *А. Тороньскій*.

— **Зъ Студѣнки** (коло Калуша) пишутъ намъ: Въ цвѣтни с. р. заложила собѣ громада Студѣнка крамницю и постаралася о продажь тютюну и т. п. Якъ жиды побачили, що народъ горнеся до тои торговлѣ, а не иде до коршмы, почали всѣми способами старатися знищити торговлю громадску. При помочи пана спровадили зъ ц. к. староства калуского комисію, котра мала зробити ревизію за румомъ, котрый въ торговли громадскôй будьтобы пили люде съ гербатою. Комисія руму не знайшла, але знайшла рôжне зѣлье, якъ бзовый цвѣтъ, сенесъ, кроплѣ Зегофера и т. п. Староство наложило на торговлю кару 40 зр. Зъ сего выходитъ для всѣхъ громадскихъ крамниць наука, щобы дуже выстерѣгалися держати у себе такѝ предметы, котрѝ можутъ дати причину до секатуръ зъ стороны жидôвъ и въ загалѣ недоброжелаючихъ людей, а въ наслѣдство того и до урядовыхъ каръ. Нехай нашихъ людей не баламутитъ тоє, що жиды держатъ въ своихъ склепахъ безъ концесій такѝ предметы, якъ всякѝ кроплѣ, хинину, порохъ стрѣльничій, и т. под. Жидъ вывинеся, а нашь братъ-христіянинъ ôтпокутує.

— **Замокъ въ Олеську**, мѣсце уродженя короля Яна III Собеского, закупивъ комитетъ панôвъ галицкихъ, на котрого чолѣ стоитъ маршалокъ дръ Зыбликевичь, за 15.000 зр. Зôбраньемъ потрѣбнои сумы занявся гр. Янъ Замойскій. Дръ Зыбликевичь выѣхавъ въ понедѣлокъ до Олеська съ однымъ краковскимъ архитектомъ.

— **Зъ Тысьменицѣ** пишутъ намъ тамошнѝ мѣщане, що одинъ зъ радныхъ громадскихъ при шарваркахъ каже зъ старого руского цвинтаря вывозити на дорогу землю съ кôстьми покôйникôвъ-христіянъ, и тымъ, розумѣєся, дуже оскорбляє пієтизмъ мѣщанъ руского обряду для тлѣнныхъ останкôвъ ихъ дѣдôвъ и прадѣдôвъ. Колибъ се була правда, то зверхнôсть громадска и церковне братство повиннѝ въ тоє вглянути и не допускати такои соблазни на радôсть хиба жидамъ.

— **Въ Бродахъ** посвящено минувшого тыждня новый будынокъ гимназіяльный при участи священьства обохъ обрядôвъ, учителѣвъ, властей правительственныхъ, автономичныхъ и войсковыхъ.

— **До рады повѣтовои въ Станиславовѣ** выбрано зъ мѣста Станиславова пп. Мар. Рыбчиньского, адъюнкта судового, и двохъ жидôвъ Давида Лянди и К. Кислера, властителѣвъ реальностей.

— **Желѣзниця Кароля-Людвика** заводитъ ôтъ 1 падолиста с. р. по бôльшихъ стаціяхъ билеты „тамъ и назадъ" по зниженыхъ цѣнахъ. Билеты будутъ мати вартôсть або на 48 годинъ або на 3 днѣ.

Именованье. Совѣтникъ высшого суду краєвого во Львовѣ, Прессенъ, именованый президентомъ суду окружного въ Перемышли.

— **Львôвска рада мѣска** ухвалила побирати оплаты въ користь фонду убогихъ мѣсцевыхъ, котрѝ платити буде публика, посѣщаюча представленя театральнѝ, балѣ, концерты и другѝ публичнѝ забавы та представленя сценичнѝ. Оплаты тіи маютъ бути такѝ: 1) 5%, єсли предпріємство, котре устроює яке представленье, перебуває постоянно во Львовѣ; 10%, єсли лишь якійсь часъ перебуває, однакъ єсли остає во Львовѣ бôльше якъ 3 мѣсяцѣ, то по 3 мѣсяцяхъ знову 5%; 10% ôтъ вступу на балѣ, редуты, концерты, льотеріи фантовѝ и т. и.; 2) ôтъ представлень театру гр. Скарбка будутъ установленѝ оплаты 4% до 28 л. марта 1892 р., а ôтъ того часу будутъ такѝ оплаты, якъ высше означенѝ. Ся ухвала магистрату му-

---

нѣйше розведеный, будитъ у насъ великѝ надѣѣ. Тутъ бачимо головну заснову цѣлои драмы, головныхъ єи героѣвъ и цѣлу ихъ обстанову. Тутъ розкрываєся не тôлько головна основа, на котрôй має розвиватись цѣла исторична драма, але и самъ головный герой выступає тутъ вже яко найвиднѣйше лице. Селяне, войсковѝ слуги, а навѣть и воєводы, якъ князь Нôсъ, ба и самъ соперникъ князь Митко Зубревицкій, а наконець и великій князь Свидригайло даютъ знати, якои загальнои поваги заживає всюда князь Федько Острожскій, яка се велика сила въ тôй великôй борбѣ Свидригайла и цѣлои Руси за свою самостôйнôсть. Голосы селянъ даютъ наглядный доказъ, що сила Острожского має свôй корѣнь навѣть въ самôмъ народѣ и що народъ ставитъ Острожского высше самого великого князя. Тымъ то й являєся Острожскій такимъ могучимъ, необходимымъ союзникомъ для Свидригайла. Гостина Людвика Лансе, посланника нѣмецкого ордена, въ таборѣ кн. Острожского показує, що слава сего героя пôйшла вже далеко свѣтами, а знову власнѝ слова Острожского показуютъ, що ôнъ съ цѣлою свѣдомостею своєи силы и своєи справы подôймаєся тяжкои борбы за самостôйнôсть Руси и за справу Свидригайла. Але вже въ першôмъ актѣ видно выступаютъ гдеякѝ недостатки якъ самого заложеня такъ и переведеня драмы. Монологъ лучника, єго розмова съ Татариномъ, розмовы селянъ, гостина Лянс'ого надто широко розведенѝ въ прирôвнаню до акціи головныхъ особъ. Всѣ тѝ поменшѝ лиця зарôвно якъ и князь Нôсъ и Л. Лянсе, а по части и самъ Свидригайло являются майже лише оповѣдачами а не дѣлаючими лицями. А и въ тôмъ взглядѣ сповняютъ они свою задачу лишь що до особы Острожского. За те темною остаєся особа Свидригайла, сего головного осередка цѣлои акціи и зъ єго слôвъ зовсѣмъ не знати, якъ ôтносится ôнъ до Руси, що думає осягнути союзомъ съ нѣмецкимъ орденомъ и якъ розумѣє ôнъ свою власну справу? Л. Лянге слухає вправдѣ терпеливо докорôвъ весельчака, але такожь не поясняє своєи мисіи. Въ загалѣ нѣмецкій орденъ, а взглядно ихъ посланникъ не має съ цѣлою подѣєю самои драмы нѣякои существенной звязи, а въ дальшихъ актахъ зовсѣмъ пропадає, єсть отже зовсѣмъ злишнымъ, бо нѣчимъ не вплыває дальше на розвôй и розвязку драмы. За те головна интрига, котра вже розпочинаєся въ I-ôмъ актѣ — соперництво межи Миткомъ Зубревицкимъ а Острожскимъ, зазначена розмѣрно дуже коротко. Се знову дуже много шкодитъ дальшому розвоєви драмы и стаєся головною причиною, для чого пôзнѣйшѝ подѣѣ выходятъ майже якъ Deus ex machina. Зъ першого акту мы тôлько знаємо, що Митко палає завистею до Острожского, що ôнъ чуєся упослѣдженымъ и тяжко враженымъ верховодствомъ Острожского, але зовсѣмъ не знаємо и не бачимо, що ôнъ робитъ, щобъ побороти свого соперника и не знаємо, чи и якій вплывъ и довѣріє має ôнъ у Свидригайла. Здаєся навѣть, а именно пôсля I-го акту, що Митко зовсѣмъ немає вплыву и ваги у Свидригайла, що Острожскій єсть въ повнôмъ довѣрію у великого князя, а що ôнъ єму такъ необходимо потрѣбный, то можна й думати, що нѣяка сила, а вже що найменше Митко, не зможе єго выперти зъ сего сильного становища и довести ажь до такои страшнои крайности — до увязненя и то за приказомъ самого Свидригайла. А позаякъ въ дальшихъ актахъ зовсѣмъ не видко, чи и якѝ интриги заводитъ Митко противъ Федька (всѣ интриги ведутся по за сценою), а при тôмъ и характеръ Свидригайла, єго змѣнчивôсть, непостôйнôсть, строгôсть и невдячнôсть, якъ се намъ звѣщає исторія, зовсѣмъ невыказанѝ, а навѣть хочьбы въ легкихъ зарисахъ незазначенѝ въ драмѣ, тожь черезъ те выходитъ пôзнѣйшій приказъ (письменный) Свидригайла, удѣленый Миткови, щобы увязнити Федька, яко несподѣваный и неумотивованый, а навѣть на стôлько неимовѣрный фактъ, що самѝ слухачѣ, а не то тяжко дôткненый князь Федько, не можутъ съ нимъ погодитись и повѣрити въ єго можливôсть. Тожь думаємо, булобы далеко лучше, якбы авторъ бувъ вже въ I-ôмъ актѣ скоротивъ ролю пôдрядныхъ особъ, усунувъ непотрѣбну гостину посланника Лянсе а за то розширивъ характеристику и ролю такъ Свидригайла, якъ и Митка и Острожского. Черезъ таке скороченье або и цѣлковите усуненье сихъ подрôбностей, нѣчого не потерпѣлабы сама драма, а за те дуже значно выскалабы черезъ розвôй акціи головныхъ особъ.

Подôбнѝ недостатки выявляются такожь въ характерѣ самого головного героя — князя Острожского. Першій актъ дає намъ повне право догадуватися въ Федьку Острожскôмъ правдивого героя, богатыря Руси, смѣлого борця, думного але не самолюбного, а великодушного и правого князя-господина, що цѣлою душею ôтданый справѣ загроженои Руси, ставитъ єи добро высше всего, що дорожитъ своєю честею и доброю славою и для рускои справы, але тôлько для сеи справы готовъ пôдклонити свои особистѝ забаги. Особиста дума грає въ нѣмъ очевидно велику ролю и се єсть та слаба сторона, що може выкликати трагичный конфликтъ въ єго богатырскôмъ житю. Такимъ, думаємо, хотѣвъ авторъ представити характеръ Острожского — гадка зарôвно щаслива, якъ и исторіи вѣрна. И справдѣ въ I-ôмъ актѣ представляє намъ авторъ свого героя не тôлько яко славного и смѣлого, але и доброго, почутьемъ обовязку для ôтчины перейнятого мужа, що умѣє надъ собою панувати и свои чувства гамувати. Сцена съ Свидригайломъ, коли Острожскій дається упросити приняти начальство, хочь видитъ злощастнôсть союза съ тевтоньскимъ орденомъ, а побôчь себе має свого ворога Митка, готового єму ставити всякѝ перепоны и въ єго очахъ такъ нечестного и пôдлого, що съ нимъ навѣть честна розправа неможлива, — ся сцена показує, що Острожскій умѣє себе погамувати и свои особистѝ чувства въ жертву высшихъ цѣлей принести. Такъ розумѣючи характеръ Остр. мы можебъ не дуже дивувались, що ôнъ добровôльно пôдклоняєся приказови Свидригайла и ôтдаєся Миткови въ неволю, колибъ тôлько такій послухъ для сего приказу мôгъ мати въ очахъ Острожского значенье якого посвяченя своєи особы для высшого, загального добра. Але колибъ и такъ було, то не можемо порозумѣти дальшого поступованя Острожского, длячого ôнъ доперва по увязненю, а властиво доперва по увôльненю зъ вязницѣ говоритъ, що ôтдѣляє справу Свидригайла ôтъ справы Руси, а для чого сего не зробивъ въ тôй хвилѣ, коли знаючи о здрадѣ Митка мôгъ не тôлько не ôтдатись въ єго руки, але навѣть мавъ моральный обовязокъ для загального добра єго увязнити, а бодай єму добровôльно не ôтдатись и станути въ оборонѣ интересôвъ Руси? Припускаємо, що и се єще далосьбы може въ части оправдати, колибъ авторъ бувъ бôльше розвинувъ характеръ Острожского и психологично умотивувавъ сей єго поступокъ. Мы тогды можебы були погодились съ тымъ, колибъ Острожскій, враженый на своѣй душѣ несправедливымъ и невдячнымъ поступованьемъ Свидригайла, бувъ ôтступивъ ôтъ него и стягнувся въ свою домôвку — остався пасивнымъ. Але вже нѣякъ не можемо оправдати того, що той самъ думный, правый и великодушный Острожскій, що такъ строго осуджує Митка за єго зношеня съ Поляками, ôттакъ самъ — не то, що зносится съ Поляками, але и явно переходитъ на ихъ сторону и вважає се честнымъ, ôтдати свою ôтчину въ руки своихъ ворогôвъ. Тутъ вже не бачимо нѣякого психологичного мотиву и оправданя сего поступку, а кромѣ сего сей поступокъ и исторично о стôлько невѣрно, а въ некористь Острожского представленый, о скôлько тутъ вина ôтданя Подôля (а навѣть и цѣлои рускои ôтчины) Полякамъ, складаєся на самого Острожского, тымчасомъ коли на дѣлѣ такъ не було и Острожскій зовсѣмъ не бувъ виновникомъ ôтданя Подôля Полякамъ, а тымъ менше головнымъ виновникомъ. (*К. б.*)

ситъ доперва бути потверджена уставою краевою. Тымчасомъ може кождый членъ громады внести до магистрату до 8 днѣвъ свои въ тôмъ взглядѣ уваги, котрî будутъ предложенî вразъ съ тою ухвалою до затвердженя.

— **Именованя учителѣвъ.** Кр. рада шк. именувала дѣйстными учителями школъ етатовыхъ: Сим. Обушака въ Замулинцяхъ, Юл. Новаковского въ Потоцѣ, Леоп. Иглятовского въ Тулиголовахъ, Теод. Грегоровича въ Серетци, Прок. Кушлика въ Кропивнику, Маріяна Левицкого въ Калуши, Іоана Зборовского въ Серникахъ середн., Яна Куммена въ Заваловѣ, Владисл. Жебровского въ Рудкахъ, Ив. Гандяка въ Борыславѣ, Аполин. Горецкого въ Залôзцяхъ, Амвроз. Петрину въ Братковцяхъ; Каролину Громадзиньску въ Борыславѣ и Апольонію Литвинъ въ Кунашовѣ. Дальше именувала рада шк. дѣйстн. учителями школъ филіяльныхъ: Алекс. Дырова въ Мысловѣ, Петра Стефанёва въ Топорôвцяхъ, Григ. Федика въ Вишенцѣ малôй, Кир. Доскоча въ Негôвцяхъ и Іос. Гайка въ Опакахъ.

— **Значнѣйшî пожары.** Въ Пенякахъ въ пов. бродскôмъ згорѣло 7 господарствъ съ цѣлымъ сегорôчнымъ майномъ. Устроено складку для погорѣлцѣвъ въ цѣлôмъ повѣтѣ. — Въ Сельци беньковôмъ въ пов. камѣнецкôмъ знищивъ огонь 2 хаты и 30 будынкôвъ господарскихъ съ цѣлымъ добуткомъ. Неубезпечена страта 11.750 зр. — Въ Салашахъ въ пов. равскôмъ погорѣли зовсѣмъ 2 господарѣ. Неубезпечена страта 2.080 зр. — Въ Загôрю пов. руденьского погорѣло 11 господарѣвъ. Страта 14.200 зр., а лишь на 5.135 зр. була убезпечена. — Въ Деревлянахъ пов. камѣнецкого згорѣло ôтъ грому 3 обôстя селяньскî. Въ части убезпечена страта выноситъ 1.327 зр. — Въ Батынахъ пов. жовкôвского запаливъ грôмъ одну стайню и забивъ коня. Пожаръ зъ тои стайнѣ спаливъ кôлька господарскихъ будынкôвъ и 2 хаты. Неубезпечена страта 3.930 зр. — Въ Коровици голодôвскôй въ пов. цѣшанôвскôмъ згорѣло 7 господарствъ. Въ малôй лишь части убезпечена страта выноситъ 7.775 зр. — Въ Краковци въ пов. яворôвскôмъ погорѣло 13 господарѣвъ. Страта 15.962 зр.; лише 3 господарѣвъ було убезпеченыхъ. — Въ Бонавѣ въ пов. яворôвскôмъ погорѣло 4 селянъ. Страта неубезпечена 1.795 зр.— Въ Ѣжовѣ старôмъ згорѣло 15 загородъ селяньскихъ. Неубезпечена страта 14.330 зр. — Въ Пуковѣ въ пов. рогатыньскôмъ згорѣли 3 обôйстя. Неубезпечена страта 3.760 зр.

Въ гимназіяхъ и школахъ реальныхъ цѣлои Галичины було дня 1 жовтня с. р. 12.237 ученикôвъ, а именно въ гимназіяхъ 11.284 а въ школахъ реальныхъ 953 ученикôвъ. Поодинокî школы въ всхôднôй Галичинѣ числили: гимназія въ Бережанахъ 385, въ Бродахъ 371, въ Бучачи 191, въ Дрогобычи 343, шк. реальна въ Ярославѣ 182, въ Коломыѣ 385, во Львовѣ гимн. академична (руска) 391, гимн. II. нѣмецка 741, гимн. Францъ-Іосифа 695, гимн. IV-та 767, шк. реальна во Львовѣ 219, гимн. въ Перемышли 732, въ Решовѣ 548, въ Самборѣ 316, въ Сяноку (3 клясы) 182, гимн. въ Станиславовѣ 490, шк. реальна тамже 161, гимназія реальна въ Стрыю 231, гимн. въ Тернополи 528, шк. реальна тамже (4 клясы) 108, гимн. въ Золочевѣ 325 ученикôвъ.

— **Засудъ на смерть.** Судъ военный въ Тріестѣ засудивъ на смерть черезъ повѣшенье дезертира Оберданка, того, що то пôдчасъ недавного побыту цѣсаря въ Тріестѣ, бувъ зловленый и арештованый съ бомбами, призначенымн на атентатъ въ Тріестѣ. Оберданкъ не просивъ уласкавленя, але мати его подала до цѣсаря просьбу о тую ласку.

— **Конференція межинародного товариства мирового** ôтбулася сего року дня 17 л. с. м. въ Брукселѣ, где було розбиране пытанье, щобы вôйну замѣнити черезъ судъ полюбовный. Иниціятиву до тои конференціи давъ велико-британьскій и ирляндскій союзъ мировый.

— **Выробъ горѣвки и пива.** Въ серпню с. р. выроблено въ 38 горальняхъ галицкихъ 318.865 оподаткованыхъ степенѣвъ алькоголю, а въ 156 броварахъ 36.843 гектолитрôвъ пива.

— **(Дрôбнî вѣсти.)** Цѣсарь надавъ бар. Шенкови, президентови львôвского краевого суду высшого, великій крестъ ордеру Францъ-Іосифа. — Львôвскій музей промысловый заповѣвъ бувъ въ часописяхъ въ лютôмъ с. р. выставу выробôвъ деревяныхъ и кошикарскихъ. До сеи поры зголосилося лишь шѣсть выставникôвъ, и задля такои апатіи музей ôткликавъ выставу. — Комната торговельна въ Тріестѣ ухвалила призначити 10.000 зр. на памятникъ для цѣсаря Францъ-Іосифа I въ память 500-лѣтнои приналежности Тріесту до династіи габсбурскои. — Намѣстникъ гр. Потоцкій выѣхавъ на кôлька тыжднѣвъ зô Львова. — Въ селѣ Мѣльнѣ, пов. бродского замерзъ въ поли 14 с. м. нетверезый жебракъ. Єсть се перша жертва морозу въ Галичинѣ. — Въ недѣлю умеръ въ Будапештѣ славный поетъ угорскій Ив. Ираній. — Двохъ розбôйникôвъ, казаньскихъ Татарôвъ, котрî убивши почталіона коло Мелитополя, въ таврическôй губерніи въ Россіи, зрабували надъ 500.000 рублѣвъ, зловлено. Знайдено лишь 326.920 рубл.

Вѣсти епархіяльнî.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію на Переволоку, дек. бучацкого принятî оо.: 1) Изид. Ганкевичь, парохъ въ Панôвцяхъ; 2) Ант. Рудницкій, капелянъ Козôвки; 3) Петро Косовичь, парохъ въ Оссôвцяхъ; въ списѣ: 4) Ант. Билинкевичь, капелянъ въ Куропатникахъ; 5) Маркилъ Соневицкій, завѣдатель Переволоки; 6) Іосифъ Олесницкій, капелянъ Велеснева; 7) Тома Березовскій, завѣдатель Журавна.

Дутпастырску посаду получивъ: о. Николай Олексѣй, сотрудництво въ Устю зеленôмъ, дек. устецкого.

Новî посады сотрудникôвъ, маючî бути плаченî зъ фонду религійного, творятся для приходôвъ въ Сосновѣ и Горожанцѣ, въ дек. пôдгаецкôмъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Звѣстный украиньскій поетъ п. Михайло Старицкій написавъ нову драму въ 5 актахъ пôдъ заг. „Паньске болото".

— Сими днями выйшовъ зъ печати и появився въ кіевскихъ книгарняхъ малорускій перекладъ Шекспировои драмы „Гамлетъ". Перекладу довершивъ зъ оригиналу п. М. Старицкій, пододававъ поясненя а п. Николай Лисенко написавъ музику до пѣснѣ Офеліи.

— Яко передрукъ зъ „Кіевскои Старины" появилася въ кіевскихъ книгарняхъ нова книга: **„Социніянство въ Польщѣ и юго-западной Руси въ XVI и XVII вѣкахъ"** Ореста Левицкого. Цѣна 60 коп., съ почт. перес. 75 коп.

— **На памятникъ для пок. о. Павла Ясеницкого,** бувшого катихита при гимназіи самбôрскôй и посла до сойму, надôслали на нашî руки ВП.: Спиридонъ Ивановскій 10 зр., Емил. Пашкевичь 5 зр., Іоанъ Британъ 2 зр., Теофиль Калужняцкій 2 зр., Юліянъ Чайковскій 2 зр., Дамянъ Гладыловичь 2 зр., Николай Лашкевичь 2 зр. — разомъ 25 зр. а. в.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. А. З. въ Романовѣ. Вамъ высылаемо „Дѣло" правильно, чомужь не зареклямуете, сли Васъ не доходятъ числа?

☛ Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей" 15 и 16 аркушѣ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця."

Курсъ львôвскій зъ дня 23. л. жовтня 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	311 50	314 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 50	172 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	305 —	309 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 —	100 —
„ „ „ по 4% ав.	91 25	92 25
„ „ „ по 5% ав. період.	99 —	100 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	103 —
3. Листы довжнî за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 50	100 50
Облиги комунальнî Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 43	9 53
Півимперіялъ	9 70	9 80
Рубель россійскій срѣбный	1 53	1 63
„ „ паперовый	1 18¼	1 19¾
100 марокъ нѣмецкихъ	58 10	58 70
Серебро	— —	— —

(безъ текучого куп. безъ купону)

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда", ул. Францѣшканьска Ч. 7.

☛ Першій выступъ Антонины Таньскои ☚

Въ Четверъ 14 (26) жовтня 1882

ВЫГРАВЪ ТЕРНО

комедія въ 4 дѣяхъ Ю. Розена, перекладъ Г. Григорієвича.

ОСОБЫ:

Кольбергъ капиталистъ	И. Пясецкій
Иванна его жѣнка	Е. Пôдвысоцка
Кароль Соленау, маляръ	И. Биберовичь
Юлія, его жѣнка	И. Биберовичева
Габріеля Стреленъ	* * *
Бруно Вельтенъ	Д. Даниловичь
Баронъ Майдингеръ	В. Плошевскій
Гофратова Дункеръ	К. Милевска
Баронова Бернау	И Стефуракова
Лізетта, служаща у Соленауа	Ю. Пясецка
Осипъ, слуга панны Стреленъ	С. Кажикевичь

Дѣеся въ столици.

Въ ролѣ Габріелѣ Стреленъ выступитъ А. Таньска.

Цѣны мѣсць звычайнî. Початокъ о год. 7.

ЛИТУРГІЯ

въ партитурѣ 15 листôвъ) на 4 голосы мѣшаного хору укладôвъ переважно Д. Бортняньского, М. Вербицкого и А. Нанкого появила ся автографована на свѣтъ и продае ся по цѣнѣ 2 зр. 50 кр. съ пересылкою. — Змѣстъ литургіи слѣдуючій: Антифоны и Ектеніи, 8 Слава - Єдинородный, 7 Святый Боже, 2 Єлици, 1 Кресту Твоему, 9 Иже Херувимы, 3 Отца и Сына, 2 Вѣрую, 5 Милость мира, 6 Святъ, 7 Тебе поемъ, 5 Достойно єсть, 1 О тебѣ радуєтся, 2 Ангелъ вопіяше, 4 Отче нашъ, 9 Причастнôвъ, 3 Да исполнятся, 3 Христосъ воскресе, 1 Вознесися, 5 Буди имя Господне. — Ктобы хотѣвъ набути сю литургію по новысшôй цѣнѣ, зволитъ зголоситися *до Ивана Кипріяна, богослова, въ Любачовѣ.* 1—2

— **Жертвы вплынувшî на руску бурсу въ Тернополи** ôтъ дня 19 серпня до 2 жовтня 1882. А) Грôшми: Зъ доплатъ за питомцѣвъ бурсы 94 зр., Н. Н. 3 зр., о. В. Фортуна яко членъ 3 зр., Администрація „Дѣла" зъ складки 2 зр. 20 кр., п. А. Барвѣньскій яко членъ 2 зр., п. дръ Е. Гладышовскій яко членъ 3 зр., п. дръ Адольфъ Штернщусъ 5 зр., п. Лонгинъ Грушкевичь, нотарь 4 зр., п. В. Загайкевичь яко членъ 2 зр., о. А. Алиськевичь яко членъ 3 зр., о. І. Балтаровичь яко членъ 4 зр., о. А Хрущевскій яко членъ 3 зр., о. І. Ганкевичь зъ Буцыкъ яко членъ 3 зр., о. Котлярчукъ зôбранî на соборчику въ Озерянахъ 7 зр. 35 кр., о. І. Скоморовскій яко членъ 3 зр., о. Я. Сѣнгалевичь 10 зр., Громада Токи 1 зр. 60 кр., о. Д. Лучаковскій яко членъ 3 зр., п. Н. Плешкевичь яко членъ 5 зр. Б) Натураліями: зъ доплатъ: корець пшеницѣ, ¼ кôрця бараболь, п. Гр. Коморовскій 2½ гарцѣвъ крупъ ячмѣнныхъ. Рôкъ сей на урожай не плохій, тожь пôдписаный выдѣлъ проситъ всѣхъ щиررускихъ людей, щобы памятали о бурсѣ, присылаючи якъ найбôльше натуралій, и то тымъ бôльше, що въ надѣѣ на тое загальный збôвъ товариства бурсы уменшивъ доплату за одного ученика о 10 зр. а. в.

Ôтъ выдѣлу рускои бурсы въ Тернополи дня 2 жовтня 1882. *Дръ В. Лучаковскій*, предсѣдатель.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** (*Дальше.*)

250) Всч. о. Куницкій Кассіянъ войск. кап. въ Босніи дальшои ранги 15 зр.; 251) Всч. о. Бачиньскій Павло зъ Красного зъ складки въ церквѣ Балучина 4 зр. 20 кр., ôтъ Всч. о. Николая Макуха 1 зр., ôтъ прихожанъ въ Балучинѣ 1 зр., при посвященю церкви въ Ольшаницѣ 13 зр. 70 кр., за страстнî проповѣди о. дра Бартошевского 30 кр. — разомъ 19 зр. 20 кр.; 252) Достохв. Редакція „Дѣла" зъ складки въ церквѣ Покровець 1 зр. 60 кр., ôтъ Всч. о. Петрушевича 50 кр., ôтъ Всч. о. Чайковского въ Балигородѣ 1 зр. — разомъ 4 зр.; 253) Всч. о. Гуменный Григорій зъ Рожанки выжн. 2 зр.; 254) Всч. о. Хоминьскій деканъ роздольскій ôтъ Всч. о. Миговича Теофиля въ Устю и парохіянъ 3 зр., ôтъ себе 1 зр. — разомъ 4 зр. (*Дальше буде.*)

Конкурсъ.

на уряджуванье рускихъ драматичныхъ представленъ

Выдѣлъ „Рускои Бесѣды" у Львовѣ, намѣряючи якъ дотеперь такъ и на будучнôсть займатись справами руского народного театру, взывае всѣхъ желаючихъ за спôвудѣломъ и пôдмогою згаданого Выдѣлу уряджувати ôтъ 1 сѣчня 1883 до 31 грудня 1883 у Львовѣ и поза Львовомъ въ Галичинѣ рускî драматичнî представленя, щобы въ сѣмъ дѣлѣ свои оферты Выдѣловы „Рускои Бесѣды" у Львовѣ (улиця Краковска, ч. 14 I поверхъ) найпôзнѣйше до дня 30 лат. надолиста с. р. надôслали.

Въ тôй офертѣ маютъ бути означенî: 1) Имя крестне и родове и мѣсце пробуваня оферента; 2) число представленъ, котрî ôнъ въ приближеню въ означенôмъ часѣ (ôтъ 1 сѣчня до 31 грудня 1883 р.) намѣряе урядити, съ примѣткою, кôлько зъ тыхъ представленъ мае припасти на Львôвъ, и съ выказомъ силъ артистичныхъ, при якихъ представленя ôтбувалибыся, а такожь и репертоару, якій оферентъ посѣдае; 3) пôдмога, якои оферентъ ôтъ „Рускои Бесѣды" жадае. Поодинокî точки контракту означатся пôзнѣйше межи Выдѣломъ и оферентомъ, котрого оферта буде принятою.

Прочî рускî газеты просимо о ласкаве повторенье сего конкурсу. (1—3)

У Львовѣ, дня 15 жовтня 1882.

Дръ Целевичь, голова. *Левицкій*, членъ Выдѣлу.

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул Краковска, ч 18.

поручае

великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ такожь ордерôвъ котиліоновыхъ.

Выконуе карты визитовî, сотку по 40 кр. (3—10)

ТОРГОВЛЯ ВЕЩЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

В. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи 12—12

поручае крестики нагруднî *св. Тверезости* по **45 кр.** за тузинъ

ПОХÔДЪ СОБЕСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Для женьщинъ

съ поростомъ бороды

Depilatorium, средство до нищеня заросту,

пôсля методы проф дра Бетхера.

Многими фаховыми и другими часописями (якъ пр. „Ueber Land und Meer" и др.) средство се похвально обговорене.

Безъ найменшихъ частинъ труячихъ, зовсѣмъ нешкодливе, не ослабляе нѣколи шкôры. Дѣлае сей-часъ вповнѣ и безъ болю. Уживанье просте. Цѣна 1·75 зр. а. в. франко за надсланьемъ належитости въ австрійско-угорскихъ маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.

(Строга дискреція.)

F. Neter, Fahrgasse 104,

Frankfurt a. Main.

10—12

ТОРГОВЛЯ НОВИЦКОГО

улиця Галицка, ч. 52,

поручае свою 5—6

КОМНАТУ ДО СНѢДАНЬ.

„МЕРТВÎ ДУШѢ"

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва" (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" и въ книгарни Ставропигійскôй.

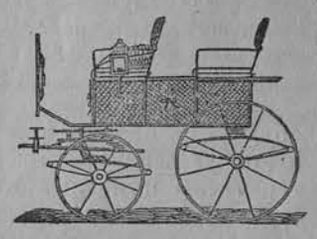

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякой цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ єсьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаемъ тутъ такожь всякî замовленя.

Шусталя и Спôлки

надвôрна фабрика повозôвъ.

(2—10)

ТЕРСТЕНЬСКА ЛЬОТЕРІЯ ВЫСТАВОВА

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючî выгранî:

1 на 10.000 зр.—4 по 5000 зр.—5 по 3000 зр.—15 по 1000 зр.—30 по 500 зр.—50 по 300 зр.—100 по 100 зр.—200 по 50 зр.—542 по 25 зр.—разомъ

1000 выграныхъ на 213.550 зр.

Кромѣ того еще много другихъ побôчныхъ выграныхъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставцями.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовî просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (7—10)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 80. Львôвъ, Субота 16 (28) жовтня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

VII. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Политика шовинизму.

III.

(Блудна метода въ ставленю програмъ. Нестôйкость и воздушность предкладаныхъ зъ горы уній.)

Здаеся, що и авторъ брошуры „Polityka Nerwów“ чуе выткненѝ нами хибы и блуды галицко-польскои политики, коли въ своѣй брошурѣ засуджуе ту дотеперѣшну политику яко „политику нервôвъ“, накликае Полякôвъ покинути сей „настрôй нервовый“, а руководитись постôйными засадами розуму и розваги, и самъ остаточно забираеся до „програмовыхъ мыслей“ и предкладае новѝ точки новои програмы. Якѝ се тѝ новѝ точки? 1) Унія и сполученье съ божествомъ, 2) унія съ цѣлостею Польщѣ, 3) унія съ духовеньствомъ, 4) унія съ Русею, 5) унія съ жидами, 6) унія станôвъ.

Вже самъ першій поглядъ показуе, що тутъ зведено дуже много рôжнородныхъ, а навѣть зовсѣмъ суперечныхъ справъ, а що бôльше, що тутъ поставлено дахъ — чи шѣсть дахôвъ попереду фундаментôвъ, що тутъ въ програму втягнено або такѝ рѣчи, що пр. якъ унія и сполученье съ божествомъ, — зовсѣмъ не належатъ и не повиннѝ належати до политичнои програмы, або рѣчи, якъ пр. унія съ духовеньствомъ, жидами и станами, що себе взаимно выключаютъ, а бодай доси остаются въ рѣзкôй суперечности. Впрочѣмъ поставленѝ точки про унію съ Богомъ, цѣлостею Польщѣ, духовеньствомъ, жидами и станами являются дуже неясными, надмѣрно плятоничными и далеко нереальными. Коли авторъ A. Z. „Polityki Nerwów“ жадае уніи съ Богомъ для поруки политичнои достовѣрности и честноты кождои дѣйствуючои единицѣ, то ачейже яко политикъ повиненъ знати, що се зовсѣмъ нѣяка порука такои достовѣрности и честноты, бо бувають жежь и межи католиками-ультрамонтанами дуже часто люде политичнои недостовѣрности и нечести. Кромѣ того повинно бути вѣдомо авторови, що „унія съ Богомъ“ такъ въ минувшости якъ и въ теперѣшности уживаеся яко плащикъ религійнои нетерпимости, що она зовсѣмъ непотрѣбно и шкодливо мѣшае религію до политики, а тымъ самымъ вже зводитъ народну политику на безпутя.

А щожь се такого унія съ цѣлостею Польщѣ? Где тая цѣлôсть и чи може тутъ бути яка небудь дѣйстна унія реальна? Самъ жежь авторъ выставляе ту унію лише яко моральну. Чимъ жежь може выявлятися така моральна унія въ дѣйстности? Очевидно не въ народнôмъ представительствѣ, не въ публичныхъ объявахъ всѣхъ частей Польщѣ, бо сего не позволяе фактичный подѣлъ Польщѣ. Говорѣтъ про унію съ цѣлостею, скôлько хочете, а все таки еи не буде, бо и бути не може середъ теперѣшного стану. Можна лише говорити о посереднôмъ, моральнôмъ вплывѣ однои части на другу, але се зовсѣмъ не унія съ цѣлостею. Говорити про таку унію есть традиційною слабостею, що хоче видѣти то, чого на дѣлѣ нема. На дѣлѣ жіе кожда часть своимъ ôтмѣннымъ житьемъ, ôтповѣдно до ôтмѣнныхъ обстановъ, середъ якихъ находится.

Тутъ власне показуеся та блудна, дотеперѣшными польскими политиками такъ улюблена дорога ставляти програму зъ горы, отже еи насильно накидати. Се жь рѣчь ясна, що коли мае бути поважна мова о якôй небудь уніи, то она повинна бути выплывомъ твердыхъ, ясно зложеныхъ и розумныхъ пôдставъ, ясного уладженя тыхъ ôтношень, котрѝ маются унификувати. Треба отже попереду показати, що и якъ мае и чи може унификуватися, а не попереду ставити унію. Сего труду не задавъ собѣ A. Z. въ своѣй брошурѣ, ôнъ не показавъ чи и на якихъ пôдставахъ, на якихъ интересахъ народныхъ можутъ опертися его уніи. Замѣсть, признавши дотеперѣшну шкодливôсть и безпутнôсть польскои политики и въ загалѣ цѣлого стану нашого краю, показати якѝ тутъ потрѣбнѝ реформы, якъ такѝ реформы перевести, якъ зъеднати единодушныхъ людей для сеи реформовои працѣ и доперва сею дорогою дôйти до лучшого стану, п. A. Z. держится зовсѣмъ противнои методы. и забуваючи про такѝ реформы, про дорогу до лучшого, голоситъ вже напередъ свôй воздушный рай въ шести уніяхъ, зъ горы вже ставитъ тѝ уніи и доперва черезъ нихъ хоче доходити до реформъ! Се есть, пôсля нашои гадки, зовсѣмъ блудна метода ставити рѣчь до горы ногами. Перше треба працѣ и реформъ, перше треба яснои програмы зъ долу до горы, нѣмъ можна говорити про те, що може або не може бути на горѣ.

Єдиный вынятокъ въ тôй зъ горы накидуванôй уніятскôй методѣ замѣчаемо въ справѣ рускôй, котрôй авторъ брошуры посвящае розмѣрно найбôльше мѣсця и выясненя. И про сю сторону хочемо поговорити въ пôзнѣйшихъ статяхъ.

ЯКЪ ЛЮДЕ СОБѢ ВЪ НУЖДѢ ДАЮТЪ РАДУ?

(Дальше.)

Наближаемося до першого лихолѣтя попереду зазначеного с. е. до р. 1861. Коли товариство консумційне було правительствомъ принуджене, выступити публично, мусѣло оно выказатися гваранційною сумою на случай розвязаня, бо капиталъ товариства, потрѣбный на операцію, не дававъ еще повнои поруки, що до доставцѣвъ заграничныхъ. Щобы дôстати таку суму, завязалося попри товариствѣ консумційнôмъ товариство гваранційне, котрого вкладки мали получати 5%, однакожь еще съ тымъ застереженьемъ, що ôтпоручники товариства гваранційного маютъ засѣдати въ радѣ управляючôй. Нещастье хотѣло, що тогдѣшніи члены управляючои рады захотѣли въ рухъ впровадити давно вже въ ихъ головахъ засѣлу агитацію политичну, не уважаючи на ясне и точне постановленье еще въ р. 1853, що товариство консумційне не повинно заниматися политикою. Ôтпоручники товариства гваранційного примкнули такожь до однои зъ партій политичныхъ и якъ здаеся, було се замѣромъ ихъ зъ самого початку, втягали новыхъ членôвъ, прихильникôвъ агитаціи и тымъ способомъ роздули на ново и то вже на добре пожаръ въ товариствѣ. Гваранційне товариство и такъ вже було сôлею въ оцѣ тыхъ, що слѣдили за розвоемъ товариства консумційного, а тымъ бôльше, що товариство могло вже на своихъ ногахъ стояти. 110 членôвъ зажадали загальныхъ зборôвъ, котрѝ ажь три разы збирались, поки на якійсь часъ не удалося имъ очистити душну атмосферу. На тыхъ зборахъ рѣшено: коли капиталъ товариства осягне высокôсть 85,000 фр., выплатити акціи и то по 5 фр. за кожду (вартôсть ихъ була зъ початку 2 а опôсля $3^1/_2$ франка), членамъ выдати дипломы, котрѝ тôлько черезъ сукцесію зъ одного на другого переносити можна, новыхъ членôвъ бôльше не пріймати, выповѣсти и выплатити заразъ весь гваранційный капиталъ, а щобы членôвъ для дѣла заинтересувати, рѣшено дальше, щобы на случай, якъ маетокъ товариства осягне высокôсть 200.000 фр. роздѣляти чиншъ по 5% межи членôвъ. Тыми енергичными и раціональными рѣшенями заведено зновъ порядокъ и показано управляючôй радѣ, що члены суть панами товариства и що въ купецкôмъ товариствѣ нѣкуда буяти амбиціямъ поодинокихъ личностей.

Блудъ поповненый въ регуляминѣ еще давнѣйшихъ часôвъ вызвавъ кризу въ роцѣ 1867. Принято було, що касіеръ и факторъ маютъ получати кромѣ постôйнои пенсіи еще тантіему ôтъ оборотового капиталу; въ роцѣ 1867 ôткрыто, що оба тѝ урядники надуживаютъ своихъ правъ, бо касіеръ запустився въ фалшивѝ операціи векслёвѝ, а факторъ робивъ великѝ вплаты и выплаты, черезъ що оборотъ капиталомъ осягнувъ высокихъ цифръ; знайдено дальше, що инвентарь товариства такожь несправедливо оцѣненый и тому подôбнѝ надужитя въ стороны рады и урядникôвъ. Зборы порѣшили, щобы цѣла управляюча рада уступила, касіера и фактора усунено такожь, на будуче заказано касіерови всякѝ операціи векслями и вызначено имъ по при пенсіи еще тантіему ôтъ чистого доходу по замкненю рахункôвъ рôчныхъ. Якъ рѣшено було, такъ и сталося и тягнулося дальше до р. 1872, отже до початку третого періоду.

Въ высшôмъ степени показало товариство свою силу, енергію и интересъ для дѣла въ р. 1872. Въ тôмъ роцѣ показалися политичнѝ агитаціи въ нашôмъ товариствѣ, вже ажь занадто яскравыми. Помимо выразного рѣшеня, щобы непріймати новыхъ членôвъ, управляюча рада таки пріймала своихъ союзникôвъ тихцемъ, переношено дипломы членьскѝ зъ одного на другого, вытуманено не у одного дипломъ и передано другому и т. ин. безправя запанували въ управляючôй радѣ. Зновъ генеральнѝ зборы шумнѝ, зновъ обаленье цѣлои рады управляючои. Кромѣ того рѣшае збôръ, що члены управляючои рады не можутъ выповняти двохъ функцій, не могутъ бути выбраными до комисій спеціяльныхъ, не можутъ бути доставцями нѣякихъ товарôвъ и т. п. для товариства, и т. д. Тыми рѣшенями мабуть замкнено дверѣ безпорядкамъ на завсѣгды, то-

ФЕДЬКО ОСТРОЖСКІЙ

исторична драма въ 5 дѣяхъ *Омеляна Огоновского*, преміована на сегорôчнôмъ конкурсѣ товариства „Руска Бесѣда“.

(Конець.)

Єсть однакожь еще и друга сторона въ характерѣ Острожского, котра бодай въ очахъ слухача-Русина значно лагодитъ и покрывае недостатки першои. Се сторона патріотична. Именно послѣдна сцена, коли вносятъ смертельно раненого Острожского, его розказанье задля часового ôтступництва ôтъ справы своеи ôтчины, его патріотичне завѣщанье — дуже красно выявляютъ сю сторону его патріотизму, глубоко вражаются въ серця рускихъ слухачѣвъ и кажутъ забувати на его попереднѝ такъ суперечнѝ поступки, выставляючи ихъ въ свѣтлѣ часового оману душевного.

Чорный характеръ князя Митка-Зубревицкого щасливо обдуманый и зручно вплетеный въ головну суть драмы. Се есть супротивна сила, котру приходится поборювати героеви драмы попри головнôмъ ворогѣ. Ôнъ надае тои драматичности, а своимъ чорнымъ характеромъ того ефектовного контрасту, що и особу героя выставляе въ яснѣйшôмъ свѣтлѣ, и самôй драмѣ надае тои живости и рôжнородности, якои она бъ не мала, коли бы супротивъ Острожского выступали лише однѝ Поляки. Власне для того здаеся намъ булобы и тутъ пожаданымъ, щобы дѣяльнôсть Митка, его интрига, выступила виднѣйше на сценѣ, а не ховалась за сценою.

Конець судьбы Митка може въ певнôмъ взглядѣ вызвати непорозумѣнье и почасти невдоволити зрителя, коли ôнъ дивится на драму зъ строго объективного становища. Дѣяльнôсть Митка розпадаеся на двѣ частины. Въ першôй части розводитъ ôнъ интригу противъ Острожского и досягае своеи цѣли: его противникъ поконаный, польска сторона бере верхъ; смертельно раненый Острожскій не може бути ему вже бôльше небезпечнымъ, а зъ стороны польского короля може ôнъ надѣятися нагороды за свои труды. Такій конець судьбы Митка бувôы однакожь морально несправедливый; се значилобы, що здрада и пôдлота ôтносятъ побѣду надъ честнотою и вѣрностею для ôтчины. Чуе се самъ авторъ и для того приготовляе ему иншій конець — смерть. Смерть-самоубійство Митка, яко кара за его здраду и пôдлоту, осягнулабы свою цѣль моральнои сатисфакціи, колибъ тôлько мотива сего самоубійства не перечили а бодай не ослабляли сеи сатисфакціи. Для чогожь убивае Митко? Для того, що его дочка топится. Колибъ божевôльнôсть и смерть Ольги були наслѣдствомъ дотеперѣшного поведеня Митка, а бодай стояли въ якôй звязи съ тымъ поведеньемъ, то тогды и само убійство Митка робилобы ефектъ моральнои сатисфакціи за его пôдлѝ и здрадливѝ дѣла. Такъ однакожь не есть. Ольга божеволѣе и топится для того, що еи покинувъ Василь и що Спыткова силуе еи за нелюба. Отжежь ся причина смерти Ольги не мае нѣякои звязи съ дѣлами Митка. Спыткова силуе Ольгу до подружа съ своимъ сыномъ выключно зъ своихъ власныхъ, егоистичныхъ мотивôвъ и рѣшаеся ôтдати еи за Ивана Спытка еще тогды, коли навѣть нѣчого не знае про любовь Ольги до Василя. Доперва въ самôй розмовѣ съ Ольгою о подружу съ Ив. Спыткомъ дôзнаеся Спыткова о тôй любвѣ, але се не есть причиною еи постановы подружа Ольги съ Спыткомъ. Зновъ жежь Василь не кидае Ольги задля дѣлъ еи батька, але для того, що думае, побачивши сцену межи Ольгою а Спыткомъ, що она его здрадила. А коли такимъ чиномъ смерть Ольги не есть виною дѣлъ Митка, то очевидно самоубійство Митка задля смерти Ольги не може вважатися моральною сатисфакціею за его виновнѝ дѣла. Такъ само мôгъ покôнчити кождый батько, утративши свою едину дитину, и для того сумный конець Митка зъ такого мотиву, не може робити замѣреного авторомъ ефекту. Зовсѣмъ иншій ефектъ бувôы, колибъ Митко гинувъ пр. задля заведеныхъ надѣй що до своихъ самолюбныхъ плянôвъ, колибъ его самѝ Поляки були ôттрунули яко вже зъужите и непотрѣбне орудіе и т. п.

Пôдносимо сю сторону розвязки судьбы Митка для того, що Митко есть соперникомъ Острожского и тому по конечности насуваеся зрителеви порôвнанье судьбы Острожского съ судьбою Митка. Оба они поносятъ ту саму кару — смерть. Хотяй Острожскій такъ мужественно боровся съ тяжкими супротивностями и тôлько часово, тяжко дôткненый несправедливымъ увязненьемъ, пôддався слабости духа, ôтступивъ ôтъ справы своеи ôтчины (правда, що въ найтяжшу пору), — спадае на него кара: его ранитъ смертельно весельчакъ, яко местникъ Руси и тымъ есть смерть Острожского наслѣдствомъ его власнои вины; тымчасомъ на Митка не спадае така кара, выплываюча зъ его власныхъ дѣлъ пôдступныхъ и здрадливыхъ, бо его смерть мае зовсѣмъ иншу причину. Для того то кара Митка являеся значно меншою ôтъ кары, яка постигае Острожского, а се псуе рôвновагу психичного враженя драмы.

Однакъ зъ патріотичного становища можна вповнѣ оправдати такій вывôдъ автора. Задивляючись на свого героя якъ на патріота, и то найвиднѣйшого патріота, авторъ съ повнымъ правомъ вкладае на него бôльшу отвѣчальнôсть передъ лицемъ ôтчины, якъ на звычайного чоловѣка. Такому патріотови-провôдникови не вôльно пôддаватись личнымъ слабостямъ и руководитись личными взглядами тамъ, где ходитъ о загальне добро. Въ справахъ публичныхъ треба пожертвовувати своею особистостею для добра загалу. Въ справахъ публичныхъ есть загалъ немилосердный на особистѝ слабости и звычайно строго осуджуе такѝ особистѝ слабости своихъ провôдникôвъ въ дѣлахъ загалу. А що и найбôльшій патріотъ и народный дѣятель яко чоловѣкъ мае и муситъ мати свои особистѝ слабости, то тутъ есть и жерело трагичного конфликту. Такій трагичный конфликтъ выводитъ намъ авторъ въ особѣ Острожского, а накладаючи на него за его хвилеву слабôсть и ôтступництво ôтъ народнои справы такъ тяжку кару, сповнену рукою весельчака Хмары, сего представителя духа самостôйности Руси, дае трагичный выразъ сему загальному правилу тяжкои отвѣчальности народного провôдника. Зъ поучаючого и морализуючого становища есть се велика наука и для теперѣшности, для теперѣшныхъ передовыхъ мужѣвъ народныхъ. И для того то мае ся сторона драмы зъ сего погляду такій живый интересъ.

А коли вже говоримо про патріотичну сторону сеи драмы, то годѣ намъ поминути особы весельчака Хмары, якъ нѣ малою и на око пôдрядною выдаеся она въ самôй драмѣ. Самъ помыслъ вывести смѣльчака, яко быстроумного судію подѣй драмы, и ролю, яку на-

вариство розвивае́ся що разъ гарнѣйше и такъ послѣдувала згода и зрозумѣнье интересу. Члены интересовалися и интересуются дѣлами товариства, они при кождôмъ случаю показали, що не уважаютъ анѣ на становище, анѣ на вѣкъ, анѣ на заслуги осôбъ верховодячихъ по за тымъ товариствомъ, они уважали тôлько на способности, чинности и привязаннôсть осôбъ до ихъ товариства, они не хотѣли грати ролѣ баранôвъ, котрымъ можна було написати и прочитати листу кандидатôвъ въ комитетъ и лише позволити сказати „такъ". Кождый членъ заявлявъ себе всюда якъ членъ, высказавъ свою гадку безъ страху о наслѣдства своихъ слôвъ, кождый або що найменше бôльшôсть ихъ заявила себе зрѣлыми людьми; а коли неспокôйнѝ, або уганяючѝ за почестями люде побачили, що маютъ дѣло съ людьми а не съ баранами, мусѣли змѣнити свою политику, мусѣли выречися гонитьбы за особистыми интересами и за своими амбиціями, або уступитися зъ верховодства. Загальнѝ зборы 7 липня 1872 р. уратували своими енергичными рѣшенями консум. товариство на все ôтъ упадку и поставили на тôй ступени, що безъ него вже майже не можна оббйтися. Оно не тôлько, що достарчае консументамъ всякихъ добрыхъ, здоровыхъ, правдивыхъ и дешевыхъ товарôвъ, але крôмъ того есть регуляторомъ цѣнъ на хлѣбъ, муку, мясо, зеленину, сигара, вино, цукоръ, каву и т. п. живности въ цѣлôмъ кантонѣ. Оно дало починъ новымъ товариствамъ того рода, або причинилося до розвою вже старшихъ. 25 лѣтну рôчницю обходитъ товариство при участи 1400 членôвъ и съ такимъ финансовымъ результатомъ: „Зачалисьмо", каже дръ Гонегеръ въ своѣй брошурцѣ Memorial zur Geschichte des Consum-Vereins Zürich, „съ капиталомъ оборотовымъ 24 фр. 28 цтм., сегодня выказуютъ книги касовѝ оборотовый капиталъ 8.079.900 фр." Се було въ 1876 р. а що до сеи поры капиталъ оборотовый побôльшився еще бôльше, о тôмъ не ма чого сумнѣватися. Початковый капиталъ товариства 1851 р. бувъ 75 фр. а въ 1876 р. 373.700 фр.

Се правда, що такои штуки съ тов. консумційнымъ нѣкто не доказавъ, якъ съ станиславôвскою крамницею; на оборотъ товариства консумційнѝ або въ загалѣ крамницѣ, основанѝ товариствами тѣшилися и тѣшатся пôдмогою всякихъ клясъ людности; навѣть аристократія не встыдае́ся заѣздити повозами передъ торговый льокаль и сама панѣ злѣзе зъ повоза и зайде у крамницю та купитъ гдещо и то не тôлько въ Швайцаріи але навѣть въ Вѣдни, где есть „Consum-Verein für Beamte" або въ Петербурзѣ нѣмецкій „Consum-Verein". О перешкодахъ зô стороны правительства нѣкто и не думае, заплатишъ податокъ тай годѣ. — Яка користь зъ товарискихъ предприемствъ для краю, видно найлучше тамъ, где они розвилися. Въ Швайцаріи примѣромъ жиды и носа туда не показуютъ, где завелися консумційнѝ товариства. Товариства не дадутъ розвестися навѣть безъ кіякъ лихварямъ та здирству хоть въ тыхъ рѣчахъ, котрѝ чоловѣкови до щоденного житя потрѣбнѝ, такъ отъ въ Швайцаріи нема обавы що коли небудь наступитъ „еврейскій погромъ" або щось подôбного. Въ загалѣ лучше булобы, щобы тѝ, що комендируютъ, замѣсть слѣдити за тымъ, чи въ тôй крамници продаютъ цыбулю чи часникъ, помагали народови въ дѣлахъ розвою економичного, або вже якъ не помагали, то хоть не спиняли его. Колибъ мы всѣ порозумѣли потребы нашого краю и старалися ихъ заспокоити, то не нарѣкавбы нѣкто, що отъ мовь той або сей ѣздитъ съ кракусомъ, а тамъ стоятъ люде або хоть людскѝ образы пôдъ муромъ опухшѝ на пôвъ голѝ та просятъ милостинѣ, або отъ тамъ лѣзе постать чоловѣча на рукахъ и ногахъ таки по улицяхъ столицѣ въ страшнôмъ видѣ и такожь проситъ милостинѣ, бо заробити нѣякъ — калѣка, а подѣтися не ма куда; не булобы у насъ страху, що отъ мовь колись наступитъ „погромъ еврейскій". Все булобы инакше у насъ, якбы мы схотѣли порозумѣти загальнѝ справы краевѝ такъ якъ слѣдъ, мы показалибъ тымъ далеко бôльше образованности и высшости культурного розвою, якъ примѣромъ даваньемъ запомоги Змартвыхвстанцямъ и имъ подôбнымъ панамъ; у насъ запанувавбы рай — свôй власный тихій рай. Товариствами економичными безъ примѣшки политичнои тенденціи позбудемося того ненормального стану, якій теперь завѣвае межи нами самыми и нами христіянами а жидами у насъ — безъ кулакôвъ та кіякъ, але такъ якъ до лиця народови маючому претенсію до культуры XIX вѣку.

(Дальше буде.)

„Kraj" о Буковинѣ.

Въ попередныхъ числахъ подали мы статіи петербурскои газеты польскои „Kraj" о Буковинѣ разъ для того, що она мимо своеи неповности кидае гдеяке свѣтло на тамошнѝ, такъ для насъ Русинôвъ близькѝ ôтносины межинароднѝ, а по друге и для того, щобы показати, якими поглядами и стремленями руководится навѣть такъ умѣрена газета якъ „Kraj" взглядомъ Буковины, въ котрôй вже зовсѣмъ нема пôдставы и причины до польонизаціи. Мимо того и тутъ проявились тѝ польонизаційнѝ стремленя, якъ се мимоволѣ признае и самъ „Kraj", констатуючи, що бувшій намѣстникъ Галичины бл. п. Голуховскій въ часѣ злученя Буковины съ Галичиною обсадивъ на Буковинѣ майже всѣ уряды выключно самыми Поляками, — и що „администрація, остаюча пôдъ зарядомъ Голуховского, немало скрѣпила (на Буковинѣ) польскій елементъ". Що се не причинилось для добра хочьбы самыхъ Полякôвъ, се рѣчь ясна, бо мимо такого скрѣпленя польскій елементъ на Буковинѣ остався лише дармо пересадженымъ цвѣтомъ, що не може пустити корѣня, бо его на Буковинѣ не мае и мати не може. Але неменше ясно и то, що такъ объявленѝ стремленя польонизаційнѝ на Буковинѣ мусѣли вразити тамошныхъ Русинôвъ, показуючи имъ, що Поляки и тутъ не покинули своеи традиціи. Се есть, думаемо, та причина, для чого ôтносины межи Русинами а Поляками на Буковинѣ не уложились такъ, якъ сего бажае „Kraj", а повернулись на ту сумну дорогу, якою йдутъ въ Галичинѣ. Припускаемо, що поступку гр. Голуховского не треба вкладати въ вину всѣхъ Полякôвъ, але коли и нынѣ, навѣть такъ умѣрена газета, якъ „Kraj", зновъ пôдноситъ плянъ бл. п. Голуховского, щобы прилучити Буковину до Галичины, то тымъ робитъ злу прислугу для полагодженя ôтносинъ межи Русинами а Поляками, бо ачейже пôсля що ино згаданои исторіи и тенденціи такого прилученя схоче порозумѣти, що Русины такого прилученя зовсѣмъ не можутъ бажати и не бажаютъ.

Що до ôтносинъ межи Русинами а Румунами, то не видимо причины, для чого бы они не могли бути полагодженѝ въ користь обохъ народôвъ. Межи Русинами а Румунами нѣколи не було вражды, противно вся наша исторія показуе, що Русины ôтносились завсѣгды толерантно до Румунôвъ, хочь безперечно мали и маютъ за собою культурну высшôсть. Въ интересѣ обохъ народôвъ, покôнчити штучно выкликанѝ непорозумѣня и спôльными силами братися до розвою краю, котрого станъ въ многихъ взглядахъ зовсѣмъ незавидный. Ôтдаватись оманови великорумунщины въ Буковинѣ можутъ тôлько дуже короткоглядни политики румуньскѝ. Русинамъ остае́ся проста дорога щирои працѣ надъ добромъ народа. Просвѣтити народъ, выдобути его зъ рукъ вызыскуючихъ, повести на дорогу матеріяльного и морального поступу, — се найблизша задача. И справдѣ вже не ôтъ нынѣ йдутъ Буковиньскѝ Русины сею дорогою, хочь она, якъ кождый початокъ тяжка и все еще за мало управляна. Недавно выдана книжочка популярна п. Ив. Микитовича о „Школѣ", такъ удачно а для народа приступно написана, показуе, що вже и тамъ чуютъ потребу писати безпосередно для народа и въ народѣ шукати житя и пôдпоры своеи народности. На тôй дорозѣ: Щасть Боже! нашимъ братямъ. А коли и Румуны побачатъ потребу покинути свои гороижнѝ пляны, коли порозумѣютъ, яку шкоду наносятъ тыми гороижными а зарôвно безпôдставными забагами такъ собѣ якъ и цѣлому краеви, тогды устанутъ непорозумѣня и взаимне недовѣріе и вражда. Хосенна праця для народа есть твердымъ союзомъ для щирыхъ сынôвъ одного краю.

Соймъ краевый.

Двайцять осьме засѣданье, дня 18 жовтня.

На вечѣрнôмъ засѣданю розпочалися дебаты надъ буджетомъ краевымъ на р. 1883. Швидко, безъ дебаты упорався соймъ съ ухвалою доходôвъ и приступивъ до розходôвъ. Въ першôй рубрицѣ на „кошта репрезентаціи краю" поставлено выдатки: на соймъ краевый 63.780 зр., на выдѣлъ краевый 37.000 зр. Другу рубрику „кошта заряду" 221.623 зр. 36 кр., трету рубрику „кошта лѣченя убогихъ" 480.000 зр., четверту рубрику „кошта щепленя" 58.230 зр. и пяту рубрику „выдатки санитарнѝ" 10.900 зр. принято безъ дебаты. Дальше ухвалено шесту рубрику „Субвенціи для закладôвъ доброчинныхъ" 16.572 зр.

Двайцять девяте засѣданье, дня 19 жовтня.

Першимъ предметомъ порядку дневного бувъ выбôръ 9 членôвъ надзираючои рады банку краевого и 4 заступникôвъ. Выбôръ ôтбувся картками. Выбранѝ Генр. Кешковскій, Иполитъ Богданъ, Іос. Менцѣньскій, Мих. Дыметъ, Ем. Торосевичь, и Едв. Єнджеевичь. Три члены предкладанѝ выдѣломъ кр., именно: адв. Іос. Малиновскій, Стан. Маркевичь и П. Фалькенгагенъ Залескій не одержали потрѣбного числа голосôвъ, выдѣлъ отже представивъ а соймъ выбравъ новыхъ 3 кандидатôвъ, именно: Горайского, Домбровского и Живицкого. На заступникôвъ же: Августиновича, Дрекслера, Пенчиковского и Сципія. На внесенье п. Абрагамовича соймъ ухваливъ змѣнити 71 §. статута банку, въ котрôмъ не було выражено, на якъ довго выбирае соймъ надзираючу раду, въ той способъ, що мандатъ рады треває 6 лѣтъ. Що року $^1/_3$ часть членôвъ а що 3 лѣтъ половина заступникôвъ уступае.

Потôмъ приступлено до дальшои дебаты надъ буджетомъ. Мѣжь иншими ухвалено: школѣ женьскôй Василіянокъ въ Яворовѣ 500 зр.; для учителя языка руского при народнôй школѣ Доминиканôвъ во Львовѣ 200 зр.; на академію наукъ въ Краковѣ 15.000 зр.; театрови польскому въ Краковѣ 13.000, львôвскому 24.200 зр. При позиціи на львôвскій польскій театръ дръ Антоневичь закинувъ, що оперы въ театрѣ львôвскôмъ нема (есть лишь оперетка), вноситъ отже, щобы 13.000 зр. на оперу вычеркнути. Польскѝ послы заявляли, що опера есть, але зла. Позицію на оперу соймъ ухваливъ. При позиціи 6.000 зр. на реставрацію театру Скарбка рôвножь забиравъ голосъ дръ Антоневичь и вразъ съ гр. Круковецкимъ противився тôй позиціи, кажучи, що реставрацію театру може перевести сама фундація Скарбка. Гр. Круковецкій выказувавъ, що тая фундація зле администрована. Соймъ ухваливъ тую позицію.

Вечѣрне засѣданье розпочалося ôтъ позиціи на руско-народный театръ пôдъ дирекцією „Рускои Бесѣды". Соймъ ухваливъ 4000 зр., такъ якъ доси бувало. Пос. Охримовичь внѣсъ бувъ, щобы удѣлити еще 1000 зр. на оперетку. При голосованю було 37 голосôвъ за удѣленьемъ, а 39 противъ, — внесенье отже упало. Для вы-

---

значае ему авторъ, мусимо назвати дуже щасливымъ, оригинальнымъ и удачнымъ и можемо хиба тôлько бажати, щобы и та постать була бôльше розвинена въ драмѣ. Єсть се лице, що по свому становищу выключене ôтъ акціи въ великихъ подѣяхъ, але мимо того яко товаришь головныхъ дѣятелѣвъ есть свѣдкомъ и може бути безстороннымъ судією тыхъ подѣй и дѣятелѣвъ. Яко таке лице дае намъ весельчакъ-Хмара выразъ тыхъ гадокъ и чувствъ, якѝ выробляются у загалу народа, тожь само выключеного ôтъ безпосередной участи въ драматичнôй акціи. Тымъ то и роля весельчака набирае бôльшои ваги, а его выступленье до акціи въ передпослѣднôй сценѣ, перемѣна весельчака въ активного вояка, — коли добро Руси тяжко загрожене ôтступництвомъ Острожского, и его месть чи кара надъ тымъ ôтступникомъ, являются вже не яко дѣло индивидуальне, але они даютъ намъ мѣру гадокъ и поглядôвъ самого народа, они даютъ зрителеви догадатись, якъ самъ загалъ мусить дивитись на ôтступне дѣло Острожского, якъ самъ загалъ его за те осуджуе.

Якъ мы вже попереду замѣтили, розвивае́ся побôчь головнои, такъ сказати историчнои акціи драмы еще друга акція — любовна трагедія — сумоглядна любовь Ольги и Василя. Вже попереду указали мы, що ся друга акція дуже мало чимъ вяжеся съ першою, а есть радше малою драмою въ драмѣ.

Колибъ головна, историчка акція була вповнѣ выкôнчена, то вплетеня сеи другои акціи, навѣть въ тôмъ, мало що не ôторванôмъ видѣ, не можнабы вважати за недостатокъ, противно моглобъ се бути навѣть збôльшеньемъ рôжнородности цѣлои драмы. Сама любовна трагедія Ольги есть досыть удачно обдумана. Она не мае на собѣ нѣчого историчного и, перемѣнявши имена, може она такъ само ôтграватись въ теперѣшности, якъ и въ минувшости. Ольга Зубревицка съ своею любовю до Василя, съ своею розпукою, божевôльностею и тымъ сумнымъ кôнцемъ — есть такою самою любячою дѣвчиною, якъ менше бôльше всѣ героинѣ нашихъ загально звѣстныхъ народныхъ мельодрамъ, очевидно съ малою и зовсѣмъ не есенціональною ôтмѣною мотивôвъ, для чого Василь ей покидае. Можна навѣть сказати, що Ольга есть за мало индивидуализована и тому по части розплывае́ся и счезае яко индивидуумъ. Такъ пр. сцена перша, въ котрôй выступае першій разъ Ольга и ей розмова съ Василемъ Острожскимъ, досыть живо нагадуютъ першу сцену (I-го акту) здраматизованои „Марусѣ" Основяненка и такужь розмову Марусѣ съ Василемъ, якъ зновъ сцена божевôльности Ольги такъ само нагадуе всѣ ей подôбнѝ а такъ численнѝ сцены божевôльности, выводженѝ въ нашихъ народныхъ штукахъ — и есенціонально ôтъ нихъ нѣчимъ не вызначае́ся. Се показуе, що авторъ въ своѣмъ творчествѣ пôйшовъ тою природною дорогою, якою йшли и иншѝ нашѝ драматичнѝ авторы, що отже сей розвôй любовнои трагедіи Ольги мае за собою певну реальну пôдставу. Мимо того можна сумнѣватися, чи божевôльнôсть и самоубійство Ольги суть вповнѣ такъ умотивованѝ, якъ що ино згаданѝ сцены зъ народныхъ штукъ. Єдиною причиною божевôльности и самоубійства Ольги есть то, що ей покинувъ Василь и що Спыткова силуе ей за нелюба. Зваживши однакожь, що Ольга выставлена намъ въ сценѣ съ Иваномъ Спыткомъ доволѣ проворною, а навѣть хитрою дѣвчиною, що отже пôсля сего можна надѣятись, що она и дальше ужіе коли не бôльшои то бодай такои самои проворности, щобы розôрвати накладанѝ на неи силомôць пута; зваживши, що мы не бачимо, щобы батько Ольги силувавъ ей за Спытка и щобы Ольга вже не мала иншои, высшои инстанціи противъ насилія Спытковои, и для того не можемо успокоитись, щобы Ольга безъусловно мусѣла пôддатись волѣ Спытковôй; зваживши дальше, що мы навѣть не знаемо, чи Иванъ Спытко сповнивъ данну обѣтницю и чи вернувъ назадъ до Смотрича, а зъ другои стороны не бачимо, чи и якѝ перешкоды спиняютъ Ольгу, вывести Василя зъ его блуду и доказати ему свою невиннôсть, — що наконець и Василь, котрый предсѣ задля мнимои здрады Ольги анѣ не убивае́ся, анѣ навѣть съ другою не женится, все таки остае́ся достижимымъ идеаломъ для Ольги — зъ уваги на все то, намъ не выдае́ся божевôльнôсть Ольги вповнѣ умотивованою, — хочь тымъ еще не хочемо сказати, щобы она була безъусловно неможливою. За те жь зновъ не можемо съ тымъ погодитись, для чого Ольга мае топитись и то еще въ той способъ и по тôмъ, якъ побачила свого батька и свого дорогого Василя. Для чого стрѣча съ батькомъ и съ милымъ мае бути причиною ей самоубійства? Може еще бути, що на видъ Василя розбудилось у неи еще сильнѣйше чувство своеи запропащенои долѣ, але чи присутнôсть батька не може тутъ нѣчого злагодити и чи може Ольга такъ гинути въ очахъ батька и милого, котрый вже на самъ видъ Ольги мусѣвъ пôзнати свою грубу ошибку въ своѣмъ строгôмъ засудѣ Ольги?

Ось для тыхъ то причинъ бажали бъ мы, щобы любовна трагедія Ольги була тѣснѣйше звязаною съ головною акціею драмы, тымъ бôльше, що смерть Ольги мае тутъ бути причиною самоубійства Зубревицкого, отже карою за его дѣла. Коли бы непріязнѝ ôтносины межи Острожскимъ а Зубревицкимъ иплывали на любовь Ольги и Василя, колибы постанова Спытковои, выдати Ольгу за свого сына, а выдерти ей Василеви Острожскому, були выплывомъ становища Спытковои по польскôй сторонѣ и ей ненависти до Острожского и до справы Руси нимъ бороненои, тогды и сумный конець Ольги бувбы бôльше умотивованый, и звязь драмы тѣснѣйша и ей ефектъ незрôвнано повнѣйшій.

Не хочемо тутъ пôдносити поменшихъ замѣтокъ (якъ пр. про потребу бôльшои силы въ дикціи; про те, щобы руска дѣвчина XV вѣку не спѣвала пѣсню съ нѣмецкими зворотами: ля, ля, ля, що разомъ съ музикою пôдъ вальцовый тактъ псуе ефектъ), бо такѝ замѣтки суть вже поменшои, зовсѣмъ пôдряднои ваги.

Робимо нашѝ уваги не для однои критики, але въ интересѣ самои штуки. Драма „Федько Остр." навѣть въ теперѣшнôмъ своѣмъ видѣ — яко драматичнѝ образы — есть вповнѣ цѣннымъ здобуткомъ для нашои въ драмы, а особливо въ историчнѝ драмы, такъ убогои сцены. Вже сама такъ жива и наглядна споминка часôвъ историчнои борбы нашои теперь бездомнои Руси за свою державну самостôйнôсть муситъ глубоко тронути кождого зрителя-Русина. А що въ цѣлôй драмѣ вѣе духъ щирого и горячого патріотизму, що тенденція драмы есть патріотично дуже поучаюча, що выведенье на сцену историчныхъ осôбъ въ нашои минувшости пôдноситъ духа и почутье патріотизму у слухачѣвъ, то вже се одно творитъ важну и многоцѣнну сторону „Федька Остр." и ледво, чи найдеся где якій Русинъ, щобъ радо не поспѣшивъ оглянути на сценѣ тѝ свѣтлѝ картины нашои славнои минувшости.

Ось и причина, для чого саля театральна була сего разу надъ всяку мѣру переповнена, для чого всѣ билеты вже вчасно були розхопленѝ, такъ що вечеромъ еще цѣлѝ сотки ôтôйшли ôтъ касы, не дôставши билету. Се показуе, що наша публика бажае штукъ оригинальныхъ, штукъ питомыхъ, а передовсѣмъ исторично-народныхъ. Тожь, щобы сей здобутокъ такои новои штуки не бувъ лише часовый, але по все тревалый, поробили мы нашѝ уваги въ надѣѣ, що они хочь въ маленькôй части можутъ прислужитися тôй цѣли.

Гра артистôвъ була сего разу якъ на перше представленье новои штуки вповнѣ удачна. Тамъ, где сама штука накладае певнѝ границѣ розвою акціи, не можемо винити артистôвъ,

давництва рускихъ шкôльныхъ книжокъ ухвалено, якъ доси, 2000 зр. Для „Часописи Шкôльнои“ ухвалено, якъ шо року, 500 зр. „до розпорядимости выдѣлу краевого“. (Якъ звѣстно, соймъ що року ухвалює таку позицію для „Часописи Шкôльнои“, але єи выдѣлъ кр. не удѣляє, выкручуючи, що „Часопись Шк.“ не заслугує на субвенцію. Минувшого року н. пр. выплативъ выдѣлъ кр. субвенцію ухвалено соймомъ для „Часописи Шк.“ газетцѣ „Switlo“ въ Коломыѣ.) П. Охримовичь поставивъ внесенье, щобы „Часописи Шк.“ выплатити субвенціи не выданй ѣй за попереднй роки, а пп. Ковальскій и Антоневичь вносили, щобы опустити застереженье, що субвенція удѣляєся до розпорядимости выдѣлу кр. Всѣ тй поправки упали. Для товариства „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружній Лихварь“) ухваливъ соймъ субвенцію 100 зр. — Бурсѣ дѣвочôй въ Перемышли, на внесенье п. Антоневича, удѣлено 500 зр. — Комитетови воспиталища Василіянокъ во Львовѣ на розширенье и устроенье школы ухваливъ соймъ 4000 зр. — П. Добряньскій внѣсъ бувъ, щобы бурсѣ св. Николая въ Станиславовѣ удѣлити 150 зр., а п. Кулачковскій внѣсъ, щобы товариству им. Качковского удѣлити 300 зр. субвенціи. Оба тіи внесеня соймъ ôткинувъ.

При рубрицѣ „кошта кватерунку жандармеріи“ 71.946 зр. забравъ голосъ о. Красицкій и въ довгôй промовѣ выказувавъ всякй надужитя жандармеріи, именно при выборахъ; жандармы не дбаютъ о уставу о піяньствѣ а конфискуютъ у рускихъ селянъ незабороненй рускй книжки.

Трійцяте засѣданье, дня 20 жовтня.

На тôмъ засѣданю велися дальшй дебаты надъ буджетомъ. Выдатки на шупасництво 29.500 зр. принято безъ змѣны. Рôвножь принято въ цѣлости рубрику выдаткôвъ на воднй будовы (мѣжь тыми першу рату на регуляцію Сяну 7.143 зр. и на удержанье стацій метеорольогичныхъ надъ горѣшнымъ Днѣстромъ 800 зр.) Дальше соймъ ухваливъ мѣжь иншими выдатками на краєве господарство: на лѣсову школу во Львовѣ 11.710 зр., на школу въ Дублянахъ 33.045, на школу парубкôвъ тамже 9.674 зр., на фôльварокъ тамже 11.775 зр., а на кошта богослуженя для ученикôвъ гр. к. обряда въ дубляньскôй школѣ 300 зр. и т. д. Въ рубрицѣ „всякихъ выдаткôвъ“ мѣжь иншими ухваливъ соймъ суму 30.000 зр. до до розпорядимости выдѣлу кр.; для священикôвъ зъ Холму 3000 зр.; для комитету церковного въ селѣ Орова 100 зр.; комитетови гр. к. парохіи св. Петра и Павла во Львовѣ 500 зр, комитетови гр. к. парохіи св. Норберта въ Краковѣ 424 зр.; громадѣ Сѣлець белзкій на реставрацію церкви 200 зр.; на реставрацію церкви св. Трôйцѣ въ Дрогобычи (на внесенье п. Охримовича) 200 зр. Погорѣльцямъ громады Ставки, пов. скалатского, удѣлено 500 зр. запомоги, громадѣ Соколôвъ 500 зр. на регуляцію рѣки Свѣчи; погорѣльцямъ громады Фôльварки 300 зр. запомоги; на докôнченье будовы церкви въ Добрôй 200 зр.

бо артистъ може тôлько до певнои мѣры причинитися своєю индивидуальностею до пôднесеня штуки и єи ефекту. Однакожь можемо жадати, щобы ролѣ пильнѣйше выучувано, щобъ не лучались такй припадки якъ п. Кажикевичови въ ролѣ посла, що забувъ языка, и п. Осиповичови въ ролѣ Л. Лянсе. Дуже удачно вывязався зъ своеи ролѣ передовсѣмъ п. Биберовичь въ ролѣ Федька Острожского; добре зрозумѣнье сеи поважнои ролѣ найшло ôтповѣдный и зарôвно поважный выразъ въ удачнôй грѣ, поважныхъ рухахъ, вѣрнôй акцентуаціи ефектовныхъ мѣсць и умѣренôй, ôтъ пересады далекôй патетичности. Особливо послѣдна сцена скону героя була знаменита. П-нѣ Пясецка зъумѣла вытворити зъ своеи ролѣ Ольги скôлько можна повный образъ доброи, щиролюбячои, а судьбою тяжко дôткненои дѣвчины. Въ сцену въ городѣ, такъ мало драматичну, вляла п-нѣ П-ка много житя, а сцену божевôльности ôтдала съ потрясаючимъ до глубины серця ефектомъ власне тому, що зъумѣла здержатись ôтъ звычайнои у насъ, а такъ разячои ексцентричнои пересады. П. Гриневецкій въ ролѣ князя Носа, ôтданôй съ звычайною єму артистѣ прецизією, старався, скôлько можна здраматизувати свою невдячну ролю пасивного сподвижника драмы. Добре ôтдали свои ролѣ пп. Плошевскій (Свидригайло, а ôттакъ Ключникъ), Даниловичь (Василь Красный), Пясецкій (Митко Зубревицкій) и п-нѣ Пôдвысоцка (Спыткова). П. Пôдвыс. въ ролѣ посла Кердеевича троха попадавъ мѣсцями въ неôтповѣдне пародіованье своеи ролѣ, котра повинна вестися зовсѣмъ поважно; впрочѣмъ гравъ добре. П. Стефуракъ вывязався досыть удачно зъ ролѣ весельчака, а єсли не мôгъ розвинути своеи ролѣ съ повнымъ ефектомъ, то не зъ своеи вины, а почасти задля самои ролѣ, почасти задля тѣсноты нашои сцены. Думаємо однакожь, що весельчакъ не повиненъ такъ фамиліярно обходитись съ такъ высокимъ гостемъ, якъ посланникъ ордену Лянсе, и не важитись єго клепати по плечахъ, а держатись зъ далека, якъ слѣдъ весельчакови, и тамъ выповѣдати свои уваги. Въ передпослѣднôй сценѣ ôтогравъ п. Стефуракъ свою ролю съ видимымъ чувствомъ и ефектомъ.

Володимиръ Барвѣньскій.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спôльнй делегаціи.*) Въ середу, дня 25 жовтня, розпочали свои нарады спôльнй делегаціи. Австрійска делегація выбрала одноголосно своимъ президентомъ дра Смольку. Теперѣшна делегація австрійска складаєся зъ 30 автономистôвъ, 3 членôвъ партіи центра и 27 вѣрноконституційныхъ. Делегатами зъ Галичины суть пп. Чайковскій, Черкавскій, Грохольскій, Мадейскій, Смолька, Хшановскій, Гавзнеръ, Чарторыйскій и Сапега. Зъ розкладу делегатôвъ на партіи видно, що автономисты не маютъ абсолютнои бôльшости голосôвъ и що рѣшати будутъ члены партіи центра, котрй въ гдеякихъ справахъ будутъ голосувати съ вѣрно-конституційными. — Перше засѣданье делегаціи дня 25 с. м. ôткрывъ дръ Смолька промовою. На вступѣ зазначивъ, що ôнъ не буде говорити о ôтношеняхъ Австріи до державъ заграничныхъ, бо ôнъ не занимає такого становища, котре надавалобы єму компетенцію говорити о политичныхъ дѣлахъ. Натомѣсть поручивъ делегаціи, щобы по совѣстнôмъ и основнôмъ розглядѣ правительственныхъ предложень, зрозумѣла добре зъ однои стороны интересъ тяжко вже оподаткованыхъ жителѣвъ монархіи, а зъ другои стороны не ôтмовила державѣ того, що покажеся необходимо потрѣбнымъ для скрѣпленя и удержаня могучности монархіи и нашои хороброи арміи, кстрои хоробрôсть и посвященье поконало Герцеговинцѣвъ и Кривошіянъ, за що монархія винна єи вдячнôсть. (*Оплески.*) Наконець дръ Смолька взнѣсъ окликъ въ честь монарха, котрый всѣ делегаты однодушно повторили. Опôсля делегація выбрала двѣ комисіи: буджетову зъ 21 членôвъ и петиційну зъ 9 членôвъ. До ком. буджетовои выбранй зъ Полякôвъ: Грохольскій и Черкавскій. Делегація пôдъ проводомъ дра Смольки представилася цѣсареви. Дръ Смолька въ промовѣ до цѣсаря высказавъ непохитну вѣрнôсть и привязанье до монарха и єго дому; заявивъ, що делегація готова вдоволити вымоги для могучого становища державы и забезпеченя тревалого спокою а при тôмъ буде старатися погодити интересы оподаткованыхъ съ интересами державы, чого именно бажає цѣсарь. Цѣсарь въ ôтповѣди заявивъ, що ôтношеня монархіи до державъ заграничныхъ суть въ загалѣ потѣшаючй: „удержанье и забезпеченье мира — сказавъ цѣсарь — єсть сущною задачею мого правительства“. И такъ, заявивъ цѣсарь, въ справѣ египскôй правительство все стояло за взаимнымъ порозумѣньемъ державъ. До теперь удержана згода Европы дає поруку остаточного мирного залагодженя пытаня египского, въ котрôмъ и Австро Угры маютъ свôй интересъ. Дальше цѣсарь высказавъ свою надѣю, що делегація ухвалитъ кошта реформы организаціи арміи и кошта на удержанье войска въ Босніи, Герцеговинѣ и Дальмаціи. — Буджетъ боснійскій выказує выдатки на цивильну администрацію въ квотѣ 7,039.809 зр., а доходы прелиминованй на 7,217.819 зр., — надвыжка доходôвъ выносилабы отже 178.010 зр.

(*Соймъ хорватскій*) принявъ проєктъ закона въ справѣ прилученя Погранича войскового до Хорваціи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Дня 26 жовтня ôтбулися въ цѣлыхъ Прусахъ выборы до сойму.

Союзна рада ухвалила продовжити на дальшій одинъ рôкъ малый станъ облоги въ Гамбургу, оголошеный на пôдставѣ закона о соціялистахъ.

Франція. Розправу въ процесѣ противъ т. зв. „чорнои банды“ зъ Монсô ле-Минъ перервано, а то именно длятого, що радикальнй дневники грозили присяжнымъ местею на случай, колибъ выдали вердиктъ потверджуючій вину обжалованыхъ робôтникôвъ. Перерванье розправы зробило въ цѣлôй Франціи велике враженье. Правительство, якъ доносятъ зъ Парижа, намѣряє передати той процесъ трибуналови въ якôмсь такôмъ департаментѣ, въ котрôмъ агитація радикалôвъ менше розвинена. Министерство має мати доказы, що въ Франціи существувала организація, котра намѣряла выкликати въ наручнôй хвили выбухъ революціи въ цѣлôй Франціи. Въ всѣхъ мѣстахъ мали бути групы анархистôвъ, зложенй по бôльшôй части зъ молодыхъ людей, порозумѣвавшихся мѣжь собою знаками, а комитетъ управляючій мавъ знаходитися въ Женевѣ. — Зъ рôжныхъ бôльшихъ робôтничихъ центрôвъ Франціи доходятъ непокоячй вѣсти о великôмъ роздражненю робôтникôвъ за процесъ противъ ихъ товаришѣвъ въ Монсô-ле-Минъ. На ôтбутôй сего тыждня радѣ министрôвъ, министеръ справъ внутрѣшныхъ здававъ справу о руху робôтникôвъ. Ôнъ сконстатувавъ, що въ Ліонѣ вже два разы невыслѣдженй люде кидали бомбы. Першимъ разомъ киненй три бомбы въ реставраціи Bellecour ранили 4 тяжко, а 20 особъ легко. Коли гостѣ утѣкали, дався чути голосъ одного зъ кинувшихъ бомбу: „Я начальникъ зъ Монсô!“ Другимъ разомъ були киненй бомбы рôвножь въ ночи въ бюрѣ рекрутаційнôмъ; симъ разомъ обôйшлося безъ нещастя. Мѣсто Амієнъ въ страху, бо въ послѣдныхъ чотырохъ тыжняхъ було пять великихъ пожарôвъ, а на рогахъ улиць знайдено плякаты выповѣдаючй вôйну капиталистамъ и властителямъ фабрикъ. Въ Монпеліє знайдено двѣ бомбы въ огородѣ префекта. Въ Ліонѣ и Марсиліи появилися плякаты грозячй пôдпаленьемъ. Въ Шальонъ арештовано въ судѣ якогось чоловѣка съ скриночкою динамитôвъ. Взявшй всѣ тй донесеня въ звязь съ перерваньемъ судовои розправы противъ обжалованыхъ робôтникôвъ зъ Монсô-ле-Минъ, — то кождый побачитъ, що правительство французке справдѣ мало причину налякатися руху робôтникôвъ и перервати процесъ, тымъ бôльше що се стверджений фактъ, що робôтники въ Монсô-ле-Минъ допустилися ексцесôвъ зъ причины кривдъ, якихъ дôзнавали ôтъ властителѣвъ копалень. — Скрайна лѣвиця парляменту француского заповѣла вже министрови справъ внутрѣшныхъ, що заразъ по ôткрытю парляменту, внесе интерпеляцію до правительства въ справѣ процесу противъ робôтникôвъ зъ Монсô.

Сербія. Якъ всякій атентатъ на короновану голову, такъ и атентатъ на короля Милана выкликавъ въ цѣлôй Европѣ велику сензацію. Въ сѣмъ случаю сензація мусѣла бути єще бôльша задлято, що въ короля выстрѣлила женщина, и що ôтъ самого першого разу не було звѣстно, чи атентатъ мавъ характеръ политичный, чи характеръ личнои мести. Тоє пытанье єще и доси остаточно не рѣшене. Зъ Бѣлграду доносятъ офиціяльно, що атентатъ бувъ того другого характеру, але Wiener Allg. Ztg. дôстала донесеня, що атентатъ стоявъ въ звязи съ заговоромъ на житье короля, завязанымъ прихильниками родины Карадьордьевичѣвъ. Однакъ, якъ сказано, на певно казати нѣ сякъ нѣ такъ не можна твердити. Скажемъ однакъ гдещо бôльше о атентатѣ и особѣ Елены Марковичь. Король по кôлькохъ мѣсяцяхъ повернувъ дня 23 с. м. до Бѣлграда. На єго привитанье зôбралися товпы народу, королева съ наслѣдникомъ, министры, дипломаты, войсковй и цивильнй достойники. Коли король съ свитою вôйшовъ до церкви, Елена Марковичь стоявша въ бабинци стрѣлила до него зъ револьвера, але хибила; вымѣрила другій разъ, але адъютантъ короля перешкодивъ ѣй. Елену увязнено. Елена Марковичь — вдова по полковнику Ефремѣ Марковичу. Дня 12 грудня 1877 р. кабинетъ сербскій Ристича выповѣвъ бувъ повторно вôйну Турціи. Князь бувъ тому противный и вôзвавъ войско до послушеньства. Три баталіоны ôтмовили послушеньство. Официрôвъ ихъ ôтдано пôдъ судъ военный; мѣжь тыми и Ефрема Марковича, укôнчившого въ початку 60 тыхъ рокôвъ академію военну въ Парижи, одного зъ найлучшихъ официрôвъ генерального штабу, ôтзначившогося кôлька разôвъ въ вôйнѣ съ Турками въ 1878 р., за що дôставъ бувъ ордеръ россійскій св. Георгія. Князь Милянъ ненавидѣвъ Марковича, кôлька разъ давъ єму тоє почути, а то длятого, що Марковичь належавъ до партіи радикальнои. Елена, жѣнка Марковича, єсть одна зъ найобразованьшихъ женщинъ въ Бѣлградѣ и посѣдає незвычайный даръ вымовы. По засудѣ свого мужа она на колѣнахъ молила князя, щобы уласкавивъ єи мужа, подôбно якъ уласкавивъ другихъ ôтъ кары смерти. Король бувъ невзрушимый. Пôслала була до короля съ просьбою о уласкавленье мужа министра Груича; король обѣцивъ Груичеви, що все учинитъ, що буде въ єго силѣ, мимо того, що єще передъ двома днями казавъ Марковича розстрѣляти. Еленѣ забрали навѣть меблѣ зъ хаты. Она ôтъ тогды жила въ безпамятнôй жалобѣ, краса єи зôвяла. Передъ пôвтора року она тайно въ ночи удалася съ револьверомъ на мѣсце страченя свого мужа, ôткопала єго тѣло и тайкомъ поховала въ родиннôмъ гробѣ въ Ягодинѣ. Ôгъ тогды ѣй хочь на стôлько стало лекше, що хоть тѣло єи мужа лежало въ гробѣ родиннôмъ. „Теперь — говорила она — я можу якъ найскоршо пôйти за моимъ Ефремомъ, коли вже я выстарала для него приличну могилу.“ — Оттака то сумна исторія женщины, котрои имя рознеслось по цѣлôй Европѣ, яко атентаторки на свого короля.

НОВИНКИ.

— **Именованье чотырохъ крылошанъ.** Якъ звѣщає львôвскій дописователь до нынѣшного числа „Czasu“, маютъ бути въ короткôмъ часѣ именованй, чотыри крылошане при архикатедрѣ св. Юрія во Львовѣ. Пропозиція находится вже въ Вѣдни.

— **Министерство просвѣты** позволило отворити паралельку въ другôй клясѣ ц. к. школы вправъ съ рускимъ языкомъ выкладовымъ во Львовѣ, дотеперь мѣшанôй. Министерство залагодило тую справу въ 10 дняхъ, пôдчасъ коли кр. рада шкôльна потребувала $1\frac{1}{2}$ мѣсяця часу, закимъ предложила єи министерству!

— **Товариство рускихъ дамъ** устроює дня 28 жовтня (9 падолиста) с. р. вечеръ съ концертомъ и танцями, зъ котрого доходъ призначеный на цѣли товариства. Понеже головною цѣлею товариства єсть давати помôчь бѣднымъ ученицямъ-дѣвицямъ, то надѣємся, що ВП. руска Публика пріиме численну участь въ тôмъ вечери и попре тымъ способомъ благородну цѣль товариства. Запрошеня вже розсылаются. Ктобы однакъ случайно не получивъ такого запрошеня, зволитъ по тоєжь зголоситися въ комнатахъ „Руского Касина“ въ „Народнôмъ Домѣ“.

(*В.*) **Рускій народный театръ во Львовѣ.** Въ четверъ 14 (26) с. м. представлено на нашôй сценѣ „*Выгравъ терно*“ комедію Ю. Розена въ 4 дѣяхъ, перекладъ Г. Григорієвича. Для браку мѣсця не можемо вдаватись въ ширшу оцѣнку сеи штуки. Скажемо тôлько, що веселый, невымушеный гуморъ, трыскаючій богатыми струями майже зъ кождои сцены и ситуаціи сеи комедіи, жива акція и богата рôжнороднôсть якъ и благородна тенденція знадоблятъ сю комедію для розвеселеня публики. Гра всѣхъ артистôвъ була знаменита. Сего разу выступила першій разъ п-нѣ Антон. Таньска и ôтъ разу зъєднала собѣ повну симпатію публики своєю дистингвованою грою, милозвучнымъ голосомъ, глубокимъ розумѣньемъ и дуже удачнымъ ôтданьемъ досыть труднои ролѣ богатои панны великого свѣта. Въ п-нѣ Таньскôй прибуває нашôй сценѣ безперечно одна зъ перворядныхъ силъ. П. Пясецкій, въ ролѣ капиталиста Кольберга, и п. Плошевскій, въ ролѣ барона Майдингера, грали якъ не можь лучше. Ихъ гра була ажь до найменшои дрôбницѣ вповнѣ выкôнчена. П-нѣ Биберовичь дуже природно и вправно ôтограла ролю жѣнки маляря, що то мусить перебувати Сциллю и Харибду любви до родичѣвъ и до мужа. Тожь само и гра прочихъ артистôвъ ôтповѣла всѣмъ вымогамъ. Въ загалѣ треба признати, що трупа артистôвъ нашои сцены дуже совѣстно працює надъ подвигненьемъ и розвоємъ нашои народнои сцены.

— **Всч. духовеньство деканата стрыйского** прислало на руки о. крыл. Шведзицкого для товариства „Рускихъ Дамъ“ жертву 25 зр. на цѣли товариства. Подаючи тоє до загальнои вѣдомости, комитетъ товариства складає всенародну свою щиру подяку — за той великодушный даръ Всч. духовеньства деканата стрыйского. Въ имени товариства — *Геровска.*

— **Календаръ товариства „Просвѣты“**, уложеный п. Василемъ Лукичемъ выйшовъ вже сими днями зъ друкарнѣ тов. Шевченка. О содержаню, цѣнѣ календаря и где можна єго набути, довѣдаются нашй Вп. читателѣ зъ умѣщеного въ нынѣшнôмъ числѣ инсерату, на котрый мы звертаємо увагу. Вже само богатство содержаня части информаційнои и белетрестично-науковои пересвѣдчитъ кождого, що сегорôчный календарь „Просвѣты“ єсть безперечно найбогатѣйше и найлучше зредагованымъ календаремъ рускимъ. Замѣтимо такожь що се першій у насъ календарь илюстрованый, съ всякого рода илюстраціями. Цѣна календаря якъ на 13-аркушову илюстровану книжку єсть незвычайно низька, бо лишь 50 кр.! Поручаємъ отже горячо „Календарь тов. Просвѣты“ нашимъ читателямъ и всѣмъ Русинамъ.

— **Зъ Торокъ** пишутъ намъ: Читальня наша розвиваєся дальше дуже хорошо. На Покровы ôтбувся музикально-декляматорскій вечеръ на доходъ читальнѣ въ домѣ господ. Игн. Крипякевича; молодй и старшй забавилися прилично — на великій сумъ жидôвъ зъ корчмы, котрй дуже посоловѣли и вже не бѣмкаютъ весело, бо корчма, тая діявольска резиденція опустѣла; пôддержуютъ єи вже лишь закордоньскй мужики, пючй пристрастно австрійску водочку, та двôрскй парубки. Програма вечера була богата: було вступне и прощальне слово, були декламаціи, були спѣвы хоромъ, — мѣжь иншими ôтспѣвано: „Козакъ пана не знавъ зъ вѣка“, „Дай дѣвчино намъ шампана“ и „Послухай гласъ“. Здалабъ ся намъ руска устава о товариствахъ, щобы знати, якъ собѣ въ кождôмъ случаю поступити, тымъ бôльше, що читальня має богато ворогôвъ, котрй чигаютъ на єи погубу. Безъ знаня уставы можна и съ властями дуже легко прійти въ колизію: и такъ ц. к. судъ повѣт. въ Сокалѣ засудивъ секретаря читальнѣ, п. Вас. Крипякевича, на 5 зр. кары за тоє, що доносячи о ôтчитѣ для членôвъ читальнѣ забувъ донести о годинѣ, въ котрôй ôтчитъ мавъ ôтбутися.

— **Зъ Залозець** пишутъ намъ: Дня 31 с. м. має ôтбутися въ пов. судѣ въ Залôзцяхъ росправа противъ молодцѣвъ, котрй пôдчасъ руского процесійного походу були убранй въ дальматики. Ихъ оскаржено о провину зъ §. 303. Въ тôй справѣ одержавъ о. М. Садовскій, самостôйный сотрудникъ въ Залôзцяхъ, слѣдуюче завôзванье: L. 3319. W sprawie karnej przeciw Janowi Klimowi i innym o występek z §. 303 k. potrzebne są do urzędowego użytku dalmatyki, których wedle zeznań prowizorów jest 2 pary, zaś według podania ks. G. Raczyńskiego 3 pary, w gr. k. cerkwi w nowych Założcach znajdujące się. Wzywam W. księdza, żebyś zechciał zarządzić, by te dalmatyki dnia 31 października 1882 do bióra mego niezawodnie dostawione były. Założce, dnia 23 paźdz. C. k. Sąd powiatowy. *Matwij Kaszewko.*

— **Зъ Рогатына** одержали мы слѣдуюче письмо: „На умѣщену допись въ ч. 78 „Дѣла“ маю честь заявити, що комитетъ рогатыньскій длятого не зарядивъ ôтвезеня зôбраного черезъ Всч. о. Боднаря збôжа для потерпѣвшихъ ôтъ повѣни Днѣстра, понеже потерпѣвшй були доси и суть заосмотренй въ живнôсть, зъ иншихъ жерелъ имъ черезъ комитетъ достарчену, и понеже комитетъ має на увазѣ тоє, що нещасливй єще бôльше, якъ черезъ ôсѣмь мѣсяцѣвъ будутъ потребувати помочи. Ôтпираючи про тоє замѣчену комитетови безчиннôсть и запевняючи ч. Редакцію, що нѣкто зъ дôткненыхъ повѣнею зъ голоду при Божôй и нашôй помочи не згине, упрашаю о помѣщенье нынѣшного спростованя въ найблизшôмъ числѣ Вашои часописи. — Рогатынъ дня 24 жовтня 1882. *Миколай Торосевичь*, предсѣдатель комитету“. — Съ пріятностею помѣщаємо наведене поясненье комитету рогатыньского на учиненый єму закидъ, що мимо кôлькоразового завѣдомленя не выдавъ розпорядженя, що має о. Боднарь учинити съ зôбранымъ для потерпѣвшихъ збôжемъ. Оповѣстити той фактъ мы уважали своимъ обовязкомъ pro publico bono, и мы надѣємося, що комитетъ рогатыньскій пояснитъ єго, а тымъ самымъ зможе усунути шкôднй въ такихъ справахъ непорозумѣня а то и недовѣріє. Однакожь и те мусимъ пôднести, що о. Боднарь певно не бувбы уважавъ потрѣбнымъ подавати того факту до прилюдной вѣдомости, колибъ комитетъ бувъ передъ тымъ подавъ таке заявленье, якъ нынѣшне. Въ интересѣ комитету и загалу булобъ пожаданымъ, щобы комитетъ и на будуще ôтъ часу до часу подававъ такй поясненя до публичнои вѣдомости, котрй мы завсѣгды съ пріятностею помѣстимо.

— **Другій выпускъ „Словаря“ проф. Евг. Желехôвского**

выйде въ першôй половинѣ слѣдуючого тыждня въ объемѣ 3 лексиконовыхъ аркушѣвъ (6 формъ) и коштувати буде 60 кр. (по 20 кр. за аркушь).

— **Тов. „Просвѣта“** завѣдомляе за посредствомъ „Дѣла“, що новопоявившійся „Календарь“ на р. 1883 вышле тôлько тымъ своимъ членамъ, котрй уплатили членьску вкладку за р. 1882. Кто зъ управненыхъ членôвъ не одержитъ „Календаря“, нехай въ протягу 14 днѣвъ зареклямуе. Пôзнѣйшй реклямаціи не увзгляднятся.

— **На Словарь Евг. Желехôвского** зложили на нашй руки: п. Е. Лукашевичь зъ Черновець (Новый свѣтъ, ч. 54) 4 зр.; о. Стефанъ Качала въ Шельпакахъ (Нове село к. Збаража) 1 зр., о. Н. Колтунюкъ, сотр. въ Мостахъ великихъ 1 зр. (Выпуски Словаря пересылае П. Т. Передплатникамъ самъ авторъ по обвѣщеню ихъ именъ въ „Дѣлѣ“).

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Левъ Гриневичь, сотрудництво въ Миколаевѣ; 2) Александеръ Левицкій, завѣдательство въ Ольхôвци; 3) Іоанъ Рудницкій, завѣдательство въ Стрѣлкôвцѣ.

Презенты получили оо.: 1) на парохію Бережниця о. Іоанъ Ивановичь; 2) на парохію Николаѣвъ, дек. роздôльского, о. Стефанъ Хоминьскій, парохъ въ Демнѣ, тогожь деканата.

До семинаріи принятый п. Вас. Глѣбовицкій на 2-гій рôкъ. *Цертификаты* получили пп. Левъ Тарнавскій и Ник. Красицкій.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: 1) Іоанъ Лозиньскій въ завѣдательство Горшина; 2) Алекс. Юрикъ въ завѣдательство Дроговыжа; 3) Август. Левицкій въ завѣдательство въ Палагичахъ; 4) Романъ Левицкій въ завѣдательство въ Турцѣ; 5) Іосифъ Харжевскій въ завѣдательство въ Акрешорахъ.

Конкурсъ розписаный: 1) на капелянію Неслухôвъ дек. буского, съ речинцемъ до 4 сѣчня 1883 и 2) на парохію Залесцѣ (съ Жиравою и Бородчицями) дек. ходорôвского съ речинцемъ до 11 сѣчня 1883.

Подяка.

Зъ придавленого болемъ тяжкимъ серця доводится менѣ нынѣ высказати вдячнôсть всѣмъ, що дали доказъ правдовои пріязни и спôвчутя въ моѣмъ невысказанôмъ горю. Дня 19 с. м. ôтбулися похороны найдорожшого серцю мому друга, найвѣрнѣйшои моеи жены Люцины. Якъ велика була моя любовь до Покôйнои и якъ тяжкою згадка про Єи утрату, такъ великою есть моя вдячнôсть для Всѣхъ, що взяли удѣлъ въ сумнôмъ для мене обрядѣ. Передовсѣмъ складаю найсердечнѣйшу подяку Впр. о. Фортунѣ, що не щадивъ труду и правдивого посвященя и зовсѣмъ безинтересовно занявся ôтправою богослуженя и ôтпровадженьемъ помершои на мѣсце спочинку. Ôттакъ пересылаю неменшу подяку всѣмъ другимъ Ôтцямъ духовнымъ, що брали участь въ похоронѣ, якъ Впр. оо.: катихитови Копытчакови, Бохеньскому, Ант. Чемериньскому, Олекс. Чемериньскому, Навроцкому, Левицкому и Д. Бачиньскому. Спаси-Бôгъ Вамъ Вч. Отцѣ за ôтпровадженье въ могилу Найдорожшого могу скарбу, спаси-Бôгъ за ôтраду, яку подалисьте роздертому серцю.

Іосифъ Чемериньскій, гр. к. прих. зъ Яблонова съ дочками Брониславою и Люциною; Аполинарій и Рожа Чемериньскй; Омелянъ и Генрика Мизь; Король и Марія Айзенбайсеръ и прочй.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда“, ул Францѣшканьска Ч. 7.

Третый выступъ Антонины Таньскои

Въ Недѣлю 13 (29) жовтня 1882

ЧОРНОМОРЦѢ

оригинальна народна оперетка въ 3 актахъ пôсля Кухаренка написавъ М. С., музика М. Лисенка, инструментувавъ В. Матюкъ.

Цѣны мѣсць звычайнй. Початокъ о год. 7.

ЛИТУРГІЯ

(въ партитурѣ 15 листôвъ) на 4 голосы мѣшаного хору укладôвъ переважно Д. Бортняньского, М. Вербицкого и А. Нанкого появила ся автографована на свѣтъ и продае ся по цѣнѣ 2 зр. 50 кр. съ пересылкою. — Змѣстъ литургіи слѣдуючій: Антифоны и Ектеніи, 8 Слава - Єдинородный, 7 Святый Боже, 2 Єлици, 1 Кресту Твоему, 9 Иже Херувимы, 3 Отца и Сына, 2 Вѣрую, 5 Милость мира, 6 Святъ, 7 Тебе поемъ, 5 Достойно есть, 1 О тебѣ радуется, 2 Ангелъ вопіяше, 4 Отче нашь, 9 Причастнôвъ, 3 Да исполнятся, 3 Христосъ воскресе, 1 Вознесися, 5 Буди имя Господне. — Кто бы хотѣвъ набути сю литургію по повысшôй цѣнѣ, зволитъ якъ найскорше (**бо не много вже есть на продажь!**) зголосити ся *до Ивана Кипріяна, слухача IV року богословія въ Перемышли.* 2—2

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣты“

на рôкъ 1883.

уложеный **Василемъ Лукичемъ.**

Содержанье: Ôтозва. Календарь историчный, астрономичный, церковный, памятный и въ приповѣдкахъ. **Мѣсяцѣ** зъ записками на кождый мѣсяць, при чѣмъ увзгляднено ôтмѣны мѣсяця, станъ воздуха, всхôдъ и захôдъ сонця и — календарь жидôвскій. **Часть информаційна:** Цѣсарска родина. Скалѣ стемплёвй. Рухъ желѣзниць въ Галичинѣ и Буковинѣ. Выказъ оплатъ стемплёвыхъ за важнѣйшй справы правнй и т. и. *Уставъ церковный на рôкъ 1883.* Товар „Просвѣта“ и складъ выдѣлу. (Стор. I—LXVIII). **Часть литературна:** Не можна бабѣ Парасцѣ вдержатись на селѣ. (Оповѣданье Левицкого-Нечуя.) — Зъ творôвъ Данила Млаки: Споминка славы и волѣ. При колысцѣ. Що робити, щобъ всѣмъ вгодити? Сумъ и надѣя. — Оксана. (Повѣстка пôсля Ц. Б. нап. Лукичъ.) — Бондарôвна. (Народна дума). — Безъ щастя, безъ долѣ... (Оповѣдане въ перекладѣ Лукича). — Три рады царя Соломона. (Оповѣдане въ перекладѣ Олены Л.). — Народнй оповѣданя про Канёвского. — Здоровле и хоробы. Лѣта. Смертельнôсть и родимôсть. Рôдъ. Темпераментъ. Наслѣдства ôтъ батькôвъ. — Дещо про воду. — Рады важнѣйшй на кождый мѣсяць. — Порадникъ господарскій. — Дещо про домашнй напитки. — Станъ нашого рôльництва. — Про знаряды господарскй. — Поясненя до деякихъ илюстрацій. Смѣшне. (Стор. 1—112). Рôжнй оголошеня. **Илюстраціи: Портреты:** о. Качалы, В. Барвѣньского, Нечуя-Левицкого, Г. Квѣтки и Б. Хмельницкого. **Будôвлѣ:** Памятникъ св. Володимира въ Кіевѣ и митрополича церковь св. Юра во Львовѣ. **Типы народнй:** Галицко-рускй и буковиньскй селяне. **Науки природнй:** Окулярникъ великанъ, тигръ бенгальскій, орелъ и слонъ. **Образъ:** Св. апостолôвъ Кирила и Методія. **Знаряды господарскй:** млынки, плуги, бороны, гибель до сѣножатей, сѣчкарнѣ, молотарнѣ и багато иншихъ. (Всѣхъ 30).

Выписане содержанье Календаря показуе, що часть информаційна и литературна дуже богатй, а **Уставъ церковный на р. 1883** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючй у „Просвѣты“ зъ провинціи долучаютъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимъ спѣшитися съ замовленями. „Календарь на р. 1882“ бувъ минувшого року до початку грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Краковска, ч. 14, 1 поверхъ.

Курсъ збôжа

зъ дня 24 л. жовтня 1882.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	8	15	8	85
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
Жито	5	75	6	5
Ячмѣнь	6	20	6	75
Гречка	6	30	6	55
Овесъ	4	80	5	15
Горохъ до варки	7	25	9	—
„ паст.	5	—	6	—
Выка	4	50	5	25
Кокорудза стара	6	40	6	85
„ нова	5	10	5	75
Рѣпакъ зимовый	13	25	13	80
„ лѣтный	11	–	11	50
Ржѣй (Льнянка)	10	50	11	25
Насѣнье льняне	9	25	11	75
Конюшина (передна)	20	–	55	-
Кминъ	22	—	25	—
Анижъ	24	50	27	50
„ плоскій	22	—	25	—
Хмѣль	200	—	270	–

Вдова по священику

шукае мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительниця дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **M. C. K. poste restante Надвôрна.** (1—10)

ОЛЕКСАНДРА КЛОСЕВИЧЪ

перенесла свою

РОБОТНО СУКОНЬ ЖѢНОЧИХЪ а заразомъ ШКОЛУ КРОЮ

зъ ул. Валовои на ул. Хорущины ч. 13, (I поверхъ).

Пріймае якъ доси замовленя на **выправы, сукнѣ спацеровй, верхи на футра,** заразомъ всѣлякй роботы, що входятъ въ объемъ кравецтва жѣночого: выконуе тотй якъ найстараннѣйше и пôсля послѣднихъ модъ **въ найкоротшôмъ часѣ.**

Панночки зъ провинціи, котрй хотѣлибъ користати зъ науки крою, можуть найти цѣлковите помѣщенье, порозумѣвшись впередъ листовно. (1—2)

ИЗИДОРЪ РАБНЕРЪ

при ул. Галицкôй, ч. 19 (напротивъ торговли паперу п. Козловского)

поручае П. Т. Публичности свôй добре заосмотреный

Складъ свѣжихъ товарôвъ модныхъ,

блаватныхъ, шовковыхъ и т. и.

Одержавъ такожь свѣжій транспортъ товарôвъ осѣнныхъ и зимовыхъ.

Дякуючи П. Т. Публичности за дотеперѣшнй взгляды, упрашаю, щобы и на дальше зволила удаватись до мене съ найчисленнѣйшими замовленями. (5—?)

УНИВЕРЗАЛЬНЙ ЗЕЛОВЙ ЛѢКИ

МОРИЗОНА ГИГАЙСТЕНЪ,

выроблений въ британскôй колегіи здоровля въ Лондонѣ, славнй въ Англіи и въ цѣлôмъ свѣтѣ, признанй многими лѣкарскими авторитетами и досвѣдченй черезъ миліоннй доконанй вылѣченя суть найпевнѣйшй средства для ôткрытя кореня якопсь недуги и для еи точного вылѣченя.

Зернята Моризона служатъ въ знаменитый способъ на всѣ случаѣ

нестравности, ôтразы до стравъ, тяготы жовчи и нервôвъ, на гостець и ревматизмъ, на жовтяницю, хоробы печѣнки, бôль нырокъ, гемороиды, золоту жилу, вередъ (фистулу), бôль въ крижахъ, на всѣ выпрыски хоробъ наскôрныхъ, бôль очей, водяну опухлину и т. и., и т. и.

Система Моризона основуесь на тôмъ: нечистота крови есть головнымъ жереломъ майже кождои недуги.

Черезъ довше уживанье лѣкôвъ Моризона злй соки ухиляются, кровь чистится и перемѣняесь въ нову живу струю житя.

Въ доказъ великого почитаня для Моризона нехай послужитъ тое, що черезъ чотырекрайцарову субскрипцію здвигнено въ Лондонѣ памятникъ, котрый служитъ на прикрасу мѣста.

Цѣны зернятъ Моризона:

1 пара малыхъ пуделочокъ Нръ 1 и Нръ 2 стоитъ 1·50 зр. а. в.
1 „ середныхъ „ Нръ 1 и Нръ 2 „ 3·20 „ „

Дôстати можна въ всѣхъ реномованыхъ торговляхъ.

Нашу генеральну агентуру заступае гурговна торговля **ЮЛІЯ ГРОССА въ Краковѣ.**

Англійска колегія здоровля,

6—8 **MORISON & C.** *London, 33. Euston Roap.*

Угорскй вина

бѣлй и **червонй**, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (3—25)

Для женьщинъ

съ поростомъ бороды

Depilatorium, средство до нищеня заросту,

пôсля методы проф дра **Бетхера.**

Многими фаховыми и другими часописями (якъ пр. „Ueber Land und Meer“ и др.) средство се похвально обговорене.

Безъ найменшихъ частинъ труячихъ, зовсѣмъ нешкодливе, не ослабляе нѣколи шкôры. Дѣлае сей-часъ вповнѣ и безъ болю. Уживанье просте. Цѣна 1·75 зр. а. в. франко за надôсланьемъ належитости въ австрійско-угорскихъ маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.

(Строга дискреція.)

F. Neter, Fahrgasse 104, Frankfurt a. Main.

11—12

Мимо пôдвысшеного цла

на скôлько запасы выстануть — поручае торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

Гербаты Конго ½ кил. зр. 2·—
„ родиннои „ „ 3·—
„ Melang de Moskau „ 4·—
„ Emperial . . . „ 5·—
„ найлуч. высѣвкôвъ „ 1·70

Кавы, на скôлько запасы выстануть найдешевше.

½ кильо Сантосъ . . —·68
„ „ Гутамаля . . —·72
„ „ Лягуайра . . —·84
½ к. Куба . . . . —·88
„ „ „ бôльшои . . —·92
„ „ Цейльонъ дрôб. . —·96
„ „ „ грубозерн. 1·—
„ „ „ найлучшои 1·04
„ „ Перловои . . . 1·04
„ „ Мока . . . . 1·—
„ „ Явы золотои . . 1·04

Свѣчки церковнй чисто стеариновй безъ жадного сурогату 500 грамôвъ або ½ кильо — за 50 кильо зр. **52.**

(5—?)

На сезонъ осѣнный и зимовый

поручаемъ въ найбôльшôмъ выборѣ

Матеріи вовняни | Плюшѣ и оксамиты | **Шовки** и адамашки | Суконця и флянелѣ | **Шалѣ** и хустки

ВАСИЛЯ ТОВАРНИЦКОГО НАСЛѢДНИКИ

(Стахевичь и Абрысовскій)

Львôвъ, ринокъ, ч. 32.

Пробы высылаемъ на жаданье ôтворотною почтою франко. 6—6

ТЕРСТЕНЬСКА ЛЬОТЕРІЯ ВЫСТАВОВА

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючй выгранй:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр. — 100 по **100** зр. — 200 по **50** зр. — 542 по **25** зр. — разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Кромѣ того еще много другихъ побôчныхъ выграныхъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставцями.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (8—10)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: Володимиръ Барвѣньскій.

Зъ друкарнй Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 81. Львôвъ, Середа 20 жовтня (1) листопада 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

VII. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Политика шовинизму.

IV.

(Якъ доси ôтносились галицкѝ Поляки до „рускои справы“?)

Ледво чи есть у Полякôвъ яка друга справа такъ много обговорювана, а мимо того такъ мало розъяснена, якъ „справа руска“. Есть се желѣзный вовкъ въ политицѣ галицкихъ Полякôвъ. Загалъ галицкихъ Полякôвъ зовсѣмъ не знае, що се такого на дѣлѣ та „руска справа“, о котрôй ему приходится чути и читати найрôжнороднѣйшѝ, часто надъ всяку мѣру дивовижнѝ поговôрки и суды. Тѝ жь знову не многѝ зъ Полякôвъ, що знаютъ гдещо о тôй справѣ, знаютъ еи звычайно дуже односторонно, або хочь и знаютъ, то не маютъ смѣлости, ясно высказувати свôй поглядъ передъ свѣтомъ зъ боязни передъ упередженою опинією польскою. Зъ того выходитъ, що такѝ люде звычайно що иншого говорятъ въ чотыри очи, а що иншого публично. Такимъ чиномъ говорятъ передъ польскою суспôльностею о рускôй справѣ публично тôлько тѝ, що свѣдомо не хотятъ выявити щирои правды а своими тенденційными выводами думаютъ прислужитись справѣ свого народа. Мы вже неразъ говорили про ту тенденційнôсть въ обговорюваню „рускои справы“ и показували потребу основнои змѣны сеи тактики галицко-польскихъ менторôвъ политичныхъ. Тожь и не потребуемо тутъ на ново повторятись, а скажемо тôлько съ глубокимъ жалемъ, що доси не бачимо въ тôмъ взглядѣ великои змѣны и що кромѣ однои „Reform-ы“ майже вся проча галицко-польска праса осталась зовсѣмъ непоправною, а на скрôзь вѣрною своѣй давнôй тактицѣ, мимо того, що сего року якъ разъ була ôтповѣдна пора до того, заняти ясне становище въ „справѣ рускôй“.

Съ великою безсторонностею озываеся въ тôмъ взглядѣ авторъ брошуры „Polityka Nerwów“.

„Пытанье о Русинахъ въ публицистицѣ, — говоритъ п. A. Z. — стоитъ не ôтрадно. Поминаю *Czas*. Я его розумѣю: есть папска буля! Супротивъ неи счезаютъ всякѝ иншѝ взгляды, счезае навѣть сама польска справа. Roma locuta! — Вже тяжше зрозумѣти львôвскѝ, такъ званѝ демократичнѝ (lucus a non lucendo!!) дневники, що то завсѣгды заявляются противъ Єзуитôвъ, а однакожь коли Єзуитôвъ вôзвано противъ Русинôвъ, кличутъ: „най жіютъ Єзуиты!“ Але годѣ, кождый знае, що его болитъ. Во Львовѣ, на мѣсци самои борôбы, умы такъ розъярені, що годѣ спокôйно говорити о рускôй справѣ, а знову дневники не суть независимѝ и мусятъ поводитись ôтповѣдно до вѣтру, що вѣе ôтъ ихъ предплатникôвъ. — *Reforma*, по намыслѣ троха за довгôмъ, заняла здорове, польске становище. Съ жалемъ застерѣгалася передъ Русинами, що папска буля се не польска политика. Не великои це ваги, якъ тамъ кто зъ насъ (Полякôвъ) настроеный взглядомъ Єзуитôвъ; а йде о то, якъ дивлятся на ту справу тѝ, котрыхъ она дотыкае: Русины. А скоро Русины чуютъ и розумѣютъ, що Єзуиты не для нихъ але противъ нихъ, то намъ, що то стремимо до щасливого розвязаня спору, слѣдуе рѣшучо прихилитись до погляду Русинôвъ. — За *Reform*-ою пôйшовъ въ цѣлости *Dziennik poznański*. Тогды доперва и *Gazeta narodowa* завагалася и подалася назадъ, (не зовсѣмъ! Пр. Ред. „Дѣла“) Остався самъ одинъ *Dziennik polski* доси собѣ вѣрный, яко офиціяльный мониторъ политики помиреня Русинôвъ за помочею Єзуитôвъ. Треба жалѣти, що Русины можутъ указувати хочьбы лише на одну нашу (польску) газету, для доказу, що буля се „польска интрига“ и тымъ можутъ пôддержувати агитацію. — Але й *Reforma* скоро озвалася въ статіи, впрочѣмъ найжичливѣйшôй для Русинôвъ, въ такôй мысли: „нема рускои интелигенціи, съ котрою могли бы мы вести переговоры; тожь остався тôлько безпосередна праця польскои суспôльности надъ рускимъ людомъ.“ Очевидно, що тутъ *Reforma* мала добру волю, а зле робила, божь переходячи до самои рѣчи пытаемо: кто зъ насъ стыкаеся щоденно съ людомъ и на него вплывае? Чи дворы? певно; але не думаю, щобы дворы всхôднои Галичины въ загалѣ вызначалися такою ревностею, щобы выключно по ихъ працѣ можна надѣятися достаточныхъ наслѣдствъ. На кождый случай се рѣчь певна, що священикъ, дякъ, учитель, урядникъ руского роду —, поминенѝ а не приедненѝ, — незрôвнано бôльше зможутъ попсувати, якъ дворъ направити. Тажь дôзнали мы досыть за давного правленя въ Австріи, а нынѣ дôзнаемо въ забраныхъ краяхъ въ Россіи, якъ заграеся людовый atout противъ интелигенціи; а однакожь и найгеніяльнѣйшѝ комбинаціи правительства, попертѝ чаромъ власти, въ нѣщо обертались. А наконець, чи годится намъ уживати противъ рускои интелигенціи тыхъ самыхъ средствъ, якихъ уживали и уживаютъ противъ нашои чужѝ правительства? Тожь рада, предкладана *Reform*-ою, есть непрактична, може принести бôльше шкоды якъ пожитку, а въ додатку некрасна.“

„П. Павло Попель, накликуючи (въ брошурѣ: List otwarty do Wgo St. Polanowskiego) полагодити справу (руску) въ дорозѣ суспôльнôй — влучивъ въ саме ядро. Але его слово впало на скалу, а не на плододайну рôлю, скоро такій мужь якъ п. Поляновскій, ôтповѣвъ ему, що зовсѣмъ не треба нѣякихъ новыхъ практикъ, бо все йде и дѣеся якъ найлучше и що навѣть нема нѣякои рускои справы ôтъ часу Люблиньскои уніи! Розпука бере чоловѣка на таку реплику. Чогожь тутъ теперь надѣятись ôтъ обывательства звычайнои мѣры?... Я надѣявся, що *Reforma* пôйме листъ Попеля якъ „воду на свôй млынъ“, що пôдхопитъ его раду и высвѣтитъ еи живою, теплою, сердечною аргументацією. Тажь се булобъ зовсѣмъ природно, колибъ *Reforma* була выступила съ чимсь подôбнымъ, якъ п. Попель, але що се мужь зъ помежи римскихъ найбôльше римскій, накликуючи до суспôльного рôвноуправненя, зазначивъ, що се було блудомъ, а навѣть злочиньствомъ политичнымъ, коли (въ Польщѣ) ôтмовлено въ сенатѣ крѣсла рускимъ епископамъ, — то судъ такій зъ устъ сего мужа мае сто разы бôльшу вагу. А тымъ часомъ чимже збула *Reforma* сей листъ Попеля? Самыми кпинами и закôнчила вправдѣ кречными словами, але все таки въ такôй мысли, що ось si tacuisses... Я ажь обѣручь за голову схопився! Коли *Reforma* такъ собѣ поступила для того, що п. Попель належитъ до иншого сторонництва, то тымъ гôрше. Хоче *Reforma* причинитися до жизненныхъ реформъ, то най не робитъ факційнои опозиціи и не зважае на то, кто говоритъ, але що говоритъ. А коли се противникъ, що стоитъ въ якôй справѣ за еи думкою, то се еще лучше“.

„Скоренько поспѣшивъ *Czas* розвязати пытанье по свому. Немовьбы въ ôтповѣдь п. Попелеви — а було се по булѣ и по львôвскôмъ процесѣ, — обôзвався менше-бôльше въ сей способъ: „а нумо, годѣ, бодай чи вже не за богато у насъ написалися и наговорилися о рускôй справѣ, теперь пора дѣлати, здаймося вже на власть церковну и свѣтску“. А вжежь! бо ктожь иншій приверне ладъ, якъ не правительство и Римъ? А привернути ладъ, чижь се не все одно, що порозумѣтися? Нѣ? — А ось дивѣтъ та пригадайте собѣ, чому то Россіяне стôлько разôвъ привертали ладъ въ Варшавѣ, а чомужь то они еще не порозумѣлись, не погодились съ Поляками? Еще нѣ? — Се, що розправляе *Czas*, дуже похоже на бравуру пôсля шампану... Такъ отже въ нашôй публицистицѣ нема и слѣду початкôвъ розвязаня справы“.

„По теперѣшнôмъ соймѣ (брошура „Polityka Nerwów“ писана еще въ часѣ засѣдань сойму. Пр. Ред. *Дѣла*) тожь не надѣятися якои небудь помочи. Въ добѣ депресіи розбитѝ, на дусѣ пôдупавшѝ, соймовѝ послы пôйшли за покликомъ котеріи и безъ мысли подавали пôдмогу на интернатъ... не зважаючи на голосы Русинôвъ: „се рускѝ Єзуиты, не хочемо ихъ“ и безъ взгляду на грозьбы Русинôвъ. Подавано отже помôчь не для Русинôвъ, але противъ Русинôвъ и польскимъ посламъ навѣть на гадку не прійшло, якôбы то намъ було до смаку, колибъ такъ за давныхъ часôвъ пр. було захотѣло правительство закладати интернаты, щобы насъ згерманизувати. Вымовляются тымъ, що нѣкого не силуеся до интернату, але се нѣяка вымôвка: о, добра страва и тепла одежа се неразъ буває примусомъ найгôршого рода: приневолююча покуса нужды, котрôй можутъ опертися тôлько выняткові натуры. Тожь довели тымъ польскѝ послы до того, чого зовсѣмъ не бажали. Одною ухвалою сполучили всѣхъ Русинôвъ, жаль сказати, противъ насъ“.

Такъ пише самъ Полякъ о дотеперѣшнôмъ поступованю галицкихъ Полякôвъ съ Русинами. Кто мае незакрытѝ очи, сей муситъ признати, що на тôй самôй точцѣ стояли и доси стоятъ ôтносины Полякôвъ до Русинôвъ и нѣ троха подальше сеи точки не поступили. Колибъ авторъ брошуры „Polityka Nerwów“ бувъ задумався еще надъ „Macierzą Polską“, здвигненою во Львовѣ въ надто видимыхъ цѣляхъ, ôнъ бувбы и тутъ побачивъ, що навѣть и позасоймовѝ провôдники польскои политики, найвплывовѣйшѝ мужѣ польскои суспôльности не далеко ôтскочили ôтъ тои тактики, за яку п. A. Z. такъ справедливо докоряе польскимъ посламъ. Выходитъ, що и „суспôльна праця“ на дорозѣ „рôвноуправненя“ у галицкихъ Полякôвъ не може поки що розвиватись тою дорогою, якои бажавъ п. П. Попель въ своѣмъ листѣ до Ст. Поляновского.

ЯКЪ ЛЮДЕ СОБѢ ВЪ НУЖДѢ ДАЮТЪ РАДУ?

(Дальше и конець.)

Якъ взнесла и людска була идея руководяча завязаньемъ консумційного товариства въ Цириху, показуе першій параграфъ его устава. Тамъ сказано: „Товариство замѣряе зближити консумента съ продуцентомъ черезъ набутье продуктôвъ у самого жерела, щобы тымъ способомъ обезсилити лихваря, що черезъ пôдвыжшенье цѣнъ и фалшованье товарôвъ вызыскуе такъ продуцента якъ и консумента и т. д.“ Такѝ рѣчи пишутъ и переводятъ въ дѣло жителѣ краю, въ котрôмъ просвѣта обгорнула цѣле населенье и стоитъ вже на высокôмъ ступени, краю, где майже кождый житель на стôлько розвиненый, щобы не датися ошахрувати лихваревиперекупцеви. Якажь муситъ бути потреба купецкого осередка въ краю, где просвѣта такъ низько стоитъ, якъ у насъ, а где стôлько тысячь людей (коли можна ихъ такъ назвати) займаются шахрайствомъ? Коли мешканцѣ одного мѣста або робôтники однои фабрики потрафили розвинути таку дѣяльнôсть и знайти прихильникôвъ и купуючихъ, для чогожь мы — нарôдъ, такъ довго думаемо надъ одною однѣсенькою гуртовою крамницею, где на се ждутъ не сотнѣ купуючихъ, а миліоны?

Мы зачали нашу розмову о товариствахъ консумційныхъ и до теперь обговорили въ коротцѣ тôлько двое с. е. рочдельске и цирихске, а такъ якъ описуванье другихъ подôбныхъ товариствъ завелобы насъ далеко и потребуе богато часу, то мусимо на теперь задоволитися хоть тыми двома, бо думаемо, що вже тыхъ прикладôвъ буде достаточно, щобы поняти, якъ собѣ люде даютъ раду, коли ихъ бѣда тисне. Першимъ товариствомъ мы показали, або хоть хотѣли показати, що навѣть простѝ неученѝ люде можутъ здобутися на велику мысль и перевести еи въ житье, коли переймутся тымъ дѣломъ, що такъ скажемо, до кости; другимъ примѣромъ мы хотѣли показати, якъ треба дѣла берегчи, щобы оно не пропало, коли выкликали его обставины. Зъ обохъ примѣрôвъ видно, якѝ матеріяльнѝ, ба навѣть и моральнѝ користи можна осягнути товариствами, коли люде ними управляютъ. На закôнченье нашои статіи наведемо гдеякѝ правила здобутѝ не теорією але практикою, якѝ при заснованю и веденю товариства треба мати на оцѣ. Слѣдячи за розвоемъ товариствъ и перечитуючи ихъ исторію, можемо бôльше менше поручити слѣдуючѝ правила кождому новозавязуючомуся товариству.

Першимъ дѣломъ кождого новозавязуючогося товариства есть студія терену, на якôмъ розпочинаеся дѣяльнôсть, щобы не втягати въ дѣло рѣчей, котрыхъ нѣкто не потребуе.

Розпочати насамперѣдъ операцію поодинокими рѣчами, котрыхъ ôтбутъ запевненый, а потому розвивати дѣло що разъ дальше але постепенно.

Золотымъ правиломъ при закупнѣ есть: въ жаднôмъ случаю не пріймати за доставцѣвъ тыхъ, що суть самѝ дрôбными продавцями, — старатися дôйти якъ найблизше до самого жерела.

Купецке предпріемство повинно опиратися тôлько на власнôй помочи, а нѣколи на грошевыхъ протекторахъ.

Кожда подôбна институція повинна старатися, якъ тôлько покажеся способнôсть, мати свôй дôмъ. Хата товариска пôддержуе его звязь и додае ему ôтваги.

Зъ початку выбирати въ управу мало людей, але добôрныхъ и дѣломъ перенятыхъ. Неученыхъ але досвѣдченыхъ поставити на рôвнѣ съ учеными при управѣ, тôлько кождого на властивôмъ ему мѣсци. Першій выбôръ управы есть найважнѣйшій, тутъ треба осторожно поступати и безвзглядно на становища тыхъ, що маемо ихъ выбирати, бо одинъ може бути дуже добрымъ проповѣдникомъ, але нѣчимъ яко директоръ банку або политикъ.

Выстерегатися треба частои змѣны въ управѣ а особливо на высшихъ мѣсцяхъ; втягати въ управу новѝ силы але старатися на скôлько можна задержати выпробованѝ старѝ силы. Предпринимати цѣлковиту змѣну управы тôлько въ найгôршихъ случаяхъ.

Управа и члены товариства повиннѝ веденье дѣлъ все мати на оцѣ и при кождôй найменшôй неправильности въ дѣловодство вглянути и направити безъ взгляду на личнôсть, котра допустилася безпорядкôвъ. Контроля повинна бути безпартійна и строга.

Урядникамъ а навѣть членамъ управы слѣдуе вызначити нагороду, щобы ихъ съ дѣломъ звязати. Въ Англіи прим. дôстаютъ всѣ урядники сталу платню безъ тантіемы, въ Нѣмеччинѣ и Швайцаріи дôстаютъ меншу платню, але до того тантіему ôтъ чистого доходу; касіеръ дôстае $^3/_4$% а факторъ $2^1/_4$%. Мы уважаемо англійску систему за практичнѣйшу.

Точно и ясно означити кругъ дѣяльности управляючои рады и урядникôвъ регуляминомъ, щобы одинъ на другого не спускався въ дѣловодствѣ. Систему директоріяльну, якъ се въ Англіи практикуеся, уважаемо за практичнѣйшу въ купецкихъ товариствахъ; — о тôмъ говорятъ вже члены цирихского консумційного товариства.

Уникати скôлько можна всякихъ партійностей въ товариствѣ, бо она може дѣло якъ найскорше обалити.

Усувати безвзглядно и безъ милосердія всякѝ непріязнѝ и егоистичнѝ елементы въ товариства а особливо въ управы, бо нѣчимъ недаючійся заступити елементъ товариского житя, есть и буде — **згода**.

Ой згода, згодочко, якже съ тобою у насъ зле стоитъ! Ты опустила насъ, проклятье твое ты намъ оставила — тожь мы бѣдуемо и пропадаемо безъ тебе. — Ей батьки-проводирѣ! подумайте чи не можьбы съ гуртовою крамницею и згоды завести у насъ? Якъ не захочете перепросити згоды, то знайте, що мы самѝ перепросимо, а Вамъ пригадаемо Крылова басню про „Гуси и т. д.“ и пôшлемо Васъ шукати другихъ дѣточокъ, котрыми будете могли такъ заправляти, якъ нами до теперь. Побачите!

Львôвъ, въ жовтню 1882 р.

Василь Нагôрный.

Щобы дѣло головнои крамницѣ можна якъ або такъ порѣшити, потреба конче знати, где и якихъ товарôвъ на селѣ потреба. Позаякъ анкета купецка, на скôлько менѣ звѣстно, до сего часу такихъ даныхъ не зôбрала, то я, рѣшився просити всѣхъ, що интересуются симъ дѣломъ, а особливо нашихъ сельскихъ

и мѣйскихъ купцѣвъ, щобы зволили подати менѣ (найлучше посредствомъ редакціи), якû товары маютъ ôтбутъ на селѣ и бôльше-менше скôлько его рôчно можна збути. Я зберу се и уложу маленьку статистику, а зъ того увидимо, чи треба гуртовои крамницѣ чи нѣ, яка она мае бути, съ якими фабриками належитъ о тôмъ говорити и т. д. П. редакціи нашихъ газетъ зволятъ помѣстити въ своихъ журналахъ се заявленье, и дотычнû донесеня пріймати, а коли збереся ихъ кôлька, присылати на мôй коштъ за рецеписою пôдъ моимъ адресомъ: *Василь Нагôрный во Львовѣ, улиця Линдого нр. 3.*

Упривилеёванû лихварѣ.

Въ справозданяхъ зъ соймовыхъ засѣдань була вже згадка про сегорôчнû розправы въ соймѣ надъ *„ц. к. уприв. галиц. Закладомъ кредитовымъ селяньскимъ“*. Сеи послѣднои фирмы уживае у насъ банкъ, що въ популярнôй мовѣ называеся старымъ селяньскимъ або просто старымъ хлопскимъ банкомъ. Та сама популярна мова надала ему у придане еще осôбну, для загалу зрозумѣлѣйшу фирму „хлопскои шкôры“. О тôй то такъ загально знанôй и стôлько обговорюванôй фирмѣ подало кôлька-найцять селянъ захôднои Галичины чотыри петиціи до львôвского сойму. Петиціи придѣлено правничôй комисіи и п. В. Ковальскій здававъ справу именемъ сеи комисіи передъ соймомъ. Справозданье п. В. Ковальского заслугуе въ великôй мѣрѣ на увагу. Се важный причинокъ до исторіи нашои злощаснои культуры галицкои, се та сама вправдѣ стара, але доси все еще неперестарѣла пѣсня о селяньскôй нуждѣ, що еи спѣваютъ нашû patres conscripti вже кôлька лѣтъ, але доси все еще не змогли нею добитись послуху тамъ, где треба, с. е. у правительственныхъ кругахъ, котрû едино маютъ силу, перевести стôлько пожадану ревизію статутôвъ старого банку селяньского. Кто знае, чи и теперь ухвалена резолюція, взываюча правительство, щобы перевело ревизію ц. к. упривилеёваныхъ институцій кредитовыхъ, а именно ревизію ц. к. упривилеёваного галиц. банку селяньского, — не останеся лише одною ефектовною пѣснею безъ видимого наслѣдства въ дальшихъ кредитовыхъ операціяхъ сего банку. Але справозданье п. Ков. власне мае ту добру сторону, що не поперестае на тôй резолюціи, але и поясняе дорогу, котрою и саме селяньство, пригнетене банковою лихвою, и совѣстнû судіи и порадники народнû можутъ вже теперь не безуспѣшно боротись противъ упривилеёваного лихварства. Се справозданье мае свою важну сторону правну, где показано по перше, що „ц. к. уприв. галиц. Закладъ кредитовый селяньскій“ въ своихъ кредитовыхъ операціяхъ съ своими селяньскими довжниками допускався простои лихвы, а по друге, що существуючû законы о лихвѣ зъ 19 липця 1877 и 28 мая 1881 маютъ бути приложенû до такихъ операцій банково-лихварскихъ, що, значитъ, суды маютъ право, а взглядно обовязокъ, по мысли сихъ законôвъ въ даныхъ случаяхъ прикладати приписы сихъ законôвъ практично до банковыхъ операцій съ нашими селянами и вызволяти ихъ зъ тяжкихъ оковъ упривилеёваного лихварства.

Ось тому уважаемо за ôтповѣдне подати въ цѣлости справозданье п. Ковальского въ надѣѣ, що оно прійде въ немалу помôчь такъ самымъ дôткненымъ довжникамъ селяньского банку, якъ и нашимъ судіямъ, котрымъ добро народа не може и не повинно бути рôвнодушнымъ.

„Минуло вже тринайцять лѣтъ, — говоритъ п. К. въ своѣмъ справозданю, — ôтъ коли ц. к. уприв. гал. Закладъ кредитовый селяньскій дѣйствуе въ нашôмъ краю, — маемо отже достаточно досвѣду такъ о его дѣяльности якъ и о наслѣдствахъ сеи дѣяльности. Знаемо, що въ хвилѣ, коли повставъ селяньскій банкъ, станъ нашого селяньства тожь само не бувъ добрый; бо вже допущена р. 1850 загальна свобода выставляти векслѣ, а еще бôльше знесенье лихвы въ р. 1868 вплынули дуже некористно на економичный розвôй и на уморальненье нашого люду. Нашû селяне еще до недавна передъ тымъ обходилися безъ затяганя пожичокъ, а навѣть за довгъ боргованя напиткôвъ повысше 2 зр. не можна було ихъ въ судовôй дорозѣ потягати до отвѣчальности. Коли знесено дотычачû приписы (министер. розпорядженями зъ 3 серпня 1860 ч. 197. Д. з. д.) и допущено подѣльнôсть грунтôвъ, селянинъ нашъ стався справдѣ неограниченымъ властителемъ всего, що мае, и може самовôльно розпоряжатись собою и своимъ маеткомъ. Зъ такого положеня свобôдного а недосвѣдченого селянина скористали капиталисты-спекулянты, а вхопивши разъ его въ свои сѣти вызыскували его безъ милосердія и не выпускали зъ рукъ, ажь поки не обдерли его зъ всего, що мавъ. Було се у насъ вôйшло въ звычай, що ôтъ 1 зр. а. в. оплачувано проценту тыжднево до 2 крейцары с. е. 104% рôчно, и мало кто удѣлявъ властителямъ малыхъ посѣлостей таньшого кредиту.“

„Въ наслѣдство того велике число задовженыхъ селянъ, не маючи змоги ôтповѣсти зъобовязанямъ супротивъ захланныхъ лихварѣвъ, утратило въ дорозѣ примусовôй весь свôй маетокъ. Кожда судова регистратура переповнена стосами такого рода актôвъ екзекуційныхъ — и годѣ дивуватись надъ симъ достаткомъ, скоро черезъ довгій протягъ лѣтъ терпѣлося подôбнû надъужитя и формально допускано вывлащеня селянъ. Середъ такого заколоту въ нашôй суспôльности появляеся кредитовый закладъ селяньскій и чижь може се кого дивувати, що заразъ находитъ потрѣбныхъ пôсля своихъ статутôвъ до уконституованя (арт. 95) десять тысячь посѣдачѣвъ меншихъ посѣлостей готовыхъ до заявленя, що приступаютъ до сего нового закладу и обовязуются складати удѣлы до закладового фонду и вплатити готôвкою першу вкладку. Тажь сей закладъ, выступаючій пôдъ знаменемъ ц. к. орла, принявъ въ своихъ статутахъ (арт. 1) за *цѣль*: достарчити властителямъ меншихъ посѣлостей грошей, до *розвою господарства* потрѣбныхъ, (арт. 30), готовъ ôнъ давати селянамъ задатки (= залички) *на закупно господарского инвентаря и на покрытье щорôчно въ господарствѣ повторяючихся выдаткôвъ*, яко капиталъ оборотовый пôсля арт. 31 готовъ ôнъ удѣляти своимъ членамъ пожички, а то *на улучшенье грунту, на закупно або розширенье тогожь, на сплату спадщинныхъ частей, або цѣны купна*, яко капиталъ вкладовый.“

„И не безъ симпатіи повитано зразу сей закладъ, — бо вже само обниженье проценту зъ практикованыхъ 104% на 12% рôчно ставало великою заохотою и принадою. Але и сей оманъ не потревавъ довго, бо скоро показалося, що сей закладъ може вправдѣ черезъ удѣленье пожички хвилево здержати у гдекотрыхъ господарѣвъ матеріяльну руину, але не може еи усмирити а тымъ менше тревало ухилити — а вже нема и мовы о тôмъ, щобы черезъ сей закладъ довести нашихъ селянъ до добробыту, а бодай удержати ихъ въ выплатности и спосôбности до користаня зъ нового кредиту“.

„Се наше заявленье есть лише повтореньемъ того, що не лишь публицистика, але и поважнû згромадженя и суды неразъ вже высказали. Кôлька случаѣвъ зъ придѣленыхъ намъ петицій выстарчитъ навести, щобы пояснити станъ рѣчей. И такъ:

а) Иванъ Гонсьоръ зъ Блажова на затягнену пожичку въ заведеню селяньскôмъ въ р. 1871 въ сумѣ 300 зр. одержавъ готôвкою 260 зр., а хочь вже 810 зр. заплативъ, то заведенье домагаесь еще ôтъ него 150 зр.;

б) Вав. Мацьолекъ зъ Пйонтковы на пожичку 250 зр. одержавъ 203 зр., ôтдавъ вже 275 зр., а еще жадаютъ ôтъ него 278 зр.;

в) Иванъ Муха зъ Пйонтковы на пожичку 400 зр. дôставъ готôвкою 330 зр., сплативъ 270 зр., а жадаютъ ôтъ него еще 800 зр.;

г) Павло Рыбка зъ Блажова на 500 зр. сплативъ 1000 зр., а жадаютъ еще 600 зр.;

д) Павло и Мих. Шаля на 600 зр. одержали 400 зр., заплатили 660, а жадаютъ еще ôтъ нихъ 700 зр.;

е) Войт. Августиновичь зъ Кольбушовы долѣшнои на пожичку 1.000 зр., затягнену въ р. 1874, одержавъ лише 746 зр. 13 кр., заплативъ вже 1075 зр. 41 кр., а жадаютъ еще ôтъ него 1643 зр. 24 кр“.

„Наведенû числа показуютъ якъ найяснѣйше цѣлу пропасть ситуаціи, въ котру попадаютъ тіи, що шукаютъ помочи въ банку селяньскôмъ. А если еще розважимо спостереженя що до финансованя, якимъ руководится тое заведенье пôсля подань товариства охороны меншои власности земскои въ Мѣльци, то не можемъ повздержатись ôтъ заопиніованя, що анѣ селяне нашû для того заведеня, анѣ знову те заведенье для нашихъ селянъ не суть ôтповѣднû“.

„Высокій соймъ мавъ вже неразъ случайнôсть застановитися надъ жалобами селянъ, задовженыхъ въ заведеню селяньскôмъ, а зъ причины внесеня посла гр. Круковецкого, поставленого минувшого року що до змѣны уставу того закладу, ухваливъ выс. соймъ на своѣмъ засѣданю дня 24 жовтня 1881 р. пôсля внесеня комисіи правничои слѣдуючу резолюцію: „Соймъ взывае ц. к. правительство, щобы статуты ц. к. уприв. галицкого кредитового заведеня селяньского, якъ такожь статуты другихъ упривилеёваныхъ институцій кредитовыхъ въ ôтповѣднôй дорозѣ пôддало ревизіи и зарядило, щобы бодай о тôлько тû статуты змѣнено, щобы они не ставали причиною упадку добробыту людности и не мали привилею допускатися такого поступованя, за яке устава державна зъ дня 19 липня 1877 Ч. 66 Д. з. д., а взглядно зъ дня 28 мая 1881 Ч. 47 Д. з. д., выдана противъ нерételному поступованю при удѣлюваню кредиту, потягае приватныхъ вѣрителѣвъ до карнои отвѣчальности“. Зъ актôвъ выдѣлу краевого пересвѣдчаемось, що въ наслѣдство тои резолюціи, удѣленои правительству, ц. к. президія намѣстництва своею ôтзвою зъ дня 11 мая 1882 Ч. 3912/пр. завѣдомила выдѣлъ краевый, що рескриптомъ министерство справъ внутренныхъ зъ дня 14 цвѣтня Ч. 1604 поручило выслѣдити точно станъ рѣчи и представити собѣ ôтповѣднû внесеня. О скôлько же повысша ухвала соймова бажала запобѣгчи нерételному, лихварскому поступованю закладôвъ кредитныхъ при удѣлюваню пожичокъ, заявивъ п. министеръ, опираючись въ тôй мѣрѣ на выреченю ц. к. министра справедливости, що уставы державнû зъ дня 19 липня 1877 и 28 мая 1881 маютъ застосованье до такого поступованя“.

„Се твердо высказане рѣшенье выс. правительства що до стосованя уставъ о лихвѣ, а въ даныхъ случаяхъ такожь що до операціи закладôвъ кредитовыхъ, може вже насъ потроха заспокоити и подати надѣю, що по выказаню условій, домаганыхъ въ §. 1 наведеныхъ вже уставъ, ц. к. суды будутъ ôттеперь выдавати одностайнû рѣшеня, а черезъ те зникнутъ всякû сумнѣвы, якû доси пôдъ тымъ взглядомъ заходили. Нашъ поглядъ выдаеся намъ тымъ бôльше умотивованымъ, скоро розважимъ, що и розпорядженье министерства стану и справедливости зъ дня 28 жовтня 1865 ч. 110 Д. з. д. не противится зовсѣмъ такому правному поглядови. Тое розпорядженье, котре становитъ вынятки ôтъ загальныхъ уставъ судовыхъ и котре есть допущене на рѣчь закладôвъ кредитовыхъ, застерѣгае въ арт. VII выразно, що привилеѣ кредитовыхъ закладôвъ гаснутъ въ тôй мѣрѣ, о скôлько они зôстанутъ змѣненû за выданьемъ новыхъ уставъ, нормуючихъ дотычащû ôтношеня на користь загального обороту. Отжежь уставы зъ рр. 1877 и 1881 засуджуючû лихву, суть власне уставами загальными, котрû въ §. 7, а взглядно въ §. 14 становлятъ вынятки лише для справъ чисто торговельныхъ, а до котрыхъ то послѣднихъ не можна въ жаденъ спосôбъ зачислити пожичокъ, удѣлюваныхъ черезъ банки сторонамъ приватнымъ. Зъ сего ясне заключенье, що и заклады кредитовû при условіяхъ, добаченыхъ въ тыхъ уставахъ, пôдлягаютъ конечно ихъ постановамъ“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Зъ Краины.*) Якъ мы вже свого часу доносили, Словенцѣ одержали першій разъ при сегорôчныхъ выборахъ до рады мѣста Любляны бôльшôсть. Доси въ радѣ мѣскôй все верховодили Нѣмцѣ и господарювали такъ, якъ имъ було любо: дбали лишь о нѣмецкû школы, языкъ урядовый всюда заводили нѣмецкій; розумѣеся, що такожь урядовымъ языкомъ рады мѣскои бувъ языкъ нѣмецкій. Теперѣшна рада ухвалила запровадити языкъ словеньскій яко урядовый въ бюрахъ магистратскихъ, почавши ôтъ 1 сѣчня 1883. Такожь рада мѣста именувала хорватского епископа патріота дра Штросмаера почетнымъ обывателемъ мѣста Любляны.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Дневникарскû розговоры про вôйну межи Россією а Австрією и Нѣмеччиною.*) Россійскû, нѣмецкû и австрійскû дневники не перестаютъ обговорювати можливого случаю вôйны межи Россією а Нѣмеччиною и Австрією. Въ Нѣмеччинѣ появилась сего року такъ сказати цѣла военна литература на тему сеи вôйны и розумѣеся вызвала такижь численнû статіи въ россійскихъ дневникахъ. Треба однакожь признати, що коли въ нѣмецкихъ голосахъ бодай въ певнôй части объявився духъ военный, то россійскû дневники майже всѣ ôтзывались миролюбиво, заявляючи, що Россія не мае интересу, вызывати заколоту европейского спокою. Послѣдными часами знову голоснѣйше заговорили про сю тему военну австрійскû дневники, а именно ческû. Narodni Listy замѣстили широку статю п. з. „Мы не хочемо вôйны съ Россією“. Органъ молодыхъ Чехôвъ пôдноситъ, що гадка вôйны съ Россією справдѣ, хочь помало, пôдносится въ гдеякихъ вплывовыхъ кругахъ Австріи. Переважна часть австрійскихъ и угорскихъ дневникôвъ уважае ту вôйну за неминучу, яко конечне наслѣдство подѣй послѣдныхъ десяти лѣтъ. Особливо Мадяры хотѣлибы ôтôмститись на Россіянахъ за р. 1848, а знову Поляки видятъ въ тôй вôйнѣ единый спосôбъ привернення Польщѣ пôдъ покровомъ Австріи. Все те суть лише пустû надѣѣ, марнû илюзіи, котрû не находятъ ôтголосу навѣть въ самыхъ россійскихъ Полякахъ. Держава Габсбургôвъ не може йти за такими блудными огниками, бо на тôй дорозѣ булобы цѣле еи существованье загрожене. Австрія а Россія не маютъ причины до вôйны. Одно лише пытанье устрою турецкои спадщины на балканьскôмъ пôвостровѣ моглобы вызвати непорозумѣня и годѣ не жалѣти, що Австрія взагалѣ вмѣшалася въ балканьскû краѣ. Але коли се вже есть сумнымъ фактомъ, то Австрія повинна на балканьскôмъ пôвостровѣ вымитати всякû непорозумѣня а дѣлати тамъ въ згодѣ съ Россією. Зарôвно найпрацёвитшû народы Австріи якъ и найбôльше платячû контрибуенты податковû противнû всякимъ военнымъ замысламъ. Нѣмцѣ, Чехи, Словенцѣ, Дальматинцѣ, Кроаты и Словаки не хотятъ вôйны съ Россією. — Тожь само и ческа Politik повстае противъ гадки вôйны съ Россією. Она вказуе не тôлько, що выгляды такои вôйны дуже непевнû, але що на случай такои вôйны мусѣлабы Австрія знову опертися на нѣмецкôмъ елементѣ, а тогды булобы страчене розпочате дѣло рôвноуправненя и розвою Славянъ въ Австріи.

(*Enthüllungen über Russland въ N. fr. Presse*) Парискій кореспондентъ N. fr. Presse, котрого вѣродостойнôсть нѣчимъ не доказана, сходитъ въ своѣй дописи зъ 25 с. м. на тужь тему вôйны межи Россією а Австрією, але приписуе тутъ военнû забаги не Австріи, але Россіи. Уступленье гр. Игнатіева а именованье Гирса министромъ заграничныхъ справъ въ Россіи — не означае пôсля думки кореспондента N. fr. Presse нѣякои существенной рôжницѣ въ направленю политикû. Такъ гр. Игнатіевъ якъ и мин. Гирсъ стремлятся до однои и тои самои цѣли, до верховодства Россіи въ славяньскôмъ свѣтѣ, а тымъ самымъ бажаютъ знищити Австрію, що стоитъ имъ тутъ на завадѣ. Рôжниця тôлько та, що коли гр. Игнатіевъ готовбы заразъ кинутись въ авантурначу борбу, — мин. Гирсъ уважае теперѣшну хвилю еще за неôтповѣдну и хотѣвбы перше приготовитись. Тому то будуе теперь росс. правительство всѣлякû твердинѣ въ Конгресôвцѣ, на Литвѣ и на Украинѣ и напирае, щобы новû дороги желѣзнû зъ Пивьска до Бряньска, зъ Столина до Вильна були чимъ скорше покôнченû. Теперѣшна подорожь гр. Игнатіева до Парижа дае богато думати, чи тутъ не йде рѣчь про союзъ Россіи съ Францією. Россійска политика стремится такожь до того, щобы ôторвати Нѣмеччину ôтъ Австріи. Нѣмеччина найшлабы вынагороду въ захôдныхъ краяхъ Австріи, колибъ дала Россіи вôльну руку на Балканьскôмъ пôвостровѣ. Годѣ сказати, скôлько пôдставы маютъ такû выводы N. fr. Presse, бо фактомъ есть, що союзъ Австріи съ Нѣмеччиною именно теперь дуже скрѣпився. На кождый случай такû статіи суть signum temporis.

(*Аграрійнû розрухи въ надбалтицкôмъ краю.*) Пôдъ тымъ заголовкомъ появляются ôтъ певного часу въ рôжныхъ нѣмецкихъ часописяхъ тревожливû вѣсти, обчисленû на голосный алярмъ. Середъ Латишѣвъ и Естонôвъ мае щоразъ бôльше розбуджуватись ненависть до тамошныхъ панôвъ-Нѣмцѣвъ, а навѣть лучались вже выпадки насильныхъ напастей на поодинокихъ панôвъ, пôдпаленя дворôвъ, насильнû наѣзды селянъ на паньскû землѣ, лѣсы и т. п. Однакожь доси подаванû факта суть по бôльшôй части такъ малозначнû и мало вѣродостойнû, що бодай на теперь годѣ говорити о якихъ аграрійныхъ розрухахъ въ надбалтицкôмъ краю. Требажь памятати, що пытанье поземельного подѣлу мужикôвъ въ цѣлôй Россіи не есть еще остаточно полагоджене, що ôтношеня межи панами а мужиками майже всюда представляются такъ, якъ въ Галичинѣ въ р. 1848—1860, що отже и споры навѣть въ формѣ насильного опору чи нападу мусятъ доволѣ часто лучатись, якъ свого часу лучались и у насъ. Тому не можемо не дати вѣры „Рижскому Вѣстнику“, котрый заявляе, що всѣ тû страшнû вѣсти о аграрныхъ розрухахъ въ надбалтицкôмъ краю тенденційно розпускаются въ свѣтъ самыми Нѣмцями.

(*Поступъ германизаціи въ Россіи.*) Нѣмцѣ щоразъ бôльше тиснутся до славяньскихъ земель. Славяньска земля переходитъ не тôлько въ Познаньщинѣ щоразъ бôльше въ руки Нѣмцѣвъ, але такъ само и въ Россіи, где нѣмецкій елементъ щоразъ бôльше починае прокидатись въ Конгресôвцѣ, Литвѣ и на Украинѣ. „Торг. Вѣстникъ Западнаго Края“ подае на пôдставѣ статистичныхъ датъ, що въ 10 губерніяхъ т. зв. Царства Польского зъ 5.973 помѣщикôвъ (дѣдичѣвъ) троха чи не половина самû Нѣмцѣ и жиды, мѣжь першими 368 прускихъ пôдданыхъ, и що число Нѣмцѣвъ зъ року на рôкъ щоразъ збôльшаеся. Та не тôлько одна земля переходитъ въ нѣмецкû руки, але и домы и фабрики по мѣстахъ и мѣсточкахъ. Нѣмцѣ закладаютъ свои фабрики, приводятъ своихъ нѣмецкихъ робôтникôвъ и такъ мало помало

цѣлй мѣсточка, якъ пр. звѣстне фабричне мѣсто Лодзь, прибираютъ характеръ майже чисто нѣмецкій.

(*Народна просвѣта и духовеньство въ кіевскôй губерніи.*) Кіевска „Заря“ подае интересовнй дата о приходскихъ школахъ въ кіевскôй губерніи. Приходскй школы, въ котрыхъ мае учити священикъ, почали основуватись въ 40-выхъ рокахъ. Першу приходску школу отворено р. 1840 въ селѣ Парижахъ, сквирского уѣзду. До р. 1859 ôткрыто такихъ школъ 81. Р. 1861 числилось въ кіевскôй губерніи на 1162 селъ 899 приходскихъ школъ, а р. 1872 навѣть 1162 школъ с. е. въ кождôмъ селѣ одна школа. Въ такихъ школахъ велась наука дуже нужденно: тамъ вчили тôлько „читати по псалтирю и по часослову“, а бôльше нѣчого, такъ що такй школы смѣло можна назвати дяковскими. Показалося однакожь, що и такй школы не можутъ удержатись, разъ для того, що народъ не мае и не може мати нѣякои користи зъ школъ, где его не учатъ въ рôднôмъ языцѣ, а по друге длятого, що тамошне духовеньство по своѣй рôвнодушности для всякои просвѣтнои працѣ зовсѣмъ ôттягнулося ôтъ школъ. Передъ лѣтами приказавъ бувъ митрополитъ, щобы кождый семинаристъ скôнчивши семинарію, перебувъ три лѣтъ учителемъ при приходскôй школѣ, нѣмъ поступитъ въ духовный станъ. Думалось, що бодай молодй кандидаты духовнй заявлятъ бôльше прихильности для народнои просвѣты. Показалось однакожь, що и тй кандидаты замѣсть вчити въ школѣ, пересиджували по три лѣтъ або у своеи судженои, або где на приватнôй лекціи. Показалось дальше, що и грошѣ призначенй на школу йшли не на школу а зовсѣмъ на иншй цѣли. Отъ и выйшло такъ, що р. 1882 зъ всѣхъ высше начисленыхъ приходскихъ школъ осталось лише 261 и то, здаеся, по бôльшôй части лише на паперѣ. „Заря“ застановляеся надъ тымъ, чи лишити школы въ рукахъ духовеньства, чи передати ихъ въ руки свѣтскихъ учителѣвъ, и рѣшаеся за симъ послѣднымъ. Але попереду сего пытаня, думаемо, треба рѣшити еще одно пытанье: яка мае бути школа? Мы думаемо, що тôлько наука въ питомôмъ народнôмъ языцѣ може внести просвѣту въ народъ, а що всякй експеримента съ чужоязычными школами — все одно чи духовными, чи свѣтскими, — будутъ лише марною стратою грошей и труду.

(*Молода партія Полякôвъ.*) Журналъ „Русская Мысль“ замѣщае цѣлый рядъ цѣкавыхъ статей, п. з. „Польскіе письма“. Въ однôй зъ тыхъ статей поясняеся партійне житье россійскихъ Полякôвъ. Въ польскôй суспôльности выробилися два сторонництва: старе и молоде. Старе сторонництво, консервативне, складаеся зъ значно переважаючои бôльшости польскои суспôльности. Его стремленя и тенденціи менше бôльше однаковй оъ тенденціями галицкихъ Полякôвъ. Молоде, поступове сторонництво Полякôвъ почало недавно выроблятись, але вже въ тôмъ короткôмъ часѣ розвинулось доволѣ широко, и мае теперь два свои солиднй органы „Prawda“ и „Przegląd tygodniowy“. Его вплывъ росте що разъ бôльше. Програму молодыхъ можна зôбрати въ слѣдуючихъ точкахъ: 1) внутрѣшна, органична праця а не резиковнй политичнй стремленя и предпріемства; 2) Спôльнôсть и солидарнôсть съ другими славяньскими народами; 3) узнанье важности крестяньскои реформы (вызволеня мужикôвъ) р. 1864 и старанность о добро народа; 4) вызволенье науки зъ пôдъ вплыву клерикализму и свѣтска независима культура; 5) критика своеи минувшости историчнои и протестъ противъ національного самоударства; 6) зближенье литературы до житя.

Нѣмеччина. Въ Нѣмеччинѣ загальну увагу звертаютъ на себе переведенй минувшого тыждня выборы до пруского сойму. Результатъ выборôвъ слѣдуючій: консерватистôвъ выбрано 136 (о 18 бôльше, якъ въ 1879); послôвъ зъ центрумъ выбрано 100 (о 1 посла бôльше); вôльно-консервативныхъ выбрано 47 (о 1 менше); Полякôвъ 18 (о 1 менше); націоналъ-либералôвъ выбрано 67 (о 20 менше); сецесіонистôвъ 22 (о 2 бôльше); поступовцѣвъ 38 (о 1 бôльше); дикихъ послôвъ выбрано 5 (такъ само якъ въ р. 1879). Абсолютна бôльшôсть выноситъ 217 голосôвъ. Центрумъ и консерватисты числятъ разомъ 236 голосôвъ, цѣла лѣвиця числитъ найвысше 130 голосôвъ, а вôльноконсервативнй и всякй либералы (отже „партія середна“) числятъ 114 голосôвъ. Якъ зъ самого вже сопоставленя циферъ кождый побачитъ, новй выборы змѣнили значно силу партій: консервативнои и націоналъ-либеральнои, перша зыскала 18 крѣселъ, друга стратила 20 крѣселъ; складъ прочихъ партій дуже незначно змѣнився. Правду сказати, самъ кн. Бисмаркъ несподѣвався такои блыскучои побѣды, именно, щобы его завзятущй вороги націоналъ-либералы выйшли зъ выборôвъ ажь такъ сильно ослаблеными, а щобы ихъ коштомъ скрѣпилася прихильна ему партія консервативна. Очевидно до такого результату выборôвъ причинилася въ великôй мѣрѣ енергична агитація зъ стороны правительства. Министеръ Путкамеръ на кôлька днѣвъ передъ выборами проѣздився по краю. По выборахъ кн. Бисмаркъ письменно подякувавъ Путкамерови за щасливый результатъ выборôвъ. Партія консервативна въ полученю зъ центрумъ буде становити въ нововыбранôмъ соймѣ прускôмъ знамениту бôльшôсть. Не диво отже, що партія консервативна съ своимъ „Reichsbote“ и центрумъ съ своею „Kreuz-Zeitung“ ликуютъ; ôтвага ихъ и гордôсть по послѣднихъ выборахъ значно пôднеслася. Либеральнй послы выбранй майже выключно въ бôльшихъ мѣстахъ (прим. Берлинъ выбравъ самыхъ поступовцѣвъ мѣжь тыми пп. Евг. Рихтера, дра Вирхова, Леве, Кльоца и др.). Результатъ сихъ выборôвъ мае передовсѣмъ значенье для внутрѣшнои политики королевства пруского, а въ малôй мѣрѣ буде мати вплывъ на цѣлу державу нѣмецку и раду державну. Передовсѣмъ новый соймъ прускій буде мавъ рѣшити въ прускихъ справахъ школьныхъ и церковныхъ, въ особенности же въ урегульованю ôтношень церкви католицкои въ Прусахъ. На судьбу проектôвъ соціяльно-господарскихъ реформъ кн. Бисмарка соймъ прускій очевидно не може мати якого небудь безпосередного вплыву; — рѣшенье тыхъ дѣлъ зависитъ ôтъ рады державнои.

Сербія. Атентатъ на короля Миляна бувъ причиною арештованя кôлькохъ особъ, мѣжь иншими провôдника радикальнои соціялистичнои партіи Тавшановича. Арештованыхъ однакожь выпушено на волю, бо показалося, що они не мали жадного вплыву на атентатъ Елены Марковичь. — Кабинетъ Пирочанаца подався до димисіи, але король поданя не принявъ.

Франція. Въ републицѣ францускôй пануе дальше великій неспокôй межи робôтниками, выкликаный правительствомъ черезъ процесъ противъ робôтникôвъ зъ Монсô-ле-Минъ. Арештованя за ексцесы, киданье експльодуючихъ матеріялôвъ або за розлѣплюванье революційныхъ плякатôвъ: въ Ліонѣ, Шальонъ, Марсиліи, Монсô, Руанъ, Перре, Креизô, Масонъ, Мазаме, Невиль, Аннонай, Валенсъ, Аміенѣ, Буржь и въ Парижи. Въ гдеякихъ мѣстахъ войско муситъ стеречи публичнй будынки и уряды. Въ Ліонѣ мусѣла власть дати архіепископови сторожу зъ 10 мѣскихъ сержантôвъ; въ тôмже мѣстѣ ôтъ 10 годины вечеромъ войско стереже всѣ публичнй будынки.

НОВИНКИ.

— **Въ св. Юрѣ** не зайшло сими днями нѣчого нового. Ôтпустки митрополита ожидаютъ однакожь въ найблизшôмъ часѣ. — Вѣсть подана черезъ краковскій „Czas“ о близкôмъ именованю чотырохъ крылошанъ есть неправдивою, а то вже по причинѣ, що на таке обсадженье не предложивъ ординаріятъ нѣякои пропозиціи. — Крыл. Малиновскій ôтъ кôлькохъ днѣвъ хорый; станъ его не есть однакожь небезпечный.

— **Ярополкъ I, великій князь кіевскій**“, преміована 1876 р. першою премією „Бесѣды Рускои“, трагедія въ 6 дѣяхъ, написана Корниломъ Устыяновичемъ, буде незабавомъ ôтограна першій разъ въ народно-рускôмъ театрѣ во Львовѣ. Ся трагедія належитъ до циклю драмъ историчныхъ К. Устыяновича, представляючихъ борбу славяньского елементу съ варяжскимъ и побѣду першого надъ другимъ. Надѣемось, що артисты нашого театру доложатъ всѣхъ своихъ трудôвъ, щобы трагедію „Ярополкъ“ ôтограли съ повнымъ зрозумѣньемъ характерôвъ и горячихъ страстей, въ котрй тая трагедія богата. Зъ другои зновъ стороны надѣемось, що руска публика численно навѣститъ представленье „Ярополка“, на котрôмъ першій разъ, ôтъ коли существуе рускій театръ въ Галичинѣ, побачитъ на сценѣ представлену одну зъ найважнѣйшихъ хвиль першихъ часôвъ нашои исторіи.

— **Представленье въ народнôмъ рускôмъ театрѣ на дохôдъ „Академичного Братства“** ôтбудесь не якъ мы давнѣйше доносили 4 с. м. але **ажь 11 с. м.** (о тыждень пôзнѣйше). Представлена буде звѣстна прегарна комедія Квѣтки-Основяненка „*Шельменко-наймитъ*“. Надѣятись належитъ, що Русины львôвскй и зъ провинціи щедро причинятся до вспоможеня запомогового фонду убогихъ рускихъ академикôвъ.

— **Програма вечера „Общества Рускихъ Дамъ“**, котрый ôтбудеся дня 28 жовтня (9 листопада) 1882 въ салѣ „Народного Дому“ на дохôдъ бѣдныхъ учениць. 1) Енгельсбергъ. Рôдне слово, хоръ; 2) Лиштъ. Мелодіи россійскй и Шопенъ. Баллада, ôтограе п-нѣ З. Ц.; 3) Verdi. Ernani. Cavatina. „Ernani, involami“. Лисенко „Якъ бы менѣ мамо, намисто“, ôтспѣвае п-на М. П.; 4) Вахнянинъ. „У снѣ я снивъ о веснѣ и маю“. Лавровскій. До Торбана, хоръ; 5) Beethoven. Romance. Vieux-temps. Тройка. Ôтограе п. П.; 6) Шубертъ. Сольо баритонове, ôтспѣвае г. А. В.; 7) Шторхъ. Серенада. Сольо тенорове съ хоромъ. Потôмъ слѣдуютъ танцѣ. Карты вступу можна дôстати въ комнатахъ „Руского Касина“ по слѣдуючихъ цѣнахъ: За мѣсце въ першихъ двохъ рядахъ 1 зр. 50 кр., — въ дальшихъ рядахъ по 1 зр. — Вступъ на салю 60 кр. Вступъ на галерію 20 кр. Стрôй визитовый. Початокъ о год. $7^1/_2$ вечеромъ.

— **О. Михаилъ Лазуркевичь**, приходникъ въ Теплицяхъ, дек. ярославского, празнувавъ дня 26 вересня с. р. въ день Воздвиженя Ч. Креста 50-тй роковины священьства. Въ узнаню заслугъ около добра церкви и народа, Преосв. еписк. Ступницкій надавъ Ювилятови право носити на одежи клерикальнôй пелеринки и рукавицѣ. Въ той самый день обходила родина въ крузѣ знакомыхъ и другôвъ золоте весѣлье своихъ родичѣвъ.

— **Епископомъ гр. кат. въ Пряшевѣ** именувавъ цѣсарь дня 11 жовтня с. р. дра Іоана Валѣя, почетного крылошанина катедрального храму мукачевского, професора богословія и управителя унгварского воспиталища сирôтъ. Епископъ дръ І. Валѣй занявъ престолъ епископскій, опорожненый по смерти еп. Николая Товта. Новый епископъ зложивъ дня 30 вересня присягу вѣрности въ руки цѣсаря.

— **Краева финансова дирекція** продовжила на неопредѣленый часъ речинець до вношеня рекурсôвъ противъ хибного и кривдячого вымѣру податку грунтового и рôвночасно поручила пôдвластнымъ еи урядамъ, щобы швидко залагоджували вношенй рекурсы.

— **Дръ І. Захаріевичь**, професоръ политехники во Львовѣ, оголосивъ въ часописи „Dźwignia“, органѣ политехничного товариства цѣкаву розправу пôдъ заг. „Wykopaliska w Załukwi nad Dniestrem“ съ XV фигурами рисункôвъ. Якъ читателямъ „Дѣла“ звѣстно, проф. дръ Шараневичь, ôткопавши фундаменты церкви св. Спаса, о котрôй згадуе лѣтописець въ р. 1152, запросивъ дра Захаріевича, яко знатока-архитекта, щобы звидѣвъ ôткопанй фундаменты и выдавъ о нихъ свôй судъ. Въ своѣй розправѣ дръ Захаріевичь вповнѣ годится съ поглядами нашого ученого, дра Шараневича. „Пересвѣдченье дра Шараневича по ôткопаню фундаментôвъ дуже цѣкавои будовы церкви св. Спаса перемѣнилося въ певнôсть и нынѣ съ повною рѣшучостею можемо прихилитися до мнѣнія поважаного дослѣдника и ученого, що на тôмъ мѣсци мусѣла стояти не лишь церковь, але и резиденція давныхъ князѣвъ галицкихъ“. Дръ Захаріевичь описуе близше въ своѣй статіи всякй характеристичнй ôтломки и знайденй предметы въ руинахъ церкви св. Спаса и зъ всѣхъ признакъ заключае, що церковь тая була будована въ строю византійскôмъ. Ось слова самого дра Захаріевича: „Выкопалища церкви св. Спаса въ Залуквѣ показуютъ, що будова тая муситъ бути вчаснѣйша, нѣжь церковь св. Панталеймона, нынѣ св. Станислава (заложена около 1267 р.), що творець церкви св. Спаса черпавъ зъ взôрцѣвъ орієнтальныхъ, що тая церковь есть памяткою византійскою, може найдальше на захôдъ высуненою, и що стопы нашй допчутъ по мѣсци, на котрôмъ полишили слѣды не лишь военнй боротьбы народôвъ, але где зôйшлися утворы духа двохъ окремыхъ цивилизацій, вплываючи посполу на себе и рыючи слѣды того дѣланя въ яснôмъ и тревалôмъ, справдѣ ляпидарнôмъ письмѣ. Зъ того мѣсця несомнѣнно не одинъ лучь свѣтла упаде на исторію и розвôй штуки въ нашôмъ краю въ загалѣ, а архитектуры въ особенности. Не мала жде насъ праця и потрѣбно богато вытревалости и средствъ, не сумнѣваюсь однакъ, що знайдутся отвѣтнй до неи силы и що тутъ край средствъ не буде щадити“. Замѣтимо, що дръ Захаріевичь написавъ сю статю въ серпни с. р., коли дръ Шараневичь спôльно съ о. Л. Лаврецкимъ не були еще починили дальшихъ розкопôвъ, звѣстныхъ нашимъ читателямъ. Предметы выкопанй зъ церкви св. Спаса и описанй дромъ Захаріевичемъ, находятся майже всѣ въ музею „Народного Дому“.

— **Зъ Перемышля** пишутъ намъ: Дня 28 вересня ôтбулася въ окружнôмъ судѣ въ Перемышли розправа въ справѣ конфискаты брошуры дра Александра Искрицкого, адвоката зъ Сянока. Сконфискована прокураторією въ Перемышли за провину зъ §. 300 зак. к., брошура була печатаною копією зажаленя дра Искрицкого, внесеного до президіи краевого суду высшого во Львовѣ противъ сов. Будзиновского, яко предсѣдателя въ процесѣ Ольги Грабаръ и тов. Дръ Искрицкій внѣсъ спротивленье противъ затвердженои судомъ конфискаты. Розправѣ проводивъ сов. Левенмутъ, яко вотанты засѣдали сов. Фрайбергеръ и Неннель, прокураторію заступавъ дръ Прахтль, а дръ Искрицкій станувъ лично. Послѣдный въ довшôй промовѣ выказувавъ, що брошура не мѣститъ въ собѣ нѣчого, що противилосьбы §. 300 зак. к., впрочѣмъ брошура не була призначена для ширшои публики, а лишь для адвокатôвъ, колегôвъ автора, передъ котрыми ôнъ хотѣвъ оправдатися. Прокураторъ майже нѣякихъ не подавъ зъ своеи стороны мотивôвъ, а ôткликувався лишь на мотива выроку конфискаты. — Трибуналъ потвердивъ конфискату.

— **Въ черновецкôмъ университетѣ** було минувшого курсу 251 студентôвъ. Пôсля народности: 91 Жидôвъ и Нѣмцѣвъ, 91 Волохôвъ, *43 Русинôвъ* и 26 Полякôвъ. Зъ Русинôвъ учащало 18 на теольогію, 10 на права, 13 на фильософію а 2 на курсы фармацевтичнй. На першій розглядъ въ цифрахъ ударае розмѣрно надто мале число студентôвъ-Русинôвъ, коли тымчасомъ Волохи що до числа дорôвнуютъ Нѣмцямъ съ Жидами. Гдежь дѣваются Русины? Многй доповняютъ мале число Волохôвъ и Нѣмцѣвъ, — таке тутъ вже выхованье молодежи. Въ школахъ вноюеся молодежи патріотизмъ нѣмецкій и волоскій и буває такъ, що рускій молодець вчера еще здававъ матуру зъ руского языка, а нынѣ вже опинився въ волоскôмъ товариствѣ! Руска буковиньска интелигенція муситъ конче звернути бôльшу, якъ дотеперь, увагу на національо-патріотичне выхованье и веденье рускои молодежи!

— **Зъ Богородчанъ** пишутъ намъ: На зôбраню войсково-контрольнôмъ въ Богородчанахъ, капитанъ пріѣхавшій зъ Станиславова побачивши потвердженье побыту резервиста писане по руски, прикликавъ вôйта богородчаньского и набравъ его зъ горы, якъ ôнъ смѣвъ по руски потверджувати побытъ резервиста въ громадѣ, при чѣмъ уживъ слôвъ, котрй въ высокôй степени ображаютъ конституцією запорученй права рускои народности. Звертаемъ увагу генеральнои коменды во Львовѣ на той фактъ и надѣемось, що она зарядитъ, щобы на будуще войсковй люде, котрй обовязанй стерегти правъ конституційныхъ, ихъ не нарушали.

— **Господарка краевого выдѣлу.** Архитектови зъ Кракова, п. Прилиньскому, признавъ выдѣлъ кр. 22.000 зр. (а выплативъ вже 19.000 зр.) за передвступный плянъ реставраціи королевского замку на Вавелю въ Краковѣ. Конкурсъ на властивый плянъ буде доперва розписаный. Навѣть „Dziennik polski“ выступивъ противъ такого высокого гонорара за роботу вступну, тымъ бôльше, що выдѣлъ кр. зробивъ той выдатокъ безъ уповажненя сойму и що въ буджетѣ нема на него фонду. „Dziennik pol.“ такъ кôнчитъ свою увагу въ тôй справѣ: „Край заплатитъ по $^1/_5$ крейцаря додатку ôтъ кождого гульдена безпосередного податку и справа буде остаточно залагоджена. Ходитъ лишь о тое, щобы выдѣлъ кр. бодай на будуще не розширявъ за надто далеко границь своеи самоуправы, але щобы въ подôбныхъ случаяхъ дѣлився отвѣчальностею съ соймомъ“.

— **Крадѣжь въ касѣ мѣскôй и касѣ щадничôй въ Стрыю передъ трибуналомъ администраційнымъ.** Въ лютôмъ 1881 р. касіеръ мѣста Стрыя, Янъ Бойнаровичь, обôкравъ касу мѣску и щадничу на звышь 30.000 зр. Шкоду касы мѣскои стягнено, але шкоду касы щадничои надъ 20.000 зр. мусѣла каса мѣска звернути. Понеже въ мѣстѣ загально жалуванося на бурмистра, нотаря п. А. М., що его недбальство було причиною катастрофы, то выдѣлъ кр. зôславъ комисію на слѣдство. Комисія переконалася, що касы бôльше якъ черезъ пять кварталôвъ не були шконтрованй, що въ касѣ пôдручнôй були такй цѣннй паперы, котрй повиннй були бути въ касѣ резервовôй, що не справджувано выказôвъ мѣсячныхъ и рôчныхъ, що всѣ касовй ключѣ були звычайно у касіера и т. д. Въ наслѣдство того выдѣлъ кр. орѣкъ, що „бурмистръ допустився вины занедбуваньемъ свого уряду и що есть отвѣчальнымъ за всю шкоду мѣсту Стрыеви“. Противъ тому ореченю внѣсъ бурмистръ Стрыя зажаленье до трубуналу администраційного. Дня 13 жовтня ôтбулась явна розправа пôдъ проводомъ самого президента трибуналу, Белькреди. Адвокатъ бурмистра стрыйского дръ Розенбергъ выводивъ, що выдѣлъ кр. своимъ ореченьемъ, щобы бурмистръ звернувъ шкоду, переступивъ границѣ своеи компетенціи, бо се належитъ до судôвъ; дальше старався доказувати, що бурмистрови не можна закидати вины задля недбальства, бо впрочѣмъ навѣть доси не доказано, въ якій способъ Бойнаровичь сповнивъ крадѣжь; наконець поставивъ натискъ на тое, що бурмистръ есть отвѣчальный лишь за касу мѣску, а не за касу щадничу. Адвокатъ выдѣлу кр. дръ Рачиньскій закинувъ трибуналови администраційному некомпетенцію, бо ту иде о справу дисциплинарну, але впрочѣмъ доказувавъ, що бурмистръ черезъ довшій часъ въ незвычайный способъ бувъ недбалый въ своѣмъ урядѣ, отже улекшивъ Бойнаровичеви крадѣжь, а тымъ самымъ за провину и за еи наслѣдства повиненъ бути узнаный отвѣчальнымъ. Трибуналъ по кôлькагодиннôй нарадѣ ôткинувъ замѣтъ некомпетенціи и знѣсъ ореченье выдѣлу кр., о скôлько оно чинитъ отвѣчальнымъ бурмистра за шкоду касы щадничои въ Стрыю. — Въ обширныхъ мотивахъ сказано, що стверджене недбальство бурмистра ôтносится до касы мѣскои, а не до касы щадничои.

— **Мандаты почтовй.** Ôтъ 1 падолиста с. р. заведено на почтахъ въ Австріи мандаты почтовй. Есть се родъ трата, котрымъ за посредствомъ почты стягаеся грошѣ ôтъ якоись особы. Почта одержавши мандатъ презентуе его вказанôй особѣ, якъ се чинятъ банки, ôтбирае ôтъ неи грошѣ и доручае тому, кто выславъ мандатъ. Кто хоче мандатомъ почтовымъ ôтобрати якусь належитôсть, выповнюе блянкетъ (на зеленôмъ папери, котрый можна набути на кождôй почтѣ и въ трафикахъ за $^1/_2$ цента), долучуе алегатъ, прим. квитъ, вексель, купонъ и т. п., вкладае до коперты и высылае яко рекомандованый листъ тôй почтѣ, въ котрои области знаходится вказана особа. На копертѣ выписуесь: „Мандатъ почтовый до....“ Листы съ мандатомъ и алегатами не можутъ бôльше важити, якъ 250 грамôвъ. Такса ôтъ нихъ така, якъ ôтъ рекомендованыхъ листôвъ. Урядъ почтовый, стягнувши грошѣ, ôтсылае ихъ особнымъ переказомъ надавцеви мандату. За сповненье мандату почта не побирае жадной оплаты. Если особа, на котру мандатъ выставленый, не уплатитъ грошей до 14 днѣвъ, то тогды почта звертае безплатно мандатъ съ алегатами. Высылаючій мандатъ може такожь означити день, въ котрôмъ почта мае запрезентувати мандатъ. За мандатъ почтовый ручитъ почта такъ само якъ за рекомендованый листъ, а за стягненй грошѣ такъ само якъ за переказы почтовй.

— **Янъ Матейко**, славный малярь польскій, ôтвираючи яко директоръ рôкъ школьный въ академіи малярскôй, въ промовѣ своѣй выразився некористно о жидахъ-студентахъ школы малярскои и о жидахъ въ загалѣ. Се выкликало велике невдоволенье межи жидôвскими повагами мѣста Кракова. Жиды скликали великій збôръ и ухвалили протестъ противъ образы жидôвъ Матейкомъ.

— **Иванъ Тургеневъ**, славный повѣстописатель россійскій, поздоровѣвъ вже на стôлько, що може писати и мае надѣю выѣхати зъ Парижа до своихъ дôбръ въ Россіи. Нова новеля Тургенева буде помѣщена (здаеся съ новымъ рокомъ) въ „Вѣстнику Европы“. Тургеневъ приспособлюе такожь до друку збôрникъ своихъ рôжными часами писаныхъ поезій.

— **Дръ Светозаръ Милетичь**, проводиръ угорскихъ Сербôвъ, засудженый въ 70-тыхъ рокахъ за политичнй агитаціи на 5 лѣтъ, а высидѣвши 3 лѣта вязницѣ, ослабъ на умѣ и зъ порады лѣкарѣвъ перевезено его до дому божевôльныхъ въ Вѣдни. Случай той выкликавъ великій жаль у всѣхъ Сербôвъ.

— **Маршалокъ кр. дръ Зыбликевичь** обнявъ вже оногды закупленый замокъ въ Олеську въ посѣданье краю и зарядивъ, що потрѣбно для консерваціи замку. По дорозѣ до Олеська и въ Олеську витавъ народъ маршалка. Въ селѣ Юзьковицяхъ выступило противъ него навѣть церковне братство съ хоругвами. Въ Олеську вôйтъ подавъ ему хлѣбъ и сôль а жиды величезный медôвникъ.

Именованье. Львôвскій ц. к. судъ высшій краевый именувавъ практиканта судового Теофиля Гелитовича авскультантомъ.

— **Конкурсъ на стипендію** въ квотѣ 100 зр. им. Ферд. Плюшка для ученикôвъ гимназіи въ Золочевѣ розписуе золоч. рада повѣтова съ речинцемъ до 20 л. падолиста с. р. Компетенты якои небудь народности мусятъ бути убогими и ôтзначуватися въ наукахъ.

— **Новй штемплѣ** (съ вынятком газетныхъ) будутъ змѣненй ôтъ 1 сѣчня 1883. Теперѣшнй маютъ вартôсть лишь до 31 сѣчня 1883 р.

— **Пожаръ.** Въ Городловицяхъ, пов. сокальского, пожаръ при вихрѣ знищивъ дни 20 с. м. 13 загородъ селяньскихъ съ всѣмъ майномъ. Шкода неубезпечена выноситъ 16.000 зр. Здаесь, що огонь бувъ пôдложеный. Староство позволило збирати въ повѣтѣ складки для погорѣльцѣвъ.

— **На Словарь Евг. Желехôвского** зложили на нашй руки: Вп. Царевичь, богословъ въ Перемышли 1 зр., В. Стеткевичь учитель въ Рожновѣ 1 зр.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ погорѣлцямъ громады Тарноруда, пов. скалатского, 500 зр. запомоги. — Цѣсарь удѣливъ комитетови церковному въ Слобôдцѣ болшовецкôй, пов. рогат. 100 зр. на будову церкви. — Въ Залѣщикахъ застрѣлився адвокатъ дръ Максимил. Бродицкій зъ причины програного процесу. — Недавно ôтбувся поединокъ межи двома автономичными урядниками жидачѣвского повѣту, п. Ф. и дѣдичемъ В. Зъ поединку выйшовъ раненымъ въ голову Ф. — Пôдчасъ переѣзду возомъ черезъ рѣку Чечву пôдъ Струтыномъ выжнымъ, пов. долиньского, утопився вôйтъ зъ Ясеня и его жена. — Въ Петриловѣ. пов. товмацкого, згорѣла 8-лѣтна дитина, полишена въ хатѣ матерею, котра зваривши обѣдъ, заткала пѣчь коноплями; коноплѣ занялися и були причиною смерти дитины. — Въ Москвѣ, якъ доносятъ россійскй газеты, касіеръ Потаповъ мавъ здефравдувати 13 миліонôвъ рублѣвъ зъ касы фонду сирôтского. — Добра Гермакôвку закупивъ гр. Баворовскій ôтъ комитету вѣрителѣвъ кридальнои масы гр. Блихера въ Опавѣ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Конкурсъ розписаный дня 26 жовтня на слѣдуючй душпастырскй посады: 1) пар. Журавно, наданя приватного; 2) кап. Сливки, дек. перегиньского, над. цѣсарского; 3) кап. Горпинъ, дек. буского, над. прив.; 4) кап. Куропатники, дек. рогатыньского, над. прив.; 5) кап. Акрешоры, дек. пѣстыньского, над. цѣсарского; 6) кап. Милошовичѣ, декан. щирецкого, над. прив.; 7) кап. Маріямпôль, дек. устецкого, над. прив. Речинець до вношеня подань на всѣ тй посады до 6 (18) сѣчня 1883.

Въ пропозицію принятй оо.: I) на парохію Щирець 1) Алексей Зарицкій, парохъ и деканъ въ Зарудю; 2) Иполитъ Штогринъ, мѣстодеканъ, парохъ въ Стрѣлкахъ; 3) Илярій Пачовскій, мѣстодеканъ, капелянъ въ Наваріи. II) на капелянію Бзовиця, дек. зборôвского: 1) Іоанъ Лозиньскій зъ Горпина; 2) Іоанъ Дулыньскій зъ Высыповець. III) на парохію Устье надъ Прутомъ, дек. снятыньского: 1) Іоанъ Сѣнгалевичь зъ Новоселицѣ; 2) Корнилій Дрогомирецкій зъ Попельникъ; 3) Евгеній Кисѣлевскій зъ Текучи; послѣ въ списѣ: 4) Юліянъ Проскурницкій зъ Устя надъ Прутомъ; 5) Александеръ Темницкій зъ Ходорова. IV) на Поршну, дек. щирецкого: одинъ лишь о. Левъ Шухевичь зъ Рожнова.

Презенты получили оо.: 1) Левъ Авдыковичь на капелянію Голешѣвъ, дек. журавеньского; 2) Алексей Заклиньскій на капелянію Глинки дек. надвôрняньского; 3) Василій Небыловецъ на парохію Перегиньско дек. перегиньского; 4) Іосифъ Кобыляньскій на пар. Пôдгôрки дек. калуского; 5) Емилій Бачиньскій, капелянъ зъ Нановы получивъ ôтъ ц. к. намѣстництва презенту на парохію regiae collationis въ Маковôй.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Іоанъ Сологубъ завѣдательство въ Неслуховѣ; 2) Іоанъ Вергановскій сотрудництво въ Толщовѣ; 3) Іоанъ Павлусевичь, новопоставленый пресвитеръ, получивъ сотрудництво въ Войниловѣ, дек. калуского; 4) Ерастъ Перфецкій новопост. пресв. сотрудництво въ Новици; 5) Іоанъ Козакъ новопост. пресв. сотрудництво въ Калуши; 6) Станиславъ Алексевичь, новопост. пресв. сотрудництво въ Вербилôвцяхъ; 7) Стефанъ Лесюкъ, новопост. пресв. сотрудництво въ Николаевѣ; 8) Андрей Грибъ, новопост. пресв. сотрудництво въ Пôйлѣ; 9) Теодоръ Бѣлевичь сотрудництво въ Добротворѣ, дек. буского; 10) Николай Бѣлевичь сотрудництво въ Нижневѣ; 11) Володимиръ Бѣлиньскій сотрудництво въ Соколовѣ, д. бучацкого.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: 1) Павло Филиповскій въ завѣдательство Новошина; 2) Тома Березовскій въ завѣдательство въ Журавнѣ.

Ôтпустку на 6 тыжднѣвъ получивъ о. М. Барвѣньскій зъ Дитятына; завѣдательство тои парохіи поручено на той часъ о. Н. Рыбакови зъ Шумлянъ.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. о. И. Ч. въ К. Сердечне Спаси-Бôгъ за ласкавй слова признаня. Они будутъ намъ заохотою до дальшого дѣланя для добра и скорого розвою нашого народа. *Всч. о. И. Вас. въ Мог...* Зъ удѣленыхъ намъ матеріялôвъ покористуемось. О Вашôй справѣ не можемо дати точного выясненя, бо не знаемо, якъ высоко почислено Вамъ доходъ зъ ерекціонального грунту. Зъ удѣленои намъ цифры приписаного податку грунтового (177) зр. выходилобы, що Вамъ почислено доходъ зъ грунту надъ 800 зр.!! Треба було заразъ рекурсувати противъ высокости вымѣреного податку. Застереженье собѣ рекурсу не мае ваги. Наведенй Вами мотива противъ индемнизаційного додатку не суть опертй на уставѣ. Вповнѣ подѣляемо Вашу гадку, що наше священьство повинно здобутися на якійсь громадный подвигъ въ справѣ податковôй. Мыжь пôднесли се въ нашôй статіи, але щожь коли оспалôсть есть такъ велика, що навѣть въ такъ пекучôй, вже самои кишенѣ дотыкаючôй справѣ загалъ священьства не може якось здобутись на якій смѣлый крокъ, а всѣ сидятъ тихо, мовьбы се не про нихъ рѣчь. Пôзнѣйше, по невчасѣ прійдутъ жалѣ, нарѣканя и стоны, — але все то буде на дармо. Черезъ то справа податково-конгруальна стаеся рôдною сестрою нещасной справы вдовичо-сиротиньскои. Мы не можемо бôльше зробити. Газета не мае екзекутивы кромѣ накликуваня. Тожь и остерѣгаемо и накликуемо до бачности, поки часъ. *Всч. Р. въ Оль.* Съ вашою гадкою вповнѣ годимось, однакожь, щобъ та гадка выйшла удачною, треба порозумѣтись съ ширшимъ кружкомъ людей. Бôльше напишемо Вамъ листовно. *Впр. М.* Письмо доручено намъ такъ пôзно, що вже нѣякъ не могло вôйти до сего числа. Буде въ слѣдуючôмъ. *Дописователеви о реформахъ.* Буде умѣщене въ скороченôмъ видѣ. *О. А. Г. въ Будыловѣ.* Вы були до кôнця с. р. довжнй 70 кр., отже 2 зр. записано Вамъ на слѣдуючій рôкъ.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** (*Дальше.*)

255) Всч. о. Давидовичь дек. холоѣвскій ôтъ церк. бр. въ Кустынѣ 5 зр., въ Батѣевѣ 4 зр. — разомъ 9 зр.; 256) Всч. о. Войнаровскій дек. тысьменецкій ôтъ парохіянъ въ Ольшаници 7 зр., въ Рожневѣ 2 зр., ôтъ церк. брацтва матричнои церкви въ Тысьменици 2 зр., ôтъ дочернои церкви 2 зр., ôтъ Всч. о. Козёровского въ Тысьменици, Фльоріяньского въ Рожневѣ, Рошкевича въ Воронѣ, Билинкевича въ Тысьменичанахъ по 1 зр. — разомъ 17 зр. 42 кр.

— **XI-тый выказъ жертвъ и членьскихъ вкладокъ на бурсу дѣвочу въ Перемышли** за часъ ôтъ 30 червня до 15 жовтня 1882, за котрй ПП. Дателямъ сердечну подяку складаеся: А) Жертвы Всч. оо. дек. затварницкого 34 зр. (поименного выказу не получено); оо. дек. бѣцкого 22 зр., именно: Т. Обушкевичь, І. Юрчакевичь, Ю. Константиновичь, К. Копыстяньскій по 5 зр., И. Гончаковскій 2 зр.; оо. дек. канчуцкого 20 зр. (поименного выказу не получено); пп. Подлускій и Ванчаровскій зъ Перемышля по 50 кр.; о. І. Шайдицкій и чч. парохіяне Дубна 3 зр.; п. М. Литыньскій, богословъ 1 зр.; Администрація „Дѣла" 5 зр.; Гостѣ на весѣлю п. Ем. Давидовича укôнч. богослова съ п-ною Каролиною Пуза 27 зр., именно: новоженцѣ по 5 зр., панѣ К. Давидовичь, М. Пуза, М. Ладыжиньска, С. Константиновичь, панны Ф. Давидовичь и С. Константиновичь, оо. И. Давидовичь, Ю. Полошиновичь, пп. Из. Ольшаньскій, К. Пуза, Е. Давидовичь, И. Сенета, А. Сасъ-Демковичь, В. Маркъ, К. Б. І. Давидовичѣ, всѣ по 1 зр. — разомъ *112 зр. 50 кр.* Б) Членьскй вкладки на р. 1882 зложили: п. дръ мед. Л. Литыньскій 1 зр., пѣ Дереньовска 2 зр., о. Ник. Котысъ зъ Р. 1 зр. 44 кр., о. З. Пôдляшецкій 1 зр., п. Ант. Леонтовичь 1 зр. 25 кр, оо. П. Тустановичь и А. Копыстяньскій по 3 зр.— разомъ *12 зр. 69 кр. а. в.* В) Наростôвъ въ тôмъ часѣ було *174 зр. 68 кр.* — При сѣй случайности упрашаеся всѣхъ П. Т. Родимцѣвъ о ласкаву память на Перемыску дѣвочу бурсу. Многй члены залягаютъ еще съ своими вкладками на сей рôкъ. Число членôвъ мин. року выносило 60. На сей рôкъ, дай Боже, щобы число тое подвоилося. Фондъ видимо взростае, а при твердôй волѣ и щирôй охотѣ дôйдемо до цѣли.

Ôтъ выдѣлу бурсы дѣвочои въ Перемышли, дня 3 (15) жовтня 1882. — *Левъ Кордасевичь*, предсѣдатель; *Зах. Пôдляшецкій*, секретарь.

Курсъ львôвскій зъ дня 30. л. жовтня 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	310 50	314 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 25	171 25
Банку гип. галиц. по 200 р.	305 —	309 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 50	100 —
„ „ „ по 4% ав.	90 50	92 —
„ „ „ по 5% ав. період.	98 50	100 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 30	102 30
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 50	102 —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 60	100 60
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 58	5 62
Наполеондоръ	9 42	9 52
Пôвимперіялъ	9 72	9 82
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ „ паперовый	1 17½	1 19½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 10	58 70
Серебро	— —	— —

(безъ текучого куп. безъ купону)

Анна Любищакъ зъ Коломыѣ, донька судового возьного, укôнчивши высшу женьску школу въ Коломыѣ съ ôтзначеньемъ

пошукуе мѣсця на село

въ домѣ священика до удѣлюваня науки дѣтямъ зъ низшихъ клясъ шкôлъ народныхъ въ языкахъ рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ, рисункахъ и рахункахъ.

Для женьщинъ

съ поростомъ бороды

Depilatorium, средство до нищеня заросту,

пôсля методы проф дра Бетхера.

Многими фаховыми и другими часописями (якъ пр. „Ueber Land und Meer" и др.) средство се похвально обговорене.

Безъ найменшихъ частинъ труячихъ, зовсѣмъ нешкодливе, не ослабляе нѣколи шкôры. Дѣлае сей-часъ вповнѣ и безъ болю. Уживанье просте. Цѣна 1·75 зр. а. в. франко за надôсланьемъ належитости въ австрійско-угорскихъ маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.

(Строга дискреція.)

F. Neter, Fahrgasse 104, Frankfurt a. Main.

12—12

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦЯ,

повѣсть Октава Фейлета, зъ француского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 18.

поручае

великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ такожь ордерôвъ котиліоновыхъ.

Выконуе карты визитовй, сотку по 40 кр. (4—10)

„ДЫМЪ",

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. Диккенса

Новорôчнй Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ",

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла".

ТОРГОВЛЯ НОВИЦКОГО

улиця Галицка, ч. 52,

поручае свою 6—6

КОМНАТУ ДО СНѢДАНЬ.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

вô Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.

мае честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБôТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды Впч. П. Т. Публики и Всч. Духовеньства, поручаеся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ. (4—12)

„МЕРТВЙ ДУШѢ"

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва" (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" и въ книгарни Ставропигійскôй.

!! Вже выйшли зъ печати !!

Илюстрованый календарь

„Львôвянинъ"

на рôкъ звычайный 1883.

(12 печатныхъ аркушѣвъ)

коштуе **лишень 42 кр. а. в.**, съ почтовою пересылкою **47 кр. а. в.**

КАЛЕНДАРЬ СТѢННЫЙ

на рôкъ 1883.

коштуе **20 кр. а. в.**, съ почтовою пересылкою **22 кр. а. в.**

Головный складъ удержуе

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, ул. ôрменьска, ч. 6 (напротивъ „Народного Дому").

При замовленяхъ одного тузина додаеся два примѣрники безплатно. (3—?)

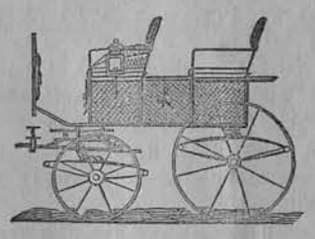

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика, ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ всьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаемъ тутъ такожь всякй замовленя.

Шусталя и Спôлки

надвôрна фабрика повозôвъ.

(3—10)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье

ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючй выранй:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.— 50 по **300** зр. — 100 по **100** зр. — 200 по **50** зр. — 542 по **25** зр. — разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Кромѣ того еще много другихъ побôчныхъ выграныхъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставцями.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (9—1

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 82. Львôвъ, Субота 23 жовтня (4) листопада 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

VII. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Политика шовинизму.

V.

(*Авторъ брошуры „Polityka Nerwów“ о ôтносинахъ Полякôвъ до Русинôвъ.*)

„*Унія съ Русею* — се справа перворядна“, кличе авторъ брошуры „Polityka Nerwów“. „О скôлько тутъ дôйдемо до єдности, о стôлько зыскаємо на силѣ“, — але заразъ додає: „о скôлькожь успособимо Русинôвъ для шизмы, о стôлько скрѣпимо ворожû намъ силы“. Такъ отже вже на самôмъ вступѣ выходитъ у автора на верха мѣшанина, а радше неяснôсть въ понятю „рускои справы“. Заразъ на вступѣ зводитъ ôнъ цѣлу справу на зовсѣмъ блудну дорогу, на дорогу религійныхъ спорôвъ. Самъ, правда, признає и остерѣгає: „не забуваймо анѣ на хвилю, що въ Россіи єсть три разы (бôльше якъ пять разôвъ, бо надъ 15 миліонôвъ — прим. ред. *Дѣла*) стôлько Русинôвъ якъ у насъ“, и то, треба додати, православныхъ, або, якъ авторъ называє, шизматицкихъ Русинôвъ, а мимо того тыкає сюда заразъ свою религійну справу, мовбы то справа польска не була нѣчимъ иншимъ якъ справою католицизму, а зновъ руска справа справою православія. Тымчасомъ самъ фактъ, що зъ 18-ти миліонового народа руского бôльше якъ 15 миліонôвъ вызнає православну вѣру, повиненъ бувъ вже самъ собою остерегчи п. А. Z. мѣшати въ ôтносины Полякôвъ до Русинôвъ религійну справу, бо ачейже не схоче жадати ôтъ галицкихъ Русинôвъ, щобы они вырѣкались православнои бôльшости свого рôдного народа, а тымъ бôльше єще противъ неи воювали. Скоро п. А. Z. стає на становищу религійнои нетерпимости, то вже тымъ однымъ ставляє цѣле пытанье зовсѣмъ блудно. Нашъ рускій народъ не дасть себе роздѣлити и розшматкувати религійными спорами.

Але послухаймо попереду, яка се має бути та унія съ Русею?

П. А. Z. зовсѣмъ справедливо признає, що Русинôвъ не вынайшовъ гр. Стадіонъ, але що они були и суть силою своеи незаперечимои народности, ôтрубнои такъ ôтъ великоруского якъ и ôтъ польского народа. Дальше переходитъ п. А. Z. до угоды съ Русинами. „Котра сторона має розпочати дѣло угоды? Не Русины. Якъ женьщина не може перша освѣдчитися мужчинѣ, якъ Поляки, яко слабша сторона не можутъ безъ пониженя розпочати угодовои акціи съ Россіянами, такъ само не ôтъ Русинôвъ, але ôтъ насъ (Полякôвъ) мусятъ выйти першû кроки до згоды. Єсть се рѣчею политичнои приличности. А сей починъ повиненъ выйти ôтъ насъ тымъ скорше, тымъ радше, що нѣколи не було ôтповѣднѣйшои хвилѣ до сего якъ теперѣшна. — Сама угода повинна ôтноситись такъ до суспôльнои обмѣны взаимнои якъ и до законодавчого и политичного поля“.

1. Що до першого направленя суспôльного п. А. Z. кладе головну вагу на ôтносины дворôвъ и польскои интелигенціи до священьства. „Зъєднати собѣ попôвство (плебанію) се значитъ приєднати собѣ средство вплыву на людъ“.

2. „Въ ôтносинахъ правно-политичныхъ єсть головною, основною пôдставою: подѣлитися по рôвному всѣмъ, що тôлько мы самû маємо, и що можемо дати“. Сю такъ гарну засаду переводитъ однакожь п. А. Z. въ дуже дивный способъ. Се „все“, чимъ Поляки малибы подѣлитися съ Русинами, ôтноситъ п. А. Z. тôлько до школъ и то въ той способъ, щобы наука обохъ языкôвъ обовязувала въ цѣлôмъ краю, зарôвно языкъ рускій въ захôднôй Галичинѣ, якъ языкъ польскій въ всхôднôй, — а по друге до спôльного подѣлу историчного имени, щобы нашъ край назвати замѣсть „Галичина и Володимирія“ — краємъ *польско-рускимъ* съ гербомъ „przy orle białym święty Michał Archanioł w oczekiwaniu Pogoni“...

Читаючи такû точки „угоды“, мусимо хиба припускати, що п. А. Z. занадто бувъ занятый своими надмѣрно плятоничными идеалами, и що они понесли єго надмѣрно высоко по надъ звычайне житье нашои сумнои дѣйстности, инакше ôнъ самъ мусѣвбы бувъ спытати себе, скôлько реальнои пôдставы має єго угода, скôлько може она злагодити обопôльнû супротивности и якъ уладитъ обопôльнû ôтносины? Приглянувшися близше своимъ точкамъ п. А. Z. бувбы побачивъ, що тутъ ôнъ не тôлько не зробивъ нѣякихъ уступокъ въ користь обопôльного помиреня, але противно повторивъ лише то, що вже не разъ, хочь въ троха ôтмѣннôй формѣ, говорилось єго попередниками, а спеціяльно навѣть самою Reform-ою, противъ котрои ôнъ за те справедливо самъ повставъ. Першажь точка йде власне до того, чого хотѣла Reforma: до польскои агитаціи межи рускимъ людомъ. И Reforma и п. А. Z. хочутъ добитись вплыву на рускій людъ, а рôжниця тôлько та, що Reforma вкладає сей обовязокъ на самыхъ Полякôвъ, а п. А. Z. хоче се зробити вплывомъ приєднаныхъ „плебаній“. Хочь нѣ Reforma, нѣ п. А. Z. не сказали выразно, якій се має бути той вплывъ, то однакожь не тяжко сего догадатись. Въ обохъ случаяхъ людъ чи народъ рускій не єсть тутъ остаточною цѣлею але тôлько средствомъ, котре має послужити якôйсь нѣбы то высшôй, але — скажемо отверто — зовсѣмъ неяснôй и нашому народови ледво чи хосеннôй идеѣ.

Тутъ власне проявляєся блуднôсть становища такъ дотеперѣшныхъ польскихъ политикôвъ въ загалѣ, якъ особливо п. А. Z., котрому тôлько здаєся, що ôнъ иде новою дорогою. Имъ здаєся, що досыть поставити собѣ въ мысли идею якоись мрачнои самостôйности державнои безъ близшого означеня єи основъ и внутрѣшного устрою, а все проче вже само собою добре уладится. На дѣлѣ выходитъ однакъ противно, що треба попереду знати, якою має бути та самодержавнôсть, щобы она служила добру народôвъ, поки зачнеся накликати людей, ба и другû народы для сеи идеѣ. Се той самъ способъ ставляня даху попереду фундаментôвъ, про котрый мы вже перше досыть говорили. Тû политики зовсѣмъ запôзнаютъ народъ, а вважаютъ єго радше тôлько за матеріялъ, що має имъ послужити до ихъ троха чи не химернои будовы. Колибъ они памятали о народѣ, они бъ перше спытали, якежь се житье має єму выстроитись въ тôй самодержавности: чи таке мизерне, якъ єму назначалось въ конституціи 3 мая 1791, чи таке, якъ мы доси єго бачимо въ нашôмъ теперѣшнôмъ устрою краєвôмъ? Отжежь задумавшись поважно надъ сими пытанями, мусятъ тû политики признати, що доси не вспѣли они выробити у себе не тôлько идеалу народнои щасливости, але навѣть самого глубоко почутого бажаня такои народнои щасливости. Ихъ просто нѣчого не обходитъ доля народа. Тутъ почиває головна причина, длячого такъ тяжко дôйти Полякамъ до ладу съ Русинами.

Може п. А. Z. має й по части правду за собою, кажучи, що исторія въ своѣй спадщинѣ не передала галицкимъ Русинамъ безпосередной традиціи идеѣ самодержавности народнои; але грубо помыляєся думаючи, що Русины яко народъ не маютъ своеи исторіи, своеи традиціи историчнои. Тутъ очевидно помѣшавъ п. А. Z. традицію зверхнои формы державнои, традицію самодержавности, такъ сказати: традицію королевску — династичну, котру маютъ Поляки, а котрои не маютъ Русины, — съ традиціею того, що называєся народнымъ житьемъ историчнымъ. Сеи послѣднои традиціи историчнои не маютъ Поляки, але за те маютъ єи Русины — рускій народъ. Се народна память про єго борбу за свою волю и правду, що жіє єще доси въ народѣ, въ єго пѣсняхъ и устныхъ переказахъ. Не єсть се традиція борбы за свою державу, але традиція борбы за то, що повинно бути першою основою кождои державы — за народну волю. Выплывомъ сеи традиціи у руского народа єсть єго горяче бажанье народнои щасливости. У Полякôвъ була своя держава безъ народнои щасливости и се було причиною єи упадку; у Русинôвъ була лише одна борба за народну щасливôсть, не унята въ форму державного строю, отже бажанье сеи щасливости безъ видного идеалу осущимого. Така ôтмѣнна исторія обохъ народôвъ поставила ихъ и въ теперѣшности на ôтмѣнныхъ становищахъ. Поляки маютъ традицію самодержавности и пôдъ премогучимъ вплывомъ сеи традиціи разъ на разъ побиваются за самодержавностею, а лишаютъ на боцѣ пытанье народного добра; Русины маютъ традицію живого бажаня добра свого народа и пôдъ вплывомъ сеи традиціи народнои побиваются за осущеньемъ свого бажаня народнои щасливости, за добромъ народа, лишаючи на боцѣ пытанье про самодержавнôсть. Поляки разъ въ разъ пытаютъ Русинôвъ: чи хочете жити разомъ съ нами въ однôй державѣ? — чи хочете повои Польщѣ? а коли не Польщѣ, такъ чи хочете Польщѣ и Руси, або якъ каже п. А. Z. „polsko-rusińskiego kraju“, або федеративнои звязи Русинôвъ съ Поляками, якъ каже п. Милковскій? Русины жь разъ на разъ пытаютъ Полякôвъ: чи хочете добра нашого и свого народа, чи хочете народнои щасливости? дайте на се доказъ, а буде згода; у вашихъ рукахъ власть, покажѣтъ отъ хочбы въ Галичинѣ, якъ вы навчились на вашôй сумнôй исторіи теперь съ нами обходитись; дайте тутъ перше доказъ, якъ думаєте вы съ нами жити въ купѣ, чи схочете пошанувати нашû права, що вашû предки все ломали, чи схочете дати намъ повну волю въ нашôмъ розвою народнôмъ, — покажѣтъ се теперь ось хочьбы тôлько въ Галичинѣ, а мы побачимо тогды й поговоримо, якъ и що має бути дальше.

Ось тû ôтмѣннû становища, на котрыхъ стоятъ Поляки а Русины, а що не даютъ имъ доси порозумѣтись. У кождого своє на умѣ, тожь звычайно и выходитъ конець всѣхъ переговорôвъ помиреня на народну пословицю: „пôпъ въ дзвôнъ, а дѣдько въ калатало.“

Може пôсля сего поясненя зрозумѣє п. А. Z., для чого єго програма „уніи съ Русею“ выдаєся намъ такъ нереальною, троха чи не воздушною; для чого дорога, котрою ôнъ ступає, выдаєся намъ неôтповѣдною. Скажемо отверто, що они насъ нѣякъ не можутъ вдоволити, хочь мы хочемо вѣрити въ добру волю и щиру интенцію автора брошуры „Polityka Nerwów“. Мы мусимо бажати, щобы наша интелигенція служила добру нашого народа, заступала єго интереса и за нихъ всюда и всею своєю моральною силою вступалася, а не можемо того бажати, щобы та интелигенція була лише якимсь орудіємъ и то орудіємъ слѣпымъ, „furką drzewa pod zimę, pastwiskiem na wiosnę“ для чужихъ интересôвъ приєднаною, и въ тôмъ дусѣ за Юдову цѣну на народъ вплывала. Се булабы крайна деморализація нашои интелигенціи. Коли хочете, то вже и доси маєте таку нѣбы то руску интелигенцію приєднану матеріяльными користями: она пôшла въ вашу службу за всѣлякû авансы, нагороды, почести и користи, она и доси вамъ служитъ въ вашихъ рядахъ. Але чижь выграла на тôмъ що ваша и наша справа? Така интелигенція була и все буде чужою рускому народови. Цѣлû вѣки нашои исторіи даютъ на се надто ясный доказъ.

Рôвножь безцѣльною выдаєся намъ и друга точка програмы п. А. Z. що до обовязковои науки обохъ языкôвъ въ цѣлôй Галичинѣ. Користи, якû обѣцює собѣ п. А. Z. зъ такои науки для обопôльного зближеня Полякôвъ и Русинôвъ, счезаютъ въ очахъ Русинôвъ при высуненôй самымъ авторомъ цѣли такои науки: „przemieszczania podejrzanych urzędników ze wschodniej Galicyi do zachodniej, a umożebnienie zastępywania ich urzędnikami ze zachodniej“ (стор. 24). Тутъ вже дуже ясно выступає тенденція „администраційнои ссылки“ Русинôвъ „неблагонадежныхъ“ и польонизаціи рускои части Галичины. Ачейже схоче п. А. Z. зрозумѣти, що до такого дѣла Русины не можутъ приложити своеи руки.

На увагу заслугує точка поставлена п. А. Z. въ дальшихъ єго выводахъ, щобы въ справахъ народныхъ подѣлити соймъ на двѣ куріи голосуючû осôбно, щобы обезпечити обѣ стороны ôтъ майоризаціи въ народныхъ справахъ. Однакожь сеи точки не розвинувъ п. А. Z. близше, а именно не сказавъ, якъ малибы тû куріи творитись и кто творивбы пр. курію заступаючу интереса рускои народности. Черезъ то очевидно остаєся ся точка неясною.

Ôтбудованье
королевского замку на Вавелю.

Въ послѣднôмъ ч-лѣ подали мы звѣстку, що краєвый выдѣлъ признавъ архитектови Прилиньскому суму 22.000 зр. а. в. зъ краєвого гроша за приготовляючû пляны ôтбудованя королевского замку на Вавелю въ Краковѣ и що вже навѣть выплативъ єму суму 19.000 зр., розумѣєся, тожь зъ краєвого гроша. Тая вѣсть, жаль, що правдива, зробила сензацію въ рôжныхъ кругахъ, якъ середъ Полякôвъ такъ и середъ Русинôвъ. Причина сеи сензаціи єсть очевидно рôжна якъ до рôжныхъ кругôвъ. Не сумнѣваємось, що и нашû читателѣ немало здивувались сею вѣстею. Длячогожь се? Чи сума пересолена? Чи пляны лихû? Нѣ! Мы и, надѣємось, вразъ съ нами такожь и нашû читателѣ и цѣлый нашъ народъ лишаємо зовсѣмъ спокôйно спôрку про тû техничнû рѣчи Dziennik-ови pol., Czas-ови и Reform-ѣ. Намъ заважило зовсѣмъ що иншого на серцю. Мы до певнои мѣры дуже вырозумѣлû на щедрôсть краєвого выдѣлу въ выдаткахъ зъ краєвыхъ грошей. Мы тямимо, що такûжь приготовляючû пляны на будову соймового будынку коштували нашъ край свого часу не менше якъ 15.000 зр. Мы на стôлько вырозумѣлû, що мимо всеи выставности соймового будынку робимо рôжницю мѣжь нашимъ галицкимъ Капитолемъ а королевскимъ замкомъ. Мы на стôлько вырозумѣлû, що не бачимо народного поступу чи демократизму въ тôмъ, щобы ставляти маршалка на рôвнѣ съ королемъ, и радо признаємо, що коли передвступнû пляны на маршалкôвску резиденцію коштували не менше якъ 15,000 зр., то на пляны королевскои резиденціи треба таки „щось докинути“. Намъ заважило на серцю зовсѣмъ що иншого.

Честь, повага, пошанованье и любовь для минувшости свого народа, для народныхъ памятокъ историчныхъ, для останкôвъ историчнои славы и свѣтлости народнои — у кождого народа не тôлько добрû, але навѣть и похвальнû. Тожь се и добре и похвально, що Поляки шануютъ и люблятъ останки своеи историчнои минувшости и противъ того мы и слова не кажемо, такъ якъ и мы зновъ зъ нашои стороны бажаємо, щобы Поляки рôвно поняли нашу любовь до нашихъ историчныхъ памятокъ и переказôвъ народныхъ. Мы дуже добре розумѣємо, що королевскій замокъ на Вавелю въ Краковѣ єсть однымъ зъ найдорожшихъ останкôвъ историчнои свѣтлости Полякôвъ, що отже сей великій памятникъ муситъ бути имъ дорогимъ и що они не можутъ хотѣти руины сего замку, але бажаютъ єго зберегчи передъ ѣдкимъ зубомъ часу. Колибъ

ходило о то, щобы зберегчи сей историчный памятникъ передъ руиною, мы нѣ слова не говорилибъ про се. Выдаеможь много грошей на захованье и удержанье далеко меншихъ историчныхъ останкôвъ и памятникôвъ въ нашôмъ краю, тожь и тутъ годится ôтповѣдно поступити. Рôвножь понимаемо ту радôсть Полякôвъ, коли найвысшою волею цѣсарскою постановлено вывести зъ сего замку войско, тамъ доси въ касарняный спосôбъ умѣщуване, и привернути сей замокъ зъ касарнѣ въ королевскій замокъ.

Тутъ однакожь кôнчится згода. О щожь дальше ходитъ теперь? Чи —, щобъ говорити урядовымъ складомъ краевого выдѣлу, — чи ходитъ о консервацію королевского замку на Вавелю? Нѣ! Зовсѣмъ нѣ! Тутъ ходитъ о ôтбудованье — о реставрацію королевского замку, и то таке ôтбудованье, котре булобы достойне королевскои, а радше цѣсарскои резиденціи. Кождый муситъ намъ признати, що межи збереженьемъ королевского замку ôтъ руины, а его ôтбудованьемъ ôтповѣдно до цѣсарскои чи королевскои резиденціи заходитъ *великаньска рôжниця.*

Кто мавъ случай приглянутися, въ якôмъ станѣ находится теперь сей замокъ, або кому бодай се одно вѣдомо, що ôнъ есть ôтъ довгихъ, предовгихъ лѣтъ войсковою касарнею, кто дальше знае, якои выставности вымагае и муситъ вымагати въ нынѣшныхъ часахъ королевска резиденція, той може легко оцѣнити, якихъ тутъ треба великаньскихъ вкладôвъ, скôлько тутъ треба грошей, щобы зъ замку, оберненого ôтъ довгихъ лѣтъ въ касарню, зробити королевску а взглядно цѣсарску резиденцію. Колибъ брати мѣру зъ самого соймового будынку, то рахунокъ такъ представлявсябы. Кошта вступныхъ плянôвъ соймового будынку выносили 15.000 зр., а сама будова соймового будынку выноситъ вже около 1,500.000 зр. с. е. 100 разы бôльше, якъ кошта вступныхъ плянôвъ. Колижь вступнѝ пляны до ôтбудованя замку на Вавелю коштуютъ 22.000 зр., то пôсля тои самои мѣры выносилибы кошта ôтбудованя що найменше 100 разы стôлько с. е. 2,200.000 зр. Колижь зважимо, що тутъ ходитъ о королевску резиденцію, то буде се зовсѣмъ непересадно сказати, що кошта ôтбудованя выйдутъ значно высше, — они выйдутъ въ великѝ миліоны.

Теперь стане ясно, для чого кождый такъ поважно задумуеся надъ сею справою. Коли краевый выдѣлъ вкладае на край обовязокъ поносити кошта вступныхъ плянôвъ, то очевидно мае гадку наложити на край такожь и цѣлый такъ великаньскій тягаръ ôтбудованя королевского замку. *Тутъ ходитъ вже о цѣлѝ миліоны краевого гроша!* In Geldsachen hört die Gemüthlichkeit auf — и для того то кождый пытае: на якôй же се пôдставѣ, якимъ се правомъ? Тажь дочисливши до сего кошта соймового будынку тутъ впаковуеся на край мало що не шѣсть миліоновый, зовсѣмъ непродуктивный тягаръ — и на якôй пôдставѣ?

Чи есть потреба для краю ставити королевскій замокъ? Чи кошта такого замку можутъ спадати на край?

Мы не стаемо тутъ зовсѣмъ на выключно рускôмъ становищи. Мы перенесемось навѣть на становище польско-народне и пытаемо, чи польскôй нарôдъ въ Галичинѣ при всѣй своѣй любвѣ для своеи минувшости потребуе здвигненя королевского замку, якій хосенъ може ôнъ мати зъ того, яку хочьбы навѣть идеальну користь? Нѣякои. Польскій нарôдъ въ Галичинѣ, а тымъ бôльше рускій нарôдъ мае далеко важнѣйшѝ, незрôвнано бôльше пекучѝ потребы. Страшна и щоразъ бôльше взростаюча нужда господарска не позваляе ему навѣть думати о королевскихъ палатахъ. Нужда выщирюе свои острѝ зубы зъ кождого куточка, мы не маемо навѣть зъ чого стягнутись на школы; бездомнѝ дѣти, калѣки и старцѣ валяются по улицяхъ и нема имъ нѣякого пристановища въ краевыхъ закладахъ: край не мае для нихъ крейцаря! Якимже правомъ можемо мы пориватись до будовы коштовныхъ палатъ? Кто сего жадае? Нѣ Цѣсарскій Дôмъ, нѣ держава, нѣ интереса краю не жадаютъ и не вымагаютъ сего. Есть се тôлько фантаотичне бажанье фантастôвъ, не зважаючихъ на интереса свого власного народа. Мы радо признаемо, що краковскій замокъ зруйновано касарнянымъ постоемъ войска, що его переиначено ôтповѣдно до потребъ войсковыхъ, а черезъ то въ многôмъ збезъображено его первѣстный видъ. Але чижь се вина краю? Чи край поробивъ тѝ змѣны и шкоды? Если се сталося въ наслѣдство войсковыхъ порядкôвъ, то кошта обновленя, чи привернення въ status quo ante — спадаютъ на державу, але нѣякимъ чиномъ на край. Колижь ходитъ о здвигненье новои резиденціи, то се жь тожь само не специяльно краевый интересъ, але интересъ загально державный. Чи сякъ, чи такъ, край не може брати на себе такихъ великаньскихъ тягарôвъ. Вже дотеперѣшнѝ тягары пригнетаютъ нашъ край мало що до невыносимости — тожь булобы часъ перестати бавитись въ нѣчимъ неоправдану паньску розтратнôсть и фалшиву блескотливôсть.

Упривилеёванѝ лихварѣ.

(Конець.)

„Коли однакъ ратунокъ можна лише подати тымъ сторонамъ, що выступаютъ передъ судами съ своими оправдаными жалобами, то и зъ стороны выс. сойму належитъ оставити просячимъ до волѣ, чи схотятъ свои жаданя пôдъ взглядомъ обмеженя банковыхъ претенсій попирати на дорозѣ законôвъ“.

„Остае еще намъ застановитись, чи выс. соймъ мае тревати при першôй части своеи тогорôчнои резолюціи, с. е. що до ревизіи статутôвъ кредитовыхъ закладôвъ въ загалѣ, а въ особенности селяньского банку. Въ тôмъ взглядѣ комисія правнича думае, що пôзнавши разъ лихо, не можна остати въ половинѣ дороги, вытыченои вже разъ выс. соймомъ въ своѣй резолюціи, але противно, треба наставати на те, щобы чимъ скорше выслѣджено станъ рѣчей и выдано конечнѝ зарядженя, тымъ бôльше, що анормальный станъ задовженыхъ хлѣборобôвъ грозитъ имъ неминучою руиною матеріяльною“.

„Той станъ пôдъ кождымъ взглядомъ критичный представляеся намъ найяснѣйше зъ самого справозданя на ôтбутыхъ дня 27 цвѣтня 1882 р. тринайцятыхъ загальныхъ зборахъ управненыхъ до голосованя членôвъ галиц. банку селяньского. Въ тôмъ справозданю на стор. 7-ôй читаемо: „Щобы стягнути залеглости, предпринято въ минувшôмъ роцѣ кроки екзекуційнѝ противъ 866 недбалымъ довжникамъ и доведено до примусовои продажи 296 господарствъ, зъ котрыхъ 95 господарствъ перейшло въ руки новыхъ властителѣвъ, а 201 дôсталось банкови. Ôтъ часу существованя банку, с. е. ôтъ р. 1868 до кôнця р. 1881 на 67.425 удѣленыхъ загаломъ пожичокъ предпринято кроки екзекуційнѝ противъ 9.244 довжникамъ и влицитовано 2.625 господарствъ, зъ котрыхъ 453 екзекуцій еще не укôнчено, зъ дальшихъ же 2.172 господарствъ продано 704 господарствъ третымъ особамъ, а 1.468 набувъ банкъ“. Коли отже розважимо, що зъ лицитованыхъ въ тринайцяти лѣтахъ господарствъ загаломъ 2.625 пересѣчне число однорôчне выпадае несповна 202, то вже число спроданыхъ господарствъ въ минувшôмъ роцѣ 296 представляе неоспоримый доказъ, що лицитаціи задовженыхъ господарствъ змагаются, а що и регуляція пожичокъ въ дорозѣ новыхъ укладôвъ также не помагае, але радше побôльшае руину матеріяльну, якъ се покажеся зъ поодинокого зôставленя билянсôвъ зъ р. 1878, коли еще о такôй регуляціи банкъ не думавъ, съ билянсомъ р. 1881, коли ихъ не переставъ переводити. Пôсля билянсу 1878 р. банкъ числивъ 51.376 довжникôвъ съ сумою 7,872.234 зр., такъ що на кождого довжника выпадало пересѣчно кругло 153 зр. довгу, а пôсля билянсу за рôкъ 1881 числитъ банкъ 41.164 довжникôвъ съ сумою 6,945.452 зр., такъ що на кождого довжника припадае пересѣчно (опускаючи крейцары) 168 зр. довгу, рôжниця отже по 15 зр. припадае на кождого довжника бôльше до сплаченя.

Що впрочѣмъ и самъ банкъ не запôзнае конечности зробити пôльгу своимъ довжникамъ, знаемъ про те такожь добре. Позаякъ на пôдставѣ арт. 37 статутôвъ обчисляе банкъ ôтсотки ôтъ пожичокъ по конець мая 1878 р. по 12% ôтъ ста рôчно, а ôтъ поодинокихъ ратъ въ припадаючôмъ часѣ неплаченыхъ за проволоку по 15% ôтъ ста рôчно, — то ôтъ червня 1878 р. знижились ôтсотки такъ ôтъ пожичокъ, якъ такожь за проволоку ôтъ поодинокихъ по тôмъ часѣ запавшихъ, а въ речинци не сплаченыхъ ратъ на 10% ôтъ ста рôчно. Ôтъ р. 1881 для такихъ пожичокъ, котрѝ за выданьемъ въ 5% листахъ довжныхъ або 5% облигаціяхъ комунальныхъ бувають удѣлюванѝ або конвертованѝ, установлено стопу процентову на 8%, а на случай проволоки на 9% ôтъ ста рôчно. Але и тѝ усилія банку супротивъ величезного довгу, котрый повставъ въ давнѣйшихъ лѣтахъ, не маютъ практичнои вартости; обниженье бо процентовои стопы що до нихъ по конець мая 1878 р. не мае зовсѣмъ мѣсця, а обниженье ôтъ того часу на 10% ôтъ ста рôчно не можна уважати такожь за ôтповѣдне, а тымъ менше певне, о скôлько те обниженье може бути одными загальными зборами ухвалене, а другими знесене, — и едино стопа процентова змѣнена статутами не булабы проблематичнои вартости для довжникôвъ.

Банкъ селяньскій подыбавъ вже неразъ закиды, котрѝ ему дѣлано, и привыкъ на своихъ загальныхъ зборахъ заспокоювати публику тыми словами, що такѝ закиды суть безъосновнѝ и тенденційнѝ, а навѣть банкъ старався тѝ закиды выявити и ôтповѣсти на нихъ въ брошурѣ, выданôй своимъ накладомъ п. н.: „Скôлько есть правды въ закидахъ противъ галицкому Закладови Кредитовому селяньскому пôдношеныхъ“? И щожь мы довѣдуемось зъ тои ôтповѣди? 1) Що стопа процентова ôтъ пожичокъ есть дуже высока; 2) що кредитъ удѣлюваный банкомъ не есть продуктивный, позаякъ въ великôй части бувае уживаный на уморенье давнѣйшихъ довгôвъ, а не до поправы господарства, при чѣмъ пôдносится, що може за пôзно прійшовъ зарядъ банку на помôчь задовженымъ селянамъ; 3) що удѣляе кредиту розмѣрно значнѣйшого, щобы не утрудняти своеи администраціи; 4) що довжника шануе о скôлько можна, бо не спѣшится съ лицитаціями и такожь опускае довжникови, що може, а въ кôнци 5) жалуеся на повôльнôсть процедуры судовои. Але для чого банкъ помимо арт. 30 своихъ статутôвъ майже понехавъ давати властителямъ меншихъ посѣлостей задатки въ меншихъ сумахъ пôсля потребы и на не довшій часъ, якъ на одинъ рôкъ, на той закидъ не давъ банкъ зовсѣмъ нѣякои ôтповѣди. А предсѣ се рѣчь певна, що хотячи властителямъ меншихъ посѣлостей принести правдиву помôчь, то передовсѣмъ треба увзглядити ихъ потребы. Такѝ потребы появляются у нашого селянина нагло, бо ôнъ не мае еще тои проворности, щобы свои потребы предвиджувати зъ горы и запобѣгати имъ вчасно. Настане неурожай, огонь знищитъ будынки, зараза вынищитъ худобу, повѣнь попсуе засѣвы та забере хату и знаряды, хороба, смерть и всякѝ случаѣ въ родинѣ, вымагаючѝ якъ найскоршои помочи, — тое все заставляе селянина доперва думати о грошахъ. Кто ему заразъ поможе, той и выратувавъ его, а кожда проволока въ удѣленю помочи чинитъ тую помôчь, нехайбы и значну, вже менше видною, а часто и непотрѣбною. Ôтъ промесы банку до удѣленя пожички уплывае звычайно не богато часу, а тымчасомъ вызыскуе стараючогося о пожичку готовый посередникъ, котрый подаючи на разѣ помôчь, ôтбирае зъ удѣленои банкомъ пожички щедру нагороду, розумѣесь съ очевидною шкодою довжника. Банкъ мôгбы сповнити свою задачу лише тогды, колибы удѣлювавъ якъ найбôльше задаткôвъ мѣрныхъ и на короткій часъ при такôмъ процентѣ, котрый ôтповѣдае нынѣшному торгови грошевому.

Що при удѣлюваню пожичокъ оцѣненье гипотеки бувае за высоке и що при регуляціяхъ пожичокъ первѣстный кредитъ, удѣлюваный довжникамъ, найменше о половину пôдвысшено, то не можна сумнѣватися, если зъ однои стороны розважимо, що оцѣненье селяньскихъ господарствъ не ôтповѣдае анѣ доходамъ анѣ такожь стопѣ податковôй, а вже изъ всѣхъ мѣръ оказуеся проблематичнымъ, если порôвнаеся съ цѣною купна и продажи, осягненою при лицитаціяхъ, — зъ другои же стороны если розважимо, що хотяй довжникъ на покрытье давного довгу позбувся неразъ значнои части свого господарства, то однакъ одержуе нову пожичку на решту гипотеки въ первѣстнôй высокости. Що до потручуваня значнои провизіи и рôжницѣ курсу при листахъ довжныхъ, дальше що до невыплачуваня дивидендъ на удѣлы, якъ такожь що до имовѣрно хибного финансованя въ банку, пôдноситъ товариство охороны меншои власности земскои въ своѣй петиціи рôжнѝ закиды, котрѝ можутъ бути точно розъясненѝ черезъ публичнѝ органы власти надзоруючои, — а тая власть муситъ вдатися въ тую справу вже длятого, що точне выслѣдженье стану рѣчи зарядило вже выс. правительство. Такъ ось теперь може намъ розходитись лишь о те, щобы тое выслѣдженье було чимъ скорше переведене.

Зъ тыхъ ось причинъ правнича комисія вноситъ:

Высокій соймъ зволитъ ухвалити:

Въ силу ухвалы сойму зъ д. 24 жовтня 1881 р. Ч. 753 взывается ц. к. правительство, щобы приспѣшило ревизію статутôвъ упривилеёваныхъ институцій кредитовыхъ, а передовсѣмъ ревизію статутôвъ ц. к. уприв. галицкого закладу кредитового селяньского.

Во Львовѣ дня 12 жовтня 1882.

В. Ковальскій,
предсѣдатель и справоздавець.

Одержалисьмо слѣдуюче письмо:

Почтенна Редакціо!

Польскѝ газеты такъ львôвскѝ якъ и краковскѝ и познаньскѝ идутъ ôтъ довшого часу въ заводы, нападаючи на мене особливо яко офиціяла и посуджуючи мене о утисненя архидіецезального духовеньства. Доки тіи посуджуваня були тôлько загальнѝ, судивъ я мовчати, хоть не тôлько честнѝ Русины, але такожь и честнѝ Поляки дивувалися мому мовчаню. Я далекій ôтъ того, за артикулы и кореспонденціи такого рода обвиняти самыхъ писателѣвъ Полякôвъ, бо догадуюся, що такѝ артикулы и кореспонденціи походятъ ôтъ певныхъ Русинôвъ, пишучихъ въ польскихъ газетахъ. Колижь реченѝ газеты въ послѣднихъ часахъ зачали свои напады попирати якимись фактами, навѣть консисторскими и ординаріятскими рефератами, якъ въ ч. 232 Gazet-ы Narodow-ои зъ д. 11 жовтня с. р., и на тôй пôдставѣ представляютъ мою особу яко таку, котра будь-то завладѣла консисторіею и ординаріятомъ и по самоволѣ тирана собѣ поступае съ архидіецезальнымъ духовеньствомъ, якобы въ консисторіи и въ ординаріятѣ надъ мою голову и надъ мою волю не було вже иншихъ головъ съ своими волями: то почувъ я себе христіяньскою повинностею обовязанымъ, боронити свои чести и для того выказавъ въ поданю до Выс. ц. к. Намѣстничои Президіи на основѣ автентичныхъ рефератôвъ такъ консисторскихъ якъ и ординаріятскихъ, що *помянутѝ, газетами польскими наведенѝ рефераты, суть ложнѝ и лишь тенденційно пôдробленѝ, котрыхъ оригиналы зовсѣмъ иншѝ справы трактуютъ и кромѣ ординаріятского ôтъ другихъ референтôвъ походятъ.* Ординаріятскій же рефератъ датуеся зъ того часу, коли я бувъ администраторомъ апостольскимъ архидіецезіи, и его предметомъ була петиція певного прихожанина вѣденьского о диспензу ôтъ двохъ переслюбныхъ оповѣдей и ôтъ освященого часу въ цѣли заключеня супружества. Помянутѝ обвиненя газетъ запôзнаютъ становище офиціяла, якобы ôнъ мôгъ съ дієцезальными справами самовôльно обходитися, коли его кругъ дѣйствія есть привязаный до каноничныхъ державныхъ законôвъ, до повномочія и розпорядженій ВПр. Ординаріяту, до ухвалъ на засѣданяхъ консисторскихъ запавшихъ, до выробленыхъ рефератôвъ другихъ консисторскихъ совѣтникôвъ и референтôвъ, при чѣмъ особливо се пôднести належитъ, що мои рефераты були и суть иншѝ, а не тѝ о обсадженю парохій и въ справахъ дисциплинарныхъ, за котрѝ мене обвиняютъ; що офиціялъ не розпоряджае цензурами церковными и перемѣщеньемъ душпастырѣвъ. Таке тѣсне значенье маютъ и пôдписы офиціяла и то на експедиціяхъ консисторскихъ in currentibus, понеже рѣшеня въ важнѣйшихъ дієцезальныхъ справахъ и ихъ пôдписы задержанѝ суть ВПр. Ординаріятови и нимъ завсѣгды предпринималися. Такъ по правдѣ за много чести, складати все на мою голову и на мою волю.

Не могу тутъ легко перепустити того замѣту моѣй особѣ яко офиціялови здѣланого, якобы я допускався пôдкупствъ при конкурсахъ парохіяльныхъ и при обсадженю парохій. Все бо то есть въ загалѣ неможливымъ, понеже такѝ конкурсы не тôлько письменнѝ, але и устнѝ, а такожь обсадженя парохій предпринимае каноничне, въ 12 членôвъ зложене греміюмъ просинодальныхъ екзаминаторôвъ, а то тымъ менше, що обсадженя парохій дѣются въ двохъ речинцяхъ, въ марцю и въ вересню, коли Впреосв. Архипастырь во Львовѣ перебувае, и то на повныхъ засѣданяхъ консисторскихъ пôдъ предсѣдательствомъ тогожь. На одну зъ лучшихъ парохій убиваеся неразъ ôтъ 10—60 кандидатôвъ, а коли лишь одинъ зъ нихъ еи отримати може и отримае, то дивными суть нарѣканя неотримавшихъ такои парохіи а особливо, если не суть законно успосôбленѝ и если доперва короткій часъ въ душпастырствѣ дѣйствували.

Дотычно рефератôвъ in disciplinaribus и наказаня и перемѣщеня провинившихъ душпастырѣвъ мушу зауважати, що такѝ справы не дѣются поспѣшно, але по каноничнôмъ слѣдствѣ и провѣреню жалобъ, въ котрôмъ обжалованый мае право выключити пôдозрѣлыхъ свѣдкôвъ, ставленыхъ обжаловуючимъ. Кромѣ того мае ôнъ право ставити своихъ свѣдкôвъ и свои оправданя власноручно до протоколу слѣдства писати. Такожь прислугуе ему право рекурсу до другои и третои инстанціи. Бували выпадки, що В. ц. к. правительство на пôдставѣ державныхъ законôвъ жадало наказаня и перемѣщеня выкрочаючихъ душпастырѣвъ. И тогды справджавъ ординаріятъ закиненѝ

выкрочеия и по такôмъ справдженю выповнявъ правительственнй требованя. Чія справа була чиста и возможна, той не дôзнавъ жадного покривдженя зъ стороны консисторіи и ординаріяту. Що инше, коли зайшла справа нечиста и невозможна, то тогды выповнялася тôлько повиннôсть, щобы сказати а не обвивати правду, особливо, где заходятъ дисциплинарія. Такъ може заходити у того и у другого якесь тôлько уроєне незадоволенье. Священики приходячй съ своими льокаційными и дисциплинарными справами, бувають завсѣгды ôтсыланй до самого Впр. ординаріяту, а рôвно зверталося завсѣгды ихъ увагу на рѣшеня засѣдань консисторскихъ.

Наконець маю додати еще тое, що не маю ôтъ давна жадныхъ зносинъ съ политичнымъ дневникарствомъ рускимъ, и що вже ôтъ давна не занимаюся жадною политикою. Такожь вызнаю щиро и отверто, що я нѣколи не наступавъ якъ на жадну другу, такъ такожь и на польску народнôсть яко таку и єи права. Пріятно менѣ, що въ краєвôмъ соймѣ говорится о Русинахъ и о языцѣ рускôмъ, що зъ львôвского университету роздався голосъ ректора магнифика въ сегорôчнôй инавгураційнôй мовѣ якъ о Полякахъ такъ и Русинахъ, особливо же що Єго Ексцеленція панъ министеръ Флоріянъ бар. Земялковскій покликуючися на законъ Божій о любвѣ, вôзвавъ такъ Поляковъ якъ и Русинôвъ, щобы взаимно любилися и съ собою въ мирѣ проживали.

Львôвъ д. 2 листопада 1882.

М. Малиновскій, официялъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спôльнй делегаціи.*) Комисіи спôльныхъ делегацій занятй теперь студіями придѣленыхъ имъ предложень и выпрацёвуваньемъ рефератôвъ. Повнй засѣданя делегацій мали розпочатися съ кôнцемъ сего тыждня. Спôльне министерство предложило делегаціямъ слѣдуючій спôльный буджетъ австро-угорскои монархіи на р. 1883. I. Выдатки на министерство справъ заграничныхъ 3,550.000 зр.; II. на министерство вôйны 1) Звычайнй выдатки brutto на *стояче войско* 94,905.161 зр., а netto 92,456.365 зр. (о 40.081 зр. бôльше, якъ въ буджетѣ на р. 1882). Надзвычайнй выдатки на 1883 выносятъ 7.508.157 зр. (о 821.087 зр. бôльше, якъ въ буджетѣ на р. 1882). Загальнй выдатки (звычайнй и надзвычайнй) netto на стоячй войска выносятъ отже въ буджетѣ на 1883 р. — 90,964.522 зр. (с. є. о 861.168 зр. бôльше, якъ въ р. 1882). 2) *На марину.* Загальнй выдатки netto 9,062.224 зр. (бôльше о 4.395 зр., якъ въ р. 1882). Загальнй отже выдатки министерства вôйны на стоячй войска и марину) на р. 1883 выносятъ brutto 111,575.542 зр., а загальнй выдатки netto 109,026.746 зр. (о 865.563 зр. бôльше, якъ въ р. 1882.) III. Выдатки на спôльне министерство скарбу. 1) На центральный зарядъ, центральну касу и департаментъ рахунковый выносятъ выдатки netto 171.201 зр. 2) Етатъ пенсійный выноситъ 1,788.541 зр. (о 36.000 бôльше, нѣжь въ р. 1882). Загальнй выдатки netto на спôльне министерство скарбу выносятъ отже 1,959.782 зр. Сума всѣхъ спôльныхъ выдаткôвъ netto выноситъ **звышь 114 ½ миліона зр.** — Зъ наведеныхъ циферъ спôльного буджету, предложеного до ухвалы делегаціямъ, бачимъ, що спôльнй выдатки прелиминованй на р. 1883, суть далеко высшй ôтъ выдаткôвъ ухваленыхъ делегаціями на р. 1882. Въ етатѣ министерства вôйны особливо цѣкавй для насъ позиціи на фортификаціи въ Галичинѣ. Министерство вôйны жадае въ буджетѣ на р. 1883 на перманентнй и польнй фортификаціи въ Галичинѣ загальнои сумы **1.670.000 зр.** (о 570.00 бôльше, нѣжь ухвалили делегаціи на р. 1882). Сй цифры богато говорятъ! На фортификаціи Кракова жадае министерство **730.000 зр.**, а то на укрѣпленя 700.000 зр. (яко рата зъ призначеной давнѣйше загальнои сумы 3,000.000 зр.), а на новй каноны 30.000 зр. (яко перша рата зъ загальнои сумы 60.000 зр., призначеныхъ на 120 новыхъ канонъ; одна канона перелита зъ старого матеріялу коштувати буде 500 зр.). На фортификаціи Перемышля жадае министерство вôйны загальнои сумы **840.000 зр.** (о 440.000 зр. бôльше, якъ въ р. 1882). Розходы на фортификаціи Перемышля обчислено на 5½ миліонôвъ зр. Зъ того выдано въ 1881 и 1882 рр. 800.000 (по 400.000) зр. На 1883 жадае министерство на укрѣпленье Перемышля 700.000 зр. (о 300.000 зр. бôльше якъ въ р. 1882), а 140.000 зр. на новй каноны и перевôзъ готовыхъ вже канонъ зъ Вѣдня до Перемышля. — Кромѣ того вставлено въ буджетѣ на р. 1883 еще **100.000 зр.** на оружія для польныхъ (легкихъ) фортификацій, якй на случай вôйны съ Россією требабы построити въ Галичинѣ. И ось маемо загальну цифру 1,670,000 зр. на фортификаціи въ Галичинѣ! Въ мотивахъ своихъ до поодинокихъ тыхъ позицій подае министерство вôйны слѣдуюче. Що до Кракова, то министерство заявляе, що лишь зъ уваги на трудне финансове положенье державы не жадае бôльше якъ лишь 730.000 зр. на фортификаціи Кракова, але зъ уваги на милитарну потребу высша рата булабы пожадана. Що до Перемышля, то министерство заявляе, що пôдвысшенье рôчнои раты на самй укрѣпленя Перемышля о 300.000 зр. есть необходимо конечнымъ, бо при щорôчнôй ратѣ по 400.000 зр. строенье фортификацій поступалобы дуже помалу, а зъ того моглабы выйти шкода для державы. Наконець що до польныхъ фортификацій заявляе министерство, що вправдѣ польнй укрѣпленя строятся лишь въ хвиляхъ передъ самою вôйною, але о ихъ уоруженье треба напередъ вже подумати, и приготовити оружіє.—На скôлько спôльнй делегаціи прихилятся до жадань министерства вôйны, — незабавомъ довѣдаемося.

(*Зъ угорскои делегаціи.*) На засѣданю комисіи угорскои делегаціи референтъ комисійный дръ Фалькъ интерпелювавъ мин. Кальноки, длячого цѣсарь доси не ôтдавъ визиты королеви Италіи. Кальноки ôтповѣвъ, що се сталося зъ тои причины, що зъѣздъ не мôгъ ôтбутися въ Римѣ, где особа цѣсаря могла статися предметомъ демонстрацій прихильникôвъ двохъ таборôвъ (короля и папы), — а сего цѣсарь не желавбы. Министры италійскй не могли згодитись на инше мѣсце зъѣзду и длятого ревизита цѣсаря ôтложена на пôзнѣйше. Впрочѣмъ мѣжь обома державами пануютъ якъ найлучшй ôтношеня.

(*Розрухи противъ жидôвъ*) повторилися съ початкомъ сего тыждня въ Угорщинѣ, именно въ мѣсточку Гоисъ коло Найзидль. Товпы народу розбивали жидôвскй шинки и домы, нищили домашнй знаряды. Одну жидôвку, жѣнку купця, застрѣлено. Кромѣ жидôвки згинула еще одна особа.

(*Повынь въ Тиролю и Каринтіи.*) Въ вересни навѣстила повѣнь першій разъ сего року Тироль и Каринтію и починила величезнй шкоды на звышь 15 миліонôвъ зр. Въ жовтни повторилося тое нещастье въ тыхъ краяхъ, и хочь не въ такôй мѣрѣ, якъ першій разъ, то все таки сталося дуже дôтклывымъ для потерпѣвшихъ вже разъ жителѣвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Вѣсти зъ Петербурга.*) „Новое Время“ звѣщае, що чорногорскій князь замѣряе утворити въ Петербурзѣ чорногорске посольство. „Голосъ“ звѣщае, що военный министеръ выѣхавъ до Литовского Брестя оглядати жабиньско-пиньску желѣзницю, теперь вже выготовлену, и тамошнй укрѣпленя. До „Одесского Вѣстника“ телеграфуютъ зъ Петербурга 19 (31) жовтня, що на тамошнôй биржи товарнôй и фондовôй повный застôй; курса значно спали. Пôсля выказôвъ полиціи стоитъ въ Петербурзѣ 17.000 порожныхъ помешкань. — Всѣ газеты подаютъ зъ рôжныхъ сторôнъ вѣсти о новыхъ проневѣрствахъ и крадѣжахъ. Скопиньскій банкъ до крыхты зруйнованый проневѣрствомъ кôльканайцяти миліонôвъ черезъ касіера Рыкова. Мѣсто Скопинъ загрожено руиною задля сего проневѣрства на сѣмъ миліонôвъ. Зъ Костромы телеграфуютъ до „Одес. Вѣстника“, що касіеръ банку въ посадѣ Большія Соли втѣкъ захопивши съ собою 20.000 руб. Въ Єлисаветградѣ на почтѣ ôткрыто проневѣрство 42.000 руб. черезъ тамошного почтмайстра. — На медициньскй курса въ Петербурзѣ тиснутся женьщины. Министерство позволило було тôлько 10 мѣсць на медициньскихъ курсахъ для женщинъ, а тымчасомъ зголосилось 150. Рада професорôвъ вступаеся за тымъ, щобы допустити всѣхъ зголосившихся женщинъ.— Министерство финансôвъ заострило контролю на всѣхъ коморахъ по захôднôй границѣ.

(*Зъ Полтавы*) звѣщаютъ до „Южного Краю“: дня 9 (21) жовтня с. р. о 10 год. вечеромъ наткнулась полиція на краю мѣста на зборище около 200 людей, котрй при наближеню полиціи почали втѣкати крѣзь ôкна и двери. Полиція записала кôлькадесять особъ. Яка була цѣль сихъ зборôвъ — невѣдомо. — Пôсля найновѣйшихъ вѣдомостей въ Полтавѣ арештовано вже много особъ.

(*Правительство россійске*) удалося до правительства швайцарского съ просьбою, щобы якъ найстрогше дозорувало россійскихъ революціонерôвъ, пробуваючихъ въ Швайцаріи.

Нѣмеччина. Въ Нѣмеччинѣ велику увагу звертаютъ на россійскй укрѣпленя на границяхъ. И такъ National Ztg. пише въ тôмъ дѣлѣ: Що разъ бôльше здаеся, що роботы фортификаційнй на россійско-нѣмецкôй и россійско-австрійскôй границы стаются подôбными до фортификацій на нѣмецко-францускôй границы. Россійске министерство вôйны выслало технично войскову комисію для розгляду полуденнои и захôднои границѣ Россіи. Комисія укôнчила свою роботу и теперь доносятъ, що старй фортификаціи въ Хотимѣ, Каменци Подôльскôмъ и Бендерѣ маютъ бути на ново побудованй; крôмъ того комисія вказала па пункты Луцкъ, Дубно и Заславъ, яко пригôднй до уфортификованя. Область межи Вислою, Вартою и Просною, пригожа до ворожои офензивы, а такожь важнй для намѣреныхъ новыхъ линій желѣзничихъ пункты Кутно и Сєрадзь одержатъ бôльшу охорону побудованьемъ поодинокихъ фортôвъ; Бугъ такожь мае бути втягненый въ фортификаціи и мѣсцями покрытый. Въ тôй цѣли ôтбулася вже основна ревизія рѣки и постановлено єи регуляцію. Противъ всхôдныхъ Прусъ мае бути Ковно перемѣнене въ великій ошанцованый таборъ, а Гродно и Бѣлыйстокъ маютъ бути укрѣпленй. Будова линіи желѣзничои зъ Вильна до Ковна, маючои велике стратегичне значенье, такъ приспѣшена, що вже въ осени слѣдуючого року буде скôнчена. Пунктомъ тяжести россійскои системы фортификацій граничныхъ остане трикутникъ Георгієвскъ-Ивангородъ-Берестъ литовскій съ головнымъ пунктомъ опорнымъ — Варшавою. Зъ Ивангорода мае бути побудована просто на Краковъ желѣзниця. Берестъ литовскій яко важный пунктъ передъ великими непроходимыми багнами Припетѣ мае бути скрѣпленый 12 доокружными фортами.

Англія. Англійскому парляментови предложило правительство дипльоматичнй паперы, дотычачй египскои справы. Они не заключаютъ въ собѣ нѣчого такого, що не булобы еще доси выявлене. Якъ можна вносити зъ дотеперѣшныхъ заявлень, правительство англійске не швидко еще зможе внести въ парляментѣ свои предложеня о реформахъ въ Египтѣ. Тымчасомъ Англія веде безперестанку переговоры съ Нѣмеччиною и Францією. Поки станутъ вѣдомй результаты тыхъ переговорôвъ въ справѣ египскôй, то поки що публична опинія Англіи занята теперь судьбою Араби-пашѣ. Ôтъ часу, якъ египске правительство пристало на тое, щобы до обороны Араби-пашѣ въ процесѣ бувъ даный англійскій адвокатъ, ôтъ тогды ситуація въ Каирѣ значно змѣнилася. Все крутится около ôткрытои кореспонденціи Араби-пашѣ съ Константинополемъ. Кореспонденція тая есть для Араби дуже облекшаючимъ обстоятельствомъ. Кореспонденція тая дôсталася англійскому адвокатови Араби-пашѣ ôтъ тогожь сына Могамеда. Араби бувъ поховавъ тіи письма въ рôжныхъ мѣсцяхъ свого дому на той случай, єслибы они були потрѣбнй яко свѣдоцтва для єго обороны. Єсть 69 документôвъ — на котрй англійске правительство кладе велику вагу. Араби радъ бути увôльненымъ; на случай увôльненя ôнъ бажае дожити вѣку въ котрôйсь зъ англійскихъ провинцій. Теперь приготовляеся до процесу и що-разъ новй инструкціи дае своимъ адвокатамъ.

Сербія. Надъ тымъ молодымъ славяньскимъ королевствомъ, котре по вôйнахъ противъ Турковъ, здавалося, здобуло собѣ красну и щасливу будучнôсть, — затягаются тяжкй хмары. Не потрѣбно було ажь револьверового выстрѣлу вдовы по страченôмъ Марковичу на короля Миляна, щобы кождому представилися въ правдивôмъ свѣтлѣ сумнй ôтношеня въ Сербіи. Ôтъ часу министерства Гарашанина и Пирочанаца дуже часто доходятъ зъ Сербіи вѣсти о пануючôй коррупціи и о що-разъ бôльше взмагаючôмся невдоволеню и взбуреню мѣжь народомъ. Король Милянъ тымчасомъ консеквентно пôддержуе кабинетъ, хочь переважне число народу противится заграничнôй и внутрѣшнôй политицѣ министерства. Не диво отже, що при такôмъ станѣ ôтношень суспôльнôсть сербска зближаеся що разъ бôльше до революціи. Зъ уваги на такй ôтношеня атентатъ Ильки (Елены) Марковичь набравъ особливого значеня; ôнъ мимо дементованъ зъ Бѣлграду, все таки стоитъ въ звязи съ теперѣшными ôтношенями въ Сербіи. Якъ донесли телеграмы зъ Бѣлграду, король Милянъ взывавъ до себе провôдника опозиціи бувшого президента министрôвъ Ристича и конферувавъ съ нимъ о теперѣшнôмъ положеню въ Сербіи. Зъ другои знову стороны звѣстно, що король не принявъ димисіи теперѣшного кабинету Пирочанаца.

Петербурске „Новое Время“ получило ôтъ свого кореспондента зъ Рущука справозданье о недавнôмъ побытѣ короля Миляна въ столици Болгаріи. Кореспондентъ добачивъ въ короли якійсь неспокôй. На гальовôмъ обѣдѣ данôмъ въ честь Миляна, ôнъ анѣ однымъ словомъ не згадавъ про Россію, мимо того, що присутнй болгарскй официры були самй Россіяне. Такъ само на обѣдѣ россійскихъ официрôвъ, данôмъ въ честь Миляна, ôнъ анѣ не згадавъ о россійскôй арміи, мимо того, що министеръ Соболевъ явився въ россійскôмъ мундурѣ. Зъ тои причины мѣжь тамошными официрами повстало велике невдоволенье, а на князю болгарскôмъ вчинило тое такожь прикре враженье.

Франція. По поводу непорядкôвъ запанувавшихъ послѣдными часами въ бôльшихъ мѣстахъ Франціи, правительство выдало и оголосило въ „Journal Officiel“ декретъ, котрымъ обмежуесь право уживаня динамиту. Власти будутъ мати контролю надъ динамитомъ ôтъ єго выходу зъ фабрики ажь до мѣсця призначеня. Такожь рѣшило правительство въ мѣстѣ Монсо-ле Минъ, где, якъ звѣстно, насамперѣдъ розпочалися розрухи робôтницкй, установити постоянный гарнизонъ войска.

Тунисъ. Въ Тунисѣ умеръ бей Мугамедъ-есъ-Садокъ. Безъ жадныхъ перешкодъ сынъ єго, правный наслѣдникъ Али бей вступивъ на престолъ.

НОВИНКИ.

— **Сегодня** въ рускôмъ театрѣ дане буде представленье въ користь бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи. Ôтограна буде комедія Сарду „Францускй селяне“. Патріотична цѣль представленя повинна згромадити нынѣ въ рускôмъ театрѣ якъ найбôльше число гостей.

— **Въ недѣлю** буде представлена въ рускôмъ театрѣ „Бѣдна Марта“, оригинальна мельодрама народна въ 4 актахъ Данила Млаки, съ музикою Изидора Воробкевича. — Зъ причины, що въ четверъ ôтбудеся рускій вечерокъ въ сали „Народного Дому“, то театръ не дасть представленя анѣ вô второкъ, анѣ въ четверъ, але въ середу. Въ той день ôтограна буде хороша мельодрама „Гнатъ Приблуда“ Д. Млаки, съ музикою Из. Воробкевича, на дохôдъ панѣ I. Биберовичевои. О. П. Бажаньскій инструментувавъ музику до тои мельодрамы на повну оркестру; такъ отже представленье сеи мельодрамы ôтбудесь першій разъ съ повною оркестрою. Єще разъ повторяемъ, що представленье „Гната Приблуды“ буде дане на дохôдъ панѣ И. Биберовичевои, загально поважанои, здôбнои и заслуженои артистки нашои сцены. Мы не сумнѣваемось, що руска Публика львôвска и докрестна поспѣшитъ якъ найчисленнѣйше на бенефисове представленье панѣ Биберовичевои и тымъ заявитъ єи заслужену симпатію и признанье за єи труды. Довѣдуемось, що нашъ театръ збогатитъ свôй репортоаръ оперою „Олеся“ звѣстного нашого композитора о. П. Бажаньского. Опера тая мае бути представлена еще теперь во Львовѣ. Въ слѣдуючу недѣлю буде дана на послѣдне представленье драма Корн. Устыяновича „Ярополкъ I“. Якъ бачимъ, не довго вже будутъ Русины львôвскй тѣшитись рускимъ театромъ, тожь нехай користаютъ зъ того вже недовгого часу, бо прійдеся съ театромъ розлучати знову на цѣлый довгій рôкъ...

(*Н.*) **Рускій народный театръ во Львовѣ.** Минувшои суботы ôтограно „*Гальку*“, мельодраму въ 4 актахъ, перероблену и стихомъ метричнымъ написану о. Левицкимъ, съ музикою Ст. Монюшки. Мельодрама ся звѣстна вже нашôй публицѣ, тожь мусимъ застановитись лишь надъ самою грою. Зовсѣмъ не перехвалимо, єсли скажемъ, що представленье выпало свѣтло. Тутъ мусимъ пôднести заслуги найвиднѣйшого въ тôй штуцѣ лиця, именно п-нѣ Пясецкои, котра въ ролѣ Гальки показала весь скарбъ свого драматичного таланту. Мы видѣли доси п-ню Пясецку бôльше въ роляхъ наивныхъ, але послѣдного разу мали мы случайнôсть переконатись, що п-нѣ Пясецка умѣе съ повнымъ зрозумѣньемъ и природностею ôтдати сцену розпуки, страсти, божевôльного ôтчаяня. П. Даниловичь ôтогравъ дуже добре и природно паробка Антося, падкуючого сердечно надъ долею Гальки. П. Грыневецкій (Стольникъ) бувъ зовсѣмъ добрымъ шляхтичемъ-дѣдичемъ, а особливо въ польонесѣ представлявся якъ не можь лучше. Такожь пп. Биберовичь (Янушь) и Стефуракъ (Дзьемба) грали добре. Публика въ загалѣ выйшла по представленю съ якъ найлучшимъ враженьемъ. — Въ недѣлю ôтограно „*Чорноморцѣ*“, оригинальну оперету въ 3 актахъ пôсля Кухаренка, написану М. С., съ музикою М. Лисенка — инструментувавъ В. Матюкъ. Гра артистôвъ була дуже добра. Тутъ вызначилися найбôльше пп. Грыневецкій (Кабиця), а зъ артистокъ п-нѣ Таньска (въ ролѣ Цвѣркунихи). — Вô второкъ ôтограно по разъ другій „*Федька Острожского*“. Скажемъ тôлько, що игра артистôвъ и артистокъ була дуже добра, а сама штука зыскала много на тôмъ, що авторъ поробивъ гдеякй змѣны, користаючи зъ першого представленя своеи драмы. Дохôдъ зъ сего представленя призначеный на фондъ емеритальный для артистôвъ сцены рускои.

— **Загальнй зборы тов. „Академичне Братство“** ôтбудутся завтра, въ недѣлю, въ университетѣ. Выдѣлъ запрошуе членôвъ до численнои участи.

— **Львôвскій кореспондентъ „Czas-у“** обстае таки при своѣмъ донесеню, що небавомъ будутъ именованй чотыри крылошане при архикатедрѣ св. Юра.

— **Новй читальнѣ** закладаются въ громадахъ Пѣстыни, въ пов. коссôвскôмъ, и въ Спасѣ, въ пов. долиньскôмъ. Заложеньемъ читальнѣ въ Пѣстыни занялися господарѣ: Дмитро и Теодоръ Котюкъ, Юрій Атаманюкъ, Миронюки, Іосифъ Тимчукъ и иншй; въ Спасѣ парохъ о. Ив. Головкевичь и господарѣ Юрко Луцанъ, Федоръ Андрѣйчукъ и другй господарѣ.

— **Другій выпускъ „Словаря“ проф. Евгенія Желехôвского** выйшовъ вже зъ друку; обнимае 3 лексиконовй печатнй аркушѣ и мѣститъ ôтъ 33 до 80 стороны слова ôтъ „Ближчати“ до „Винôнька“. Другій выпускъ коштуе въ дорозѣ передплаты 60 кр., вкупѣ съ першимъ выпускомъ 1 зр. Слѣдуючій третій выпускъ выйде въ обемѣ 5 печатныхъ аркушѣвъ и буде коштувати 1 зр. Выходу третёго выпуску можна надѣятися передъ кôнцемъ сего року.

— **Послѣдне (21-ше) ч. „Батькôвщины“ сконфискувала** ц. к. прокураторія державна за вступну статю пôдъ заг. „По соймѣ“.

— **Въ найновѣйшôмъ (8) числѣ „Господаря и Промышленника“** находимъ вѣсти о дѣяльности нового господарско-промыслового товариства въ Станиславовѣ. Зарядъ товариства ôтбувъ въ дняхъ 23 и 30 вересня свои засѣданя. На тыхъ засѣданяхъ ухвалено: приняти за першій рôкъ существованя товариства рôкъ 1883; кто отже заплатитъ рôчну вкладку еще въ 1882 р., то буде мати єи записану до кôнця 1883 р. Часопись „Господарь и Промышленникъ“ принято за органъ товариства, але полишено єи власностею редактора п. А. Ничая. Ухвалено оголосити въ всѣхъ рускихъ часописяхъ ôтозву до впису въ члены. Завѣдомлено министерства и торговельнй комнаты о уконституованю товариства съ прошеньемъ о удѣлюванье своихъ публикацій. Выслано до 214 особъ запрошеня о принятье агентуръ товариства. Печатаются членьскй грамоты, котрй вразъ съ статутомъ розôшлются небавомъ членамъ. Рѣшено якъ найскорше постаратися о вандруючого учителя, котрый бы по селахъ державъ выклады зъ господарства. Рѣшено закупити реальнôсть съ огородомъ для урядженя бодай дрôбнои господарки огородовои и ôткрыти торговлю, передовсѣмъ съ насѣньемъ и господарскими знарядами. (Се станесь ажь тогды, якъ узбираются потрѣбнй фонды.) Зарядъ получивъ три оферты: 1) П. А. Г. предкладае, що готовъ держати по селахъ ôтчиты господарскй, але лишь на скôлько єму часъ позволитъ. 2) О. Т. П. зъ М. взывае зарядъ о пораду взглядомъ закупна быка для громады и ôткрытя торговлѣ мѣшаныхъ товарôвъ въ мѣстѣ К. съ капиталомъ евентуально 3000 зр. и взывае зарядъ, щобы приславъ здôбного чоловѣка до ôткрытя тои торговлѣ. 3) П. Н. Л. зъ К. дас зарядови до диспозиціи свое господарство зъ 10 моргôвъ, щобы на нѣмъ завести раціональну господарку. Властитель буде господарити на власну користь, але точно пôсля пляну и инструкцій заряду и обовязуесь всякй пробы съ насѣньемъ робити на своѣмъ грунтѣ.

До послѣдного ч-ла „Дѣла“ вкралася безъ вины редакціи груба ошибка що до грунтового податку. Въ новинкахъ подано вѣсть о продовженю речинця до рекурсу противъ хибного вымѣру и приписаня грунтового податку, — вѣсть розголошену первѣстно польскими газетами, а ôттакъ за ними повторену также и въ гдекотрыхъ рускихъ письмахъ,— а черезъ неувагу складача опущено нашу замѣтку, що тая вѣсть не мае нѣякои пôдставы и тôлько може на шкоду наразити податникôвъ. Тожь нынѣ подаемо тѝ уваги:

— — Вѣсть о продовженю речинця до подания рекурсôвъ противъ хибного вымѣру податку грунтового ц. к. кр. дирекціею скарбовою на часъ неозначеный, подана польскими газетами, не мае нѣякои пôдставы правнои, бо жадна власть администраційна скарбова не може зъ уряду, а вже нѣколи на неозначеный часъ продовжати (уст. зъ 19 мар. 1876 ч. 28 Д. у. д.) речинця рекурсу и жадна власть не выдала въ справѣ податку грунтового такого розпорядженя. Выдано тôлько розпорядженье, що рекурсы противъ грунтового податку, о *скôлько въ нихъ пôднесено закидъ хибного приписаня податку ôтъ грунту непосѣданого податникомъ*, отже ôтъ грунту *чужого*, будутъ розпôзнаванѝ и тогды, колибъ они були спôзненѝ.

Тожь звертаемо на се увагу всѣхъ интересованыхъ, щобы не далися обаламучувати ложными вѣстями и вчасно внесли свои рекурсы (с. е. найдальше въ протягу 30 день ôтъ доручения наказу заплаты).

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятѝ: I. на Быткôвъ, дек. надвôрняньского, о. Теодоръ Авдыкович зъ Молоткова; II. на Знесѣнье, дек. львôвского, о. Айталь Билинкевичь, завѣдатель Знесѣня; III. на парохію Переволоку, дек. бучацкого, додатково предложеный коляторови до презентованя о. Андрей Иневичь, парохъ Иванôвки, дек. гусятыньского; IV. на Дмитрôвъ, дек. холоѣвского, оо.: 1) Антоній Одѣжиньскій зъ Высоцка; 2) Иполитъ Штогринъ зъ Стрѣлокъ; 3) Порфирій Руденьскій зъ Жиравки.

Презенту получили оо.: 1) Іосифъ Харжевскій на парохію Сопôвъ, дек. пѣстыньского; 2) Тадей Кончевичь на Тростянець, дек. залозецкого.

Душпастырскѝ посады получили новопоставленѝ пресвитеры: 1) Павло Чмола яко сотрудникъ въ Гумнискахъ; 2) Филипъ Пелехъ яко сотрудникъ въ Новосѣлцѣ заг.; 3) Орестъ Коновалець яко сотрудникъ въ Буску; 4) Іоанъ Гошованюкъ яко сотрудникъ въ Ферескулѣ; 5) Константинъ Цѣсикъ яко сотрудникъ въ Заболотовѣ; 6) Іоанъ Рудницкій, приватный сотрудникъ зъ Борышковець, получивъ завѣдательство Стрѣльковець, дек. кудринецкого; 7) Володимиръ Радзикевичь получивъ сотрудництво въ Горохолинѣ, дек. богородчаньского.

Цертификатъ получивъ п. Володимиръ Левицкій на II-ій рôкъ богословія.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вcч. о. А. П. въ Тустановичахъ: Дня 29 липня присланѝ намъ Вами 2 зр. для увязненыхъ Русинôвъ передали мы на руки дра Ив. Добряньского, адвоката краевого.

Завôзванье.

Выдѣлъ акад. товариства „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружный Лихвярь“) взывае всѣхъ тыхъ Панôвъ товаришѣвъ, котрѝ выпожичили книжки зъ товариства, а доси еще ихъ пôсля означеного уставомъ речинця не звернули, щобы до 14 днѣвъ зволили тіи книжки звернути, позаякъ въ противнôмъ случаю подастся ихъ имена до прилюдной вѣдомости.

Ôтъ выдѣлу тов. „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружный Лихвярь“) у Львовѣ, дня 2 л. падолиста 1882.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда“, ул Францѣшканьска Ч. 7.

Въ Недѣлю 5 л. листопада 1882

БѢДНА МАРТА

оригинальна народна мельодрама въ 4 актахъ, Д. Млаки, музика И. Воробкевича.

Цѣны мѣсць звычайнѝ. Початокъ о год. 7.

УНИВЕРЗАЛЬНѝ ЗЕЛОВѝ ЛѢКИ

МОРИЗОНА ГИГАЙСТЕНЪ,

выробленѝ въ британійскôй колегіи здоровля въ Лондовѣ, славнѝ въ Англіи и въ цѣлôмъ свѣтѣ, признанѝ многими лѣкарскими авторитетами и досвѣдченѝ черезъ миліоннѝ доконанѝ вылѣченя суть найпевнѣйшѝ средства для ôткрытя кореня якоись недуги и для ея точного вылѣченя.

Зерната Моризона служатъ въ знаменитый способъ на всѣ случаѣ

нестравности, ôтразы до стравъ, тяготы жовчи и нервôвъ, на гостець и ревматизмъ, на жовтяницю, хоробы печѣнки, бôль нырокъ, гемороиды, золоту жилу, вередъ (фистулу), бôль въ крижахъ, на всѣ выпрыски хоробъ наскôрныхъ, бôль очей, водяну опухлину и т. и., и т. и.

Система Моризона основуеся на тôмъ: нечистота крови есть головнымъ жереломъ майже кождои недуги.

Черезъ довше уживанье лѣкôвъ Моризона злѝ соки ухиляются, кровь чистится и перемѣняесь въ нову живу струю житя.

Въ доказъ великого почитаня для Моризона нехай послужитъ тое, що черезъ чотырекрайцарову субскрипцію здвигнено въ Лондонѣ памятникъ, котрый служитъ на прикрасу мѣста.

Цѣны зернятъ Моризона:

1 пара малыхъ пуделочокъ Нръ 1 и Нръ 2 стоитъ 1·50 зр. а. в.
1 „ середныхъ „ Нръ 1 и Нръ 2 „ 3·20 „ „

Дôстати можна въ всѣхъ реномованыхъ торговляхъ.

Пашу генеральну агентуру заступае гуртовна торговля **ЮЛІЯ ГРОССА въ Краковѣ.**

Англійска колегія здоровля,

7—8 **MORISON & C.** *London, 33. Euston Roap.*

Вдова по священику

шукае мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительниця дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **М. С. К. poste restante Надвôрна.** (2—10)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Мимо пôдвысшеного цла

на скôлько запасы выстанутъ — поручае торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

Гербаты Конго ½ кил. зр. 2·—	½ к. Куба . . . . —·88
„ родинной „ „ 3·—	„ „ „ бôльшои . . —·92
„ Melang de Moskau „ 4·—	„ „ Цейльонъ дрôб. . —·96
„ Emperial . . . „ 5·—	„ „ „ грубозерн. 1·—
„ найлуч. высѣвкôвъ „ 1·70	„ „ „ найлучшои 1·04
Кавы, на скôлько запасы выстанутъ найдешевше.	„ „ Перловои . . . 1·04
½ кильо Сантосъ . . —·68	„ „ Мока . . . . 1·—
„ „ Гутамаля . . —·72	„ „ Явы золотои . . 1·04
„ „ Лягуайра . . —·84	

Свѣчки церковнѝ чисто стеариновѝ безъ жадного сурогату 500 грамôвъ або ½ кильо — за 50 кильо зр. **52.**

(6—?)

К. Диккенса

Новорôчнѝ Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Вже вышовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣты“

на рôкъ 1883.

уложеный **Василемъ Лукичемъ.**

Содержанье Календаря (часть информаційна и литературна) дуже богате, а **Уставъ церковный на р. 1883** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючѝ у „Просвѣты“ зъ провинціи долучаютъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимъ спѣшитися съ замовленями. „Календарь на р. 1882“ бувъ минувшого року до початку грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Краковска, ч. 14, I поверхъ.

ОБЩЕ РÔЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купує и продає Листы Довговѝ точно пôсля дневного курсу, **есконтує** купоны тыхже льосôвъ, якъ и купоны ефектôвъ державныхъ навѣть передъ речинцемъ, есконтує векслѣ и удѣляє пожички и задатки на гипотеку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРІЙМАЄ

ГРОШЕВѝ ВКЛАДКИ:

а) на **книжки щадничѝ** по 6%,

б) на **текучій рахунокъ** (conto currente)

за 30-дневнымъ выповѣдженьемъ 6%,
за 14 „ „ 5%,
за 3 „ „ 4%.

(9—?)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Угорскѝ вина

бѣлѝ и **червонѝ**, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ также власнѝ винокурнѝ коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmán)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Ўграхъ.

Всякѝ поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (4—25)

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦЯ,

повѣсть Октава Фейлета, зъ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый доборъ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ есьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаемъ тутъ также всякѝ замовленя.

Шусталя и Спôлки

надвôрна фабрика повозôвъ.

(4—10)

ВП. Пана

Гавріила Горецкого

укôнченого богослова, упрашаю о удѣленье менѣ своеи адресы въ тôй цѣли, щобъ мôгъ я порозумѣтись съ нимъ що до устроеня хорального спѣву моихъ прихожанъ сеи зимы.

Николай Роздѣльскій,
гр. к. парохъ въ Сокали.

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье

ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. **Головна выграна** въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючѝ выгранѝ:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Кромѣ того еще много другихъ побôчныхъ выграныхъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставцями.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѝ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (10—10)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 83. Львôвъ, Середа 27 жовтня (8 листопада) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

VII. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô, û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Политика шовинизму.

VI.

(*Календарь и азбука — сôлею въ очахъ.*)

„Словомъ, подѣлѣмся съ Русинами по половинѣ всѣмъ тымъ, що намъ въ нашôй недолѣ осталось, що нынѣ маємо“, кôнчитъ п. A. Z. свои выводы о уніи съ Русею. „Даємо то, що можемо дати безъ нашои шкоды. А ле не безъусловно. Русины уступлятъ зъ своєи стороны: 1) свôй календарь старый въ користь нового календаря, згôдного съ правдою науковою, котра не єсть правдою выключно польскою, але цѣлого свѣта. 2) Русины зречутся рôвножь въ користь правды и спôльности съ Европою своєи азбуки не-рускои (!!), а пріймутъ латиньску, европейску азбуку, щобъ облегчити намъ и захôднымъ Славянамъ приступъ до скарбонѣ свого языка, своєи литературы, своихъ одушевлень, що, хочемо надѣятись, ôттеперь не будутъ иншими якъ одушевленьемъ братерства, волѣ и поступу. — Стôлько лише жадаємо не для себе, але для Руси (!). Хочемо, щобы була европейско-рускою, а не россійскою“.

Про календарь та про руску азбуку Поляки вже не першій разъ заводятъ рѣчь. Пригадаємо, що недавно и до сойму внесено петицію на сей предметъ зъ одного повѣту Галичины. Вѣдома такожь неохота гдеякихъ урядникôвъ выдавати урядовѝ рѣшеня по руски рускою азбукою. Неменше вѣдомо и те, що Русины горячо вступаются за своє письмо и що ц. к. державный трибуналъ выдавъ рѣшенье въ користь рускои азбуки тои мысли, що коли урядъ не выдає рускихъ письмъ рускою азбукою, то черезъ то кривдится поручене конституцією право Русинôвъ, плекати свôй языкъ и свою народнôсть.

Намъ здавалося, що пôсля такого рѣшеня такъ неоспоримого авторитету судейского, якъ ц. к. державный трибуналъ, добромыслячѝ Поляки будутъ самѝ жь накликати до того, щобы пошановано неоспориме и найвысшимъ судомъ признане право. Обстаючи мимо рѣшеня державного трибуналу при насильнôмъ накидуваню латиньскои азбуки, вже тымъ самымъ дражнится Русинôвъ и то дражнится не тôлько зовсѣмъ непотрѣбно, але и неправно. Се жь повиннѝ Поляки легко зрозумѣти. Тожь мы тôлько можемо дивуватись, коли навѣть безпристрастный политикъ польскій, за якого выдаєся авторъ „Polityki Nerwów“, высуває тутъ пытанье про азбуку и календарь, и тымъ хоче робити „унію съ Русею“.

Мы хочемо навѣть на хвилю забути, що маємо рѣшенье державного трибуналу, мы не будемо доказувати всѣмъ съ исторіею славяньскои графики обôзнанымъ людямъ давно звѣстну рѣчь, що руска азбука — чи кирилиця, чи гражданка — зовсѣмъ не россійске письмо, а що гражданка єсть нашою народною власностею. Тожь само не будемо тыкати пытаня про календарь. Припустѣмъ навѣть, що Русины въ однôмъ и другôмъ взглядѣ стоятъ на хибнôмъ становищу. Мы тôлько пытаємо, якимъ правомъ ставляє п. A. Z. таке жаданье именемъ Полякôвъ? Чи узнає ôнъ засаду „równi z równymi“? А скоро єи узнає, то якимъ чиномъ добираєся до тыхъ пытань, надъ котрыми тôлько самѝ Русины якъ надъ своєю внутрѣшною справою маютъ выключне право рѣшати? Яку користь буде мати польска справа зъ такихъ уступокъ? Очевидно тôлько користь поступу польонизаціи, а затраты особенностей руского народа. Се показує, що и авторови брошуры „Polityka Nerwów“ не ходитъ о щиру дружбу съ Русинами, але щобы черезъ мниму дружбу Русины бôльше розплывались въ польскôй народности и въ нѣй потонули.

Коли бъ Поляки навѣть вважали привязанôсть Русинôвъ до своєи азбуки якимсь пересудомъ, то єще и тогды годилосьбы имъ задуматись надъ тымъ, чи можутъ они жадати тутъ самоотверженя Русинôвъ? Най они спытаютъ, чому Греки держатся своєи азбуки, чому бôльша часть Славянъ заховує свою азбуку, ба чому навѣть Нѣмцѣ мимо всего все въ бôльшôй мѣрѣ держатся своєи готики и чому у такъ безперечно свѣтлого мужа, якъ кн. Бисмаркъ, пересудъ до латиньскои азбуки такъ великій, що ôнъ въ отвертôмъ письмѣ назвавъ єи приложенье до нѣмецкого языка „eine Verunstaltung der deutschen Sprache“ и съ ôтразою ôтпыхає ôтъ себе нѣмецкѝ книжки печатанѝ латиньскими буквами? Скажутъ намъ на то: се страшный пересудъ! Не перечимо, але зъ тыхъ фактôвъ повиннѝ пересвѣдчитись Поляки, що въ житю такъ єдиниць якъ и цѣлыхъ народôвъ обовязує правило: consuetudo fit altera natura, — а противъ „другои натуры“ годѣ, а бодай непорадно боротись. Такожь повиннѝ памятати Поляки, що не однѝ Русины въ Галичинѣ, але цѣлый 18-ти миліоновый нарôдъ уживає сеи азбуки, що отже галицкѝ Русины навѣть не маютъ права вырѣкатись сеи вѣками освяченои звязи съ своєю цѣлостею, бо инакше тôлько довели бъ до роздѣлу руского народа.

Въ справѣ календаря пôдносится звычайно неоспориме совершеньство нового календаря надъ старымъ, а що важнѣйше — сторона економична, що осьто Русины маютъ за богато святъ и за мало працюютъ. Не знаємо, чи п. A. Z. и єго сторонники роздумали надъ всѣма консеквенціями своихъ выводôвъ, и що сказалибы они, якбы Русины покликуючись на поступъ науки и на економичну сторону зажадали ôтъ нихъ: „въ имени згоды жадаємо ôтъ васъ, щобы вы выреклись вашого ультрамонтанизму и вашого аристократизму, бо новочасна наука засуджує одно и друге, а кромѣ того ваша власна исторія показує, що ультрамонтаньство и розбуялый аристократизмъ згубили вашу Польщу; въ имени економіи и справедливости народнои жадаємо ôтъ васъ, щобы вы провѣрили, скôлько тягарôвъ навалили вы несправедливо на свôй и нашъ нарôдъ и щобъ вы приняли на себе тѝ тягары, бо хочь бы нарôдъ робивъ всѣхъ 365 день, ôнъ при тыхъ тягарахъ не може стôлько заробити, щобы выжити и культурно поступати напередъ“.

Що сказали бъ на то нашѝ уніонисты? Такѝ жь жаданя зъ нашои стороны були бъ незрôвнано бôльше оправданѝ, бо тѝ справы дотыкаютъ такожь и нашого народа, тымъ часомъ коли нашъ календарь старый и наша стара азбука дотыкаютъ не Полякôвъ але насъ самыхъ и тôлько насъ.

Рѣчь отже ясна, що сею дорогою присвоюютъ собѣ Поляки якійсь рôдъ опѣкуньства надъ нами, а тымъ вражаютъ нашѝ чувства народнои самостôйности. Они хотѣлибы мати Русинôвъ по свому моделю и по своѣй вподобѣ, а Русины знову хочутъ бути народомъ своєи волѣ и самостôйности и ôтповѣдаютъ: Нехай буде, якъ бувало. Поляки не маютъ права накидати намъ свого строю, а коли хочутъ выйти съ нами до путя, то повиннѝ насъ вважати яко вповнѣ самостôйный нарôдъ. Иншого выходу нема.

Отповѣдь „Руси“.

Аксакôвска „Русь“ любитъ дуже часто выдавати зъ свого высокогосударственного стôльця всѣлякѝ засуды о всякихъ справахъ. Мы не казалибы нѣ слова, колибы Аксакôвска „Русь“ пôдводила пôдъ свôй карный судъ справы свого власного народа. Сежь єи задача, а якъ на те, у великоруского народа набралось не мало справъ, надъ котрыми годилось бы великорускимъ патріотамъ перше всего поважно подумати и ними поклопотатись. Однакожь Аксакôвска „Русь“ простягає свои пальцѣ и до нашои Руси и тутъ вдягає на себе ролю прокуратора.

Що въ великорускôй суспôльности єсть богато чисто негативныхъ т. зв. „отрицательныхъ“ с. є. руйнуючихъ а не будуючихъ елементôвъ, що тѝ елемента може навѣть перемагаютъ здоровѝ елемента тои суспôльности и не даютъ єи природно розвиватись и въ передъ поступати, що россійскій „либерализмъ“ по бôльшôй части тожь лише „все ôткидає“ и руйнує, а мало що будує и на дѣлѣ выявляєся фалшивымъ либерелизмомъ, — се все радо готовѝ мы признати Аксакôвскôй „Руси“. Тôлькожь намъ здаєся, що Акс. „Русь“ робитъ недобру прислугу такъ собѣ, якъ и россійскôй суспôльности, коли самовôльно и безъ всякои причины и то вже надъ всяку мѣру збôльшає число тыхъ руйнуючихъ елементôвъ вчисляючи до нихъ навѣть такѝ, що вже нѣякъ сюда не годятся. Можнажь розумѣти пôдъ руйнуючими — „отрицательными“ елементами: скопцѣвъ, хищне чиновництво, силомôць изъ школъ выпыхане школярство недоучене; можна до певнои мѣры єще розумѣти, коли „Русь“ зачисляє до такихже руйнуючихъ елементôвъ фантастôвъ, що радѝ бы привернути часы Стельки Разина або будувати Смоленьске княжество и т. п., — але нѣякъ не можемо розумѣти, якимъ чиномъ попадає сюда наша руска народнôсть?! Самъ жежь п. Аксаковъ признає, що исторія нашои Руси,—котру ôнъ называє Малороссією, — „зазначена на скрижалахъ исторіи єще съ IX вѣку“, що та наша Русь „остояла упорну, доблестну, мучительну борбу за свою независимôсть“, що исторія козацтва — а мы скажемо: исторія борбы (мало-)руского народа за свою волю, „воспроизведена въ тысячахъ чудныхъ пѣсень“, „спосôбна вызвати живу симпатію въ молодôмъ серцю“, що нашъ рускій нарôдъ зберѣгъ ôтъ чужинцѣвъ „руску державну и церковну колыбель“, — що отже Русины вповнѣ можутъ гордитись историчною минувшостею своєи Руси („историческимъ прошлымъ Малороссіи“).

А коли п. Акс. все тоє признає, то мы думаємо, що приглянувшись безпристрастно теперѣшному житю Русинôвъ — чи, якъ ôнъ называє, „Малороссôвъ“, ôнъ повиненъ такожь признати, що любовь тыхъ Русинôвъ до своєи рôднои родины, до своєи Руси (Малороссіи), до свого руского народа, не єсть якою химерою а „выплывомъ морального, духового спорôдненя съ своєю народностею — не тôлько съ єи етнографичными особенностями але и съ моральнымъ, духовымъ складомъ свого народа, съ єго радостею и журбою, съ єго стремленями, идеалами, съ єго историчною минувшостею“, бо все тоє разомъ оживляло и оживляє Русинôвъ въ ихъ народныхъ стремленяхъ и дѣланяхъ. А позаякъ навѣть самъ п. Аксаковъ не може назвати такои любви до своєи родины чимсь „отрицательнымъ“ — руйнуючимъ, и самъ не ставляє такои любви до свого народа и такихъ стремлень въ одинъ рядъ съ „отрицательными“ стремленями нигилистôвъ, скопцѣвъ, фантастôвъ Смоленщины и часôвъ Стеньки-Разина, позаякъ признає, що Русины не хочутъ и не можутъ хотѣти назадъ привертати „козацку гетманщину“, а бажаютъ успѣшного и хосенного розвою культурного своєи народности, свого рôдного языка, своєи рôднои словесности, своихъ матеріяльныхъ и моральныхъ силъ, — то вже сама консеквенція наказувала п. Аксакову вырôжнити народну дѣяльнôсть Русинôвъ ôтъ высше згаданыхъ руйнуючихъ елементôвъ.

Щобъ тамъ нѣ говорити, якъ бы нѣ прозывати ту народну дѣяльнôсть Русинôвъ и те бажанье розвою своєи питомои народности, — чи се буде въ „Руси“ зватись „украинофильствомъ“, чи въ Gazet-ѣ Narod. „руссофильствомъ“, кождый зъ тыхъ ново-крестителѣвъ нашои народности самъ дуже добре чує, що фалшивымъ словомъ закрыває рѣчь правдиву и справедливу, що отже вже тымъ самымъ кривдитъ Русинôвъ, не хотячи ихъ признати тымъ, чимъ они на дѣлѣ: Русинами, рускимъ народомъ, — а перевертаючи ихъ національну справу въ якесь химерне „фильство“.

Чує се добре и п. Аксаковъ. Ôнъ знає, що коли Полякамъ, Нѣмцямъ, Финамъ, Естонамъ и т. д. не ôтмовляєся права до житя и розвою, то годѣ безъ вопѣющои кривды ôтмовити такожь житя Русинамъ чи, якъ каже, Малороссамъ, котрѝ предсѣ положили стôлько нимъ самымъ признаваныхъ великихъ заслугъ, щобы „спасти державну и церковну колыбель“. Ôнъ знає, що коли въ Кіевѣ, Одесѣ, Харковѣ и т. п. призволяєся плекати польску, нѣмецку, француску, ба навѣть и жидôвску литературу, то годѣ консеквентно не позволяти сего жизненного права мѣсцевôй рускôй литературѣ. Єму самому мимоволѣ насуваєся пытанье, для чого розвôй нашои Руси, чи Малороссіи, має бути небезпечнѣйшій, бôльше „отрицательный“, бôльше руйнуючій, якъ розвôй польского, нѣмецкого, финляндского, естоньского, ба навѣть самого жидôвского елементу? Єго власна совѣсть нашептує єму, що тутъ жежь не може бути причина въ враждебности, бо тажь сама совѣсть не позволяє єму въ душѣ помовляти Русинôвъ о бôльшу враждебнôсть, якъ Нѣмцѣвъ, Полякôвъ, жидôвъ и т. д. Ôнъ навѣть смѣєся зъ тои враждебности, бо поперше якажь се вражда, мати свою литературу, свои школы, свою просвѣту народну, а по друге, хиба жь нема законôвъ и способôвъ, щобъ выганяти всяку враждебнôсть? Нѣ, п. Аксаковъ дуже се добре чує и знає, що та справа житя и розвою нашои рускои народности єсть природнымъ выплывомъ самого существованя сеи народности, що она єсть плодомъ самои природы, отже и природна и справедлива и чиста и неоспорима.

Ось тому то п. Аксаковъ замотавшись разъ въ своихъ „отрицательныхъ“ выводахъ попавъ на зовсѣмъ чудну, але вже неразъ практиковану гадку. Ôнъ выставляє, що Русины съ розвоємъ своєи народности се лютѣйшѝ вороги ôтъ самыхъ найлютѣйшихъ, бо они „въ сущности работаютъ для утвержденія надъ Южноруссами польскаго владычества“!! А щобъ се доказати, показує ôнъ на Кулѣша и Драгоманова, зъ котрыхъ першій „покланяется Полякамъ“, а „послѣдній, хотя и не заходитъ такъ далеко въ своемъ поклоненіи Полякамъ, какъ г. Кулишъ, однакожъ упорно навязывается Полякамъ съ южнорусской дружбой“.

Передовсѣмъ подивляємо ту смѣлôсть п. Аксакова за $\frac{2}{18000000}$ обвиноваучувати и засуджувати цѣлый 18-ти миліоновый нарôдъ рускій и цѣлу єго идею житя. Не знаємо, чи може где бути на свѣтѣ такій нарôдъ, котрого не можнабы пôсля такои методы обвинити и засудити, а се мôгъ бы п. Аксаковъ незрôвнано лекше доказати на своимъ власнôмъ народѣ. Та якжежь не въ пору єще до того всего выбрався п. Аксаковъ съ такимъ доказомъ! И п. Кулѣшь и п. Драгомановъ проживаютъ далеко поза границями нашои Руси, тожь брати ихъ въ ту пору за одно съ цѣлою Русею, выдвигати ихъ на представителѣвъ и то единыхъ представителѣвъ всеи нашои Руси, єсть що найменше анахронизмомъ. Для насъ се загадкою, якъ въ загалѣ оба тѝ мужѣ можутъ дѣлати „отрицательно“ тамъ, где ихъ зовсѣмъ нема и куда ихъ письма нѣякъ не припускаются. Припустѣмъ навѣть, що п. Аксаковъ (на якôй пôдставѣ? — не знаємо) вважає ихъ за якихсь рускихъ Крапоткинôвъ, Лавровыхъ, Ткачевыхъ, Засуличь и т. п., чомъ жежь, пытаємо, та сама логика и асоціяція идей не подиктувала п. Аксакову на пôдставѣ незрôвнано бôльшого контингенту „отрицательныхъ“ великорускихъ заграничныхъ елементôвъ въ родѣ Гартманôвъ, Крапоткиныхъ и т. п. обвинити свôй великорускій нарôдъ въ цѣлковитôй „отрицательности“? Се булобы бодай логично,

а тогды и самъ п. Аксаковъ попавбы межи „отрицательныхъ враговъ Русской земли.“

Колибъ п. Аксаковъ бувъ хочь троха добросовѣстнымъ въ тôмъ взглядѣ, ôнъ повиненъ бы не забувати, що такъ галицкй якъ и закордоньскй Русины, а въ ихъ числѣ не мало звѣстнй пп. Костомарôвъ и Мордовець, першй выступили противъ „Крашанки“ зовсѣмъ не выжидаючи, що скаже „Русь“ въ Москвѣ мало що не по цѣлôмъ роцѣ. П. Аксаковъ повиненъ ачейже такожь знати, що писала руска праса въ Галичинѣ, що писали „Трудъ“, „Заря“, „Одесскій Вѣстникъ“ и т. д. на Украинѣ. При тôмъ повиненъ бувъ п. Аксаковъ такожь памятати, що п. Кулѣшь есть не тôлько авторомъ „Крашанки“ але и „Исторіи возсоединенія Руси“, пôдходячои якъ разъ пôдъ програму п. Аксакова, що бодай въ его очахъ повинно зовсѣмъ зрôвноважити мниму вину п. Кулѣша.

П. Аксаковъ обвиняе п. Кулѣша и п. Драгоманова (а за нихъ цѣлу Русь) за то, що они поважились говорити о згодѣ чи дружбѣ съ Поляками. Се значитъ, що въ очахъ п. Аксакова вже сама гадка згоды Русинôвъ съ Поляками есть тою страшною провиною, „которою приходится достигнуть *степеней извѣстныхъ*, высшихъ т. е. угодить въ террористы, динамитисты, а затѣмъ и въ Сибирь!“... Отжежь мы моглибы навести цѣлый рядъ статей Россіянъ и такихъ до „Руси“ близькихъ органôвъ якъ „Новое Время“, „Моск. Вѣдомости“, где именно пôдносится идея згоды Россіянъ съ Поляками; мы моглибъ показати на такй россійскй органы якъ „Голосъ“, давнѣйше „Порядокъ“, „Русскій Куріеръ“ и т. п. где тая идея згоды съ Поляками постôйно пôдносится и обговорюеся; мы можемо сконстатувати, що и самъ п. Аксаковъ пôдъ добру хвилю миритъ Россію съ Поляками, а навѣть съ жидами. Коли отже говорити о згодѣ съ Поляками значитъ стôлько, що „угодить въ террористы и динамитисты“, то вжежь не однй Русины и не першй они попали сюда. П. Аксакову ачейже звѣстно и то, що именно петербурскй газеты россійскй „Новое Время“, „С.-Петербурскй Вѣдомости“ и „Голосъ“ усердно поручаютъ галицкимъ Русинамъ згоду съ Поляками, що про такужь згоду говоривъ на судѣ и о. Наумовичь, що въ загалѣ сама идея мирного житя съ сусѣдуючими народами не есть и не може бути чимсь поганымъ и що за то не годится осуджувати жадного народа, що противно слѣпа ненависть и безконечна вражда есть „отрицательнымъ“ — руйнуючимъ елементомъ. Не въ самôй идеѣ згоды, а въ тôмъ, щобы згода була честна и народа достойна, щобы она не нарушувала и не обмежала его народныхъ правъ, — въ тôмъ почивае головне пытанье.

Замѣсть чѣпатись двохъ личностей, стоячихъ далеко ôтъ своеи родины, повиненъ бувъ п. Аксаковъ придивитись самому житю Русинôвъ въ ихъ краю, цѣлому розвоеви рускои народности. Розумѣеся, що тогды не мôгбы ôнъ прописати своихъ напастей на руску народнôсть якъ на елементъ руйнуючій. Ôнъ мôгбы поучитись хочьбы на одныхъ галицкихъ Русинахъ, котрй можутъ ширше розвивати свое народне житье, що ихъ народна праця зовсѣмъ не руйнуе, а йде до того, щобы матеріяльно и морально пôддвигнути нарôдъ и довести его до культурного розвою, ôнъ мôгбы въ исторіи поучитись, що нѣяка держава не доходитъ черезъ то до руины, якъ еи народности розвиваютъ свои матеріяльнй и моральнй силы, свôй языкъ, свою словеснôсть, свою культуру, а що противно, державы тогды доходятъ до руины, коли насильно притискаютъ тй природнй силы своихъ народôвъ и стаютъ въ суперечнôсть съ силами природы.

Найбôльшими ворогами державы суть тй, що пхаютъ державу на такй неприроднй дороги. До сего йде и п. Аксаковъ съ своими выводами, а въ своѣй методѣ обвинувачуваня національного житя Русинôвъ стае ôнъ рôднѣсенькимъ братомъ польскихъ шовинистôвъ: якъ Янъ Добжаньскій et Comp. въ Gazetѣ Narod. вѣчно помовляютъ Русинôвъ о „руссофильство“ и въ розвою Русинôвъ бачатъ лише взрôстъ „руссофильства“, такъ п. Аксаковъ et Comp. въ своѣй „Руси“ помовляютъ Русинôвъ о „польонофильство“ и въ розвою „Южноруссôвъ“ видятъ „утвержденіе польскаго владычества“. Метода п. Аксакова отже анѣ нова, анѣ правдива. Силою такои методы пôддержуеся на Руси взрôстъ чужихъ елементôвъ. Мы жь пытаемо, чи се не вина тои методы п. Аксакова, що на Южнôй Руси не може розвиватися мѣсцевый елементъ рускій, а за то свобôдно розвиваются всякй чужй елемента, не тôлько польскй, але и нѣмецкй, жидôвскй и т. п.? Ктожь тутъ пôддержуе „чуже владычество“ надъ Южноруссами? Ось надъ чимъ повиннй п. Аксаковъ и товаришѣ перше задуматись, поки станутъ навязувати Русинамъ всякй „отрицательнй“ фильства и накликати гнетъ на нашь нарôдъ. Справа національного розвою Русинôвъ — рускои народности есть такъ природна, чиста и бездоганна, що навѣть сама крайна злоба не въ силѣ еи споганити. Напасти недоброжелателѣвъ нашои народности мусятъ кождому безсторонному представитись просто мерзкими и тôлько короткоглядни люде можутъ дати имъ послухъ. Чи скорше чи пôзнѣйше Русины мусятъ доступити своихъ природныхъ правъ, а ôтъ своеи національнои працѣ не дадутся они ôтстрашити шовинистичными криками безпамятныхъ.

О ôтношеню Полякôвъ до Русинôвъ

при надходячихъ выборахъ до сойму пише „Reforma“: Запытано передъ кôлькома днями: длячого до комитету передвыборчого Галичины всхôдной не выбрано анѣ одного Русина — и здѣлано зъ тои причины гôркій замѣтъ соймови. На се подаемъ предметове поясненье сеи справы. Насамперѣдъ мусимо зазначити, що зъ рускои стороны не зробивъ нѣкто такого предложеня польскому „koł-ови“ соймовому. Beneficia non obtraduntur — добродѣйства не накидаются. Въ клюбахъ соймовыхъ съ выняткомъ одного, нѣкто не порушивъ гадки выбору Русинôвъ до комитету передвыборчого. Въ однôмъ лише клюбѣ пôднесено тую гадку — и она зовсѣмъ упала. Поводы, противъ неи пôднесенй, були слѣдуючй:

„Koło“ соймове есть „koł-омъ“ польскимъ, комитетъ выборчій, якій зъ его выбору выходитъ, есть комитетомъ польскимъ. Може ôнъ въ тыхъ округахъ съ переважно рускимъ населеньемъ, въ котрыхъ стае яко кандидатъ щирый Русинъ, а не партизантъ св. Юра и о. Наумовича, — не ставляти кандидата польского, противно, попирати руского кандидата, але мусить у себе бути зовсѣмъ въ дома, мати зовсѣмъ свобôдну руку. Для компромисôвъ въ гдеякихъ даныхъ округахъ такій станъ дѣлъ есть найдогôднѣйшій. По друге, закинено, що принятьемъ двохъ або кôлькохъ Русинôвъ до комитету зовсѣмъ еще не булибы они вдоволенй. Они хотятъ стояти на рôвнѣ, не яко фракція, але яко представителѣ народу. Сему ихъ становищу ôтповѣдае лише: 1) або зовсѣмъ ôтъ польского ôтрубный передвыборчій комитетъ рускій; 2) або такожь таке саме въ центральнôмъ комитетѣ передвыборчôмъ число Русинôвъ, якъ и Полякôвъ. На се друге — зъ многихъ важныхъ взглядôвъ — годѣ пристати, а всяке принятье меншого числа Русинôвъ до комитету, уважалибъ Русины не яко трактованье ихъ на рôвнѣ, але яко непрошену протекцію, рôдъ ласки, накиненои имъ зъ горы. Въ кôнци думано, що супротивъ еще дуже недозрѣлои мѣжь Русинами гадки що до угоды можнабы черезъ таке принятье кôлькохъ Русинôвъ до комитету дôйти до результату впростъ противного замѣреному. Тіи зъ помежи нихъ, що вôйшлибы до польского комитету, булибъ Русинами уважанй яко „перекиньчики“, стратилибы весь грунтъ пôдъ ногами, всяку можливôсть пожиточного дѣланя, пôдчасъ коли стоячи поза польскимъ комитетомъ, можутъ вплынути користно на то, щобы на мѣсце „руссофилôвъ“ ставлено по округахъ кандидатôвъ щиро рускихъ. Такй кандидаты повиннй бути черезъ комитетъ центральный попертй. Колибъ сей фактъ, що „koło“ соймове выбрало до комитету самыхъ Полякôвъ, такъ толковано, що черезъ те „koło“ хотѣло выключити ôтъ соймовыхъ выборôвъ всѣхъ Русинôвъ безъ взгляду на ихъ барву, то противъ такому толкованю безъусловно мусѣлибъ мы запротестувати. Въ замѣрѣ „koł-а“ сего певно не було, — а единый клюбъ, въ котрôмъ порушено квестію выбору Русинôвъ до комитету центрального, коли великою бôльшостею голосôвъ зъ высше наведеныхъ причинъ ôткинувъ тое внесенье, — то безпечно такого значеня не надававъ своѣй ухвалѣ. Не сумнѣваемось такожь, що и решта соймового „koł-а“ свого голосованя такъ не розумѣла“.

ДОПИСИ.

Зъ Дрогобыча.

(*Товариство Бурсы св. Іоана.*) Дня 1 листопада (н. с.) с. р. ôтбувся загальный збôръ членôвъ товариства Бурсы св Іоана Крестителя въ Дрогобычи. Участь членôвъ була мала, понеже збôралося всего тôлько 19, и то 13 мѣсцевыхъ, а лишь 6 позамѣсцевыхъ. Зъ послѣдныхъ були три священики (о. Скобельскій зъ Лѣшнѣ, о. Грицай зъ Михалевичь и о. Подлускій зъ Попелѣвъ) и три селянъ (ч. Пужаковскій, начальникъ и ч. Варивода, писарь гром. зъ Стебника и ч. Коцко членъ рады повѣт. зъ Млынокъ). Въ загалѣ околиця Дрогобыча симъ товариствомъ мало интересуеся, новй члены не прибуваютъ, противно еще кôлькохъ убуло, а зъ зôстаючихъ въ списѣ членôвъ многй залягаютъ съ вкладками за рôкъ и бôльше. Навѣть маетнй люде въ нашôй околицѣ, котрй безъ жадного ущербку для себе и для своеи родины моглибы и бôльшй сумы на цѣль товариства жертвувати, не находятъ въ тôмъ задоволеня зôставити по собѣ памятку въ пôзнѣйшй роды. Недавно читали мы въ однôй львôвскôй часописи нарѣканье на то, що Бурса не входитъ въ житье, а однакожь и самъ нарѣкаючій кореспондентъ не зволивъ прибути на збôръ, щобы товариство бодайбы своею радою всперти. Мимо того однакожь станъ маетковый товариства не оказався такъ лихій, понеже по замкненю рахункôвъ тогожь дня, оказалася готôвка 540 зр. 28 кр., не вчисляючи въ се нарослыхъ и скапитализованыхъ процентôвъ ôтъ капиталу вложеного до щадницѣ рôльничо-кредитового заведеня. Станъ касы есть слѣдуючій:

Ôтъ заложеня товариства до д. 1. листопада 1882 вплынуло:

а) ôтъ членôвъ основателѣвъ	110 зр.	
б) ôтъ членôвъ дѣйстныхъ вписового . . .	40 „	
в) ôтъ членôвъ дѣйстныхъ	65 „	
г) рôжныхъ жертвъ . .	387 „	90 кр.
Разомъ	612 „	90 „

Выдатки выносили:

а) на запомогу ученикамъ въ р. 1882	46 зр.	
б) на рôжнй иншй потребы ôтъ початку . .	16 „	62 кр.
Разомъ	62 зр.	62 кр.

Ôттягнувши розхôдъ ôтъ приходу, зôсталося въ касѣ: 540 зр. 28 кр. а. в. кромѣ процентôвъ ôтъ капиталу.

До сеи сумы прибуло еще пôдчасъ збору ôтъ членôвъ 13 злр., зъ складокъ зôбраныхъ п. Охримовичемъ 55 зр. До того одержитъ товариство ôтъ Выдѣлу краевого ухвалену выс. соймомъ суму 150 зр. — До жаданя мае еще товариство залеглости у членôвъ основателѣвъ 25 зр., у членôвъ дѣйстныхъ 46 зр. — Еслибы отже всѣ залеглости вплынули, малобы товариство въ недовгôмъ часѣ около 850 зр. капиталу. Зъ тои сумы призначивъ збôръ 50 зр. на запомогу бѣднымъ ученикамъ на рôкъ шк. 1883, проче же на фондъ желѣзный. — Понеже п. Охримовичь своимъ вплывомъ въ соймѣ и збираньемъ вкладокъ до 400 зр. приспоривъ товариству, для того збôръ въ узнаню его заслугъ около товариства, отвѣтно §. 2. статутôвъ почтивъ его титуломъ члена вспомагаючого. По пересмотреню рахункôвъ, котрй найдено въ найлучшôмъ порядку, обговореню гдекотрыхъ внесень змѣряючихъ до подвигненя товариства и выбраню нового выдѣлу, розôйшовся збôръ, подякувавши еще о. игумену за призволенье льокалю на збôръ. Выбрано на предсѣдателя: о. Тороньского, — до выдѣлу: о. Нѣмиловича игумена, о. Скобельского зъ Лѣшнѣ, пп. Гошовского и Паславского професорôвъ гимназ., п. Охримовича посла сойм. и п. Болонного начальн. повѣт. бюра банку роль. кред. На заступникôвъ выбрано: о. Ралька катехита шк. нар., п. Лукашевича инжинера пов. рады и п. Коссака урядника комун.

Закôнчаючи се справозданье, просимъ пчт. Членôвъ о надсыланье вкладокъ и о приспоренье товариству новыхъ членôвъ, а вч. оо. священикôвъ, щобы памятали о товариствѣ при колядѣ и инныхъ случайностяхъ.

Зô Львова.

(*Справозданье выдѣлу руского акад. товариства „Академичне Братство“ за р. шк. 1881/2.*) Найнагляднѣйше покажеся розвôй и станъ нашого товариства, коли наведемо слѣдуючй важнѣйшй даты и факты:

Членôвъ вписаныхъ въ тôмъ роцѣ въ „членьскôй“ книжцѣ „Академичного Братства“ було — 105, зъ тыхъ увôльненыхъ ôтъ членьскои вкладки — 11. Для членôвъ товариства стояла отворомъ читальня (въ котрôй находились 33 часописи рôжного содержаня), — и библіотека (зложена зъ зверхъ 500 творôвъ, въ бôльше якъ 600 томахъ), — поминувши вже иншй поменшй выгоды, о котрй выдѣлъ товариства для членôвъ постарався, пр. билеты по зниженыхъ цѣнахъ до руского и польского театру, до лазнѣ, билеты на нафту, значне зниженье цѣны „Антольогіи“ для членôвъ товариства и т. п., выдѣлъ ôтбувъ разомъ 23 засѣдань (звычайныхъ и надзв.); два разы въ сѣмъ школьнôмъ роцѣ скликувавъ выдѣлъ надзвычайнй загальнй зборы.

Найважнѣйшою для товариства справою було безперечно переведенье ôтъ давна ожиданои змѣны статутôвъ и змѣна назвы на „Академичне Братство“ (вм. попередного „Дружный Лихварь“); змѣна ся одержала вже потвердженье ц. к. намѣстництва. Надѣятись належитъ, що змѣненй статуты, особливо о кôлько дотычатъ управы маеткомъ товариства, окажутся практичнѣйшими и користнѣйшими ôтъ попередныхъ; крôмъ того и збôльшенье числа членôвъ выдѣлу уможливляе намъ зайнятись енергичнѣйше и успѣшнѣйше всѣма нашими справами.

Выдѣлъ товариства займався усильно устроюваньемъ вечерниць съ ôтчитами, деклямаціями и спѣвами (выконуваными власнымъ хоромъ товариства). Всѣхъ вечерниць ôтбулося девять а програмы ихъ були оголошуванй въ „Дѣлѣ“. Якъ нѣколи минувшихъ лѣтъ, — завязалося въ нашôмъ товариствѣ кôлька кружкôвъ науковыхъ; выдѣлъ пôдпомагаючи розвôй сихъ кружкôвъ ôтступивъ кружкови правничому всѣ фаховй правничй дѣла зъ библіотеки, постарався о предплату гдеякихъ часописей (Zeitschrift f. öff. u. privat-Recht, Przewodnik bibliograficzny, Przewodnik naukowy i literacki) и закупивъ много важныхъ книгъ (Герôста: Право карне, Stadnicki: Synowie Gedymina, Головацкій: Пѣсни народнй, 4 великй томы и др.). Крôмъ того заходамъ „кружка правникôвъ“ подякувати треба, що членамъ нашого товариства доступнй всѣ найважнѣйшй пôдручники правничй, пересланй майже выключно безплатно для библ. кружка ôтъ самыхъ ВП. авторôвъ, до котрыхъ кружокъ удавався. Впрочѣмъ оголошуютъ нашй науковй кружки свои справозданя особно. Одна зъ слабыхъ сторôнъ всѣхъ рускихъ товариствъ — се библіотека, выдѣлъ не щадивъ проте коштôвъ и заходôвъ, щобы нашу, хоть невелику, библіотеку, гарно упорядкувати, и дѣйстно теперь библіотека наша може послужити для другихъ взôрцемъ. Дальше старався выдѣлъ и о матеріяльну пôдмогу членôвъ удѣляючи 98 зр. 82 кр. будьто яко пожичку, будьто яко безповоротну запомогу. Давныхъ довжникôвъ завзывано кôлька разôвъ и стягнено 86 зр. 45 кр. Такожь постарався выдѣлъ о власну шафку на университетѣ.

Товариство наше брало живу участь въ многихъ справахъ обходячихъ загалъ нашои интелигенціи, и такъ: въ устроеню вечера музик.-декляматорского въ роковины смерти Тараса Шевченка, — въ устроенôмъ славянь. товариствами въ Вѣдни вечерку въ честь славного маляря Верещагина (выслано телегр.), — въ вечерку устр. въ 10-лѣтнй роковины завязаня руского тов. акад. „Союзъ“ въ Чернôвцяхъ (высл. тел.), — въ завязаню руск. „госп.-промысл. товариства“ въ Станиславовѣ (телегр.); крôмъ того выслано адресъ бувшому спôвъ-основателеви „Дружного Лихваря“ Вп. П. Лининьскому въ его день весѣльный, — телеграму Вп. послови С. Качалѣ въ день именинъ, — а депутація членôвъ товариства доручила Вп. др. Олекс. Огоновскому адресъ при случаю именованя сего свого любимого професора, бувшого предсѣдателя „Дружного Лихваря“, звычайнымъ професоромъ съ выкладомъ рускимъ при ц. к. унив. львôвскôмъ.

Съ початкомъ шк. року 1882/3 постарався уступаючій выдѣлъ о запомогу ôтъ высокого Сойму (въ сумѣ 100 зр.), занявся устроеньемъ одныхъ вечерниць, упросивъ у дирекціи руского народн. театру одно представленье на дохôдъ „Акад. Братства“, удѣливъ одну пожичку въ сумѣ 7 зр. 40 кр. Доси вписалося въ членьску книжку „Братства“ 71 членôвъ (на рôкъ шк. 1882/3).

Станъ касы слѣдуючій: Фондъ коренный складався зъ однои облигаціи на 100 зр. и зъ 285 зр. 40 кр. (въ щадницѣ), с. е. разомъ: 385 зр. 40 кр.; фондъ библіотечный (на побôльш. библ.): 18 зр. 80 кр.; фондъ оборотовый: 26 зр. 35 кр. (въ готôвцѣ); фондъ пожичковый вычерпаный. Вчисляючи ту (невыплаченыхъ еще „Братству“) удѣленыхъ выс. Соймомъ 100 зр. — выноситъ теперь цѣлый грошевый маетокъ „Акад. Братства“ разомъ: 530 зр. 55 кр., — сума, котрои товариство се нѣколи передъ тымъ не посѣдало. Крôмъ того есть еще зверхъ $1^1/_2$ тысяча на пожичкахъ и сто кôлькадесять примѣрникôвъ нероспроданои „Антольогіи“ (котру „Дружный Лихварь“ передъ двома роками выдавъ).

Уступаючій выдѣлъ почувався до обовязку зложити на сѣмъ мѣсци якъ найщиршу прилюдну подяку всѣмъ своимъ добродѣямъ: Высокому Соймови за другій разъ вже намъ удѣленый щедрый даръ въ сумѣ 100 зр.; свому всегдашному добродѣеви Вп. послови Ст. Качалѣ; Вп. редакціи „Дѣла“, котра наше товариство всегда якъ найсердечнѣйше попирала; такожь достохв. тов. „Руска Бесѣда“ за гостинне ôтступованье своеи комнаты для устроюваня вечерниць; Вп. ректорови львôвского унив. др. Радзишевскому за усильне попертье нашои просьбы о запомогу въ соймѣ; руск. народ. инст. „Дôмъ Народный“ за готовôсть ôтступленя великои салѣ Нар. Дому. — всѣмъ своимъ доброд., котрй добровôльнй датки для нашого товариства зложили, — вконець всѣмъ редакціямъ часописей, котрй чи то безплатно чи за знижену цѣну свои часописи для „Братства“ пересылали, особливожь редакціямъ всѣхъ рускихъ часописей. Ôтъ выдѣлу „Акад. Братства“. У Львовѣ д. 5 падолиста 1882. — *В. Коцовскій* голова. *Д. Партыцкій* секретарь.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спôльнй делегаціи.*) Въ суботу минувшого тыждня ôтбулося перше засѣданье комисіи буджетовои австрійскои делегаціи; повне засѣданье делегаціи ôтбудеся дня 10 л. падолиста. Есть надѣя, що до того часу комисіи обохъ делегацій покôнчатъ свои працѣ; въ такôмъ случаю повнй засѣданя делегацій зможутъ ôтбуватися ôтъ 10

б. м. що дня, и сесія моглабы бути замкнена дня 16 с. м. Колибъ такъ сталося, то рада державна зможе зôбратися дня 21 л. падолиста.

(Въ справѣ Тисса-еслярскôй) прокураторія внесла, щобы занехати всяке судове слѣдство, бо не ма доси жадныхъ познакъ, щобы жиды зарѣзали на мацы Естеру Солимосси. Правительство однакожь — якъ доносятъ зъ Пешту — не згодилося на тое, и поручило прокураторіи выдати таки актъ обжалованя для переведеня публичнои розправы, а то длятого, понеже справа тая, живо обходяча якъ христіянъ, такъ и жидôвъ, повинна бути выяснена прилюдно. Послѣдна розправа судова мае ôтбутися въ грудню с. р. въ Нійредьгаза.

(Въ справѣ розрухôвъ антижидôвскихъ.) Трибуналъ судовый въ Прешбургу засудивъ десять молодыхъ хлопцѣвъ, котрй брали участь въ розрухахъ противъ жидôвъ въ Діосегъ, на кару тримѣсячного арешту за злочиньство публичного насилія. При вымѣрѣ кары трибуналъ взявъ на увагу облекшаючй обстоятельства.

(Буджетъ Босніи и Герцеговины.) Зъ буджету для окупованыхъ краѣвъ предложеного до ухвалы спôльнымъ делегаціямъ, можна змѣркувати теперѣшнй ôтношеня въ тыхже краяхъ. На чолѣ администраціи Босніи и Герцеговины стоитъ „краеве правительство“, зложене зъ 6 особъ: начальника, двохъ дорадникôвъ (adlatus): одного войскового а одного цивильного, и трехъ директорôвъ, именно администрацій: политичнои, судовои и финансовои. Правительство краеве есть выновияючимъ органомъ австро угорского министерства спôльного скарбу. Всѣ три ôтдѣлы администраціи маютъ свои бюра съ загальнымъ числомъ 162 особъ урядникôвъ и слугъ, для котрыхъ выдаеся рôчна пенсія 227.025 зр. Кромѣ того на центральну администрацію суть еще иншй выдатки, такъ що загальна сума выдаткôвъ выноситъ 499.455 зр. — близько пôвъ миліона. Оба краѣ подѣленй на 6 повѣтôвъ и 42 меншй округи. Уряды повѣтовй коштуютъ разомъ 152.780 зр.; уряды окружнй коштуютъ 515.100 зр. Служба санитарна коштуе 41.700 зр. Выдатки на будôвлѣ та дороги и на ихъ службу выносятъ 239.500 зр. Жандармерія коштуе 1,114.475 зр. На дирекцію полиціи въ Сераевѣ выдаеся рôчно 28.710 зр. Епископôвъ католицкихъ есть трехъ: архіепископъ въ Сераевѣ побирае 8.000 зр. съ 4 крылошанами по 2.000 зр.; епископъ въ Мостарѣ побирае 6.000 зр.; администраторъ апостольскій въ Банялюцѣ побирае 3.000 зр. Одна католицка семинарія духовна коштуе 21.378 зр. Всѣ выдатки на католицкй цѣли духовнй выносятъ 46.378 зр. — Епископôвъ православныхъ въ Сераевѣ есть такожь трехъ: архіеп.-митрополитъ въ Сераевѣ съ платою 8.300 зр. съ 4 совѣтниками по 2.000 зр. и двома секретарями по 2.250 зр. Православна семинарія въ Сераевѣ коштуе 12.525 зр. Разомъ отже на православнй цѣли духовнй есть выдаткôвъ 41.125 зр. На мусулманськй цѣли духовнй призначено 26.500 зр. На школы въ обохъ краяхъ вставлено въ буджетъ на 1883 р. — 91.889 зр.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Желѣзниця зъ Жабинки до Пиньска вже укôнчена. Першимъ еи поѣздомъ проѣхався министеръ вôйны, ген. Ванновскій, осмотрюючи докладно новопостроену дорогу. Желѣзниця тая мае важне значенье стратегичне.

Франція. Рухъ соціяльный — се одно зъ найважнѣйшихъ подѣй дня, важныхъ не тôлько для однои Франціи. Отъ що каже про него знаменитый публицистъ французскій Леруа Болiє въ журналѣ „Economiste français“: „Значенье соціялистичнои пропаганды въ Франціи есть и було часто легковажене. Французъ радо говоритъ о небезпеченьствѣ, котре грозитъ Нѣмеччинѣ ôтъ соціялизму, — бачитъ стебло въ оцѣ сусѣда а не бачитъ балька у власнôмъ. Сумнѣваются многй, щобы идеѣ соціялистичнй мали досыть вплыву и силы въ Франціи тôлько для того, що не видятъ прихильникôвъ сихъ идей, зôбраныхъ на всякихъ конгресахъ..... Впрочѣмъ роздвоенье середъ самого соціялизму не позволяе ему запанувати, не позволяе ему взнестися на верхъ, та всежь позволяе непокоити суспôльнôсть и то неразъ въ хвиляхъ, коли о оборонѣ не легко можна думати. Мѣжь соціялистами розрôжняемъ головно два сторонництва: мирныхъ и такихъ, що уживаютъ яко средства постраху и насильства. „Мирнй“ выступаютъ „въ дорозѣ права“ (при выборахъ и т. п.); часомъ лучатся съ ними тогды и терористы. — Певно що кружки соціялистôвъ въ Франціи не такъ зорганизованй и розповсюдненй якъ въ Россіи; правда и те, що вже самй обычае французскй лагôднѣйшй. Але и зъ мякшои французскои скôры показуесь часомъ чоловѣкъ дикій. Житье, власне и чуже, находитъ чимъ разъ меньше пошанованя... Зразу, коли гдекто прилюдно погрозивъ убійствомъ противникамъ своихъ поглядôвъ, — не бралось се за правду. Смѣялися зъ „динамиту“, — ажь ось выбираесь до Парижа якійсь робôтникъ съ стôйкимъ постановленьемъ забити Гамбету, а коли не змôгъ его подыбати, то стрѣливъ на здогадъ въ стрѣчного достойника, що мавъ на грудяхъ ôтзнаку „гоноровои легіи“. Очевидно, що се — божевôльный, тôлькожь число такихъ божевôльныхъ чомусь то бôльшае. Въ Руанъ вбивае робôтникъ безъ властивои причины першого фабриканта, котрого подыбавъ, — въ Монсо ле-Минъ руйнуе динамитъ домы и хресты, — въ Ліонъ калѣчитъ вкинена до каварнѣ бомба много невинныхъ людей. Отъ и доказъ, що и въ Франціи суть соціялисты, и то такй, що не побоятся насильныхъ средствъ. Нехай ихъ еще й небагато — всежь они суть“. Слова сй характеризуютъ добре настрôй гдеякихъ кругôвъ французскихъ, — хочь зъ другои стороны разитъ въ нихъ помѣшанье и то може тенденційне, соціялистôвъ съ „анархистами“. Правда, до недавна революційнй партіи чулись такъ слабй, що хочь не годились въ гдеякихъ поглядахъ, особливо що до средствъ, то всежь не дѣлились — такъ сказати — „оффиціяльно“. Теперь же замѣтна въ цѣлôмъ руху соціяльно-революційнôмъ отъ яка цѣкава прояв. Поминувши вже роздѣлы мѣжь самыми соціялистами, выколюесь зъ цѣлого руху нова партія, съ оригинальнымъ програмомъ, съ ôтмѣнными ôтъ попередныхъ цѣлями, котра особливо въ наслѣдокъ послѣдныхъ объявôвъ соціяльного руху въ Франціи, звернула на себе увагу. Се партія — анархистôвъ. Знаменитый своимъ талантомъ и вплывомъ, якого въ дуже короткôмъ часѣ мѣжь всѣма партіями добився, радикалъ французскій Клемансо не вдоволяе вже сеи новои революційнои партіи; ему не даютъ говорити на зборахъ запрошеныхъ черезъ него выборцѣвъ! Не припускаютъ до слова такожь звѣстнои соціялистки Франц. Люизы Мишель. Анархисты уважаютъ соціялизмъ съ его конечною працею всѣхъ, съ его „державою яко единымъ властителемъ и капиталистомъ“, — яко тиранію, и то бодай чи не много разъ страшнѣйшу ôтъ всѣхъ попередныхъ; они выступаютъ противъ всякои власти, чи то державы, чи капиталу, чи кого небудь. Характеристичне и се, що на однôмъ „листѣ съ погрозою“ пôдписаный — „комитетъ сполученыхъ державъ Европы“, — се щось нѣбы на взорець сполученыхъ державъ („станôвъ“) Америки. Правительство французске запевняе, що небезпеченьства нема, що правительству докладно вѣдома организація сихъ революційныхъ кружкôвъ, — але можна трохи сумнѣватись о сѣмъ. — Въ наслѣдокъ сихъ грôзныхъ объявôвъ соціяльного руху, звертаются въ Франціи очи всѣхъ на Гамбету. Якъ доноситъ вѣденьскій „Tagblatt“, комнаты бувшого президента министрôвъ, котрй вже були по трохи опустѣли, зачинаютъ теперь знову заповнюватись; буржуазія видитъ въ Гамбетѣ единого мужа, котрый мôгбы привернути ладъ и спокôй въ Франціи. Кто еще знае, якъ змѣнится ситуація политична Франціи по недалекôмъ вже отвореню парляменту.

Англія. Посолъ англійскій въ Константинополи, льордъ Дифференъ, одержавъ ôтъ свого правительства мисію выѣхати до Египту, щобы порозумѣтися съ кедивомъ въ справѣ реорганизаціи египскои арміи, дальше въ справѣ треваня и розмѣру окупаціи англійскои и въ справахъ регуляціи финансôвъ египскихъ и системы правительственнои въ Египтѣ. Результатъ переговорôвъ льорда Дифферена съ кедивомъ буде оповѣщеный конференціи въ Константинополи.

Италія. Съ великою нетерпеливостею выжидала вся Италія, а за нею и вся Европа, результатôвъ найновѣйшихъ выборôвъ до парляменту. Выжиданье те мало свою основу въ тôмъ, що симъ разомъ мали взяти участь въ голосованю ширшй, убожшй круги жителѣвъ. Отжежь вже по выборахъ — и результатъ выйшовъ користный для правительства; кажутъ, що ôтъ часôвъ Кавура жадный италійскій кабинетъ не посѣдавъ такои бôльшости. Правительство обавлялось, що при новыхъ выборахъ будутъ выбранй соціялисты, анархисты и иредентисты. Вправдѣ мѣсцями выбрано мале число соціялистôвъ и иредентистôвъ, навѣть одинъ комунистъ Циприяни, хочь вправдѣ не выбрано его, доставъ 2.800 голосôвъ, — то все таки выборы выпали надъ сподѣванье въ користь правительства. Розумѣесь, що мы говорячи о користнôмъ результатѣ выборôвъ для правительства не розумѣемъ сего такъ, будьтобы въ парляментѣ италійскôмъ теперѣшный кабинетъ Депретиса мавъ лишь одну партію съ переважаючою бôльшостею, — нѣ; въ парляментѣ италійскôмъ есть богато фракцій, а мѣжь тыми и такй, съ котрыми буде можна теперѣшному правительству умовитися. Въ тôмъ то и дѣло, що зъ новыхъ выборôвъ выйшли сильнй тй фракціи, котрй зможутъ и схочутъ забезпечити парляментарну бôльшôсть теперѣшному кабинетови.

Сербія. Бар. Николичь, цивильный адлятусъ при правительствѣ краевôмъ въ Сераевѣ, ѣздивъ минувшого тыждня — очевидно съ якоюсь мисією — до Бѣлграду. Король Миланъ давъ въ дворѣ обѣдъ въ честь Николича, котрого визиту назвавъ король новымъ доказомъ пріязни мѣжь Австріею а Сербіею. По обѣдѣ сказавъ король до присутного австрійского посла въ Бѣлградѣ Кевенгилера: „Будемо всѣ три держатися. Поки Николичь въ Босніи, а вы въ Бѣлградѣ, доти будемо могли все навѣть въ тяжкихъ ôтношеняхъ усунути перешкоды“. Король очевидно при сказаню сихъ слôвъ мавъ на думцѣ опозицію и невдоволенье бôльшости народа серского противъ его внутрѣшнои и заграничнои политики. Король Миланъ въ теперѣшнôй хвили справдѣ въ критичнôмъ положеню. Атентатъ Марковичевои отверезивъ его неначе зъ просоня и показавъ, що такъ дальше ити не може, що ôнъ мусить скрѣпити свое становище. Заразъ по атентатѣ король вôзвавъ до себе провôдника Ристича, либеральнои опозиціи и почавъ съ нимъ переговоры, щобы партія либеральна вôйшла въ звязь съ партіею правительственною, а въ такôмъ случаю король зложивбы коалиційне министерство. Ристичъ поставивъ королеви досыть тяжкй условія. Переговоры въ справѣ утвореня коалиційного министерства доси еще не скôнченй, хотяй найновѣйшй донесеня наводятъ на здогадку, що переговоры на нѣчôмъ скôнчатся и теперѣшне правительство остане на дальше незмѣнене. Се очевидно лежитъ найбôльше въ интересѣ Австріи; австрійскй органы пильно слѣдятъ кождый найдрôбнѣйшій проявъ въ сусѣднôмъ королевствѣ. Причина, длячого, здаесь, не прійде до зложеня коалиційного министерства, мае бути тая, що въ самôй либеральнôй партіи мало прійти до непорозумѣня мѣжь молодшими и старшими членами партіи. — Слѣдство въ справѣ Ильки Марковичевои, котра стрѣляла въ короля, довело до арештованя кôлькохъ особъ; такожь мали выкрыти, що Марковичева въ послѣдныхъ дняхъ передъ замахомъ часто видалася съ суспендованымъ митрополитомъ сербскимъ Михаиломъ.

НОВИНКИ.

— **Зъ Черновець** пишутъ намъ: Вчера, с. є. въ недѣлю, дня 5 л. падолиста умеръ въ Чернôвцяхъ проживаючій тутже священикъ Верещиньскій. Покôйникъ бувъ одинъ зъ найстаршихъ священикôвъ руского обряду и першимъ меценатомъ рускои литературы. Будучи директоромъ нормальнои школы въ Коломыѣ, схоронювавъ ôнъ въ своѣмъ домѣ нашого першого незабутнёго поета Маркіяна Шашкевича и пôдпомагавъ его матеріяльно и морально. „Русалка Днѣстрова“ завдячуе пок. Верещиньскому свôй выхôдъ въ свѣтъ, бо ôнъ жертвувавъ на напечатанье еи послѣдну може лепту зъ своеи пенсіи. Послѣдными лѣтами перебувавъ пок. Верещиньскій въ Чернôвцяхъ. Тутъ его майже вже темного и глухого ôтвѣдувавъ зъ часта проф. унив. И. Онишкевичь, котрый, при случаю скажемъ, носився съ гадкою зняти портретъ зъ покôйника, сего заслуженого мужа. Чи се сталося, не знаемъ. Похороны маютъ ôтбутися завтра абе позавтру. Обширнѣйшй звѣсти зъ житя покôйника радъ я подати Вп. Читателямъ „Дѣла“ пôзнѣйше. (Дуже просимо. *Ред.*)

— **Преосв. епископъ Сильвестеръ** выѣхавъ вчера въ супроводѣ крылошанъ дра Костека и Величка, и о. Бачаньского зъ Болехова на посвященье церкви до Скалы, котре ôтбудеся завтра.

— **Рускій театръ народный во Львовѣ.** Въ недѣлю представлено на нашôй сценѣ мельодраму Д. Млаки: *„Бѣдна Марта“*. О самôй штуцѣ такъ загально звѣстнôй и всюда улюбленôй не потребуемо розписуватися, бо ледво чи есть якій Русинъ, котрому ся мельодрама булабъ незвѣстною. Що и львôвска публика цѣнитъ сей зъ народного житя гуцульского живо схопленый образъ, доказомъ того есть той фактъ, що и сего разу зôбралась публика численно. Гра артистôвъ була въ загалѣ прехороша. П. Грыневецкій въ ролѣ Проця-Зарубы подавъ намъ живѣсенькій типъ бутного, пристрастею розпаленого, Гуцула-богача, якъ знову п. Пôдвысоцкій въ ролѣ бѣдного боднаря Олексы вывѣвъ намъ типъ честного, смирного, на скрôзь доброго старика Гуцула. П. Стефуракъ бувъ знаменитымъ дякомъ, а п. Пясецкій знаменитымъ жидомъ. П. Даниловичь ôтдавъ свою ролю съ добрымъ розумѣньемъ, спѣвавъ хорошо, тôлько въ I-ôй сценѣ, здаеся намъ, булабы пожадана бôльша гра физіономіи, виднѣйшй объявы гнѣву. П. Таньска съ трогаючою вѣрностею ôтдала ролю божевôльнои Настѣ. Гра п. Биберовичовои и п. Пясецкои (кромѣ хибленого дуету!) була добра. Костюмы гуцульскй дуже гарнй.

— **На засѣданю центр. выдѣлу товариства им. М. Качковского,** отбувшôмся минувшого тыждня залагоджено кôлька важнѣйшихъ справъ. Мѣжь иншими ôтчитано доставленый выдѣлови ц. к. судомъ позовъ гр. Дѣдушицкои противъ уневажненя завѣщаня бл. п. гр. Міончиньского, котрый, легувавъ товариству 100 дукатôвъ; позовъ той передано дру Литыньскому до дальшого ужитку. Другою важною справою, котрою занимався выдѣлъ, була справа филіи товариства въ Стрыю. Дѣло ось въ чѣмъ. На 14 (26) жовтня бувъ скликаный загальный збôръ членôвъ филіи стрыйскои. На той збôръ явилося всего 7 членôвъ, именно: о. Калинюкъ зъ Стрыя, о. Залозецкій зъ Гôрного, о. Ружицкій зъ Струтына и о. Тындюкъ съ 3 селянами зъ Дашавы. Розумѣеся, що загальный збôръ не мôгъ ôтбутися при такъ малочисленнôй участи. О. Залозецкій зрѣкся предсѣдательства филіи. Центральный выдѣлъ ухваливъ просити о. Залозецкого, щобы еще разъ скликавъ загальный збôръ стрыйскои филіи для выбору нового выдѣлу, а о. Поповича въ Стрыю, щобы тымчасомъ обнявъ агенту въ Стрыю.

— **Выдѣлъ руского касина въ Стрыю** проситъ насъ оповѣстити, що почавши ôтъ 10 падолиста льокаль товариства знаходится въ готелю пôдъ 3-ма коронами на першôмъ поверсѣ при ул. Голуховского. При сѣй случайности упрашае Выдѣлъ всѣхъ Вп. Членôвъ о уплаченье залягаючихъ вкладокъ и оповѣщае заразомъ, що для членôвъ замѣсцевыхъ вкладка мѣсячна выноситъ 60 кр.

— **„Вѣстникъ Народного Дому“**, — пôдъ такимъ заголовкомъ институтъ „Народного Дому“ во Львовѣ мае выдавати газетку въ тôй цѣли, щобы завѣдомляти руску публику о своѣй дѣяльности и розвою.

— **„Академичне Братство“** ôтбуло дня 5 с. м. звычайнй загальнй зборы, на котрыхъ выбрано такій новый выдѣлъ: Иванъ Матѣєвъ, фильософъ, выбраный головою; Василь Бѣлецкій, философъ, заступникомъ головы; Северинъ Даниловичь, правникъ, секретаремъ; Володимиръ Коцовскій, фильософъ, контрольоромъ; Олекса Ярема, фильософъ, касіеромъ; Ярославъ Романчукъ, фильософъ, библіотекаремъ; Григорій Врецьона, фильософъ, господаремъ. Крôмъ того вôйшли до выдѣлу Іосифъ Телиховскій, правникъ, Стефанъ Корчиньскій, правникъ и Володимиръ Зубрицкій, правникъ, яко выдѣловй.

— **Въ гимназіи въ Золочевѣ** зайшли непорядки въ V-тôй клясѣ. Ученики засунули лавками дверѣ и не впустили професора до клясы. Дирекція выключила 10 ученикôвъ (зъ межи 30) зъ гимназіи золочѣвскои.

— **Подяка.** Выдѣлъ товариства „Сѣчь“ въ Вѣдни уважае своимъ милымъ обовязкомъ подякувати ВП. Володиславови Федоровичеви, послови до рады державнои, властителеви дôбръ, за присланыхъ для нашого товариства **100 зр.** Мавши въ послѣдныхъ часахъ великй выдатки при отвореню новои хаты и заложеню рôчнои читальнѣ, товариство наше съ тымъ щирѣйшою подякою прійимило сей патріотичный даръ, що власнй нашй силы, помимо великои жертволюбности членôвъ, ледви чи булибъ выстали на покрытье всѣхъ коштôвъ. Сю помôчь отже, цѣнну для насъ, працюючихъ и лагодячихся до будущои службы народнои въ нашôмъ рôднôмъ краю, зъумѣе оцѣнити кождый членъ нашого товариства, и въ имени всѣхъ товаришѣвъ „Сѣчи“ выдѣлъ складае симъ прилюдно В. П. Володиславови Федоровичеви сердечну подяку за сей патріотичный даръ и память о нашôй „Сѣчи“. — Вѣдень, 26 жовтня 1882. — Ôтъ выдѣлу тов. „Сѣчь“. *Лонгинъ Озаркевичь*, голова; *Андрѣй Бурачиньскій*, секретарь.

— **Староста зъ Бродôвъ**, п. Руссоцкій розôславъ до рускихъ урядôвъ парохіяльныхъ слѣдуюче письмо: „Z. 19.424. An das Ehrw. Pfarramt in... Im Sinne des §. 11 der... (невыразно якои) Instruction wird ersucht, die Auszüge aus den Tauf-Registern sämmtlicher im J. 1862 geborenen Knaben.... **in der deutschen Sprache** verfassen und... anhersenden zu wollen. — Brody, am 24 October 1882. Der k. k. Bezirkshauptmann *Russocki*“. Не знаемо, чи п. староста зъ Бродôвъ розôславъ таке саме письмо и до польскихъ урядôвъ парохіяльныхъ; рускимъ урядамъ парохіяльнымъ тое письмо очевидно збороняе урядовй выказы подавати въ русскôмъ языцѣ?

— **Въ Харковѣ** — якъ доноситъ кіевска „Заря“ — мае бути небавомъ представлена украиньска опера Миколы Лисенка „Рôздвяна Нôчь“. Самъ п. М. Лисенко выѣде зъ Кіева до Харкова, щобы поставити свою оперу на сцену.

— **Въ Чернôвцяхъ** ôтбулася минувшого тыждня передъ судомъ карнымъ при участи присяжныхъ розправа противъ пять жидôвъ, котрй хотѣли перекупити пятёхъ судіѣвъ присяжныхъ въ недавнôмъ процесѣ жида Енслера, обжалованого за обманьство и крадѣжь. По переведенôй розправѣ присяжнй узнали жидôвъ винными злочиньства намѣреного пôдкупства, а трибуналъ засудивъ ихъ на вязницю ôтъ 2—6 мѣсяцѣвъ, заострену постомъ.

— **Жиды зъ Гусятына въ вôйнѣ съ россійскими козаками.** Сими днями ôтгрався на граници австрійско-россійскôй такій кровавый драматъ. Пограничный стражникъ россійскій хотѣвъ арештувати одного жида и жидôвку, идучихъ зъ Галичины. Жидъ и жидôвка почали дуже кричати; на крикъ той надлетѣло до 300 жидôвъ зъ Гусятына и забили чоловѣка, котрый помагавъ стражникови при арештованю. Стражникъ выстрѣливъ и положивъ трупомъ одного жида, а самъ кинувся утѣкати. Въ пору надлетѣвъ ôтдѣлъ кôнныхъ сторожѣвъ граничныхъ и ударивъ на жидôвъ голыми шаблями, при чѣмъ трехъ жидôвъ ранили; прочй жиды утѣкли.

— **Зъ Незвищь** (коло Обертына) доносятъ до „Батькôвщины“ о слѣдуючôмъ случаю: Дня 24 вересня въ недѣлю жандармъ зъ Обертына будучи на патроли въ Незвищахъ подыбавъ шѣсть паробкôвъ, котрй неосторожно обходилися съ запалеными цигарами въ небезпечныхъ мѣсцяхъ. Жандармъ вôзвавъ паробкôвъ, щобы розôйшлися до дому. Бутнй паробки не лишь не послухали, але еще кинулися бити жандарма и гверъ ему ôтобрати. Жандармъ „въ имени права“ упоминавъ паробкôвъ, але коли тое не помогло, коли паробки на него чимъ разъ дужше напирали, а одинъ зъ нихъ, Микита Кушнѣрикъ, хопивъ за багнетъ на гверѣ и хотѣвъ выдирати, — жандармъ вырвавъ багнетъ зъ его рукъ и всадивъ ему въ груди. Паробокъ заразъ повалився на пôвъ мертвый на землю, а прочй розбѣглися на всѣ стороны. На другій день при помочи уряду громадского полапано ихъ всѣхъ, жандармъ позакувавъ всѣхъ въ ланцушки и попровадивъ до Обертына до повѣтового суду, где теперь ведеся противъ увязненыхъ слѣдство.

— **Патры езуиты** — якъ доноситъ оногдашный Dziennik polski — намѣряютъ закупути въ Перемыскôмъ маетокъ, щобы заложити тамъ школьный закладъ на взорець вже существуючого закладу езуитского въ Тернополи. До нового закладу маютъ бути приниманй польскй и рускй дѣти за оплатою 200 зр. рôчно. — Після донесень другихъ польскихъ газетъ, езуиты мали вже закупити якійсь маетокъ въ Перемыскôмъ. Добре имъ у насъ дѣеся, чомужь не маютъ загосподарووватися!

— **Левъ Рошкевичь**, ц. к. судія повѣтовый въ Пôдгайцяхъ, выбраный членомъ пôдгаецкои рады повѣтовои зъ групы громадъ сельскихъ.

— **Число жидôвъ-емигрантôвъ въ Бродахъ.** Дня 23 л. жовтня було въ Бродахъ еще 563 россійскихъ жидôвъ, котрй вывандрували сюда по погромахъ жидôвъ въ Россіи. Ôтъ 24-го до 29-ого выѣхало до Россіи 90 жидôвъ, остало отже того дня въ Бродахъ еще 473 жидôвъ-емигрантôвъ.

— **Конкурсъ на посады учителѣвъ.** Окружна рада шк. въ Бережанахъ розписуе конкурсъ на слѣдуючй опорожненй посады: 1) въ Єленковѣ, 2) въ Городищи, 3) въ Мечищевѣ, 4) въ Стриганцяхъ и 5) въ Гайворонцѣ. Платня всюда 300 зр. Речинець до вношеня подань до 1 лат. сѣчня 1883 р.

— **Пожаръ.** Въ Янчинѣ, перемышляньского повѣта, выбухнувъ въ ночи зъ 21 на 22 л. жовтня пожаръ на фôльварку, знищивъ всѣ будынки, пашу, до 600 кôрцѣвъ зерна; згорѣло такожь 43

штукъ коней. Шкода 20.000 зр., лишь на 4000 забезпеки.

— **Кôлько выдала вже Австро-Угорщина на Боснію и Герцеговину?** На тое даютъ ôтповѣдь урядовѝ статистичнѝ цифры: 1) Въ 1878 р. — 101,720.000 зр.; 2) въ 1879 р. — 30,000.000 зр.; 3) въ 1880 р. — 8,040.000 зр.; 4) въ 1881 р. — 6,330.000 зр.; 5) въ 1882 р. — 35,870.000 зр.; 6) на 1883 р. прелиминовано 8,980.000 зр. а на будову желѣзницѣ въ долинѣ Босны 3,830.000 зр.; 7) на удержанье боснійскихъ утѣкачѣвъ пôдчасъ вôйны съ Турками кругло 10,000.000 зр. Такъ отже Боснія и Герцеговина коштує Австрію до кôнця 1883 р. кругло **205 миліонôвъ зр.** Ôтъ часу боснійскои окупаціи звычайнѝ выдатки на стояче войско пôднеслися зъ 87·4 миліонôвъ (въ р. 1879) на 94·9 миліонôвъ (на р. 1883), а ôтъ 1878 до 1883 р. пôднеслися **о 26 миліонôвъ зр.**, бо въ 1878 р. звычайнѝ выдатки на стояче войско выносили 68·9 миліонôвъ, а на 1883 р. вже 94·9 миліонôвъ зр.

— **На Словарь Евг. Желехôвского** зложили на нашѝ руки пп. Смулка 3 зр., Чумакъ 1 зр., Селезѣнка 1 зр., Бордунъ 1 зр., Бурачокъ 1 зр. и дръ Ю. Целевичь 1 зр., — всѣ зô Львова, и о. А. Тороньскій въ Дрогобычи 1 зр.

— **До фонду на бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** вплынуло: Зъ чистого доходу зъ руского театру 96 зр. 71 кр., п. Іосифъ Онишкевичь нотарь въ Зборовѣ приславъ 5 зр.; п. Іосифъ Громницкій, субст. нотаря въ Белзѣ 2 зр. Щире спасибôгъ Добродѣямъ! *Василь Ильницкій*, дир. рускои гимназіи.

— **Въ Кіевѣ существує „Историческое общество лѣтописца Нестора“**, въ котрôмъ поодинокѝ члены-историки читаютъ на засѣданяхъ свои працѣ, пôддаючи ихъ осудови товаришѣвъ. Працѣ, читанѝ въ товариствѣ лѣтописця Нестора, ôтносятся майже выключно до исторіи Малоруси. На засѣданю дня 17 (29) жовтня читали свои працѣ: доцентъ университету Н. Дашкевичь „О жерелахъ до исторіи Подôля въ XIV вѣцѣ“; професоръ Вол. Антоновичь „До исторіи Колѣѣвщины и гдеякѝ данѝ о герою Колѣѣвщины, Гонтѣ“; А. Андріевскій „О новыхъ матеріялахъ до исторіи Новои Сѣчи“. Н. Дашкевичь въ своѣмъ ôтчитѣ выказувавъ недостачу даныхъ въ лѣтописяхъ для порѣшеня пытаня, въ котрôмъ роцѣ ôтобрано ôтъ Татаръ Подôлье, а прилучено зновъ до литовско-руского княжества. — А. Андріевскій ôтчитавъ справозданье зъ найденыхъ въ архивѣ „кіевского губернского правленія“ матеріялôвъ до исторіи Новои Сѣчи. Матеріялы тѝ дуже важнѝ для характеристики ôтношень Запорожцѣвъ до Татаръ и кольонистôвъ-Сербôвъ, а также до характеристики внутрѣшныхъ порядкôвъ сѣчовыхъ. Безперечно найцѣкавѣйшій предметъ обговорювавъ въ своѣмъ ôтчитѣ проф. В. Антоновичь. На вступѣ выказавъ ôнъ въ короткихъ начеркахъ причины, котрѝ выкликали сумный историчный фактъ — Колѣѣвщину. Опôсля задержався довше на даныхъ, ôтносячихся до личности Гонты. Польскѝ памятники показуютъ Гонту якимсь кровожаднымъ выродкомъ. Але вглядаючися въ факты, подаванѝ тымижь самыми польскими памятниками, можна прійти до цѣлкомъ противныхъ выводôвъ. Гонта бувъ дуже религійный, чого доказомъ єсть тое, що ôнъ построивъ церковь въ тôмъ селѣ, где родився. Гонта пôдчасъ уманьскои рѣзанины уживавъ всѣхъ зависячихъ ôтъ него средствъ, щобы менше число людей пострадало. Ôнъ н. пр. порадивъ ученикамъ василіяньскои школы записатися въ списы козакôвъ, и тымъ спасъ ихъ ôтъ поголовнои рѣзанины розбуялого селяньства. Ôнъ казавъ православному священикови крестити и читати молитвы надъ множествомъ польскихъ и жидôвскихъ жѣнокъ и тымъ выбавивъ ихъ ôтъ неминучои погибели. Страшну свою смерть перетерпѣвъ Гонта съ незвычайною холоднокровностею. Гонта мавъ бути мученый черезъ 14 днѣвъ, але завѣдатель суда надъ участниками Колѣѣвщины скоротивъ смертну кару Гонты на три днѣ. Житье своє закôнчивъ Гонта, сповнивши всѣ религійнѝ обряды православнои церкви. О передсмертныхъ дняхъ Гонты звѣстнѝ многѝ цѣкавѝ факты; — одинъ зъ нихъ слѣдуючій: Польскій официръ, котрый сторожив Гонту, просивъ єго о якій дарунокъ. Гонта обѣцявъ єму подарувати свôй поясъ. Официръ дуже зрадувався, бо поясъ бувъ дорогій, золотомъ шитый. Передъ мукою официръ пригадавъ Гонтѣ о дарунку пояса. — „Возьмѣтъ собѣ — сказавъ Гонта — той поясъ, що катъ вырѣже зъ моеи скôры“. — Цѣкавый ôтчитъ проф. В. Антоновича появится запевно въ „Кіевскôй Старинѣ“, въ котрôй печатаются труды сего многозаслуженого дослѣдувателя нашои исторіи.

— **Комисарь полиціи** явився въ характерѣ студента на выкладѣ новоименованого професора хирургіи дра Микулича въ университетѣ краковскôмъ. Деканъ выдѣлу медичного, дôткненый тымъ нечуванымъ фактомъ, зажадавъ выясненя ôтъ директора полиціи. Той ôтповѣвъ, що комисарь явився на выкладъ яко простый слухачь, але декана не вдоволило таке поясненье и подавъ жалобу до министерства.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Въ Краковѣ умеръ польскій писатель и публицистъ Людвикъ Повидай въ 53 р. житя. Покôйный бувъ давнѣйше сотрудникомъ львôвского „Tygodnik a Literack ого“, пôзнѣйше бувъ редакторомъ „Hasła“, а ôтъ кôлькохъ лѣтъ редакторомъ краковского „Przegląd-у polsk-ого“. — Гр. Зофія Фредрова, зъ дому Яблоновска, вдова по славнôмъ комедіописателѣ польскôмъ гр. Александрѣ Фредро, умерла сими днями, а въ понедѣлокъ буде похована въ гробници родиннôй въ Рудкахъ. — Цѣсарь удѣливъ мѣсцевôй радѣ школьнôй въ Сѣнявѣ 100 зр. запомоги на будову школы, а 100 зр. запомоги на реставрацію гр. к. церкви св. Норберта въ Краковѣ. — Во Львовѣ замкнено на якійсь часъ мужеску и женьску школу св. Мартина зъ причины пошестей шкарлятины и ôспы. — Въ Чернôвцяхъ мае выходити разъ на 2 тыждне польска газета „Przedświt“ пôдъ редакціею якогось п. Стеглика. — Въ Бродахъ лучилися два случаѣ самоубійства ученикôвъ: зъ 6 клясы Юркевичь застрѣлився а ученикъ зъ 3 клясы жидъ Ляндесбергъ повѣсився. — Англійскій премієръ Глядстонъ буде обходити въ грудню с. р. 50-лѣтный ювилей своеи политичнои дѣяльности. Дня 13 грудня 1832 р. першій разъ бувъ выбраный посломъ до парляменту. — Цѣсарь подарувавъ громадѣ Прусинôвъ, пов. сокальского 100 зр. на украшенье церкви, а громадѣ Мѣльно, пов. бродского, 100 зр. на будову школы. — Цѣсарь удѣливъ погорѣлцямъ громады Ставки, пов. скалатского 300 зр. запомоги. — Намѣстникъ гр. Потоцкій повернувъ въ понедѣлокъ до Львова. — Въ Петербурзѣ ôтбувся цѣкавый процесъ прасовый: Стасюлевичь редакторъ „Вѣстника Европы“ и „Порядка“ обжалувавъ редактора „Нового Времени“ Федорова о образу чести. Судъ засудивъ Федорова на 3 мѣсяцѣ вязницѣ. Яко адвокатъ Стасюлевича выступавъ звѣстный писатель польскій и россійскій Володимиръ Спасовичь. — Во Львовѣ ôтбулася передъ трибуналомъ суду карного, яко другою инстанцію, розправа въ звѣстнôй справѣ проф. универс. дра Т. Цесельского противъ доцента дра Каменьского о образу чести. Трибуналъ засудивъ Каменьского на 10 днѣвъ арешту, взглядно на 50 зр. кары.

(Надôслане.)

Всѣхъ наукъ лѣкарскихъ

Дръ А. Свистунъ

въ Тернополи

ôтъ 1-ого падолиста с. р.

мешкае при улици Костельнôй, дôмъ Г. Гольды, ч. 1964. (1—4)

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Митрополичій ординаріятъ розпорядивъ, щобы на будуще въ урядовыхъ донесеняхъ о душпастыряхъ деканата, просячихъ о запомогу або личный додатокъ зъ фонда религійного, заявлялося, чи проситель 1) добре клерикально ведеся безъ всякои соблазни вѣдомои; 2) чи катихизує въ церквѣ и школѣ и чи точно обовязки сповняє; 3) чи складае датки на фондъ вдôвъ и сирôтъ або чи виненъ и много; 4) чи соборчики посѣщае; 5) чи службы фундушевѝ не залишае; 6) чи жіє съ священьствомъ мирно и въ згодѣ и 7) чи стараеся о тверезе и працёвите житье парохіянъ.

Введенѝ въ душпастырскѝ посады оо.: 1) Левъ Грыневичь яко сотрудникъ въ Миколаевѣ, дек. роздôльского; 2) Володиславъ Сельскій въ завѣдательство Верынѣ, дек. роздôльского; 3) Александеръ Даниловичь въ сотрудництво въ Олеську; 4) Николай Яновичь въ завѣдательство въ Кальнôмъ.

Спростованье похибки. Въ ч. 82 „Дѣла“ було подано, що на парохію Переволоки принято додатково въ пропозицію о. Андрея Иневича зъ Иванôвки. Теперь простуємъ, що не о. Андрей Иневичь, але о. Андрей Яворскій зъ Крушельницѣ принятый додатково въ пропозицію на капелянію Довге-Моршинъ, дек. стрыйского.

Именованье. О. Рудольфъ Мохъ зъ Курыпова именованый почетнымъ совѣтникомъ консисторскимъ съ правомъ носити ôтзнаки крылошаньскѝ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Въ дôмъ пресвитерскій принятѝ и получили вже чинъ пôддіяконôвъ пп. 1) Яросл. Бачиньскій, 2) Мих. Гандякъ, 3) Ив. Грицикевичь, 4) Григ. Гонтарскій, 5) Евг. Горницкій, 6) Корн. Гумецкій, 7) Емил. Давидовичь, 8) Север. Добряньскій, 9) Ив. Караванъ, 10) Стеф. Козѣй, 11) Ив. Констанкевичь, 12) Григ. Мартиновичь, 13) Ив. Мохнацкій, 14) Ант. Паславскій, 15) Григ. Савицкій, 16) Сим. Савула, 17) Захар. Чеснокъ, 18) Димитр. Ухнятъ, 19) Александ. Яремкевичь, 20) Ив. Леонтовичь и 21) Ив. Сенета.

Дня 29 жовтня с. р. ôтбулася *инсталяція* тутешныхъ пралатôвъ с. є. Впр. оо. Антонія Юзичиньского, Льва Кордасевича, Іоана Ильницкого, Павла Матковского, бувшого декана горожаньского на теперь пров. канцлера консисторского и Юліяна Куиловского, бувшого декана бѣрчаньского обохъ послѣдныхъ на дѣйствительныхъ соборныхъ крылошанъ.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦИИ.

О. І. Г. въ Горожанцѣ. Ще въ маю дôстали мы черезъ Васъ 5 зр. на руске дѣвоче воспиталище въ Перемышли ôтъ 5 священикôвъ Вашого деканата, и переслали сѝ грошѣ, куда слѣдує, на що маємо рецепись. Всѣ жертвы и присылки для другихъ часописей печатно оголошувати у насъ нѣ часу нѣ мѣсця; можете бути певнѝ, що надôсланѝ для кого другого грошѣ заразъ передаются, а редакція ихъ собѣ не задержує. *О. П. Л. въ Оплуцку.* Зъ присланыхъ 4 зр. записано 3 зр. по конець с. р., а 1 зр. вписано на рôкъ 1883. *О. І. К. въ Цетули.* За наддатокъ для „Дѣла“ спасибôгъ!

На доходъ панѣ Иванны Биберовичевои

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда“, ул. Францѣшканьска Ч. 7.

Въ середу 27 вересня (8 листопада) 1882.

ГНАТЪ ПРИБЛУДА

оригинальна мельодрама въ 5 актахъ, Д. Млаки, музика И. Воробкевича, инструментована на новну оркестру П. Бажаньскимъ. Коломыйка въ 4 пары.

Цѣны мѣсць звычайнѝ. Початокъ о год. 7.

Конкурсъ.

на уряджуванье рускихъ драматичныхъ представлень

Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ, намѣряючи якъ дотеперь такъ и на будучнôсть займатись справами руского народного театру, взывае всѣхъ желаючихъ за спôвудѣломъ и пôдмогою згаданого Выдѣлу уряджувати ôтъ 1 сѣчня 1883 до 31 грудня 1883 у Львовѣ и поза Львовомъ въ Галичинѣ рускѝ драматичнѝ представленя, щобы въ сѣмъ дѣлѣ свои оферты Выдѣловы „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ (улиця Краковска, ч. 14 I поверхъ) найпôзнѣйше до дня 30 лат. падолиста с. р. надôслали.

Въ тôй офертѣ маютъ бути означенѝ: 1) Имя крестне и родове и мѣсце пробуваня оферента; 2) число представлень, котрѝ ôнъ въ приближеню въ означенôмъ часѣ (ôтъ 1 сѣчня до 31 грудня 1883 р.) намѣряе урядити, съ примѣткою, кôлько зъ тыхъ представлень мае припасти на Львôвъ, и съ выказомъ силъ артистичныхъ, при якихъ представленя ôтбувалибыся, а также и репертоару, якій оферентъ посѣдае; 3) пôдмога, якои оферентъ ôтъ „Рускои Бесѣды“ жадае. Поодинокѝ точки контракту означатся пôзнѣйше межи Выдѣломъ и оферентомъ, котрого оферта буде принятою.

Прочѝ рускѝ газеты просимо о ласкаве повторенье сего конкурсу. (2—3)

У Львовѣ, дня 15 жовтня 1882.

Дръ Целевичь, голова. *Левицкій*, членъ Выдѣлу.

Курсъ львôвскій зъ дня 4. л. листопада 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку. (безъ текучого куп. безъ купону)		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	311 —	314 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 —	172 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	305 —	309 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 40	100 —
„ „ „ по 4% ав.	90 50	92 —
„ „ „ по 5% ав. період.	98 40	100 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 30	102 30
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 50	102 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. крод. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 80	101 —
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 43	9 53
Пôвимперіялъ	9 73	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ „ паперовый	1 17½	1 19½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣты“

на рôкъ 1883.

уложеный **Василемъ Лукичемъ.**

Содержанье Календаря (часть информаційна и литературна) дуже богате, а **Уставъ церковный на р. 1883** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючѝ у „Просвѣты“ зъ провинціи долучаютъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимъ спѣшитися съ замовленями. „Календарь на р. 1882“ бувъ минувшого року до початку грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Краковска, ч. 14, I поверхъ.

ОЛЕКСАНДРА КЛОСЕВИЧЬ

перенесла свою

РОБÔТНЮ СУКОНЬ ЖѢНОЧИХЪ а заразомъ ШКОЛУ КРОЮ

зъ ул. Валовои на ул. **Хорущины** ч 13, (I поверхъ).

Пріймае якъ доси замовленя на **выправы, сукнѣ спацеровѝ, верхи на футра**, заразомъ всѣлякѝ роботы, що входятъ въ объемъ кравецтва жѣночого: выконує тотѝ якъ найстараннѣйше и пôсля послѣдныхъ модъ **въ найкоротшôмъ часѣ.**

Панночки зъ провинціи, котрѝ хотѣлибъ користати зъ науки крою, можутъ найти цѣлковите помѣщенье, порозумѣвшись впередъ листовно. (2—2)

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый дебôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ всѣмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаемъ тутъ такожь всякѝ замовленя.

(5—10) **Шусталя и Спôлки** надвôрна фабрика повозôвъ.

„МЕРТВѢ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 18.

поручае

великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ также ордерôвъ котиліоновыхъ.

Выконує карты визитовѝ, сотку по 40 кр. (5—10)

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ВП. Пана

Гавріила Горецкого

укôнченого богослова, упрашаю о удѣленье менѣ своеи адресы въ тôй цѣли, щобъ мôгъ я порозумѣтись съ нимъ що до устроеня хорального спѣву моихъ прихожанъ сеи зимы.

Николай Роздѣльскій,

гр. к. парохъ въ Сокали.

Певнымъ и швидкимъ

(1—10) єсть дѣланье

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)

(Gichtgeist)

Генриха Бльоха

въ Егеръ (Чехи)

Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ“.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 84. Львôвъ, Субота 30 жовтня (11 листопада) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ русскихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

VII. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **vi**.

Политика шовинизму.

(*Послѣдна статя.*)

VII.

(*Якій выхôдъ зъ блуканины?*)

Мимо всѣхъ замѣтôвъ, якѝ мы доси пôдносили противъ галицко-польскои политики (котру мы вважаемо въ переважнôй части *политикою шовинизму*) и мимо тыхъ закидôвъ, якѝ мы пôднесли въ особенности противъ брошуры „Polityka Nerwów“, — хочемо тутъ на здѣланѝ Русинамъ п-омъ A. Z. предложеня ôтповѣсти щирою правдою, разъ для того, що радо узнаемо єго добру волю, яка мимо выказаныхъ блудôвъ скрôзь пробиваєся въ єго брошурѣ, а по друге для того, що не хочемо нѣ ôтъ самыхъ Поляковъ нѣ ôтъ другихъ народôвъ стягати на Русинôвъ закиду, що ось то Русины упорно заперлися въ безвзглядной негаціи и навѣть на предложеня, въ добрôй вѣрѣ здѣланѝ, ôтповѣдаютъ самыми негаціями. Наша ôтповѣдь буде коротка але мимо того, надѣемось, досыть ясна.

I. Передовсѣмъ мусимо заявити, що пôсля нашои гадки тутъ зовсѣмъ не розходится и не може розходитись о якесь формальне заключенье якои *згоды* чи *уніи* межи Русинами а Поляками, а яснѣйше кажучи, межи рускимъ а польскимъ народомъ. А се поперше вже для того, що анѣ польскій анѣ тымъ менше рускій нарôдъ не находится въ тôмъ положеню, щобы въ своѣй національнôй цѣлости мôгъ на дѣлѣ заключати яку небудь згоду чи унію, що дальше анѣ галицкѝ Поляки анѣ галицкѝ Русины не маютъ права и на дѣлѣ не можутъ въ имени цѣлого свого народа заключати такои згоды чи уніи, а що згода — унія заключена тôлько частинами обохъ народôвъ, а властиво тôлько представителями тыхъ частинъ нѣколи не може зватися згодою — унією Польщѣ съ Русею.

По друге: мимо всѣхъ довгихъ и вже не по першій разъ пôдношеныхъ пересправъ о згоду чи унію, не тôлько кожда сторона, такъ польска якъ и руска, але навѣть кожде сторонництво кождои стороны, ба навѣть мало що не кождый мужъ сеи або тои стороны розумѣє пôдъ згодою, а тымъ бôльше пôдъ унією зовсѣмъ що иншого, такъ що вже черезъ то годѣ булобы дôйти до якого небудь порозумѣня, а найлучшимъ доказомъ сего суть дотеперѣшнѝ все безуспѣшнѝ переговоры о таку згоду Польщѣ съ Русею.

По трете: такъ польска якъ и руска справа єсть справою въ широкôмъ и повнôмъ сего слова значеню *національною* с. є. *народною*, що обôймає въ собѣ цѣле житье двохъ самостôйныхъ, ôтъ себе національно ôтрубныхъ народôвъ. Кожда зъ тыхъ справъ, чи польска, чи руска, єсть сама про себе такъ широко объємиста, такъ многоскладна, такъ многосторонна и рôжнородна, якъ многостороннымъ, многоскладнымъ и рôжнороднымъ житье кождого народа. Яко така справа народна не дасться анѣ польска анѣ руска справа обняти въ якѝ небудь хочьбы и найчисленнѣйшѝ точки и пунктаціи, бо одна и друга справа єсть по свому содержаню не вычерпана, не часова, не лише до певнои границѣ и мѣры поступаюча, але вѣчно тревала, якъ вѣчно тревале житье кождого народа, а при тôмъ разъ наразъ нова, ôтмѣнна, якъ новымъ и ôтмѣннымъ стаєся само житье въ протягу довшого часу и вѣчно змѣняючихся обставинъ и потребъ національного житя. Навѣть такъ званѝ спôльнѝ обомъ народамъ точки не дадутся уняти въ певну формулу, разъ, понеже власне не знати, що єсть спôльне а що неспôльне и где границя сеи спôльности, по друге, не знати, чи нынѣшнѝ спôльнѝ точки и цѣли можутъ выстарчити хочьбы про найблизшу а тымъ бôльше про дальшу будучнôсть народну, а по трете, що добре зрозумѣлый интересъ одного и другого народа вымагає успѣшного, братнѣю любовю облегченого розвою не тôлько самыхъ спôльныхъ але и свойскихъ, кождому зъ обохъ народôвъ своєродныхъ справъ.

По четверте: якъ незгода чи вражда межи Поляками а Русинами не єсть выплывомъ однои хвилѣ часу, але наслѣдствомъ довгихъ вѣкôвъ, такъ и приверненье повнои згоды, гармонійнои, выплываючои зъ самого житя, зъ живыхъ фактôвъ и уладженыхъ обставинъ,— хочь не вымагає такъ довгихъ вѣкôвъ, а навѣть не предовгихъ десяткôвъ лѣтъ, то все таки не дасться осягнути зновъ въ однôй хвилѣ, однымъ словомъ, однымъ почеркомъ пера. Згода може бути выплывомъ гармонійно уладженого житя, тожь уладити се житье въ способъ гармонійный єсть найпершимъ и необходимымъ условіємъ приверненя правдивои, тревалои и незрушимои згоды. Отже на дѣлѣ не може єще ходити о згоду остаточну и по всѣ часы заключену, але о способъ обопôльного пожитя, о modus vivendi межи галицкими Поляками а галицкими Русинами, котрый бы довѣвъ до такои дѣйстнои згоды, а ôттакъ своєю моральною силою вплынувъ и на оставшѝ части обохъ народôвъ.

II. Справедливо покликуются Поляки на прекрасну засаду: *„вольнѝ съ вольными — рôвнѝ съ рôвными“*, треба отже стремѣти до того, щобы та засада не була лише на словахъ, але щобы она проявлялася въ житю и въ дѣлахъ и щобы она стала незрушимою пôдставою межинародныхъ ôтносинъ Поляковъ до Русинôвъ. Кожда сторона повинна узнавати и шанувати другу сторону яко собѣ рôвну, въ своимъ народнôмъ житю для себе суверенну, въ своихъ національныхъ дѣлахъ вповнѣ свобôдну — вольну. Жадна сторона не може и не повинна жадати ôтъ другои стороны, щобы она въ чѣмъ небудь вырѣкалася своеи національнои самостôйности и ôтрубности, щобы въ чѣмъ небудь зрѣкалася своихъ національныхъ особенностей, бо се грѣшилобы противъ засады „вольнѝ съ вольными — рôвнѝ съ рôвными“, и булобы причиною новыхъ спорôвъ и новои вражды. Галичина повинна бути тымъ краємъ, где двѣ самостôйнѝ народности маютъ розвиватися вповнѣ свобôдно и рôвноправно.

III. Кожда зъ обохъ народностей має єдине и выключне право сама рѣшати о своихъ національныхъ справахъ. Для того повинна бути кожда народнôсть обезпечена противъ майоризаціи.

IV. Спôльне дѣланье Поляковъ и Русинôвъ має змѣряти до пôднесеня и розвою такъ матеріяльного якъ и морального добра краю: 1) матеріяльно — черезъ успѣшный розвôй економичного стану краю, 2) морально — черезъ плеканье и успѣшный розвôй кождои зъ обохъ народностей въ єи природныхъ, етнографичныхъ границяхъ — на засадѣ рôвноправности и повнои свободы.

V. Житье автономичне, въ всѣхъ єго объявахъ, въ громадахъ, въ радахъ повѣтовыхъ, въ соймѣ, въ радахъ шкôльныхъ и т. д. — єсть тымъ полемъ, где передовсѣмъ повинно проявитись и переводитись се дѣланье на пôдставѣ свободы и рôвноправности обохъ народностей. Єсть се довгій рядъ безперечно дуже важныхъ а дуже трудныхъ реформъ, новыхъ уладженъ, нового устрою. Тутъ власне повинна найти свôй выразъ обопôльна згода и о скôлько она найде тутъ дѣйстно свôй повный выразъ, о стôлько буде она жизненною, тревалою, хосенною и поведе до дальшого згодливого а хосенного розвою обохъ народностей.

VI. Найпершою задачею нашихъ тѣлъ автономичныхъ а передовсѣмъ сойму єсть отже: вынайти у себе ôтповѣдный способъ такого спôвдѣланя Поляковъ и Русинôвъ, опертого на засадѣ „вольнѝ съ вольными — рôвнѝ съ рôвными“, установити способы обезпеченя противъ національнои майоризаціи и сполучити оба елемента до згодливого дѣланя. Тяжко тутъ зъ горы ставляти якѝ небудь нормы, по перше для того, що въ рôжныхъ случаяхъ можутъ бути потрѣбнѝ рôжнѝ, часто дуже ôтмѣннѝ нормы, а по друге, що ставити зъ горы специяльнѝ нормы безъ взгляду на превелику рôжнороднôсть справъ и обставинъ, значилобы пересуджувати зъ горы въ односторонный способъ можливому укладови. Се одно можна тôлько сказати, що где єсть добра воля тамъ певно справа не розôбєся на формальностяхъ.

VII. А щобы була така добра воля, до сего треба усмирити дотеперѣшну вражду, позбутися упереджень и пôдозрѣвань и въ цѣлу краєву суспôльнôсть впоити духа національнои толеранціи обохъ народностей. Се поки що найважнѣйша задача, бо безъ такого загального духа толеранціи немыслима нѣяка акція змѣряюча до згоды. Не потребуемо поясняти, скôлько въ тôмъ взглядѣ треба роботы и радикальнои змѣны дотеперѣшнои тактики, особливо зъ стороны польскои прасы.

Сею дорогою, думаемо, можна дôйти до цѣли, правда, не въ однôй хвилѣ, не черезъ одинъ день, але тымъ певнѣйше. Paulatim summa petuntur.

Не хочемо тымъ пересуджувати, але пôсля нашого найлучшого пересвѣдченя не видимо ôтповѣднѣйшои дороги. Поляки маютъ въ своѣй исторіи найлучшій доказъ на люблиньскôй уніи, до чого довела унія чи згода вправдѣ формально и однымъ актомъ заключена, але не выплываюча зъ дѣйстнои гармоніи обопôльныхъ интересôвъ народныхъ, не оперта на дѣйстнôй, глубоко въ народѣ вкорѣненôй волѣ, словомъ — згода непоперта послѣдуючими фактами. Зновъ жежь самъ п. A. Z. чує, якъ ôнъ съ своєю безперечно щирою волею згоды єсть єще бодай середъ галицкихъ Поляковъ „бѣлымъ крукомъ“ и якъ власне галицко-польска праса холодно повитала єго, а радше таки зовсѣмъ промовчала єго брошуру именно що до згоды съ Русею...

Якъ обдовжена
велика посѣлôсть въ Галичинѣ?

Коли вже „Банкъ краєвый“ яко институція для новыхъ довгôвъ входитъ въ житье, тымъ самымъ повстає пытанье: кто може и кто буде зажичатись у сеи новои институціи. Що мала посѣлôсть земска с. є. нашѝ селяне и маломѣщане страшно задовженѝ по всѣлякихъ банкахъ, се рѣчь загально вѣдома. Менше вѣдомо, якъ маєся въ тôмъ взглядѣ съ великою посѣлостею с. є. съ паньскими добрами.

Велика посѣлôсть въ Галичинѣ обôймає (*Rapacki*: Ludność Galicyi стр. 110) орного поля 1,610.804 моргôвъ, лукъ и городôвъ 412.345 мор., пасовискъ 303.834 мор. а лѣсôвъ 3,660.957 морг. Зъ сеи землѣ певна часть позôстає въ фидеикомисовôмъ посѣданю и яко така не може бути (хиба въ надзвычайныхъ случаяхъ) обтяжена гипотечными пожичками. Часть великихъ посѣлостей земскихъ, котру можна довôльно обтяжити гипотечными пожичками, обôймає въ поляхъ, городахъ, лукахъ и т. п.—1,988.165 моргôвъ, а въ лѣсахъ 1,903.560 моргôвъ. Вартôсть сеи, для пожичокъ придатнои землѣ, представляєся, якъ слѣдує: числячи моргъ поля пересѣчно по 100 зр., а моргъ лѣса по 30 зр. представляютъ 1,988.165 моргôвъ поля кругло 199 миліонôвъ зр., а 1,903.560 мор. лѣса 57,107.000 зр., або разомъ 256,107,000 зр. а. в.

На тыхъ добрахъ були съ кôнцемъ р. 1881 вписанѝ табулярно слѣдуючѝ пожички:

1. Банкъ гипотечный .	26,237.434	зр. а. в.
2. Товариство кред. зем.*)	48,150.640	„ „
3. Крак. товариство кред.	2,093.590	„ „
4. Oest. Boden-Cred.-Anstalt	12,860.258	„ „
5. Австро-угорскій банкъ	13,972.173	„ „
6. Галицка щадниця .	3,068.771	„ „
7. Провинціон. щадницѣ	2,294.959	„ „
8. Иншѝ заклады кредит.	1,322.175	„ „
разомъ	110,000.000	зр. а. в.

Кромѣ сего тяжатъ на тыхъ добрахъ єще приватнѝ пожички гипотечнѝ, котрѝ выносятъ легко беручи що найменше 50 мил. зр. Такъ отже велика посѣлôсть земска Галичины, о скôлько она може бути обдовжена, представляюча *вартôсть* **256,107.000** зр. а. в. двигає на собѣ тягаръ гипотечныхъ довгôвъ въ сумѣ що найменше **160,000.000** зр. а. в. с. є. менше бôльше 50%, не вчисляючи въ то тягарôвъ податковыхъ и иннородныхъ пр. неинтабульованый а на дѣлѣ на тыхъ добрахъ тяжачихъ довгôвъ приватныхъ. До того треба єще памятати, що майже двѣ третинъ тыхъ довгôвъ вымагає оплаты процентôвъ по 8—12% (а єсть такѝ, що єще значно высше опроцентованѝ), що до сего єще приходятъ оплаты асекураційнѝ и т. п., а що зъ другои стороны земля въ рôльничôмъ господарствѣ галицкôмъ несе що найбôльше 4%, выняткова 5%, а часто понизше 3%; тожь ясна рѣчь, що цѣлый дохôдъ зъ великои посѣлости земскои въ Галичинѣ не выстарчає навѣть на оплату всѣхъ процентôвъ, вже не згадуючи о сплатѣ самого выжиченого капиталу, о коштахъ администраціи, высокихъ потребахъ житя „по надъ станъ“ и т. д. Симъ поясняєся такожь и те, для чого гипотечнѝ довги великои посѣлости щоразъ бôльше множатся, такъ що за послѣдныхъ ôсмь лѣтъ они взросли о 25 миліонôвъ. Велика посѣлôсть находится, можна сказати, въ станѣ невыплатности. Тому то всѣ новѝ пожички йдутъ звычайно на буденнѝ потребы житя, на часткову сплату процентôвъ и залеглыхъ ратъ. Чи при такôмъ станѣ много поможе „банкъ краєвый“, чи хочьбы перемѣною (конверзією) старыхъ довгôвъ на новѝ уратує велику посѣлôсть, се покаже будучнôсть, котрôй не хочемо напередъ пересуджувати. На кождый случай можна однакожь сказати, що само отворенье хочьбы взглядно досыть дешевого кредиту само собою не уратує господарского упадку такъ малои якъ и великои посѣлости.

*) Зъ того було въ р. 1881 залеглостей въ самыхъ ратахъ 1,200.000 зр.

Польскій „Kraj“ о „Macierzy polskiej“.

Якъ вѣдомо, основатель товариства „Macierz polska“, несторъ польскихъ писателѣвъ И. Крашевскій написавъ сего року листъ до маршалка дра Зыбликевича, въ котрôмъ высказує програму сего просвѣтного товариства польского.

„Головною цѣлею „Macierzy“ — пише Крашевскій — єсть просвѣта люду, але людъ мусимо понимати по польски, въ наобширнѣйшôмъ єго значеню и не выключаючи нѣ однои клясы. До люду належимо мы всѣ, всѣ чуємося съ нимъ солидарными“. Дальше поручає Крашевскій дворамъ (паньскимъ палатамъ) пильнувати, щобы духовый кормъ подаваный людови, „бувъ здоровый“.

Польска газета „Kraj“, котра безперечно вызначаєся щирымъ патріотизмомъ польскимъ, а при тôмъ и основностею своихъ поглядôвъ, робитъ до сего листу слѣдуючѝ уваги:

„Понятье люду „въ найобширнѣйшôмъ значеню не выключаючи нѣ однои клясы“, само въ собѣ єсть дуже красною, поетичною, але до нѣчого не обовязуючою фразою. Однакожь зъ дальшихъ пояснень автора листу бачимо, що пôдъ сею нѣжною, безбарвною поволокою крыются дуже выразнѝ, реакційнѝ а-

спираціи. Передовсѣмъ протестуемо, щобы таке пониманье люду мало бути „польскимъ“. Мы назвалибы его „старошляхоцкимъ“, спôльнымъ шляхтѣ всѣхъ народôвъ, зъ часôвъ пôдданьства. Се пôсля автора „польске“ пониманье люду не перешкодило, що у насъ вытворились зовсѣмъ ôтрубнѝ клясы суспôльнѝ и суспôльнѝ супротивности. Солидарнôсть съ людомъ означае повну съ нимъ рôвнôсть, а тымчасомъ пôдъ сею нѣбы то „польскою“ солидарностею крылося политичне и матеріяльне верховодство высшихъ клясъ надъ низшими. И въ тôмъ случаю почутье солидарности потрѣбне Крашевскому лише длятого, щобы поручити дворамъ надзôръ надъ духовымъ кормомъ для люду, „щобы бувъ здоровый“. Не потребуемо доказувати, що таке пониманье не мае нѣякои пôдставы и може найти кредитъ хиба у галицкихъ аристократôвъ, котрѝ пôдъ тымъ взглядомъ, здаеся, „нѣчого не забули и нѣчого не навчилися“. Мы жь пересвѣдченѝ, що ôтданье зъ горы людового письменства пôдъ контролю дворôвъ, се бъ то интересôвъ можновладства, иншими словами обновленье пôдданьства въ сферѣ духа — пôдчасъ коли оно вже выключене зъ матеріяльного праводавства, — здискредитуе институцію въ очахъ люду и есть по просту нѣсенѣтницею. Колибъ ôтдано людове письменство пôдъ контролю дворôвъ въ добѣ пôдданьства, то се природно выплывалобы зъ положеня рѣчей, але теперь таке ôтданье пôдъ ту контролю може тôлько довести институцію до ряду играшки въ рукахъ великихъ панôвъ, до ряду „филянтропіи“. Сѝ слова диктуе намъ не упередженье до нашои шляхты, а просто саме розумѣнье рѣчи. Кождый станъ мае свои интересы, котрѝ обовязаный и покликаный боронити и стерегчи въ границяхъ права. Понеже тѝ интересы буваютъ въ певныхъ случаяхъ въ суперечности съ собою, не можна позволити однôй клясѣ брати въ тôмъ взглядѣ другу клясу пôдъ куратели. Покажѣмъ се на прикладѣ. Въ Галичинѣ есть т. зв. „пропинація“, зъ котрои головну користь тягнутъ дѣдичѣ и жиды, а шкоду поноситъ людъ. Бôльшôсть галицкихъ дѣдичѣвъ стоитъ безперечно за пропинаціею, тожь колибъ выказано зъ точки людовыхъ интересôвъ шкодливôсть сеи институціи, то се на певно не зыскалобы санкціи дворôвъ. — Далеко користнѣйшою для згоды и единодушности есть свобôдна дискусія о взаимныхъ интересахъ и справахъ, котра остаточно доводитъ звычайно до компромису. Зъ сего выходитъ, що институція людового выдавництва повинна бути ôддана не пôдъ контролю „дворôвъ“, яко однои зъ интересованыхъ сторôнъ, але въ руки людей интелигентныхъ, безсторонныхъ, що любятъ людъ и маютъ на цѣли загальне добро.“ Въ кôнци додае „Kraj“, що позаякъ и рада „Macierzy“ складаеся въ бôльшости зъ представителѣвъ галицкои аристократіи, то можна вже теперь дôйти до песимистичныхъ внесень о дѣяльности сеи институціи.

Зъ другои стороны звертае „Kraj“ увагу на то, що людовѝ выданя не повиннѝ обмежатись лишь на книжки рôльничѝ, ремѣсничѝ, словомъ фаховѝ, але що задачею просвѣтныхъ товариствъ повинно бути, довести народъ до свѣдомости самого себе, до почутя и розумѣня своихъ правъ и обовязкôвъ, якѝ надае ему громада, край и держава. На се звертаемо увагу и нашихъ просвѣтныхъ товариствъ, бо и они въ тôмъ взглядѣ може за мало звертаютъ на се увагу въ своихъ выданяхъ для народа.

ДОПИСИ.

Зъ села.

(*О. Р. Л.*) (*Справа конкуренційна.*) Справа конкуренційна се великій тягаръ для нашихъ громадъ, не такъ для самои справы, якъ для нерозумного переведеня конкуренціи. На многихъ примѣрахъ переконався я, що тая справа моглабы въ той способъ уладитися, щобы зъ однои стороны не приносилабы великихъ тягарôвъ для громадъ, а зъ другои стороны увôльнилабы дотычачѝ особы, въ особенности священикôвъ ôтъ великихъ непріятностей. Найновѣйшѝ приклады поучаютъ насъ достаточно, що справы конкуренційнѝ стаются неразъ каменемъ незгоды межи громадянами а священикомъ, а если одна або друга сторона поступае нерозважно, доходитъ неразъ до наслѣдствъ дуже сумныхъ для нашого народа и для рускои справы. Священикъ повиненъ съ своими громадянами творити одну згодливу семю, дбаючу обопôльно о свое добро. Всѣлякѝ непорозумѣня повиннѝ якъ найскорше усуватись, щобы була згода, а народъ не доводити до крайности. Особенно въ теперѣшныхъ часахъ, въ котрыхъ на порядку дневнôмъ такъ званѝ „душехватства“, веденѝ на велику скалю латиньскими священиками, для котрыхъ така незгода межи громадянами а священикомъ есть лише водою на ихъ млынъ.

Якъ я вже сказавъ, найважнѣйшою причиною до такихъ непорозумѣнь есть справа конкуренційна. Уладити справу въ иншій способъ, се не наша рѣчь, се не справа священикôвъ, се справа сойму и рады державнои. Може и мы колись дождемося, що та справа полагодится въ способъ бôльше ôтповѣдаючій духови часу, але заки се наспѣе, намъ священикамъ треба старатися, щобы мы нашихъ громадянъ противъ себе не зражали и не тратили у нихъ довѣрія, котре вже и такъ противники нашѝ стараются пôдôрвати. „Закимъ сонце зôйде — роса очи выѣсть“, каже народна пословиця, закимъ новѝ законы та постановы упорядкуютъ справу конкуренційну, мы самѝ можемо постаратися, щобы тую справу нашому народови улекшити. Осмѣляюся проте подати Вп. Читателямъ мою гадку оперту на кôлькохъ прикладахъ, въ котрыхъ конкуренція ôтбувалася въ способъ, якій подати намѣряю, безъ всякихъ нарѣканъ и непріятностей, а противно такъ, що громадяне свои датки дуже радо складали. Передовсѣмъ мушу тутъ примѣтити, що тѝ, котрѝ хотятъ мѣсто скромныхъ домôвъ и будынкôвъ приходскихъ ставляти великѝ рôвнаючѝся палатамъ графôвъ, або тіи священики, що знаючи матеріяльну недостачу своихъ громадянъ, мѣсто скромныхъ, поединчихъ, потребамъ народа ôтповѣдаючихъ святынь божихъ, будуютъ величавѝ, дуже коштовнѝ, силы матеріяльнѝ народа переходячѝ, черезъ що ихъ руйнуютъ,—тіи отцѣ, кажу зъ горы аподиктично, не стараются зовсѣмъ о добро своихъ громадянъ, але маютъ лише тую цѣль, щобы догодити свому егоизмови. Я хочу лишь звернути увагу тыхъ щирыхъ и правдивыхъ отцѣвъ патріотôвъ, котрѝ не хотятъ бути тягаромъ народа, але зъ другои стороны не можутъ допустити цѣлковитои руины будынкôвъ ерекціональныхъ и церковныхъ. На сѣмъ мѣсци примѣтити мушу, що передовсѣмъ належитъ старатися о направу надисованыхъ будынкôвъ, неразъ бо дѣеся, що черезъ бракъ дозору и залишенье малои незначнои направы вже и по короткôмъ часѣ заходитъ потреба ставляти новый будынокъ. Приступаю до самои рѣчи.

Есть загально знаною рѣчею, що всякій примусъ найгôрше шкодитъ справѣ, бо 1) не веде такъ легко до цѣли, 2) выкликуе неохоту. Се дасться сказати о конкуренціи. У насъ водится звычайно, що коли священикъ потребуе будынкôвъ, заразъ подае ухвалу комитету (котрый звычайно не мае за собою одобреня громады) до староства, староство высылае комисію и т. д., ажь въ конець приказуютъ кождому громадянинови платити таку а таку суму, розмѣрну его маетку. Що при такôмъ розкладѣ конкуренціи дѣются неразъ великѝ неправильности, се не моя рѣчь надъ тымъ розводитися и доказувати. Отже заразъ есть тутъ примусъ, але що найгôрше въ тôй справѣ, то се, що громадяне суть звычайно зъобовязанѝ въ найкоротшôмъ часѣ квоту розложену на поодинокихъ громадянъ зложити, въ противнôмъ разѣ грозитъ имъ екзекуція и т. п. Неразъ продае господарь послѣдну корову, або послѣдну штуку якои иншои худобы, щобы тôлько заплатити; неразъ продае або заставляе кусень землѣ. Що при такôмъ ходѣ мусятъ повстати непріятности, се рѣчь ясна. Колибы однакожь священикъ замѣсть подавати до староства, замѣсть переводити конкуренцію дорогами правными, такъ коштовными, завôзвавъ до себе громадянъ, представивъ рѣчь розважно и завôзвавъ ихъ до добровôльнои конкуренціи, переведеной въ границяхъ уряду громадского, колибъ бôльшѝ сумы конкуренційнѝ розкладано на кôлька лѣтъ, тогды можнабы того всего уникнути. Можна обôйтися безъ коштôвъ выданыхъ на всѣлякѝ комисіи, можна обôйтися безъ непріятностей, екзекуцій и т. п.

Коли священикъ, котрый звычайно есть предсѣдателемъ комитету церковного, уважае, що будынки ерекціональнѝ, а взглядно будынокъ церковный, хилятся до упадку, повиненъ вже два або три роки напередъ скликати церковный комитетъ, представити ему потребу будовы и предложити проектъ добровôльнои репартиціи, котру можнабы збирати черезъ тіи два або три роки. Щобы датки були розложенѝ справедливо пôсля маетковыхъ ôтносинъ конкурентôвъ, думаю, що найлѣпше взяти за пôдставу число моргôвъ поля. Число моргôвъ всего поля посѣданого цѣлою громадою подасть заразъ образъ, яку квоту треба розложити ôтъ одного морга — розумѣеся потрутивши $^1/_6$ часть, котру мае зложити патронъ. Щобы однакъ и комѣрники (халупники), т. е. тіи, котрѝ не посѣдаютъ поля, лишь хату и кавалочокъ города, хоть частиною причинилися до конкуренціи, то можна наложити малу квоту ôтъ хатъ. Выясню се примѣромъ. На выбудованье церкви потребуе примѣромъ громада Н. пôсля вырахованя знатокôвъ 6.000 зр.; ôттрутивши 6-ту часть, котру мае дати патронъ, т. е. 1000 зр., припадае вложити громадѣ 5000 зр. Припустѣмъ, що громада числитъ 280 хатъ и положѣмъ ôтъ хаты по 1 зр., отже отримаемъ 280 зр., дочисливши до тои сумы 1000 зр. яко датокъ патрона, отримаемъ суму 1280, треба проте суму 4720 зр. розложити пôсля моргôвъ. Пôсля аркушѣвъ податковыхъ дôйдемъ н. пр., що громада Н. посѣдае загаломъ 2000 моргôвъ (розумѣеся, не вчисляючи въ се число анѣ моргôвъ обшару дворского анѣ грунту посѣданого иншими до конкуренціи незъобовязаными, якъ жидами и особами лат. обряду), припадае отже ôтъ одного морга по 2 зр. 36 кр. Если громадянинъ посѣдае лишь моргъ поля и хату, то платитъ до конкуренціи 2 зр. 36 кр. + 1 зр. = 3 зр. 36 кр. Если посѣдае н. пр. 5 моргôвъ, то платитъ 11 зр. 80 кр. + 1 зр. = 12 зр. 80 кр., и т. д. Розложивши теперь тую суму на 2 або 3 раты, пôсля того за кôлько лѣтъ мае будова розпочатися, то припаде на першого при 3 ратахъ 1 зр. 12 кр. рôчно, а на другого по 4 зр. 27 кр. рôчно. Въ той способъ можна дуже улекшити складку, бо кождый зъ конкурентôвъ мае досыть часу черезъ тыхъ пару лѣтъ постаратися о тую квоту, а по друге, якъ я вже высше сказавъ, добровôльно можна далеко скорше цѣль осягнути, якъ примусомъ. Той проектъ и ухвалу комитету належитъ заразъ подати до осудженя радѣ громадскôй, котра повинна добре надъ тымъ проектомъ застановитися и на повнôмъ своѣмъ засѣданю ухвалити. Що до патрона, то той зъ певностею згодится, бо и для него есть бôльшою пôльгою припадаючу на него суму въ кôлькохъ ратахъ сплатити, якъ на разъ. При тôмъ всѣмъ есть и тая користь, що по перше ухвалу громадску борше пріймутъ громадяне, особливо при такъ спріяючихъ имъ улекшеняхъ, якъ накинену имъ зъ горы черезъ староство ухвалу комитету, и тымъ способомъ можна уникнути рекурсôвъ, якѝ звычайно незадоволенѝ громадяне до намѣстництва подаютъ, черезъ що справа продовжаеся цѣлыми роками и черезъ що собѣ громадяне непотрѣбныхъ коштôвъ приспорюютъ. По друге: Уникаеся коштôвъ комисій, екзекуцій и т. п., бо еслибы надôйшовъ наказъ репартиціи дорогою урядовою, тогды не можнабы сумы розкладати на раты, тôлько якъ найскорше цѣлу суму припадаючу на поодинокого конкурента збирати, а тымъ самымъ наражати его неразъ на дуже некористне для него затяганье пожички, або на некористну продажь худобы або кавалка поля. Щобы однакожь капиталъ зôбраный въ однôмъ роцѣ не лежавъ дурно 2 роки и т. п. и щобы певнѝ люде мали надъ нимъ контролю, потреба выбрати комитетъ, складаючійся зъ 4 або бôльше членôвъ, до котрого бы входило примѣромъ 2 членôвъ рады громадскои, 1 членъ комитету церковного и 1 обшару дворского, и щобы тіи члены капиталъ умѣстили на проценты въ щадници, або въ иншôмъ користнôмъ и певнôмъ заведеню. До тои комисіи повиннѝ входити люде ретельнѝ и честнѝ, котрѝ моглибы за зложеный капиталъ ôтповѣдати. Политична власть не може нѣчого закинути противъ такои ухвалы рады громадскои, а противно не буде мати клопоту. Розумѣеся, що може знайтися кôлькохъ, що не схотятъ складати даткôвъ на нихъ припадаючихъ, але въ тôмъ случаю мае начальство громадске власть, жадану квоту выекзеквувати. Тую екзекуцію повиненъ начальникъ заразъ по незаплаченю першои раты перевести. Однакожь, якъ я вже въ 3 громадахъ, въ котрыхъ репартиція въ подôбный способъ була переведеною, переконався наочно, не потреба того примусу уживати, бо громадяне охотно зносятъ свои частины. Може лучитися, що кôлькохъ бѣднѣйшихъ въ тôмъ часѣ вывандрае зъ села и продасть свои хаты або кусникъ поля жидамъ, але въ тôмъ случаю можна той недобôръ покрыти зъ процентôвъ капиталу умѣщеного въ щадници. Въ той способъ перевелася конкуренція два разы у о. С. Л., першій разъ въ Ключевѣ пôдъ Коломыею на внутренне украшенье церкви и гдекотрѝ будынки господарскѝ, а другій разъ переводится теперь у тогожь самого приходника въ селѣ Серафинцяхъ пôдъ Городенкою на перебудованье церкви. Такъ само перевелася добровôльна конкуренція у о. И. О. въ Г. — Въ всѣхъ тыхъ трехъ случаяхъ, перевелася конкуренція безъ клопоту, безъ нарѣканя, а противно громадяне дякуютъ сердечно своимъ отцямъ духовнымъ, що (*якъ они кажутъ*) *такъ легкимъ способомъ* и безъ коштôвъ прійшли до порядкôвъ. Въ кôнци зауважаю, що громадянинови не видаеся сума, котру ôнъ заплативъ при сплатѣ ратами, такъ великою (хотьбы мавъ платити 30 або и 40 зр.), якъ колибы ôнъ еи наразъ заплативъ.

Тыхъ кôлька увагъ подаю пôдъ зрѣлу розвагу ВП. Читателямъ-священикамъ, не въ тôмъ *намѣреню, щобымъ я хотѣвъ накидати* свою гадку, щобы нею руководилися, але щобы побудити иншихъ о много досвѣдченнѣйшихъ мужѣвъ высказати свою гадку въ тôй справѣ, а тымъ способомъ старатися хоть въ частинѣ помочи нашому бѣдному народови. Думаю, добре бы було, щобы ВП. отцѣ деканы справу тую пôдносили на соборчикахъ деканальныхъ, а може бы въ кôнци повелося всѣ гадки пôднесенѝ въ тôй справѣ уложити въ одну цѣлôсть и доповнивши ихъ, подати яко меморандумъ нашимъ посламъ, щобы они предложили на найблизшôй сесіи сойму! Голосы найкомпетентнѣйшихъ въ тôй справѣ осôбъ повиннѝ ôтнести пожадану цѣль!

Нашѝ уваги до сеи дописи подамо въ слѣдуючихъ ч-лахъ ожидаючи рôвножь заявленя мнѣній нашого священьства, котрого ся справа дотыкае. *Редакція.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Зъ спôльныхъ делегацій.*) Мы вже подали ôтповѣдь гр. Кальноки на интерпеляцію дра Фалька, длячого цѣсарь Францъ-Іосифъ не ôтдавъ визиты королеви Гумбертови. Ôтповѣдь тая сталася предметомъ обширныхъ оговорôвъ во всѣмъ европейскôмъ дневникарствѣ. И не диво; ôтповѣдь австрійского министра дѣлъ заграничныхъ розъяснила въ великôй части ôтношенье Австріи до Италіи. Якъ звѣстно, гр. Кальноки сказавъ, що цѣсарь Францъ-Іосифъ длятого не ôтдавъ визиты королеви Гумбертови, бо не бажавъ собѣ того, щобы стрѣча съ королемъ ôтбулася въ Римѣ, где живе папа — розумѣеся, въ непокôнченôмъ еще ôтъ 1870 р. спорѣ съ королемъ италійскимъ о Римъ. Гостина цѣсаря австрійского у короля въ Римѣ — булаби оскорбою для папы; колибъ же цѣсарь ôтвѣдавъ и папу, въ такôмъ случаю народъ римскій бувбы невдоволеный. Бути жь въ Римѣ, а не ôтвѣдати папы, — цѣсарь Францъ-Іосифъ такожь уважавъ неôтповѣднымъ. Выхôдъ зъ такои колизіи не мôгъ бути для цѣсаря иншій, якъ зажадати ôтъ короля италійского, щобы вызначивъ инше мѣсце стрѣчѣ. Але правительство италійске не могло рѣшитися на инше мѣсце и обставало и доси обстае при Римѣ. Для правительства италійского очевидно булобъ се оскорбою вызначати инше мѣсце а не Римъ, бо тымъ чиномъ оно посередно призналовбыся до того, що Италія не есть панею Риму, а бодай, що се пытанье еще въ завѣшеню. Правительство не могло сего зробити особливо зъ уваги на народъ италійскій, котрый тымъ бувбы вельми оскорбився. Вже и сама ôтповѣдь гр. Кальноки зробила дуже прикре враженье въ Италіи — и, якъ доносятъ газеты — архикнязь Альбрехтъ мае поѣхати до Медіоляну, щобы затерти враженье словъ министра Кальнокого. Гдеякѝ дневники италійскѝ чинятъ закидъ кабинетови Депретиса, длячого ôнъ, закимъ выславъ короля Гумберта до Вѣдня, не выеднавъ напередъ запорученя, що цѣсарь Францъ-Іосифъ пріѣде до Риму. Можна догадуватися, що Депретисъ мусѣвъ о тôмъ переговорюватися съ пок. бар. Гаймерлье и той мôгъ ему довѣрочно се обѣцяти; але гр. Кальноки не обовязаный держатися довѣрочныхъ обѣцянокъ свого попередника. Одинъ лондоньскій дневникъ доноситъ, що кард. Якобини мавъ освѣдчити въ Вѣдни, що колибъ цѣсарь Францъ-Іосифъ ôтдавъ визиту королеви Гумбертови въ Римѣ, то папа опуститъ Римъ. — На всякій случай фактъ, що цѣсарь австрійскій не хотѣвъ зъѣхатися съ королемъ Италіи въ Римѣ, мае важне значенье зô взгляду на справу римску, на спôръ короля съ папою. Австрія посередно узнала, що справа Риму еще доси не порѣшена. Референтъ угорскои делегаційнои комисіи заграничныхъ дѣлъ, дръ Фалькъ, поставивъ еще другу интерпеляцію, именно въ справѣ ôтношень Австріи до Чорногоры. На тую интерпеляцію ôтповѣли гр. Кальноки и Калляй. Они заявили, що князь чорногорскій поступае собѣ взглядомъ Австріи правильно, але народъ чорногорскій сочувствуе повстанцямъ въ Босніи и Герцеговинѣ.

На вчерашнôмъ засѣданю комисіи буджетовои делегаціи австрійскои министеръ гр. Кальноки на вôзванье референта бар. Гибнера въ довшôмъ експозе давъ загальный образъ ситуаціи. Гр. Кальноки сконстатувавъ существованье щирого союза Австріи съ Нѣмеччиною, котрый то союзъ, по словамъ министра, есть найпевнѣйшою порукою европейского мира. Сусѣднѝ державы зачинаютъ щоразъ бôльше прилучуватися до того союза. Такъ Италія передъ рокомъ заявила охоту зближитись до поглядôвъ обохъ державъ. Сердечна пріязнь лучитъ дворъ австрійскій съ италійскимъ мимо неôтданои цѣсаремъ визиты. Що до Россіи, то заявивъ министеръ, що зъ тои стороны не грозитъ жадне небезпеченьство для мира Европы; царь Александеръ III стоитъ за политикою мира. Потôмъ гр. Кальноки пояснивъ ôтношеня Австріи до Сербіи и Чорногоры. Опôсля комисія приняла буджетъ министерства дѣлъ заграничныхъ, министерства спôльного скарбу и трибуналу рахункового безъ змѣны, пôсля предложеня правительственного. На специяльнѣйшѝ пытаня о Чорногорѣ, Сербіи, о повстаню въ Герцеговинѣ и т. д. ôтповѣвъ гр. Кальноки, що слѣдуе:

Що до Чорногоры, то она не посѣдае институцій державныхъ на взорець сучасныхъ европейскихъ; чорногорске правительство отже мимо найлучшои волѣ не завсѣгды мае потрѣбнѝ средства до сповненя своихъ обовязкôвъ. Загальнѝ ôтношеня съ княземъ Миколою справдѣ добрѝ; пôдчасъ повстаня въ Герцеговинѣ спостерѣгано вправдѣ, що князь вагаеся, але жаданямъ Австріи нѣколи не опирався. Вплывъ поодинокихъ жителѣвъ Чорногоры не можна класти въ вину правительству. Впрочѣмъ гр. Кальноки не мае жаднои пôдставы думати, щобы 'поза Чорногорою дѣлала яка чужа держава (розумѣесь: Россія). Въ подорожи князя Миколая до Петербурга министеръ не бачитъ непріязныхъ для Австріи политичныхъ цѣлей. О поворотѣ емигрантôвъ не ведено переговорôвъ съ Чорногорою; зъ амнестіи многѝ скористали, есть надѣя, що и прочѝ повернутъ до краю. О Кривошанахъ того не можна сказати, бо ихъ тутъ жде строга законна кара. Князь чорногорскій обовязався интернувати Кривошанъ якъ найдальше ôтъ границѣ и не дозволити имъ повернути.

Сербія въ часѣ послѣднои кризы була льояльна. Есть вправдѣ тамъ партія противна зближеню Сербіи до Австріи, але тая партія дѣлае

пôдъ вплывомъ интересôвъ личныхъ. Однакъ рѣчь певна, що король Милянъ щиро бажае и на дальше держатись теперѣшнои политики взглядомъ Австріи. Гр. Кальноки признае, що будова сербскои желѣзницѣ вздержана катастрофою финансовою (Сербія була въ звязи съ збанкрутовавшимъ банкомъ Бонту въ Парижи), але Австрія не винна тôй катастрофѣ.

Що до справы дунайскои заявивъ гр. Кальноки, що она, надѣятись, буде небавомъ вже залагоджена на пôдставѣ звѣстного проекту Француза-Баррера.

(*Дръ Кронаветтеръ*), звѣстный демократъ-посолъ зъ Іозефштадтъ, упавъ при выборахъ, котрû ôтбулися дня 8 с. м. въ Вѣдни. Централисты тріюмфуютъ: посломъ выбраный централистичный кандидатъ дръ Стурзъ (Stourzh). Выборцѣ явились дуже численно при выборахъ. Голосôвъ ôтдано 1527; зъ тыхъ 795 на Стурза, а на дра Кронаветтера 602. Neue fr. Presse пôдносячи результатъ выбору до великого значеня, каже, що тутъ не ишло о личнôсть, але о засаду, о систему. Дръ Кронаветтеръ — пише N. fr. Presse — бувъ не лишь кандидатомъ своихъ приклонникôвъ зъ Іозефштадтъ, але и кандидатомъ правительства графа Таффе. Жителѣ Вѣдня замаиифестували — противъ теперѣшного правительства. — По упадку дра Кронаветтера и бар. Вальтерскирхена не стало въ палатѣ пословъ двохъ Нѣмцѣвъ, горячихъ прихильникôвъ запроектованои дромъ Фишгофомъ нѣмецкои партіи народнои.

(*О розрухахъ робôтникôвъ въ Вѣдни*) доносимъ въ новинкахъ. Причиною розрухôвъ було тое, що правительство закрыло товариство робôтникôвъ-шевцѣвъ и сконфискувало его касу, пôдозрѣваючи, що въ товариствѣ пропагуеся соціялизмъ. Ôтъ дня розвязаня товариства розрухи що-день прибирали бôльшû розмѣры, ажь поки не дôйшло до описаныхъ сценъ. Не треба и казати, що розрухи робôтникôвъ въ столици державы мусѣли зробити дуже пригнетаюче враженье въ кругахъ правительственныхъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. До Гродна спроваджуютъ вже матеріялъ будôвляный, призначеный на будову фортификацій. Будова розпôчнеся вже въ сѣчни 1883 р. Для робôтникôвъ побудовано вже хаты. Генералъ Бутурлинъ, оберполицмайстеръ Варшавы, выдавъ въ послѣдныхъ часахъ до пôдвладныхъ органôвъ полиційныхъ рескриптъ, въ котрôмъ завѣдомляе, що Варшаву подѣлено на кôлька секцій, зъ котрыхъ кожда одержитъ полкъ пѣхоты и ôтдѣлъ кавалеріи. Войско тое на случай розрухôвъ буде мало задачу привернути порядокъ въ придѣленыхъ ему секціяхъ. Розпорядженье тое выкликало велике враженье на жителѣвъ Варшавы, тымъ бôльше, що нѣкто не знае, задля якои причины выдане тое розпорядженье.

Франція. Дня 9 с. м. розпочавъ французскій парляментъ свои нарады. Министерске заявленье, дане палатѣ, пôдноситъ, що Франція не мае жаднои причины обавлятися якихъ небудь неспокоѣвъ на внѣ. Ôтношеня съ великими державами суть добрû. Правительство французске зôстае въ найбôльшôй пріязни съ италійскимъ. Кабинетъ англійскій зъ власнои иниціятивы взявъ пôдъ розвагу пытаня выплываючû зъ англійскои окупаціи Египту, особливо пытаня дотыкаючû Франціи и учинивъ правительству французскому предложеня. Правительство теперь власне розважуе тû предложеня. О результатѣ правительство завѣдомитъ палату. Жерело заграничного вплыву Франціи спочивае въ палатѣ, и ôтъ характеру, якій палата надасть политицѣ внутрѣшнôй, залежати буде, чи акція Франціи на внѣ буде успѣшна чи безплодна. Що до справъ внутрѣшныхъ то заявленье министра высказуе сильне намѣренье удержати спокôй. Въ тôй цѣли вноситъ гдеякû предложеня. Высказуе такожь надѣю, що парляментъ попре министерство при побореню незвѣстныхъ злочинцѣвъ, котрû въ послѣдныхъ часахъ занепокоили людей спокôйныхъ и хотятъ знеславити републику. Министерство бажае для себе парляментарнои бôльшости, не случайнои, але тревалои, котра надалабы Франціи правленье тревале и певне. — По засѣданю палаты скрайна лѣвици на своѣмъ зборѣ ухвалила резолюцію, жадаючу ревизіи конституціи.

Процесъ противъ обжалованыхъ робôтникôвъ зъ Монсо-ле-Минъ будо переведеный передъ присяжными въ Клермонъ-Ферранъ. — На радѣ министрôвъ ôтчитавъ министеръ правосудія справозданье генералъ-губернатора зъ Ліону, що народъ въ тôмъ мѣстѣ все еще страшно взбуреный.

Нѣмеччина. Germania доноситъ, що правительство нѣмецке зробило правительству италійскому представленье, щобы суды италійскû не мѣшалися въ справы резиденціи папскои, котрôй законъ гваранційный признавъ права екстериторіяльнû.

Египетъ. Слѣдство въ процесѣ Араби-пашѣ вже укôнчене. Процесъ розпôчнеся на ново въ початку грудня.

Въ Суданѣ появився фалшивый пророкъ, котрый голоситъ якесь ôтродженье силы магометаньского свѣта. Около того пророка зôбралося много магометанъ. Губернаторъ Судану доноситъ, що въ битвѣ съ войскомъ фалшивого пророка войско суданьске стратило 1000 людей.

НОВИНКИ.

— **Сумнû признаки.** Ôтъ часу резигнаціи Впр. митрополита Іосифа Сембратовича, ôтъ коли то ставляются якъ найрôжнѣйшû гороскопы що до будущого устрою дѣлъ архіепархіяльныхъ, гдеякû рускû священики стараются выкористати тую переходову хвилю и въ письмахъ чи то до шовинистичныхъ польскихъ газетъ, чи до личностей, звѣстныхъ зъ своеи неприхильности до рускои справы, кладутся спасителями руского народу и церкви, очевидно лишь въ тôй цѣли, щобы звернути на себе „любû очи“ верховодячихъ шовинистôвъ... О дѣятельности тыхъ „спасителѣвъ“ для руского народу або церкви, нѣкто зъ Русинôвъ нѣчого доси не чувавъ. Справдѣ, сумный се объявъ! Недавно, якійсь священикъ старався въ „Dziennik-у polsk-ôмъ“ представити себе мученикомъ официяла о. Малиновского, а теперь читаемъ въ „Gazet-ѣ Narodow-ôй“ письмо о. Модеста Заржицкого зъ Жовчева до гр. Станислава Поляновского, въ котрôмъ той рускій священикъ — не знаемо на якôй пôдставѣ — въ имени священикôвъ „правдивыхъ (sic!) уніятôвъ“ складае подяку графови и возвеличуе его за внесенье о установленье двохъ посадъ крылошаньскихъ дотованыхъ выдѣломъ краевымъ. О. Заржицкій навѣть ажь такъ обзываеся въ своѣмъ письмѣ: „Pan swoim wnioskiem utrudniasz do tronu metropolitalnego przystępu tym, którzy na zewnątrz wykazują się jako baranki stada Chrystusowego, wewnątrz zaś są wilcy drapieżni“. — Коментарь зъ нашои стороны до такого ôтзыву руского священика злишный. Мы лишь еще разъ повторимъ те, що сказали на початку: „Сумнû признаки!“

— **Засѣданье руского педагогичного товариства** ôтбулося вчера пôдъ проводомъ сов. дра Ам. Яновского. Ухвалено скликати загальнû зборы въ часѣ малыхъ вакацій (1 лютого н. с. 1883), обговорено програму заг. зборôвъ и вôзвано дотычащû пôдкомисіи, щобы приспѣшили выготовленье матеріялôвъ, якû маютъ бути предложенû загальнымъ зборамъ. Принято 7 новыхъ членôвъ и зъ иниціятивы дра Яновского приспѣшено высылку членьскихъ грамотъ. Засѣданя выдѣлу педагогич. товариства будутъ ôтъ теперь правильно ôтбуватись що пятницѣ о год. 4 съ полудня.

— **Въ честь 50-лѣтнои рѣчницѣ священьства Впр. о Льва Кордасевича**, предсѣдателя и основателя „Бурсы для дѣвчатъ“ въ Перемышли, устроюе товариство тоижь бурсы въ четверъ дня 11 (23) падолиста въ сали рады мѣскои музикально-декляматорскій вечеръ. Чистый дохôдъ призначеный на цѣли „Бурсы для дѣвчатъ“ въ Перемышли. Програма вечера: 1) „Вступне слово“, дръ Н. А. 2) Вахнянинъ-Гушалевичь: „Наша жизнь“ — хоръ. 3) Веберъ, „Polacca brillante“, Шопенъ. „Nocturn“ — фортепянъ. Панна О. Ц. 4) Кикенъ „Баркароля“ дуетъ, теноръ-баритонъ. 5) Вербицкій-Федьковичь: „Поклôнъ“ — хоръ. 6) Шевченко: „Ой чого ты почорнѣло“ — хоръ. 7) Декламація. 8) Лысенко-Шевченко „На що менѣ чорнû брови“ — сольо, теноръ. 9) Вахнянинъ: Зъ оперы Купало, „Чого сумуешь“ — дуетъ, сопранъ, альтъ. 10) Вербицкій-Шевченко „Завѣщанье“. Цѣна мѣсць: не ограничаючи жертволюбія, въ двохъ першихъ рядахъ 1 зр. 50 кр. — въ дальшихъ рядахъ 1 зр. — Вступъ на салю 50 кр. — Вступъ на галерію 20 кр. Жертвы позамѣсцевû присылаются на руки предсѣдателя комитету п. дра Н. Антоневича. Початокъ точно о год. $6^1/_2$ вечеромъ.

— **Посолъ о. Іосифъ Красицкій и „Батькôвщина“.** Мѣжь посломъ о. І. Красицкимъ а „Батькôвщиною“ прійшло до печатнои полемики. Не можемо промовчати тои справы, бо она выплыла зъ цѣкавого факту, случившогося пôдчасъ послѣднои сесіи соймовои. Дѣло було ось яке. Въ кружку рускихъ пословъ повстало намѣренье внести интерпеляцію до правительственного комисаря въ справѣ ôтданя монастыря оо. Василіянъ въ Добромили патрамъ езуитамъ. Интерпеляцію тую мавъ внести въ соймѣ пос. Д. Кулачковскій. На засѣданю клюбу рускихъ пословъ, коли справа тая лишь въ загалѣ була обговорювана, всѣ рускû послы, здавалось, годились на поставленье сеи интерпеляціи. Вѣсть о намѣреню рускихъ пословъ внести таку интерпеляцію въ соймѣ, дуже занепокоила була польскû газеты; они дуже бажали, щобы се дражливе пытанье не було пôднесене въ соймѣ. Бажанье ихъ сповнилося. Бо коли пос. Кулачковскій выготовивъ интерпеляцію и предложивъ своимъ товаришамъ, рускимъ посламъ до пôдпису, то о. Іосифъ Красицкій, о. Радзикевичь и гдеякû ихъ товаришѣ-священики ôтмовили пôдпису, мимо того, що тую интерпеляцію пôдписавъ о. Качала, пôдписали сов. Рожанковскій и иншû рускû послы. Назѣть гр. Круковецкій зразу бувъ заявивъ, що якбы Русинамъ нестало потрѣбного числа пôдписôвъ до интерпеляціи, то и ôнъ пôдпише. Довго тягнулася тая справа, велися переговоры мѣжь рускими послами и таки стало на тôмъ, що гдеякû рускû послы - священики, мѣжь ними и о. Красицкій не пôдписали интерпеляціи и она въ соймѣ не була поставлена. „Батькôвщина“, обговорюючи сей фактъ, выступила противъ о. І. Красицкому. На тое ôтповѣвъ о. Красицкій въ „Словѣ“: „Негодованье „Батькôвщины“ на мене взялось ôтъ того, що я и кôлька моихъ товаришѣвъ-пословъ-священикôвъ не пôдписали интерпеляціи въ новѣйшôмъ василіяньскôмъ дѣлѣ, котра мала бути внесена п. Кулачковскимъ. Ôтповѣдь, дана свого часу ц. к. намѣстництвомъ Всч. монастыреви въ Добромили, указала, що цѣле тое дѣло сталося зъ рѣшеня и препорученя ц. к. центрального правительства. Нѣ отже справа, нѣ заслуга ВП. посла (Кулачковского) „не утерпитъ отсутствіемъ моей подписи“, бо п. Кулачковскій безъ труда може найти середъ либеральнои „райхсратнои“ партіи потрѣбне до интерпеляціи число пôдписôвъ, и туюжь интерпеляцію може „въ лицѣ центрального правительства“ поставити“. — Зъ ôтповѣди о. Красицкого бачимо, що ôнъ признававъ и признае важнôсть и потребу такои интерпеляціи, а лишь не хотѣвъ самъ еи пôдписувати. Дивна рѣчь, що рускій посолъ, выбраный рускимъ народомъ заступати интересы рускû, складае сей обовязокъ зъ себе на либеральну (нѣмецко - централистичну) партію и ôтъ неи вымагае бôльше печаливости о рускû справы, якъ ôтъ рускихъ пословъ. Не думаемо, щобы о. Красицкій уважавъ соймъ за некомпетентне мѣсце до вношеня такои интерпеляціи, бо по перше, о скôлько знаемо, самъ такого замѣту не пôдносивъ, а по друге, въ своихъ промовахъ неразъ пôдносивъ справы, котрû тожь выйшли, ôтъ центрального правительства, — значитъ самъ признавъ въ певнôй мѣрѣ, що правительство и соймови повинно давати поясненя зъ своихъ дѣланъ, тымъ бôльше, коли они дотычатъ выключно лишь самого краю, а навѣть однои краевои народности.

— **Концертъ „Рускихъ Дамъ“**, даный въ четверъ найлѣпшими нашими силами артистичными пôдъ управою пр. А. Вахнянина, удався якъ найкрасше. Хоры ôтзначались точнымъ выконаньемъ и хорошимъ нюансованьемъ и були ôтспѣванû съ повнымъ житьемъ. При тôмъ мали мы случай послухати новои композиціи пр. Вахнянина до словъ Ем. Левицкого: „Молодû сны“. Она по мнѣню знатокôвъ, хороша и музикальна. П-нѣ Цеглиньска представилась намъ дѣйстною артисткою на фортепянѣ. Гра п-нѣ Ц. есть повна зрозумѣня тематy, спокôйна, точна, рôвна и свѣдчитъ о великôй техницѣ и вправѣ. Баляда Шопена и россійскû мельодіи Лишта (гарна композиція) выйшли старанно выкôнченû. П на М. Павликôвъ спѣвала пѣсню Лысенка „Купи менѣ, мамо, намисто“ и каватину зъ „Ернани“ Вердіого съ прехорошимъ зрозумѣньемъ. П-на П. посѣдае высокій сопрановый голосъ, свѣжій, мягкій и дуже любый, котрый надобится добре до кольоратуровыхъ партій. Въ часѣ вечера наспѣвъ зъ ц. к. Намѣстництва заказъ деклямувати стихъ К. Устыяновича „Дума надъ Галичемъ“. По концертѣ забавлялись гостѣ танцями до 4 годины рано. Забава була дуже оживлена, а въ нѣй взяла такожь участь и войскова старшина руск. нашихъ полкôвъ гарнизоновыхъ. Танцямъ проводивъ п. Матѣевъ, голова „академ. братства“. Гостей було около 200 осôбъ.

— **Т. Будзиновскому**, звѣстному зъ своеи нетактовности управителеви рускои школы (вправъ) во Львовѣ, удѣлило ц. к. министерство просвѣты въ наслѣдство жалобы львôв. Русинôвъ нагану и вôзвало ц. к. кр. раду шк. кр. добре пильнувати, щобы та т. зв. взорцева школа вправъ була справдѣ взорцевою (eine Musterschule).

— **Розправа судова противъ п Чубатого**, ц. к. адъюнкта судового зъ Скалату, и противъ другихъ спôвъобжалованыхъ, ôтбудеся въ Тернополи вже сего мѣсяця.

— **Заявленье въ справѣ Словаря** Найважнѣйшимъ условіемъ доброты словаря есть его повнота, котра однакожь и при найлучшихъ обставинахъ збирателя и спорудника буде, якъ вѣдомо, лише взглядна. Але обовязкомъ спорудника есть дôйти до можливо найбôльшои повноты выразôвъ и значень въ словарѣ, котрый то обовязокъ може ôнъ сповнити лише при помочи якъ найзагальнѣйшôй своихъ патріотичныхъ и ласкавыхъ Родимцѣвъ. Першû два выпуски словаря, показуютъ о скôлько дотеперь змôгъ авторъ ôтповѣсти повысшому условію, а кôлько ще треба той трудъ хотяйбы вже въ додатковôмъ послѣднôмъ выпуску, котрый на тымчасовôй окладинѣ (1 вып.) есть заповѣдженый; доповнити и поправити.

Звертаюся отже до Высокопочт. Землякôвъ, такъ галицкихъ якъ украиньскихъ Русинôвъ, съ найуклôннѣйшою прозьбою, щобы зволили запомагати мене матеріялами лексикальными та доповненями и поправками всѣхъ чергою выйшовшихъ и выходячихъ выпускôвъ.

Уважаю для руского Всеч. загалу яко рѣчь пожадану, а для себе яко найраднѣйше сповненье обовязку сердечнои вдячности, коли отсе вже теперь подамь до прилюднои вѣдомости честнû Имена тыхъ Высокопочтенныхъ и Всечестныхъ Осôбъ, котрû дотеперь запомогли мôй трудъ словарскій Своими цѣнными матеріялами и всесвѣтлыми увагами. Суть Они отсû: П. Т. Алексевичь Ант., Барвѣньскû Олександеръ и Іосифъ, Белей Иванъ, Бережницкій Юл., Боднаръ Гавр., Борковскій Олекс., Бурачиньскій Андр., дръ Бучиньскій Мел., Верхратскій Ив., Волчукъ Ив., Гарасимовичь Ил., Гладиловичь Дам., Глодиньскій Ант., Горалевичь Левъ, Грушкевичь Зен., Геникъ Кир., Данкевичь Од., Дольницкій Ант., Дуркотъ Іоанъ, Єзерскій Сид., Желехôвскій Ант., Заклиньскû Леонидъ, Романъ и Корнило, Кирчѣвъ Павло, Кобриньскій Ник., Ковцунякъ Ник., Ковчь Григ., Король Пет., Косъ Мих., Кузѣвъ Ив., Кумановскій Пет., Кулѣшь Панько, Куницкій Касс., Левицкій Никол., Лещишакъ Никиф., Медвѣдь Сем., Мохъ Рудольфъ, Навроцкій Волод. († 1882), Насальскій Юл., Негребецкій Ант., Недѣльскій Софр., Павликъ Мих., дръ Подлускій Ник., Подляшецкій Зах., Попель Ив., Порохъ Вас. († 1881), Реваковичь Титъ, Рожаньскій Гнатъ, Сельскій Юл., Смольницкій Теод., Сосенко Ксен., Сумикъ Андр., Устыяновичѣ Николай и Корнило, Федьковичь Іос., Франко Ив., дръ Целевичь Юл., Целевичь Теоф., Шашкевичь Григ., Шухевичь Волод., дръ Яхно Ив. — Складаю тымъ Високоп. Добродѣямъ мою найсердечнѣйшу подяку за ласкаву помôчь Ихъ, та поручаю и на дальше такъ Имъ якъ всѣмъ другимъ Высокоп. Землякамъ мене и мôй щиро загаданый трудъ ласкавôй увазѣ и помочи. Кôнчу словами черця Лаврентія: „Господа отци и братя! оже ся гдѣ описалъ или переписалъ, или не дописалъ: чтите, исправляя Бога дѣля, а не клените“. — Станиславôвъ, 10 падолиста 1882. *Евгеній Желехôвскій*, проф. гимназ.

— **Новû церкви.** Въ день празника св. Арх. Михаила Преос. еп. Сильвестеръ посвятитъ нову церковь въ Добрянахъ, дек. стрыйского. Тогожь самого дня ôтбудеся посвященье новои деревянои церкви въ Бенкôвцяхъ.

— **Розрухи робôтникôвъ у Вѣдни.** Зъ причины, що правительство розвязало товариство робôтникôвъ-шевцѣвъ у Вѣдни, проявилися тамъ розрухи мѣжь робôтниками. Дня 7 с. м. около 8 годины вечеромъ зôбралася товпа зъ кôлька тысячь людей на Kaiserstrasse, въ округѣ Neubau. Всяка комуникація була задержана, а товпы почали кричати и свистати. Агенты полиційнû надармо взывали розôйтися въ спокою. Директоръ полиціи Кртичка зажадавъ войска. И справдѣ небавомъ появилася пѣхота и кôннота. Вся сила оружна противъ ексцедентôвъ выносила: 400 пѣшихъ а 30 кôнныхъ воякôвъ полиційныхъ, 200 воякôвъ пѣхоты и 160 уланôвъ. Полиція напирала на товпы съ голыми шаблями, але безуспѣшно. Коли полиція була занята на Kaiserstrasse, друга товпа ексцедентôвъ взяла штурмомъ льокаль полиційный на Schottenfeldgasse, выбивши впередъ ôкна и поранивши при тôмъ каменемъ комисаря полиціи Тавдингера. Порядокъ завчасу привернули въ сѣмъ мѣсци уланы, розôгнавши товпу. Въ тôмъ самôмъ часѣ на Neulerchenfeld кôлькасотъ робôтникôвъ вели битку съ полиціянтами въ однôй реставраціи. Ексцеденты всюда кидали въ полиціянтôвъ камѣньемъ, а полиціянты мстилися за тое обнажеными шаблями. Зъ обохъ сторôнъ мае бути кôлькадесять осôбъ раненыхъ. Мѣжь ранеными есть такожь агентъ полиційный Бертольдъ; непôзнаный полиціянтами дôставъ тяжкій ударъ палашемъ. Около пôвночи успокоилося. Полиція арештувала досыть значне число осôбъ. — Другого дня вечеромъ розрухи поновилися съ еще бôльшою силою и грозою. Предвидячи неспокоѣ, власть полиційна наказала на Kaiserstrasse и въ предлежачихъ улицяхъ позамыкати брамы и склепы вже о 6-тôй годинѣ вечеромъ. О $^3/_4$6 вымашерувало на Kaiserstrasse войско, одинъ „цугъ“ пѣхоты съ насаджеными багнетами и ескадрона уланôвъ, окрôмъ того сильнû ôтдѣлы патролѣвъ полиційныхъ пѣшихъ и кôнныхъ. Полиція и войско патролювали такожь улицѣ сусѣднû съ Kaiserstrasse; въ кôлькохъ мѣсцяхъ улицѣ замкнули. Охотнича стражь пожарна була на готовѣ; пôзнѣйше она мала роботу при переношеню раненыхъ до шпиталѣвъ. Резерва войска и полиціи стояла въ гостинници „zum Auerhahn“ на Kaiserstrasse; тамъ занявъ кватиру директоръ полиціи Кртичка съ урядниками полиціи и съ командантами ôтдѣлôвъ войсковыхъ; зъ ôтси выходили всѣ росказы и ту приходили всѣ рапорта. При линіи Lerchenfeld разнаразъ збиралися товпы робôтникôвъ: свисты и крики розлягалися що хвиля. Патролѣ уланôвъ мусѣли кôлька разъ напирати на товпы и розганяли еи тупымъ бокомъ шабель. На уланôвъ падало камѣнье. Товпы, кôлька разôвъ проганянû, все вертали другими улицями назадъ и що разъ бôльше метали камѣньемъ на войско и полицію. Коли одинъ ôтдѣлъ проганявъ товпу людей, зачаенû въ ровахъ робôтники повитали его камѣньемъ. Кôннымъ мусѣла прійти въ помôчь пѣхота и набагнетованими карабинами гнала попередъ себе товпу. Тымчасомъ зъ заду зновъ зôбралися робôтники и кидали камѣньемъ. Много осôбъ було покалѣченыхъ, ихъ позбирано и позаношено до головного шпиталю. На гдеякихъ улицяхъ падало на войско камѣнье зъ горы зъ камениць. Комисаря полиціи Кадлеца перебраного по цивильному поранивъ уланъ, завдавши ему лянцою рану въ бôкъ. Кôнный полиціянъ Хлядекъ дôставши такій сильный ударъ каменемъ въ бороду, що майже бороду розтрѣскало, упавъ зъ коня и зломивъ собѣ ногу. Одинъ уланъ такожь упавши зъ коня зломивъ ногу. Пораненыхъ воякôвъ ôтношено до гарнизонового шпиталю. О $8^1/_2$ годинѣ вечеромъ зареквировано другу ескадрону уланôвъ. Розрухи тревали до 10 годины въ ночи. Патролѣ однакожь стерегли порядку цѣлу нôчь. — Вѣденьскû газеты описуютъ, що дѣльниця Neubau пôдчасъ послѣдныхъ днѣвъ при наближаючôмся вечерѣ выглядае немовь въ станѣ облоги.

— **Въ Угорщинѣ** сего року було кôлька случаѣвъ, що сельскій народъ робивъ собѣ самъ короткій судъ съ индивидуами, на котрыхъ мавъ злôсть. И такъ сего лѣта въ полуденнôй Угорщинѣ народъ убивъ вже трехъ екзекуторôвъ податковыхъ. Правда, що екзекуторы допускалися безсердечныхъ надъужить надъ народомъ, алежь и смерть ихъ була тяжка. Теперь доносятъ зъ Темешвару, що въ громадѣ Гіярматъ два назаренцѣ (секта христіяньска) зъ причины екзекуціи вôйта закололи, присяжному пôдрѣзали горло, шѣсть осôбъ тяжко а одну легко ранили.

— **Банкъ краевый.** Передъ кôлькома днями маршалокъ дръ Зыбликевичь ôткрывъ перше засѣданье надзорчои рады банку краевого. Рада надзорча згодилася именувати директорами банку пп.: першимъ директоромъ Антонія Вротновского зъ Варшавы, другимъ Владислава Смольку, а третымъ Слєнка зъ Кракова. Хочь пенсія для директорôвъ еще рѣшучо не ухвалена, то однакъ вже майже на певно звѣстно, що рада ухвалитъ для Вротновского 10.000 а для Смольки и Слєнка по 6.000 зр. рôчнои пенсіи. Члены надзорчои рады будутъ побирати за участь въ однôмъ засѣданю 5 зр., такъ якъ послы сойму. Бюро банку краевого мае бути умѣщене въ будынку соймовôмъ.

— **Россійскихъ жидôвъ-емигрантôвъ** есть теперь вже лишь 291 душь. Еще разъ буде переведена строга контроля, котрû жиды можутъ вертати до Россіи, а котрû нѣ. Тû, що можутъ вертати, будутъ швидко вывезенû, прочихъ перевезе комитетъ вѣроятно до Англіи.

— (Дрôбнѝ вѣсти.) — Цѣсарь удѣливъ громадѣ Грушатичѣ, пов. бобрецкого, 100 зр. запомоги на внутрѣшне устроенье церкви. — Дня 27 с. м. розпôчнеся во Львовѣ передъ присяжными розправа противъ Туласевича, котрый въ лѣтѣ замордувавъ жидôвку Альтенбергову во Львовѣ. — Трамвай у Вѣдни заробивъ въ навечеріе сего рôчного задушного дня 20.000 зр. доходу. Ôтъ коли существуе, нѣколи еще не мавъ бôльше денного зарôбку.

(Надôслане.)

Всѣхъ наукъ лѣкарскихъ

Дръ А. Свистунъ

въ Тернополи

ôтъ 1-ого падолиста с. р.

мешкае при улици Костельнôй, дôмъ Г. Гольды ч. 1964. (2—4)

Всѣхъ Впр. и Всч. отцѣвъ и Вп. панôвъ, котрѝ отримали 1 выпускъ (арк. 1а—2b) мого Словаря и котрѝ вложили доси лише 1 зр. предплаты прошу о якъ найскорѣйше вложенье належитости ôтповѣдной або о присланье дальшои предплаты.

Евг. Желехôвскій,
проф. гимназ. въ Станиславовѣ.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Терстеньска льотерія выставова.** Понеже день тягненя згаданои льотеріи вже постановленый на 5 сѣчня 1883 р., а докладный списъ всѣхъ выграныхъ вже появився, — то продажь льосôвъ — якъ се можна було предвидѣти — значно взмоглася. Мы уважали потрѣбнымъ переглянути списъ выграныхъ и можемо съ вдоволеньемъ ствердити, що тутъ интересъ посѣдателѣвъ льосôвъ въ кождôмъ взглядѣ забеспечено и по можности усунено всѣ похибки, якѝ мы достерегли при льосованю предметôвъ. Поминувши 3 значнѝ грошевѝ преміи, котрѝ доси при набуваню льосôвъ выключно берутся на увагу, — находимо мы всѣ прочѝ выгранѝ такъ удачно выбраными, що и найменша зъ нихъ, зъ причины загальнои еи корысти, всюда буде съ радостею принята. Передовсѣмъ взято взглядъ на ужитокъ предметôвъ а дальше и на легкôсть замѣны предметôвъ на готôвку. — Въ послѣднôмъ взглядѣ належитъ именно згадати, що панове ювилярѣ зъобовязалися данѝ ними вартостнѝ предметы съ ôттягненьемъ лишь 10% назадъ приняти, такъ що на жаданье будутъ выплачанѝ: 4-та выграна 9000 зр.; 5-та, 6-та, 7-ма, и 8-ма по 4500 зр.; 9-та, 10-та, 12-та по 2700 зр. Льосы по 50 кр. можна набути — якъ звѣстно — въ льотерійнôмъ ôтдѣлѣ терстеньскои выставы въ Тріестѣ и въ Вѣдни, якъ также во всѣхъ конторахъ вымѣны, льотерійныхъ колектурахъ, трафикахъ, урядахъ почтовыхъ и на стаціяхъ желѣзниць.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Митрополичій ординаріятъ удѣливъ похвальнѝ грамоты за труды и жертвы для новопостроенои церкви въ Скалѣ о Келест. Костецкому, приходникови, п. Сим. Овадюкови, начальникови громадскому, Вас. Чемериньскому директорови 5-клясовои школы и кôлькомъ честн. селянамъ.

Въ пропозицію принятѝ: I) на Корнѣвъ, дек. городеньского оо.: 1) Порфирій Руденьскій парохъ зъ Жиравки; 2) Михаилъ Навроцкій, сотрудникъ зъ Городенки; 3) Сильвестеръ Дрогомирецкій, капелянъ зъ Вербôвця; потôмъ въ списѣ: 4) Мелетій Лотоцкій, сотруд. въ Городенцѣ; 5) Левъ Шухевичь, сотр. въ Рожновѣ; 6) Зенонъ Сѣменовичь, сотр. въ Рахини; 7) Евгеній Кисѣлевскій, завѣд. въ Текучи; 8) Адамъ Калинюкъ, сотр. въ Стрыю. — II) на Глѣбовичѣ великѝ, дек. бобрецкого: 1) Иполитъ Штогринъ, пар. зъ Стрѣлокъ; 2) Симеонъ Конопка, кап. зъ Волкова; 3) Іосифъ Красицкій, кап. зъ Дернова; потôмъ въ списѣ: 4) Іоанъ Яримовичь, парохъ зъ Ôльхôвця; 5) Михаилъ Гвоздецкій, пар. зъ Перемышлянъ; 6) Иполитъ Богачевскій, кап. зъ Сѣлця; 7) Іосифъ Каминьскій, кап. зъ Водникъ; 8) Іоанъ Гургула, кап. зъ Путятинець; 9) Теодоръ Дикій, пар. зъ Мартинова; 10) Михаилъ Скородиньскій, завѣд. зъ Малехова; 11) Теофиль Кисѣлевскій, зав. зъ Суходола; 12) Володиславъ Сельскій, зав. зъ Вериня; 13) Александеръ Танчаковскій, сотруд. зъ Язлôвця; 14) Корнилій Соловскій, зав. зъ Якимова; 15) Іосифъ Бандыра, зав. зъ Поршны; 16) Іоанъ Баласевичь, зав. зъ Боянъ; 17) Іоанъ Малиновскій, зав. зъ Вишнѣвчика; 18) Іоанъ Яримовичь зав. въ Глѣбовичахъ. III) на капелянію Чанижь, дек. олеського: 1) Викторъ Гарухъ, кап. зъ Грабовои; 2) Корнилій Соловскій, зав. зъ Якимова; 3) Лука Войтовичь, завѣд. зъ Рожнева; потôмъ въ списѣ: 4) Іоанъ Маркевичь, кап. зъ Хренева; 5) Модестъ Хоминьскій, зав. зъ Николаева; 6) Іоанъ Сологубъ, зав. зъ Неслухова; 7) Изидоръ Давидовичь, зав. зъ Радехова; 8) Теофиль Корчиньскій, завѣд. зъ Полового; 9) Михаилъ Дзеровичь, сотрудникъ зъ Городка.

Душпастырскѝ посады получили оо.: 1) Іоанъ Безушко завѣдательство въ Рокитнѣ; 2) Адамъ Витвицкій сотрудництво въ Пневѣ дек. надвôрняньского.

Въ недѣлю, с. е. въ день св. Вмученицѣ Параскевіи въ парохіи св. Пятницѣ на жовкôвскôмъ передмѣстю ôтправится торжественне богослуженье, яко въ день праздника въ тôй парохіи.

Именованый совѣтникомъ консисторскимъ съ крылошаньскими ôтзнаками о. Іоанъ Христофоли-менсъ, парохъ въ Пасѣчнôй, по поводу празнованя 50-лѣтного душпастырства и золотого весѣля.

ПОСЛѢДНѝ ВѢДОМОСТИ.

Пос. Володиславъ Федоровичь зложивъ свôй мандатъ посольскій до рады державнои зъ выборчого округа Жовква, Сокаль, Рава.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦИ.

Всч. о. І. П. въ Гниличкахъ. До кôнця року прійде намъ еще 1 зр. — *Всч. о. И. Д. въ Чортковѣ.* Вы маете заплачене до 31 жовтня отже до кôнця року належится еще 1 зр. 40 кр.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда", ул. Францѣшканьска Ч. 7.

Передпослѣдне представленье

Въ недѣлю дня 24 жовтня (5 падолиста) 1882 въ першій разъ:

ПЕНТЕЛЕЙ ТРУБКА

народна комична оперетка въ 3 актахъ Д. Млаки, музика И. Воробкевича. (Преміована на сегорôчнôмъ конкурсѣ тов. „Руска Бесѣда").

Цѣны мѣсць звычайнѝ. Початокъ о год. 7.

Въ середу 15 падолиста 1882

на послѣдне представленье

Ярополкъ I

трагедія въ 6 дѣйствахъ, К. Устыяновича, преміована товариствомъ „Руска Бесѣда" во Львовѣ.

Курсъ львôвскій зъ дня 9. л. листопада 1882.

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	312	—	315	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169	50	173	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	305	—	309	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98	—	99	70
„ „ „ по 4% ав.	90	50	92	—
„ „ „ по 5% ав. період.	98	—	99	70
Банку гип. галиц. 6% ав.	101	30	102	30
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	100	50	102	—
3. Листы довжнѝ за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	—	—	—	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99	75	100	75
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	100	—	101	50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101	—	102	50
5. Льосы мѣста Кракова	19	50	21	50
„ „ Станиславова	23	50	25	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	55	5	65
„ цѣсарскій	5	57	5	67
Наполеондоръ	9	43	9	53
Пôвимперіялъ	9	73	9	83
Рубель россійскій срѣбный	1	52	1	62
„ „ паперовый	1	17½	1	19½
100 марокъ нѣмецкихъ	58	15	58	80
Серебро	—	—	—	—

(безъ текучого куп. безъ купону)

Подяка.

Достохвальна Дирекціо Головного Заступництва Банку взаимныхъ убезпеченій „Славія"!

Стверджаючи полученѝ сумы 460 зр. 38 кр. а. в. съ векслями на 406 зр. 23 кр. а. в., залучаемъ Достохвальнôй Дирекціи искреннѣйшу подяку за совѣстну ликвидацію и ретельне вынадгородженье понесенои нами шкоды ôтъ сегорôчного градобитя. Доселѣ забеспечувались-мо нашѝ засѣвы по иншихъ заведеняхъ, а що зъ помежи всѣхъ съ повнымъ признаньемъ сказавши, найретельнѣйше указалася „Славія" въ знакъ благодарности не тôлько обѣцяемся на слѣдуючѝ роки убезпечуватись въ Вашôмъ Достохвальнôмъ Заведеню, але и другимъ совѣстно припоручати.

Покропивна, дня 1 падолиста 1882.

Ф. Бачиньскій, приходникъ зъ Козлова;
Юліянъ Величковскій, приходникъ зъ Покропивнои;
Юліянъ Бачиньскій, пѣвець церковный; Дмитро Гураль, Иванъ Лѣберъ, Иванъ Поворозникъ, Иванъ Гураль, Панько Кушнѣръ, Григорій Шуганъ, Павло Романишинъ, Іосифъ Кушнѣръ, Илько Брылиньскій, Василь Поворозникъ, Федь Гураль, Казько Хмѣльовскій, Дмитро Гр. Гураль, Петро Гураль, Василь Клакъ, Антоній Лежайскій, Лаврентій Лежайскій, всѣ зъ Покропивнои, — пôдписавъ Ю. Величковскій.

ЛИТУРГІЯ

(въ партитурѣ 15 листôвъ) на 4 голосы мѣшаного хору укладôвъ переважно Д. Бортняньского, М. Вербицкого и А. Нанкого появила ся автографована на свѣтъ и продае ся по цѣнѣ 2 зр. 50 кр. съ пересылкою. — Змѣстъ литургіи слѣдуючій: Антифоны и Ектеніи, 8 Слава-Єдинородный, 7 Святый Боже, 2 Єлици, 1 Кресту Твоему, 9 Иже Херувимы, 3 Отца и Сына, 2 Вѣрую, 5 Милость мира, 6 Святъ, 7 Тебе поемъ, 5 Достойно есть, 1 О тебѣ радуется, 2 Ангелъ вопіяше, 4 Отче нашь, 9 Причастнôвъ, 3 Да исполнятся, 3 Христосъ воскресе, 1 Вознесися, 5 Буди имя Господне. — Кто бы хотѣвъ набути сю литургію по повысшôй цѣнѣ, зволитъ якъ найскорше (**бо не много вже есть на продажь!**) зголоситися *до Ивана Кипріяна, слухача IV року богословія въ Перемышли.* 2—2

Конкурсъ.

на урядженье рускихъ драматичныхъ представленъ

Выдѣлъ „Рускои Бесѣды" у Львовѣ, намѣряючи якъ дотеперь такъ и на будучнôсть займатись справами руского народного театру, взывае всѣхъ желаючихъ за спôвудѣломъ и пôдмогою згаданого Выдѣлу урядженя ôтъ 1 сѣчня 1883 до 31 грудня 1883 у Львовѣ и поза Львовомъ въ Галичинѣ рускѝ драматичнѝ представленя, щобы въ сѣмъ дѣлѣ свои оферты Выдѣловы „Рускои Бесѣды" у Львовѣ (улиця Краковска, ч. 14 I поверхъ) найпôзнѣйше до дня 30 лат. падолиста с. р. надôслали.

Въ тôй офертѣ маютъ бути означенѝ: 1) Имя крестне и родове и мѣсце пробуваня оферента; 2) число представленъ, котрѝ ôнъ въ приближеню въ означенôмъ часѣ (ôтъ 1 сѣчня до 31 грудня 1883 р.) намѣряе урядити, съ примѣткою, кôлько зъ тыхъ представленъ мае припасти на Львôвъ, и съ выказомъ силъ артистичныхъ, при якихъ представленя ôтбувалибыся, а также и репертоару, якій оферентъ посѣдае; 3) пôдмога, якои оферентъ ôтъ „Рускои Бесѣды" жадае. Поодинокѝ точки контракту означатся пôзнѣйше межи Выдѣломъ и оферентомъ, котрого оферта буде принятою.

Прочѝ рускѝ газеты просимо о ласкаве повторенье сего конкурсу. (3—3)

У Львовѣ, дня 15 жовтня 1882.

Дръ Целевичъ, голова. *Левицкій*, членъ Выдѣлу.

Угорскѝ вина

бѣлѝ и **червонѝ**, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ также власнѝ винокурнѝ коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmán)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякѝ поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (5—25)

Курсъ збôжа

зъ дня 7 л. листопада 1882.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	—	—	—	—
„ бѣла	8	—	9	—
„ жовта	7	50	8	85
Жито	5	50	6	20
Ячмѣнь	4	50	7	—
Гречка			—	—
Овесъ	5	—	5	50
Горохъ до варки	7	50	10	50
„ паст.	5	50	7	—
Выка	—	—	—	—
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	12	50	14	
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льнянка)	—	—	—	—
Насѣнье льняне	—	—	—	—
Конюшина (передна)	—	—	—	—
Кминъ	—	—	—	—
Анижь	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—
Хмѣль	—	—	—	—

Покупъ на збôже, а именно вывôзъ добôрнои пшеницѣ въ послѣдныхъ тыждняхъ троха оживився. Рѣпакъ и конюшина маютъ попытъ. Хмѣль платится дуже высоко.

УНИВЕРЗАЛЬНѝ ЗЕЛОВѝ ЛѢКИ

МОРИЗОНА ГИГАИСТЕНЪ,

выробленѝ въ британскôй колегіи здоровля въ Лондонѣ, славнѝ въ Англіи и въ цѣлôмъ свѣтѣ, признанѝ многими лѣкарскими авторитетами и досвѣдченѝ черезъ милионнѝ доконанѝ вылѣченя суть найпевнѣйшѝ средства для ôткрытя кореня якоись недуги и для еи точного вылѣченя.

Зернята Моризона служатъ въ знаменитый способъ на всѣ случаѣ

нестравности, ôтразы до стравъ, тяготы жовчи и нервôвъ, на гостець и ревматизмъ, на жовтяницю, хоробы печѣнки, бôль нырокъ, гемороиды, золоту жилу, вередъ (фистулу), бôль въ крижахъ, на всѣ выпрыски хоробъ наскôрныхъ, бôль очей, водяну опухлину и т. и., и т. и.

Система Моризона основуесь на тôмъ: нечистота крови есть головнымъ жереломъ майже кождои недуги.

Черезъ довше уживанье лѣкôвъ Моризона злѝ соки ухиляются, кровь чистится и перемѣняесь въ нову живу струю житя.

Въ доказъ великого почитаня для Моризона нехай послужитъ тое, що черезъ чотырекрайцарову субскрипцію здвигнено въ Лондонѣ памятникъ, котрый служитъ на прикрасу мѣста.

Цѣны зернятъ Моризона:

1 пара малыхъ пуделочокъ Нръ 1 и Нръ 2 стоитъ 1·50 зр. а. в.
1 „ середныхъ „ Нръ 1 и Нръ 2 „ 3·20 „ „

Дôстати можна въ всѣхъ реномованыхъ торговляхъ.

Нашу генеральну агентуру заступае гуртовна торговля **ЮЛІЯ ГРОССА въ Краковѣ.**

Англійска колегія здоровля,

8—8 **MORISON & C.** *London, 33. Euston Roap.*

Подаеся до вѣдомости П. Т. Публики, що

Молочарня

ôткрыта при улици Ôрменьскôй ч. 4.

Вдова по священику

шукае мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительниця дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **M. C. K. poste restante Надвôрна.** (3—10)

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦЯ,

повѣсть Октава Фейлета, зъ францускогo. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ",

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла".

К. Диккенса

Новорôчнѝ Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье

ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючѝ выгранѝ:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на 213.550 зр.

Докладнѝ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѝ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (1—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 85. Львôвъ, Середа 3 (15) листопада 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ русскихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ пôдъ Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Розрыта могила....

Могила незабутнёго кобзаря, найбôльшого генія нашои Руси — Тараса Шевченка розсыпаеся. Крестъ на могилѣ упавъ ôтъ старости и розломався въ кавалки. Єдиный памятникъ мученика за волю Руси розсыпаеся на прахъ...

Якъ широка и далека наша Русь, не знайдеся нѣ одно серце, щобъ не закрôвавилось тяжкимъ жалемъ на тую вѣсть. Соромъ повиненбы обляти всѣ нашѝ лиця, колибъ мы могли сказати, що та розсыпка, та руина Тарасовои могилы єсть нашою виною, виною народа, невдячного памяти свого воскресителя и мученика. Не охота, закрывати власнѝ грѣхи, а щира правда наказуе намъ сказати, що се не наша вина, не вина вѣрныхъ сынôвъ Руси, щирыхъ почитателѣвъ памяти великого поета, що мимо грозячого имъ небезпеченьства съ сыновскою любовю учащали на могилу свого батька и разъ въ разъ пôдносили гадку реставраціи могилы и вже за то одно поносили тяжкѝ кары.... Не хочемо въ тôй хвилѣ говорити о тыхъ перешкодахъ и заказахъ. Всѣмъ вѣдомо, ôтъ кого они походили. Тяжкій жаль, якій будится въ нашихъ серцяхъ на саму згадку руины Тарасовои могилы не мае слôвъ для свого высказу. Не пора теперь на слёзы, а пора взятися до дѣла. Маемо тверду надѣю, що всѣ вѣрнѝ сыны нашои Руси ужіютъ всѣхъ способôвъ, щобъ уратувати могилу свого найбôльшого генія-кобзаря ôтъ руины и доти не спôчнутъ, поки свѣтлый памятникъ не заяснѣе на обновленôй могилѣ надъ Днѣпровыми водами. Сего вымагае наша честь народна, нашъ святый обовязокъ сыновскои любови для воскресителя и мученика нашои народности.

Нѣ на хвилю не сумнѣваемося, що украиньскѝ Русины живо займутся реставраціею могилы. Колибъ однакожь дотеперѣшный станъ и ставлянѝ доси перешкоды не позволили имъ перевести сего дѣла, на сей случай замѣрили львôвскѝ Русины ôтнестись до кого слѣдуе съ просьбою о призволенье реставраціи могилы Тараса Шевченка. Въ своимъ часѣ не занедбаемо повѣдомити нашихъ землякôвъ о результатѣ заходôвъ около реставраціи могилы.

О квалификаціи кандидатôвъ
на послôвъ до будучого сойму

робитъ другій львôвскій (=) кореспондентъ Czas-у въ ч. 259 слѣдуючѝ, дуже справедливѝ уваги:

„Краевѝ справы се не дрôбниця, се поважне студіюмъ. Передъ р. 1873 (можна сказати, що вже и значно передъ тымъ, бо зъ самого початку вымагали справы краевѝ глубокого знаня Пр. Ред. Дѣла), краевѝ справы не були анѣ такъ розгалуженѝ, анѣ такъ многоскладнѝ якъ нынѣ, коли то кожда справа мае вже свою исторію, а надто до р. 1873 велика политика занимала головно всѣ умы а краевѝ справы спыхала до другого ряду. Ôтъ коли однакожь соймъ позбувся сеи великои политики и пôднявся працѣ коло домашныхъ справъ, ôтъ тогды *кождый посолъ мусится учити и приготовуватись*, коли не хоче остатися зеромъ або еще й завадою. — Многѝ думаютъ, що вже одно пильне читанье газетъ выстарчитъ и подасть достаточно фахового знаня. Однакожь кто такъ думае, сей вже тымъ самымъ показуе бракъ квалификаціи, бо нѣкуда правды дѣти, польска праса мимо того, що публичне житье розбудилось въ найширшихъ кругахъ, не поступила анѣ на крокъ на передъ, а навѣть не старалася выдобутись зъ дилетантизму, котрый мôгъ еще уходити въ першôй добѣ нашого конституційного житя, але теперь вже дуже разитъ. Съ малыми вынятками пишеся у насъ о справахъ краевыхъ на слѣпо, пôсля першого враженя, побѣжно, безъ знаня исторіи справы и еи теперѣшного положеня, а тымъ самымъ нема и не може бути добре выробленого заключеня“. Czas остерѣгае отже передъ кандидатурами такихъ людей, котрѝбы не мали охоты до серіознои працѣ и студіи надъ справами краевыми. Не завадитъ въ загалѣ всѣмъ кандидатамъ памятати о тôмъ, що обовязокъ посольскій стае въ теперѣшныхъ часахъ дуже тяжкимъ и вымагае великого труду и самопожертвованя, та що тôлько посолъ такъ серіозно понимаючій свои обовязки, може принести користь свому народови.

О конкуренціи.

Въ попереднôмъ ч-лѣ замѣстили мы допись *О. Р. Л.* въ справѣ конкуренціи, котра повиннабы заинтересувати ширшѝ круги якъ самого духовеньства, такъ и самого народа. Гадка, въ тôй дописи пôднесена, змѣряе до того, щобы зъ однои стороны облегчити народови конкуренційный тягаръ, а зъ другои стороны осягнути цѣль конкуренціи с. е. будову и удержанье приходскихъ церковъ и будынкôвъ. *О. Р. Л.* справедливо пôдноситъ, що треба стремѣти до того, щобы конкуренційный тягаръ розкладати завсѣгды по можности на довшій протягъ часу, черезъ що сей тягаръ стаеся для обтяженыхъ значно лекшимъ. Мы думаемо, що сей тягаръ можнабы еще бôльше зменшити. Будова и удержанье церкви и приходскихъ будынкôвъ належатъ (поминувши $^1/_6$ часть припадаючу на патрона) до тягарôвъ вѣроисповѣднои (конфессійнои) громады.

Громада повинна въ власнôмъ интересѣ стремѣти до того, щобы спадаючій на неи тягаръ бувъ скôлько можна облегченый для контрибуентôвъ. А се може статися лише тогды, коли сей тягаръ буде розложеный на якъ найдовшій протягъ часу. Періодъ, на котрый можна розложити сей конкуренційный тягаръ, есть той часъ, въ протягу котрого ерекціональнѝ будынки пôдлягаютъ цѣлковитому знищеню и повстае потреба ставити новѝ будынки. Припустѣмъ, що примѣромъ мѣрно добре збудоване помешканье може перестояти 50 лѣтъ, то періодъ 50 лѣтный єсть тымъ часомъ, въ протягу котрого повиненъ назбиратися новый капиталъ, потрѣбный на будову нового помешканя.

Єслибы пр. въ громадѣ, зложенôй зъ 100 господарѣвъ грунтовыхъ, кождый зъ тыхъ господарѣвъ що недѣлѣ дававъ 1 кр. на будову ерекціональныхъ будынкôвъ с. е. кругло числячи на одинъ рôкъ 50 кр., а всѣ 100 господарѣвъ разомъ рôчно 50 зр., то въ протягу 50-лѣтного періоду насбиралосьбы зъ сего капиталу 2.500 зр. не числячи процентôвъ, якѝбы можна мати зъ року на рôкъ зъ призбираного рôчно гроша. Рôкъ рôчно призбируваный грôшь конкуренційный, творибы громадскій фондъ конкуренційный, котрымъ громада моглабы продуктивно орудувати и въ той способъ его кромѣ періодично вплываючихъ датковъ що разъ збôльшати. Часть процентôвъ моглабы йти на удержанье старыхъ будынкôвъ, а друга часть добиваласьбы до капиталу и творилабы вразъ съ тымъ капиталомъ желѣзный фондъ будовы. Въ той способъ осягнулобыся одну и другу цѣль с. е. 1) тягаръ конкуренційный значно ставбы лекшимъ, его майже не чулибы контрибуенты, а 2) и будова ерекціональныхъ будынкôвъ не потерпѣлабы на тôмъ нѣчого.

Ходитъ отже въ сущности о то, щобы кожда громада, що творитъ одинъ приходъ, ôтповѣдно до тревалости существуючихъ будынкôвъ ерекціональныхъ вже напередъ обчислила такій періодъ, въ протягу котрого прійдеся еи на ново ставляти тѝ будынки, и ôтповѣдно до скôлькости лѣтъ сего періоду наложила на себе ôтповѣдный датокъ конкуренційный. Крôмъ головныхъ користей выходилабы зъ такого поступованя еще и та користь, що 1) громадяне навыкалибы до точности, 2) приучувалибыся въ господарности и 3) малибы у себе фондъ, котрый мôгбы заразомъ статися фондомъ пожичковымъ.

ДОПИСИ.

Зъ пôдъ Галича.

(Про руины и памятки Галича.) Проректоръ политехничнои школы во Львовѣ п. Захарієвичъ вразъ съ проф. дромъ И. Шараневичемъ перебували черезъ два дни въ Галичи въ цѣли сконстатованя здѣланыхъ дромъ Шараневичемъ и отцемъ Лаврецкимъ галицкихъ розкопôвъ. П. Захарієвичъ знявъ еще разъ плянъ (днесь вже точно ôткрытый) зъ руины церкви св. Спаса, а такожь знявъ пляны зъ ротунды на поли „Караиты“ и зъ церкви Богородичнои надъ Бѣдунемъ. Церковь тая оказалася яко будова, выконана въ чисто византійскôмъ стилю безъ всякои примѣшки романизму. П. Захарієвичъ оглядавъ такожь еще урочиско церкви Благовѣщеньскои, положене при дорозѣ, ведучôй зъ Галича до Калуша и урочиско „церквище“ на Четверткахъ (Пôдгородю), котрѝ ему показувавъ проф. дръ Шараневичъ. Проректоръ п. Захарієвичъ оглянувши докладно тѝ два мѣстця, згоджувався зовсѣмъ съ твердженьемъ проф. дра Шараневича, що на тыхъ поляхъ крыются пôдъ

ПАМЯТИ
найлучшого друга.

IV.*)

Володимиръ Навроцкій написавъ свое Visum repertum Станиславу Поляновскому р. 1875. Я вже попереду показавъ на глубоку правду и велику вагу сеи сатиры. Але єсть у нѣй ще одна важна сторона, важнѣйша може ôтъ самои сатиры: важна для исторіи внутрѣшного житя галицкихъ Русинôвъ, а именно такъ званои молодои партіи. Покôйникъ бувъ живою душею сеи партіи. Въ его поглядахъ выявляеся поглядъ сеи партіи; его очима дивилась цѣла партія на свѣтъ Божій — на свôй народъ. И ось пригляньтесь сему visum repertum пильнѣйше, розважте добре кожде слово, згадайте на той образъ нашого краю и народа, якій такъ коротко а глубоко вѣрно вымалювавъ В. Навроцкій на вступѣ свого оповѣданя, отъ вамъ заразъ впаде въ око одна рѣчь. Вы бачите, що тутъ говорится про руску народнôсть, про супротивности Русинôвъ и Полякôвъ, але тутъ вже не кôнчится народна справа, якъ до тыхъ часôвъ бувало, на однôмъ языцѣ, або й на обрядѣ, хочь про одно и друге говорится; — тутъ вже выступаютъ интереса народнѝ, интереса моральнѝ и матеріяльнѝ, — а выступаютъ они такъ ясно на передъ, що кождый мусить порозумѣти, що така руска народнôсть не єсть вже тôлько якою лише пустою формою, але що та форма начинена живыми моральными и матеріяльными, цѣлому народови свойскими интересами, такъ що она мае свою тверду и незрушиму основу свого житя и бажаня лучшого житя. Тутъ доперва почуваете живненнôсть сеи справы народнои: вы дôзнаетесь, чимъ она стояла и стоитъ, чому и на будуще мусить незрушимо стояти и не може счезнути зъ лиця землѣ якъ пѣна на розбурханôй водѣ.

Най се не буде сказано въ гнѣвъ кому небудь зъ старшихъ патріотôвъ, але годѣ заперечити, що доперва въ тѝ часы и то молодѝ люде почали глядѣти глубше и бôльше критично на справу народну, може тому, що ихъ горячѝ душѣ видячи дотеперѣшну млавôсть въ веденю народнои справы, бажали выкресати бôльше огню зъ сеи справы, а може й тому, що ихъ молоде, а тому и зорке око бачило бôльше и дальше и доглядѣлось того живчика народного, зъ ôтки трыскае житье народне. Они чули, що сама, хочьбы найкрасша форма безъ внутрѣшнёго змѣсту и внутрѣшныхъ силъ не мае житя, тожь старалися вызвати и оживити тѝ силы внутрѣшёго житя народного, що доси озывались лише недосказаными словами послôвъ-селянъ въ соймѣ, або тужливыми зôтханями и нарѣканями народа въ краю. Середъ молодои громады не разъ то велися живѝ розправы про безхосеннôсть политики, що замертвляе народну справу въ суху формалистику а жахаеся выдвигнути живый интересъ народный на верха; неразъ тамъ говорено, якою хибною дорогою поведено селяньску справу сервитутову, якъ страшно занедбано економичну сторону народного поступу; неразъ розкладано пляны про те, якбы освѣдомити цѣле селяньство въ Галичинѣ въ его интересахъ и правахъ и зъ послôвъ малои посѣлости всхôднои и захôднои Галичины вытворити сильну партію соймову, щиро прихильну интересамъ народнымъ. Тôлько жь се говорили самѝ молодѝ люде, переважно самѝ що ино укôнченѝ академики тогдѣшнѝ, що не то въ соймѣ, але и въ публичнôмъ житю не могли забирати явно голосу.

Але разъ розбудженѝ гадки не пропали, а зродили и внесли въ наше житье идею народныхъ интересôвъ, ихъ подвигненя, розвою и остаточнои побѣды. Гадки молодцѣвъ не мали приступу навѣть до рускихъ послôвъ, але мали приступъ до молодыхъ сердець и молодыхъ умôвъ. Тутъ вызывали они працю, а та праця проявлялась въ студіяхъ надъ народными справами. Тѝ студіи покладали найперші основы до новои, поповненои програмы народнои, до новои политики щиро-народнои, а поки та политика могла проявитись въ соймѣ чи въ радѣ державнôй устами якого нового посла руского, она проявлялась въ письмахъ сеи молодои партіи.

Сей духъ критицизму, що мало по мало прокладавъ нову дорогу для народнои справы, що высвѣчувавъ новѝ, а радше забутѝ стороны народного житя, що вкладавъ тяжкѝ обовязки на народныхъ провôдникôвъ, щиро працювати для добра народа, що съ безпощадностею смѣло выказувавъ народови, кто и въ чѣмъ ему братъ, а кто и чимъ ему ворогъ, — сей духъ критицизму обôймавъ всю жизнь народа, а бодай щиро бажавъ еи обняти и на широкихъ крылахъ духовыхъ и матеріяльныхъ интересôвъ народныхъ высоко въ гору пôдняти народного духа. Свои и чужѝ дѣла пôдтягались тутъ живôй критицѣ. Се не бувъ вже спôръ про азбуку и формы, але про живѝ интереса. И тутъ вже сыпались слова терпкои правды не тôлько чужимъ, але и своимъ. Розумѣеся само собою, що се не було многимъ до вподобы. Всяка критика вже сама собою не дуже то й мила рѣчь. А тутъ була она тымъ супротивнымъ вѣтромъ, що не тôлько здмухувала воздушнѝ баньки мыляни, але не разъ и добре рѣзала въ очи тыхъ, що думали безъ труду та ще й до сонця выгрѣваючись выгôдно сидѣти на верху кормы народныхъ дѣлъ и нѣбыто тымъ сповняти свôй патріотичный обовязокъ въ народнôмъ верховодствѣ.

Кто памятае всѣ дѣла, якѝ сподѣялись у насъ въ рр. 1870—1875, кто згадае, що тогды дѣялось въ „Радѣ рускôй“, въ „Народнôмъ Домѣ“, що робилось съ „Бесѣдою рускою“, що писалось въ нашôй публицистицѣ, а що найважнѣйше, що дѣялось въ рускôй делегаціи райхсратовôй, выбранôй р. 1873 зъ 15 рускихъ послôвъ; кто згадае на конфесійнѝ уставы, тогды при помочи именно рускихъ послôвъ ухваленѝ, и на цѣлу политику тыхъ послôвъ, — сей пригадае собѣ, що Русины переживали тогды дуже бурливѝ часы свого внутрѣшнёго житя, що политика руска находилась въ страшнôмъ заколотѣ и въ тяжкôй блуканинѣ мимо користного на внѣ становища. Зъ посередъ молодыхъ озвались тогды смѣлѝ голосы до звороту и поправы. Бл. п. дръ Володимиръ Ганкевичъ въ статіи „дебаты конфесійнѝ въ радѣ державнôй и Русины“ (*Правда* Р. VII 1874. Ч. 4 ст. 170—175) пôддавъ критицѣ конфесійнѝ уставы и показавъ вже тогды ту страшну ихъ обосѣчну сторону, що зъ однои стороны пôдтинае правдивый либерализмъ, а зъ другои стороны, — а се для насъ практично найважнѣйше — пôдтинае всю дотеперѣшну независимôсть нашои духовнои интелигенціи и ôтдае наше духовеньство пôдъ власть администраціи. Сумнѝ наслѣдства конфесійныхъ, маевыхъ уставъ зъ р. 1874 бачатъ

*) Гл. ч, 78.

плугомъ фундаменты церквей, и заохочувавъ до ихъ розкопки, котрои однакожь сеи осени зъ причины спôзненои поры не можна предприняти.

Такъ отже до сихъ поръ ôткрыто шѣсть церквей на поляхъ межи Луквою а Ломницею, именно: 1) церковь св. Пантелеймона (костелъ св. Станислава), 2) церковь св. Спаса, 3) Ротунду на поли „Караиты", 4) церковь Богородичну надъ Бѣдунемъ, 5) „церквище" Благовѣщеня и 6) „церквище" на Четверткахъ. П. проректоръ Захаріевичь зня.ъ такожь пляны зъ рускои мѣскои церкви галицкои и зъ церкви въ Крылосѣ. Якежь то поле зъ порôвнаня всѣхъ тыхъ плянôвъ ôтворится для поважныхъ архитектоничныхъ и историчныхъ студій!

Проф. дръ И. Шараневичь здѣлавъ дуже цѣкавû спостереженя що до фундаментôвъ галицкои церкви мѣскои, при котрыхъ пôдкопано въ двохъ мѣсцяхъ на пôвтора лôктя, и що до будôвця мѣского галицкого замку, — спостереженя, котрû вповнѣ стверджають его внески, що галицка церковь мѣска построена зъ того самого матеріялу, якъ и замокъ галицкій, и що матеріялъ зъ давныхъ храмôвъ старинного княжого города Галича ужито на построенье галицкого мѣского замку и галицкои мѣскои церкви. Цѣлû бо верствы оправленого туфу (martwicy) и тесового пѣскового каменя, точно тыхъ самыхъ, якъ при выкопаныхъ руинахъ церкви св. Спаса, Ротунды и церкви Богородичнои надъ Бѣдунемъ, пробиваются люзомъ (с. е. безъ бôльшои тяглости) въ стѣнахъ замковои руины, збудованыхъ впрочѣмъ зъ цегли, рѣни и опоки. Можемъ проте безпечно сказати, що не фундаменты галицкого замку, а лише часточки его стѣнъ видѣли рускû часы, але они тогды були еще на иншôмъ мѣсци. Фундаментъ мѣскои церкви галицкои есть правильно до линіи ставленый зъ кусникôвъ опоки, полученои мертлемъ, зъ котрого складаеся цѣла поблизька галицка гора замкова. Фундаментъ церквей св. Спаса, Ротунды и Богородичнои надъ Бѣдунемъ есть зъ рѣни. Фундаментъ галицкои церкви мѣскои есть зъ опоки. Якій або зъ якого матеріялу есть фундаментъ церкви св. Станислава (Панталеймона) — се належитъ теперь дослѣдити.

Зъ судовои салѣ.

Допись зъ Тернополя.

Сими днями ôтбулася въ ц. к. судѣ окружнôмъ въ Тернополи розправа противъ „агитаторамъ"-селянамъ зъ Лошнева, а то: Юстинови Матлѣ, Василеви Козакови и Михайлови Пасѣцѣ о злочиньство публичного насилія, сповнене черезъ розсѣванье вѣстей о „Москаляхъ", о „выдушеню Полякôвъ", о „перемѣнѣ костела лошнѣвского на стайню а потôмъ на церковь".

Пôдчасъ розправы першій въ обжалованыхъ Юстинъ Матла сказавъ цѣлкомъ отверто и наивно: „Та я не таюся, що я до хлопцѣвъ тыхъ, що мене такъ, якъ то польскій ксёндзъ нашь учитъ дѣти, называли жартомъ „Rusinem z czarnem podniebieniem" — сказавъ рôвно жартомъ: „Чекайте, якъ Москаль прійде, то вамъ носы поутинае". Але я не бажаю собѣ нѣякого нещастя, бо прецѣнь моя жѣнка, моя мати и доньки мои польскои вѣры. Всѣ тû поговôрки о Москаляхъ и тымъ подôбныхъ рѣчахъ идутъ зъ газетъ, але въ селѣ межи нами спокôй и нѣякого бунту".

О много цѣкавѣйшû були зôзнаня Василя Козака. На завдане ему пытанье оповѣдае, якъ одного разу Коваль Бомбасъ латиньского обряду выпытувавъ его о о. Наумовича и другихъ. Тому ковалеви — каже Козакъ — ôтповѣдавъ я такъ, якъ я вычитавъ зъ „Батькôвщины", я представлявъ, въ якій спосôбъ о. Наумовичь и другû передъ судомъ у Львовѣ усправедливлялися. Коваль той, — якъ я зауважавъ — занадто мене нудивъ, очевидно на тое, щобы мене выслѣдити, щó я и другû гадаемо. Спостерѣгши тое, я переставъ говорити. Нынѣ виджу, що я за мою розмову съ Ковалемъ ажь передъ судомъ мушу ставати. Правда, що я до Коваля говоривъ: „Вамъ забагаеся Польщѣ, мы помоглибы вамъ, але вы насъ не тримаетеся", — але тое ôтносилося не до Польщѣ, але до того, що жѣнка его перейшла на латиньскій обрядъ. Такій поступокъ болитъ Русина, прецѣнь кождый най буде въ тôй вѣрѣ, въ котрôй уродився; отъ моя жѣнка, мои доньки и внуки суть латиньского обряду, а я ихъ не тягну на свое. О Москаляхъ я не говоривъ и на тое треба дурного чоловѣка, „варіята", щобы вѣривъ въ тое, що на случай вôйны Москаль пошануваво́ы когось; дôсталобыся кождому, и Полякови и Русинови, бо вôйна не пытае, кто, що, але нищитъ... И я мавбы серце бажати нещастя собѣ и моимъ власнымъ дѣтямъ?! Неправда есть, мовьбы я казавъ о перемѣнѣ костела на стайню, бо я прецѣнь коло него щось робивъ и причинився даткомъ, и самъ ходжу дуже часто до костела, коли зайде менѣ яка перешкода пôйти до церкви въ сусѣднôмъ селѣ. Вѣры православнои и шизмы я не захвалювавъ, бо менѣ того не треба; я старый, въ католицкôй вѣрѣ перебувъ и менѣ съ нею добре. Бунту въ селѣ нема, а бесѣды политичного содержаня и жарты на той тематъ суть у насъ звычайнû и нѣкто тымъ не непокоится. Одно лишь зле у насъ, що польскій священикъ рускû дѣти называе „Rusinami z czarnem podniebieniem". Въ кôнци предложивъ Козакъ трибуналови газетку польску „Pszczółka" Nr. 5 зъ 1882 р. и вказуе на артикулъ „Austrya i Rossya" съ увагою, що то лишь Поляки страшутъ вôйною съ Москалемъ. По ôтчитаню трибуналомъ артикулу „O trąbce wojennej" зъ „Pszczółki" зробивъ предсѣдатель трибуналу увагу, що артикулъ той не выглядае на страшенье. На тое ôтповѣвъ Козакъ: „Прошу высокого суду, таке писанье польскихъ газетъ робитъ въ простôмъ станѣ по свому".

Третій и послѣдный зъ обжалованыхъ Михайло Пасѣка дивуеся такожь, за що стае передъ судомъ и толкуе, що прецѣнь на слова двôрского льокая „co Rusin, to świnia" не мôгъ яко Русинъ того стерпѣти и набравши льокая зъ горы, загрозивъ словами: „Чекайте, будете видѣти, що тутъ за пару днѣвъ станеся!" Слова тû не ôтносилися зовсѣмъ до Москаля, але до того, що обжалованый мавъ намѣренье пôйти до двора и представити панови, якъ то его слуги по шинкахъ запиваются и Русинôвъ безчестятъ. До того однакъ не прійшло, бо льокай перепросивъ обжалованого.

Переслуханû свѣдки ствердили, що въ ихъ селѣ, въ Лошневѣ, Поляки съ Русинами жартами собѣ дотинають; щобы на правду боялися слôвъ высказаныхъ черезъ обжалованыхъ, о тôмъ анѣ говорити не можна. Зауважати тутъ належитъ, що жителѣ Лошнева суть въ бôльшôй части латиньского обряду и тû жили и жіютъ въ найбôльшôмъ мирѣ съ исповѣдниками руского обряду. По переведеню розправы трибуналъ увôльнивъ всѣхъ обжалованыхъ. Такъ то скôнчився процесъ селянъ зъ Лошнева, о котрыхъ страшнôмъ бунтѣ такъ богато свого часу писали польскû газеты.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Спôльнû делегаціи.) Делегація австрійска ухвалила вже буджетъ войсковый: выдатки на постоянне войско въ загальнôй сумѣ netto 92,456 365 зр.; выдатки на маринарку netto 8,982.224 зр. (Въ выдаткахъ на маринарку въ мысль предложеня комисіи ухвалено о 80.000 зр. менше, нѣжь жадало правительство.) Такожь бôльшостею голосôвъ ухвалено по 700.000 зр. на фортификаціи въ Краковѣ и Перемышли.

Вчера въ комисіи буджетовôй австрійскои делегаціи при обрадахъ надъ кредитомъ окупаціи Босніи и Герцеговины мин. Калляй ôтповѣдавъ на интерпеляцію реф. Грохольского въ справѣ ôтношень въ окупованыхъ краяхъ. Министеръ заявивъ, що ôнъ зъ подорожи по Босніи и Герцеговинѣ вынѣсъ враженье користне. Есть надѣя — сказавъ Калляй — що терпеливостею и вытревалостею уцивилизуе Австрія тû провинціи. Що до настрою жительства боснійского, то министеръ не бувъ въ станѣ дати яснои ôтповѣди, але думае, що жительство небавомъ вже погодится съ фактомъ окупаціи. Податки вплываютъ и Герцеговина не выглядае такъ опустошѣлою. Рекрутація перейшла спокôйно (?). Найтяжшою для правительства рѣчею есть залагодженье пытаня аграрного, особливо зъ того поводу, що потрѣбнобы субвенціи державнои, а держава не може еи дати. Межи вѣроисповѣданями нема тамъ шорсткого антагонизму. Пацификація зворохобленыхъ окрестностей швидко поступае напередъ и есть надѣя, що небавомъ вже зовсѣмъ буде укôнчена. Въ Герцеговинѣ податки вплываютъ точнѣйше, нѣжь передъ тымъ. Правительство стараеся втягнути тамошныхъ людей до службы адманистраційнои. Шкôльництво въ окупованыхъ краяхъ справдѣ лихе. Въ заложеныхъ правительствомъ школахъ языкъ нѣмецкій есть обовязковымъ. Дохôдъ зъ лѣсôвъ малый для недостачѣ дорôгъ. Въ ховѣ худобы проявляеся малый поступъ; торговля существуе лишь въ нечисленныхъ мѣстахъ. Власти маютъ старатися о пôднесенье торговлѣ. Уголь камѣнный доси мало експльоатуеся. Межи урядниками лучалися надужитя, але въ меншôй мѣрѣ, якъ се писали газеты. Урядники о стôлько знаютъ языкъ краевый, що можутъ порозумѣтися съ тамошнымъ народомъ. Катастеръ буде готовъ за три роки. Що до кольонизаціи Босніи и Герцеговины заявивъ мин. Калляй, що правительство дуже раде кольонизаціи и запомагае кольонистôвъ; доси однакъ повстало лишь одно село зъ Нѣмцѣвъ-Виртембергцѣвъ. По тыхъ поясненяхъ мин. Калляя комисія буджетова приняла жаданый правительствомъ кредитъ на окупацію, вычеркнула однакожь 100.000 зр.

(Погôршенье ситуаціи правицѣ въ радѣ державнôй) проявилося въ послѣдныхъ тыжняхъ въ кôлькохъ фактахъ великои доносимости. Минувшого разу мы доносили о упадку при выборахъ послôвъ бар. Вальтерскирхена и дра Кронаветтера. Оба они були противниками централистичнои факційно-опозиційнои партіи, оба они були либеральныхъ поглядôвъ на справы національнû. Теперь случився новый фактъ, некористный для правицѣ, именно: пос. Линбахеръ пôдчасъ свого пробуваня въ Пештѣ на сесіи делегаційнôй завѣдомивъ письмомъ предсѣдателя клюбу центра кн. Лихтенштайна, що выступае зъ клюбу центра. Разомъ съ нимъ выступили зъ клюбу послы дръ Фуксъ и Наймаеръ. Выступленье Линбахера и двохъ его товаришѣвъ-послôвъ зальцбурскихъ зъ клюбу центра выкликало загальну сензацію якъ межи федералистами, такъ и межи централистами; першû занепокоилися, другû зрадувалися. Линбахеръ подавъ таку причину свого выступленя. Правиця — сказавъ ôнъ — въ своихъ стремленяхъ на першôмъ мѣсци кладе справы національнû, а не загально державнû. Полякамъ и Чехамъ иде лишь о національнû здобутки; въ тôмъ направленю посуваются такъ далеко, що ажь кривдятъ народнôсть нѣмецку. Линбахеръ мае теперь головно на думцѣ ческо-моравску желѣзницю трансверзальну и угоду державы съ Галичиною въ справѣ фондôвъ индемнизаційныхъ, котрû то обѣ справы маютъ прійти на предстоячôй сесіи пôдъ обрады. Специяльный кореспондентъ зъ Пешту до праскои Politik доноситъ яко рѣчь певну, що Линбахеръ съ своими товаришами сецесіонистами буде голосувати противъ обохъ тыхъ справъ. Линбахеръ еще передъ кôнцемъ минувшои сесіи рады державнои не укрывся съ своимъ невдоволеньемъ зъ того, що клюбъ центра, а въ нѣмъ и ôнъ, звязався съ правицею для солидарного поступованя. Въ вересню с. р. Линбахеръ написавъ до кн. Лихтенштайна письмо, въ котрôмъ поручавъ клюбови центра вылучитися зъ правицѣ и вести политику на власну руку, не вляжучися анѣ съ правицею, анѣ съ лѣвицею. Предложенье тое Линбахера було передане до вѣдомости кождому членови клюбу центра и всѣ були ему противнû; всѣ порѣшили остати на дальше въ звязи съ трема прочими клюбами правицѣ и поступати солидарно пôдъ условіемъ, що на предстоячôй сесіи рады державнои новеля Линбахера до закона о школахъ народныхъ буде користно залагоджена въ обохъ палатахъ, въ палатѣ послôвъ и панôвъ. По выступленю Линбахера и его двохъ товаришѣвъ зъ клюбу центра, той клюбъ не розвяжеся, а буде дальше существувати и стояти въ звязи съ прочими клюбами правицѣ; цѣлый клюбъ центра буде числити 19 членôвъ.

(За розвязаньемъ теперѣшнои палаты послôвъ) промовляютъ горячо Narodni Listy, органъ молодыхъ Чехôвъ. Nar. Listy надѣются, що зъ новыхъ выборôвъ пôсля зреформованого закона выборчого правиця выйде скрѣпленою. Правительство доси не показуе охоты розвязувати палату послôвъ: однакожь и се можливо, що коли гр. Таффе по фактахъ, якû зайшли недавно, побачится въ труднѣйшôмъ положеню на предстоячôй сесіи, розвяже теперѣшну палату послôвъ и розпише новû выборы.

(Въ Сплитѣ (Спалято) въ Дальмаціи зайшли непорядки. Зъ причины банкету, даного въ честь бурмистра, Италіянцѣ напали на полицію. Полиція ранила кôлька особъ. Мѣжь жителями зъ тои причины запанувало велике зворушенье.

(Зъѣздъ австрійскихъ промысловцѣвъ въ Вѣдни.) Въ недѣлю ôткрывся въ Вѣдни зъѣздъ промысловцѣвъ зъ цѣлои Австріи, щобы ухвалити резолюцію до рады державнои въ справѣ новелѣ до уставы промысловои, надъ котрою теперь радитъ дотычна комисія рады державнои. На зъѣздъ прибуло надъ 500 делегатôвъ зô всѣхъ сторôнъ Австріи. Зъѣздъ мавъ тревати чотыри дни.

(Розрухи робôтникôвъ въ Вѣдни.) О розрухахъ въ Вѣдни въ дѣльници Neubau въ ночи 8, 9 и 10 с. м. мы доносили послѣднымъ разомъ. Ôтъ суботы 11 с. м. запанувавъ вже спокôй. Въ суботу предпринятû були обширнû средства осторожности, бо ходили вѣсти, що того дня въ ночи розрухи поновлятся съ далеко бôльшою силою. Ходили вѣсти, що тои ночи робôтники такожь въ иншихъ дѣльницяхъ выправлятъ розрухи. Длятого заразъ надъ вечеръ вырушили двѣ компаніи пѣхоты и уланы та драгоны кромѣ сконсигнованои полиціи. Въ однôмъ лишь мѣсци патроль войска подыбала товпу зъ 150 до 200 людей и розôгнала. Всѣ патролѣ провадили самû официры. Всѣ войска стояли пôдъ командою полковника ôтъ драгонôвъ. Замѣтити треба еще и тое, що сего вечера вырушили були съ войскомъ такожь войсковû лѣкарѣ и санитеты съ ношами. Neue fr. Presse поясняе, длячого розвязанье товариства шевцѣвъ и забранье правительствомъ касы товарискои сталося причиною розрухôвъ на такû великû розмѣры. Шевцѣвъ-челядникôвъ есть богато теперь въ Вѣдни безъ роботы, бо вывѣзъ обувя сего року зменшився. Такû шевцѣ безъ занятя мали надѣю на запомогу зъ товариства, на заплату чиншу за мешканье. Тымчасомъ правительство, замкнувши товариство задля пôдозрѣня о соціялистичнû агитаціи, взяло касу товариску и потребуючû шевцѣ не могли дôстати запомоги. — Розрухи роботникôвъ въ Вѣдни принято всюда съ великимъ здивованьемъ; Вѣдень, столиця Австріи и резиденція цѣсарѣвъ австрійскихъ, уважаеся загально мѣстомъ спокôйнымъ, неспособнымъ до розрухôвъ, задля якои небудь малои причины. Непорядки въ столици державнôй мусѣли дуже вразити цѣсаря, котрый пôдъ той часъ бувъ въ Пештѣ. Въ недѣлю прибувъ гр. Таффе до Пешту, щобы лично здати цѣсареви справу зъ розрухôвъ. Щобы правительство могло выступити съ якими репресійными мѣрами противъ робôтникôвъ вѣденьскихъ, — о тôмъ не може бути и мовы зъ причинъ политичнои натуры. Правительство гр. Таффе не мае такого твердого грунту пôдъ ногами, щобы могло репресійными мѣ-

---

у насъ теперь всѣ; дôзнавъ ихъ на собѣ вже не одинъ священикъ, а навѣть и сама верховна іерархія наша, — але тогды рускû послы голосували за сею „реформою", они сталися ихъ спôвавторами, а тôлько т. зв. молода партія и о. Ст. Качала смѣло пôднесли свôй голосъ протесту и критики на таке руководство народными дѣлами.

Не инакше дѣялось съ иншими справами. А щобъ не далеко сягати, згадаю тутка лише про реформу податкову, именно реформу податку домового, яка тогды переводилась въ радѣ державнôй, — бо тû справы вже безпосередно тыкаютъ интересôвъ народныхъ. Якъ звѣстно, и въ тôй справѣ пôшли рускû послы за тогдѣшнымъ правительствомъ. Чи се годилось съ интересомъ народа и чи та податкова реформа ôтповѣдала бодай вымогамъ науки,— се показавъ я въ статяхъ „Домовый податокъ" (*Правда* Р. VIII р. 1875, стор. 230—237) и „Ôтповѣдь авторови статіи „Слова": „Еще нѣсколько словъ о реформѣ домовой подати". (Тамже, стор. 311—318), где я зô взгляду на малый объемъ тогдѣшнои „Правды" и по порученю еи редакціи обмежився лише на найважнѣйшû пытаня, а именно на саму критику загальныхъ засадъ проектованого податку. Колижь оборонця райхсратовои политики власне числячи на ту здержанôсть критики „молодыхъ", и въ надѣѣ, що „Правда" вже не буде ему бôльше ôтповѣдати, почавъ наново величати свое и своихъ товаришѣвъ поступованье въ справѣ реформы домового податку, тогды вхопивъ Володимиръ Навроцкій (проживаючій тогды вже на „Мазурщинѣ" въ Ряшевѣ) за перо и написавъ просторонну розправу (40 сторôнъ дрôбненького друку) п. з. „Реформа домового податку и *Слово*" (*Критична и практична розвѣдка, присвячена рускимъ посламъ въ радѣ державнôй*), въ котрôй подрôбными, незбитыми цифрами выказавъ весь той тягаръ, якій ся, рускими послами попирана реформа податку домового звалювала въ капиталистôвъ на убогу людность, а мѣжь нею и на нашихъ селянъ и маломѣщанъ. Есть се безперечно найосновнѣйша студія надъ сею, тогдѣшнымъ министромъ Де-Претис-омъ проектованою реформою домового податку, студія, якою не могла въ тû часы выказатись навѣть австрійско-нѣмецка литература скарбовости. Щобъ не скрывати передъ свѣтомъ такъ цѣнной працѣ, редакція „Правды" мусѣла ôтступити ôтъ свого попередного заявленя, що вже не буде тыкати сеи справы, и помѣстила сю працю въ ч. 9 „Правды" р. 1875, стор. 359—373 и въ ч. 10 стор. 393—419. Була се перша сего роду праця Володимира Навроцкого. Она показала весь пребогатый засôбъ его економично-финансового знаня, его великаньскои трудолюбивости, его надзвычайного дару, оживляти мертвû цифры палкимъ дотепомъ, знаменитою діялектикою и незбитою аргументацією. Ся праця, якъ и всѣ послѣдуючû працѣ В. Навроцкого, ôтнесла найповнѣйшій тріюмфъ побѣды, противна сторона замовкла, а всѣмъ стала ясною та велика шкода, яка грозила нашому народови ôтъ блудной, може бути що лише зъ незнаня и несвѣдомости принятои политики рускихъ послôвъ.

Рядомъ за сею працею посыпались одна за другою щоразъ то новû, щоразъ зъ иншого поля господарского житя народного почерпанû працѣ нашого незабутнѣго економиста и статистика. Найблизшою, а для розъясненя народнои нужды найважнѣйшою, по формѣ найбôльше выкôнченою, по содержаню незвычайно старанно обробленою и цѣкаво представленою була слѣдуюча праця В. Навроцкого п. з. „*Що насъ коштуе пропинація?* (Кôлька увагъ до выясненя народнои нужды въ Галичинѣ), замѣщена въ IX-ôмъ рочнику „Правды" зъ р. 1876 (ст. 31—41, 73—79 и 111—121). Вже самъ заголовокъ показуе, якои важнои и живои справы народнои дôткнувъ тутъ авторъ. Пропинація вѣдома кождому Галичанинови по своѣй важности и по свому вплывови на долю народа, та ледво кто знае еи въ повнôмъ образѣ, въ правдивôмъ свѣтлѣ, кто не читавъ сеи працѣ В. Навроцкого. Яку вагу мае „пропинація" въ нашôмъ житю економичнôмъ, въ руйнованю нашого добра народного? — 4.243.900 вѣдеръ горѣвки продукуе Галичина рôчно, надъ 50.000 вѣдеръ горѣвки привозятъ еще зъ заграниць краю до Галичины, 3.600.000 вѣдеръ сеи горѣвки выпили нашû сельскû консументы с. е. нашû селяне р. 1869, 3,000.000 вѣдеръ оковиты выпиваютъ нашû селяне пересѣчно що року, — 54,000.000 зр. нашого народного гроша йде до року за ту горѣвку! — отсими страшными, неимовѣрными, а однакъ правдивыми цифрами ôтповѣвъ В. Навроцкій въ своѣй студіи на повысшû пытаня. Страшно й подумати, що се правда, а однакъ се правда — страшно сумна правда. Незбитû цифры говорятъ ту страшну правду о страшнôй руинѣ народного майна и народнои працѣ черезъ горѣвку — „пропинацію". Чи жь се не ôткрытье найважнѣйшои справы народнои, чи се не наука? Жаль тôлько, що ся праця В. Навроцкого, якъ и богато его другихъ праць, знана тôлько невеликому числу людей. А стоялобъ кождому труда, перестудіювати сю працю, бо она разомъ и показуе, чому у насъ капиталы не звертаются на иншû продуктивнû предпріемства.

(Дальше буде.)

рами зражувати собѣ убожшй верствы жителѣвъ; на нихъ власне правительство глядитъ яко на свою будущу опору: Fünfguldenmänner предсѣ маютъ статися тою фалянгою, котра при слѣдуючихъ выборахъ на пôдставѣ зреформованого закона выборчого выбере — якъ есть надѣя — своими заступниками въ радѣ державнôй не централистôвъ, але такихъ, якъ упавшій теперь въ округѣ Josephstadt дръ Кронаветтеръ. Зъ тои легкои до зрузумѣня причины розрухи робôтникôвъ вѣденьскихъ зôстанутъ безъ жадного наслѣдства.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Московскія Вѣдомости“, розбираючи промову гр. Кальноки выголошену на засѣданю комисіи угорскои делегаціи, заявляютъ, що Кальноки длятого такъ горячо завѣрявъ о пріязныхъ ôтношеняхъ Австріи до заграничныхъ державъ, бо Австрія есть за слаба, щобы зачѣпалася съ якою державою, а передовсѣмъ съ Россіею. Вѣденьскй часописи дуже озлобленй такимъ зухвалымъ поясненьемъ бесѣды австрійского министра заграничного.

„Страна“ доноситъ, що россійскій министеръ вôйны намѣривъ построити въ р. 1883 три новй военнй кораблѣ, два панцирники и двѣ канонирскй лодки для Балтійского моря а два панцирники для Чорного моря.

„Голосъ“ замѣчае, що австрійскй фортификаціи, о скôлько зверненй противъ Россіи, суть цѣлкомъ безпотрѣбнй и безъ пожитку, бо зô стороны Россіи жадне небезпеченьство не грозитъ Австріи, если лишь въ Вѣдни не маютъ въ плянѣ нѣчого такого, що нарушувалобы интересы россійскй.

Нѣмеччина. Сегодня ôткрываеся недавно выбраный прускій соймъ на першу свою сесію. Соймъ мае ôткрыти цѣсарь Вильгельмъ лично троновою промовою; вправдѣ лѣкарѣ ôтраджували тое старому монархови, але ôнъ таки обставъ при своѣмъ намѣреню. Якъ звѣстно зъ результату выборôвъ, либералы вôйдутъ до нового сойму въ меншôй силѣ, якъ були минувшои сесіи; скрѣпленою засяде въ соймѣ партія правительственна, консерватисты, котрй на случай сполученя съ центрумъ можутъ мати значно переважаючу бôльшôсть. Либералы дуже посумнѣли передъ ôткрытьемъ сойму; они не можутъ надѣятися для себе користей; лишь post festum дорѣкаютъ собѣ взаимно націоналъ-либералы и поступовцѣ, що пôдчасъ послѣднихъ выборôвъ однй противъ другихъ воювали, а зъ того лишь користавъ третій. — По верификація выбору послôвъ и по выборѣ президіи, — що буде въ пару днѣвъ залагоджене — соймови буде предложеный буджетъ. Съ кôнцемъ сего мѣсяця збереся такожь въ Берлинѣ нѣмецка рада державна и буде рôвночасно съ соймомъ ôтбувати нарады. Се не буде перешкода для сойму, бо до кôнця сего року працѣ въ парляментѣ будутъ обмеженй головно на комисіи. Доперва въ сѣчню рада державна приступитъ до обрадъ надъ буджетомъ и правительственными предложенями економичными.

Италія. Въ Италіи передъ ôткрытьемъ парляменту ôтбудеся еще значне число доповняючихъ выборôвъ. Пôсля закону въ италійскôй палатѣ послôвъ не може засѣдати бôльше якъ сорокъ послôвъ зôстаючихъ въ державной службѣ, а именно 20 урядникôвъ администраційныхъ и официрôвъ, 10 професорôвъ и 10 судіѣвъ. Тымчасомъ на сей разъ выбрано о 26 бôльше урядникôвъ державныхъ по надъ приписане число. Такъ отже ôтбудутся на ихъ мѣсце новй выборы.

Сербія. Король Милянъ конферувавъ съ провôдникомъ радикалôвъ (соціялистôвъ), посломъ Пашичемъ. Пашичь зажадавъ ôтъ короля выяснень, на яку програму радикалôвъ згодилобся правительство, еслибы радикалы були покликанй до кабинету. Король сказавъ на тое: „Мусимо шукати якогось выходу. Криза дôйшла до кульминаційнои точки а розвязанье еи есть дуже тяжке.“

Египтъ. Майже одна десята часть войска англійского въ Египтѣ захорувала. — Порта жадае, щобы въ Каирѣ, столици египскôй, бувъ конче турецкій комисарь. Амбасадоръ турецкій въ Лондонѣ Мусурусъ-паша одержавъ порученье представити тое дѣло еще разъ правительству англійскому.

НОВИНКИ.

— **Дръ медицины Иванъ Горбачевскій**, нашь землякъ, асистентъ проф. дра Людвига въ Вѣдни, зробивъ нове славне ôткрытье въ хеміи, въ обсягу дуже важнои анализы одного зъ квасôвъ органичныхъ. Дръ Людвигъ лично завѣдомивъ товариства лѣкарскй о ôткрытю дра Ив. Горбачевского, и заявивъ, що тое ôткрытье есть памятне, посуваюче науку на передъ. Надъ розвязаньемъ тои загадки надармо працювали такй первороднй хемики, якъ Либигъ, Штрекеръ, Баеръ, Кольбе, а передовсѣмъ Велеръ. Товариство лѣкарске въ Краковѣ ухвалило переслати дрови Горбачевскому, котрого имя обѣгае теперь цѣлый свѣтъ науковый, дипльомъ на члена кореспондента и заявити ему благожеланя по поводу его славного ôткрытя. Газеты польскй, подаючи вѣдомôсть тую за „Przegląd-омъ lekarsk имъ“ величаютъ дра Ивана Горбачевского „naszym rodakiem“, подôбно, якъ называютъ своими родаками кождого здôбнѣйшого Русина, якъ прим. пок. оператора Шепаровича, дра Пулюя, окулиста зъ Вѣдня дра Борисѣкевича и др. Тымчасомъ дръ Ив. Горбачевскій не есть Полякомъ, але Русиномъ, сыномъ бл. п. руского приходника зъ Збаража и подôбно якъ его братъ дръ Антôнъ Горбачевскій, кандидатъ адвокатскій во Львовѣ, есть щирымъ Русиномъ патріотомъ. Дръ Иванъ Горбачевскій передъ кôлькома доперва роками скôнчивъ университетъ въ Вѣдни. Въ рокахъ своихъ университетскихъ студій бувъ все членомъ руского товариства „Сѣчь“ и яко предсѣдатель „Сѣчи“ тѣшився загальною симпатіею и поважаньемъ товаришѣвъ. Мы зъ своеи стороны пересылаемъ дру Иванови Горбачевскому якъ найщиршй желаня до дальшихъ успѣхôвъ въ его працяхъ для науки въ користь всесвѣтну и на звеличенье руского народу.

— **Зъ св. Юра.** Нынѣ або завтра ц. к. намѣстництво доручитъ Впр. митрополитови рѣшенье о принятю его резигнаціи и полагодженье дѣлъ грошевыхъ. Администрацію дієцезіи обôйме зъ порученя Риму еп. Сильвестеръ безъ выбору ординаріяту. Митрополитъ небавомъ выѣде до Риму; ожидае еще письма ôтъ папы. Выѣздъ о. Калинця до Риму съ митрополитомъ не певный.

— **Справозданье выдѣлу тов. „Просвѣта“** зъ трехъ послѣднихъ засѣдань (въ дни 13 и 30 жовтня и 10 падолиста) ôтбутыхъ пôдъ проводомъ головы, дра Ом. Огоновского. По принятю и затвердженю протоколу зъ кождоразового попередного засѣданя рѣшено слѣдуючй справы: 1) До конкурсу на опорожнене мѣсце урядника для канцеляріи тов. „Просвѣта“ вплынуло 6 подань. Посаду удѣлено тымчасовому заступникови урядника сеи канцеляріѣ п. Андр. Скородиньскому. 2) Обчислено кошта выготовленого „Календаря на рôкъ 1883“, означено цѣну книгарску на 50 кр. и поручено розôслати его всѣмъ членамъ товариства уплатившимъ вкладку членьску за р. 1882, вызначаючи пôвмѣсячный речинець до реклямацій. 3) Поручено выслати даромъ книжочки давнѣйшихъ выдань „Просвѣты“ двомъ ново заложенымъ читальнямъ громадскимъ. 4) Вызначено объемъ приготовленои до друку послѣдноеи (6 тои) за сей рôкъ книжочки „Просвѣты“ пôдъ заг. „Исторіи Руси Ч. IV“. 5) На письмо ц. к. Дирекціи Почтъ жадаюче, щобы выданя просвѣтнй выходили пôдъ однымъ написомъ яко письма періодичнй, если мае имъ бути признане право почтовои пересылки съ газетными значками, рѣшено додавати всѣмъ книжочкамъ „Просвѣты“ окладку зъ однаковою виньетою и спôльнымъ написомъ, а тôлько змѣннымъ числомъ порядковымъ. Выготовленьемъ артистичнымъ виньеты занимаеся одинъ членъ выдѣлу. 6) Приняти до вѣдомости письма п. Ол. Барвѣньского и п. Евг. Желехôвского и дано дотычнй ôтповѣди. 7) На представленье библіотекаря, що вычерпано вже давный накладъ друкôвъ: „Книга для пожичаючого“ и „Скриптъ“, позволено на новый накладъ съ порученьемъ переглянути и поправити давнѣйше выданье. 8) Поручено перевести вырôвнанье рахункôвъ залеглихъ съ сторонами зôстаючими въ грошевыхъ ôтношеняхъ съ товариствомъ. 9) Рѣшено еще гдеякй справы касовй и администраційнй. 10) Принято 16 новыхъ членôвъ.

— **Пр. о. Іосифъ Левицкій**, парохъ зъ Ракова, дек. перегиньского, умеръ по довгôй и тяжкôй слабости дня 1 р. падолиста. Похоронъ ôтбувае ся нынѣ. Покôйный бувъ примѣрнымъ священикомъ, дуже праведнымъ чоловѣкомъ и лишивъ загальный жаль по собѣ. Вѣчна ему память!

— **Чистый дохôдъ зъ представленя театрального** даного дня 11 с. м. на дохôдъ „Академичного Братства“ (Шельменко наймитъ“) выноситъ 113 зр., зъ того наддаткôвъ 51 зр. Выдѣлъ складае всѣмъ ПТ. Добродѣямъ, котрй бôльшими або меншими датками до такъ значного доходу товариства причинилися, прилюдну, сердечну подяку. — При сѣй случайности уповажнено насъ сконстатувати, що въ тенденційныхъ вѣстяхъ о якôмсь „зливаню“ „Академичного Братства“ съ польскими товариствами, нема нѣ одного слова правды. Вѣсти сй, сейчасъ, коли лише появились, були где слѣдуе и черезъ кого слѣдуе, безъ всякихъ взглядôвъ на неудѣлену еще тогды запомогу сойму, запереченй, якъ се ствердити можутъ ВП. послы нашй п. Охримовичь и о. Качала, — тожь дивуемося, на що се кому небудь потрѣбно, такй безпôдставнй вѣсти дальше ширити.

— **Рускій театръ народный во Львовѣ.** Представленье „Гнатъ Приблуда“ на дохôдъ панѣ Иванны Биберовичевои выпало, якъ можна було надѣятись, дуже хорошо. Не хочемъ запускатися въ широке оцѣнюванье сеи звѣстнои нашôй публицѣ пьесы, скажемъ тôлько, що гра артистôвъ выпала добре. П-нѣ Биберовичева грала якъ звычайно знаменито, импонуючи певнымъ выступованьемъ и природностею гры. Тожь вѣнокъ лавровый врученый ѣй при случаю еи бенефису въ имени товариства „Академичне Братство“ („Талантови и заслузѣ“ — „Академичне Братство“) бувъ лише вповнѣ заслуженою нагородою за довголѣтный, щирый трудъ сеи артистки на нашôй народнôй сценѣ. Гра п-нѣ Пясецкои не выпала зовсѣмъ безъ доганы; спѣвала якъ звычайно добре, але гра еи не була старанно выпрацювана. — П. Биберовичь бувъ гарнымъ Гуцуломъ; п. Даниловичь позволитъ собѣ замѣтити, що прійшовши „до дѣвчины на розмову“ не держится въ хатѣ стрѣльбы на плечехъ, але береся принаймѣй „beim Fuss“, а найлѣпше ставлясь стрѣльбу гденебудь въ кутъ; впрочѣмъ п. Даниловичь ôтгравъ свою ролю добре. П-нѣ Таньска грала старанно; по п-нѣ Стефураковôй можна було пôзнати, що нездорова, тожь гдекуды не ставало артистцѣ голосу и силы. П. Грыневецкій ôтгравъ свою невелику ролю дуже добре. Прочй артисты вывязались зъ роль своихъ добре. — „Шельменко Наймитъ“ звѣстна дуже гарна комедія Квѣтки-Основяненка, ôтграна въ суботу, 11 с. м. на дохôдъ „Академ. Братства“, выпала дуже гарно; саля була переповнена, публика бавилась весело а и „Акад. Братство“ може бути задоволене хорошимъ доходомъ зъ сего представленя. — „Пентелей Трубка“. оригинальна оперетка Д. Млаки съ музикою И. Воробкевича, въ 3 дѣяхъ, ôтзначуесь пріемною, легкою музикою. Що до акціи, то еи, якъ звычайно въ опереткахъ, не богато. О скôлько мы замѣтили, гдекуды пригадуются намъ въ тôй оперетцѣ мотивы зъ „Пана Мандатора“, тогожь автора и композитора. Хоры тримались не зле, спѣвы такожь. Особливо гра п. Грыневецкого (Пентелей) була добра и старанна.

— **Зорѣ 21 число** зъ 1 (13) падолиста сконфискуц. к. прокураторія державна за стихъ В. И. Масляка пôдъ заг. „Чи вы ще хочь троха Славяне?“.

— **Зъ Маріямполя** довѣдуемся, що тамъ запомогу призначену для потерпѣвшихъ ôтъ выливôвъ, роздавано лише властителямъ грунтôвъ а зовсѣмъ нѣчого не дôставали тй, що садили на дѣдичевôмъ поли. Въ Маріямполи якъ и въ иншихъ мѣсцяхъ, — где мало поля а людей охочихъ до роботы и запопадныхъ богато, — берутъ у дѣдича поле на веснѣ на той ладъ, що они поле обсаджуютъ своимъ насѣньемъ, (найбôльше кукурудзою и що еще разомъ садится, якъ фасоля), обробляютъ самй те поле цѣлу весну, лѣто и осѣнь, и дôстаютъ за тое въ осени зô всего четверту пайку, — а прочй три бере дѣдичь и самъ собѣ вже зъ поля звозитъ. Неразъ въ надгороду за одержане поле они ще дѣдичеви значнй просторы выкощуютъ, грабкуютъ, и т. п. Коли все зародится, то при великôй пильности и трудолюбивости Маріямпôльцѣ выходятъ на тôмъ яко-тако. Сего року Днѣстеръ тй поля позаливавъ и замуливъ. Отжежь тй всѣ. що маютъ звычайно лишь городъ и хату, и часомъ трошка свого поля, и покладали надѣю и робили коло того, що на дѣдичевôмъ посадили, — не маютъ зъ тои роботы нѣчого, а запомоги имъ такожь нѣякои не дали, бо то не ихъ поле, лише дѣдичеве. А ту якъ-разъ они такои помочи найбôльше потребуютъ! Звертаемо увагу властей на тую кривду.

— **Зъ Фраги коло Стрѣлискъ** пишутъ намъ: Въ прилученôмъ до мого прихода селѣ Пôдбôря зауважавъ я послѣдными часами, що селяне при наборѣ пѣску зъ тамошнои горы, выкопуютъ закаменѣлй кости ненынѣшныхъ а переднотопновыхъ звѣрѣвъ. Узбиравши бôльше значныхъ оказôвъ: щокъ, зубôвъ и иншихъ частей суставôвъ звѣрячихъ, предложивъ я тіи до осуду звѣстному менѣ знатокови Вп. Зонтакови, директорови музея гр. Дѣдушицкого. П. Зонтакъ мои догады скрѣпивъ и высказавъ, що се кости дѣйстно зъ переднотопновыхъ звѣрятъ, именно: риноцера, медведя, гіены и мамута. Для любителѣвъ дослѣдôвъ природы подôбнй знаходы не будутъ рôвнодушнй, тому радъ буду, если Вп. Редакція подасть се до загальнои вѣдомости родимцѣвъ, занимаючихся того рода студіями, може кто схоче наочно оглянути поклады землѣ, въ котрыхъ тй закаменѣлости знаходятся, зôбрати науковй спостереженя, а тымъ причинится до выповненя порожнои еще картины що до опису складу землѣ нашого родимого краю. Мои услуги съ найбôльшою пріятностею жертвую всѣмъ бажаючимъ трудитися въ повысшôмъ намѣреню. Дальшй пошукуваня пôдôймаю своимъ коштомъ. Зложенй мною закаменѣлости можна видѣти въ музею гр. Дѣдушицкого; при найблизшôй случайности буду мôгъ и до музею „Народного Дому“ тіи жертвувати. — *Василій Фацієвичь*, приходникъ зъ Фраги, почта: Стрѣлиска.

— **Зъ Яворова** пишутъ намъ: Въ понедѣлокъ 1 (13) с. м. згорѣла у насъ селяньска стодола съ 40 копами пшеницѣ и 40 копами ячменю въ наслѣдство неосторожности съ цигаромъ. Лишь для того, що не було вѣтру, не сталося бôльшого нещастя. Паленье цигаръ що разъ бôльше ширится мѣжь народомъ якъ по мѣсточкахъ такъ и по селахъ; рѣдко где не побачишь парубка або пôвпарубка безъ цигара въ губахъ, ба навѣть 12 або 10-лѣтный хлопець, и той куритъ вже цигара! Наслѣдкомъ того есть не лишь шкôдливôсть для здоровля молодежи, але и нещастя пожарнй... Власти громадскй и родичѣ дѣтей повиннй дуже наглядати на те, щобы молодѣжь не палила цигаръ, не тратила здоровя и не спроваджувала нещасть пожарныхъ.

— **Зъ Калуша** пишутъ намъ: Дня 11 с. м. жандармы знайшли въ Мостискахъ пов. калуского недоѣдки тѣла чоловѣка, очевидно нападеного и зъѣдженого вовками. Зъ пашпорту показалося, що небôщикъ назывався Винкент. Фридрихъ зъ Кросценка.

— **Зъ Пôдволочискъ** пишутъ намъ: Минувшого тыждня похоронили мы начальника стаціи желѣзницѣ въ Пôдволочискахъ, бл. п. Іосифа Спара, зъ роду Моравянина, але честного чоловѣка, спріявшого Русинамъ. Похоронъ бувъ хорошій; дирекція дала 300 зр. на похоронъ и дуже хорошій вѣнець. Самъ директоръ желѣзницѣ, п. Слядковскій съ гдеякими урядниками прибувъ на похоронъ. Походъ похоронный проводивъ лат. кс. Щершникъ съ о. Кобляньскимъ зъ Старомѣщины. О. Кобляньскій своимъ хорошимъ спѣвомъ звернувъ увагу всѣхъ участникôвъ похорону на нашь обрядъ. Директорови п. Слядковскому дуже сподобалося наше богослуженье. Зъ Волочискъ пріѣхали на похоронъ окремымъ поѣздомъ Россіяне: жандармскій капитанъ въ парадномъ строю, начальникъ стаціи и урядники. Коли походъ процесійный зближався до сухои границѣ въ Волочискахъ почали дзвонити въ рускôй церквѣ и въ лат. костелѣ. Пок. Спаръ оставивъ шестеро дѣтей, зъ котрыхъ кожде получитъ 180 зр. рôчнои пенсіи. Намъ лишь желати, щобы дирекція надала на начальника въ Пôдволочискахъ такого чоловѣка якимъ бувъ пок. Спаръ, а не якого шовиниста!

— **Въ честь памяти Мих. Качковского** устроюютъ товариства им. Качковского и Акад. кружокъ въ понедѣлокъ, 8 (20) падолиста въ великôй сали „Народного Дому“ музикально-декляматорскій вечеръ съ танцями, на котрый ПТ. Публику запрошуютъ. Програма вечера: 1) „Вступне слово“, выголоситъ предсѣдатель тов. им. М. Качковского; 2) Матюкъ: „Де Русь живе“, квартетъ, хоръ; 3) Декламація; 4) Мозартъ: Симфонія d dur на фортепянъ, (чотыри руки) віольончелю и віолинъ выповнятъ пп. М. С., Т. Б. Р. и В.; 5) Вильбай: „Моряки“, дуетъ на теноръ и басъ вып. пп. А. А. и И. Ю. С.; 6) Лавровскій „На чужинѣ“, квартетъ хоръ; 7) а) Любовскій „Варіяціи зъ народныхъ пѣсень“; б) Мозартъ менуетъ и финаль зъ III симфоніи соля на фортепянъ, выконае п. К. К. 8) Кумеръ: „Варіяціи на тему украиньскихъ пѣсень“, сольо на віольончелю, вык. Г. В. 9) Артимовскій зъ оперы „Запорожець за Дунаемъ“ — дуетъ на сопранъ и теноръ вык. п-нѣ М. Б. и п. А. А. 10) Воробкевичь „Огнѣ горятъ“, квартетъ, хоръ. II. Танцѣ. — Початокъ о $7^1/_2$ год. вечеромъ. Цѣны мѣсць: фотель 1 зр. 50 кр., крѣсло 1 зр., вступъ 60 кр. Билеты можна получити: въ комнатахъ „Акад. Кружка“ и „Руского касина“, а въ день вечера при касѣ. *Ôтъ комитету.*

— **Сербска митрополія безъ св. мира.** Администраторъ сербскои митрополіи еп. Мойсей удався бувъ недавно съ просьбою до румуньского святѣйшого синода, щобы дававъ св. мира для сербскои митрополіи. Синодъ румуньскій ôтмовивъ просьбѣ еп. Мойсея, заявивши, що уважае (суспендованого) митроп. Михаила головою сербскои церкви а не признае еп. Мойсея администраторомъ. Митр. Михаилъ дôстававъ св. миро зъ Россіи; еп. Мойсей вже навѣть не удавався до Россіи, бо знавъ, що не дôстане. Правительство сербске позволило еп. Мойсееви удатись съ просьбою о св. миро до патріярха въ Константинополи. Архимандритъ Никифоръ Дучичь выѣхавъ съ тою мисією до Константинополя, але и тамъ ôтмовили задля тыхъ самыхъ причинъ, що въ Румуніи. Патріярхъ заявивъ, що ôнъ выдасть св. миро лишь на пôдписъ митр. Михаила. Въ Сербіи запанувавъ загальный лякъ, бо небавомъ вже цѣла сербска церковь не буде мати св. мира. Прихильники митр. Михаила тѣшатся зъ того, а еп. Мойсей и правительство сербске въ клопотѣ...

— **Зецеры въ Вѣдни** зробили змову и въ гдеякихъ друкарняхъ перестали робити. Ôтъ довшого часу ведеся вже мѣжь вѣденьскими зецерами агитація за пôдвысшеньемъ тарифы платы и за знесеньемъ роботъ въ недѣлю при щоденныхъ газетахъ. Властителѣ друкарнь звязалися до солидарности и не хотятъ вдоволити жаданя зецерôвъ.

— **Бар. Шенкъ**, президентъ краевого суду высшого во Львовѣ, по 44 лѣтахъ службы удавався съ просьбою до правительства, щобы удѣлило ему пенсію емиратальну. Правительство наклонило бар. Шенка, щобы зôставъ на дальше на своѣмъ становищи, бо не було ôтповѣдного кандидата.

— **Дръ Евзевій Черкавскій** одержавъ ôтъ правительства личный додатокъ въ квотѣ 800 зр. рôчно за заслуги, якй ôтдавъ университетови своими выкладами фильософіи. Може бувбы и бôльше получивъ дръ Черкавскій за свои заслуженй выклады, але ôнъ дуже рѣдко коли выкладае, бо майже черезъ цѣлый рôкъ сидитъ у Вѣдни яко посолъ до рады державнои.

— **Желѣзниця зъ Стрыя до Мункача** була проектована зô взглядôвъ стратегичныхъ еще въ 1874 р. Министерство вôйны теперь на ново пôднесло проектъ будовы тои желѣзницѣ и мае въ тôмъ дѣлѣ порозумѣтися съ правительствомъ угорскимъ.

— **Именованя и перенесеня судовыхъ урядникôвъ.** Министеръ справедливости перенѣсъ адъюнкта судового Леон. Гавзера зъ Перемышля до Самбора а на его мѣсце именувавъ Людв. Губля, адъюнкта суду пов. въ Кроснѣ. Дальше именувавъ авскультантôвъ Едв Малього адъюнктомъ въ Кроснѣ, а Едв. Соботу адъюнктомъ въ Мостахъ великихъ. — Дръ Евгеній Зубрицкій, адъюнктъ галицкои прокураторіи скарбу именованый секретаремъ прокураторіи скарбу въ Чернôвцяхъ.

— **Именованя.** Цѣсарь именувавъ выслуженого катихита гимназіи Ант. Левандовского и викарія катедрального въ ôрменьскôй катедрѣ во Львовѣ Яна Шимоновича крылошанами львôвскои архіепископскои капитулы обр. ôрменьского.

— **Громада Побôчь** рѣшеньемъ министерства справедливости вылучена ôтъ 1 сѣчня 1883 зъ округа суду повѣтового въ Олеську, а прилучена до мѣско-делегованого суду въ Золочевѣ.

— **Могила Т. Шевченка.** Кіевска „Заря“ одержала сими днями слѣдуючу телеграму зъ Канева; „Могила поета Украины, Т. Шевченка, представляе собою въ теперѣшнôй хвили краснорѣчиву руину. Намогильный крестъ сими днями звалився къ Днѣпрови, розпавшися на два кусники понизше вѣнця и при фундаментѣ. Остатки палятъ пôдростки-пастухи, грѣючись ôтъ холоду при могилѣ“.

— **Одинъ дневникарь** ôтповѣдаючи на якôмсь бенкетѣ на тоастъ пôднесеный въ честь дневникарства сказавъ: „Дневникарство въ публичнôмъ житю займае таке саме становище, якъ свекруха въ житю родиннôмъ. Всѣ боятся еи, але не люблятъ. Поки годится на все, то поважаютъ еи; якжежь лишь зачне ганити, то всѣ тогды въ одинъ голосъ: „Чортъ побери свекруху!“ — Порôвнанье не зле.

— **На Словаръ Евг. Желехôвского** зложили на нашй руки: о. В. Климковичь зъ Скопôвки (Отынія) 50 кр.; п. Ом. Дудровичь и п. Кипріянъ питомцѣ руск. сем. зъ Перемышля по 1 зр.

— **На памятникъ для бл. п. о. Павла Ясеницкого** зложили у насъ: Вп. М. Г., В. К., А. З. во Львовѣ по 50 кр.; Н. Н. 5 зр.

— **Для бѣдныхъ учениковъ рускои гимназіи** присла-

ли о. Варапучиньскій зъ Прошовы 2 зр.; Єго жена Марія 2 зр. — Спасибôгъ! *В. И.*

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Въ Вѣдни пôдчасъ пробы гарматъ д. 7 с. м. пукла канона и одного капитана забила на смерть а другого официра тяжко зранила. — Ант. Вротновскій, адвокатъ зъ Варшавы принявъ вже посаду першого директора банку краевого. — Англійска академія наукъ признала професорови Менделѣеви зъ Петербурга медаль за „клясификацію елементôвъ“, *яко* за найлучшу працю, появившуся въ протягу послѣдныхъ десяти лѣтъ. — Цѣсарь удѣливъ громадѣ Марковка, пов. коломыйского, 100 зр. запомоги на будову церкви.

— **На руску бурсу въ Коломыѣ** жертвували: хв. братство церковне зъ Черемхова 2 зр., о. И. Курпякъ зъ Балинець 6 зр. и 30 колачѣвъ, о. А. Глѣбовицкій зъ Слобôдки лѣснои 2 зр. 35 кр., о. І. Бурачиньскій зъ Криворôвнѣ ôтъ себе 1 зр. а ôтъ братства церковного 1 зр., о. Глиньскій зъ Городницѣ 1 зр., о. Л. Балицкій зъ Сопова 1 зр. 40 кр., о. А. Кобриньскій, деканъ городеньскій, зôбравъ на соборчику въ Торговици польнôй ôтъ 14 кондеканальн. священикôкъ 14 зр.. о. М. Крушельницкій зъ Назôрнои зôбравъ на празнику въ Гвôздци 3 зр. 14 кр., о. Гаваньскій зъ Устя 9 бохонцѣвъ хлѣба, п. С. Березницкій, купець коломыйскій, 3 кварты оцту, п. Л. Шафранекъ купець коломыйскій, 2 кильо рижу, о. М. Крушельницкій зъ Назôрнои 2 мѣры бараболь. — За тіи жертвы складае зарядъ П. Т. Добродѣямъ въ имени убогои рускои молодежи щиро руске спасибôгъ!

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятй: оо. І. на парохію св. Петра и Павла во Львовѣ: 1) Емил. Грабовичь, парохъ зъ Мшанця, мѣсто-деканъ тернопôльскій, 2) Иполитъ Штогринъ, парохъ Стрѣлокъ, мѣстодеканъ бобрецкій, 3) Ник. Дрогомирецкій, парохъ зъ Стѣнки, мѣстодеканъ бучацкій; опôсля въ списѣ: 4) Іосифъ Нижанковскій, пар. въ Дѣдушицяхъ великихъ, 5) Сильв. Дрогомирецкій кап. зъ Вербовець, 6) Іос. Вергановскій пар. въ Лукавицѣ, 7) Юл. Туркевичь кап. въ Грядѣ, 8) Адольфъ Василевскій завѣдатель пар. св. Петра и Павла, 9) Іосифъ Лопатыньскій, сотр. успеньскои церкви во Львовѣ, 10) Ант. Ульваньскій завѣд. зъ Лѣсникъ, 11) Теодоръ Пюрко сотр. парохіи св. Варвары въ Вѣдни. II) на Берлоги дек. калуского: 1) Савинъ Мацѣлиньскій завѣд. Берлогъ, 2) Мих. Колесса, парохъ въ Ходовичахъ, 3) Юстинъ Лучаковскій кап. зъ Тухолки. III) на капелянію Лѣски, дек. жуковского: 1) Ант. Билинкевичь кап. въ Куропатникахъ, 2) Евг. Кисѣлевскій завѣд. въ Текучи, 3) Іоанъ Рогужиньскій, кап. въ Вашкôвцяхъ. IV. на пар. Пужники дек. товмацкого: 1) Левъ Шухевичь, сотрудникъ въ Рожновѣ, 2) Ник. Совяковскій въ Качикахъ; 3) Андрей Яворскій въ Крушельници; въ списѣ 4) Мих. Руденьскій въ Банѣ березôвскôй. V. на Перепельники дек. зборôвского: 1) Петръ Косовичь парохъ въ Осôвцяхъ, 2) Григ. Алиськевичь. кап. въ Кутищахъ; 3) Тадей Концевичь, зав. въ Перепельникахъ; въ списѣ 4) Андрей Яворскій, завѣдат. въ Крушельници.

Увôльненй ôтъ испыту конкурсового декрета получили оо: Яковъ Шидловскій кап. въ Сорокахъ; Іоанъ Шихъ, кап. въ Заставнѣ; Теодоръ Кордуба, парохъ въ Нараевѣ; Мих. Торба, кап. въ Нестаничахъ и Іосифъ Витошиньскій, парохъ въ Денисовѣ.

Презенту позучили: 1) Михаилъ Гелитовичь на парохію Любѣнь дек. городецкого; 2) Изидоръ Давидовичь на парохію Радехôвъ.

Завôзванй до каноничнои институціи: 1) Андрей Качала на пар. Медынь; 2) Кирилъ Левицкій на пар. Вербôвъ.

Президія ц. к. намѣстництва годится на каноничну институцію отцѣвъ: 1) Льва Авдиковича на кап. Голешѣвъ, дек. журавеньского, 2) Мих. Шведзицкого на пар. Мшана, дек. городецкого; и 3) Іоана Ивановича на пар. Бережниця дек. калуского.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Сими днями получили мы зъ Кіева книжку пôдъ заголовкомъ: „**Збôрникъ творôвъ М. Л. Кропивницкого**“ — **Томъ І-шій.** Першій сей томъ мѣститъ въ собѣ слѣдуючй драматичнй утворы: 1) „*Дай серцю волю, заведе въ неволю*“, драма въ 5 дѣяхъ а 6 ôтслонахъ; 2) „*Глитай або-жъ Павукъ*“, драма въ 4 дѣяхъ а 5 ôтслонахъ; 3) „*Невольникъ*“, драматичнй картины въ 5 ôтслонахъ. (Перероблено зъ поемы Т. Шевченка „Невольникъ“); 4) „*Помирились*“, жартъ въ 1 дѣѣ. — Книжка въ звычайнôй ôсѣмцѣ, обнимаюча 208 сторôнъ хорошого, чистого друку, печатана въ друкарнѣ Г. Корчака-Новицкого, накладомъ библіотеки М. Комарова. Цѣна безъ пересылки почтовои 1 рубель 25 копѣёкъ. Набути можна въ книжнôмъ магазинѣ Луки В. Ильницкого въ Кіевѣ, (Крещатикъ, домъ дворяньского собранія). — Зъ оповѣщеня п. Л. Ильницкого довѣдуемося цѣкавй для насъ рѣчи про иншй новины литературнй. И такъ звѣщае, що небавомъ вже выйдутъ зъ печати въ Кіевѣ слѣдуючй выданя: 1) „Рада“. украиньска збôрка на 1882 рôкъ съ слѣдуючимъ содержаньемъ: Повѣя, романъ Мирного; повѣсть Нечуя-Левицкого; два оповѣданя Бабенка, два оповѣданя Д. Мордовцева; оповѣданя Садовского, Лопуха; драма М. Старицкого; поезіи Щоголева, Старицкого, Бабенка, Грѣненка, Мовы, Грѣщенка, Хруща и др.; научнй статіи въ малорускôмъ и россійскôмъ языцѣ. Рада обнимати буде 25—30 печатныхъ аркушѣвъ бôльшого формату. 2) Шевченка „Кобзарь“; 3) М. Старицкого: опера „Рôздвяна нôчь“ въ 3-тôмъ выданю и 4) „Думы и пѣснѣ“ 2-гій выпускъ; 5) „Дещо про свѣтъ божій“ въ 4-тôмъ выданю; 6) „Украиньска граматка“. — Готовлятся до выданя слѣдуючй книги: 7) „Луна“, украиньскій альманахъ, выпускъ II-гій; 8) „Читанка“, перша книжка пôсля азбуки, и 9) „Кайдашева семя“, повѣсть Ив. Нечуя-Левицкого (въ другôмъ выданю, бо перше выданье сеи знаменитои повѣсти нашого неутомимого писателя-романиста выйшло окремою книжкою во Львовѣ накладомъ редакціи „Правды“).

— Зъ Петербурга доносятъ до „Одесского Листка“, що небавомъ выйде тамъ зъ друку „**Кобзарь**“ **Тараса Шевченка**, въ выданю повнѣйшôмъ, якъ выданя „Кобзаря“ Кожанчикова и праского. Въ „Кобзарю“ будутъ умѣщенй такожь листы Шевченка. Правопись фонетична. — Такъ отже небавомъ дождемося двохъ выдань Шевченкового „Кобзаря“ въ Россіи, петербурского и кіевского.

— **Magazin für die Literatur des Auslandes**, поважна часопись литературна, помѣстила въ однôмъ зъ послѣднихъ чиселъ похвальну згадку о перекладѣ „Фавста“ Гете на рускій языкъ. Перша часть „Фавста“ съ переднымъ словомъ и поясненями, выйшла, якъ звѣстно, сего року въ перекладѣ Ивана Франка, накладомъ редакціи „Свѣта“.

Курсъ львôвскій зъ дня 11. л. листопада 1882.

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	311	50	314	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169	75	173	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	305	—	309	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97	90	99	25
„ „ „ по 4% ав.	90	50	92	—
„ „ „ по 5% ав. період.	97	90	99	25
Банку гип. галиц. 6% ав.	101	30	102	30
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100	50	102	—
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	—	—	—	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99	70	100	70
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100	—	101	50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101	—	102	50
5. Льосы мѣста Кракова	19	50	21	50
„ „ Станиславова	23	50	25	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	55	5	65
„ цѣсарскій	5	57	5	67
Наполеондоръ	9	43	9	53
Пôвимперіялъ	9	73	9	83
Рубель россійскій срѣбный	1	52	1	62
„ „ паперовый	1	17½	1	19½
100 марокъ нѣмецкихъ	58	20	58	85
Серебро	—	—	—	—

(безъ текущого купл. безъ купону)

Неперемѣнно послѣдне представленье.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда“, ул Францѣшканьска Ч. 7.

Въ середу 3 (15) падолиста 1882

въ першій разъ:

Ярополкъ I. Святославичь

великій князь кіевскій

трагедія въ 6 дѣйствахъ, К. Устыяновича, преміована товариствомъ „Руска Бесѣда“ во Львовѣ.

ОСОБЫ:

Ярополкъ, великій князь Руси	И. Биберовичь
Гречиня, его жѣнка	И Стефуракова
Блудъ, воевода кіевскій	И. Плесецкій
Варяжко, воевода овруцкій	В. Плошевскій
Ингварь, полковникъ родняньскій	М Кажикевичь
Гостомыслъ, жрець славяньскій	И. Грыневецкій
Мирославъ боярнъ, христіянинъ	Я Карпиньскій
Свѣтогоръ, тивунъ кіевскій	С. Косовскій
Володимиръ, князь Новгорода, братъ Ярополка	Д. Даниловичь
Малуша, его мати	А. Таньска
Добриня, его вуй, воевода Новгородскій	К. Пôдвысоцкій
Вовчій хвôстъ, воевода бѣлозерскій	О. Осиповичь
Путята, сынъ Добринѣ, сотникъ	О. Янкевичь
Оляфъ Тріегвесонъ, королевичь скандинавскій	И. Плевиньскій
Гарольдъ, воевода варяжскій	И. Луцкій
Рогволодъ, князь Полоцка	С. Стефуракъ
Рогнѣда, его донька	И. Биберовичева
Нянька Рогнѣды	Е. Пôдвысоцка

Сыны Рогволода, Варяги, Славяне, Поляне, Сторожа, Збуѣ, Родняне Дѣеся частію въ Швеціи, а частію на Руси: въ Кіевѣ, въ Полоцку и въ Роднѣ.

Нова выстава и гардероба.

Цѣны мѣсць звычайнй. Початокъ о год. 7.

Заявленье.

Ще лише 50 примѣрникôвъ на складѣ звѣстнои брошуры **о. С. Качалы: „Polityka Polaków względem Rusi“**, по цѣнѣ **1 зр. 50 кр.**

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣты“

на рôкъ 1883.

уложеный **Василемъ Лукичемъ.**

Содержанье Календаря (часть информаційна и литературна) дуже богате, а **Уставъ церковный на р. 1883** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючй у „Просвѣты“ зъ провинціи долучаютъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимъ спѣшитися съ замовленями. „Календарь на р. 1882“ бувъ минувшого року до початку грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Краковска, ч. 14, I поверхъ.

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 18.

поручае

великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ такожь ордерôвъ котиліоновыхъ.

Выконуе карты визитовй, сотку по 40 кр. (6—10)

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. Диккенса

Новорôчнй Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Певнымъ и швидкимъ

(2—10) есть дѣланье

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)

(Gichtgeist)

Генриха Бльоха

зъ Егеръ (Чехи)

Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ“.

ЦѢННИКЪ.

1 **ТОРГОВЛЯ** (1—?)

Кароля Баллабана

во Львовѣ

залагоджуе ласкавй замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляе желѣзницею франко до послѣдной стаціи.

Цукоръ.

добрый рафин. въ головѣ	—·50
найдобôрнѣйшій „ „	—·51
„ въ кôсткахъ	—·56
„ въ мучцѣ	—·56
ледоватый жовтый	1·—
„ бѣлый	1·20

Кавы.

Сантосъ зелена	1·28
Кольомбо жовтава	1·44
Порторико зелена	1·60
Лягуайра	1·68
„ серед. зерниста	1·76
Куба темно зелена	1·80
Цейльонъ грубозерн	2·08
„ знаменита	2·—
„ дрôбнѣйша	1·88
Мока арабска аромат.	2·
Ява золота чѣльна	2·08

Гербаты

зъ зборôвъ 1882/83.

Хиньско-россійскй.

½ кильо	Конго цѣсарскои	2·—
„	Фамилійнои	3·—
„	Melang de Moscau	4·—
„	Высѣвки зъ найлучшихъ гербатъ	1·70

Лижочка ôтъ кавы безъ чубка высше названои гербаты, при добре кипячôй водѣ въ самоварѣ лишь до гербаты уживанôмъ, дае 2 склянки досконалои гербаты. Самоваръ не повиненъ бути въ серединѣ шурованый, бо вода осаджуе вапно, котре черезъ шурованье каламутитъ воду, такъ що она доперва въ десятôй водѣ выходитъ чиста и некаламутна.

Бишкопты.

Альберта Никъ-Накъ	2·40
Франта	2·80

Альберты въ пуделкахъ.

½	кильо, штука	1·80
1	„ „	2·40
	Чиньского кильо	2·—

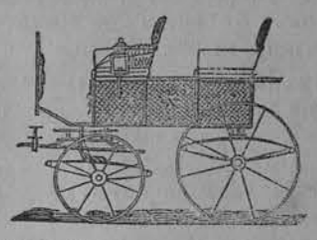

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ есьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаемъ тутъ такожь всякй замовленя.

(6—10) **Шусталя и Спôлки**

надвôрна фабрика повозôвъ.

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье

ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючй выграни:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр. — 100 по **100** зр. — 200 по **50** зр. — 542 по **25** зр. — разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнй списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (2—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 86. Львôвъ, Субота 6 (18) листопада 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . .	8 зр.
на пôвъ року . .	4 зр.
на чверть року . .	2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чверть року . .	3 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—
на пôвъ року ,	зр. 2·50
на чверть року .	зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . .	8 рубл.
на пôвъ року . .	4 рубл.
на чверть року . .	2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 рубл.
на четверть року .	3 рубл.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	5 рубл.
на пôвъ року .	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	10 зр.
на пôвъ року	5 зр.
на чверть року	2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Уваги надъ посольскимъ справозданьемъ гр. Войтѣха Дѣдушицкого.

Въ Станиславовѣ пос. гр. Войтѣхъ Дѣдушицкій дня 10 л. с. м. здававъ справу зъ своеи посольскои дѣяльности передъ выборцями бôльшихъ посѣлостей зъ округа Станиславôвъ-Товмачь-Галичь. Мы зовсѣмъ не задумуемъ подавати нашимъ Читателямъ содержаня цѣлого справозданя, — для насъ важнѝ лишь гдеякѝ погляды гр. В. Дѣдушицкого на нашѝ справы краевѝ, на краковску партію т. зв. Станчиковъ, еи вплывы и намѣреня, его погляды на краевѝ институціи автономичнѝ, якъ такожь на справу руску.

Говорячи про справы институцій автономичныхъ, высказавъ пос. В. Дѣдушицкій свôй поглядъ, що треба дбати о розширенье и скрѣпленье автономіи краю. Автономія муситъ развитись въ таку силу, щобы власть политично-державна въ краю мусѣла узнатися отвѣчальною передъ автономичною властею, а тогды реформа администраціи може бути съ користею для краю переведена. Однакожь гр. В. Дѣдушицкій не пояснивъ, въ якôмъ направленю належитъ скрѣпити нашу краеву автономію: чи наша автономія мае вестися такъ якъ дотеперь, чи може належалобы именно въ рускôй части краю дати послухъ голосови населеня руского и вдоволити его бажаня. Мы не сумнѣваемось, що кривды Русинôвъ въ тôмъ взглядѣ суть добре вѣдомѝ гр. В. Дѣдушицкому. При сѣй случайности скажемо, що пос. В. Дѣдушицкій поступивъ собѣ въ тôй справѣ такъ, якъ поступали и поступаютъ майже всѣ польскѝ политики: богато говорятъ о лихôмъ станѣ и о потрѣбныхъ реформахъ въ рôжныхъ справахъ краевыхъ (прим. въ справѣ школьнôй, автономичнôй и др.), а все боятся признати, що для успѣшного залагодженя тыхъ справъ потрѣбно мати за собою Русинôвъ.

Гр. В. Дѣдушицкій вправдѣ сказавъ, що „погодженье верствъ суспôльныхъ не дозрѣло еще до тои степени, щобы уважати за добре просте полученье громадъ и обшарôвъ двôрскихъ“, але все таки бачитъ щастье громадъ въ рукахъ такихъ радъ повѣтовыхъ, якѝ они суть, ба, еще бажае ôтдати имъ власть полиційну надъ громадами, котру выконувалибы ôтпоручники. Мы зновъ скажемо, що мы не малибы нѣчого противъ такому поспольному дѣланю властей громадскихъ и обширнѣйшихъ властей автономичныхъ, але предсѣ всякій муситъ признати, що въ такôмъ случаю управителѣ тыхъ обохъ мѣродайныхъ кружкôвъ мусѣлибъ бути членами одного и того самого тѣла, мусѣлибъ бути однои и тои самои думки... Поки-що оно такъ не есть, и поки не настане у насъ здорова автономія, оперта на основахъ безвзглядного рôвноуправненя народного, доти анѣ таке зливанье, анѣ розширюванье атрибуцій въ рукахъ сильнѣйшихъ не може принести и не принесе нѣякои користи, але радше шкоду и безнастаннѝ оправданѝ жалобы...

Справедливо зауважавъ гр. Войц. Дѣдушицкій, що „лишь самъ край власною силою може двигнутися зъ своеи недолѣ!“ Такъ, край самъ може те учинити, безъ всякого нездорового и руйнуючого елементу... Штучнѝ, хочьбы й величавѝ будôвлѣ не удержатся нѣколи на своихъ хиткихъ основахъ; скорше чи пôзнѣйше неминучій зубъ часу проѣсть слабѝ пôдпоры и цѣла будôвля звалится въ порохъ... Такъ само и съ тыми штучными дѣлами змагань людскихъ. Самъ гр. В. Дѣдушицкій понимае се и озываесь въ тôмъ дусѣ: „Не тѣшмося — каже — тымъ, що маемо въ Вѣдни много Полякôвъ на высокихъ становищахъ, — черезъ те не набуваемъ зовсѣмъ новыхъ силъ! Тамъ чуже правительство, — а нашимъ правительствомъ може бути лише организмъ автономичный, котрый выходитъ внутрь краю зъ выборôвъ!“ Тыми ось словами вказавъ гр. В. Дѣдушицкій на той высоко-политичный шовинизмъ, про котрый мы неразъ говорили. Штучнѝ облески не украшатъ дѣйстнои нужденности. Тôлькожь и тутъ гр. В. Дѣдушицкій не довѣвъ свого высказу до послѣднои консеквенціи. Организмъ автономичный, щобы усунувъ ту неприродну блестячу атмосферу и здвигнувсь до працѣ хосенной и самостôйнои, — до того треба, щобы той организмъ выйшовъ зъ выборôвъ нормально и справедливо переведеныхъ.

„Кажутъ, що правительство спріяе краеви — говоривъ дальше гр. В. Дѣдушицкій. — Се правда, але оно муситъ нѣбы спріяти, бо предсѣ нѣяке правительство не хоче мати противъ себе 6-миліонного населеня краю“. Пос. гр. В. Дѣдушицкій заявляе смѣло, що хочь послами зъ рускои части Галичины суть Поляки, то зъ сего зовсѣмъ не выплывае, щобы они були заступниками народу, бо они „не можутъ ôткликатись на свѣдому опинію краю, хиба на опинію однои верствы суспôльнои (с. е. Полякôвъ)“. Тому-то „мусятъ они уживати тои вѣчнои и не дуже хосенной дипльомаціи, якою доси послугуются, и жаденъ Полякъ не може промовляти съ якоюсь свѣдомою певностею, якои домагавбыся ôтъ него край, яко ôтъ свого посла“. Чижь сѝ слова сего посла не стаютъ по сторонѣ тыхъ частыхъ и справедливыхъ жалобъ Русинôвъ що до звычайного поступованя при выборахъ послôвъ? Чижь можутъ отже польскѝ газеты голосити такъ смѣло (якъ се звычайно роблятъ), що въ сѣмъ або въ тôмъ окрузѣ выйшовъ зъ урны выборчои Полякъ, значитъ „poseł narodowy“? Сему заперечуютъ наведенѝ слова самого посла-Поляка. Се и справедливо и ажь надто отверто! Нехай же панове Поляки добре розглянутся въ тôй нагôй правдѣ, яку выказавъ пос. гр. В. Дѣдушицкій!

Дальше пос. В. Дѣдушицкій подавъ своимъ выборцямъ передъ очи образъ тои улуды, якою руководилась польска шляхта. Она хотѣла ôтбудувати Польщу въ давныхъ границяхъ, але думала, що „она, шляхта, становитъ нарôдъ, що Франція и Англія допоможутъ ѣй, а Господь покаже чудо!“ Тымчасомъ не помогла Франція анѣ Англія и Богъ не зробивъ чуда, людъ же стоявъ зовсѣмъ на сторонѣ, бо „его нѣгде не потрафлено для тои справы порушити.“ Цѣла справа розбилась о нѣщо и „збудила лише невдоволенье и знеохоченье, а навѣть ругаючій смѣхъ...“ Сими словами выказавъ гр. В. Дѣдушицкій зновъ ясно, що где до якого дѣла не прикладае своеи руки цѣлый нарôдъ, тамъ дарма робота, хочьбы въ нѣй було немало гуку, стуку и блеску! Все, що дѣлае шляхта безъ волѣ и свѣдомости народу, все те есть лишь мыляною банькою. Лишь силя и воля народу можутъ здѣлати дѣло тревале!

(Конець буде.)

Зъ судовои салѣ.

(Процесъ ц. к. адъюнкта Чубатого и товаришъвъ въ Тернополи.) Дня 15 л. листопада розпочалася въ терноп. судѣ окружнôмъ розправа противъ слѣдуючихъ обжалованыхъ: 1) Антонія Чубатого, адъюнкта суд. въ Скалатѣ, 2) Андрѣя Соѣ, дяка зъ Скалата, 3) Зенона Покшивницкого, 4) Людомира Покшивницкого, 5) Николая Городницкого, ученика школы ветеринаріи, 6) Корнила Малишевского, 7) Василія Кивелюка, 8) Андрѣя Яременка и 9) Николая Фащовского. — Въ складъ трибуналу входили совѣтники: Ант. Райнвартъ яко предсѣдатель, Юл. Піонтковскій, Мат. Тупецъ и адъюнктъ Пшилускій, яко засѣдателѣ. Прокураторію заступавъ дръ Логиньскій, а оборону провадивъ адвокатъ дръ Лучаковскій. До розправы явилися всѣ обжалованѝ.

Розправа розпочалася ôтчитаньемъ акту обжалованя. Ц. к. прокураторія обжалувала всѣхъ пôдсудныхъ о тое, що вечеромъ дня 8 серпня сего р. устроили на гостинци передъ Скалатомъ многолюдне и остентаційне принятье для о. Наумовича, повертаючого до дому по засудженю его на 8 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ, а навѣть взяли въ тôмъ принятю участь, черезъ що публично захвалювали и старалися оправдати учинки, забороненѝ закономъ карнымъ, — допустилися отже провины зъ §. 305 зак. к. Прокураторія вноситъ, щобы завôзвати до розправы 6 свѣдкôвъ и ôтчитати зôзнаня трехъ свѣдкôвъ и свѣдоцтва обжалованыхъ. Актъ обжалованя опертый на слѣдуючихъ поводахъ: Прихильники о. Наумовича довѣдавшися о засудѣ его во Львовѣ, рѣшили устроити для него пышне принятье, о чѣмъ вже передъ 8 серпнемъ голошено по Скалатѣ. Дня 8 серпня спостережено живѣйшій рухъ въ Скалатѣ. Пôсля свѣдоцтва Ст. Слюганка мали ходити Соя и Яременко по хатахъ и склику-вати людей а Доминикъ Бартушко чувъ, якъ Яременко пытався одного мѣщанина, чи выйде на стрѣчу о. Наумовича. Передъ вечеромъ того дня громадки людей спѣшили гостинцемъ идъ Колодѣѣвцѣ, зъ ôтки о. Н. мавъ надъѣхати, а Соя провадивъ навѣть жидôвску музику. О одинъ кильометеръ за Скалатомъ застали ôтпоручники староства: И. Пѣвоцкій, Т. Ковальскій, Фр. Бульовскій и Слюганекъ значне число осôбъ рôжного стану. Жандармы вôзвали згромадженыхъ, щобы розôйшлися.

ЦИГАНЫ.

*Ескизъ Мирона ***.*

I.

Понизше села Ластôвокъ, стрыйского округа, стримитъ надъ Стрыемъ рѣкою высока скала. Стѣною бовдурится она надъ самымъ плесомъ рѣки и своимъ стовбурчастымъ верхомъ, зеленымъ ôтъ моху та папороти, розыраеся по довколичныхъ горахъ. Стрый рѣка мые еи стопы и въ осѣнну повѣнь грôзно бурлитъ та пѣнится, заливаючи вузеньку стежечку, що вьеся по пôдъ скалу здовжь берега рѣки.

А довкола гôры, покрытѝ чорнымъ, смерековымъ лѣсомъ, де-де тôлько верхи лысѣются, мовь блѣдо-зеленѝ прогалины. Ластôвки, вбоге гôрске село, розкинулись оподалѣкъ въ долинѣ, закрытѝ перелѣскомъ. Пусто и сумно въ слотливый осѣнный день кругъ скалы, тôлько филѣ Стрыя ревутъ та розбиваются о щербате камѣнье.

Пусто и сумно було такожь въ душѣ шандаря, що въ слотливый осѣнный день ишовъ стежкою по надъ рѣку въ плащи и чаку съ когутовыми перами, съ гверомъ, перевѣшенымъ черезъ плече, и роззырався довкола. Нѣгде анѣ душѣ, анѣ голосу людского, и колибъ не бита стежка по надъ рѣкою, можна бы було думати, що ту, въ тôй дикôй, лѣсистôй кôтловинѣ не було ще й ноги людскои ôтъ нащадку свѣта.

— Тьфу на таку песю службу! — воркотѣвъ шандарь, обтираючи хусткою вусы, зъ котрыхъ текла дощова вода. — Лазь и лазь, якъ выклятый, по тыхъ проклятыхъ вертепахъ, тай пусто-дурно! Тѝ мерзеннѝ Бойки боятся шандаря, гôрше чорта, кождый обминае тебе на тысячу крокôвъ, скоро лишь де заздритъ... Такъ и здаесь, що кождый ось иноще укравъ щось або вбивъ когось... А якъ котрого вже пристрѣтишь, то скорше бысь ôтъ отсеи скалы що небудь дôзнався, якъ ôтъ него... Тьфу на такій дикій нарôдъ!

Такъ воркочучи, шандарь наближався идъ скалѣ, позыравъ на Стрый, що люто розбивавъ свои филѣ о камѣнье, немовь и самъ гнѣвався на той дикій, бойкôвскій нарôдъ.

— Овъ, яка вода велика! — гуторивъ далѣ шандарь самъ съ собою. — Кобы лишь стежку не залила та кладку не взяла, а то годѣ бы було нынѣ на нôчь зайти до Ластôвокъ, хочь вже й якъ близько! Вже то я ту въ тыхъ горахъ не маю щастя, — дарма робота! Отъ вже четвертый разъ иду тыми вертепами, — и ще анѣ разу не удалось менѣ не то выкрыти якого злодѣя або розбôйника, — а ту досыть лишь разъ зырнути, щобъ переконатися, що злодѣѣвъ та розбôйникôвъ е чимало! — ба навѣть не можу хочьбы якого мѣзерного волоцюгу або дѣда жебручого арештувати! Другѝ шандарѣ, що котрый пôйде, то все тыхъ волоцюгъ, циганôвъ та дѣдôвъ тащитъ съ собою цѣлу гурму, весь арештъ въ Сколѣмъ наповнитъ, — а я абы хоть одного! Другѝ вже по кôлька „бельобунгôвъ“ подôставали, а я анѣ цень! Чи тебе лихо яке съ такимъ щастьемъ, чи що!...

И шандарь гнѣвно сплюнувъ и позырнувъ напередъ себе. Ôнъ стоявъ уже передъ самою скалою. Стежка пôдôймалася троха на камѣнну приспу, по котрôй вилася по надъ саме плесо, то знижуючись, то пôдходячи въ гору. Але зъ далека вже побачивъ шандарь, що заразъ перше мѣсце, де стежка знижувалась, теперь залите було каламутною водою.

— На маешь! — буркнувъ ôнъ гнѣвно, — зновъ перепона! Прійдеся обходити того бовдура доокола, дертися зъ пôвъ годины по хащахъ и зломахъ, а за той часъ мôгбы бути въ Ластôвкахъ. Най то грôмъ трѣсне въ такій порядокъ!...

И ховзаючись важкими чобôтьми по мокрôмъ моху, шандарь пустився на лѣво, мѣжь хащѣ, пôдъ гору, щобъ обôйти скелю. Коли въ-тôмъ зырнувъ въ бôкъ и зупинився. Що за мара! Ему здалось, немовь изъ скалы легенькою струйкою выповзуе дымъ и мовь зляканый живо розсѣваеся и щезае въ воздусѣ. Шандарь зъ разу самъ собѣ не вѣривъ. Але коли постоявъ и поглядѣвъ ще пильнѣйше, переконався, що й справдѣ зъ помѣжь щербатыхъ скалистыхъ зубцѣвъ, немовь зъ нутра головного стовбура выдобуваеся дымъ. — Що се може бути? Шандарь не бувъ боязливый, але й его вергло въ дрожь, бо нѣякъ не мôгъ доглупатися гадками, що се такого може бути. Але швидко ôнъ отямився.

— Певно дроворубы кладутъ огонь... А може якѝ злодѣѣ? — подумавъ шандарь. Пôйти бъ подивитися!

И ôнъ почавъ съ трудомъ спинатися по ховзкихъ облазахъ, ажь туды, де по надъ нихъ, мовь велитъ, выстирчувала высока камѣнна стѣна. Зъ разу не мôгъ доглянути нѣчого. Вже вечерѣло. Тѣнь ôтъ скалъ лягала именно найгустѣйше въ те мѣсце, ôтки выходивъ дымъ. Шандарь дармо натужувавъ очи и уха, — нѣ дôздрѣти, нѣ дочути не можна було нѣчого, крôмъ скаженого шуму рѣки пôдъ скалою.

— Кто ту е, обзывайтеся! — крикнувъ шандарь, але тôлько ôтголосъ понуро повторивъ его слова. Тогдѣ ôнъ приступивъ близше. На невеличкôй плятформѣ мѣжь камѣньемъ видно було поломану сухарину, якѝсь свѣжѝ ще кости и навѣть кавалки якихсь перегнилыхъ онучь. — Ну, прецѣ слѣдъ чоловѣка! А призыраючись ще близше, шандарь побачивъ и невеличку стежечку, що мовь гадина высувалась зъ мѣжь камѣня, повзла прямо въ поперекъ плятформы и щезала въ тѣни пôдъ стѣною, якъ-разъ тамъ, ôтки выходивъ дымъ. И ажь наблизившися зовсѣмъ, ôнъ побачивъ въ камени прорубану невелику дѣру, заткану сухою смерековою колодою. Серце у него забило неспокôйно. Взявши гверъ обѣручь, ôнъ осторожно наближався. Тиша въ нутрѣ таемничои ямы ще дужше лякала его, и ôнъ въ

На тое музика ôтойшла, але люде лишь посувалися близше до мѣста. Навѣть ôтзывалися до жандармôвъ: „Музику вôльно спроваджувати, где кто хоче... Най п. староста покаже параграфъ, котрый заказує витати о. Наумовича... Що то васъ обходитъ, що мы хочемъ повитати нашого священика?“ Около 9 год. надъѣхавъ о. Наум. съ своимъ сыномъ, на хвилю задержався въ тôмъ мѣсци, где на него ждали, потôмъ рушивъ до дому, а за нимъ велика товпа народу гнала ажь до попôвщины; тамъ була забава при музицѣ до пôзна въ нôчь. Прокураторія удержує, що зôбранье не було случайне, бо около 100 особъ явилось на однôмъ мѣсци въ одну пору, о тôмъ свѣдчитъ и замовленье музики. Тымъ очевидно хотѣли публично оправдати засудженѝ чины о. Наумовича. Выдатнѣйшу участь въ тôй овации взявъ п. Чубатый. Ôнъ самъ признаєся, що бувъ мѣжь интелигенціею, выжидаючою о. Наумовича, а коли вахмистръ жандармеріи Ковальскій вôзвавъ музику, щобы забиралася, п. Чубатый приступивъ до него и сказавъ: „Длячого ôтганяєте музику, коли кождому вôльно спроваджувати єи, где злюбится?“ Коли вахмистръ заявивъ, що староство заборонило овацію, то п. Чубатый сказавъ: „Чомужь вы не выступаєте по службовому?“ Прокураторія удержує, що капелю замовивъ п. Чубатый, бо Н. Гольдрингъ зôзнавъ, що чувъ ôтъ жѣнки, що п. адъюнктъ замовивъ музику. Дякъ Соя мавъ взывати мѣщанъ ити витати о. Н. Зенонъ и Людомиръ Покшивницкѝ выйшли разомъ съ Чубатымъ за мѣсто, чого не выпираются, а Людомиръ навѣть признає, що черезъ слугу замовивъ музику, Зенонъ же казавъ до мѣщанъ: „Идѣтъ люде, коли не вôльно; вы своє зробили“. Ник. Городницкій и Корн. Малишевскій обжалованѝ за тоє, що стояли съ п. Чубатымъ на мôстку передъ єго мешканьемъ, Вас. Кивелюкъ за те, що ôтповѣвъ жандармамъ: „Хочу видѣти свого священика“ и що бувъ святочно одягненый, Яременко за тоє, що скликувавъ людей ити на стрѣчу, а Фащовскій за тоє, що бувъ мѣжь витаючими.

Потôмъ приступивъ трибуналъ до переслуханя засуспендованого въ своѣмъ урядованю п. Чубатого. Ôнъ говоривъ по польски. Заявивъ, що ôнъ не лишь невинный, але ще й покривдженый обжалованьемъ. О. Наумовича ще й теперь не уважає засудженымъ, бо процесъ єще не скôнченый, не переведеный въ всѣхъ инстанціяхъ, отже не має єще силы правнои. Впрочѣмъ оказувати спôвчутье вôльно навѣть у варварôвъ, не то у христіянъ. Середъ найбôльшихъ переслѣдованъ христіянъ, коли увязненого св. Павла спроваджено до Риму, выйшли христіяне на єго стрѣчу и власти за те не карали. Въ 1847 р. пôдчасъ траченя Теофиля Виснёвского демонстрували Поляки жалобою и вѣнцями и нѣкто за те не потягавъ до отвѣчальности, хочь тогды бувъ абсолютизмъ. Недавно въ Пештѣ, по засудженю соціялиста Горвата, въ сали судовôй и на улици далися чути клики „Eljen“ Горватови. Во Львовѣ були такожь объявы симпатіи для о. Наумовича, а власти не потягали до отвѣчальности. Се свѣдчитъ, що тенденція правительства не сягає єще такъ далеко, щобы карати за чувства. §. 305 вымагає, щобы оправданье або захвалюванье карыдостойныхъ чинôвъ дѣялося „словомъ, письмомъ, друкомъ або образами“, — въ сѣмъ случаю того не було. Я тогды навѣть не знавъ, чи о. Н. засудженый, я думавъ, що ôнъ уласкавленый. Глядаючи кавціи за о. Н. мы дôстали нагле телеграму, що ктось пріѣде; мы не знали, чи батько, чи сынъ. Само слѣдство выказало, що при повитаню демонстраціи не було. Якъ при арештованю такъ и при поворотѣ згромадилось богато цѣкавыхъ, щобы повитати о. Наумовича яко рôдного, знакомого або душпастыря. О. Н. прибувши, звитався съ родиною, жена всѣла на вôзъ, а мы пôйшли пѣшо до мѣста. Актъ обжалованя бачитъ въ витавшихъ о. Н. єго „прихильникôвъ“ и тымъ способомъ хоче сей процесъ зробити „политичнымъ“. Я въ политику не бавлюся, єсьмь Русиномъ въ роду, але не належу анѣ до рускои анѣ до польскои партіи, борбу національну уважаю шкôдливою: борба ведеся о „азбуку“, а нарôдъ въ нуждѣ. Я поважаю о. Наумовича за єго працю для народу и въ тôмъ взглядѣ дуже многѝ Поляки поважаютъ и признаютъ єго заслуги. Я по арештованю о. Н. бувъ разомъ съ моєю жѣнкою, можу сказати, опѣкуномъ полишеной родины. Коли надôйшовъ зô Львова телеграмъ, жѣнки постановили выйти на стрѣчу; я пôйшовъ съ моєю женою. Я музики не замовлявъ, а замовивъ єи старшій (Зенонъ) Покшивницкій, котрый тогды старався о руку дочки о. Н. Пôдозрѣнье впало на мене черезъ те, що Людом. Покшивницкій пôславъ до жида мою служницю, безъ моєи вѣдомости. Правда, що я звернувъ увагу жандарма на тоє, що ôнъ не выступивъ въ урядовôмъ строю: тогды кождый знавбы, яке дѣло.

Зъ переслуханя дальшихъ свѣдкôвъ цѣкавѣйше отъ що. Зенонъ Покшивницкій (Полякъ, 24 лѣтъ, укôнченый фильософъ, зять о. Наум.), мешкавъ пôдъ той часъ у о. Н. и провадивъ господарство. Ôнъ съ родиною выйшовъ на стрѣчу. Не йшло о демонстрацію, бо можна було ударити въ дзвоны, взносити оклики — а того всего не було. Панъ Пѣвоцкій (конципієнтъ староства) своимъ крикомъ лише дражнивъ людей. До интелигенціи повиненъ предсѣ инакше ôтзыватись, якъ: „Zabierajcie się het!“ Въ загалѣ скалатска власть политична все дражнитъ насъ; менѣ самому, хочь я до нѣчого не причастный, задержували листы и черезъ якійсь часъ мене интернували. Въ тôмъ, що я сказавъ: „Идѣтъ люде, коли не вôльно, вы своє зробили“ — я нѣчого злого не бачу; я думавъ черезъ те, що о. Наумовичу буде пріятно, коли довѣдаєсь, що парохіяне выходили на єго стрѣчу. Впрочѣмъ власть могла выданьемъ заказу або выбубненьемъ зарадити тому, щобы не було прійшло до стрѣчѣ. Городницкій и Малишевскій (студенты) заявили, що они прійшли були въ гостѣ до Скалату, ну и выйшли на стрѣчу о. Н. — Вас. Кивелюкъ, мѣщанинъ скалатскій, Яременко, коваль и господарь Фащовскій заявили, що они выйшли на гостинець або за орудками або зъ цѣкавости, „чи о. Наумовичеви оголили голову“, бо була така поголоска; говорили такожь що єго „на 7 лôктѣвъ закопали въ землю.“ Соя признався, що ишовъ передъ музикою — „п. Пѣвоцкій кажутъ, що я провадивъ музику, а якбы я бувъ ишовъ зъ заду музики, то булибы сказали, що я музику гнавъ!“ Потôмъ переслухано свѣдкôвъ, зъ чого показалося, що вже напередъ зъ намѣстництва бувъ наказъ до староства, щобы не допустити нѣякои демонстраціи. Пѣвоцкій и 3 жандармы выступали лишь пôвъурядово, бо жандармы були безъ гверôвъ и картушѣвъ. Мѣжь зôбраными не було жаднои демонстраціи. Зъ зôзнань свѣдкôвъ рôвножь выказалося, що не п. Чубатый замовлявъ капелю. Зъ ôтчитаныхъ документôвъ цѣкаве було справозданье урядника староства гр. Стан. Пининьского до намѣстництва, въ котрôмъ писавъ, що дѣялося въ чотырохъ стѣнахъ о. Наумовича по єго пріѣздѣ до дому: именно о. Н. въ однôй комнатѣ розмовлявъ съ п. Чубатымъ и урядникомъ Конюшевскимъ, а при вечери о. Н. взнѣсъ тоастъ въ честь цѣсаря. При ôтчитаню сего справозданя Зен. Покшивницкій высказавъ своє сожалѣнье, що въ Скалатѣ дôйшло ажь до того, що пп. урядники вглядаютъ въ домы приватнѝ. (Покшивницкѝ суть властителями табулярнои части въ 300 кôлькадесять моргôвъ въ Романовôмъ селѣ.)

Дня 16 падолиста прокураторъ пôддержувавъ актъ обжалованя, по чѣмъ защитникъ дръ Лучаковскій въ знаменитôй основнôй промовѣ выказувавъ нестôйнôсть акту обжалованя. По промовѣ єще п. Чубатого и Зенона Покшивницкого трибуналъ удався на нараду. По короткôмъ часѣ вернувъ и выдавъ вырокъ увôльняючій всѣхъ обжалованыхъ.

ДОПИСИ.

Зъ Станиславова.

Якъ вже було въ „Дѣлѣ“ оповѣщено, ôтбулись дня 29 жовтня с. р. популярнѝ выклады въ филіи товариства „Просвѣта“. На тѝ выклады прибуло надъ 60 членôвъ, по найбôльшôй части господарѣвъ патріотôвъ, котрѝ поприѣзджали зъ околиць навѣть три милѣ ôтдаленыхъ. Понеже выклады популярнѝ у насъ все єще дуже рѣдкѝ, а важнôсть ихъ велика, то надѣюсь, чей буде съ користею для Вп. Читателѣвъ „Дѣла“ довѣдатися, о чôмъ то выкладаютъ народови ученѝ и радѝ просвѣчувати наукою нарôдъ интелигентнѝ патріоты станиславôвскѝ.

Першій выкладъ мавъ дръ Мелитонъ Бучиньскій. Ôнъ подавъ на вступѣ способъ движеня землѣ и другихъ тѣлъ небесныхъ, що кружатъ коло сонця. Свôй выкладъ пояснявъ дръ Бучиньскій за помочею ôтповѣдного знаряду. Ôнъ оповѣвъ, якъ творилися тѝ тѣла, поки дôстали нынѣшну подобу; пояснявъ тѝ перемѣны, що и теперь на нихъ дѣются; дальше говоривъ о кометахъ, о тôмъ, чого доказує перетѣнь Сатурна, о мѣсяцю и що ôткрыли ученѝ въ послѣдныхъ вже мѣсяцяхъ на Марсѣ, наконець якимъ способомъ земля и прочѝ звѣзды ставали круглыми. Найширше розводився надъ перемѣнами, що въ рôжныхъ добахъ на земли наступали; объяснявъ, якъ твердa земля ôтъ моря ôтдѣлялась, що се вулькаиы и горячѝ жерела воды; дальше, якъ зачалась рослиннôсть на земли, якъ выглядала въ першихъ добахъ, якъ въ дальшихъ розвивалась, що було тогды на земли и зъ ôтки бралось, коли и якѝ звѣры на земли и въ водахъ жили, чому могли тогды жити, а чому пôзнѣйше выгибати мусѣли; дальше говоривъ про поклады вугля, якѝ великѝ и зъ ôтки взялись, о потопахъ, — и такъ перейшовъ ажь до тои добы, где вже у верствахъ землѣ кости людей находятся. Якъ выглядала земля тогды, якѝ були рослины и яку землю позаймали, якѝ були звѣрята, где и якъ жили першѝ люде. Про дальшѝ часы, ажь до того, якъ люде зачали землю управляти, згадавъ лишь коротко, бо о тôмъ, якъ люде здобували землю для свого ужитку и якъ прійшло до розселеня людей въ рôжныхъ сторонахъ, обѣцявъ єще въ двохъ слѣдуючихъ выкладахъ поговорити.

Потôмъ проф. Ост. Левицкій въ своѣмъ ôтчитѣ показавъ напередъ коротко (бо вже о тôмъ переднѣйше гл. „Дѣло“ ч. 77 зъ 1881 говоривъ) про те, кôлько займає суха земля а кôлько море, про части землѣ, бѣгуны, и якъ сонце землю огрѣває, що тепло розходится все просто и якимъ отже способомъ суть на земли дуже горячѝ краѣ, зновъ умѣркованѝ якъ у насъ, и дуже зимнѝ; дальше говоривъ про день и нôчь та лѣто и зиму, — все те пояснявъ на отвѣтныхъ знарядахъ и мапахъ. Потому розповѣдавъ про тѝ дуже зимнѝ краѣ: якъ выглядаютъ, якѝ тамъ рослины, мохи, якѝ звѣрята (бѣлѝ медведѣ, псы морскѝ або фоки, псы домашнѝ и рены показувавъ на малюнкахъ), що за люде (Ескимосы, Ляпонцѣ), яка ихъ одежа, якѝ хаты, чимъ жіютъ, яка ловля рыбъ и якій хосенъ зъ тыхъ звѣрôвъ. Противъ того подавъ дальше образъ краѣвъ горячихъ, змалювавши на сей разъ богацтво и величнôсть рослинъ, и остановлявся довше надъ кавою: коли зачали єи уживати и скôлько; надъ гербатою: где росте, якъ єи управляютъ, якъ перевозятъ, где якои уживаютъ, до того були великѝ таблицѣ малюнкôвъ; надъ бавовною при оказѣ овоча и нитокъ; надъ хлѣбовцемъ, пальмами (сагова, кокосова, дактильова съ живымъ оказомъ и пальма кокосова морска. При кождôй пояснявъ, якъ выглядає, величину, якъ довго росте, якѝ овочѣ и все проче, що люде зъ нихъ добуваютъ, а тымъ и про способъ житя тамошныхъ людей. Проф. Левицкій поспроваджувавъ богато оказôвъ зъ богатого вѣльника живого, а проче показавъ на великихъ добôрныхъ малюнкахъ о котрѝ самъ постарався, а щобы всѣ добре приглянутись могли, розносивъ самъ поодинокѝ примѣрники по сали майже до кождого окремо, обѣцюючи звѣрята тыхъ краѣвъ, а такожь дальше рôжнѝ краѣ, мѣста, и памятки штуки въ двохъ слѣдуючихъ выкладахъ при помочи найновѣйшихъ оптичныхъ знарядôвъ описати. Оба прелегенты говорили на память, дуже плавно и зрозумѣло, не показуючи по собѣ зовсѣмъ того змученя довшою промовою, умѣли увагу слухаючихъ займати для себе до послѣднои хвилѣ; тожь въ сали було дуже тихо, а члены занятѝ и вдоволенѝ дякували обомъ сердечными оплесками.

За для пôзнои годины, бо оба прелегенты говорили по бôльше, якъ двѣ годины, а вже було геть по 8-ôй, якъ ще и по укôнченю го-

---

дусѣ проклинавъ себе, що хвилю передъ тымъ крикнувъ бувъ на голосъ. Зô всего ôнъ надѣявся теперь якоись небезпечнои засѣдки. Але вертати годѣ було. Ôнъ ще разъ осмотривъ шаблю и патронташъ и тогдѣ разомъ штовхнувъ багнетомъ колоду и ôтваливъ єи.

Дымъ бухнувъ напротивъ него, — але за дымомъ не видно було нѣчого. Щобъ заздрѣти до нутра яскинѣ, ôнъ мусѣвъ причякнути на пôчѣпки. Ажь коли дымъ розвѣявся, шандарь побачивъ нутро яскинѣ, выкованои въ скалѣ. Камянѝ, сѣрѝ стѣны сходилися въ горѣ, мовь склепѣнье. Вохкôсть каплями понависала на нихъ. На долинѣ въ камѣннôй пôдлозѣ на середъ яскинѣ була невеличка яма, въ котрôй тлѣвъ огонь. А довкола огню сидѣло кôлькоро люда, малыхъ и великихъ, ледви поокрываныхъ брудными лахами. Лиць ихъ шандарь не мôгъ добачити, хочь всѣ они съ перелякомъ позырали на него.

— Кто вы ту, обзывайтеся! — гримнувъ шандарь.

— Циганы, паночку! — обôзвався грубый, на пôвъ плачливый голосъ.

— А що ту робите?

— Бѣдуємо, паночку!

Шандарь съ трудомъ влѣзъ до середины и почавъ розвырати людей и хату. Въ однôмъ кутѣ яскинѣ лежали ковальскѝ прилады: мѣхъ, ковало и молотъ на невеличкôмъ вôзку; въ другôмъ кутѣ купка сухого ломачя на топливо. На ломачу поровѣшуванѝ були якѝсь лахи. А близь огню, насередъ яскинѣ, була постѣль цѣлои родины — околôтъ перегнилои соломы, постеленый на камени, та купа сухого моху и листя. Тôлько въ краю тои постелѣ, очевидно тамъ, где спавъ батько, лежала невыправлена кôньска шкôра, котрою старый Ромъ*) укрывався.

— А кôлько васъ ту є? — спытавъ зновъ погрôзно шандарь, звертаючися до огнища.

— Пятеро, паночку, пятеро, — ôтповѣвъ старый циганъ и пôднявся на ноги, весь дрожачи зъ зимна. Прочѝ циганы такожь повставали. Крôмъ старого була тамъ циганка, парубокъ и двоє малыхъ, зовсѣмъ голыхъ циганчатъ. Всѣ они були ажь синѝ зъ стужѣ и попухлѝ зъ голоду.

— Чимъ ту жієте, волоцюги? — пытавъ шандарь далѣ.

— Ласкою божою, паночку, ласкою божою! Отъ намъ конина здохла, то ще до нынѣ було мясо.

— А давно вы ту?

— Двѣ недѣлѣ, паночку.

Шандаря чомусь лютили ôтповѣди старого цигана. Въ тôмъ єго нѣбы плачливôмъ голосѣ и въ тôмъ при кождôй ôтповѣди повтарянôмъ „паночку“ ôнъ бачивъ немовь насмѣхъ надъ своєю властею.

— А крадете много по селахъ? — пытавъ ôнъ далѣ.

— Нѣ, паночку, не крадемъ! Ромъ Пайкушь на краде! Ромъ Пайкушь робитъ, поки може, жіє зъ працѣ рукъ! Але теперь, якъ намъ конина згибла, не маємъ чимъ рушитися далѣ, мусимо пробути ту, поки троха не розпогодится.

— Поки нового коня не вкрадете! — передразнювавъ шандарь. — Знаю васъ, знаю! Ану, збирайтеся та маршь за мною!

— Куды, паночку? — спытавъ старый циганъ тремтячимъ голосомъ.

— Не пытай, старый псе, — збирайся съ своимъ поганымъ стадомъ, — пôйдемо до села. А тамъ уже побачимо, що съ вами зробити!

Старый циганъ ставъ мовь задеревѣлый. А въ тôмъ стара циганка, мовь камѣнь зъ неба, верглася шандареви пôдъ ноги и заревѣла, немовь єи збиралися рѣзати.

— Паночку, паночку, голубочку нашь! Що тобѣ виненъ старый Пайкушь, що тобѣ виннѝ бѣднѝ Ромы, що насъ хочешь въ таку студѣнь гнати въ свѣтъ? Подивися, мои малѝ голѣсенькѝ, мы й самѝ не выдержимо на тôй студени! Змилуйся, паночку, змилуйся, не веди насъ нѣкуды! Най бѣднѝ Ромы подыхаютъ ще на божôмъ свѣтѣ!

— Не будешь ты тихо, опуде конопляный! — крикнувъ до неи шандарь и копнувъ стару циганку чоботомъ въ бôкъ. — Заразъ менѣ збирайтеся всѣ!

Тутъ вся родина, старѝ й малѝ, съ верескомъ и плачемъ бухнулися шандареви въ ноги и давай на всѣ Боги просити єго, щобъ оставивъ ихъ въ тôй камѣннôй хатѣ. Мѣжь тымъ шандарь и самъ роздумувавъ, що єму робити. Село ще не близько, дорога не рôвна, нôчь заходитъ, — тяжко буде єму самому запровадити цѣлу тоту ораву до села. Швидко ôнъ надумався инакше.

— Ну, чого ревете, дурнѝ циганы, — сказавъ ôнъ. — Не бôйтеся, я васъ прецѣ не поѣмь живыхъ. Про мене, останьтеся ту. Але слухай, старый, до мого повороту не смѣй менѣ ôтси рушутись!

Старый циганъ стоявъ, якъ стовпъ. Ôнъ зачудуваными, трѣвожными очима дивився на шандаря, прочуваючи въ єго словахъ якесь нове лихо.

— Ну, чого ты вытрѣщивъ на мене очи, якъ баранъ пôдрѣзаный! — крикнувъ шандарь. Чуєшь, чи нѣ, що тобѣ кажу! Не смѣй менѣ ôтси рушитися, поки я назадъ сюда не верну, бо нещастье твоє!

Старый циганъ все ще стоявъ, мовь онѣмѣлый. Ажь циганка, низько поклонившися шандареви, сказала: — „Добре, паночку, добре!“ Шандарь ще разъ зырнувъ по яскини, сплюнувъ съ обрыдженьемъ и выйшовъ.

— Волоцюги проклятѝ! — воркотѣвъ ôнъ. Отъ ажь де запхалися! Але я прецѣнь ихъ найшовъ! Чейже хочь теперь бельобунгъ буде!

(Конець буде.)

*) Циганы, якъ звѣстно, называютъ себе „Ромами“. *Прим. Автора.*

стѣ оглядали оказы пальмъ, не мôгъ сего вечера говорити о. Ив. Попель, що бувъ такожь дуже займаючій предметъ зъ физіольогіи прилагодивъ. Ôтчитъ о. Попеля заповѣджено на слѣдуючій разъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спôльнй делегаціи*) будутъ вже сими днями замкненй, скорше, анѣжь можна було надѣятися, бо обѣ делегаціи, австрійска и угорска, симъ разомъ съ малозначущими, легкими до вырôвнаня рôжницями згодились на предложеный правительствомъ буджетъ.

(*Рада державна*) буде скликана правдоподôбно 29 або 30 падолиста або 1 грудня. На однôмъ зъ першихъ засѣдань министеръ скарбу внесе буджетъ на р. 1883 и предложенье въ справѣ державнои помочи для потерпѣвшихъ Тирольцѣвъ. Нова устава промыслова прійде пôдъ обрады еще передъ святами рôздвяными. А въ палатѣ высшôй першимъ предметомъ на порядку дневнôмъ буде звѣстна новеля Линбахера до уставы шкôльнои. Певною єсть такожь рѣчею, що министеръ скарбу внесе провизоричный буджетъ на першій кварталъ 1883 р.

(*Соймъ тирольскій*) скликаный вынятково на коротку сесію, щобы обрадивъ потрѣбнй средства на улекшенье нужды потерпѣвшихъ жителѣвъ черезъ двократну страшну повѣнь. Рôвножь въ тôй цѣли министерство торговлѣ выдало розпорядженье, котрымъ завѣшує на пôвъ року цло ôтъ збôжа и струкового насѣня при ввозѣ зъ Италіи до Тиролю.

(*Въ справѣ сецесіи Линбахера.*) Клерикальна вѣденьска газета Vaterland обговорюючи въ вступнôй статіи сецесію Линбахера и его двохъ товаришѣвъ зъ клюбу центра заявляє, що мимо признаня великихъ заслугъ Линбахера не може похвалити его сецесіи зъ клюбу кн. Лихтенштайна, бо поводы, якй ôнъ подавъ, не суть такъ доносимй, щобы сецесію могли оправдувати. — Salzburger-Ztg. органъ Линбахера, ôткрываe его бажаня: именно тая газета пише, що правительство, коли хоче, щобы его партія центра (клерикальна) попирала, повинно покликати одного еи члена до министерства. Сей, здаєсь, голосъ клерикального органу стався поводомъ поголоски, поданои часописями, що въ правици проявилася агитація за тымъ, щобы теперѣшного министра просвѣты, бар. Конрада, склонити до димисіи, а его мѣсце щобы занявъ Линбахеръ. Такимъ чиномъ правительство тымъ певнѣйше зыскалобы для себе клюбъ центра и ôтвернулобыся небезпеченьство бôльшихъ розмѣрôвъ сецесіи зъ клюбу центра. Чи поголоска тая правдива, мы сумнѣваемось. На всякій однакъ способъ зазначуемъ еи, яко признаку теперѣшнои хвилѣ въ австрійскôй внутрѣшнôй политицѣ.

(*Въ Вѣдни*) затихли вправдѣ розрухи робôтничй, але не затихли агитаціи антисемитскй. Полиція разнаразъ конфискує брошуры и ôтозвы противъ жидôвъ; навѣть студенты берутъ участь въ тыхъ агитаціяхъ (що се можливо, свѣдчитъ загальный збôръ студентôвъ вѣденьскои политехники — гл. „Новинки"). Змова зецерôвъ, такожь доси не то не залагоджена, але принимає що разъ бôльшй розмѣры, розтягнулася на всѣ майже приватнй друкарнѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Телеграмы донесли, що въ университетѣ въ Казани зайшли великй непорядки. Студенты мали побити ректора. Власти мали зажадати помочи войска. Выклады перервано. О поводахъ непорядкôвъ поки що нема певныхъ звѣстокъ. Въ россійскихъ газетахъ до сеи хвилѣ, коли се пишемо, нема о тôмъ жаднои звѣстки.

Въ Россіи сего року щоразъ бôльше ôткрываєся крадежей и проневѣрствъ въ банкахъ по рôжныхъ сторонахъ Россіи. Майже що тыждня газеты звѣщаютъ о дослѣдженю якогось нового проневѣрства або крадежи. Сими днями доносятъ россійскй газеты, що въ мѣскôмъ банку въ Владикавказѣ выказалося велике обманьство, котре банкъ до крихты зруйнувало. „Биржевыя Вѣдомости пишутъ, що зъ 100.000 основного капиталу, 1,400.000 частныхъ вкладокъ и 150.000 пожички не лишилося нѣчого! Всѣ грошѣ пôшли на сплату сфалшованыхъ векслѣвъ управителѣвъ банку. Головными виновниками показалися: бувшій директоръ Ив. Богдановъ, его братъ, мѣскій голова и теперѣшный директоръ, Зуєвичь.

Въ виду рôжныхъ донесень, заявляє Journal Petersbourg, що межи правительствомъ россійскимъ а кабинетомъ Глядстона панують якъ найлучшй ôтношеня, дякувати котрымъ обѣ державы працюютъ въ середнôй Азіи около убезпеченя и розвою своихъ интересôвъ, а то безъ всякихъ пôдозрѣвань або якихъ небудь взаимныхъ рекриминацій.

Министеръ справъ заграничныхъ Гирсъ выѣхавъ сими днями за границю. Єго буде тымчасомъ заступати Влангали. Гирсъ выѣздитъ до полуденнои Франціи ôтвѣдати свою родину. Чи по дорозѣ буде мати сповнити яку мисію политичну, побачимъ зъ того, чи где задержится и съ кимъ буде конферувати.

Нѣмеччина. Мы вже донесли о ôткрытю пруского сойму. Зъ мови троновои, котру цѣсарь Вильгельмъ при сѣй случайности ôтчитавъ, пôднести треба отъ якй важнѣйшй точки. Згадавши про користный розвôй промыслу и добрый результатъ сегорôчныхъ жнивъ и пôднѣсши съ натискомъ наглячу потребу новыхъ податкôвъ посередныхъ а заразомъ и наглячу справу звôльненя клясъ бѣднѣйшихъ ôтъ тяжкого гнету клясового податку (котре звôльненье цѣсарь Вильгельмъ яко свое выразне бажанье поставивъ), заповѣвши предложенье дотычныхъ уставъ, порушивъ король прускій гдеякй поменшй справы, якъ будову новыхъ желѣзниць и одного каналу, лѣпшу организацію администраціи и усуненье недостаткôвъ при екзекуціяхъ движимого майна. Слова дотычачй куріи римскои и ôтносинъ Нѣмеччины до другихъ державъ подаемо дословно: „Поновне навязанье дипльоматичныхъ зношень съ римскою куріею причинилося до утреваленя пріязныхъ ôтносинъ съ верховникомъ католицкои церкви; надѣючись, що згôдливе успособленье, въ котрôмъ мое правительство не перестає тревати, буде и на дальше користно вплывати на нашй церковно-политичнй справы, правительство мое не перестає старатись о се, щобы опираючись на существуючихъ законахъ и на удѣленыхъ єму повномочіяхъ, увзглядняти на поли церковнôмъ якъ найбôльше потребы моихъ католицкихъ пôдданыхъ, о кôлько се лишь безъ нарушеня загальныхъ интересôвъ державы и народа статись може. Съ особливою пріятностею можу освѣдчити, що ôтносины Нѣмеччины съ всѣми державами управняютъ до пересвѣдченя, що маемо на довгій часъ забезпеченй благодати мира."

Бесѣда ся не богато рôжнится ôтъ попередныхъ „троновыхъ" промовъ. Въ Ватиканѣ зробивъ дуже добре вражѣнье уступъ дотыкаючій ôтносинъ съ куріею. Круги биржевй хапаются, якъ звычайно, жадно слôвъ о „забезпеченôмъ мирѣ европейскôмъ". Дел. Пленеръ навязавъ навѣть въ делегаціи австрійскôй до сихъ слôвъ свое остереженье для провôдникôвъ заграничнои политики Австріи, щобы политика ся „не дражнила" (се его власне слово). Розумѣєсь, що будовы желѣзниць и фортификацій въ Россіи ведутся лише „для забезпеченя мира". Si vis pacem — para bellum.

Соймъ прускій выбравъ консерватиста Келлера президентомъ, клерикала (зъ партіи центра) Германа першимъ вицепрезидентомъ, а либерала Бенду другимъ вицепрезидентомъ.

Франція. Радикальнй послы французскои палаты послôвъ выступили сего тыждня съ цѣлымъ рядомъ внесень, котрй мали на цѣли обалити конкордатъ въ Франціи, котрый еще якй-такй надає права духовеньству французскому, пôддати церковь выключно пôдъ власть державну, зъ епископôвъ зробити урядникôвъ пôдлеглыхъ министрови просвѣты, зменшити епископамъ пенсіи и т. д. Радикалы не вдоволяются самою пярляментарною акціею, але и скликуютъ еще публичнй зборы и ухвалюютъ резолюціи въ родѣ такои, щобы костелъ Серця Исусового на Мон-Мартръ сконфискувати для державы и призначити его на иншу цѣль. Радикальный посолъ Жиль Рошь поставивъ бувъ въ парляментѣ при дебатѣ буджетовôй цѣлый рядъ внесень. Ôнъ зажадавъ, щобы кардиналамъ, архіепископамъ и епископамъ знижити пенсію: архіепископамъ зъ 45.000 фр. на 15.000 фр., зменшити число архіепископôвъ зъ 18 на 10, а епископôвъ зъ 69 на 50. Тымъ бôльше жадає Рошь тыхъ мѣръ, бо оплачуванй державою епископы бунтуются противъ републики, противъ ôтчинѣ и противъ демократіи и загального голосованя. Внесеня Жиль Роша вправдѣ не перейшли въ палатѣ, але се гôдне уваги, що звычайно не ставало до бôльшости за его внесенями лишь 8 до 20 голосôвъ. Мимо того на внесенье комисіи буджетовои и за згодою правительства окроено въ кôлькохъ позиціяхъ буджетъ на цѣли духовнй.

Америка. Важнй вѣсти доходятъ зъ „Сполученыхъ державъ". Ôтбулися тамъ теперь власне новй выборы и симъ разомъ побѣдили демократы (противъ републиканцѣвъ). Не те важне для насъ, котра партія побѣдила, але те, що побѣдившй демократы приступали до сихъ выборôвъ съ окликомъ „вольна торговля" (libre trade). Доси спиняли великй цла американьскй (о много бôльшй ôтъ всѣхъ европейскихъ, не выключаючи россійскихъ) експортъ зъ пôвнôчно-американьскихъ „Сполученыхъ державъ (станôвъ)", а мимо того продукты американьскй опановували торги европейскй. Коли сторонництво демократичне переведе свою програму въ практицѣ, то може се мати дуже великій, некористный вплывъ на торговлю европейску.

НОВИНКИ.

— **Ревизіи и арештованя во Львовѣ**. Въ четверъ, 16 л. с. м. ôтбула полиція кôлька ревизій у особъ пôдозрѣныхъ о агитаціи соціялистичнй. У братôвъ Сосновскихъ (шкляря и лякерника) при ул. Чарнецкого знайдено на стрыху 200 примѣрникôвъ заказаныхъ друкôвъ и пушку зъ експльодуючими кулями. Сосновскихъ арештовано. Потôмъ переведено ревизію у шевця Драбика, але знайдено и забрано на полицію у него лишь: портретъ Крашевского, альфабетъ для глухонѣмыхъ, томъ новель Сѣнкевича и „Сила и Матерія" Бихнера. Рôвночасно ôтбулася такожь ревизія у кôлькохъ академикôвъ зъ Королевства Польского.

— **Рускій народный театръ**, пôдъ дирекціею п. И. Биберовича, опускає вже Львôвъ и удаєся до Станиславова. На послѣдне представленье во Львовѣ дана була першій разъ трагедія Корн. Устыяновича „Ярополкъ I". На теперь скажемъ лишь въ загалѣ, що трагедія та загально подобалася численно зôбранôй публицѣ. Автора кôлька разъ выкликувано и витано грôмкими оплесками. Въ загалѣ нашому театрови не зле повелося сего року во Львовѣ. Бували представленя, на котрыхъ було мало гостей, але були и такй, на котрыхъ саля була биткомъ повна; се послѣдне бувало на представленяхъ штукъ оригинальныхъ рускихъ, незвѣстныхъ львôвскôй публицѣ, поставленыхъ першій разъ на сцену. Тое повинно послужити яко наука для нашого театру, що поводженье его зависитъ ôтъ взбогачуваня свого репертоару що-разъ новыми оригинальными штуками. Треба признати, що пôдчасъ сегорôчного побыту во Львовѣ театръ нашъ завдавъ собѣ великого труду, бо представивъ доволѣ новыхъ и трудныхъ штукъ, якъ „Федько Острожскій" Ом. Огоновского, „Ярополкъ I." К. Устыяновича, „Пентелей Трубка" „Мандаторъ", и Яношь Иштенгази", Дан. Млаки. Заслуга тутъ була дирекціи, режисера п. Грыневецкого и наконець всѣхъ артистôвъ и артистокъ нашои сцены, котрымъ належится повне признанье за ихъ вытревалу працю для нашои сцены. Театръ нашъ опускає Львôвъ съ пересвѣдченьемъ, що сповнивъ тутъ свою задачу, на скôлько его силъ могло стати, и що Львовяне умѣли оцѣнити его труды. При выѣздѣ жь театру на провинцію, поручаемъ его щирымъ взглядамъ рускои публики, тымъ бôльше, що она буде могла запôзнатися съ тыми оригинальными штуками, котрй були данй во Львовѣ. Въ Станиславовѣ ôтбудеся вже сеи недѣлѣ въ сали театральнôй перше представленье. Даный буде мельодраматъ „Назарь Стодоля" Т. Шевченка, а на закôнченье ôтопѣває хоръ славне „Завѣщанье" Шевченка, композиціи Вербицкого.

— **Выбôръ о. Корнила Мандычевского**, руского пароха въ Надвôрнѣ на презеса рады повѣтовои, потвердивъ цѣсарь найвысшимъ постановленьемъ зъ д. 3 падолиста с. р.

— **Батькôвщины** ч. 22 сконфискувала, якъ звычайно, ц. к. прокураторія державна.

— **О. Тома Пôдсоньскій**, приходникъ въ Колодѣевцѣ, скалатского деканату, обходивъ сими днями 50-лѣтну рôчницю свого священьства въ крузѣ родины, другôвъ и знакомыхъ. Всч. ювилятъ родився въ 1806 р. а рукоположеный въ 1832 р.

— **Въ справѣ посвященя новои церкви въ Скалѣ** одержуемъ слѣдуючу допись: Дня 4 л. падолиста с. р. ôтбулося торжественне посвященье новопостроенои церкви въ Скалѣ. Актъ посвященя совершивъ Впр. еп. Сильвестеръ съ Впр. оо. крыл. Костекомъ и Величкомъ при асистѣ численного священьства. На вѣсть о пріѣздѣ Преосв. епископа приспѣло на торжество освященя кôлька тысячь побожного народа навѣть зъ подальшихъ сторôнъ. Такожь цѣла достойна родина гр. Голуховскихъ, коляторôвъ въ Скалѣ, и значна часть рускои и польскои такъ духовнои якъ и мирскои интелигенціи мѣсцевои и зъ окрестности участвувала при цѣлôмъ обходѣ. По сповненôмъ актѣ освященя, ôтправилася соборна служба божа. Свѣтлôсть нашого обряду, пôднесена вже прекраснымъ спѣвомъ хоральнымъ мѣщанъ скальскихъ, котрыхъ многозаслуженый п. Гавріилъ Горецкій передъ 2 роками спѣву нотного выучивъ, зробила на всѣхъ присутныхъ глубоке враженье. — При кôнци богослуженя Впр. о. Келестинъ Костецкій, приходникъ Скалы, выголосивъ краснорѣчиво выразы подяки всѣмъ добродѣямъ церкви скальскои, передовсѣмъ же Єи Ексц. графинѣ Голуховскôй и Высокоп. гр. Агенорови Голуховскому, ординатови на Скалѣ и всѣмъ иншимъ членамъ сеи достойнои родины, котра радою и щедрыми дарами, такъ въ частѣйшихъ значныхъ сумахъ грошевыхъ якъ такожь и въ матеріялѣ много допомогла взнести сю величаву будову. Честь и слава сѣй достойнôй родинѣ за тй доказы приклонности для руского обряду и церкви. — По промовѣ Впр. о. Костецкого ôтчитавъ Впр. о. крыл. Костекъ сѣмь похвальныхъ листôвъ ôтъ Впреосв. митрополита, въ котрыхъ Тойже знаменитшимъ добродѣямъ мѣсцевымъ за усердность ихъ при будовѣ новои церкви въ Скалѣ высказує свое узнанье и удѣляє архіерейске благословенье. — Церковь збудована хорошо въ стилю византійскôмъ съ трема копулами; вся бляхою крыта и справдѣ своєю структурою и обемомъ може рôвнатися нашимъ найкрасшимъ церквамъ. Вартôсть еи доходитъ 53 тысячь зр., парохіянъ же коштує готовыми грôшми лишь 13 тысячь зр. а. в. Моральнымъ моторомъ взнесеня сеи церкви бувъ Впр. о. Келестинъ Костецкій, котрого щирымъ и неутомимымъ заходамъ завдячити належитъ, що рускй мѣщане въ Скалѣ пôднесенй въ моральности, интелигенціи и добробытѣ вскорѣ перенялись гадкою взнести сю памяткову будову, котра о ихъ щирôй любвѣ и привязаню до своеи церкви и обряду черезъ многй столѣтя свѣдчити буде.

— **На засѣданю выдѣлу фильософичного академіи наукъ въ Краковѣ** рѣшивъ выдѣлъ переслати зарядови академіи съ прихильною оцѣнкою першій выпускъ Словаря проф. Евг. Желехôвского и поручити зарядови, щобы удѣливъ на выданье того твору грошеву помôчь, на кôлько фонды академіи позволятъ.

— **На засѣданю товариства природничого, имени Коперника**, ôтбутôмъ дня 15 с. м., предсѣдатель товариства проф. дръ Радзишевскій завѣдомивъ зôбраныхъ членôвъ о доносимôмъ ôткрытю дра Ивана Горбачевского „о добуваню дорогою синтетичною квасу мочевого". Дръ Радзишевскій пояснивъ, що тое ôткрытье есть великои важности въ физіольогіи.

— **„Одесскій Вѣстникъ"** зъ 3 (15) с. м. посвятивъ вступну статю нашимъ статіямъ „Политика шовинизму" и годится съ нашими выводами.

— **Въ Кишиневѣ** дня 6 лат. падолиста дане було въ театрѣ аматорске представленье въ украиньскôмъ языцѣ въ доходъ бѣдныхъ ученикôвъ мужескои прогимназіи. Ôтограна була комедія Квѣтки Основяненка „Шельменко деньщикъ". Якъ пишутъ зъ Кишинева до „Одесского Вѣстника" представленье выпало дуже хорошо.

Въ справѣ могилы Тараса Шевченка. Редакція „Зарѣ" въ Кіевѣ принялася збирати складки на реставрацію могилы Т. Шевченка. Жертвы буде принимати до 15 (27) марта 1883 р. До збираня складокъ заохотивъ редакцію „Зарѣ" якійсь украиньскій патріотъ, присылаючи на початокъ 10 рублѣвъ. Въ письмѣ до редакціи пише ôнъ такъ: „П. Чалый въ своѣй недавно выданôй книзѣ („Жизнь и произведенія Т. Г. Шевченка") перечисляє тыхъ 8 точокъ, въ котрй унято проекты рôжныхъ способôвъ звеличаня памяти великого поета, на зôбраню почитателѣвъ поета въ Петербурзѣ въ день его смерти дня 26 лютого 1861 р. Тй точки суть: 1) Поховати тѣло поета на березѣ Днѣпра. 2) Поставити на могилѣ Шевченка памятникъ. 3) Заложити народну школу имени Шевченка. 4) Удержувати одного або кôлькохъ стипендистôвъ зъ университетахъ: кіевскôмъ, харкôвскôмъ, въ одескôмъ и въ академіи штукъ. 5) Выдати его творы. 6) Вызначити премію за найлучшу житьепись поета въ украиньскôмъ языцѣ и за найлучшій розбôръ его творôвъ. 7) Помагати его родинѣ. 8) Звиджувати що року его могилу". Зъ всѣхъ тыхъ точокъ переведено доси вповнѣ лишь 1 шу, бо поховано поета надъ Днѣпромъ, а почасти и 5-ту, бо выдано его творы въ Петербурзѣ и въ Празѣ. Прочй точки остали доси не сповненй. На порядку дневнôмъ стоитъ теперь 2-га точка: поставити поетови памятникъ и привести до ладу его могилу.

— **Янъ Матейко противъ жидôвъ.** Мы вже доносили, що славный маляръ краковскій, Матейко, ôткрываючи рôкъ шкôльный яко директоръ школы штукъ красныхъ, повитавъ дуже непривѣтно ученикôвъ жидôвъ. Въ дописяхъ зъ Кракова до варшавскихъ газетъ довѣдуемось, якъ то було. Матейко въ своѣй промовѣ звертаючися до жидôвъ-студентôвъ, котрыхъ есть кôлька въ школѣ штукъ красныхъ, пôднѣсъ замѣтно голосъ и бôльше менше такъ сказавъ: „А вамъ, ученикамъ Євреямъ (Hebrejczykom) кажу, що єсли вы учитеся штуки малярскои лишь для спекуляціи, а не почуваетеся до обовязкôвъ своихъ для ôтчины и краю, то радше забирайтеся тамъ, где почутя такихъ обовязкôвъ не потрѣбно!". Длячого Матейко такъ повитавъ кôлькохъ жидôвъ студентôвъ своеи школы, на те нѣгде не знаходимъ выясненя. Здаєся, що Матейко говоривъ зъ власного довѣду.

— **Антисемитскй проявы** Въ Вѣдни на загальнôмъ зборѣ студентôвъ политехники при выборѣ предсѣдателя товариства двѣ партіи, одна либерально-нѣмецка а друга германьско-антисемитска, такъ завзято выступили противъ себе, що комисарь полиціи мусѣвъ збôръ розвязати.

— **Именованя**. Айталь Лукашевичь, кандидатъ нотаріяльный въ Городенцѣ, именованый нотаремъ въ Солотвинѣ.

— **Въ Сераєвѣ** ôтъ 1-го грудня буде отворена семинарія духовна гр. вост. обряду. На першій рôкъ мае бути принятыхъ 12 питомцѣвъ, укôнчившихъ 15 лѣтъ и четверту нормальну клясу!

— **Подяка.** Достохв. „Общому рôльнично-кредитовому Заведеню" во Львовѣ складає за удѣленье въ 1881 р. 25 зр. а въ 1882 р. 50 зр. а. в. сердечну подяку — *Выдѣлъ рускои Бурсы въ Бережанахъ.*

На дѣвоче воспиталище чч. Василіянокъ во Львовѣ приславъ на нашй руки о. Дорожиньскій зъ Волцнева 10 зр., а именно: 2 зр. ôтъ себе, 4 зр. ôтъ громады Волцнева а 4 зр. ôтъ громады Деменки лѣсної.

— **Въ россійскôмъ журналѣ „Русская Старина"** появилися записки Муравева о повстаню польскôмъ въ 1863 р. Муравєвъ въ своихъ запискахъ немовь оправдуєсь зъ чиненыхъ єму загально Поляками закидôвъ о жорстокости.

— **Готфридъ Кинкель,** славный нѣмецкій поетъ и новелистъ умеръ въ Цириху. Покôйный въ 1848 р. бравъ участь въ революціи, за що засудженый бувъ на доживотну вязницю въ твердинѣ въ Шпандавъ, зъ ôтки одинъ студентъ помôгъ єму утечи. Кинкель удався до Англіи. Въ кôлька лѣтъ покликано его на катедру нѣмецкого языка и литературы въ университетѣ въ Лондонѣ. Въ 1866 р. дано єму катедру исторіи штуки и археольогіи въ политехницѣ въ Цириху, где пробувавъ до смерти.

— **(Дрôбнй вѣсти.)** Въ четверъ ôтбулося въ Успеньскôй церквѣ въ Львовѣ вѣнчанье дра правъ Льва Павенцкого, урядника руского банку во Львовѣ, съ п-ою Евгеніею Огоновского, дочкою проф. универс. дра Омеляна Огоновского. — П. Паславскій, проф. гимназ. въ Дрогобычи повѣнчався съ п-ою Ольгою Чайковскою, дочкою о. Юліяна Чайковского зъ Городища коло Самбора. — Дня 9 (21) с. м. ôтбудеся въ Болеховѣ вѣнчанье дра Ем. Савицкого, проф. рускои гимназіи во Львовѣ, съ п-ою Яворскою, сиротою по уряднику. — Сими днями ôтбудеся въ Мостахъ великихъ вѣнчанье дра Ем. Калитовского, проф. рускои гимназіи во Львовѣ, съ п. Софіею Дѣдицкою, донькою тамошного приходника. — Намѣстникъ гр. Потоцкій выѣхавъ до Варшавы на вѣнчанье свого сына Романа съ гр. Потоцкою, дочкою гр. Стан. Потоцкого. О. Мих. Глѣбовицкій зъ Бережанъ выѣхавъ такожь до Варшавы на вѣнчанье свого будучого колятора.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Руске товариство господарско-промыслове въ Станиславовѣ.** Зарядъ ôтбувъ дальшй засѣданя въ дни 18 и 28 жовтня. Зарядъ згодився съ подякою на предложеня о. Л. В., о. И. Г. и п. А. Г., котрй

заявили охоту мати ôтчиты по селахъ. О. Т. Петровичь зъ Москалѣвки ôтнѣсся до заряду въ справѣ заложеня торговлѣ мѣшаныхъ товарôвъ въ Коссовѣ и закупна быка розплодового для села Москалѣвки. Зарядъ поручивъ о. Петровскому приготовити поле до завязаня филіи товариства въ Коссовѣ и господарско-промыслового кружка въ Москалѣвцѣ и доперва тогды приступити до намѣреного дѣла. Чоловѣка до заложеня торговлѣ зарядъ може выслати. При тôй случайности рѣшивъ зарядъ удатись до краєвыхъ властителѣвъ заводôвъ рогатои худобы, щобы при помочи властителѣвъ въ першôй линіи краєва ôтповѣдна худоба була ужита до розширеня лучшои худобы въ якъ найширшй круги. Цѣнный въ тôмъ взглядѣ матеріялъ подавъ о. И. Тиховичь зъ Бортникъ именно о худобѣ зъ звѣстного ôтъ давна скарбу Товмацкого. Громадѣ Москалѣвка зарядъ предложивъ закупити за 140 зр. 16-мѣсячного быка мѣшанця „мирцталеръ-бернъ". — Дальше зарядъ удався до лучшихъ фабрикъ машинъ съ предложеньемъ, щобы схотѣли бути помôчными при ширеню машинъ мѣжь членами товариства, опускаючи на цѣнѣ. Зарядъ отже буде посередникомъ для членôвъ при закупнѣ машинъ и то за дешевшу цѣну. Сталого проценту опущеного нема; але чимъ бôльше буде замовлень, тымъ бôльшій буде опустъ. — Зарядъ напечатавъ инструкціи для агентуръ, котрй высылаєся кождому, кто зголосится. До теперь зголосилося 12: въ Печенѣжинѣ, Перегиньску, Товстôмъ, Рогатынѣ, Тартаковѣ, Лôмнѣ, Краснôй, Сокали, Озерянахъ, Рожнѣтовѣ, Богородчанахъ и Ожидовѣ. — На предложенье о. І. Шмериковского, щобы розвѣдуватися по цѣлôмъ нашôмъ краю о цѣнахъ всякихъ артикулôвъ и въ газетѣ оповѣщувати, помѣщено тоє пытанье въ инструкціи для агентуръ съ прошеньемъ, щобы подавати цѣны що двѣ недѣлѣ. — Зарядъ принявъ до вѣдомости заявленье Заг. рôльничо-кредитового заведеня во Львовѣ, що оно прійде въ помôчь товариству при закладаню крамниць, именно буде давати пожички загипотекованй на сплату на чотыри роки; зарядъ удався до заведеня съ запытаньемъ, якй дасть улекшеня процентовй для такихъ пожичокъ. Зарядъ рѣшивъ найдальше съ новымъ рокомъ 1883 ôткрыти торговлю, а то єслибы на разѣ не узбиралися потрѣбнй фонды, бодай съ насѣньемъ, а потому розширити єи и на знаряды господарскй, свѣчки, выробы домашного промыслу и всякй мѣшанй товары. — Незалогоджене еще прошенье п. Григ. Бѣлика зъ Старомѣщины, котрый хоче отворити крамницю мѣшаныхъ товарôвъ.

— Банкъ „Славія". *Дѣятельнôсть и грошева фреквенція за мѣсяць липець, серпень и вересень 1882.* Въ протягу того часу заключено въ всѣхъ секціяхъ убезпечень (I—IV) на житье и огневôй, новыхъ убезпеченій разомъ 24.793 на капиталъ зр. 27,658.383·07 кр., зъ котрыхъ премія и побôчнй належитости выносятъ зр. 546.377·97 кр. Вынагороджень за шкоды выплачено въ тôмъ періодѣ въ всѣхъ секціяхъ разомъ съ шкодами градовыми зр. 258.324·07 кр. Въ протягу тыхъ трехъ мѣсяцѣвъ ульоковано часть капиталу, именно: зр. 220.746·15 кр. въ ческо-моравскихъ и галицкихъ касахъ заличковыхъ, а зр. 646.292 92 кр. на гипотекахъ. Грошева фреквенція въ центральнôй касѣ за той часъ выноситъ 1,585.063 зр. 52 кр. Пожарными сикавками обдѣлено 7 громадъ въ Чехахъ, одну въ Моравіи, одну въ Краинѣ и одну на Уграхъ. Ôтъ 1 сѣчня до 30 вересня 1882 заключено въ всѣхъ секціяхъ новыхъ убезпеченій 64,161 на капиталъ зр. 61,623.410·88 кр., за премію и побôчнй належитости зр. 1,379.918·40 кр. и выплачено въ протягу того часу вынагороджень за понесенй страты въ всѣхъ секціяхъ зр. 571.182·70 кр.

Автономичне стоваришенье для забезпеченя доходôвъ и пенсій для рôльникôвъ, ремѣсникôвъ, урядникôвъ и т. п. тѣшится що-разъ бôльшимъ взятьемъ у публики и чимъ разъ бôльше проникає тою мыслею, а важнôсть того рода убезпеченій єсть узнаною въ всѣхъ верствахъ суспôльности. Зголосилося до кôнця вересня 1882 вже 601 членôвъ, субскрибованй вкладки досягли зр. 435.298, — а забезпеченй доходы и пенсіи зр. 107.016·73 кр.

Пенсійный звязокъ заступникôвъ числивъ до 30 вересня 1882 р., 3864 участникôвъ, а фондъ пенсійный досягнувъ высокости зр. 27.022·59 кр. въ готôвцѣ и ефектахъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Испытъ конкурсовый дня 10 и 11 жовтня выдержали оо.. Ив. Валявскій, Ив. Охримовичь, Ив. Воляньскій, Владисл. Юзычиньскій, Ем. Петровичь, Володим. Колянковскій, Ник. Кумановскій, Алекс. Юрикъ, Вас. Мотюкъ, Ив. Сподарикъ, Ив. Калиньскій, Ант. Оноферко, Дом. Бородайкевичь, Иляр. Пачовскій, Ив. Чировскій, Ник. Смалько, Мих. Садовскій, Теоф. Яворовскій, Ем. Каратницкій, Ив. Твардієвичь, Лука Яримовичь, Волод. Леонтовичь, Діон. Еліясевичь, Мих. Скородиньскій, Теод. Величковскій, Григ. Воєвôдка, Мих. Бачиньскій, Евг. Гузаръ.

Каноничну институцію получили оо.: 1) Кирилъ Левицкій зъ Рѣпнева на пар. Вербôвъ, дек. пôдгаєцкого; 2) Іос. Харжевскій зъ Акрешоръ на пар. Сопôвъ дек. пѣстыньского.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Лонгинъ Балицкій зъ Сопова на завѣд. въ Акрешорахъ; 2) Юл. Габрусевичь съ Вербова на кап. Махнôвцѣ.

Завôзваный до каноничнои институціи о. Мих. Шведзицкій на пар. Мшана дек. городецкого.

Деканомъ перегиньскимъ на мѣсце увôльненого о. Ник. Кобрыньского зъ Ценявы именованый о. Левъ Левицкій зъ Янôвки.

Въ пропозицію принятй: І. на Давидкôвцѣ, дек. скальского одинъ о. Володим. Позняньскій. ІІ. на Ляцке велике, дек. золочѣвского оо.: 1) Пав. Бачиньскій, кап. зъ Красного; 2) Стеф. Стисловскій завѣд. зъ Ляцкого; 3) Левъ Авдыковичь, сотр. зъ Товстого; въ списѣ: 4) Мих. Величко сотр. зъ Книгиничь; 5) Ив. Малиновскій завѣд. Вишнѣвчика; 6) Леонардъ Харламповичь, холмчакъ, учитель народный въ Колтовѣ.

(Надôслане.)

Всѣхъ наукъ лѣкарскихъ

Дръ А. Свистунъ

въ Тернополи

ôтъ 1-ого падолиста с. р.

мешкаε при улици Костельнôй, дôмъ Г. Гольды ч. 1964. (2—4)

— **Жертвы на руску бурсу въ Тернополи** вплынувшй въ мѣсяци жовтню 1882 р.: Доплаты за питомцѣвъ Бурсы принесли 42 зр. Дальше зложили Вп. оо. и пп. яко члены: о. П. Бѣлиньскій 3 зр., о. Ст. Бѣлиньскій 2 зр., п. дръ В. Лучаковскій 3 зр., о. М. Павликъ 3 зр., о. Е. Лисинецкій 3 зр., о. А. Ганкевичь 3 зр. 50 кр., п. Е. Крвавичь 3 зр., п. Ал. Барвѣньскій 2 зр., о. Н. Лужницкій 3 зр., п. С. Загайко 3 зр., п. Г. Гецѣвъ 1 зр., п. Г. Коморовскій 3 зр., п. Т. Логиньскій 2 зр., п. Л. Шеховичь 3 зр., о. С. Навроцкій 2 зр., о. Я. Малишевскій 3 зр. Одноразовый датокъ жертвувавъ о. А. Ганкевичь въ квотѣ 1 зр. 50 кр. — Натураліями: Зъ доплатъ 2 кôрцѣ бараболѣ; п. С. Галь жертвувавъ 100 фт. муки пшеничнои. — Дякуючи щедрымъ П. Т. Дателямъ за сй датки и жертвы Выдѣлъ тернопôльскои Бурсы проситъ всѣхъ доброжелаючихъ людей, щобы занялися збираньемъ натуралій и присылали ихъ для Бурсы. И найлекшій датокъ буде для Бурсы пожеланымъ. Не скупѣтъ же Впов. Патріоты тыхъ даткôвъ и свого труду. Вамъ тоє не зробитъ чувствительнои рôжницѣ, а Бурсѣ поможеся много. — Ôтъ Выдѣлу рускои Бурсы. Въ Тернополи дня 1 падолиста 1882. — *Дръ В. Лучаковскій.*

Курсъ львôвскій зъ дня 17. л. листопада 1882.

безъ текучого куп. безъ купону	платятъ р. кр.	жадаютъ р. кр.
	автр. валютою	
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	308 50	311 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 50	171 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	305 —	309 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 80	99 —
„ „ „ по 4% ав.	90 25	91 75
„ „ „ по 5% ав. період.	97 80	99 —
Банку гип. галиц 6% ав.	101 25	102 25
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 50	102 —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 25	100 25
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 44	9 54
Пôвимперіялъ	9 73	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ „ паперовый	1 17	1 18½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 30	58 85
Серебро	— —	— —

ОБЩЕ РÔЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купує и продає Листы Довговй точно пôсля дневного курсу, **есконтує** купоны тыхже льосôвъ, якъ и купоны ефектôвъ державныхъ навѣть передъ речинцемъ, есконтує векслѣ и удѣляє пожички и задатки на гипотеку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРІЙМАЄ

ГРОШЕВЙ ВКЛАДКИ:

а) на **книжки щадничй** по 6%,

б) на **текучій рахунокъ** (conto currente)

за 30-дневнымъ выповѣдженьемъ 6%, (10—?)
за 14 „ „ 5%,
за 3 „ „ 4%.

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на І-ôмъ поверсѣ.

„МЕРТВЙ ДУШѢ"

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва" (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" и въ книгарни Ставропигійскôй.

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 18.

поручає

великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ также ордерôвъ котиліоновыхъ.

Выконує карты визитовй, сотку по 40 кр. (7—10)

ЦѢННИКЪ.

2 ТОРГОВЛЯ (1—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

залагоджує ласкавй замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляє желѣзницею франко до послѣднои стаціи.

Чоколяда.

Вѣденьска ванилева . . . . 1·60
Іордана (зъ Боденбахъ) . . . 1·80
Сухарда (Швайцарска) . . . 2·80
Какавъ въ порошку (безъ олѣю)
въ пушкахъ по ½ кильо . —·35
Какавъ въ зернахъ . . . . 1·60

Цукорки.

Rocks & Drops . . . . . . 1·44
Мятовй . . . . 1·44
Гофа солодовй пак. . . . . —·10
„ „ въ мѣшочкахъ 15 и 30 кр.
„ екстракту солодов. слоикъ 1.—
„ пиво солодове . . . . —·60

Овочѣ смаженй и кандизованй.

Циката италійска смаж., мягка 2.—
Шкôрки помаранчевй . . . 1·60

Виноградъ зъ Феславъ въ порѣ щоденно свѣжй.

Мароны тирольскй, великй . —·40

Овочѣ полудневй.

Розинки Малъга десеровй . 1·80
„ султаньскй безъ кôстокъ —·80
„ великй съ кôстк. (Eleme) —·72
„ чорнй зантійскй . . . —·56
Фиги султаньскй найлучшй . 1·12
въ вѣнкахъ . . . . —·48
Дактилѣ александрійскй) до 1·20
„ мароканьскй) поры —·—
Мигдалы въ лупахъ à la prences 2.50
„ солодкй (Bacri) . . 1·28
„ гôркй . . . . . 1·60
Орѣхи сицилійскй округлй . —·64
„ товченй (зернята) . 1·37
„ американьскй . . . —·64
Сливки угорскй . . . . . —·48
„ оббиранй прувельки . 1·—

ПОВИЛА

угорскй знаменитй . . . . —·40

Помаранчѣ и Цитрины.

Въ Мельбурнѣ 1881. — І Нагорода — Срѣбный медаль.

Предметы граючй

4—200 кавалкôвъ; съ окрасами або безъ нихъ, мандолины, бубникы, дзвôнки, кастанеты, небеснй голосы, гра на арфѣ и т. д.

Коробки граючй

2—16 кавалкôвъ; дальше несесерки, поставки на цигара, швайцарскй домки, альбумы на фотографіи, приряды до писаня, коробки на рукавички, тягарки на листы, вазы на цвѣты, табакирки, столички, фляшки, склянки, портмонетки, стôльчики и т. д., все съ музикою. Все найновѣйше и найôтличнѣйше поручає

I. H. Heller, Bern (Schweiz).

☞ Тôлько прямй замовленя ручатъ за правдивôсть; илюстрованй цѣнники высылаются franco.

100 найкрасшихъ выробôвъ, въ вартости 20.000 франкôвъ роздаются межи купуючихъ граючй предметы ôтъ падолиста с. р. до 30 цвѣтня 1883 яко премій.

(1—4)

Вдова по священику

шукає мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительниця дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **М. С. К. poste restante Надвôрна.** (4—10)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье

ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. **Головна выграна** въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючй выгранй:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнй списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (3—16)

☞ **Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.** ☜

Во Львовѣ льосы набути можна въ гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитовоземскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.

А. ШТАЙНЪ

Дентистъ-лѣкарь зъ Вѣдня

осѣвъ на постоянне

въ Тернополи.

Лѣчитъ всякй слабости устъ и зубôвъ. Операціи, пльомбованя, чищеня зубôвъ, вправлюванье штучныхъ зубôвъ и щокъ залагоджує якъ найлучше и найделѣкатнѣйше. (1—?)

Угорскй вина

бѣлй и червонй, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ также власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmán)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

☞ *Пробна скриня съ 12 фляшками* по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (6—25)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 87. Львôвъ, Середа 10 (22) листопада 1882. Рочникъ III.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ	8 зр.
на пôвъ року	4 зр.
на чверть року	2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	12 зр.
на пôвъ року	6 зр.
на чверть року	3 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	зр. 5·—
на пôвъ року	зр. 2·50
на чверть року	зр 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ	8 рубл.
на пôвъ року	4 рубл.
на чверть року	2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 рубл.
на четверть року	3 рубл.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	10 зр.
на пôвъ року	5 зр.
на чверть року	2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на цѣлый рôкъ	14 зр.
на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ	6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Уваги надъ посольскимъ справозданьемъ гр. Войтѣха Дѣдушицкого.

(Дальше.)

Въ дальшôй своѣй промовѣ переходитъ гр. Дѣдушицкій до краковскои партіи т. зв. Станчиковъ. Програма сеи партіи, якъ мы вже писали недавно, есть безперечно найбôльше ясно поставленою зъ всѣхъ програмъ польскихъ партій. Ось три головнѝ основы тои програмы: „стояти при языцѣ польскôмъ, засадахъ консервативныхъ и традиціи католицкôй.“ Исповѣдники тои партіи, якъ каже съ досадою пос. гр. В. Дѣдушицкій, задумали „пересвѣдчити можныхъ тои землѣ, що интелигентнѝ Поляки можутъ статися елементомъ суспôльного ладу, що на нихъ безпечнѣйше, нѣжь на кôмъ иншôмъ, можутъ опертися престолы... А за свои численнѝ услуги надѣются приклонники сеи партіи, що дôстанутъ въ свои руки власть, а якъ лишь будутъ еи мати, тогды опануютъ край безъусловно, засудятъ на мовчанье и бездѣльнôсть тыхъ, що не подѣляютъ ихъ пересвѣдченъ, и выставивши высоко засаду карности, згнетутъ всякѝ анархичнѝ и революційнѝ норовы и порывы польскои шляхты и польскихъ мѣстъ, а желѣзною рукою урядовои силы обезсилятъ дальше ширенье суспôльнои ненависти и безъосновныхъ надѣй середъ люду... Въ той способъ опанує польска партія великѝ просторы давнои Польщѣ, буде поза ними держати вплывъ и силу, и такъ Поляки, а съ ними вразъ Польща, ôтограютъ знову велику ролю середъ исторіи живыхъ народôвъ. Поляки будутъ рядити Поляками, а Польща станеся могучою запорою противъ идей перевороту, невѣры, демократичнои и суспôльнои революціи Заходу и противъ всхôдного панславизму...“ Ось такими думками руководится краковска партія Станчиковъ! Пос. гр. В. Дѣдушицкій признає самъ, що „сю програму переведено дѣйстно въ Австріи почасти вже въ дѣло.“ Яке те переведенье, се бачимо наглядно на тыхъ всѣхъ правахъ и привилеяхъ, якими користуются у насъ Поляки. „Однакъ — якъ каже пос. гр. В. Д. — ся програма не числится зовсѣмъ съ историчною дѣйстностею и коли дôйде до свого верху, спровадитъ на Полякôвъ розчарованье и удары. Кто будує свою будучнôсть на тôмъ, що зможе служити можнымъ сеи землѣ а що миліонамъ слабшихъ накине безъусловно свою волю, сей не знає исторіи!“ Всѣ тѝ, высше указанѝ бажаня, надѣѣ и стремленя краковскои партіи, поясняє дальше гр. В. Дѣд., суть лише дитинячими мрѣями. Поляки не можутъ надѣятись такихъ превеликихъ уступствъ ôтъ правительства, бо „вдяка не есть честнотою у монарха; его обовязкомъ дбати про могучôсть своеи державы, а съ тымъ стараньемъ незгôдна жадна сентиментальна политика. Монархъ повиненъ ôтправити и найлучшого слугу, скоро не придасться ему вже на нѣнащо; ôнъ тяжко согрѣшитъ, если дасть дорости слузѣ въ силу, а если той слуга не есть репрезентантомъ свѣдомои волѣ народа, то лишь за ту цѣну остане при урядѣ, если буде повнити волю паньску безъ взгляду на еи наслѣдства для провинціи, зъ котрои выйшовъ. Суть хвилѣ, въ котрыхъ безвзглядно услужнѝ орудія суть найдогôднѣйшѝ для монарха и державы... Слуга, що вѣритъ лише въ урядову силу, буде наконецъ черезъ свого пана залишеный и упаде, — а коли упаде, подыбле въ долинѣ тôлько непріязнь або рôвнодушнôсть... Нѣчо не повздержитъ его упадку, ôнъ буде самъ здрухотаный, а вразъ съ нимъ буде здрухотаный и той прапоръ, якій ôнъ держитъ въ рукахъ...“

Показавши такій сумный выглядъ въ будучности для дотеперѣшнои политики польскои гр. Дѣдушицкій остерѣгає своихъ землякôвъ передъ наслѣдствами такои хибнои политики и взыває до поправы.

„Обовязкомъ краю — каже пос. В. Дѣдушицкій — спôзнати власну природу, заврѣти въ очи тымъ струямъ, якѝ нынѣ въ исторіи мусятъ вырынути на верхъ, и пôзнавши правду, статися свѣдомою силою, съ котрою мусятъ всѣ числитися“. Тутъ малює пос. В. Дѣдушицкій суспôльнôсть нашого краю, котру, пôсля него, складаютъ: польска шляхта, малочисленне польске мѣщаньство, руска интелигенція, простый людъ и жиды.

Польска шляхта — се верства доминуюча, се, можна сказати, едине прибѣжище, въ котромъ скупляеся и ворушится цѣла програма польскихъ шовинистôвъ. На чолѣ суспôльности стоитъ завсѣгды польска шляхта, съ давными традиціями, съ давною вѣрою, а такожь съ давными норовами, — хочь та шляхта тратитъ съ кождымъ рокомъ маетокъ, а проте и грунтъ пôдъ ногами. Ся шляхта завсѣгды склоняеся до тои оманы, що она сама одна становитъ нарôдъ, — а така омана погубна... Про польске мѣщаньство не ма що богато говорити; оно въ краю дуже нечисленне и хочь рвеся кермувати народною навою, але не має до того потрѣбныхъ силъ. Мѣщаньство моглобъ працювати для добра краю, але зъ однои стороны надто розбите само въ собѣ, а зъ другои стороны на силу пхаеся у ряды шляхты, забуваючи на свое власне становище. Жиды идутъ своимъ ходомъ. Доси уважаютъ они себе за гостей въ краю и за окремый нарôдъ. Приписы ихъ религіи не допускаютъ, щобы иншій нарôдъ зливався съ ними. Ôтраза до працѣ, а спрытъ торговельный спровадили на нихъ ненависть люду. Они все еще уживаютъ языка нѣмецкого, ихъ богатства множатся съ кождымъ днемъ. Они все идутъ за сильнѣйшимъ и за власною користею.

Яко елементъ, чужій польскôй суспôльности, представляє гр. Дѣдушицкій кромѣ жидôвъ такожь и руске духовеньство и самъ людъ. Руске духовеньство, поперте досыть численною интелигенціею, творитъ окремый таборъ народный. Убожше, але численнѣйше ôтъ шляхты, посѣдає незвычайну интелигенцію и сильну организацію, а остає въ чуднôй звязи съ людомъ, съ котрымъ его лучатъ обрядъ и домашный, народный языкъ. Для сего духовеньства являеся Польща нѣчимъ иншимъ, якъ шляхоцкою и езуитскою сваволею, Римъ накиненою властею, шляхта ôтступниками; будучнôсть бачитъ оно въ панславизмѣ (не панрусизмѣ), въ громадяньствѣ (въ повнôй самоуправѣ громадъ) и въ восточнôмъ обрядѣ.

О самôмъ людѣ высказуеся гр. Дѣдушицкій ось якъ: „Нашъ хлопъ доси темный и убогій, несвѣдомый своеи народности, богобоязливый, нѣкому не дає вѣры и слухає кождои власти. Тôлько пристрасть суспôльна, розбуджена интелигентными агитаторами, зможе его вырвати зъ апатіи; а тогды буде ôнъ якъ слѣпа сила дѣлати на чужу и свою шкоду.“ Представивши такъ рôжнороднѝ елемента нашого краю гр. Дѣдушицкій такъ озываеся: „ото нашъ край! Якъ довго въ тôмъ краю буде дотеперѣшне роздвоенье, такъ довго буде справдѣ тяжкимъ становище его представителѣвъ чи то въ парляментѣ, чи въ правительствѣ. Щобы мы були сильнѝ и щобы насъ пошановано, на се треба розбудити правдиву силу суспôльности. А сего не докажемо анѣ за одинъ день, анѣ за одинъ рôкъ, анѣ за одинъ десятокъ лѣтъ. Мы станемо доперва тогды сильными, коли тѝ рôжнороднѝ елемента, о котрыхъ я що ино згадавъ, сполучатся разомъ до згодливои працѣ для добра краю, коли вытворится у насъ суспôльнôсть, въ котрôй тѝ рôжнороднѝ елемента будутъ спôльно и самостôйно радити о добрѣ краю. — Якже жь се може статися? Чи черезъ приверненье того, що було? Чи черезъ обновленье выключного панованя шляхты и латиньского обряду, опертыхъ о сильну власть (правительственну?) Страшно слѣпымъ бувбы той, ктобы въ се повѣривъ, а коли шляхта и латиньске духовеньство въ се повѣрятъ, то мабуть тымъ тôлько пôдпишутъ для себе самыхъ засудъ смерти, а на довгій часъ спинятъ пôддвигненье народа зъ тяжкои недолѣ.“ „Суть конечности историчнѝ, котрыхъ нѣкто не ôтверне. Нѣкто не повздержитъ новочаснои демократіи въ еи походѣ; чи се намъ подобаеся чи нѣ, то она муситъ дôйти до своеи цѣли далекои. О тôмъ свѣдчитъ трехсотлѣтна исторія Европы; такъ реакція, якъ и всяка революція нищитъ привилеѣ и рôвнає станы... Кожда бесѣда людова въ Славянщинѣ допоминаеся правъ языка и мы бачимо, якъ въ Австріи и на Всходѣ зъ племенъ уростаютъ навѣть самостôйнѝ ôтрубнѝ народы... Нерôвнôсть станôвъ стаеся щоразъ меншою... знесено панщину, роздано много грунтôвъ межи селянъ и знесено привилеѣ шляхты. А хочь въ сѣй хвили взросли на спекуляціи величезнѝ фортуны, то кто має очи, видитъ, що щоразъ сильнѣйше движенье стремитъ до того, щобы ихъ заступити союзами малыхъ людей. Се все може многимъ выдаватися дуже прикрою рѣчею, але такъ есть и тому не може нѣкто заперечити... Супротивъ такого историчного движеня не можна зовсѣмъ думати о пôдпорядкованю всѣхъ елементôвъ нашого краю пôдъ тыхъ, котрѝ утратили вже власть въ краю, яку давнѣйше держали въ своихъ рукахъ. Елемента демократичнѝ и людовѝ бу-

ЦИГАНЫ.

*Ескизъ Мирона ***.*

(Конець.)

II.

— Чуете, вôйте! — говоривъ другого дня рано шандарь до ластовецкого вôйта, — на вашôмъ свѣдомѣ лишаю тутки тыхъ волоцюгôвъ! Вы менѣ ручите за то, щобы они не утекли зъ своеи норы. А завтра вечеромъ я вернуся назадъ, тай заберемъ ихъ до Сколёго! Розумѣете?

— Розумѣю, прошу пана. Я вже накажу парубкамъ, щобъ ихъ припильнували. Не подѣются нѣкуды, за се ручу!

— А якбы може я завтра не прійшовъ, то пильнуйте ихъ, поки кто небудь не навѣдаеся за ними. Пустити тоту голоту зъ рукъ не можна. Тобы заразъ кинулося красти.

— О, певне, — потакувавъ вôйтъ, хочь ôнъ знавъ ôтъ давна старого Пайкуша-коваля, и знавъ, що анѣ ôнъ анѣ его родина крадежею не займаеся.

Але мабуть якась лиха доля позавидѣла нашому шандареви будущого „бельобунгу“ за арештованье волоцюгôвъ. Идучи зъ Ластôвокъ по надъ рѣку, ôнъ щеховзъ зо стежки и впавъ въ рѣку. Быстра, глубока вода захопила его и звалила зъ нôгъ; гверъ выпавъ ему зъ рукъ и покотився съ водою; ôнъ самъ ледво съ крайнымъ напруженьемъ силъ ухопився берега и вылѣзъ на тверду землю. Мокрый до нитки, дрожачій зъ студени и страху, ôнъ ледви доплентався до найблизшого села. А ту зимный стоковый вѣтеръ джаривъ немилосердно, кидаючи жменями помѣжь дождж чимъ разъ густѣйшѝ платинки снѣгу. На пôвъ одубѣлый и смертельно стомленый доплѣвся шандарь до священика на нôчь. На другій день прокинувся въ тяжкôй горячцѣ. Прійшлось ему перележати майже цѣлый тыждень въ постели въ найбôльшôмъ ослабленю. Ажь по тыждни мôгъ ôнъ пôднятися и рушити назадъ до Сколёго. Ажь коли прійшовъ до Ластôвокъ, пригадавъ собѣ циганôвъ и запитавъ вôйта, що съ ними сталося.

— А що, прошу пана, — сидятъ собѣ въ своѣй норѣ.

— Сидятъ? — ажь скрикнувъ шандарь. — Якъ то, въ таку студѣнь, въ снѣги и морозы?

А й справдѣ, въ горахъ черезъ той тыждень упавъ вже бувъ глубокій снѣгъ.

— А що, прошу пана, — нѣкто за ними не пытався. Старый кôлька разôвъ босый приходивъ до села жебрати, просився до хаты до одного чоловѣка, бо казавъ, що тамъ дуже имъ зимно, — але я не позволивъ.

— Вы не позволили?...

— Та нѣ, — сказавъ вôйтъ и здвигнувъ плечима. — Адже панъ казали, щобъ я ихъ пильнувавъ, щобы нѣкуды не рушалися зъ своеи норы, ажь поки панъ не вернутъ!

Шандареви похолоднѣло въ нутрѣ ôтъ тыхъ слôвъ. Ôнъ бувъ не злый чоловѣкъ, хочь служба зачинала вже глушити въ нѣмъ живѝ людскѝ чутя. За те жь недавна недуга зробила его знову троха вразливѣйшимъ на людске горе и людску муку.

— Ара, де присяжный? Збирайтеся й вы, вôйте, тай ще кого кличте съ возомъ, — поѣдемо, треба привезти ихъ до села!

Вôйтъ радъ не радъ зôбрався. Поѣхали. Шандарь усю дорогу бувъ чогось неспокôйный, все позыравъ на скалу, що бовванѣла въ дали середъ мглы, — слѣдивъ окомъ, чи не покажеся надъ нею клубокъ дыму. Але дыму не видно було, тôлько груба плахта снѣгу бѣлѣлася на широкôй головѣ скалы.

— Ще вчора курилося, — сказавъ вôзникъ, а нынѣ вже дыму не видно!

— Чи лишь не втекли они? — закинувъ вôйтъ.

Пріѣхали. Шандарь першій, а за нимъ присяжный и вôйтъ почали дертися на скалу. Слѣду не видно було нѣякого въ свѣжôмъ снѣгу. Выйшли на плятформу, — глухо, мертво. Вхôдъ до яскинѣ затканый тоюжь колодою. Отворили. Вôйтъ зазырнувъ до середины.

— Туй они! — сказавъ до шандаря. — А що робите, Пайкушь? — крикнувъ до яскинѣ. Въ яскини тôлько глухо задуднѣвъ голосъ его власнои бесѣды. Не чуючи ôтповѣди, вôйтъ а за нимъ шандарь и присяжный злѣзли до яскинѣ. Въ яскини було страхъ холодно, якъ въ гробѣ. А коли ихъ очи привыкли до сумерку, то показалася имъ страшна, роздираюча серце картина.

Довкола выгаслого огнища лежали, сидѣли и чипѣли циганы. У гдекого въ рукахъ бувъ кусникъ недогрызенои, кôньскои шкôры, кôлька кусникôвъ валялося ще обôчь. А лиця у всѣхъ синѝ. А очи у всѣхъ скляни, вытрѣщенѝ, недвижнѝ. А руки й ноги у всѣхъ покорченѝ передсмертною судорогою. А всѣ — неживѝ.

Старшина стала, якъ громомъ поражена.

— Вôйте! — крикнувъ шандарь, ледво переводячи духъ, — вы менѣ ôтповѣсте за ихъ смерть!

— Даруйте, пане, — ôтповѣвъ вôйтъ, — я робивъ, що вы казали! Най панъ ôтповѣдаютъ! Я въ тôмъ нѣчо не виненъ!

— Ну, то я, я виненъ? — скрикнувъ шандарь. Але вôйтъ уже й не слухавъ его крику, а закликавши вôзника, почавъ съ нимъ и присяжнымъ щось шептати, а потôмъ всѣ три позносили трупы на сани и не звертаючи навѣть уваги на шандаря, рушили до Сколёго.

Шандарь стоявъ, мовь осудженый. Але звôльна людске чутье, мовь розблыснувша искра, почало погасати. Шандарь зъ чоловѣка стався знову шандаремъ, службовымъ чоловѣкомъ. — А хибажь я тому що виненъ? — пробубонѣвъ ôнъ самъ до себе. — Тьфу, пекъ маро! Я ихъ прецѣ не казавъ заморожувати! А дурный Бойко гадає, що менѣ що зробитъ

дутъ щоразъ съ бôльшою свѣдомостею допоминатись пановання; они можутъ статися явными ворогами шляхты и старопольскихъ традицій, можутъ знищити те все, що для насъ дороге, и бути може, що по завзятыхъ борбахъ и страшнôмъ знищеню повстане тутъ у насъ сильна и одноцѣльна суспôльнôсть, для котрои наша минувшôсть буде зовсѣмъ чужою... *(Конець буде.)*

Въ справѣ руского Словаря.

Въ послѣднôмъ ч-лѣ звѣстили мы, що фильософичный выдѣлъ краковскои Академіи наукъ переславъ зарядови сеи Академіи прихильну оцѣнку I. выпуска руско-нѣмецкого словаря проф. Ев. Желехôвского съ порученьемъ, щобы зарядъ Академіи удѣливъ на выданье сего дѣла грошеву пôдмогу. Можна було надѣятись, що такъ поважна институція наукова ôтнесеся рôвно прихильно якъ и еи фильософичный выдѣлъ до дѣла, котре зъеднало собѣ живу симпатію цѣлого ученого свѣта, а навѣть найшло матеріяльну пôдмогу у поодинокихъ ученыхъ якъ пр. у проф. Миклосича. Такъ ждалося та не такъ сталося.

Зарядъ краковскои Академіи удѣливъ проф. Желехôвскому ôтповѣдь, въ котрôй сказано, що z prawdziwym żalem mimo polecenia wydziału filologicznego Zarząd Akademii musi prośbie odmówić, ponieważ budżet na rok przyszły uchwalony i że Akademia przesądzać nie może, czy i w przyszłym roku będzie mogła zasilić datkiem pieniężnym to wydawnictwo". Здавалосьбы, що се и сердечно и красно и кречно сказано, колибъ було по правдѣ сказано. Тымъ часомъ рѣчь маеся зовсѣмъ противно. Проф. Желехôвскій подавъ свою просьбу до Академіи еще въ вересню, а буджетъ Академіи на р. 1883 ухвалено деперва на засѣданю дня 3 листопада с. р., значитъ краковска Академія наукъ мала просьбу професора Желехôвского мало що не цѣлыхъ два мѣсяцѣ напередъ, нѣмъ укладала и ухвалювала свôй буджетъ на р. 1883. Що бôльше, мы знаемо зъ достовѣрныхъ жерелъ, що презесъ Академіи дръ Майеръ бувъ вже зъ самого початку, коли тôлько ся справа пôднялась въ кругахъ краковскои Академіи, противный удѣленю якои небудь грошевои пôдмоги выдавництву руско-нѣмецкого словаря проф. Желехôвского, а се для того, що словарь руско-нѣмецкій а не руско-польскій. Якъ се и дивно выглядае, що мужь, котрого имя такъ тѣсно и для кождого наглядно звязане съ нѣмеччиною, противный выданю руско-нѣмецкого словаря, всежь таки фактомъ останеся, що през. Майеръ именно зъ сеи причины спротивився удѣленю пôдмоги для руского словаря, усунувъ сю справу ажь на часъ по ухваленю буджету и поставивъ на своимъ, мимо того, що фильософичный выдѣлъ поперъ просьбу проф. Желехôвского, а поодинокй члены Академіи дуже похвально высказуются о тôмъ словарѣ. Зъ всего выходитъ, що высше наведенй мотива заряду крак. Академіи наукъ, поданй въ ôтповѣди проф. Желехôвскому, не тôлько невѣрнй але просто съ правдою незгôднй. Чи се годится съ достоиньствомъ такъ поважнои, зъ краевыхъ фондôвъ засилянои и для цѣлого краю призначенои институціи науковои, — судъ надъ тымъ лишаемо безстороннымъ.

Разомъ съ тымъ приходится намъ занотувати еще и другій фактъ неменше сумный. Соймъ краевый, а властиво Выдѣлъ краевый тожь само ôтмовивъ просьбѣ проф. Желехôвского о грошеву пôдмогу на выданье руско-нѣмецкого словаря. Досыть буде пригадати, що соймъ а взглядно Выдѣлъ краевый рôчно дае цѣлй десятки тысячѣвъ на пôдмогу незрôвнано менше важныхъ выдавництвъ, на пôдмогу часто навѣть доволѣ химерныхъ предпріемствъ, на подорожи проблематичныхъ кандидатôвъ на ученыхъ и т. д.; досыть пригадати, що Выдѣлъ краевый для пôдмоги I-го выданя „Економіи" проф. дра Билиньского зъ горы закупивъ 500 екз. сего дѣла, а рôчно мае до розпорядимости кромѣ 3000 на „популярнй" выданя „рускй" такожь 30,000 зр. на непредвидженй выдатки, — досыть, кажемо, тое згадати, щобъ кождому стало ясно, якъ тяжко муситъ дôткнути Русинôвъ та ôтмова краевого Выдѣлу хочьбы найменшои пôдмоги на рускій словарь.

Мы не хочемо надъ тыми двома сумными фактами довше розводитись, бо тутъ кождый Русинъ доспѣвае свою пѣсню. Мы тôлько звернемось до тыхъ газетъ польскихъ, а передовсѣмъ до Reform-ы, котра такъ дуже за зле бере недовѣрчивôсть Русинôвъ въ добру волю хочьбы невеликого круга „угодовыхъ" Полякôвъ и спытаемо Reform-у и еи прихильникôвъ, якже то на дѣлѣ выглядае те „popieranie tego, co ma na celu rozwój ruskiej mowy i literatury", о котрôмъ стôлько говорилося — на паперѣ? Колибъ Русины навѣть не мали причинъ, бути взглядомъ Полякôвъ „невѣрными Томами", то всежь такй поступки такъ поважныхъ институцій, якъ Академія наукъ, и такъ высокого представительства, якъ кр. Выдѣлъ, въ силѣ перетворити Русинôвъ въ „невѣрныхъ Томôвъ".

ДОПИСИ.

Скала надъ Збручемъ.

Дня 9 с. м. праздновано въ нашôмъ мѣстѣ торжественне посвященье новои просторои и дуже хорошои зъ каменя мурованои и бляхою покрытои церкви, котрои вартôсть сягае надъ 52 тысячь зр.

Церковь посвящавъ Впр. еп. Сильвестеръ въ супроводѣ Впр. крыл. дра Костека и Величка, оо. деканôвъ: Брилѣньского зъ Угриня, Лисинецкого зъ Турильча, Шанковского зъ Копычинець и Гулы зъ Борщева, такожь кôльканадцятёхъ священикôвъ, нарочно на тое торжество прибувшихъ.

Вже 8-го падолиста, с. е. въ середу вечеромъ пару тысячь народа съ нетерпеливостею очѣкувало Преосв. епископа. Ôнъ пріѣхавъ о 8 годинѣ вечеромъ провадженый высланою напротивъ бандерією зложеною зъ 24 молодыхъ мѣщанъ, съ хоругвками и походнями. При брамѣ тріюмфальнôй, хорошо присгроенôй, котру мѣсто своимъ коштомъ поставило, привитали высокихъ гостей: мѣсцевый парохъ о. крыл. Костецкій, лат. парохъ и кôлькохъ священикôвъ, потôмъ бурмистръ рускою промовою и пôсля староруского звычаю хлѣбомъ и солею, въ конець кагалъ жидôвски громады съ рабиномъ и тойрою, а п. Франфельдеръ яко начальникъ кагалу по руски выполошеною промовою, котру закôнчивъ „Най жіе великій князь рускои церкви многая лѣта!"

Потôмъ удався епископъ съ крылошанами и духовеньствомъ на коротеньку молитву до новои церкви и до лат. костела а зъ ôттамъ на гостину до палаты Вп. ординята, где на цѣлый часъ бувъ запрошеный.

Другого дня о 8-ôй годинѣ зъ рана розпочалося освященье а о $10^1/_2$ служба божа, на котру прибули: ординатъ гр. Агенеръ Голуховскій съ всѣми членами своеи родины, презесъ рады повѣт. гр. Борковскій, ц. к. староста Салямонъ и много иншихъ гостей. По службѣ божôй дякувавъ мѣсцевый парохъ о. Костецкій епископови и крылошанамъ, потому звернувся до колятора и его родины; о. Костецкій въ своѣй промовѣ положивъ натискъ на тую жичливу еднôсть всѣхъ верствъ обохъ краевыхъ народôвъ, яка въ часѣ освященя тои рускои церкви объявилася, додаючи, що моглобы завсѣгды такъ бути, еслибы зъ стороны польскои не було того напору политично-религійныхъ пуристôвъ, подôбныхъ до старыхъ фарисеѣвъ, котрй прозываютъ рускй 3-раменнй кресты шизматицкими, а рускй народнй книжки и письма московскими, а зъ стороны рускои, еслибы не тая горстка безсовѣстныхъ лизунôвъ и карієровичѣвъ, котрй выкористуютъ легковѣрнôсть Полякôвъ и доносятъ на своихъ землякôвъ рôжнй клеветы, щобы здобути собѣ тымъ способомъ синекуры.

Дякувавъ коляторови и его родинѣ особливо за тое, що не дали послуху тымъ клеветамъ, якй вороги щастя обохъ народôвъ и на личнôсть пароха заносили, щобы колятора черезъ тое ôтъ помочи для будовавшоися церкви ôтвернути, и его прихильнôсть для церкви всколебати. Въ кôнци звернувся о. парохъ и до парохіянъ и вымовными словами пôднѣсъ ихъ моравляну працю и жертвы при будовѣ тои справдѣ величавои церкви.

По укôнченôмъ богослуженю вийшли всѣ высокй гостѣ съ цѣлымъ згромадженымъ народомъ и угруповалися коло церкви для знятя фотографіи.

На снѣданю були всѣ гостѣ у мѣсцевого пароха. При снѣданю пôднѣсъ о. Костецкій яко господарь дому тоастъ въ честь епископа, а другій въ честь колятора; 3-тій тоастъ пôднѣсъ п. Знамѣровскій, повномочникъ ординаціи и безплатный архитектъ церкви въ честь оо. крылошанъ; 4-тый тоастъ взнѣсъ дръ Костекъ въ честь архитекта п. Знамѣровского а 5-тый крыл. Величко въ честь духовеньства. На обѣдѣ були знову всѣ у колятора гр. Агенора Голуховского. Въ часѣ обѣду взнесено 8 тоастôвъ, а то: ординатъ въ честь папы; епископъ по руски въ честь цѣсаря; о. ординатъ въ честь епископа; епископъ въ честь ексцеленціи гр. Голуховскои; презесъ гр. Борковскій въ честь руского духовеньства; дръ Костекъ въ честь колятора и ордината; о. Костецкій въ честь всѣхъ членôвъ родины колятора, а ординатъ въ честь о. Костецкого.

Въ пятницю ôтправивъ епископъ службу божу въ каплици за упокôй душѣ бл. п. намѣстника гр. Голуховского, а по снѣданю о 12-ôй годинѣ ôтъѣхавъ до Львова.

Додати мушу, що заслуга около новозбудованои церкви належится парохови о. Костецкому, котрый черезъ цѣлый часъ свого 10-лѣтного побыту въ Скалѣ неусыпно трудився и бôльшу часть своихъ доходôвъ докладавъ до фонду, котрый передъ 10 лѣтами складався ледви зъ кôльканадцять зр. Съ правдивою христіяньскою побожностею и жичливостею причинявся такожь ВП. колиторъ съ всѣми членами своеи родины; ôнъ давъ 190.000 выпаленыхъ цеголъ, 1000 кôрцѣвъ вапна и всѣ матеріялы, находячйся въ его лѣсѣ, а кромѣ того члены его родины зложили до 2 тысячѣ готовыхъ грошей. Громада же вылупала на своихъ каменоломахъ 600 стосôвъ камѣня, звезла и всѣхъ робôтникôвъ дала, складаючи при тôмъ добровôльнй жертвы пôсля своихъ силъ въ грошахъ. Не можу наконець того замовчати, що цѣла церковь збудована зôстала безъ жадныхъ урядовыхъ комисій, репартицій, конкуренцій и екзекуцій.

Справозданье

выдѣлу товариства „Сѣчь" у Вѣдни

за рôкъ 1881/2.

Съ минувшимъ шкôльнымъ рокомъ скôнчило тов. „Сѣчь" XV-тый рôкъ своеи дѣяльности. Передъ пятнадцятьма роками зôбрався бувъ першій разъ кружокъ вѣденьскихъ Русинôвъ а особливо академикôвъ, щобы въ спôльнôй хатѣ порадитися о загальныхъ и домашныхъ справахъ, щобы рôжными средствами спомагати загальне и спеціяльне образованье своихъ членôвъ, въ кôнци, щобы по скôнченôй працѣ, въ свобôдныхъ хвиляхъ то бесѣдою то спѣвомъ розôрватися.

Тй цѣли мавъ такожь и уступаючій выдѣлъ все передъ очима, и старався имъ пôсля своихъ силъ ôтповѣсти. Найлѣпшимъ доказомъ на те будутъ даты зъ дѣяльности выдѣлу въ минувшôмъ роцѣ. Товариство числило въ минувшôмъ роцѣ 47 членôвъ, отже о 9 бôльше, нѣжь передъ рокомъ. Те побôльшенье членôвъ зъ року въ рôкъ свѣдчитъ ясно о розвою товариства. Якъ що року, такъ и минувшого року удержувало товариство осôбну хату, где товаришѣ щодня сходилися. Въ хатѣ товариства була читальня и библіотека.

За минувшій рôкъ прибуло до читальнѣ кôлька важныхъ газетъ и журналôвъ; такъ що на столѣ въ читальни лежало 32 часописей и журналôвъ въ рôжныхъ мовахъ и фахахъ. Часописей пôсля языка знаходилося: рускихъ 11, россійскихъ 6, польскихъ 4 а нѣмецкихъ 11. А пôсля фахôвъ було: I. Политичныхъ 16, а то: 1) Дѣло, 2) Батькôвщина, 3) Слово, 4) Проломъ, 5) Вѣче, 6) Голосъ, 7) Порядокъ, 8) Южный Край, 9) Трудъ, 10) Czas, 11) Gazeta Narodowa, 12) Praca, 13) Neue freie Presse, 14) Presse, 15) Deutsche Zeitung, 16) Kölnische Zeitung. II. Науково-литературныхъ 13: Сьвіт, 2) Зоря, 3) Библіотека повѣстей, 4) Господарь и Промышленникъ, 5) Часопись шкôльна, 6) Вѣстникъ Европы, 7) Русское Богатство, 8) Kosmos, 9) Medicinische Blätter, 10) Allgemeine medicinische Zeitung, 11) Juristen-Zeitung, 12) Centralblatt für das gesammte Forstwesen, 13) Landwirthschaftliche Zeitung. III. Гумористичныхъ 3: 1) Зеркало, 2) Djabeł, 3) Kikeriki. Зъ тыхъ газетъ одну часть дôставало тов. цѣлкомъ безплатно або по зниженыхъ цѣнахъ, а за гдеякй мусѣло цѣлу предплату складати. На сѣмъ мѣсци мусимо всѣмъ ВП. Редакторамъ, котрй намъ або цѣлкомъ безплатно або по зниженыхъ цѣнахъ свои газеты давали, зложити прилюдно подяку. Библіотека товариства числитъ 1027 дѣлъ въ 1315 томахъ, и складаеся

Чекай троха, побачимо, кто кому носа втре!

Службовй взгляды швидко затерли въ нѣмъ слѣдъ людского болю, думку про людске горе и муку, и поправивши собѣ гвера на плечехъ, ôнъ поплѣвся до мѣсточка.

Гдещо про книжку

„Оповѣданя про комахъ. Яка одъ ихъ користь або шкода въ господарствѣ".

(Съ 45 малюнками). О. Степовика. Цѣна 50 коп. Кіевъ. Въ печатни Г. Т. Корчакъ-Новицкого 1882. 16-ка, стор. 250.

Написавъ проф. Иванъ Верхратскій.

Книжка ся популярно написана а призначена именно для люду (простого народа). Авторъ розказавъ про найважнѣйшй комахи пожиточнй и шкодливй способомъ легкимъ и доступнымъ. Оповѣданье про пчолу именно ôтзначуеся занимательнымъ поданьемъ проявъ товаришеского житя тои комахи. Зъ другои знову стороны авторъ гдекуда не оберѣгся ôтъ маньеры именно гдекотрымъ украиньскимъ писателямъ присобнои, т. е. представлюваня чепурковатого або юродивого, що въ науцѣ зовсѣмъ треба покинути, — гдекуда-жь погрѣшено такожь и що до рѣчи самои, або ужито выразôвъ по нашôй думцѣ не конче отвѣтныхъ.*) И такъ:

На ст. 2. „Спершу здається, що всѣ они и геть то неоднаковй, нѣбы то не схожй одна на другу, — протежь, якъ придивитись до нихъ добре, то побачимо, що всѣ однаковѣсенькй". „Черезъ те ихъ всѣхъ... взываютъ однаково — комахами". А дальше: „Подивимось, чи справдѣ-жь они однаковй?" — Мѣсто такои довгои а не точнои бесѣды, здаеся намъ, можнабы безъ ущербу популярности сказати: Они то на першій поглядъ рôжнятся межи собою (величиною, барвою, видомъ) — та придивившись пильнѣйше, пôзнаемо, що всѣ тй живины будовою тѣла такъ подôбнй до себе, що и слѣдъ всѣхъ ихъ назвати одною назвою — комахи. Части тѣла комахи названо: „головка, груднинка, черевце". Въ книжцѣ написанôй для люду такй назвы можутъ ôтъ бѣды стати, але суть не точнй. Голова = caput, Kopf; — Туловъ = thorax, Brustkasten, Mittelleib; — Грудь = sternum, Brust долѣшна часть тулова; — Плечи = notum, горѣшна часть тулова; — Кадовôбъ = abdomen, Hinterleib; — Хребетъ = горѣшна часть кадовôба; — Черево = долѣшна часть кадовôба.

Ст. 14. „Дыхальця" stigmata, Luftlöcher я назвавъ продыхи, продышки — а tracheae, Luftröhren = дышицѣ.

Ст. 18. Личинки (larvae) называе авторъ „гробаки, гробачки" — тымъ часомъ гробаки = vermes, Würmer. Правда, що несвѣдомцѣ часто и усѣльницѣ называютъ гробаками, але въ науцѣ треба ôтмѣтити, що гробакъ, а що личинка, тварючка до гробака подôбна. Личинки всякй часто называютъ усѣльницями. Часъ бы однакожь и въ рускôмъ языцѣ опредѣлити названя на головнй виды личинокъ. Я такъ думаю: Личинка = Larve; — Усѣльниця = eruca, Raupe, личинка мотыля маюча звычайно ôсьмь паръ нôгъ; — Борознякъ = Engerling личинка маюча три пары нôгъ (у многихъ хрущѣвъ); — Пôдусня = Afterraupe, личинка болончакôвъ ростиноѣдныхъ, маюча звычайно одинадцять паръ нôгъ; — Червъ = Mode, личинка безнога.

Ст. 18. „Гробачки... мають не меншь трехъ паръ нôгъ, якй у нихъ звычайно бѣля головки." Личинки званй борознякамй мають завсе выразну голову и три пары нôгъ т. е. по однôй парѣ на передныхъ трехъ обручкахъ тѣла (на обручкахъ тулововыхъ).

Ст. 20. „А якъ же годують ся тй безщаснй (!?), що не мають нôгъ, якъ отъ гробачки бджôлъ або мурашокъ?" Дальше розказано, що такй безногй личинки годують старй комахи. У пчôлъ, осъ, мурашокъ... справдѣ такъ; не можна однакожь сего загаломъ казати. Єсть дуже богато личинокъ безногихъ, котрй самй промышляютъ о собѣ, а зовсѣмъ не суть безщасными" черезъ те, що не мають нôгъ, бо живучи въ порохнявинѣ, въ гною, въ калѣ, стервѣ... можутъ и безъ нôгъ отвѣтно своимъ потребамъ порушатись.

Ст. 21. Говорячи про побудъ природный (инстинктъ) понукуючій комахи класти яйця въ отвѣтне мѣстце, гдебы выклюнувшйся личинки могли найти поживу — авторъ выклику е: „якй они зъ бѣса розумнй!"

Ст. 22 Chrysalis, Puppe у автора „лялечка" — я-бъ предкладавъ кукла, куклиця.

Ст. 25. „Безъ сихъ комахъ усе такъ позаростало-бъ, що нѣде анѣ пройти, нѣ проѣхати гараздъ не можна було-бъ. Далебôг, що такъ!" Авторъ такъ гарно розказуючи неписьменнымъ землякамъ про житье комахъ, повиненъ найти у нихъ вѣру и безъ „далебôг" и безъ того, щобъ бôгмитися.

Ст. 27. Говорячи про подѣлъ комахъ, авторъ рôвнае его до подѣлу людей на французôвъ, туркôвъ, нѣмцѣвъ... Тое порôвнанье недоладне.

Coleoptera, Käfer хрущѣ называе авторъ „жуками" (такъ такожь и въ россійскôмъ). У насъ бжукъ або жукъ = гнôйникъ, хрущь кôньскій scarabaeus stercorarius, Rosskäfer.

Мѣсто „надкрыла" elytra, Flügeldecken я-бъ поклавъ: „покрывы".

Ст. 28. „Плодять ся жуки съ обертаньемъ въ гробачки, лялечку и далѣ." Metamorphose точно ôтдае въ рускôмъ лише выразъ: переображенье, переобраза. „Обертати" мае рôжне значенье: umwenden, umkehren; wenden; verwenden; verwandeln.

Ст. 29. Личинку хруща маевого, маючого въ народнôмъ языцѣ — о скôлько менѣ звѣсно — бôльшь двадцяти рôжныхъ назвъ (якъ: 1. борознякъ, 2. борознюкъ, 3. борозенникъ, 4. борозелникъ, 5. поборознякъ, 6. поборознюкъ, 7. заборозникъ, 8. саляникъ, 9. салѣй, 10. сальникъ, 11. феся, 12. феська, 13. бульояникъ, 14. картофляникъ, 15. бульбоѣдъ, 16. хухунъ, 17. рупа, 18. лежухъ, 19. понуръ, 20. пандракъ, 21. повхъ) именуе авторъ „робакъ хруща".

Ст. 30. На основаню дослѣдôвъ многихъ специялистôвъ сказано, що хрущѣ маевй наворотно (periodisch) що чотыри роки являтся въ великôмъ множествѣ. Нѣмцѣ навѣть назвали такй роки „хрущевыми" Maikäferjahre. Що однакожь не завсѣгды тое покладанье (Behauptung) справджуеся, я мавъ нагоду помѣчати и выказавъ тое въ „Правдѣ" и „Денници".

Ст. 32. „Жукъ хлѣбоѣдъ". Хрущѣвъ „хлѣбоѣдôвъ" есть бôльше. И такъ зъ самои родины Anisoplia: fruticola, agricola и crucifera въ Галичинѣ лучаются. Anisoplia fruticola Нивомирка колосôвка шкодлива збôжю. Новомирка крижачка Anisoplia crucifera (у люду ґедзликъ) починила новѣйшими роками на ланахъ пшеничныхъ именно на Подôлю значнй шкоды. *(Дальше буде.)*

*) Слова и реченя зъ книжки „Оповѣданя про комахъ" для лекшого перегляду тутъ помѣщенй межи наводными знаками „—".

въ важнѣйшихъ и новѣйшихъ творôвъ науковыхъ и литературныхъ. За цѣлый рôкъ прибуло 107 книжокъ, въ того 14 куплено а 93 одержано даромъ по бôльшôй части ôтъ самыхъ товаришѣвъ. Оправлено книжокъ 170. Члены користали въ библіотеки дуже пильно, бо выжичено за цѣлый рôкъ 798 книжокъ.

Для розбудженя працѣ науковои и литературнои читали въ хатѣ товариства гдекотрѝ товаришѣ ôтчиты, трактуючѝ рôжнѝ пытаня науковѝ и литературнѝ. Всѣхъ ôтчитôвъ було 8.

Рухъ касовый бувъ слѣдуючій:

Приходъ:

Вступы и вкладки . .	211	зр.	50	кр.
Дарунки и надзвычайнѝ датки	353	„	84	„
За ôтпренумерованье газетъ .	8	„	50	„
За проданый папѣръ . .	7	„	50	„
разомъ .	581	зр.	34	кр.

Розходъ:

На чиншь за хату . .	135	зр.	17	кр.
Уряджeнье хаты . . .	186	„	76	„
Закупно книжокъ . . .	50	„	51	„
Оправа книжокъ . . .	57	„	05	„
За газеты	49	„	78	„
Канцелярійнѝ выдатки . .	43	„	24	„
Свѣтло и опалъ . . .	13	„	77	„
разомъ .	536	зр.	28	кр.
Лишилося отже на рôкъ 1882/3	45	зр.	06	кр.

Крôмъ працѣ у внутрѣ выступало наше товариство такожь публично. Зъ самого початку року брало оно участь въ пирѣ, устроенôмъ вѣденьскими славяньскими товариствами въ честь маляря Василя Верещагина. На руки товариства надойшло тогды 6 телеграмъ. Ôттакъ устроило наше товариство въ память 22-ихъ роковинъ смерти Т. Шевченка и заразомъ въ честь 15-лѣтного существованя „Сѣчи“ музикально-декляматорскѝ вечерницѣ. Програма тыхъ вечерниць була богата и докладно выповнена. Гостей було надъ 200 особъ, бо вся вѣденьска руска интелигенція и майже всѣ славяньскѝ товариства були зôбралися. Зъ краю прибуло на той вечеръ 17 телеграмъ.

Такими отже способами старалося товариство пôддержувати духъ товарискій и заразомъ познакомити иншихъ Славянъ съ нашимъ народомъ, его бесѣдою, литературою и музикою.

Еще одну для нашого товариства дуже важну справу удалося уступаючому выдѣлови залагодити. До теперь „Сѣчь“ не мала своеи власнои хаты и ôтнаймано лишь ôтъ иншихъ партій. Се було завсѣгды сполучене съ великими недогодами, длятого и рѣшивъ выдѣлъ вынаймити рôчне помешканье и закупити ôтповѣднѝ меблѣ и уряджeнье. Тое було неможливе безъ жертволюбности членôвъ и безъ посторонной пôдпомоги. Но якъ мы сподѣвалися, такъ сталося. Многѝ члены, попріѣздившѝ зъ вакацій, жертвували на тую цѣль, кто що мôгъ, и такимъ способомъ зôбрано 165 зр. Крôмъ того дарувакъ намъ на тую цѣль Вп. Добр. Володиславъ Федоровичь, посолъ до рады державнои и властитель дôбръ 100 зр., за котрый щедрый даръ еще и на сѣмъ мѣсци щиросердечну подяку ему складаемъ. Маючи отже разомъ 265 зр., выдѣлъ вынаймивъ рôчне помешканье и урядивъ его ôтповѣдно. Такимъ чиномъ наше товариство хочь зъ тои стороны на довшій часъ заспокоене, и зможе свои силы своимъ працямъ посвятити.

При кôнци мусимо еще одну, хочь и дуже прикру справу порушити, а то справу съ п. Володимиромъ Наумовичемъ, котрый право товариства задля власнои користи надуживавъ для несправедливыхъ доносôвъ на наше товариство и его членôвъ. Ôнъ зôставъ на выдѣловôмъ засѣданю зъ дня 18 червня 1882 зъ товариства выключеный.

Зъ всѣхъ наведеныхъ высше датъ може кождый розсудити о скôлько и якъ уступаючій выдѣлъ цѣлямъ товариства ôтповѣвъ.

Въ Вѣдни дня 20 падолиста 1882.

Уступаючій Выдѣлъ „Сѣчи“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спôльнѝ делегаціи.*) Дня 18 л. с. м. делегаціи закрыто. Рѣдко котра сесія делегаційна пôшла такъ гладко, якъ теперѣшна. Межи австрійскою и угорскою делегаціею не було рôжниць съ выняткомъ тои, що австрійска делегація окроила була буджетъ на выживленье войска въ Босніи о 100.000 зр. зъ тои причины, що теперь живность въ Босніи подешевѣла. Делегація угорска приняла однакъ въ цѣлости буджетъ, тожь австрійска делегація остаточно ôтступила ôтъ своеи ухвалы. Кромѣ такои малозначущои рôжницѣ обѣ делегаціи були въ згодѣ, — обѣ ухвалили безъ шуму и гуку цѣлый спôльный буджетъ державный. Зъ помѣжь монотонныхъ и блѣдыхъ бесѣдъ делегатôвъ и справоздателѣвъ комисійныхъ вырôжнилася хиба бесѣда галицкого делегата п. Гавзнера, котрый дня 17 с. м. при дебатѣ надъ надзвычайнымъ кредитомъ окупаційнымъ выголосивъ бесѣду, въ котрôй съ консеквенціею высказавъ той самый свôй поглядъ на справу окупаціи Босніи и Герцеговины, яку бувъ выголосивъ 1878 р. въ радѣ державнôй. П. Гавзнеръ передъ голосованьемъ надъ кредитомъ сказавъ: „Я мовчки ôтдаю свôй голосъ за кредитомъ, бо годжусь съ п. министромъ заграничнымъ, що великѝ выдатки на Боснію и Герцеговину суть неминучимъ наслѣдствомъ великого блуду окупаціи тыхъ краѣвъ. Але я не можу згодитися на заявленье спôльного министра скарбу, котрый нынѣ еще уважае политику окупаційну едино розумною, бо мае пересвѣдченье, що на будуще Боснія и Герцеговина не тôлько не будутъ тягаремъ для державы, але навѣть причинятся до скрѣпленя и розширеня державного становища Австріи. Я — заключивъ свою бесѣду п. Гавзнеръ — все еще маю надѣю, що Австрія ôтступитъ Боснію и Герцеговину Сербіи, заключивши съ нею конвенцію войскову, торговельну, цлову и желѣзничу на взорець пруско нѣмецкій. Въ тôй надѣѣ лишь я голосую за кредитомъ“. На тое заявленье Гавзнера ôтповѣвъ мин. Калляй, що ôнъ уважае поглядъ Гавзнера личнымъ поглядомъ, съ котрымъ годѣ полемизувати, але и признавъ, що въ справѣ боснійско-герцеговиньскôй Австрія буде мати еще богато перешкодъ побороти. На уплынувшôй сесіи делегацій особенный тріюмфъ ôтнѣсъ мин. справъ заграничныхъ гр. Кальноки. Обѣ делегаціи згодилися на его политичнѝ выводы и погляды и тымъ высказали свое признанье его дѣяльности. Особенно важна рѣчь, що обѣ делегаціи съ спокоемъ приняли до вѣдомости поясненя гр. Кальнокого о ôтношеняхъ Австріи до Россіи. Обѣ делегаціи згодилися на поглядъ министра справъ заграничныхъ, що Австрія потребуе мира и приняли до вѣдомости те, що Австріи въ теперѣшнôй хвили не грозитъ зъ нѣ ôтки небезпеченьство. Зъ другои знову стороны делегаціи такожь згодилися на поглядъ правительства, що для удержаня и забезпеченя мира потребуе Австрія силы военнои; длятого делегаціи ухвалили всѣ жаданѝ кредиты на войско и приняли до вѣдомости реорганизацію арміи. — Въ день закрытя делегацій цѣсарь переславъ делегаціямъ черезъ мин. Кальнокого свою подяку за тое, що такъ охотно симъ разомъ згодилися на предложеный буджетъ.

(*Рада державна*) скликана ажь на 5 л. грудня — вѣдомость тую получили дневники ôтъ самого президента палаты пословъ дра Смольки. Опôзненье споводоване скликаньемъ сойму тирольского.

(*Повстанцѣ въ Герцеговинѣ*) все еще не выпустили зъ рукъ оружія. Послѣдными часами въ кôлькохъ мѣсцяхъ напали на транспорты и на поодинокихъ воякôвъ. Правительство мае утворити для выгубленя повстанцѣвъ т. зв. „летучѝ“ колюмнѝ зложенѝ зъ жандармеріи и воякôвъ. Въ Никсичу зôбралися провôдники повстанцѣвъ и ухвалили выслати петицію до князя чорногорского съ запытаньемъ, якѝ кроки дипльоматичнѝ ôнъ починивъ въ ихъ користь.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Россійскій министеръ дѣлъ заграничныхъ Гирсъ взявши двомѣсячну ôтпустку выѣхавъ зъ Петербурга на Гданьскъ и Берлинъ на полудне, щобы ôтвѣдати свою родину на купеляхъ. Якъ мы догадувалися, що подорожь мин. Гирса не буде мати чисто приватного характеру, такъ теперь и показуеся. Заразъ скоро лишь Гирсъ пріѣхавъ до Гданьска, облетѣли телеграмы цѣлый свѣтъ, що Гирсъ вступитъ по дорозѣ до Берлина и ôтдасть визиту кн. Бисмаркови въ Варзинѣ, а съ поворотомъ въ Россію вступитъ до Вѣдня, щобы побачитися съ гр Кальноки. Вчерашнѝ телеграмы донесли вже, що Гирсъ бувъ вже въ Варзинѣ, бачився съ кн. Бисмаркомъ, а прибувши до Берлина мавъ авдієнцію у цѣсаря Вильгельма, на котрôй бувъ запрошеный на цѣсарскій обѣдъ. По обѣдѣ принимавъ Гирса нѣмецкій цѣсаревичь. — Подорожь Гирса сама собою безъ визитъ въ Берлинѣ, Варзинѣ и Вѣдни мае свое значенье, на котре австрійска и нѣмецка праса не поминула звернути уваги. Именно пôднесено тое, що колибы Россія мала якѝ пляны военнѝ и чинила приготованя до вôйны на весну, то министеръ дѣлъ заграничныхъ сидѣвбы при дѣлѣ въ Петербурзѣ, а не бравбы пôдъ такій горячій часъ ôтпустки ажь на два мѣсяцѣ! Теперь же еще треба взяти на увагу, що Гирсъ конферувавъ съ кн. Бисмаркомъ и буде конферувати съ гр. Кальноки. Що зъ того за выводъ? Австрійскѝ и нѣмецкѝ дневники бачутъ въ тôмъ знакъ, що Россія не мае въ плянѣ вôйны противъ Австріи и Нѣмеччины, а гдеякѝ добачуютъ навѣть охоту Россіи зближитися до австрійско-нѣмецкого союза... въ якôй цѣли, — того нѣкто не може сказати. Сякъ чи такъ, подорожь мин. Гирса мае въ теперѣшнôй хвили важне значенье, а на всякій способъ тое, що ослаблюе загальну особливо въ Австріи розширену думку о военныхъ плянахъ Россіи противъ Австріи и Нѣмеччины.

Царь пріѣхавъ бувъ д. 19 л. падолиста до Петербурга, звидѣвъ палату Анничкова и повернувъ заразъ до Гатчина. „Скт. Петерб. Вѣдомости“ пишутъ, що всяка зачѣпка Россіи съ Австріею булабы блудомъ зъ стороны Россіи. „Голосъ“ обговорюючи бесѣду п. Гавзнера въ делегаціи заявляе, що не така то легка рѣчь зробити Сербію вазалькою Австріи, — о тôмъ переконае Гирсъ кн. Бисмарка и гр. Кальноки, коли зъѣдеся съ ними. „Московскія Вѣдомости“ домагаются, щобы часть Герцеговины Австрія въ мысль обѣцянокъ санстефаньского трактату ôтступила Чорногорѣ.

Зъ Россіи доносятъ до заграничныхъ газетъ яко рѣчь майже певну, що царь небавомъ ускавитъ писателя Николая Чернишевского котрый вже 20 лѣтъ находится въ Сибѣри.

Судьба ген. Мровиньского, котрый передъ убійствомъ царя Александра II недбало зревидувавъ склепъ Кобызева, вже рѣшена. „Правит. Вѣстникъ“ доноситъ, що Мровиньскій засудженый на утрату рангъ, ордерôвъ и всякихъ правъ и на оселенье черезъ три роки въ губерніи астраханьскôй.

Жителѣ Финляндіи уложили до царя петицію, въ котрôй просять о повну свободу печати въ Финляндіи. Въ петиціи выказано въ загалѣ велику користь свободы печати а дальше зазначено, що Финляндія есть краемъ спокôйнымъ и вѣрнымъ цареви.

Франція. Въ суботу минувшого тыждня на засѣданю парляменту посолъ радикалъ Рошь интерпелювавъ правительство, длячого безъ ухвалы парляменту выасигнувало архіепископови въ Альгирѣ 50.000 франкôвъ. Министеръ справъ внутрѣшныхъ ôтповѣвъ, що архіепископъ зробивъ въ Альгирѣ много добра для справы французкои, внѣсъ отже, щобы палата перейшла надъ тою интерпеляціею до порядку дневного. За внесеньемъ министра було 344 голосôвъ противъ 125. Того самого дня радикалъ Маре поставивъ бувъ внесенье, щобы тымчасово увôльнити увязненыхъ робôтникôвъ зъ Монсо-ле Минъ. Министры оперлися тому внесеню и палата 384 голосами противъ 76 ôткинула внесенье Маре. Зъ того бачимъ, що правительство мало бôльшôсть за собою въ справахъ пôдношеныхъ радикалами. Президентъ републики Греви мае бути выступленьемъ радикальныхъ пословъ пôдчасъ нарадъ надъ буджетомъ церковнымъ дуже знеохоченый и розгнѣваный.

Въ Ліонѣ арештовано 25 особъ, членôвъ межинародного анархичного товариства.

Ишпанія. Зъ причины неурожаѣвъ сегорôчныхъ и недостатку пануючого мѣжь убогими верствами въ Ишпаніи, починаютъ проявлятися тамъ грôзнѝ рухи робôтничѝ съ признаками соціяльно-революційными. Крôмъ того намножилися банды розбôйникôвъ, що такожь дасться пояснити сегорôчнымъ неурожаемъ.

НОВИНКИ.

— **Впреосв. митрополитъ** бувъ минувшого тыждня хорый; лѣчивъ его дръ Бертлефъ.

— **Корцертъ товариства „Рускихъ Дамъ“** ôтбувшійся 9 л. с. м. принѣсъ 84 зр. 77 кр. чистого доходу. Впр. митрополитъ жертвувавъ 15 зр. а о. крыл. Шашкевичь 5 зр. — Выдѣлъ товариства роздѣливъ заразъ 65 зр. мѣжь 15 бѣдныхъ учениць.

— **О ревизіяхъ и арештованяхъ** особъ пôдозрѣныхъ о соціялистичнѝ агитаціи доноситъ урядова „Gazeta Lwowska“: „Въ четверъ и въ пятницю (мин. тыждня) полиція предприняла ревизію домову у кôлькохъ ремѣсникôвъ. У одного зъ нихъ (Сосновского) забрано зъ тайного сховку значне число заказаныхъ брошуръ и писемъ соціялистичныхъ. Надто знайдено кулѣ наповненѝ масою, котрои близше розпôзнанье буде поручене знатокамъ. Арештовано шѣсть ремѣсникôвъ, мѣжь тыми трехъ шевцѣвъ. — Судове слѣдство провадитъ адъюнктъ Литвиновичь.

— **„Академичне Братство“** постановило на послѣдныхъ загальныхъ зборахъ занятись дальшимъ выдавництвомъ „Рускои Библіотеки“, выдаванои до недавна професоромъ черновецкого университету Вп. Онишкевичемъ, а позаякъ доси выйшло 2 томы (Котляревскій, Гоголь отець, Артемовскій-Гулакъ, Квѣтка-Основяненко), то выпаде теперь занятись томомъ третымъ (галицкѝ писателѣ). Впр. проф. Онишкевичь, (котрый мае третый томъ вже готовый въ рукописи), прихиливсь до сего бажаня „Академ. Братства“. Отже вже за кôлька день оголосится предплата и зачнеся друкуванье. Позаякъ много старшихъ людей заохочувало нашихъ академикôвъ до сповненя сего ихъ замѣру, — то надѣятись належитъ, що вся наша публика радо пріиме и попре се выдавництво. — При случайности проситъ выдѣлъ „Академ. Братства“ ще послѣдный разъ тыхъ ПП., котрѝ взяли „Антольогію“ въ комисъ, щобы вже зô взгляду на се, що иде ту о майно небогатого въ засобы руского академичного товариства, або порозумѣтися або грошѣ надôслати зволили, бо въ противнôмъ случаю имена ихъ будутъ поданѝ до прилюдной вѣдомости.

— **XVI-тѝ загальнѝ зборы товариства „Сѣчь“ у Вѣдни** ôтбулися дня 4 с. м. На порядку днев. було справозд. уступаючого выдѣлу, выбôръ нового выдѣлу, въ кôнци рôжнѝ внесеня и интерпеляціи членôвъ. Справозданье выдѣлу подаемо на иншôмъ мѣсци. До нового выдѣлу выбранѝ: Лонгинъ Озаркевичь, голова, Константинъ Икаловичь заступникомъ головы, Евгеній Кобриньскій секретаремъ, Иванъ Куровець библіотекаремъ, Осипъ Сельскій касіеромъ, а выдѣловыми Евгеній Озаркевичь и Теофиль Окуневскій. Внесень не було жадныхъ важнѣйшихъ. При кôнци прочитавъ голова письмо, котре отримало тов. „Сѣчь“ ôтъ господарско-промыслового товариства въ Станиславовѣ и завôзвавъ членôвъ до численного вступленя до того такъ пожиточного товариства. На тôмъ закôнчилася часть официяльна загального збору.

— **Розправа касаційна въ процесѣ Ольги Грабарь и тов** ôтбудеся въ сѣчни. Референтомъ тои справы есть надворный совѣтникъ Раквичь.

— **Процесъ каноничный о. Наумовича** скôнчився. На о. Наумовича наложено велику екскомунику, полишено ему однакъ апеляцію до найвысшои ласки папы.

— **Въ Краковѣ** ôтбулося много ревизій у робôтникôвъ и студентôвъ пôдозрѣныхъ о агитаціи соціялистичнѝ. Арештовано около 15 особъ.

— **Въ справѣ руского Словаря.** Прошу всѣхъ П. Т. предплатникôвъ мого Словаря, мешкаючихъ у Львовѣ и всѣхъ зъ пôдъ Львова, котрыхъ почта есть Львôвъ, щобы зволили ôтбирати належнѝ Имъ выпуски (resp. аркушѣ) Словаря въ друкарнитов. Шевченка ул. Академична ч. 8.

Евг. Желехôвскій.

— **Академичный Кружокъ** выбравъ на загальнôмъ зборѣ д. 12 л. с. м. новый выдѣлъ: Г. Дудикевича предсѣдателемъ, Сенишина заступникомъ, Пѣрожиньского скарбникомъ, Макаревича контрольоремъ, а И. Габлу, Цапиньского, Дейницкого, Алексевича, и двохъ Курбасôвъ выдѣловыми.

— **Проф. Н. Вахнянинъ**, звѣстный нашь композиторъ, одержавъ на конкурсѣ, розписанôмъ львôвскимъ товариствомъ музичнымъ, першу премію за свою композицію до слôвъ Винкентого Поля. Убѣгателѣвъ було тридцять кôлька.

— **Конкурсы стипендійнѝ.** I. Ставропигійскій Институтъ розписуе 1 (13) с. м. конкурсъ на одну стипендію им. Каролины Глинецкои въ квотѣ 105 зр. для слухача правъ. Речинець вношеня подань до 19 (31) грудня 1882 черезъ университетскѝ власти. Прилоги: а) свѣдоцтво крещеня (гр. к. обр.), б) свѣдоцтво моральности, в) свѣд. убожества, г) свѣд. посѣщаня и успѣхôвъ въ наукахъ. — II. Ц. к. Намѣстництво розписуе 3 с. м. конкурсъ на 4 стипендіи зъ фонду науковаго по 105 зр. для Русинôвъ правникôвъ або фильософôвъ. Речинець вношеня подань до 31 л. грудня 1882; поданя маютъ вноситися до намѣстництва черезъ университетъ съ прилогами а) свѣд. крещеня, б) свѣд. убожества, в) свѣд. зрѣлости, 2) свѣд. посѣщаня и успѣхôвъ въ наукахъ.

— **Банкъ краевый** не розпôчне своеи дѣяльности съ новымъ рокомъ, але правдоподôбно ажь 1 марта 1883 р. Польскѝ газеты доносятъ, що гр. Андрей Замойскій, котрого повномочникомъ есть новоименованый директоръ краевого банку, адв. Вротновскій зъ Варшавы, намѣряе въ тôмъ банку зложити близько 2 миліоны зр. на 4 процентъ.

— **Ôтзначенье.** П. Юлій Прокопчицъ, комисарь повѣтовый, сповняючій въ Босніи урядъ начальника окружного въ Банялюцѣ, одержавъ за знаменитѝ заслуги въ администраціи ордеръ желѣзнои короны III клясы.

— **Въ Стрыю** мавъ ôтбутися вчера въ комнатахъ Руского Касина загальный збôръ членôвъ стрыйскои филіи тов. Мих. Качковского, котрый не мôгъ ôтбутися передъ мѣсяцемъ задля неприсутности членôвъ.

— **Папскими пралатами** именувавъ папа — якъ доносятъ польскѝ газеты — о. Ковшевича зъ Тудорковичь и о. Грегоровича зъ Городиславичь. Именованьемъ тымъ, пише Gazeta Narodowa, папа ôтдячивъ тымъ обомъ священикамъ за те, що свого часу пôдписали звѣстный „Ôтзывъ до руского народу и духовеньства“.

— **Нова хороша камѣнна церковь** построена въ громадѣ Демня коло Николаева заходомъ тамошного пароха, декана о. Хоминьского и прихожанъ. Впреосв. митрополитъ удѣливъ признанье и благословеньство всѣмъ трудившимся коло здвигненя церкви и позволивъ о. декану церковъ посвятити.

— **Именованя урядникôвъ.** Авскультантами именованѝ: Янъ Чавдерна, Мих. Паливода и Феликсъ Бернацкій.

На потерпѣвшихъ ôтъ повѣней жителѣвъ Галичины надôслали на нашѝ руки: о. Володимиръ Голинатый ôтъ прихожанъ зъ Хоросна 5 зр. а о. Андрѣй Сумикъ зъ Микуличина 20 зр. 53 кр., зôбраныхъ въ Микуличинѣ и Ямнôмъ на празнику.

— **На Словаръ Евг. Желехôвского** прославъ на нашѝ руки о. Изидоръ Давидовичь зъ Радехова 5 зр.

— **Для бѣдныхъ учениковъ рускои гимназіи** надôславъ Впр. схолястикъ о. Жуковскій 11 зр., а то ôтъ себе 5 зр., а ôтъ новопоставленыхъ пресвитерôвъ 6 зр. Спасибôгъ Добродѣямъ. — *В. И.*

— **(Дрôбнѝ вѣсти.)** Кураторію закладу им. Оссолиньскихъ во Львовѣ обнявъ кн. Андрей Любомирскій. — Цѣсарь подарувавъ князеви чорногорскому пару хорошихъ коней добôрнои расы. — Вѣнчанье сына гр. Потоцкого ôтбулося въ Варшавѣ. Зъ Галичины гдеякѝ особы, якъ прим. маршалокъ дръ Зыбликевичь, повномочникъ дôбръ Потоцкихъ зъ Бережанъ Добряньскій и редакторъ Gazet-ы Narod. Янъ Добжаньскій не поѣхали на весѣлье длятого, бо правительство россійске не позволило, щобы гостѣ зъ Галичины выступали въ Варшавѣ въ строю польскôмъ. — Въ Аграмѣ умеръ славный сербскій языкознавець дръ Юрій Даничичь, редакторъ выходячого теперь величезного хорватского словаря.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятѝ: I. на Черниховцѣ, дек. збараского: 1) Юліянъ Радкевичь зъ Куликова; 2) Евстах. Цурковскій зъ Настасова; 3) Ник. Сѣчиньскій зъ Копычинець. II. на Петранку, дек. калуского: 1) Іоанъ Горалевичь зъ Гановець; 2) Алексей Зарицкій зъ Зарудя; 3) Петро Сеникъ зъ Ивановець. III. на Петликôвцѣ дек. чорткôвского: 1) Романъ Крижановскій зъ Ходачкова; 2) Левъ Шухевичь зъ Рожнова; 3) Ант. Ульваньскій зъ Лѣсникъ; въ списѣ: 4) Ник. Фôльваркôвъ зъ Башкова; 5) Андр. Яворскій зъ Крушельницѣ; 6) Ив. Дымушевскій зъ Чорткова; 7) Конст. Манастырскій зъ Розгôрча; 8) Петро Лѣтыньскій зъ Бѣлявинець.

Президія ц. к. намѣстництва згодилася на каноничну институцію: 1) о. Вас. Небыловця на пар. Перегиньско; 2) о. Виктора Чомкевича на пар. Стрѣлгôвцѣ; 3) Стефана Хоминьского на пар. Николаѣвъ; 4) о. Мелетія Дзеровича на пар. Глѣбовичѣ свирскѝ; 5) Іосифа Кобыляньского зъ Марковои на пар. Пôдгôрки.

Презенту получили оо.: 1) Тадей Концевичь на кап. Тростянець; 2) Яковъ Гутковскій на пар. Ожидôвъ; 3) Изидоръ Давидовичь на пар. Радехôвъ; 4) Теофиль Корчиньскій на пар. Полове,

дек. холоѣвского; 5) Іоанъ Лозиньскій на кап. Бзовниця, дек. зборôвского; 6) Іосифъ Высочаньскій на кап. Ивачѣвъ, дек. зборôвского.

(Надôслане.)

Всѣхъ наукъ лѣкарскихъ

Дръ А. Свистунъ

въ Тернополи

ôтъ 1-ого падолиста с. р.

мешкае при улици Костельнôй, дôмъ Г. Гольды ч. 1964. (4—4)

Обнимаючи посаду ц. к. лѣкаря повѣтового въ **Пôдгайцяхъ**, пересылаю всѣмъ моимъ другамъ и знакомымъ, котрî мене въ протягу мого 7-лѣтного пробуваня въ Калуши своимъ довѣріемъ надѣляли, сердечне прощанье!

Дръ мед. З. Дзиковскій.

— **Трієстеньскî льосы.** Въ середнôмъ ôтдѣлѣ желѣзного павильону бôльша часть предметôвъ закупленыхъ до выграня на выставову льотерію выставлена для огляду всѣхъ тыхъ почитателѣвъ богинѣ Фортуны, котрî вже посѣдаютъ одинъ або бôльше льосôвъ и маютъ претенсію на выграньe одного або бôльше такихъ цѣнныхъ предметôвъ. — Поверховный лишь переглядъ тыхъ тысячей предметôвъ рôжнои формы и цѣны выстане, щобы навѣть Гарпагона склонити до гры. Тутъ суть три пирамиды золота — зъ котрыхъ одна вартости 50.000 зр. гордо пышаеся въ серединѣ своихъ обохъ молодшихъ сестеръ, котрымъ ц. к. менниця въ Вѣдни приписуе вартôсть 20.000 и 10.000 зр., — три выгранî, котрî кождый выгравачь заразъ може промѣняти на грошѣ, подôбно якъ и чотыри выгранî дорогоцѣнности въ вартости по 5000 зр. Въ прочихъ выграныхъ не умѣщена така велика сума въ мертвôмъ капиталѣ и они служатъ вже бôльше практичнымъ потребамъ, якъ н. пр. два комплетнî урядженя мебельнî, кожде вартости 3000 зр. Щасливый бувбы той, ктобы разомъ съ выграными меблями выгравъ такожь повный столовый срѣбный сервисъ на 24 особы. — Межи выграными въ вартости 1000 зр. находятся 4 пышнî возы, 2 весѣльнî выправы, одинъ пышно вырѣзьбленый сальоновый фортепянъ зъ гебану, 5 пышныхъ, искусныхъ уряджень мешкальныхъ, одинъ порцеляновый сервисъ на 24 особы съ золотыми арабесками и два хорошî предметы найделикатнѣйшои роботы ювилерскои. — Межи 30 выграными въ вартости по 500 зр. особенно звертае на себе увагу шовковый дамскій одягъ съ футромъ, 6 умебльовань, мѣжь тыми одно для спальнои комнаты, 6 фортепянôвъ або пянôвъ, одна гармонія, и т. д. — Наведенî предметы чей выстанутъ для тыхъ, що самî не могли ихъ оглядати. Кто желае набути трієстеньскî льосы, нехай спѣшится, бо тягненье ôтбудеся вже 5 л. сѣчня 1883.

ПОСЛѢДНА ВѢДОМÔСТЬ.

Вчера доручено Впреосв. Митрополитови принятье его резигнаціи, а заразомъ наспѣла папска буля, котра поручае управу архидіецезіи Преосв. еп. Сильвестрови. Митрополитови признано 12.000 зр. рôчнои пенсіи.

Подяка.

Подобалося Всевышнёму Богу по 6-мѣсячныхъ гôркихъ страданяхъ покликати дня 1 (13) падолиста найдорожшу намъ Голову родины, бо любезнѣйшого мужа, найлучшого, найстараннѣйшого ôтця и дѣдуня Всч. о. Іосифа Левицкого приходника въ Раковѣ, зъ туземного житя къ Собѣ въ вѣчнôсть!

Въ тôмъ безôтраднôмъ тяжкôмъ смутку и болю, единою потѣхою и ôтрадою була намъ щирôсть, любовь и сердечна пріязнь, съ якою поспѣшили Всѣ, що Покôйника знали и высоко почитали. Длятого почитуемо собѣ за милый обовязокъ Всѣмъ Впр. и Всч. оо. духовнымъ и щирымъ сердечнымъ другамъ приспѣвшимъ численно до Ракова, щобы ôтдати послѣдну еще прислугу Покôйному, почтити память Его, а съ нами найбôльшій смутокъ подѣлити — заявити и зложити сердечну подяку, именно же Впр. о. Венед. Ружицкому якъ и Рудольфу Моху (колезѣ Покôйника) за прекраснî, трогательнî надгробнî слова потѣхи, — дальше Впр. деканамъ о. Кобриньскому и Губчакови, о. Левицкому, Павлюкови, Рожаньскому, Головкевичеви, Мацѣлиньскому, Сѣминовичови, Кучиньскому, Рожанковскому и Яновичови, за торжественне ôтслуженье похорону и Службъ Божихъ. Дякуемо и Тобѣ Всч. о. катихито лат. обр. зъ Долины, що непожалувавъ труду, почтити память Покôйного ôтслуживши свое „Requiem“.

Особенно же мусимо нашу вдячнôсть выразити Всч. Зенону Сѣминовичу зъ Рахинѣ, котрый черезъ весь часъ 6-мѣсячнои недуги Покôйного, выручавъ Его охотно съ правдивымъ безкористнымъ пожертвованьемъ въ тяжкихъ душпастырскихъ трудахъ и до послѣднои минути бувъ Покôйному и Его опечаленôй родинѣ правдивымъ другомъ-утѣшитилемъ! Вконець и Вп. пану Гіольскому ц. к. лѣсничому въ Раковѣ, складаемо за его щирый трудъ и помôчь въ часѣ похоронôвъ якъ и недуги, такожь сердечну подяку.

Всѣмъ протое еще разъ „Спаси-Бôгъ“!

Раковъ 3 (15) падолиста 1882.

Текля Левицка, жена-вдовиця, Клементина и Іоанъ Макаревичь, Павлина и Григорій Громадка, Марія и Владиславъ Паукъ, Целестина и Тадей Килярскî, доньки и зятѣ Покôйного; дръ Мелитонъ и Софія Бучиньскî, Юліянъ, Александеръ, Ольга, Климця, Стефанія, Евгенія, Юліянъ, Теодора и Юзьо, внуки Покôйного; Григорій, Емилія Кузьмы началь. суду въ Калуши, о. І. Рудницкій, Терентій Доманикъ, племенники Покôйного.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛЕЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничиу глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнî оригинальнî свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фениковъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (1—?)

— **Для перестороги нашого Всч. Духовеньства.** Дня 17 падолиста 1882 явилися у мене два высланники комитету парохіяльного обр. лат. зъ Нового Мѣста, съ просьбою о датокъ на реставрацію костела. Получивши датокъ грошевый ôтъ мене, просили, щобы ихъ чимъ прокормити. Я казавъ служащôй, щобы ихъ тымъ, що на той часъ въ дома було, угостила. Но незадоволенî зъ пріема, на якій мене стало, почавъ одинъ зъ нихъ покепковуватися зъ поданого хлѣба, а ôттакъ ôтойшли оба безъ подяки и не попрощавшися зô мною.

Бѣлявцѣ 18 падолиста 1882.

Юліянъ Мандычевскій, гр. к. парохъ.

Курсъ збôжа

зъ дня 18 л. листопада 1882.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	8	10	8	75
„ бѣла	8	40	8	75
„ жовта	7	75	8	10
Жито	5	60	5	80
Ячмѣнь	4	80	5	10
Гречка	6	50	6	75
Овесъ	4	85	5	20
Горохъ до варки	7	75	8	50
„ паст.	—	—	—	—
Выка	4	90	5	25
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	5	25	5	50
Рѣпакъ зимовый	13	60	14	
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льнянка)	10	80	11	20
Насѣнье льняне	9	50	9	75
Конюшина (передна)	50	—	60	
Кминъ	23	—	24	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	26	—	28	—
Хмѣль	—	—	—	—

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦЯ,

повѣсть Октава Фейлета, зъ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ПЕРЕСТОРОГА.

Щобы запобѣгчи надужитямъ, о якихъ дôйшло неразъ до нашои вѣдомости, що спродаются дуже лихî выробы металевî яко найлѣпшî срѣбра хиньскî будьтобы походячî зъ нашои фабрики, уважаемо своимъ обовязкомъ перестерегчи П. Т. Вповажну Публичнôсть о тôй нерательнôй а досыть курсуючôй продажи, звертаючи заразомъ ласкаву увагу на нашь фабричный складъ для Галичины пôдъ фирмою

Г. А. ХРИСТІЯНЪ

во Львовѣ улиця Гетманьска ч. 2,

котрый всякî товары зъ хиньского срѣбра єдино нашого выробу, за порукою довголѣтнои тревалости продае.

Ц. к. уприв.

Фабрика металевыхъ товарôвъ

въ Берндорфъ. (1—2)

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши (*почта и стація желѣзницѣ*),

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовî дзвоны** и выробляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Впреп. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавî замовленя, котрî выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(11—12) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣты“

на рôкъ 1883.

уложеный **Василемъ Лукичемъ.**

Содержанье Календаря (часть информаційна и литературна) дуже богате, а **Уставъ церковный на р. 1883** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючи у „Просвѣты“ зъ провинціи долучаютъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимъ спѣшитися съ замовленями. „Календарь на р. 1882“ бувъ минувшого року до початку грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Краковска, ч. 14, I поверхъ.

ЦѢННИКЪ.

3 **ТОРГОВЛЯ** (1—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

ВО ЛЬВОВѢ

залагоджуе ласкавî замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляе желѣзницею франко до послѣднои стаціи.

Консервы.

Горошокъ сушеный россійскій	3·60
„ франц. въ пушкахъ	1·40
Шампіоны фр. въ пушкахъ	1·20
Шпараги велик. 1/1 п. зр. 6, 1/2 п.	3·50
Mixed Pikles въ слоикахъ	—·84
Оливки франц. въ оцтѣ	1·20
Капарки франц. кильо	1·44
„ дрôбненькî слоикъ	—·80
Труфлѣ perigord въ пушкахъ	3·80
„ въ слоикахъ	1·50, 2·50
Грибы сушенî выбиранî	2·50
Сардинки франц.	75, 1·30
„ Градо	35, 40
Москалѣ сардель. росс. штука	—·4
„ ориг. фасочка	2·30
Оселедцѣ голенд. молочн. шт.	—·12
„ шкотскî кр.	7, 8
Сарделѣ, кильо	1·44
Лососьо-оселедцѣ норвегс. шт.	—·60

Сосы и Муштарда.

Бафштикъ соя	1·20
Universal Relisch	1·40
Сосъ труфльовый	1·60
Муштарда зъ Бордô.	
Diophantes, слоикъ	50 и 80
Girondine 1/2	60 и 1·—
Ангельска пакетъ	16 и 32
Диссельдорфска якъ фр. кильо	—·80
„ слоикъ	—·35
Кремска плынна 1/1 фл.	—·70
„ 1/2 35 кр. 1/4	—·18
Олива найлучша 1/1 фл.	1·—
„ „ ницейска кильо	1·50
„ въ фляшкахъ	10, 18, 30, 60, 1·—
Оцетъ винный въ фляшкахъ	—·35
„ овочевый литра	8, 16 и 24
„ франц. винный естраг.	70 и 1·40
Сыръ швайцарскій краевый	—·96
„ ементальскій	1·60
„ Пармезаньскій до тертя	2·40
Бриндза знаменита	—·80

Масло все свѣже и кухонне.

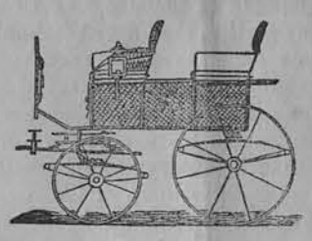

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ есьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаемъ тутъ такожь всякî замовленя.

Шусталя и Спôлки

(7—10) надвôрна фабрика повозôвъ.

Певнымъ и швидкимъ

(3—10) есть дѣланье

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)

(Gichtgeist)

Генриха Бльоха

зъ Егеръ (Чехи)

Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ“.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниръ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Куриницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецеписомъ).

ВП. Пана

Гавріила Горецкого

укôнченого богослова, упрашаю о удѣленье менѣ своеи адресы въ тôй цѣли, щобъ мôгъ я порозумѣтись съ нимъ що до устроеня хорального спѣву моихъ прихожанъ сеи зимы.

Николай Роздѣльскій,

гр. к. парохъ въ Сокали.

А. ШТАЙНЪ

Дентистъ-лѣкарь зъ Вѣдня

осѣвъ на постоянне

въ Тернополи.

Лѣчитъ всякî слабости устъ и зубôвъ. Операціи, пльомбованя, чищеня зубôвъ, вправлюванье штучныхъ зубôвъ и щокъ залагоджуе якъ найлучше и найделѣкатнѣйше. (2—?)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье

ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючî выгранî:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр. — 100 по **100** зр. — 200 по **50** зр. — 542 по **25** зр. — разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнî списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовî просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (4—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 88. Львôвъ, Субота 13 (25) листопада 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

VII. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

На передновку.

Галицка Русь переживае доволѣ важну хвилю свого житя. Зъ еи духовнои нивы уступаютъ старѝ сѣвачѣ, а выступаютъ новѝ. Галицка Русь прощае нынѣ свого Впр. Митрополита и его сѣдоголовыхъ сподвижникôвъ. Прощаеся не зъ мертвыми, якъ доси бувало, а съ жіючими... Не здержимѝ подѣѣ повочасного житя переводятъ подѣлъ на живыхъ и жіючихъ, на дѣлаючихъ и спочиваючихъ.

Хвиля прощаня мае свои права: серце говоритъ, чувства верховодятъ. Никнутъ дрôбницѣ, счезаютъ слабости и недостатки, а добрѝ дѣла яснѣютъ свѣтлѣйше, а добрѝ споминки оживаютъ голоснѣйше и сплѣтаются въ вѣнець вдячности для добрыхъ дѣлъ и доброи заслуги. Тожь съ щирымъ жалемъ прощае галицка Русь свого уступаючого Архипастыря, бо колибъ навѣть замовкли серця и чувства, не замовкне голосъ совѣсти и розуму и зложитъ заслуженый вѣнець заслуженому Архипастыреви. Исторія прописала на лентахъ сего вѣнця свѣтлыми буквами многоважнѝ слова: *Отверезителеви руского народа.* По всѣхъ кôнцяхъ галицкои Руси виднѝ добротворнѝ слѣды сеи дѣятельности неутрудимого Архипастыря, що смѣло пôднявъ ту для добра народа такъ многоважну гадку, зъумѣвъ для неи зъеднати и одушевити цѣле свое духовеньство и съ желѣзною енергіею ввѣвъ еи въ дѣло. Усунулось одно зъ головныхъ жерелъ матеріяльнои и моральнои руины народа, цѣлѝ сотки братствъ розсвѣтили першу искорку самосвѣдомости народнои и народного почутя свого людского достоиньства, а коли нынѣ просвѣта народа, его моральный и матеріяльный поступъ подвигаеся що разъ виднѣйше напередъ, коли руска народнôсть щоразъ бôльше свѣдомо оживае въ масахъ народныхъ, то исторія сего ôтродженя руского народа запише имя Впр. Митрополита Іосифа не на послѣднôмъ мѣсци. За послѣдныхъ лѣтъ пастырства Митр. Іосифа перебувала галицка Русь може найтяжшѝ хвилѣ свого политичного и народного житя. Галицка Русь навыкла була видѣти въ своихъ Митрополитахъ не тôлько архипастыря своеи церкви але и провôдника — або якъ звычайно говорено въ поетичныхъ одахъ — князя Руси. Высокопреосвященый Іосифъ бувъ вельми примѣрнымъ архипастыремъ, далеко и широко въ свѣтѣ знанымъ и поважанымъ задля своихъ пастырскихъ честнотъ, задля своеи ажь до аскетизму посуненои побожности и самоотверженности. „Царство мое нѣсть отъ мира сего“ — ся евангельска засада руководила всѣма дѣлами Впр. Митрополита, тому остався ôнъ далекимъ ôтъ щоденного политично-народного житя, не бувъ политикомъ и политичнымъ дѣятелемъ, не бувъ политично-народнымъ провôдникомъ — княземъ Руси. Политично-народне житье плыло дальше свобôдно своими струями и прокладало свои дороги новѝ. Було се политичне отверезенье руского народа. Галицка Русь, що доси навыкла крытися пôдъ охоронни крыла князя Руси, а черезъ то неразъ попадала въ бездѣльнôсть выжидаючи всякихъ дѣлъ и всего добра ôтъ свого охоронителя, стала теперь мало помало по конечности сама про себе думати и клопотатись, сама за себе дѣлати и боротись. Якъ всюда, такъ и тутъ бувъ початокъ тяжкій, часто болючій и не безъ тяжкихъ блудôвъ. Переживала наша Русь галицка тяжкѝ хвилѣ лютыхъ спорôвъ и роздорôвъ внутренныхъ, перебувала тяжкѝ пробы политичнои осиротѣлости. Галицка Русь мусѣла приучуватись ходити о своихъ силахъ и своимъ розумомъ. Не диво, що недосвѣдченѝ политики блукали по манôвцяхъ, що осамотѣлѝ дѣятелѣ попадали въ ôтчаянье, а гдекотрѝ зъ нихъ попали задля сеи ôтчаянности навѣть на безпутя, рѣзко противнѝ интересамъ власного народа, и тымъ нанесли велику шкоду нашому народови. Але видко, що треба було тыхъ сумныхъ досвѣдôвъ, щобы идея самосвѣдомости нашого народа стала ясною, треба було наглядпои илюстраціи блудности и шкодливости всѣхъ воздушныхъ порывôвъ демонстраційно-шовинистичныхъ, щобы проста дорога народного поступу о своихъ силахъ стала для всѣхъ ясною, треба було наглядного доказу марности надѣй на помôчь изъ внѣ чи то зъ сего чи зъ того боку, надѣй на якогось „великого Спаса“, щобъ всѣ ясно порозумѣли, що наша сила и наша будучнôсть народна тôлько въ нашôмъ власнôмъ народѣ, въ яснôмъ зрозумѣню самостôйности нашои народности, въ успѣшнôмъ, всестороннôмъ розвою всѣхъ еи моральныхъ и матеріяльныхъ силъ, въ згодѣ и сполученю всѣхъ Русинôвъ до працѣ надъ подвигомъ нашого народа.

Спасенни наслѣдства сего политичного отверезеня проявились наглядно въ послѣдныхъ лѣтахъ. Коли галицка Русь перенесла на собѣ такъ мужественно тѝ небувалѝ и незвычайно тяжкѝ удары, якѝ спали на неи послѣдными часами, и коли она мимо того всего смѣло и надѣйно глядитъ въ свою будучнôсть, — то се власне силою того политичного отверезеня. Нашъ народный идеалъ самостôйного подвигу руского народа о своихъ силахъ ставъ вже для всѣхъ видючихъ яснымъ и глубоко вкорѣнився въ нашихъ серцяхъ, сумнѝ досвѣды научили насъ цѣнити свою силу народну и въ нѣй шукати единои опоры, а почута сила народна крѣпитъ нашѝ душѣ навѣть и до найтяжшои борбы и напоюе нашѝ серця твердою, непохибною надѣею на побѣду нашои народнои справы.

Мужь въ повнôй силѣ вѣку обнимае керму нашого духовного корабля, щобъ зъ розбуреныхъ филь вывести его до спокôйнои а певнои пристани. Новый сѣвачь стае на духовнôй нивѣ народнôй, а вскорѣ окружатъ его новѝ сподвижники, призначенѝ вразъ съ своимъ провôдникомъ, станути до великого труду добротворнои сѣвбы духовнои. Галицка Русь надѣеся, що нова сѣвба буде и цѣломудра и добротворна. Исторія руского народа, а передовсѣмъ исторія руского духовеньства пояснила вже безчисленными а многопоучаючими фактами тѝ дороги, якими годится поступати рускому духовеньству для добра церкви и свого народа. Та исторія тѣсно, тѣснѣйше якъ гденебудь инде, звязала руске духовеньство съ рускимъ народомъ, а если нашъ обрядъ такъ тѣсно сполученый съ нашою народностею, та власне тôлько силою сеи историчнои звязи межи духовеньствомъ а народомъ нашимъ. Руске духовеньство не було чужимъ организмомъ въ народнôмъ организмѣ, оно було „кôсть ôтъ кости, — кровь ôтъ крови“ руского народа и вѣрне христіяньскôй любови объявляло тую любовь дѣлами въ вѣрнôй службѣ добру свого народа. Руске духовеньство тѣсно зрослося съ народнымъ организмомъ тому, що було тымъ пастыремъ, що ôтдае „свою душу за свои ôвцѣ“. Нынѣшнѝ часы, незрôвнано бôльше якъ попередущѝ, вымагаютъ такои гармоніи межи рускимъ духовеньствомъ а рускимъ народомъ, вѣрности и преданности духовеньства для интересôвъ народа. Сотки тысячь штундистôвъ, що мимо всѣхъ заказôвъ и перепонъ щоразъ бôльше множатся власне для того, що православне духовеньство на Украинѣ ôтчужилося ôтъ свого рôдного народа, — суть остерѣгаючимъ и поучаючимъ знакомъ и для нашого духовеньства и для всѣхъ тыхъ, кому не рôвнодушне добро народа и церкви. Рускій народъ въ Галичинѣ дôйшовъ вже до великои свѣдомости своеи народности, своихъ правъ и интересôвъ, тожь маемо надѣю, що новѝ дѣятелѣ на духовнôй нивѣ будутъ тыми добрыми пастырями, що сѣютъ добротворне зерно щирои любови, згоды и честноты, що въ щирôй любвѣ народа и въ щирôмъ трудѣ около добра народа, будутъ шукати тои, нашою историчною традиціею переданои гармоніи межи духовеньствомъ а народомъ и тымъ чиномъ выведутъ и саму церковь нашу и нашъ народъ до спокôйнои а певнои пристани духового поступу и розвою народного.

Въ тôй надѣѣ витае галицка Русь Впр. Епископа Сильвестра щирымъ серцемъ и правдивою любовю съ горячими желанями до успѣшного проводу церковною управою середъ тяжкихъ часôвъ и розбуреного моря...

Уваги надъ посольскимъ справозданьемъ гр. Войтѣха Дѣдушицкого.

(Конець.)

Въ кôнци своеи промовы зôйшовъ гр. Дѣдушицкій до т. зв. „рускои справы“. И се зовсѣмъ природно. Она жь представляеся яко справа руского люду и рускои интелигенціи, цѣлою душею ôтданои добру сего руского люду, есть отже такъ сказати par excellence тою справою демократичною, котрои взросту и успѣшного походу напередъ, пôсля власныхъ слôвъ гр. Дѣдушицкого, нѣчого не въ силѣ здержати и котра муситъ дôйти до своеи цѣли, яко жизненна справа будучности. Тожь поставивши собѣ пытанье: якою дорогою дôйти до того, щобы въ краю выробити свою суспôльну силу и всѣ жизненнѝ елемента получити до спôльнои працѣ надъ добромъ краю, — гр. Дѣдушицкій зовсѣмъ природно зупинився

ПАМЯТИ найлучшого друга.

IV.*)

(*Дальше.*)

Сего жь р. 1876 написавъ В. Навроцкій простору а дуже основно опрацёвану статистичну розвѣдку п. з. „*Руска народнôсть въ школахъ галицкихъ*“ (*Правда* р. 1876 Р. IX ст. 266—277, 311, 428, 517, 570, 619, 742 и 864). Ôтъ коли настала въ Галичинѣ краева рада шкôльна, с. е. ôтъ р. 1867, разъ на разъ пôдносилися и зъ року на рôкъ щоразъ збôльшалися жалѣ на польонизаціи народныхъ шкôлъ. Много о тôмъ говорено на всѣлякихъ рускихъ зборахъ, а и рускѝ послы въ соймѣ и въ радѣ державнôй голосно пôдносили тѝ жалѣ, хочь въ своѣй основѣ такъ справедливѝ, не мали за собою всесторонныхъ, неоспоримыхъ доказôвъ. Тожь и выходило на дѣлѣ такъ, що оборонцѣ системы кр. рады шкôльнои збували тѝ жалѣ простымъ запереченьемъ, перекрученьемъ, насмѣшками, а якъ коли, то еще и величались, що ось то Русинамъ не дѣеся нѣяка кривда въ школахъ, що тамъ все йде по закону и по правдѣ, ба що навѣть Русины маютъ бôльше шкôлъ, якъ имъ належится. Отжежь доперва В. Навроцкій зôбравъ цѣлый доводовый матеріялъ, позбиравъ всѣ автентичнѝ, урядовѝ выказы статистичнѝ про нашѝ школы и на пôдставѣ тыхъ урядовыхъ даныхъ придержуючись засады: „цифры говорятъ“ показавъ наглядно и неоспоримыми цифрами, якъ то веде ся у насъ польонизація нашихъ народныхъ шкôлъ. Треба подивляти ту сталенну терпеливôсть, съ якою В. Навроцкій позбиравъ сей пребогатый матеріялъ, якъ критичнымъ умомъ зъумѣвъ розглянутись въ тôмъ морю, часто позакрываныхъ датъ и ясно а интересовно вывести живый, повный и правдивый образъ польонизаціи народныхъ шкôлъ. Треба тôлько жалѣти надъ тымъ, що сеи такъ многоцѣнной, такъ основнои працѣ не выкористали рускѝ послы въ своихъ парляментарныхъ выступахъ и замѣсть опертися на такъ ясныхъ доказахъ, все еще попереставали на загальныхъ жаляхъ о польонизаціи шкôлъ, а не вывели передъ судъ парляменту сего такъ яскраво и достовѣрно представленого образу дѣйстнои польонизаціи. Тымъ то й оборона нашихъ шкôлъ противъ польонизаціи не ôтнесла въ парляментѣ пожаданыхъ наслѣдствъ.

Тôлькожь В. Навроцкій не зражався рôвнодушностею ширшихъ кругôвъ рускихъ для его працъ. Ôнъ трудився не для славы своеи, а для добра народа. Съ математичною вѣрностею переводивъ ôнъ розглядъ всего житя нашого на пôдставѣ неоспоримыхъ даныхъ. Своими студіями надъ нашою суспôльностею, выводячи реальнѝ образы сумнои правды, бажавъ ôнъ загрѣти щирѝ серця до працѣ надъ поправою народнои долѣ. Тожь неутомимо трудився на далекôй чужинѣ для добра свого народа, разъ наразъ подававъ новѝ студіи, новѝ образы зъ нашои суспôльности, указуючи на хибы, а заохочуючи до поправы.

Въ слѣдуючôмъ р. 1877 написавъ кôлька подрôбнѣйшихъ працъ зъ економично-политичного поля: „*Polnische Wirthschaft*“ (про господарку краевого выдѣлу съ пожичками для народа) (*Правда* роч. X. р. 1877 стр. 425—431), — „*Шляхетнѝ защитники народу*“ (*Тамже* стр. 572—578, 781—786 и 814—822), — „*Клясовѝ интересы и интересы народу*“ (*Тамже* стр. 857—864, 900—907 и 929—943.), — „*Нагôнка за соціялистами и польска праса* (*Тамже* стр. 510—514.).

Въ першихъ трехъ працяхъ розкрывъ В. Навроцкій наглядно ту политику шляхоцкого интересу, якою руководились галицкѝ Поляки, а радше ихъ представителѣ парляментарнѝ въ справахъ економичныхъ, дотыкаючихъ нашого краю. Всѣмъ еще въ живôй памяти постать Кшечуновича, котрый безперечно вызначався помежи Поляками глубокимъ знаньемъ скарбовости, а именно податкôвъ. Всѣ, думаю, пригадуютъ собѣ еще живо ту борбу, яку вела польска делегація на чолѣ съ пос. Кшечуновичемъ р. 1873—1879 въ вѣденьскôй радѣ державнôй въ справѣ податковои реформы пôдъ приманюючимъ окликомъ „оборона интересôвъ краю“. Польска публицистика величала тогды всѣма голосами свою делегацію „защитниками народа“, а легковѣрный загалъ въ своѣй добродушности приплескавъ тымъ похвальнымъ гимнамъ. Отжежь В. Навроцкій и тутъ выявивъ щиру правду на основѣ неоспоримыхъ циферъ. Особливо въ розвѣдкахъ: „Шляхетнѝ защитники народу“ выказавъ В. Навроцкій цѣлу оманливôсть сеи хвальбы „обороны интересôвъ народа“ и на цифрахъ доказавъ, що тутъ ведеся не оборона интересôвъ народа, а оборона шляхоцкихъ интересôвъ коштомъ краю и народа. Єсть се финансова критика цѣлого поступованя тогдѣшнои делегаціи польскои и основне розъясненье рôжниць межи интересами народными, а интересами однои касты чи клясы.

(*Дальше буде.*)

*) Гл. ч. 85.

Гдещо про книжку

„Оповѣданя про комахъ. Яка одъ ихъ користь або шкода въ господарствѣ“.

(Съ 45 малюнками). О. Степовика. Цѣна 50 коп. Кіевъ. Въ печатни Г. Т. Корчакъ-Новицкого 1882. 16-ка, стор. 250.

Написавъ проф. Иванъ Верхратскій.

(Дальше.)

Ст. 37. „Довгоносики або свинки“. Curculionina, Rüsselkäfer, я назвавъ рыльчаки ôтъ головы рыловато протягненои.

Ст. 38. „Зеренна свинка“. Calandra granaria, schwarzer Kornrüsselkäfer, Вовчокъ зерноѣдъ. (У люду: вовчокъ, ґерґелиця або ґорґолиця).

Ст. 40. „Горохова свинка“ Bruchus pisi, Erbsenmuffelkäfer. Стручнякъ горошникъ.

Ст. 41. „Бурякова свинка, сѣрый жукъ, завбôльшки зъ пôввершка. Вылазитъ зъ землѣ весною, та заразъ нападае на листъ сахарного буряка, зъѣдаючи его иногдѣ до-щенту“. Шкода, що авторъ не подавъ латиньскихъ назвъ описаныхъ комахъ, хочьбы тôлько въ списѣ заголовнôмъ — а такъ годѣ пôзнати, про якій рôдъ (species) тутъ бесѣда. Молодый листъ бурака сахарного (цукрового) нищатъ личинки Мершавицѣ чорнои (Silpha atrata) и Мершавицѣ сѣрои (Silpha opaca). Мершавицѣ (Aaskäfer, silphae, у Гуцулôвъ мершаниками званѝ) живутъ властиво въ стервѣ (мерши), а въ недостачѣ тои поживы кидаются оба наменени роды и на цукровѝ бураки. Якимъ робомъ однакожь авторъ помѣстивъ мершавицѣ (Aaskäfer) помежи рыль-

надъ „рускою справою“. Ся справа, яко справа демократична — людова, щиронародна, бо загально народна у всхôднôй Галичинѣ, стоитъ въ супротивности до старошляхоцкого консерватизму и латиньского ультрамонтанизму, котрымъ гр. Дѣдушицкій мимо свого товариского становища, яко шляхтичь — не вѣщує нѣякои будучности. Въ рѣшеню тыхъ супротивностей межи рускою а польско-шляхоцкою справою бачитъ гр. Дѣдушицкій зовсѣмъ справедливо двѣ дороги: 1) або тй супротивности будутъ еще бôльше заострюватись, коли краєва политика пôйде дотеперѣшнымъ, такъ злощаснымъ ладомъ, а тогды „демократичнй, инновѣроисповѣднй и людовй елемента можутъ статися явными ворогами шляхты и старопольскихъ традицій, можутъ все тое знищити, що старопольскôй шляхтѣ и еи сторонникамъ дороге, и може вытворитись сильна и одноцѣльна суспôльнôсть, для котрои старопольска минувшôсть и всяка звязь съ польскимъ елементомъ буде зовсѣмъ чужою“, або 2) дотеперѣшнй провôдники польскои политики и ихъ сторонники приклонятся до уступствъ въ користь руского елементу и въ справедливôй згодѣ съ тымъ елементомъ станутъ до спôльнои працѣ надъ добромъ краю.

Гр. В. Дѣдушицкій радбы, щобы его политичнй товаришѣ ступили на ту другу дорогу. Тутъ выступає гр. Дѣдушицкій вже не яко Полякъ, але яко рускій шляхтичь и ôтзывається до рускои, теперь спольщенои шляхты ось такъ: „Кто не хоче, щобы дôйшло до страшного знищеня и до того, щобы помимо и противъ шляхты вытворилась зовсѣмъ нова суспôльнôсть, кто бажає такъ пошанованя права якъ и святои традиціи народнои, сей не повѣритъ въ то, що сама лише власть (правительственна) зможе статися оберегаючою силою и удержитъ незрушимо повагу. Ôнъ не буде лякатись всякои мысли, що не выйшла зъ зъ шляхоцкого табору, и ôнъ зрозумѣє, що кто хоче остатись на чолѣ народа, сей муситъ принести не одну жертву; ôнъ зрозумѣє, *що годѣ збурити живу мысль, що годѣ заперечувати существованя Руси.* Людъ будится щоразъ бôльше до самовѣжого житя; найжежь ôнъ пôзнасть, що все, що ему миле и дороге — миле и дороге такожь и рускôй шляхтѣ, що людъ и шляхта маютъ одного Бога, одну вѣру и що шляхта съ любовею опѣкуєся єдностею съ Русею и еи языкомъ. Спôльна праця коло просвѣты и добробыту пôднесутъ тогды суспôльнôсть до самовѣжои силы. Обертаючи щоразъ бôльшу суму публичного гроша на справдѣ продукційнй цѣли, можемо пôднести людъ морально и матеріяльно такъ высоко, що ôнъ не стане посягати на чуже майно, а хочь шляхта не ôтзыскає давныхъ привилеѣвъ, то за те збереже и скрѣпитъ своє значенье середъ суспôльности, съ котрою разомъ працювала. А втогды и сама можнѣйша и оперта о можну и розумну суспôльнôсть буде въ силѣ вразъ съ народомъ домагатись святыхъ правъ народа — и тогды доперва кожде правительство буде справдѣ числитись съ нами. Нынѣ, панове, не сподѣваймося нѣякихъ чудесъ зъ Вѣдня, бо чудеса завсѣгды заводятъ, — а памятаймо, що найлучше прислужится ôтчинѣ той, кто съ успѣхомъ працює въ краю“.

Цѣла та промова гр. Дѣдушицкого творитъ безперечно важный переломъ въ дотеперѣшныхъ поглядахъ и въ цѣлôй дотеперѣшнôй политицѣ верховодячои шляхты. Она розкрыває галицко-польскимъ политикамъ сумну для нихъ правду ихъ дотеперѣшнои блуканины, и якъ свого часу „Teka Stańczyka“ розвѣяла реставраційнй порывы старопольскй, такъ промова гр. Дѣдушицкого розбиває оманливй мрѣѣ старо-шляхоцкй и указує на необходиму потребу, ступити на нову дорогу. Єсть се однакожь доперва перша проба такого нового звороту и самъ гр. Дѣдушицкій добре чує, якъ дуже осамотѣлый еще стоитъ ôнъ съ своими поглядами у нового вылому. Озвѣщена нимъ програма надто рѣзко ôтбиває ôтъ дотеперѣшнои политики польскои, щобъ можна говорити о спôльности поглядôвъ польского загалу съ гр. Дѣдушицкимъ. Та мимо того всего выступленье гр. В. Дѣдушицкого має бôльше ваги надъ заявленье однои единицѣ, а се не такъ по суспôльному становищу, яке займає гр. Дѣдушицкій, якъ бôльше по глубокому а правдивому розпôзнаню (діягнозѣ) дѣйстного стану краю и краєвои политики. Дорога, яку прокладає гр. Дѣдушицкій въ своѣй промовѣ для подвигненя краю и обохъ народôвъ, — дорога щирои працѣ надъ добромъ краю, згодливои а разомъ и самостôйнои дѣяльности всѣхъ краєвыхъ елементôвъ, особливожь народного елементу руского съ другими елементами краєвыми, справедливôсть для рускои народности, узнанье и попиранье еи правъ и еи розвою якъ матеріяльного такъ и морального, — ся дорога єсть безперечно правдива и єдино можлива. Нѣчого дивуватись, що гр. Дѣдушицкій по своѣй родовôй традиціи бажає зберегчи шляхту передъ еи упадкомъ и радбы еи удержати на чолѣ народного житя. Задача, яку вкладає гр. Дѣдушицкій на шляхту, именно на руску шляхту, зовсѣмъ оправдує се его бажанье: ôнъ же жь ясно говоритъ, що шляхта не повинна и не може удержатись на чолѣ народа силою якихъ привилеѣвъ або силою власти правительственнои, але єдино тôлько силою тои послуги, яку она буде робити для добра свого народа и свого краю. Коли до народного проводу той найбôльше управненый, кто найбôльше працює и жертвує собою для добра народа, то противъ такого проводу, якого бажає гр. Дѣдушицкій, годѣ що казати, скоро тôлько шляхта буде сповняти тую задачу, бо тогды провôдъ въ народѣ самъ собою попаде въ руки тыхъ, що найбôльше и найжертволюбнѣйше будутъ працювати для добра народа. Колибъ се сталося, тогды булабъ справдѣ привернена суспôльна гармонія. Можна надѣятись, що гр. Дѣдушицкій не поперестане на однôмъ поставленю програмы, але й потрудится перевести еи въ дѣло и приєднати для неи скôлько можна богато прихильникôвъ. Рускій народъ завсѣгды радо повитає на своѣмъ лонѣ щирыхъ другôвъ и подвижникôвъ своеи народности, свого добра, поступу и розвою.

ДОПИСИ.

Замостье, Люблиньскои губерніи.

По случаю статіи „Голоса“ була споминка въ „Дѣлѣ“, що трупа панѣ Романовичь по усуненю всѣлякихъ перешкодъ давала рускй представленя въ Томашовѣ; а позаякъ дальше нѣчого про трупу п-нѣ Р. не сказано, то я уважаю своимъ обовязкомъ донести читателямъ „Дѣла“ гдещо про дальшу судьбу нашого театру. Просидѣвши въ Томашовѣ три мѣсяцѣ, що недобре ôтозвалось на доходѣ съ представлень послѣднёго мѣсяця, божь Томашôвъ мѣсточко невелике и репертуаръ пьесъ, дозволеныхъ до граня п-нѣ Р. дуже бувъ ограниченый, трупа приѣхала до Замостя, три недѣлѣ тому назадъ. Замостье, мѣсто съ семитысячнымъ населеньемъ, до 1867 р. сильна крѣпость, лежитъ на гостинцѣ, що веде ôтъ австрійскои границѣ до Люблина а зъ ôттамъ до Варшавы. Тутешна суспôльнôсть, якъ Русины такъ и Великороссы, приняли нашу трупу съ превеликою радостею. Инспекторъ прогимназіи (с. є. по вашому низшои гимназіи) ôтступивъ салю для представлень безплатно, управленье женьскои прогимназіи ôтступило двѣ комнаты для артистокъ, позаякъ въ Замостю по причинѣ многочисленного гарнизону не можна найти свобôдного помешканя. Трупа складаєся зъ звѣстныхъ въ Галичинѣ артистичныхъ силъ, якъ панѣ и панны Романовичь, пана Стечиньского, Витошиньского, Людкевича и др. Тожь о грѣ не буду нѣчого згадувати. Я пôднесу тôлько той фактъ, що публика помимо того, що недавно приѣхавъ польскій театръ, радо и численно посѣщає нашь театръ, и що Поляки, котрй до представленя „Гальки“ майже не заглядали до нашого театру, єдинодушно теперь заявляютъ, що ся пьеса, особливо роля „Гальки“ (п-на М. Романовичь) выйшла вѣрнѣйше, якъ на польскôй сценѣ, навѣть варшавскôй. Репертуаръ пьесъ, дозволеныхъ до граня п-нѣ Р. доси складаєся тôлько зъ 6 штукъ, але єсть надѣя, що по вставленюся вплывовыхъ особъ вскорѣ буде дозволено далеко бôльше. Дѣло конечно не въ числѣ дозволеныхъ представлень, а въ самыхъ представленяхъ. Заохочена дотеперѣшнымъ успѣхомъ п-нѣ Романовичь поѣде зъ Замостя въ Холмъ, центръ малоруского населеня Конгресôвки, зъ Холму въ Люблинъ, Ивангородъ и Варшаву. Зô всѣхъ тыхъ мѣстъ заявляютъ, що ôтступлятъ безплатно салѣ для представлень. Зъ Варшавы думає п-нѣ Р. поѣхати черезъ Бресть Литов. на Волынь и Подôлье. Галицко-рускій театръ п-нѣ Р. першій въ Россіи и заслуга п-нѣ Р. познакомити тутейшихъ Русинôвъ якъ и Великороссôвъ и Полякôвъ съ нашимъ языкомъ и нашою драматичною литературою не абы яка. Скôлько прійшлось п-нѣ Р. усунути перешкôдъ, не знавшôй нѣ тутейшихъ обставинъ нѣ языка, читателѣ небувавшй въ Россіи судити не можутъ. Съ глубокимъ жалемъ прійдеся вскорѣ Замостскимъ Русинамъ, дбаючимъ о добро свого народа, розлучитися съ панею Р. и еи трупою, що пригадала имъ много пріятныхъ хвиль, проведеныхъ въ рôднôй землѣ. При случаю, єсли що узнаю про дальшу судьбу нашого театру, постараюсь подѣлитися съ читателями „Дѣла“.

Е. К.

(Дуже просимо. *Ред.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) скликана вже ôтручнымъ письмомъ цѣсарскимъ на 5 л. грудня с. р. На однôмъ зъ найблизшихъ засѣдань палаты пословъ прійде на порядокъ дневный друге читанье новелѣ до закона промыслового.

(*Проявы антисемитскй въ Австро-Угорщинѣ.*) Телеграмы доносятъ, що въ угорскôмъ селѣ Гирнодъ, въ комитатѣ еденбурскôмъ, выбухли антисемитскй розрухи. — Посолъ Источи, звѣстный проводиръ антисемитскій на Уграхъ, внѣсъ въ соймѣ угорскôмъ петицію, пôдписану кôлькома тысячами выборцѣвъ округа топольчаньского, жадаючу, щобы дорогою законодательною знесено надане жидамъ въ 1867 р. рôвноуправненье. — Депутованй угорского сойму зъ скрайнои лѣвицѣ: Саляй, Оноди и Верговай разомъ съ Источимъ внесли до правительства поданье о затвердженье статутôвъ для антисемитского клюбу, котрый має бути завязаный въ Пештѣ пôдъ назвою „Клюбъ патріотôвъ“.

(*Соймъ тирольскій*) зôставъ дня 22 падолиста ôткрытый. Маршалокъ ôткрываючи соймъ, пôднѣсъ особенну ласку монарха, котрый пожертвувавъ такій гойный даръ зъ своеи приватнои касы для нещасливыхъ жителѣвъ Тиролю, потерпѣвшихъ ôтъ повѣни, а дальше вôзвавъ соймъ, высказати подяку всѣмъ добродѣямъ, пожертвувавшимъ помôчь нещасливымъ. Такожь заявивъ маршалокъ, що и рада державна, здаєся, прійде въ помôчь потерпѣвшому краєви ухваленьемъ значнѣйшои сумы грошевои.

(*Герцеговиньскй емигранты*) въ Чорногорѣ, якъ мы вже доносили, зôбралися въ Никсичу и ухвалили петицію до князя чорногорского съ запытаньемъ: „Якй дипльоматичнй кроки поробивъ ôнъ, щобы емигранты герцеговиньскй могли повернути до своихъ осель въ окупованыхъ краяхъ австрійскихъ?“ Pester Lloyd подаючи повысшу петицію замѣчає, що се була демонстрація, котра мала зробити рôдъ пресіи на правительство австрійске. Гр. Кальноки и Каляй — каже Pester Lloyd — недавно въ спôльныхъ делегаціяхъ выяснили станъ справы, именно заявили, що отвѣтно до амнестіи, выданои передъ пару мѣсяцями правительствомъ австрійскимъ, нѣчо не стоитъ на перешкодѣ поворотови емигрантôвъ герцеговиньскихъ до своихъ осель, противно, поворотъ ихъ єсть навѣть для Австріи пожаданый. Єсли правительство чорногорске — кôнчитъ згаданый дневникъ — справдѣ хоче зробити щось користного для емигрантôвъ, то нехай представитъ имъ въ правдивôмъ свѣтлѣ ихъ положенье на емиграціи и нехай склонитъ ихъ до повороту въ окупованй краѣ. — Коли розберемъ отсю бесѣду угорского дневника, то побачимо, що зъ него говоритъ лукавôсть: правда, що амнестія для емигрантôвъ герцеговиньскихъ дана, але не для всѣхъ. О тоєжь то и ходитъ, щобы всѣ емигранты могли повернути.

(*Почтовй касы щадничй.*) Дневникъ законôвъ державныхъ оповѣстивъ вже розпорядженье министерства торговлѣ о выконаню закона зъ 28 мая 1882 р. въ справѣ заведеня почтовыхъ касъ щадничихъ. О розпорядженю тôмъ поговоримо обширнѣйше иншимъ разомъ.

(*Патріотичный проектъ молодыхъ Чехôвъ.*) Narodni Listy, органъ молодыхъ Чехôвъ, оповѣстивъ ôтозву до прощѣ до Констанціи въ р. 1883. Въ ôтозвѣ тôй читаєтъ: „Чехи! 6 липня 1883 удаймося на прощу до вѣкопомнои Констанціи, щобы именемъ ческого народу зложити хвалу учителеви Иванови Гусови и Иеронимови праскому, великимъ воёвникамъ за святе право народу, за свѣтло и свободу. Скрѣпленй споминками давнои славы ческои, вернемо до любимои ôтчины и дальше будемо воювати въ дусѣ спаленыхъ учителѣвъ за дорогій край, за свободу, свѣтло и рôвнôсть. До Констанціи! До мѣсця, зъ ôтки зъ попелôвъ розлетѣлися искры по всѣ кôнцѣ краю, зъ ôтки всесильна поломѣнь роздула въ народѣ искры духа Гусового, котрый повставъ яко сильный воёвникъ за правду и свободу и высоко пôднѣсъ прапоръ съ чашею. Вôйны гуситскй доказали свѣтови, що народъ, хочбы якъ малый числомъ, въ благороднôмъ одушевленю зможе доказати великаньскихъ чинôвъ!“ До комитету, котрый устроює прощу, входитъ яко голова нотарь Стракатый, звѣстный патріотъ ческій, дальше многй найзнаменитшй молодй писателѣ и писательки ческй. Старо-Чехи доси не заявили, чи возьмутъ участи въ запроектованôй молодо-Чехами демонстраційнôй прощи до Констанціи.

(*Зъ руху робôтничого въ Австріи.*) Въ Грацу ôтбувся сего тыждня збôръ робôтникôвъ, котрый принявъ ухвалы соціялистичного зъѣзду робôтникôвъ, ôтбутого передъ пару мѣсяцями въ Бернѣ. Грацкій збôръ рѣшивъ поступати легально, длятого заявився противникомъ анархистôвъ. На зборѣ було пôдняте пытанье „загального права

чаками або якъ ôнъ называє „свинками“, Rüsselkäfer?

Ст. 42. „Орѣхова свинка“. Balaninus nucum, Haselnussrüsselkäfer = Орѣшникъ лѣсковець.

Ст. 43. „За таку вдачу сй кумеднй (!) жучки взываются плыгунами“. Прыгати = sich emporschnellen, плыгати = hüpfen. Назва прыгунъ выдаєся менѣ отвѣтнѣйшою. Тутъ еще згадаємо, що простый народъ прыгуны (elateridae, Schnellkäfer, Schmiede) часто взыває ковалями, коваликами, ковалинами.

Ст. 53. Межи скрипунами (Longicornia, Bockkäfer) помѣщено хибно „часôвщика“. „Часôвщикъ“, зрôв. нѣм. Todtenuhr, по нашому звеся Червотока, декуда на Украинѣ шашель, шашликъ. Anobium pertinax, Trotzkopf, я назвавъ Червотока упрямка. Червотоки належатъ разомъ съ прыгунами до пятичленныхъ и то до пилчасторогихъ (Sevricornia, Sägehörnige), скрипуны же до чотыречленныхъ.

Ст. 56. „Золотый або брондзовый жукъ“, Cetonia, Goldkäfer, у люду: зеленякъ, зеленка, оленка. Всѣ тй людовй назвы выдаются менѣ неотвѣтнй. Гуцулы (пр. коло Доры) называютъ всѣлякй хрущѣ сильно жубелячй або жубенячй въ лету (якъ жука гнôйника, Cetonia aurata, Cetonia fastuosa и др.) жубелицями, жубеличками. Я принявъ тую назву на Cetonia. Оттакъ Cetonia aurata, gem. Goldkäfer = жубелиця золотаста. Cetonia fastuosa, prachtvoller Goldkäfer = жубелиця пышна.

Ст. 58. Про „грудинну покрôвлю“ бѣгунôвъ сказано не точно. Передтулье (erster Brustkastenring) у всѣхъ хрущѣвъ свобôдно порушне. У бѣгунôвъ (Carabicidae, Laufkäfer) єсть оно бôльше струньке и ôтсаджене ôтъ прочихъ двохъ обручокъ тулова (середтуля и затуля), тому рѣзше вызначуєся.

Ст. 66. „Гноёвики“, сй хрущѣ называютъ у насъ жуками. Жукъ гнôйникъ = Scarabaeus stercovarius; жукъ лѣснякъ = Scarabaeus silvaticus; жукъ гладикъ = Scarabaeus vernalis.

Ст. 69. „Прозорчастокрылй“. Такъ называє авторъ Болончаки, Hymenoptera, Hautflügler. Прозорчастй крыла має богато комахъ зъ иншихъ рядôвъ пр. зъ Прасѣтень (Archiptera Urflügler) многй Стеркавки (Libellulae) и инш., зъ Сѣтчатокъ (Neuroptera, Netzflügler) Муравлякъ (Myrmecoleon, Ameisenlöwe) и инш., зъ Мотылѣвъ (Lepidoptera) до болончакôвъ подôбнй Скляники (Sesiae, Glasflügler)...; наврядъ є межи Hymenoptera-ми декотрй съ непрозорыми крылами, пр. Джмола фіолетна (Xylocopa violacea, violettflügelige Holzbiene). Назву Hymenoptera такожь не дуже означну, але приняту вже въ науцѣ ôтдалибысьмо по руски: болончаки, ôтъ болона = dünne Haut; Fensterscheibe.

Ст. 136. „Метелики“. Lepidoptera = Лускокрильцѣ або Мотылѣ. На Украинѣ дуже часто уживана назва метелики єсть уменшеною ôтъ метель, мотыль. Мотылики = Kleinschmetterlinge, Microlepidoptera.

Ст. „Бѣланъ капустникъ“. Бѣланами зовутъ у насъ бѣлй быки; бѣлй мотылѣ у люду: бѣлюхи. Тому предкладавбы я: Бѣлюхъ капустяникъ = Pievis brassicae, Kohlweissling.

Ст. 141. „Бѣланъ жилкуватый“. Aporia crataegi, Heckenweissling = Бѣлюхъ глодовинець або Нерясъ глодинець.

Ст. 143. „Метеликъ пôзный“. До мотылѣвъ пôзныхъ, бо въ зазимки (въ остатныхъ дняхъ жовтня и въ листопадѣ) являючихся, а заподѣваючихъ шкоду листянымъ деревамъ, належатъ именно три роды. 1. Chimatobia brumata, kleiner Frostspanner = Зимомирокъ звычайный або Зазимчакъ. 2. Chimatobia boreata = Зимомирокъ студнякъ. 3. Hibernia defoliaria, grosser Frostspanner = Стужець обнажакъ. Гусѣльницѣ Зимомиркôвъ суть якъ и у другихъ Мѣрнякôвъ або Пьядунôвъ (geometrae, Spanner) нагй, тымъ часомъ въ „Оповѣданяхъ“ прописано: „Хто не знає тыхъ трохи волохастыхъ (?) зелененькихъ гусеницъ“.

Ст. 146. „Яблуневый вертунъ“. Carpocapsa pomonana, Apfelwickler, назвавбы я Червачникъ овощникъ. Гусѣльниця у люду „червакъ“. Червивй яблока, грушки. Почерваченый овощь. Tortrix Wickler, я назвавъ звоєць, звôйникъ. Червачника овощника описує авторъ такъ: „въ блакитными, передными, та рудыми задными крылами“ — тымъ часомъ мотыликъ (microlepidopteron) той єсть темносѣрый, на передныхъ крылахъ въ поперекъ чорнопружкованый, а на внутреннôмъ ихъ урôжью зъ чорною сковатою, золотасто обведеною плямкою.

Ст. 153. „Метениця“ въ Галичинѣ зовеся Мотылиця пчôльна. По нашихъ пасѣкахъ водятся именно два роды: Galleria mellonella, Honigschabe. Мотылиця медоѣдка и Achroea grisella s. alvearia, Wachsschabe, Злинокъ вощинникъ.

(Конець буде.)

голосованя", але правительственный комисарь не позволивъ надъ тымъ дебатувати. — Стрейкъ зецерôвъ въ Вѣдни все еще тревае. Зецеры обстаютъ при своѣй новôй тарифѣ. Рада мѣста Вѣдня, обговорюючи тую справу на однôмъ зъ своихъ засѣдань, высказала бажанье, щобы властителѣ друкарнь и зецеры черезъ взаимнѣ уступства спôръ залагодили и тымъ чиномъ зробили конець стрейкови. Передъ кôлькома днями зецеры склика́ли збôръ и тамъ запротестовали противъ обявлюваныхъ въ прасѣ закидôвъ, що зецеры, зробивши стрейкъ, поступили собѣ нелегально. Збôръ ухваливъ резолюцію, що стрейкъ єсть зовсѣмъ легальный и зецерамъ треба вытревати до кôнця, поки властителѣ друкарнь не згодятся на ихъ нову тарифу.

(*Зложенье мандату.*) Знову одинъ посолъ до рады державнои, именно дръ Едльбахеръ, выбраный въ мѣстѣ Линцѣ, зложивъ свôй мандатъ зъ причины физичного ослабленя. Едльбахеръ бувъ провôдникомъ высшо-ракускихъ централистичныхъ послôвъ.

(*Нѣмецка партія народна.*) До Pester Lloyda доносятъ зъ Вѣдня, що при кôнци минувшого тыждня ôтбулася въ Вѣдни нарада ширшого кружка нѣмецкои партіи народнои, въ котрôй взяли участь такожь бувшѣ послы Кронаветеръ и Вальтерскирхенъ. Предметомъ нарадъ були средства агитаційнѣ, за помочею котрыхъ можнабы розширити вплывъ партіи. Ухвалено утворити въ тôй цѣли сталѣ комитеты агитаційнѣ въ бôльшихъ мѣстахъ Чехъ, Моравіи и Стиріи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Вѣденьска Presse одержала вѣсть зъ Одессы, що россійске министерство марины замовило велике число морскихъ минъ и торпедôвъ для обороны побережей крымскихъ и берегôвъ Чорного Моря въ загалѣ. Портовый урядъ въ Севастополи буде пôднесеный до степени адмиралиціи. Въ арсеналѣ морскôмъ въ Николаевѣ будуютъ чотыри великѣ кораблѣ торпедовѣ а въ Севастополи два мониторы, котрѣ маютъ коштувати 3,054.641 зр. О корабляхъ, якѣ министерство мае будувати на слѣдуючій рôкъ, а котрѣ будутъ коштувати мало що не пять милiонôвъ рублѣвъ, мы вже недавно доносили.

Министеръ Гирсъ выѣхавъ зъ Берлина на Франфуртъ и Базилею до Италіи, до Пизы, щобы ôтвѣдати свою родину. Була поголоска, що Гиръ заразъ зъ Берлина прѣде до Вѣдня, щобы побачитись и конферувати съ гр. Кальноки. Тымчасомъ поголоска тая не оправдалась. Гирсъ доперва вертаючи зъ Пизы поверне до Вѣдня. Дневникарство политичне цѣлои Европы выводитъ рôжнѣ комбинаціи зъ причины конференціи Гирса съ кн. Бисмаркомъ. Всѣ газеты признаютъ згôдно, що побытъ Гирса въ Варзинѣ и въ Берлинѣ єсть фактомъ великого значеня и не остане безъ вплыву на скрѣпленье нѣмецкихъ ôтношень съ Россіею и на порозумѣнье обохъ державъ въ теперѣшныхъ политичныхъ дѣлахъ. Однакожь нѣкто не може певно сказати, въ якихъ именно справахъ конферувавъ Гирсъ съ Бисмаркомъ. Однѣ кажутъ, що оба министры конферували въ справѣ египскôй, въ справѣ австрійскихъ фортификацій на граници россійскôй, въ справахъ балканьскихъ, а гдеякѣ догадуются, що навѣть въ справѣ анархистôвъ европейскихъ. Однакъ, якъ кажемо, все се лишь здогади и комбинаціи.

„Правительств. Вѣстникъ" потвердивъ вже донесеня, що въ университетѣ въ Казани выбухли розрухи и що университетъ мусѣвъ бути замкненый. Причиною розрухôвъ було выключенье одного студента. Студенты зôбрались на т. зв. „сходку" въ университетѣ; ректоръ Фирсовъ хотѣвъ сходку закрыти, тогды одинъ студентъ єго чинно зневаживъ, чи хотѣвъ зневажити. Роздражненье еще збôльшилось. На телеграфичне завôзванье прибуло зъ Петербурга войско. Якъ доносятъ, министеръ просвѣты Деляновъ мавъ розпорядити, щобы всѣхъ винныхъ студентôвъ, хочбы ихъ було и найбôльше, выключити.

„Новое Время" доноситъ, що на торжество 50-лѣтного ювилея академіи генерального штабу въ Петербурзѣ прѣде славный нѣмецкій полководець фельдмаршалъ гр. Мольтке, котрый єсть почетнымъ членомъ тои академіи.

Presse доносятъ зъ Петербурга, що съ новымъ рокомъ наступлятъ великѣ змѣны въ урядахъ царского двору.

Италія. Дня 22 с. м. ôткрывъ король парляментъ ôтчитавши слѣдуючу тронову промову: „Мои панове сенаторы и послы! Съ радостею и гордостею поздоровляю васъ яко заступникôвъ ôтчины выбраныхъ всѣми верствами народу. Тая реформа (выборча), котрои бажавъ еще мôй отець, а котру я сповнивъ, дае намъ потѣшну певнôсть, що италійскій народъ дозрѣвъ до свободы. Єсть нашимъ обовязкомъ здобутки мира доводити до доброго кôнця, котрый мае намъ надати правдиву величь и поважанье у цивилизованого свѣта. Черезъ объявлену волю краю злагôднѣютъ рôжницѣ политичнѣ думокъ, а вы звернете всю свою дбалôсть на улучшенье державныхъ институцій. Послѣднѣ періоды законодательнѣ останутъ памятными въ парляментарнôй исторіи: они сотворили основну пôдставу финансову, улекшили утяжливѣ податки, усунули неладъ въ оборотѣ грошевôмъ, новымъ кодексомъ торговельнымъ скрѣпили розвôй економичныхъ силъ краю и значно улучшили организацію военнои силы. Я можу съ вдоволеньемъ засвѣдчити, що армія и марина показалися достойными дбалости парляменту, любови и подиву, яке для нихъ мае вразъ зô мною вся Италія". Ôттакъ король поручивъ парляментови рôжнѣ проекты законôвъ и заявивъ, що публичного спокою буде рѣшучо боронити, що народнѣ институціи буде удержувати ненарушимыми а черезъ администрацію и судъ хоронити свободу всѣхъ и кождого поодинокого. Потôмъ такъ сказавъ дальше: „Нашѣ ôтношеня до заграничныхъ правительствъ пріязнѣ и сердечнѣ. Ôтъ всѣхъ дôстаемъ мы доказы симпатіи и прихильности, котрѣ мы ôтвдячуемо: выповняемъ точно трактаты и беремъ участь въ радѣ державъ завсѣгды съ ясною и льояльною политикою, стремлячою до удержаня мира и до погодженя національныхъ интересôвъ съ загальными интересами Европы. Подружье герцога зъ Генуы съ королѣвною баварскою єсть новою порукою пріязни Италіи и Нѣмеччины." Король скôнчивъ свою промову словами: „Нынѣ судьба Италіи въ вашихъ рукахъ. Викторъ Емануель, котрому вы признали незрôвнаный титулъ „батька ôтчины", змôгъ довести италійскій народъ до независимости, дати єму єднôсть, силу свободы и величи. Жадна чужа сила у внутри або зъ внѣ не перешкодитъ вже повнои свободы вашихъ дѣлань. Вы можете веселымъ окомъ и съ спокоемъ розслѣджувати и рѣшати соціяльнѣ проблемы нашого часу." — Тую промову короля Гумберта принявъ парляментъ дуже симпатично, навѣть по дорозѣ, коли король вертавъ зъ парляменту, народъ чинивъ єму оваціи. Треба признати, що президентъ кабинету Депретисъ зручно зредагувавъ ôтчитану королемъ тронову промову. Насамперѣдъ цѣкава рѣчь, що король признавъ народови „дозрѣлôсть єго до свободы", — сей пôдхлѣбный высказъ монаршій мусѣвъ выкликати у репрезентантôвъ народу велике вдоволенье.... Достойне такожь було выреченье о ôтношеню Италіи до прочихъ державъ: Король не обмежився на самôмъ зазначеню, що Италія жіє въ пріязни съ другими державами, але пôднѣсъ еще, що италійска политика стремитъ до погодженя интересôвъ поодинокихъ народôвъ съ загальными интересами Европы. Наконець король зручно на самôмъ кôнци звеличавъ силу Италіи, котрои не въ силѣ нарушити жадна чужа сила нѣ у внутрѣ, нѣ зъ внѣ. Пôдъ чужою силою у внутрѣ розумѣвъ Депретисъ, король и цѣлый свѣтъ розумѣе Ватиканъ, котрый особливо послѣдными часами за папы Леона XIII проявляе стремленье до привернення давного царства папского и навѣть старае́ся позыскати гдеякѣ державы для попираня свого замѣру.

Ишпанія. Министеръ справъ внутрѣшныхъ завѣдомивъ раду министрôвъ, що въ рôжныхъ мѣстахъ Андалюзіи арештовано около 80 соціялистичныхъ агитаторôвъ, котрѣ стояли въ звязи съ анархистами въ Франціи именно въ Люгдунѣ.

Сербія. Скупштина сербска мае бути ôткрыта дня 7 л. грудня с. р. Однымъ зъ першихъ предложень правителественныхъ буде въ скупштинѣ внесеный буджетъ на р. 1883. — Небавомъ маютъ бути утворенѣ новѣ сербскѣ посольства въ Лондонѣ, въ Римѣ и въ Атенахъ. Зъ причины помноженя посадъ посольскихъ наступлятъ гдеякѣ змѣны въ дотеперѣшнôй репрезентаціи сербскôй при дворахъ заграничныхъ.

Чорногора. Правительство чорногорске постановило утворити съ днемъ 1 сѣчня слѣдуючого року першѣ три сталѣ баталіоны активнѣ пѣхоты, кождый по 500 людей. Баталіоны тіи будутъ стояти въ Цетиніи, Никсичу и Подгорици. Турція переслала ноту до державъ, въ котрôй звертала увагу на тое, що Чорногора оружится. Правительство чорногорске ôтповѣло Портѣ, що оно лишь обмѣняло нездôбне вже оружіє новымъ, а уважало потрѣбнымъ се учинити зъ обавы передъ нападами Альбанцѣвъ, мѣжь котрыми послѣдными часами дався достерегчи сильнѣйшій рухъ.

Болгарія. Либеральна партія рѣшила зовсѣмъ не брати участи въ выборахъ до народного собранія (парляменту).

Египтъ. Актъ обжалованя противъ Араби-паши вже выготовленый и обнимае надъ 10.000 аркушѣвъ. Кедивъ выдавъ рескриптъ, въ котрôмъ поручае судіямъ судити справу бувшого диктатора якъ найбезстороннѣйше, зовсѣмъ забути на тое, що коли небудь було въ краю повтсанье. Процесъ ôтложеный до тои поры, доки правительство египске не довѣдаесь о намѣреняхъ Англіи въ тôмъ дѣлѣ. Колибъ противъ засуду Англія мала пôдносити якѣ замѣты, то правительство волѣлобы зовсѣмъ не переводити процесу.

НОВИНКИ.

— **Зъ св. Юра.** Въ середу донесли мы вже, що вô второкъ сего тыждня Впреосв. митрополитъ Іосифъ Сембратовичь получивъ рѣшенье о принятю папою єго резигнаціи. Правительство признало митрополитови 12.000 рôчнои пенсіи. Въ середу митрополитъ здавъ администрацію архіепархіи Впреосв. еп. Сильвестрови Сембратовичеви; о 1-шôй годинѣ по полудни ôтбулося засѣданье капитулы, на котрôмъ епископъ обнявъ администрацію. Въ четверъ ôтбулося засѣданье консисторске вже пôдъ проводомъ еп. Сильвестра. Крылошане Малиновскій и Жуковскій уступаютъ. — Минувшои недѣлѣ митрополитъ въ день именинъ цѣсаревои ôтправивъ послѣдный разъ передъ выѣздомъ до Риму литургію при участи высшого и низшого клиру. Яко капеляна прибравъ собѣ митрополитъ о. Антонія Максимовича, дефицієнта зъ Глубокои. — Урядова „Gazeta Lwowska" оповѣстила вже фактъ уступленя митрополита Іосифа... Выймаемъ зъ неи гдеякѣ данѣ для доповненя нашого донесеня. „Въ середу — пише Gaz. Lw. — въ полудне на засѣданю митроп. консисторіи ôтчитано папске breve, увôльняюче митр. Іосифа С. зъ уряду и поручаюче зарядъ архидієцезіи еп. Сильвестрови С. яко апостольскому викарію. Заразъ по обвѣщеню тыхъ актôвъ столицѣ апостольскои доручено митрополитови найвысше постановленье, котрымъ цѣсарь пріймае резигнацію митроп. и признае єму зъ доходôвъ митр. титуломъ емеритуры рôчныхъ 12.000 зр. Дальше доручено еп. Сильвестрови письмо съ найвыс. резолюціею цѣсарскою, котра призначуе єго на администратора львôвскои архидієцезіи. Зарядъ темпоралій порученый еп. Сильвестрови съ условіемъ, щобы удержувавъ маєтокъ въ незменшенôмъ станѣ, щобы що року складавъ рахунки, а надвышки доходôвъ ôтдававъ галицкому фондови религійному". — Дальше доноситъ Gazeta Lwowska, що резигнаціи крылошанъ Малиновского и Жуковского такожь зôстали принятѣ и що признано имъ зъ фонду религійного емеритуру въ высотѣ побиранои до теперь пенсіи и по 180 зр. рôчно яко relutum за мешканье въ будынку св. Юра, котре теперь маютъ опустити.

— **Высокопреосв. митрополитъ** въ четверъ въ полудне ôтдавъ высшимъ достойникамъ духовнымъ и свѣтскимъ прощальну визиту, лишаючи всюды тôлько свôй билетъ. Въ четверъ о годинѣ 11 въ ночи выѣхавъ митрополитъ съ своимъ капеляномъ о. Максимовичемъ поспѣшнымъ потягомъ на Вѣдень до Риму. Выѣздъ єго бувъ такъ несподѣваный и часъ такъ незвѣстный, що загалъ Русинôвъ, котрѣ хотѣли Архіерея ôтпровадити на желѣзницю, не мôгъ того учинити; ôтпровадивъ лишь невеликій кругъ людей такъ духовныхъ якъ и свѣтскихъ. Прощанье було дуже ревне и щире. Митрополитъ не выславъ до клиру нѣякои куренды о своѣмъ уступленю. Справа вынагороды митрополитови меліораціи дôбръ еще не скôнчена, однакожь вскорѣ буде якась невелика квота зъ того титулу асигнована. Становище митрополита въ Римѣ еще не означене; ôтъ того становища, яке займе, буде залежати, чи остане на завсѣгды въ Римѣ, чи поверне небавомъ назадъ до Галичины. — Епископъ Сильвестеръ, обнявши администрацію архидієцезіи, поручивъ зарядъ дôбръ митрополичихъ крыл. Сѣнгалевичеви. Въ середу президувавъ Епископъ першій разъ на сесіи капитульнôй, а въ четверъ на сесіи консисторскôй. Справа новыхъ референтôвъ, котрыхъ потреба єсть теперь наглячою, не була еще на тыхъ сесіяхъ рѣшеною. — Крылошане Малиновскій и Жуковскій зложили вже въ четверъ свои чины и выпроваджуются вскорѣ зъ порученя правительства зъ капитульного забудованя у св. Юра.

— **Вѣсть о именованю чотырохъ крылошанъ,** — подана польскими газетами (гл. низше) — не справджуеся. Преосв. епископъ не предкладавъ нѣякои пропозиціи. Першимъ однакожь дѣломъ епископа буде (задля браку силъ въ капитулѣ) розписати конкурсъ и обсадити чимъ скорше капитулу. Въ загалѣ задача епископа Сильвестра въ нынѣшну пору дуже прикра.

— **Новѣ крылошане рускѣ.** Якъ доноситъ „Dz. Pol.", ц. к. намѣстн. въ порозумѣню съ еп. Сильвестромъ предложило на посады крылошанъ при львôвскôй консисторіи митрополичôй: 1) о Бачиньского, бувшого ректора львôвскои семинаріи теперь пароха въ Болеховѣ; 2) о. Пелеша, ректора вѣденьск. семинаріи; 3) о. Бѣлецкого, администратора парохіи въ Зарваници и 4) о. Туркевича, капеляна въ карнôмъ домѣ (Бригидокъ) во Львовѣ.

— **О. Иванъ Наумовичь,** екскомуникованый духовною властею и позбавленый прихода, бувъ змушеный, не маючи нѣякихъ доходôвъ, спродати гдещо зъ свого движимого маєтку. Зъ Скалата донесено ц. к. намѣстництву, що о. Наумовичь выпродуе свое майно, щобы утечи до Россіи. Намѣстництво переслало отвѣтне справозданье до краевого суду карного и предложило, щобы о. Наумовича заарештувати до рѣшеня найвысшого трибуналу. Комната радна суду краевого на засѣданю ôтбутôмъ минувшои недѣлѣ рѣшила не вязнити о. Наумовича, бо ôнъ стративши парохію муситъ свои движимости продавати. Помѣщаемъ ось и заявленье о. Наумовича: „Гдеякѣ неприхильнѣ менѣ люде розширили вѣсть, мовбы я намѣрявъ — утѣкати въ Россію и длятого выпродую мое майно. Вѣсть тая крайне ложна и имовѣрно лишь для того роспущена, щобы настрашити тыхъ, котрѣ не боялися зложити за мене кавцію. Длятого заявляю рѣшучо, що о тôмъ я и не думаю и що пасѣку, худобу и немного збôжа продавъ я для того, щобы покрыти конечнѣ потребы, бо нѣякихъ другихъ доходôвъ у мене теперь нема. Заявляю, що остану на своѣмъ мѣсци до кôнця, конечно въ Галичинѣ, въ Скалатѣ, або где мене моя духовна власть поставитъ. Скалатъ, 4 (16) падолиста 1882. *Иванъ Наумовичь*".

— **Письмо митрополичои консисторіи до о. Ив. Наумовича,** написане латиньскимъ языкомъ звучитъ: „До Всечестного о. Ивана Наумовича, пароха въ Скалатѣ! Гр. кат. львôвскій ординаріятъ черезъ трибуналъ, специяльно для розслѣду Твоеи справы делегованый, по переведеню слѣдства въ дняхъ 19, 20 и 21 вересня 1882, на пôдставѣ взятыхъ протоколôвъ и Твоихъ власныхъ зôзнань, орѣкае: Ты, Иване Наумовичу, мавъ думки, противнѣ католицкôй церквѣ а спріяючѣ восточнôй схизмѣ, и манифестувавъ єси ихъ въ письмѣ, а именно выготовляючи гр. кат. парохіянамъ въ Гниличкахъ поданье до властей публичныхъ и до ординаріятôвъ гр. кат. во Львовѣ и гр. вост. на Буковинѣ въ Чернôвцяхъ; тымъ чиномъ утверджувавъ Ты ихъ въ блудныхъ намѣрахъ, замѣсть яко католицкій парохъ ôтводити ихъ ôтъ такого погубного дѣланя и донести о тыхъ замыслахъ Гниличанъ до митрополичои консисторіи; — а поданье тое єсть переповнене закидами на институціи католицкои церкви и отверто тхне схизмою, ругаючись вѣрѣ нашихъ ôтцѣвъ; въ письмѣ власного Твого пера, котре було предложене пôдчасъ судовои розправы карнои во Львовѣ, що велася ôтъ 12 червня до 20 липня 1882, — мѣстится розправа о св. тайнѣ евхаристіи, просто противна науцѣ католицкои церкви и яскраво єретична, котру то розправу Ты самъ бувъ поручивъ спалити, чимъ не стягнувъ Ты на себе вины єритичнои пропаганды, — але въ самôй рѣчи Ты стався виннымъ схизмы и пôдпадаешь найстрожшимъ карамъ церковнымъ, котрѣ дотыкаютъ не лишь головныхъ дѣятелѣвъ, але такожь помагачѣвъ, приклонникôвъ и тыхъ, що схизму приймаютъ. А першою карою схизматикôвъ єсть: Бôльша екскомуника, выражена въ були Coenae §. 1—и зъ тои причины митрополичій ординаріятъ на Тебе, Иване Наумовичу, гр. кат. пароха въ Скалатѣ, за злочиньство схизмы, силою каноничнихъ приписôвъ, накладае кару суспензіи ab officio et beneficio, а вырокъ той мае правосильнôсть ôтъ хвилѣ, коли о нѣмъ дôзнаешся. Ôтъ того выроку отворена дорога апеляціи, але она не зиосятъ єго правосильности. Однакъ взываемо Тебе, Иване Наумовичу, засудженого за злочиньство схизмы на бôльшу екскомунику, щобы Ты веденый правдивою скрухою, змѣнився и якъ словомъ такъ и письмомъ ôткликавъ, що Ты противъ церкви предпринявъ, а вдоволяючи въ той спосôбъ св. Столицю апостольску и каноничну церковь, ôткликався до милосердія найсвятѣйшого и благословеного Пастыря римского, и щобы Ты упавши до єго стôпъ найпокôрнѣйше благавъ, щобы въ своѣй лагôдности зволивъ простити Твôй упадокъ. — Во Львовѣ 3 падолиста, 1882. *Іосифъ*, митрополитъ.

— **О. Емилій Левицкій,** приходникъ зъ Майдану, котрого листы, писанѣ до п. Площаньского, були читанѣ на розправѣ въ процесѣ Ольги Грабаръ, зôставъ засуспендованый a beneficio ac officio, — полишено єму однакъ право апеляціи до папы.

— **Арештованя и ревизіи.** Въ середу полиція арештувала по ôтбутôй ревизіи челядника шевского Козакевича, пôдозрѣного о агитаціи соціялистичнѣ. Єсть се отже вже семый ремѣсникъ а четвертый швець зъ громады арештованыхъ за соціялизмъ львôвскихъ ремѣсникôвъ. — Въ Краковѣ полиція арештувала въ середу 32-лѣтного официра гвардіи россійскои Ник. Ораньского, котрый — якъ самъ признався — здефравдувавъ 8000 рублѣвъ зъ полковои касы и 17 с. м. утѣкъ зъ Петербурга и тайно перебрався черезъ границю до Кракова. При арештованôмъ знайдено кôлька тысячь рублѣвъ въ монетахъ золотôй и срѣбнôй: россійскôй, францускôй, англійскôй, турецкôй, прускôй и американьскôй.

— **На конкурсъ на посаду катихита при гимназіи въ Самборѣ,** котрый ôтбувся въ днѣ 14 и 15 л. падолиста, засѣло ажь 13 кандидатôвъ въ Перемышли, именно оо.: Боберскій, Гелитовичь, Гмитрикъ, Децко, Кокотайло, Коляджинъ, Куцерыбъ, П. Матковскій, Москаликъ, Юл. Низовый, Зах. Пôдлящецкій, М. Подолиньскій и Савицкій.

— **Въ Перемышли** ôтбувае́ся сегодня въ окружнôмъ судѣ передъ присяжными розправа карна противъ агента общ. рôльничо-кредитового Заведеня, п. Чайковского, котрый пôдчасъ недавныхъ выборôвъ до рады державнои зъ меншихъ посѣлостей Добромиль-Мостиска-Перемышль мавъ публично сказати, що „Ляхôвъ треба вырѣзати".

— **Память Михаила Качковского** обходили львôвскѣ Русины вечеромъ музикально-декляматорскимъ въ сали „Народного Дому". Вечеръ сей ôткрывъ о годинѣ 8-ôй вечеромъ предсѣдатель тов. имени Качковского крыл. Павликôвъ патріотичною промовою до численно зôбраныхъ Русинôвъ. Ôнъ пôднѣсъ значенье устроеного вечера въ честь Качковского, пôднѣсъ заслуги покôйного для руского народу. По промовѣ, принятôй оплесками, слѣдувало выповненье дальшои програмы вечера. Въ хорахъ дуже добре обсадженыхъ брали удѣлъ выключно члены товариства: „Львôвскій хоръ" пôдъ проводомъ п. Цетиньского знаного въ ширшихъ кругахъ музикальныхъ. Хоръ ôтспѣвавъ три пѣснѣ, именно Матюка: „Где Русь живе", Лавровского: „На чужинѣ" и Воробкевича: „Огнѣ горятъ" (всѣ 3 муж. квартеты). Выконанье тыхъ пѣсень було дуже старанне и глубоко тронуло присутныхъ. Мозарта: „Симфонія d-dur" выповнена на фортепянѣ (на чотыри руки), віольончелѣ и віолинѣ такъ рѣдко въ такихъ комбинаціяхъ инструментальныхъ у насъ выконувана, не лишила пôдъ взглядомъ выкôнченя нѣчого до желаня, пп. аматорамъ належится повне узнанье, особенно пну П., нашому скрипакови. Вильбая: „Моряки" (дуетъ на теноръ и басъ) були ôтданѣ съ зрозумѣньемъ рѣчи прекрасными голосами. На сѣмъ вечерку повитали мы по разъ першій нову силу музикальну: п-у К. К. зъ Бортникъ. Она ôтграла прехорошо на фортепянѣ сольо а) Любовского: варіяціи зъ народныхъ пѣсень и б) Мозарта: Менуетъ и finale зъ III симфоніи. Публика выкликала п-ну К. два разы и нагородила єи щедрыми оплесками. П. В. ôтгравъ сольо на віолончелѣ варіяціи на тему украиньскихъ пѣсень Кумера дуже гарно при выдобуваню тонôвъ мельодійныхъ зъ віольончелѣ уносивъ насъ въ свѣтъ фантазіи. Пунктомъ кульминаційнымъ вечеру бувъ дуетъ зъ оперы Артимовского: „Запорожець надъ Дунаемъ" на сопранъ и теноръ (п-на М. П. и п. А. А.). Ôтспѣванье сего дуету було хороше, чисте и вôльне ôтъ найменшихъ похибокъ; дуетъ той приводивъ слухачѣвъ въ одушевленье и лишь задля спôзненои поры не мôгъ бути повторенымъ, хочь зôбранѣ того домагалися. Въ загалѣ треба сказати о сѣмъ вечерку, що доборомъ творôвъ и выконаньемъ належавъ до найлучше удавшихся. Молодѣжь по музикальнôй части вечера забавлялася весело танцями до годины 4-ои рано.

— **Жидôвъ-емигрантôвъ россійскихъ** єсть теперь въ Бродахъ вже лишь мало що надъ 200 душь.

— **„Литературно-драматичне товариство" въ Коломыѣ**

хотячи пôднести руску литературу драматичну рѣшило выдавати „Библіотеку драматичныхъ сочиненій“. Першій нумеръ выйде въ сѣчню 1883. Творы драматичнѝ будутъ печатанѝ все пôсля застереженя авторôвъ. Товариство проситъ Вп. Родимцѣвъ, писателѣвъ и дирекціи нашихъ театрôвъ, щобы зволили причинитися своєю хочьбы и найменшею лептою або творомъ драматичнымъ. Всякѝ датки пріймає пôдписаный выдѣлъ якъ и редакціи рускихъ дневникôвъ, — а письма просится пересылати лишь пôдъ адресою: *„Выдѣлъ першого лит. драм. товариства въ Коломыѣ“*.

— **Выдѣлъ руского касина въ Стрыю** проситъ насъ оповѣстити, що зъ причинъ ôтъ Выдѣлу незалежныхъ спôзнилось отворенье льокалю Товариства. Позаякъ перепоны усуненѝ, наступитъ отворенье льокалю (въ готелю пôдъ 3 коронами) неôтзовно 27 л. листопада.

— **Зъ Залозець** доносятъ намъ слѣдуючій фактъ: О М. Садовскій бувъ завôзваный сего мѣсяця до залозецкого суду повѣтового въ звѣстнôй справѣ дальматикъ (о. Садовскій обжалованый за тоє, що на Боже Тѣло убравъ хлопцѣвъ въ дальматики, черезъ що мавъ выставити лат. обрядъ на посмѣховиско!). При протоколѣ о. Сад. зауважавъ, що писарь протоколъ єго, складаный по руски, пише польскими буквами, попросивъ отже судію слѣдчого дра Трыбальского, щобы протоколъ писано по руски рускими буквами. П. Трыбальскій ôтповѣвъ: „Ja każę pisać polskiemi literami“. О. Сад. заявивъ, що коли такъ, то ôнъ не пôдпише протоколу. На те п. судія сказавъ: „No, to my mamy na to sposoby“. О. Сад. почавъ тогды п. Трыбальскому поясняти, що ôнъ нѣчого незаконного не жадає, а лишь то, що законъ и єго совѣсть єму наказує, наконець заявивъ, що єсли п. Трыбальскій не розпорядитъ, щобы протоколъ єго бувъ писаный по руски, то ôнъ не скаже бôльше анѣ слова. На тоє п. Трыбальскій: „Ksiądz ma słuszność, ależ bo pisarz będzie błędnie pisał, więc żeby z tego co złego nie wyszło. Zresztą, ja pójdę poradzić się p. naczelnika“... Вернувши ôтъ п. начальника, п. Трыбальскій казавъ писареви писати протоколъ — рускими буквами. Отже и тутъ треба було ажь довгихъ короводôвъ, щобъ доступити свого права.

— **Редакція краковскои Reform-ы** заявляє въ нынѣшнôмъ числѣ; що съ днемъ 30-го листопада уступає и ôтдає редакцію єи основателеви дрови Червиньскому.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ громадѣ Бабинцѣ, пов. борщѣвокого 50 зр. запомоги на устроєнье церкви. — Нову фабрику дрôжджей заложено въ Хлѣбовичахъ пôдъ Львовомъ въ добрахъ гр. Альфр. Потоцкого; дрôжджѣ зъ тои фабрики суть таньшѝ якъ всякѝ другѝ. — Во Львовѣ умеръ совѣтникъ высшого суду краєв. Юл. Гарбовскій. — Рада мѣста Перемышля надала адъюнктови суду окружн. Леопольдови Гавзерови перенесеному до Самбора почетне обывательство; п. Гавзеръ недавно выдавъ совѣстно оброблену книжку „Monografia miasta Przemyśla“.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завôзваный до каноничнои институціи на пар. Мшана о. Мих. Шведзицкій зъ Беньковець.

Душпастырскѝ посады получили: 1) Аполинарій Калужняцкій, сотрудництво въ Тейсаровѣ; 2) Емилій Дольницкій завѣдательство Рѣпнева, дек. буского; 3) Владимиръ Павликовскій завѣдательство Черепина, дек. щирецкого; 4) Іосифъ Шанковскій сотрудництво въ Оплуцку, дек. холоѣвского.

Цертификатъ получивъ п. Іосифъ Лѣщиньскій.

Въ пропозицію принятѝ I. на Текучу 1) Ник. Саврасевичь зъ Цѣнявы, 2) Теодоръ Прачукъ зъ Щуровиць, 3) Левъ Шухевичь зъ Рожнова; II. на Баню березôвску 1) Ив. Шихъ въ Заставнѣ, 2) Евгеній Кисѣлевскій въ Текучи, 3) Андрій Яворскій въ Крушельници.

Упокоився о. Андрей Гутковскій, парохъ въ Ярославичахъ, дек. зборôвского дня 13 падолиста.

Геллера граючѝ предметы

(J. H. Heller, Bern, Schweiz)

обвѣщаются що року о тôй порѣ, щобы небавомъ въ Рôздвяни свята тѝ найдорогоцѣннѣйшѝ рѣчи могли на тысячахъ столôвъ заблыснути. Зъ пересвѣдченя ôтзываємося до всякого: Що може мужь жѣнцѣ, нареченый нареченôй, пріятель пріятелеви красшого и пріятнѣйшого подарувати? Така рѣчь пригадує щасливо прожитѝ годины, то смѣєсь и жартує своими веселыми то пôдноситъ серце и душу своими поважными тонами, проганяє сумъ и мелянхолію, єсть найлучшою товаришкою, найвѣрнѣйшимъ другомъ самотного; а щожь доперва для терпячого, недужого, прикованого до хаты! — однымъ словомъ, **Геллера граючій предметъ** не має и не повиненъ бракувати въ жаднôмъ сальонѣ, при жаднôмъ ложу хорого, въ загалѣ въ жаднôмъ домѣ.

Для **панôвъ гостинникôвъ, цукерникôвъ**, якъ и для властителѣвъ интересôвъ всякого рода, нема бôльше поединчои и певнѣйшои притягаючои силы, якъ такій предметъ, щобы гостей и купцѣвъ тревало къ собѣ привязати. Якъ намъ зъ многихъ сторôнъ стверджуютъ, доходы такихъ закладôвъ **подвôйно збôльшилися**; длятого тымъ **панамъ гостинникамъ и властителямъ интересôвъ**, котрѝ такого граючого предмету не посѣдаютъ, поручаєся якъ найусильнѣйше, **щобы безпроволочно придбали собѣ тую такъ певно притягаючу силу**, тымъ бôльше, що на желанье будутъ данѝ улекшеня сплаты. **Отцямъ духовнымъ**, котрѝ зô взгляду на свôй санъ або задля ôтдаленя, не можутъ бувати на концертахъ и т. д, подає така штучна рѣчь найкрасшу ревалу пріятнôсть. Замѣчаємъ єще, що выбôръ поодинокихъ кавалкôвъ добре придуманый; найновѣйшѝ и найлюбленѣйшѝ старшѝ оперы, опереты, танцѣ и пѣснѣ въ **Геллера предметахъ** якъ найкрасше сполученѝ. Геллеръ має честь бути доставцемъ многихъ дворôвъ и высочествъ, надто увѣнченый нагородою на выставахъ; найновѣйшимъ часомъ въ Мельбурнѣ ôнъ спеціяльно одинокій одержавъ першу нагороду — дипльомъ съ срѣбнымъ медалемъ. Устроєный на сю зиму роздѣлъ премій зъ 100 граючихъ предметôвъ въ вартости 20.000 франкôвъ повиненъ єще особенно заохотити, бо кождый купець, навѣть малои граючои коробки, може черезъ тоє прійти въ посѣданье великого предмету; на кождыхъ 25 франкôвъ одержуєся квитъ на премію. Обємистѝ илюстрованѝ цѣнники съ пляномъ розсылаются на жаданье franco.

Поручаємъ **кождому**, навѣть при купнѣ малои граючои коробки, звертатись все прямо до фабрики, бо въ многихъ мѣсцяхъ захвалюются граючѝ предметы яко Геллеровѝ, а они походятъ **не ôтъ него**. На всѣхъ правдивыхъ граючихъ предметахъ и коробкахъ надруковане имя, — на се треба уважати. **Фирма нѣгде не удержує складôвъ.** (1—2)

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Запытуючому зъ Добростанôвъ. Вы не моглибы бути принятѝ до семинаріи духовнои въ Сераєвѣ, бо до неи будутъ приниманѝ питомцѣ уродженѝ въ Босніи.

Подяка.

Въ тяжкôмъ горю, котрымъ мене дôткнула смерть мого дорогого мужа Андрея Гутковского гр. к. приходника въ Ярославичахъ, забравши єго до щасливѣйшои жизни въ 79 р. житя а 51 р. священьства, почуваюся до обовязку, подякувати сердечно на сѣмъ мѣсци Всѣмъ Всч. оо., взявшимъ ласкаво участь въ похоронѣ покôйного а то Впр. о. Ал. Зарицкому гр. к. пароху и деканови зборôвскому; мѣстодек. о. Фабіянови Жуковскому зъ Олѣєва, о. Ю. Илевичеви за прехорошу проповѣдь при выходѣ зъ дому, Вс. о. Ев. Клосевичеви зъ Присовиць за трогательне надгробне слово, такожь Всч. о. О. Держкови, о. М. Авдыковичеви, о. Е. Мизеви, о. Т. Жегаловичеви, о. Целевичеви зъ Кабаровець, о. Т. Копчевичеви зъ Перепельникъ, о. З. Тарнавскому, о. Д. Еліясевичеви зъ Гарбузова, о. И. Ивановичеви и о. В. Павликовскому зъ Оплуцка. Нехай Вамъ Всч. оо. вынадгородитъ Всевышній за Вашѝ труды а ôтъ мене и дѣтей моихъ приймѣтъ щиросердечне Спаси Бôгъ!

Юлія Гутковска съ дѣтьми.

Завôзванье.

Выдѣлъ товариства „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружный Лихварь“) взыває всѣхъ своихъ довжникôвъ, щобы залеглѝ довги якъ найскорше звернули, евентуально съ Выдѣломъ порозумѣлися; въ противнôмъ случаю буде товариство мусѣло стягати удѣленѝ пожички дорогою судовою. — Ôтъ Выдѣлу „Акад. Братства. *И. Матѣевъ*, голова; *Ярема*, скарбникъ.

Курсъ львôвскій зъ дня 23. л. листопада 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	302 50	306 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165 —	168 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	303 —	308 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 75	99 —
„ „ „ по 4% ав.	90 25	91 75
„ „ „ по 5% ав. період.	97 75	99 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 90	101 90
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 50	102 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 75	99 —
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 43	9 53
Пôвимперіялъ	9 73	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ „ „ паперовый	1 16	1 18
100 марокъ нѣмецкихъ	58 15	58 80
Серебро	— —	— —

(безъ текучого куп. безъ купону)

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта
ОЛЕЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничиу глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнѝ оригинальнѝ свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 феникôвъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (2—?)

Угорскѝ вина

бѣлѝ и **червонѝ**, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнѝ винокурнѝ коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякѝ поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (7—25)

„МЕРТВѢ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

4 **ЦѢННИКЪ.** (1—?)

ТОРГОВЛЯ
КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА
во Львовѣ

залагоджує ласкавѝ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляє желѣзницею франко до послѣдной стаціи.

Рижь арраканъ	28 —·32	**Свѣчки Milly Стеариновѝ**	
„ волоскій фіоретоне	—·48	4, 5, 6, 8 и 12 на фт. в. 560 гр.	—·60
„ каролиньскій подовговат.	—·40	Аполльо „ „	—·62
Саго перлове бѣле	—.56	До лѣхтарень 24 и 30	—·65
„ индійске пальмове	1.28	Олѣй рѣпаковый рафин.	—·64
„ „ въ пачкахъ 3/4 к.	—·60	Кноты до лямпъ 4 и	·10
Крупки перловѝ	—·32 —·43	Мыло до праня сухе	—·52
Зелятина фр. бѣла 1/2 к. 2·40 дек.	— 6	„ до рукъ глицериновє	—·20
„ „ рож. „ 2·80 „	— 7	Крохмаль пшеничн тульовый	—·48
Карукъ рыбячій	—·25	„ рижовый	—·60
Мѣдъ пряный чист. жовт. к.	—·56	„ брилянтовый липскій	
Макаронъ итал. довгій и т. д.	—·64	до натираня, пакетъ	
„ въ ниткахъ	—·72	заключаючій 4 пакетики	—·12
Ванилія мексик. дека	—·90	Фарбка до бѣля въ пуделкахъ	
„ стручки 40, 50 и	—·60	56, 28 кл.	2·40
Шафранъ французскій, дека	1·20	„ въ порошку Ультр. 5, 10 и	1·20
Инше корѣнье, якъ паприка, перець,		„ въ галкахъ въ пуд. 1/2 кл.	1·—
ци амонъ, гвоздики, цвѣтъ мушкатуловый итд, все свѣже и найдешевше.			

Наконець Сода до праня, мыляный корѣнь, губки до тоалеты и поѣздôвъ, мѣтелки, сѣрники, перскій порошокъ на комахи, тинктура на плюсквы, чорнило на обувье въ пуделкахъ по 6, 7 и 12 кр.

Подяка.

Дня 5 (17) листопада рано упокоилася, по двонедѣльнôй тяжкôй хоробѣ, 11-лѣтня донька наша Антося, учениця 3-ои клясы, наповнивши тяжкимъ горемъ и смуткомъ родительске серце наше... Въ тôмъ великôмъ нещастю, єдиною для насъ потѣхою була громадна участь въ похороннôмъ обрядѣ нашихъ рôдныхъ, пріятелѣвъ и знакомыхъ, котрѝ въ недѣлю, 7 (19) листопада, потрудитись зволили ажь на далекій лычаковскій цминтарь. Для того уважаємъ за нашь святый обовязокъ подякувати сердечно Всч. оо.: Александрови Стефановичеви, катихитови покôйнои, Александрови Мудрикови, мисіонерови, Іосифови Лопатыньскому и Иляріонови Рейтаровскому, сотрудникамъ Успеньскои церкви, Вп. пп. професорамъ рускои гимназіи, учителямъ рускои народнои школы у Львовѣ, членамъ Ставропигійского Института и многочисленнымъ другимъ Вп. панамъ и панямъ, котрѝ мощѣ покôйнои на вѣчне упокоєнье ôтпровадити зволили. Всѣмъ за ихъ труды сердечне Спаси-Бôгъ.

Львôвъ 8 (20) листопада 1882.

Михайло и Целлгія Спожарскѝ.

Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 19 и 20 аркушѣ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця,,

Вдова по священику

шукає мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительниця дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **M. C. K. poste restante Надвôрна.** (5—10)

А. ШТАЙНЪ
Дентистъ-лѣкарь зъ Вѣдня

осѣвъ на постоянне

въ Тернополи.

Лѣчитъ всякѝ слабости устъ и зубôвъ. Операціи, пльомбованя, чищеня зубôвъ, вправлюванье штучныхъ зубôвъ и щокъ залагоджує якъ найлучше и найделѣкатнѣйше. (3—?)

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Краковска, ч 18.

поручає

великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ такожь ордерôвъ котиліоновыхъ.

Выконує карты визитовѝ, сотку по 40 кр. (8—10)

Овочѣ сушенѝ безъ дыму.

1 кильо яблокъ винныхъ на американьскій способъ, оббираній и краяній въ розличныхъ видахъ . . 80 кр.
1 кильо грушокъ оббираныхъ и прасованыхъ . . . 1 зр.
1 кильо грушокъ въ лупинахъ 50 кр.

Розсылає въ мѣшечкахъ по 5 кильо франко и безъ всѣхъ иншихъ коштôвъ до кождои стаціи почтовои.

(1-3) **Л. К.**
въ Пѣстыни, почта въ мѣсци.

Любовь
УБОГОГО МОЛОДЦЯ,

повѣсть Октава Фейлета, зъ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье
ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючѝ выгранѝ:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр. — 100 по **100** зр. — 200 по **50** зр. — 542 по **25** зр. — разомъ

1000 выграныхъ на 213.550 зр.

Докладнѝ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѝ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (5—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитовоземскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 89. Львôвъ, Середа 17 (29) листопада 1882. **Рочникъ III.**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Запросины до предплаты
на рôкъ 1883.

Съ слѣдуючимъ рокомъ 1883 вступаємо въ четвертый рôкъ нашого выдавництва. Вже ôтъ двохъ лѣтъ домагаются дуже численнѝ голосы, щобы „Дѣло“ выходило частѣйше. Заходитъ потреба частѣйшои вымѣны гадокъ. Наше народне житье плыне щоразъ ширшими струями, тожь годится, щобы оно мало повнѣйшій выразъ въ публицистичнôмъ органѣ. Представляючи повный и свѣжій образъ сего житя, повиненъ ôнъ будити нове житье, оживляти щоразъ ширшѝ круги, заохочувати до працѣ надъ добромъ нашого народа и прокладати новѝ дороги до успѣшного розвою и поступу народного. Зъ уваги на то побôльшили мы вже минувшого року форматъ „Дѣла“. Щобы однакожь еще бôльше ôтповѣсти згаданôй задачѣ нашôй, рѣшились мы поступити еще дальше на передъ.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы. Радо пôдôймаємося сеи новои, такъ значно збôльшенои працѣ глубоко пересвѣдченѝ, що сею працею сповняємо нашъ патріотичный довгъ не тôлько взглядомъ ВП. Читателѣвъ, але и взглядомъ цѣлого народа нашого. Часопись наша тѣсно и нерозлучно звязана съ долею нашого народа. Якъ передъ трема лѣтами сумный станъ нашои народнои справы выродивъ необходиму потребу взятися до дѣла, розъяснити затемненѝ и занедбанѝ стороны нашого житя, выдвигнути высоко и для всѣхъ видно нашу жизненну идею народну,— помирити, розбудити, зъеднати и згромадити всѣ силы нашои Руси до спôльнои и згодливои дѣяльности патріотичнои, — такъ теперь той самъ патріотичный голосъ и взглядъ на загальне добро нашои Руси вкладає на насъ обовязокъ, поступати дальше на передъ и съ збôльшеными силами служити добру Руси. Послушнѝ голосови загалу радо жертвуємо всѣ нашѝ силы въ тôй твердôй надѣѣ, що знайдемо всесторонну и щиру пôдмогу у всѣхъ нашихъ ВП. Родимцѣвъ. Коли за послѣднихъ трехъ лѣтъ мимо найтяжшихъ ударôвъ, якѝ ворожѝ руки нанесли нашôй Руси, рускій народъ не тôлько не подався назадъ, але що разъ бôльше смѣло и свѣдомо и съ збôльшеными силами единодушно и неустрашимо поступає напередъ, коли по всѣмъ усюдамъ нашои Руси будится що разъ живѣйше житье, а наша народна идея що разъ свѣтлѣйше розъясняєся на нашôмъ виднокрузѣ, коли власне найтяжшѝ удары розбиваются о неустрашиму грудь нашои оживленои и единодушнои Руси, и замѣсть еи пригнѣтати, якъ думалось ворогамъ, розбуджуютъ нове житье и нову дѣяльнôсть Русинôвъ и коли нынѣ вже и найзавзятѣйшѝ вороги смиряются передъ сею непоборимою силою нашои Руси, добачаютъ безуспѣшнôсть своихъ замыслôвъ и шукаютъ згоды съ Русинами, — то се єсть наглядный доказъ того успѣшного подвигу нашои народнои справы, надъ котрымъ наша часопись ôтъ першого часу неутомимо мимо всѣхъ перешкодъ трудилась.

Тожь смѣємо ôткликатись до патріотизму всѣхъ Русинôвъ и просити о щиру, якъ найчисленнѣйшу пôдмогу матеріяльну и моральну. Численна участь ВП. Родимцѣвъ скрѣпитъ нашѝ силы и подвигне нашу справу народну. Єи успѣшный розвôй и еи побѣда буде нашою спôльною нагородою. Ôтповѣдно до розширеного выдавництва будемо повнѣйше розвивати нашу програму.

При тôмъ позволимо собѣ звернути увагу такожь и на литературный додатокъ „Дѣла“ — на **„Библіотеку найзнаменитшихъ повѣстей“**. Дотеперь выданыхъ десять томôвъ сеи „Библіотеки“ зъеднали собѣ загальне узнанье. Она заспокоює необходиму потребу духового житя родинного, добôрными повѣстями вноситъ любовь рôдного языка, почутье красы и зрозумѣнье жизненныхъ идей въ нашѝ родины. Она вытискає чужоземщину зъ нашихъ кругôвъ родинныхъ а вноситъ питоме образованье и розбуджує черезъ то питоме житье родинне. Тожь повинна „Библіотека“ находитись въ всѣхъ рускихъ родинахъ. „Библіотека найзн. повѣстей“ буде якъ и доси выходити два разы на мѣсяць кождого 15-го и послѣдного кождого мѣсяця по два аркушѣ.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на *мѣсяць* **1 зр.**, на *чверть року* **3 зр.**, на *пôвъ року* **6 зр.**, на *цѣлый рôкъ* **12 зр.**

Предплата на **„Библіотеку найзн. повѣстей“** выноситъ на *чверть року* **1 зр. 25 кр.**, на *пôвъ року* **2 зр. 50 кр.**, на *цѣлый рôкъ* **5 зр.** а. в.

Предплата на *„Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“* выноситъ чвертьрôчно 4 зр., пôврôчно 8 зр., цѣлорôчно 16 зр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ выноситъ *для Россіи* чвертьрôчно 3 руб., пôврôчно 6 руб., цѣлорôчно 12 руб. Предплата на „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ выноситъ для Россіи чвертьрôчно 4 руб., пôврôчно 8 руб., цѣлорôчно 16 руб. — на саму „Библіотеку“ (безъ „Дѣла“) пôврôчно 2 руб. 50 коп., цѣлорôчно 5 руб. Читателѣ „Дѣла“ и „Библіотеки“ будутъ мати тыжднево що найменше чотыри великихъ печатныхъ аркушѣвъ лектуры рôжнородной, займаючои и поучаючои.

Понеже до кôнця сего року выйде 26 аркушѣвъ розпочатои повѣсти *„Грошѣ а праця“*, проте новоприступаючѝ предплатники „Библіотеки“ маютъ доплатити 2 зр. а. в., взглядно 2 руб., щобы одержати въ р. 1883 тыхъ 26 аркушѣвъ сеи повѣсти, выданои въ р. 1882, котра скôнчится въ сѣчню або лютôмъ р. 1883.

Для „Библіотеки“ приготованѝ межи иншими новѝ повѣсти историчнѝ: *„Сагайдачный“* Мордовцева, *„Кудеяръ“* М. Костомарова и цѣлый цикль дуже займаючихъ переводовыхъ и оригинальныхъ повѣстей.

Предплату слѣдує пересылати (найлучше переказомъ) до **„Администраціи „Дѣла“ во Львовѣ“**.

„Дѣло“ и **„Библіотеку“** можна такожь письменно замовляти на цѣлый рôкъ або на пôвроку, а предплату сплачувати мѣсячно, квартально, або пôврôчно. Замовленье муситъ въ собѣ заключати имя и прозвиско замовляючого, часъ на якій замовляє, и означенье, якъ буде платитися предплата.

Просимо о точнѝ адресы.

Редакція и администрація „Дѣла“.

Дослѣды зъ поля статистики.

I.

Число Русинôвъ въ Австріи.

Дня 31 грудня 1880 ôтбувся списъ (конскрипція) всеи людности въ австрійско-угорскôй монархіи. Нема такого поля въ людскôмъ житю, гдебы статистика не мала своеи великои ваги. Має она свою вагу и на поли народнôмъ. Якъ всюда, такъ и тутъ она говоритъ цифрами, неоспоримыми цифрами ставитъ доказы, поучає и выявляє неоспоримѝ законы. Не годится запôзнавати сихъ законôвъ нѣ одному поважному политикови, бо се поясненье минувшости а дорогосказъ для будучности. Для народа єсть она выказомъ єго дѣйстного стану, образомъ єго житя.

Чижь задали мы собѣ доси труду розглянутись и застановитись надъ выслѣдками послѣдного спису людности? Обчислѣмся, обчислѣмъ нашѝ головы, нашѝ силы! Се жь нашь найпершій обовязокъ въ реальнôй политицѣ. Правда, сего тяжко намъ доказати. Не маємо статистичного апарату въ своихъ рукахъ. Не мы числили себе, але насъ почислено! Щожь робити! Тымъ лучше, бо чужа рахуба охоронитъ насъ ôтъ закиду недостовѣрности.

Єще всѣмъ памятно, пôдъ якими выглядами переводився у насъ списъ людности на р. 1880. Сей списъ вырôжнявся ôтъ попередныхъ тымъ, що въ списовыхъ табеляхъ не було рубрики „народнôсть“, а заступлено еи рубрикою „товарискій языкъ“ (Umgangssprache) — выразъ зарôвно неясный якъ и несхожій съ понятьемъ народности и народного языка. Тожь вже зъ горы було кождому безсторонному яснымъ, що списъ людности зъ р. 1880 буде що до обчисленя народностей неточный и невѣрный. Ту теоричну хибу спису зъ р. 1880 збôльшила у насъ въ Галичинѣ еще звѣстна сумна практика „народного душехватства“. Галицко-польскѝ газеты вже на передъ съ тріюмфуючимъ видомъ голосили, що при списѣ, переводженôмъ министерствомъ внутрѣшныхъ справъ, а взглядно єго пôдвластными органами с. є. староствами и послушными имъ громадскими писарями, покажеся, скôлько то предсѣ на дѣлѣ тыхъ крикливыхъ Русинôвъ, „co to wiecznie bają o trzech milionach Rusinów w Austryi“. Розумѣєся само собою, що тутъ п. Янъ Добжаньскій и єго товаришѣ думали про те, якбы бодай на паперѣ стерти зъ лиця Галичины Русинôвъ. А до того терминъ „товарискій языкъ“ въ своѣй гнучкости и неясности якъ не можна лучше надавався до сеи цѣли. Єсть же жь не тôлько межи Поляками, але, жаль сказати, и межи Русинами не лише поодинокѝ особы и домы, але навѣть и доволѣ значнѝ кружки такъ званыхъ „ро-

---

УМАНЬСКІЙ СОТНИКЪ

ИВАНЪ ГОНТА.

(Праця проф. В. Антоновича.)

Въ исторіи гайдамаччины вызначаєся найбôльше одинъ зъ провôдникôвъ „Колѣѣвщины“, уманьскій сотникъ Иванъ Гонта (1768 р.). Богато гдечого писалось доси о тôй сумнôй проявѣ въ другôй половинѣ минувшого столѣтя, але нѣкто до нынѣ не выяснивъ безсторонною и вѣрною працею историчною тогочасного стану, въ якôмъ находився нещасный край... Нынѣ бачимо тôлько палаючѝ картины пожарôвъ, убійствъ и розбоѣвъ, якѝ нанесла гайдамаччина. Сѝ картины оставили намъ сучаснѝ мемуаристы, що належали до потерпѣвшои части „Колѣѣвщины“. Але въ ихъ письмахъ годѣ дочитатись поводôвъ, якѝ вызвали тѝ сумнѝ подѣѣ, годѣ добачити причинъ, що мало-помалу довели до того народъ мирный, хлѣборобный, шукаючій певного, сталого и хочь троха забезпеченого и мирного житя. Пôсля думки авторôвъ тыхъ мемуарôвъ вызвала сей страшный рухъ народный на Украинѣ зъ однои стороны дипльоматична интрига Россіи, а зъ другои стороны мавъ се бути наслѣдокъ нѣбы-то вродженого малорускому народови варварства, єго злои природы и головно — єго охоты до розбоѣвъ! Ну, але жь такѝ поясненя тыхъ мемуаристôвъ, хочь зовсѣмъ звычайнѝ въ устахъ людей тупоумныхъ и сильно розъяреныхъ, не заслугуютъ зовсѣмъ, щобъ надъ ними поважно роздумувати. Се жь ясно, що лекше объяснити историчну подѣю тымъ, що впираєся въ народъ якійсь звѣстный, нѣбы-то вродженый наклôнъ єго характеру, нѣжь тымъ, щобы выслѣдити правдивѝ причины сеи подѣѣ, часто зовсѣмъ незрозумѣлѝ для недоученои головы писателя або неконче и на руку для самолюбности тои части суспôльности, до котрои ôнъ належитъ. Коли однакожь историкъ стане спокôйнымъ окомъ розглядати ту бувальщину, то такѝ выводы мемуаристôвъ окажутся зовсѣмъ безъосновными и першій-лѣпшій фактъ, що здраджує пристрастнôсть мемуариста, муситъ въ єго очахъ пôдкопати достовѣрнôсть всѣхъ такихъ поверховныхъ поглядôвъ неоглядного автора.

Такимъ власне пристрастнымъ фактомъ въ запискахъ о „Колѣѣвщинѣ“ єсть личнôсть уманьского сотника Ивана Гонты. Вправдѣ можемо тôлько зъ записокъ шляхтичѣвъ и духовныхъ мужѣвъ польскои народности познакомитись съ тымъ голоснымъ провôдникомъ „Колѣѣвщины“, але вже и зъ тыхъ, ненавистею палаючихъ згадокъ, малюєся личнôсть уманьского сотника съ зовсѣмъ противнымъ характеромъ, якій приписували они въ загалѣ „гайдамакамъ“. Гонта представляєся намъ чоловѣкомъ не тôлько зажиточнымъ, але й богатымъ, тожь очевидно не руководитъ нимъ жажда грабежи. Ôнъ жіє въ ласцѣ володѣтеля Уманя, воєводы Салезія Потоцкого, котрый обезпечує єго будуще становище и обѣцює подарувати єму на вѣчну власнôсть кôлька селъ и постаратись для него на соймѣ о „нобилитацію“, с. є. вынесенье въ станъ шляхоцкій. Такъ ось видно зъ того, що колибъ було ходило Гонтѣ про свôй власный интересъ и про свою честолюбивôсть, то сказана обстанова булабъ спонукала Гонту до обороны шляхты, до котрои ôнъ самъ мôгъ приналежати. Що до вплыву на Гонту якоись политичнои интриги, того не подаютъ самѝ мемуаристы анѣ не домѣрковуются того. Щó ôттакъ заставило Гонту до принятя участи въ „Колѣѣвщинѣ“, сего сама друга сторона не пояснила. Тому ось єго личнôсть въ „Колѣѣвщинѣ“ являєся въ тыхъ мемуарахъ якоюсь загадочною. Але коли глянемъ въ ту подѣю такимъ поглядомъ, якій представлявся въ той часъ середъ украиньского народа, тогды станемъ мнакше думати. Намъ стане ясно, що Гонта дѣлавъ зъ пересвѣдченъ, котрѝ глубоко вкоренились въ народѣ; ôнъ чувъ въ своѣй души, що ôнъ повиненъ станути въ борôбѣ, що велася середъ єго народа за єго права, вѣру и народнôсть, що ôнъ повиненъ принести тому дѣлу въ жертву и свою карієру и своє становище въ суспôльности.

Колибъ до насъ дôйшли були вѣсти о Гонтѣ и єго участи въ „Колѣѣвщинѣ“ ôтъ особъ, належачихъ до другои интересованои стороны, або хочь ôтъ безпристрастныхъ и посторонныхъ свѣдкôвъ, то мы зовсѣмъ не сумнѣваємось, що высказаный нами поглядъ можнабы було оперти на точныхъ и подрôбныхъ даныхъ. Ба, але на лихо, мы мусимо користуватись лише жерелами, списаными выключно особами ворожими Гонтѣ. Тому можемо лише въ дорозѣ порôвнань и критики наведеныхъ фактôвъ вказати на бôльше поважный и людскій характеръ дѣяльности Гонты, нѣжь той, що приписували єму сучаснѝ шляхтичѣ; они руководились зовсѣмъ природною ненавистею до тои особы, котра нанесла имъ немало горя и ударôвъ. Не бажаємо зовсѣмъ губитися въ догадахъ и гипотезахъ и ограничимося тôлько на дѣйстнѝ факты єго житя и дѣяльности.

Иванъ Гонта бувъ зъ роду селянинъ, або якъ тогды и теперь еще говорится, — хлопъ. Ôнъ родився въ селѣ Росошкахъ, що належали до уманьского ключа Потоцкихъ. Сю звѣстку подавъ Липпоманъ зъ записокъ Вероники Кребсъ, котра говоритъ: „Коли мôй отецъ пріѣхавъ въ Умань (1757 р.), ôнъ вже заставъ тамъ полковника (надворныхъ козакôвъ) Обуха и старшого сотника Гонту, селянина зъ села Росошокъ“. Братъ п-нѣ Кребсъ, Павло Младановичъ, твердитъ въ своихъ запискахъ, будьто Гонта родився десь на Полѣсю и дôйшовши до 18-ого року житя, допустився якогось проступства, за котре бувъ засудженый на кару смерти черезъ повѣшенье, але будьто вже на мѣсци довершеня кары отецъ Младановича, занимаючій тогды урядъ уманьского „губернатора“, выпросивъ єму помилованье, уплативъ въ судъ кару 4000 золотыхъ, взявъ на себе єго вину и проте зачисливъ єго въ уманьску придворну милицію. Тôлькожь цѣле се оповѣданье Павла Младановича не єсть нѣчимъ бôльше, якъ тôлько епизодомъ, видуманымъ нимъ самымъ для того, щобы змалювати въ бôльше чорныхъ барвахъ характеръ Гонты. Се оповѣданье не заслугує на вѣру вже не тôлько при порôвнаню єго съ оповѣданьемъ єго сестры, але и при порôвнаню съ даными, высказаными самымъ Младановичемъ.

Коли Гонта вступивъ на службу въ придворну козацку милицію, сего не знаємъ. На всякій случай сталося се недовго передъ катастрофою 1768 року, позаякъ по звѣстцѣ п-нѣ Кребсъ за 11 лѣтъ до тои катастрофы ôнъ занимавъ вже урядъ старшого въ нѣй сотника. Середъ козакôвъ тои милиціи посѣдавъ ôнъ не-абы яке поважанье и авторитетъ. Самѝ шляхтичѣ, що управляли уманьскимъ маєткомъ, були увѣренѝ, що въ всякôмъ рѣшучôмъ случаю вся уманьска милиція готова безусловно повинуватись думцѣ Гонты и єго

rządkiewiczów“, пôсля котрыхъ понятя „порядный“ чоловѣкъ коли не все, то бодай въ „порядпôмъ товариствѣ“ може говорити тôлько польскимъ або и нѣмецкимъ, а нѣякъ рускимъ языкомъ. Не обôйшлось и безъ того, щобы чи то въ селѣ у якого дворака, чи въ мѣстѣ у якого сурдутового Лемѣшки, перерожденого въ Лемѣшковского, а зараженого пôдпанковатою цивилизацiею нашихъ мѣстъ и мѣсточокъ, не обôзвалась паньска амбиція и слаба струнка величайка, особливо коли до того еще и ôтъ конскрибента мôгъ почути такужь теорію, що ось то „порядный“ чоловѣкъ муситъ встыдатися говорити „простымъ“ языкомъ. Все те и тому подôбне разомъ мусѣло конечно довести до того, що и списъ людности с. е. конскрипція що до „языка“ не могла выйти „простою“, але мусѣла статися „кривою“. До того всего домѣшалась еще одна рѣчь. Рôкъ 1880 бувъ рокомъ газетярскои маніи и загальнои моды „uspołecznienia braci mojżeszowego wyznania“.

Велика часть краевыхъ политикôвъ на чолѣ съ Gazet-ою Narod. носилась якъ курка съ яйцемъ съ тою манією, поробити жидôвъ добрыми обывателями краю и вылѣчити ихъ въ вродженои маніи вызыскуваня черезъ накиненье одного зъ краевыхъ языкôвъ, именно польского. А що „жидôвскій“ языкъ не мавъ права, парадувати въ списовыхъ выказахъ о „товарискôмъ“ языцѣ, тожь выйшло на дѣлѣ такъ, що и польской а въ микроскопичной части такожь и рускôй народности анектовано здорову порцію жидôвского елементу. Такъ и сталося, що зъ „братей мойсеевого вѣроисповѣданя“ числомъ 685.942, выказаныхъ при списѣ р. 1880, що найменше 400.000 (а якъ Газенерль обчисляе 550.000) причислено пôсля „товариского языка“ до польскои, а въ малесенькôй части до рускои народности, хочь не тôлько тыхъ 400.000 взглядно 550.000, але мало що не всѣ 685.942 жидôвъ маютъ съ обома тыми народностями лише то спôльне, що жіютъ и ростутъ менше-бôльше коштомъ обохъ тыхъ народностей, що еще пôзнѣйше побачимо на подрôбныхъ выказахъ переведеного спису.

Все то показуе, що переведеный р. 1880 списъ людности що до „товариского языка“ не може творити пôдставы обчисленя народностей и мы по неволѣ мусимо оглядатись за иншими способами, якъ дослѣдити число нашои народности въ Австріи, а специяльно въ Галичинѣ. Тутъ не лишаеся нѣчого иншого, якъ взяти рубрику „вѣроисповѣданя“ взглядно обряду, котра тожь була въ выказахъ списовыхъ. Правда, що черезъ то вже зъ горы кривдимо нашу народнôсть, бо звѣстна рѣчь, що вже пôсля попередныхъ списôвъ зъ р. 1857 (результатъ сего спису обвѣщено р. 1859) и зъ р. 1869 числилося около 200.000 Русинôвъ, латиньского обряду, належачихъ пôсля языка, звычаѣвъ и обычаѣвъ и свого походженя до рускои народности. Але хочь та кривда пропущеня такъ значного числа есть досыть великою, то всежь таки — по перше не маемо иншого способу обчислити на пôдставѣ выказôвъ спису зъ р. 1880 нашои народности въ Галичинѣ, а по друге, наше обчисленье рускои народности въ Галичинѣ буде минимальне, а не максимальне, що власне надасть нашому обчисленю бôльшои ваги и тымъ бôльше скрѣпитъ нашѝ выводы.

Годится еще замѣтити, що дотеперѣшнѝ урядовѝ, пôвурядовѝ и неурядовѝ обвѣщеня выслѣдкôвъ спису людности зъ р. 1880 дуже значно рôжнятся межи собою и цѣлый конскрипційный матеріялъ дуже мало еще оброблений. Зъ урядовыхъ выдань маемо передъ собою: *Die wichtigsten Ergebnisse der nach dem Stande vom 31 December 1880 in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern ausgeführten Zählung der Bevölkerung und der häuslichen Nutzthiere.* — Herausgegeben von der k. k. statistischen Central-Commission. Wien. Aus der kais. köng. Hof- u. Staatsdruckerei 1882 и Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych wydane przez krajowe biuro statystyczne pod redakcyą Prof. Dr-a Tadeusza Pilata. Rocznik szósty. Zeszyt drugi. Lwów 1881. — Najnowsze wyniki spisu ludności w Galicyi z 31 grudnia 1880 według tymczasowych zestawień powiatowych opracował Prof. Dr. F. Pilat (recte Cyryl Węgrzynowicz гл. стр. 145). Отжежь вже межи обома тыми урядовыми выказами заходитъ велика рôжниця що до головнои сумы цѣлои людности Галичины. Такъ пôсля выказу кр. бюра статистичного (стр. 162) выносила вся людность Галичины присутна въ часѣ спису 31 грудня 1880 — 5,945.507 (5,903.475 краевои а 42.032 закраевои людности), коли тымъ часомъ центральна комисія (стр. 40) выказуе 5,958.907 людности въ Галичинѣ въ часѣ спису р. 1880 — отже о 13.400 бôльше. Немаловажнѝ рôжницѣ заходятъ такожь межи выказами людности поодинокихъ повѣтôвъ. Тожь по неволѣ мусимо придержуватись методы минимального обчислюваня нашои народности, коли хочемо, щобы наша праця мала вагу реального народочисленя и реальныхъ выводôвъ.

Пôсля спису зъ р. 1880 було *Русинôвъ:*

въ Галичинѣ	2,516.542 [1])
на Буковинѣ	239.690
въ иншихъ краяхъ австрійскихъ	3.270
на Угорщинѣ	460.000
разомъ всѣхъ Русинôвъ въ Австріи	3,219.502

Пôсля спису зъ р. 1880 було *Полякôвъ:*

въ Галичинѣ	2,698.004
на Буковинѣ	18.251
на Шлеску	154.887
въ иншихъ краяхъ австрійскихъ	6.997
на Угорщинѣ	1.100
разомъ всѣхъ Полякôвъ въ Австріи	2,879.239

с. е. о 340.263 менше якъ Русинôвъ.[2])

[1]) Ся цифра рôвнаеся числу выказаныхъ при списѣ гр. католикôвъ.

[2]) Дръ Г. Ф. Брахелли въ Statistische Skizze der oest. ung. Monarchie. Leipzig 1881 — обчисляе на пôдставѣ спису зъ р. 1880 Русинôвъ въ Австріи на 2,925.400, а въ Угорщинѣ на 460.000 разомъ въ цѣлôй Австро-Угорщинѣ на 3,385.400, а Полякôвъ въ Австріи на 2,721.500 а въ Угорщинѣ на 1.100 разомъ въ цѣлôй Австро-Угорщинѣ на 2,722.600, — отже о 662.800 Русинôвъ бôльше якъ Полякôвъ. Dr. Richard Hasenöhrl въ статіи „Die Nationalitäten Oesterreichs“ въ Wiener Allg. Zeitung ч. 860 зъ 21 липця 1882 обчисляе (не знати на якôй пôдставѣ) Русинôвъ въ Австріи (безъ Угорщины) на 2,784.000, а Полякôвъ на 2,687.000. Треба однакожь мати на увазѣ, що такъ Брахелли якъ и Газенерль правдоподôбно обчислювали народности пôсля „товариского языка“, що зô взгляду на наше высше наведене поясненье дае невѣрный результатъ, бо въ тыхъ числахъ пôсля „товариского языка“ заключаеся дуже значне число жидôвъ. Такъ пр. самъ Газенерль подае, що около 550.000 жидôвъ записано пôсля „товариского языка“ за Полякôвъ).

Подана нами цифра Полякôвъ, именно въ Галичинѣ, есть безперечно за велика. Мы приняли въ Галичинѣ цифру выказаныхъ латинникôвъ 2,698.004 за число Полякôвъ. Тымъ часомъ вѣдома рѣчь, що въ тôмъ числѣ латинникôвъ мѣстятся передовсѣмъ Русины латиньского обряду, въ котрыхъ 34.367 подало при списѣ языкъ рускій за свôй „товарискій языкъ“, а що дальше въ тôмже числѣ мѣститься такожь надъ 60.000 Нѣмцѣвъ католикôвъ[3]). Такимъ чиномъ загальне число Полякôвъ въ Галичинѣ не вынесе на дѣлѣ бôльше якъ 2.500.000, такъ що на дѣлѣ Поляки и Русины въ Галичинѣ навѣть пôсля послѣдного спису менше-бôльше рôвноважатся. Въ кождôмъ случаю подана цифра галицкихъ Полякôвъ 2,698.004 есть пересадною а бодай максимальною, тымъ часомъ коли подана цифра галицкихъ Русинôвъ 2,516.542 есть минимальною, бо не обôймае въ собѣ анѣ Русинôвъ латиньского обряду, анѣ православныхъ въ Галичинѣ (тожь Русинôвъ) въ числѣ 872.

Р. 1857 було Русинôвъ въ Австріи 2,752.482. Ôтъ р. 1857 до р. 1880 с. е. за 23 лѣтъ взросло число австрійскихъ Русинôвъ минимально о 467.020 с. е. близько о пôвъ миліона або о 18%. Взрôстъ Русинôвъ въ поодинокихъ краяхъ дуже не однаковый, що передовсѣмъ поясняеся политичными ôтношенями. На Буковинѣ було Русинôвъ р. 1857 — 188.288 а р. 1880 выказано 239.690 [4]), отже о 51·302 бôльше с. е. число буковиньскихъ Русинôвъ взросло за той часъ о 27%. На Угорщинѣ було Русинôвъ р. 1857 — 423.873 [5]), а р. 1880 выказано тамже Русинôвъ лише 460.000 (Dr. Brachelli: Statistische Skizze) с. е. 36.127 бôльше. Число угорскихъ Русинôвъ збôльшилось отже въ часѣ ôтъ 1857 до 1880 лише о 8·5%. Въ Галичинѣ було Русинôвъ р. 1857 — 2,085.431, а р. 1880 выказано пôсля обряду 2,516.542. а пôсля языка 2,550.909 с. е. о 431.111 взглядно о 465.478 бôльше число галицкихъ Русинôвъ збôльшилось отже за той часъ (1857—1880) о 20·7% взглядно о 22·3%. Сей варôстъ Русинôвъ на Буковинѣ о 27%, въ Галичинѣ о 20·7% взглядно о 22·3%, а на Угорщинѣ лише о 8·5% есть найлѣпшою мѣрою тыхъ ôтмѣнныхъ ôтношень политичныхъ, въ якихъ жіютъ австрійскѝ Русины въ тыхъ трехъ краяхъ; взглядно райкористнѣйшѝ они на Буковинѣ, найгôршѝ на Угорщинѣ. Sapienti sat. Съ своею теперь мало що не $3^1/_2$ миліоновою людностею займаютъ Русины межи народностями австрійско-угорскои монархіи четверте мѣсце по Нѣмцяхъ (10·9 миліонôвъ), Чехахъ (6·7 мил.) и Мадярахъ (5·9 мил.), а въ Австріи (въ Долитавіи) трете мѣсце заразъ по Нѣмцяхъ и Чехахъ. Послѣдный списъ людности зъ р. 1880 мимо всеи своеи односторонности не здолѣвъ отже „змести зъ лиця землѣ“ рускои народности въ Австріи, ôнъ навѣть не мôгъ зôпхати Русинôвъ пониже Полякôвъ мимо того, що въ Галичинѣ перечислено много Русинôвъ на сторону польскои народности, а въ Угорщинѣ неменше число Русинôвъ на сторону мадярского елементу.

Мимо своеи числовои силы находятся однакожь Русины въ тôмъ некористнôмъ положеню супротивъ другихъ народностей, що суть подѣленѝ межи три краѣ коронни: Галичину, Буковину и Угорщину, и межи двѣ половинѣ державнѝ с. е. межи Австрію и Угорщину, отже нѣ въ однôмъ парляментѣ не маютъ свого спôльного представительства.

[3]) Пôсля К. *Черника* „Statistisches Handbüchlein für die oesterreichische Monarchie — herausgegeben von der k. k. Direction der administrativen Statistik. Wien 1861“ — було выказано при списѣ людности зъ р. 1857 въ Галичинѣ 114.293 Нѣмцѣвъ, — зъ того 31.100 протестантôвъ, а прочѝ католики. Коли бъ се число галицкихъ Нѣмцѣвъ въ часѣ ôтъ р. 1857—1880 не тôлько не взростало природнымъ розвоемъ, але навѣть зменшалося (именно задля выселеня Нѣмцѣвъ-урядникôвъ), то все жь таки приняте нами число Нѣмцѣвъ-католикôвъ кругло 60.000 нѣякъ не може вважатися пересаднымъ, а противно може вважатися минимальнымъ.

[4]) Пôсля центрального бюра статистичного.

[5]) Пôсля Czoernig'a Statistisches Handbüchlein.

Переглядъ часописей.

Мара *вôйны Австріи съ Россіею* вже счезае съ политичного виднокругу. Мин. Гирсъ въ своѣй подорожи на Варзинъ, Берлинъ до Италіи, ожиданый съ поворотомъ въ Вѣдни, есть тымъ „голубомъ мира“, що розганяе всѣ, навѣть дневникарскѝ мары вôйны межи Россіею а Нѣмеччиною и Австріею. Недавно сказали Чехи и австрійскѝ Нѣмцѣ (въ N. fr. Presse) „мы не хочемо вôйны съ Россіею“. Теперь вже и галицкѝ Поляки озываются въ тôмъ самôмъ дусѣ миролюбивôмъ. Краковска „Reforma“ признае, що Поляки бажалибы, щобы Австрія пôдняла польске пытанье и ôтбудувала зъ Конгресôвки польске княжество чи королевство; але „Reforma“ не мае надѣѣ, щобы Австрія хотѣла и могла се зробити. По перше традиція австрійскои политики не позволитъ на таку вôйну для обновленя Польщѣ, а по друге, колибъ и дôйшло до вôйны съ Россіею, то тогды по сторонѣ Австріи буде стояти желѣзный канцлеръ кн. Бисмаркъ, а сей не позволитъ пôдôймати польского пытаня, ôнъ занявбы лѣвый берегъ Вислы вразъ съ Варшавою и такъ „серце Польщѣ“ выданобы на лупъ ненасыченому Прусацтву. На случай побѣды Австріи прійшлабы половина Польщѣ пôдъ Нѣмеччину, а Австрія занялабы лише Волынь и Подôлье; на случай побѣды Россіи пропалабы Галичина. „Мы перейшли всѣ можливѝ выслѣдки“, кôнчитъ „Reforma“ свои выводы, „а справдѣ, кождый зрозумѣе, що не маемо причины бажати собѣ тои вôйны и пхати до неи Австріи! Такъ есть, мы не хочемо вôйны и мы радѝбы еи якъ найдовше ôтсунути“.

Невдоволенье зъ дотеперѣшнои политики, а навѣть песимизмъ що разъ бôльше бере гору въ краю, не тôлько межи рускою, але и межи польскою суспôльностею. Дня 19. с. м. здававъ справу пос. Сплавиньскій въ Тарновѣ передъ

вплывови. Тому́-то и старались шляхтичѣ жити въ дружбѣ съ вплывовымъ сотникомъ и обходились съ нимъ съ почестею, мовьбы съ своимъ рôвнымъ. Та ще и личными своими прикметами пôддержувавъ Гонта свое положенье въ шляхотскôмъ товариствѣ. Павло Младановичь описуе его, пôсля своихъ згадокъ, ось тыми словами: „Гонта бувъ козакъ удалый, рослый и хорошій на виду́; ôтзначався постоянною удачею въ всѣхъ своихъ предпріемствахъ“. Въ запискахъ п-ѣ Кребсъ находимъ таку его характеристику: „Гонта бувъ гарный, пока́зный мужчина, а до того ôнъ не тôлько говоривъ, але дуже добре и писавъ по польски; его выхованье було таке, що и теперь (с. е. въ починѣ XIX-го столѣтя) можнабы его уважати за шляхтича“. Отсимъ прикметамъ завдячувавъ Гонта те, що хочь бувъ простого роду, та однакъ принято его до круга товариства шляхотского. Въ нѣмъ занимавъ ôнъ видне становище, а то въ наслѣдокъ особливои къ нему прихильности уманьского володѣтеля, воеводы Салезія Потоцкого. Пôсля постановленого звычаю выправлялось щорôчно по черзѣ пôдъ проводомъ сотника 300 козакôвъ зъ придворнои уманьскои милиціи до резиденціи володѣтеля Кристонополя, лежачого на Червонôй Руси. Тутъ выповняли они службу при особѣ свого пана яко придворна сторожа. Въ часѣ такои службы звернувъ Гонта на себе увагу Потоцкого и ставъ его любимцемъ и повѣрникомъ. По такôй двократнôй службѣ надѣливъ Потоцкій Гонту грамотами, пôсля котрыхъ передавъ на его дожизненну власнôсть два богатѝ села: рôдне село Гонты Росошки и сусѣдне село Орадôвку. Села тѝ приносили въ той часъ 20.000 золотыхъ рôчного доходу. Окрôмъ того увôльнивъ Потоцкій Гонту и его сотню ôтъ зависимости ôтъ полковникôвъ-шляхтичѣвъ, що проводили уманьскôй милиціи, и пôднявъ его прямо пôдъ власть губернатора. Черезъ таке вывысшенье Гонты стали ему завидувати шляхтичѣ, що завѣдували администраціею Уманьщины. Але все-таки звертались они (не выключаючи и губернатора) до сотника съ бôльшимъ значеньемъ и поважаньемъ, позаякъ у нихъ збудилась думка, що ось то Гонта росказуе певно Потоцкому про ихъ дѣла и про ихъ способъ управлюваня маеткомъ, а Потоцкій слухае тыхъ звѣстокъ и вѣритъ имъ.

Рôдня Гонты жила на той часъ въ его домѣ въ селѣ Росошкахъ. Жѣнка, чотыри дочки и сынъ — се була цѣла тогдѣшна его рôдня. Мемуаристъ Младановичь подае, хочь дуже неясно, будьтобы Гонта оженився не зъ вольнои волѣ, а зъ якогось-тамъ примусу, але ôттакъ нѣбы-то ôнъ примирився съ своею долею и бувъ зовсѣмъ вдоволеный своимъ родиннымъ житьемъ.

Отсе всѣ звѣстки про Гонту, що списали о нѣмъ мемуаристы до памятного 1768-го року. Пôсля тыхъ звѣстокъ бачимо наглядно, що помимо ласки свого володѣтеля и поважаня окружаючои Гонту шляхты его не манила лична карієра на стôлько, щобы перейти до шляхотского табору и розôрвати звязь съ народомъ, зъ посередъ котрого выйшовъ! Про сердечну звязь свѣдчатъ всѣ мемуаристы, росказуючи про популярнôсть Гонты посередъ уманьскои милиціи, котрои бувъ ôнъ выборнымъ сотникомъ; ту звязь показуе его щира приклоннôсть до православнои вѣры, на що маемъ два фактичнѝ доказы. Въ 1860-ôмъ роцѣ случилось намъ бути въ селѣ Росошкахъ, где въ старôй, деревянôй церквѣ бачили мы надъ дверми вырѣзану надпись ось такого содержаня: „Ся церковь збудована коштомъ сотника Ивана Гонты и всеи громады“. Въ мѣсточку Володарку въ старенькôй Воздвиженьскôй церквѣ записаный бувъ въ числѣ церковныхъ ктиторôвъ и Иванъ Гонта съ женою; ихъ портреты хоронились въ церквѣ до 1847-го року. Въ тôмъ роцѣ розôбрано сю стару церковь и перенесено, на бажанье помѣщика, на инше мѣсце. Тогды то мабуть на власнôсть того помѣщика перейшли и портреты ктиторôвъ, а мѣжь ними и портретъ Гонты.

Въ 1768-ôмъ роцѣ судилося Гонтѣ приняти на себе видну и трагичну ролю въ исторіи свого краю. Въ лютôмъ того самого року выбухла барска конфедерація. Конфедераты заняли значну часть воеводствъ: подôльского, брацлавского и кіевского, та стали силувати властителѣвъ грунтôвъ, щобъ доставляли на помôчь конфедераціи грошей, поживы и зъоруженыхъ людей. До Уманя надôслали конфедераты универсалъ, въ котрôмъ жадали, щобы имъ заплатити 30.000 золотыхъ, доставити значный засобъ поживы и 3.000 зъоруженыхъ и умундурованыхъ жовнѣрôвъ, с. е. иншими словами, всеи придворнои козацкои милиціи. Въ сѣмъ универсалѣ грожено строгою карою на случай непослуху. Той универсалъ доставлено володѣтелеви Уманьщины, воеводѣ Салезію Потоцкому, а управитель его дôбръ Младановичь просивъ его, щобъ надѣливъ его своими инструкціями. Потоцкій не бувъ зовсѣмъ прихильный конфедератамъ, але знову боявся, щобы на случай ôтмовы конфедераты не знищили его уманьскихъ дôбръ, тому занявъ двозначне становище. Ôнъ приказавъ Младановичу ôтповѣсти конфедератамъ, що пôсля его думки не придасться на нѣщо помôчь козацкои милиціи, позаякъ не можь спуститись на щиру участь козакôвъ въ вôйнѣ съ россійскимъ войскомъ. Але мѣсто милиціи обѣцявъ Потоцкій навербувати жадане число войска зъ шляхты, зъоружити его своимъ коштомъ, надѣлити его мундурами и ôтослати на помôчь конфедераціи. Въ той часъ приказавъ ôнъ всѣй уманьскôй милиціи станути таборомъ надъ рѣкою Синюхою пониже россійскои границѣ и вôйшовъ въ ôтношеня съ кіевскимъ военнымъ губернаторомъ Воейковымъ. Губернаторъ на просьбу Потоцкого позволивъ уманьскимъ козакамъ перейти за россійску границю на той случай, еслибы конфедераты заняли Умань. Потоцкій не довѣрявъ таки шляхтичамъ, управляючимъ Уманьщиною и симпатизуючимъ конфедераціи, якъ такожь кождому иншому шляхтичеви. Тому надѣливъ ôнъ Гонту окремыми инструкціями що до поведеня милиціи и вôйшовъ съ нимъ въ приватну переписку. Одинъ зъ листôвъ воеводы до Гонты перейшовъ и заховавъ Младановичь. Не знати, якѝ розпорядженя находились въ тôмъ листѣ, але мусѣло тамъ безперечно бути те, що Потоцкій обѣцявъ Гонтѣ въ нагороду за точне выповненье своихъ инструкцій постаратись о дворяньство и обдарувати его кôлькома селами и то сей-часъ по усмиреню конфедераціи.

(Дальше буде.)

своими выборцями зъ своеи посольскои дѣяльности. „Анѣ соймъ анѣ делегація до рады державнои не може выказатися нѣякими додатными результатами своихъ парляментарныхъ працъ“, сказавъ межи иншими пос. Сплавиньскій до своихъ выборцѣвъ. „Соймъ розбитый на множество фракцій, руководився интересами кастовыми, котерійными, а навѣть особистыми, тожь тяжко було, щобъ надъ ними взявъ гору интересъ краю. Три реформы великои досяглости: громадска, дорожна и шкôльна не вôйшли въ дѣло, а се може й лучше, бо дотеперѣшна бôльшôсть була бы ихъ ухвалила въ ретроградномъ дусѣ, такъ що такѝ реформы булибы тôлько шкоду принесли“. Такъ само и поступованье послôвъ въ радѣ державнôй не може нѣкого вдоволити и посолъ Сплавиньскій не може признатися до солидарности съ польскимъ коломъ. Правиця, до котрои належитъ польске коло, есть якъ той чоловѣкъ, що выпроцесувавъ собѣ грунтъ, але не може еще на нѣмъ осѣстися и мусить все боронитись. Справы, якѝ залагоджено въ Вѣдни або черезъ Вѣдень, польскимъ коломъ, ось якѝ: грунтовый податокъ, трансверзальна желѣзниця и справа индемнизаційна. Перша и послѣдна справа спала превеликимъ тягаромъ на нашъ край, а трансвер. желѣзниця доси еще не вôйшла въ житье отже й не може мати своихъ хосенныхъ овочѣвъ. Що до справы индемнизаційнои, то пос. Сплавиньскій яко правникъ и судія глубоко пересвѣдченый, що правительству нѣчого не належится ôтъ краю и для того голосувавъ въ соймѣ противъ угоды въ тôй справѣ. — Съ еще бôльшими жалями выступили тарнôвскѝ выборцѣ. Они жалилися на фискальнѝ надъужитя при вымѣрѣ и стяганю податкôвъ, на политику Станчикôвъ, гойныхъ въ выдаткахъ непродукційныхъ, а скупыхъ въ выдаткахъ продукційныхъ, на кривду интересôвъ мѣстъ, промыслу, рôльництва и торговлѣ и т. д. Въ кôнци ухвалили тарнôвскѝ выборцѣ слѣдуючу програму: 1) реформа дорожнои уставы въ дусѣ справедливости, а именно, щобы внесено роботу (наложену на громады) а установлено датки на дороги ôтповѣдно до скôлькости податкôвъ, 2) усунути роздѣлъ межи громадою а дворомъ, не стѣсняючи автономіи, 3) старатися о розвôй рôльництва, промыслу и торговлѣ и не жалувати грошей на цѣли продукційнѝ, 4) ширити просвѣту и закладати добрѝ школы, 5) добиватися дѣйстного рôвноуправненя, а не лише на паперѣ. — Краковскій „Czas“ очевидно дуже озлобився на пос. Сплавиньского и его выборцѣвъ за то, що они поважились выставити таке „свѣдоцтво убожества“ дотеперѣшнôй галицко-польскôй политицѣ шовинизму, патронованôй Czas-омъ. Ôнъ называе ихъ песимистами и троха чи не дураками! За тежь краковска „Reforma“ мѣжь иншими такъ обзывае ся въ ч. 266 задля сеи справы „песимизму“: „У насъ въ нашôй политицѣ панує политичный нигилизмъ въ цѣлôмъ сего слова значеню. Нынѣ маемо лише одну выразну програму: за всяку цѣну и хочьбы найбôльшими жертвами удержати нынѣшне министерство при власти. Для сеи нѣбы-то-програмы поноситъ край неизмѣреннѝ матеріяльнѝ жертвы. Позволяемо руйнуючимъ податкамъ убивати единый еще у насъ промыслъ, що будивъ надѣѣ: промыслъ нафтяный. Ухваляемо ненадумуючись „податковѝ реформы“ с. е. пôдвысшенье податкôвъ. На желѣзницѣ, що маютъ переважно лише стратегичну вартôсть, ухвалили мы вже майже $1^1/_2$ миліона зъ краевыхъ фондôвъ. Мы ухвалили „угоду“, що на довгѝ лѣта обтяжае нашъ край збôльшенымъ тягаремъ. А се все на що и по що и за яку правдиву користь для краю? На се нема нѣякои ôтповѣди. — Ось где причина песимизму!“

Цѣлый рядъ политичныхъ процесôвъ въ Галичинѣ звернувъ на себе увагу. Кромѣ головного процесу о здраду стану переведено сего року надъ 10 политичныхъ процесôвъ противъ о. Давидовича зъ Синькова, о. Гутковского зъ Заловець, о. Ер. Алексевича зъ Зарудя (апеляція внесла актъ обжалованя), о. Салямона Щасного зъ Комарна. о. Лозиньского зъ Яворова, п. Морозъ зъ Станиславôвского, п. адъюнкта Чубатого зъ Скалата, селянъ зъ Лошнева, о. Скородиньского зъ Малехова, Михаила Старосты и Михаила Чайковского и др. Всѣ тѝ процеса покôнчились менше бôльше увôльненьемъ пôдсудимыхъ. Зъ сего поводу пише Dziennik polski (Nr. 264): „Середъ загального стремленя надъ подвигненьемъ народа немилымъ диссонансомъ вырôжняются слѣдства и процеса выточенѝ въ рôжныхъ мѣсцяхъ краю исповѣдникамъ рущины. Засада: fiat justitia — pereat mundus — рѣдко коли дасться приложити въ справахъ политичныхъ. Еи безъусловне приложенье веде звычайно до просто противныхъ результатôвъ. Робитъ мученикôвъ, ятритъ, а въ многихъ случаяхъ навѣть кривдитъ. Такѝ процесованя выдаются намъ якôбы дальшимъ переведеньемъ максимы: divide et impera, котра предсѣ всѣмъ намъ далася добре въ знаки. Найпоганѣйшою рѣчею буваютъ процеса въ лонѣ родины и звычайно доводятъ до руины обохъ сторôнъ, середъ котрои tertius gaudet. Тожь высказуемо вдячнôсть нашимъ судіямъ, що они въ своихъ вырокахъ прикладаютъ мѣру высшои морально сти, на якôй опирае ся суспôльный ладъ, а безъ котрои мусѣлибы упасти и найблагороднѣйшѝ замѣры. Тожь кличемо: „осторожно съ процесами, а радше конець съ такими процесами!“ Противъ сихъ выводôвъ Dziennika pol. выступивъ львôвскій дописуватель „Czas“-у и доказуе, що такъ и треба, щобъ велися такѝ процеса, бо хочь нѣкого не засудятъ, то бодай налякаютъ!! Видко, що такѝ процеса дуже пожаданѝ Станчикамъ. Не знати тôлько, чи „Czas“ прійме на себе и на свою партію такожь и всѣ наслѣдства такихъ процесôвъ. Можебы „Czas“ троха надъ тымъ задумався.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Нова партія Коронинёго въ радѣ державнôй.*) Передъ зближаючоюся сесією рады державнои заповѣдаютъ часописи, що творится нова партія парляментарна пôдъ проводомъ бувшого президента палаты послôвъ, гр. Коронинёго. Пôвъурядовый „Fremdenblatt“ подае близшѝ вѣсти о тôй партіи (дотична допись, здаесь походитъ зъ пера самого Коронинёго.) Пôсля Fremdenblatt-у новый клюбъ гр. Коронинёго уконституеся доперва по ôткрытю сесіи рады державнои и доперва по уконституованю, програма клюбу буде подана до вселюдной вѣдомости. Доси приступило до нового клюбу 23 послôвъ, згодившихся на програму гр. Коронинёго. Нова партія буде партією „посередною“, не буде анѣ министерска, анѣ опозиційна правительству; при рѣшеняхъ всякихъ дѣлъ буде зважати едино на добро цѣлои державы; господарско-економичнымъ предложенямъ правительства не буде робити опозиціи, а въ національныхъ пытаняхъ буде поводуватися лишь выключно справедливостею. Въ справахъ вѣроисповѣдныхъ, просвѣтныхъ и загально-политичныхъ буде новый клюбъ вправдѣ консервативный, але рѣшучо буде противный всякимъ реакційнымъ и клерикальнымъ стремленямъ. Хочь и якъ невыразна програма нового сего клюбу, то все мусимо признати, що въ даныхъ случаяхъ ôнъ може бути користнымъ въ нашихъ парляментарныхъ ôтношеняхъ. Замѣтимо наконець, що свого часу була бесѣда, що и нашѝ рускѝ послы приступлятъ до клюбу гр. Коронинёго. Се рѣчь можлива.

(*Соймъ угорскій.*) По принятю либеральною бôльшостею угорского сойму проекту правительственного о провизоричнôмъ придѣленю угорскихъ баталіонôвъ до австрійскихъ регментôвъ, — противъ чого скрайна лѣвиця сильно протестувала, — прійшла на порядокъ дневный не мало дражлива справа, дотычача антижидôвскои агитаціи въ Угорщинѣ. Гевескій комитатъ внѣсъ петицію противъ правительства за тое, що наказало конфискувати антижидôвскѝ брошуры въ незаконный способъ. Въ комисіи петиційнôй знайшлася лишь о одинъ голосъ бôльшôсть, котра ухвалила представити соймови внесенье, що поступованье правительства есть оправдане. Меншôсть комисіи поставила знову внесенье, щобы соймъ зганивъ поступокъ министра справъ внутрѣшныхъ (Тиссы), бо его розпорядженье о конфискатѣ антисемитскихъ брошуръ нарушае законъ о свободѣ печати, котрый ухваленый найблагороднѣйшими умами угорского народу въ 1848 р., есть гордостею Угрôвъ. Мин. Тисса наказавъ полиціи конфискувати антисемитскѝ брошуры, тымчасомъ по закону конфискувати мае судія слѣдчій для справъ печатныхъ, и то въ протягу 24 годинъ. Пос. Геза Польоній, справоздавець меншости комисіи, хочь есть противный антисемитскій агитаціи, а все таки завзято выступивъ противъ мин. Тиссы за нарушенье закона о печати. При сѣмъ случаю забравъ голосъ и звѣстный проводиръ агитаціи противъ жидôвъ пос. Источи и сказавъ: „Salus reipublicae не домагаеся того, щобы мы выправляли нагôнку за малымъ числомъ писемъ антисемитскихъ; Salus reipublicae домагаеся чогось зовсѣмъ противного, именно, щобы мы и правительство паралижували погубне дѣланье цѣлого легіону жидôвскихъ и жидолюбныхъ газетъ; Salus reipublicae жадае ôтъ насъ, щобы мы для забезпеченя спокою на будуще порѣшили якъ найскорше жидôвске пытанье! Источи ставляе отже резолюцію до ухвалы сойму: що розпорядженье мин. Тиссы не оперте на законахъ, отже не мае мати важности; дальше жадае, щобы соймъ заявивъ, що роздражненье народу въ Угорщинѣ противъ жидôвъ не мае свого жерела въ антисемитскихъ друкахъ, але въ систематичныхъ надужитяхъ и беззаконностяхъ жидôвъ, — для того есть задачею правительства и законодательства, щобы жидамъ поставили належнѝ границѣ — (Источи розумѣе ту: щобы жидамъ ôтняти право рôвноправности съ обывателями христіяньскими короны св. Стефана). Дебата надъ тымъ предметомъ, доволѣ дражлива, велася вже на двохъ засѣданяхъ, и до сеи хвилѣ, коли се пишемо, еще не звѣстно, чи и якъ закôнчена. Фактъ фактомъ, що мин. Тисса нарушивъ законъ о печати. — Сими днями мае послѣдувити такожь ôтповѣдь министра справедливости на интерпеляцію въ справѣ зарѣзаноя жидами христіяньскои дѣвчины въ Тисса-Еслярь.

(*О ôткрытю сойму тирольского*) на надзвычайну коротеньку сесію, мы вже згадали послѣднымъ разомъ. Выдѣлъ краевый предложивъ соймови обширне справозданье о розмѣрахъ катастрофы, дôткнувшои полуденный Тироль двома наворотами, въ вересню и жовтню. Выдѣлъ краевый мѣжь иншими средствами запомоги зруйнованого выливами краю предложивъ соймови ухвалити краеву пожичку въ сумѣ 3 миліонôвъ зр. на $4^1/_2$%, котра мае бути сплачена въ 50 рокахъ почавши ôтъ 1900 р. Дальшѝ предложеня выдѣлу ôтносятся до регуляцій рѣкъ, особливо Дравы и Рієнца. На конець вносить выдѣлъ жадати ôтъ правительства безпроцентовыхъ заличокъ для громадъ и приватныхъ людей въ сумѣ найменше 3 миліонôвъ, котрѝ пôдъ гваранціею краю почалисьбы сплачувати найскорше ôтъ 1890 р. — Комисія соймова розпочала нарады надъ тыми предложенями, взявши собѣ до помочи знатокôвъ зъ поза сойму.

(*Станъ облоги въ Босніи.*) Мы вже доносили, що въ гдеякихъ округахъ Герцеговины все еще нема спокою, дрôбнѝ громады повстанцѣвъ (котрѝ нѣмецкѝ та угорскѝ газеты звычайно называютъ Räuberbanden), где лишь можутъ, непокоятъ войска и дѣланя австрійскѝ. Яко найôтповѣднѣйшій способъ вынищити тѝ дрôбнѝ ôтдѣлы повстанцѣвъ — правительство придумало т. зв. „летучѝ“ патрулѣ, зложенѝ зъ войска и жандармôвъ мѣсцевыхъ, обôзнаныхъ съ тереномъ непокоеныхъ областей. Однакъ на тôмъ не конець. Правительство завело станъ облоги въ двохъ округахъ Пенчорь и Бугойно, пôсля котрого карѣ смерти пôдпадаютъ тѝ: 1) кто знавъ, що повстанцѣ маютъ допуститися якого рабунку, а не перешкодивъ тому, если мôгъ; 2) кто повстанця сховае або покаже ему сховокъ; 3) кто дае збиратися у себе повстанцямъ; 4) кто служитъ повстанцямъ яко пôсланець, кто показуе имъ дороги, або подае вѣсти; 5) кто дае знакомому повстанцеви страву, одѣжь або иншѝ потребы; 6) кто повстанця ховае передъ слѣдячими властями; 7) кто помагае повстанцеви сховатися передъ гонячою его властею; 8) кто злапаному повстанцеви помагае утечи. Такожь призначило правительство двѣ нагороды по 50 дукатôвъ въ золотѣ для того, кто доставитъ властямъ мертвыхъ або живыхъ двохъ „юнакôвъ“: Тескереджича и Ризова (оба магометаньского вѣроисповѣданя), або кто подасть властямъ способъ ихъ злапати. На жаданье имя выдавшого буде задержане въ строгôй тайнѣ урядовôй.

(*Утворенье нового регименту для желѣзничои и телеграфичнои службы.*) Реорганизація арміи австрійскои привела съ собою одну цѣкаву новôсть: именно, ôтъ теперь мае бути утвореный окремый регментъ для желѣзничои и телеграфичнои службы. Регментъ той мае складатися зъ 2 баталіонôвъ по 4 компаніи и въ часѣ мира мае числити 890 людей, зъ котрыхъ половина буде занята при желѣзницяхъ въ Босніи и Герцеговинѣ. Кождый баталіонъ мае удержувати стало школу телеграфу.

(*Розрухи антижидôвскѝ въ Гимодѣ на Уграхъ.*) Мы донесли послѣдного разу коротко за телеграфичными вѣдомостями о нововыбухнувшихъ розрухахъ противъ жидôвъ въ Гимодѣ, селѣ чисто-угорскôмъ, числячôмъ 1200 душъ; въ тôмъ селѣ жило лишь три родины жидôвскѝ. Въ суботу въ ночи мои, выгнали селяне розбили ôкна и дверѣ одного дому, потрощили меблѣ и повыкидали на улицю. Въ понедѣлокъ знову одинъ дôмъ збурено. Всѣ жиды утекли зъ села. Коли вôйтъ и жандармы не могли нѣчого порадити, бо нарôдъ съ буками та ножами до нихъ ставився, прибуло вô второкъ войско зъ Оденбурга. Всѣхъ проводирѣв розруху арештовано, а войско остало въ селѣ для забезпеченя спокою.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія.

(*Реорганизація россійскои кавалеріи.*) Мы вже неразъ згадували о всякихъ выразныхъ признакахъ запобѣгливости Россіи около скрѣпленя своеи силы на случай вôйны. Нашимъ читателямъ звѣстнѝ вже дѣланя правительства россійского для пôднесеня патріотичного духа арміи россійскои (на желанье самого царя съ новымъ рокомъ мае бути въ цѣлôй россійскôй арміи змѣненый мундуръ войсковый въ тôмъ направленю, щобы мундуръ воякôвъ бувъ о скôлько можности зближеный до народного россійского строю; салдаты и официры мусятъ приодягнути мундуръ національный). Дальшо звѣстнѝ нашимъ читателямъ усильнѝ змаганя правительства россійского забезпечити границѣ ôтъ Австріи и Нѣмеччины новыми або поправлеными фортификаціями и будовою стратегично-важныхъ желѣзниць: звѣстнѝ такожь нашимъ читателямъ заходы россійского правительства около будовы поважного числа военныхъ кораблѣвъ особливо на Чорнôмъ Мори. Газеты звѣщаютъ, що небавомъ мае бути въ Россіи переведена реформа артилеріи — а реформа кавалеріи вже довершена; реформѣ кавалеріи мы хочемъ сегодня близше приглянутись. Пôдчасъ дебаты надъ буджетомъ военнымъ въ послѣдныхъ спôльныхъ делегаціяхъ въ Пештѣ министеръ вôйны, гр. Биляндтъ неразъ вказувавъ делегатамъ на реформы войсковѝ въ Россіи, именно на реформу россійскои кавалеріи, а вказувавъ на тѝ реформы въ тôй цѣли, щобы австрійскѝ делегаціи признали потребу реорганизаціи арміи австрійскои, щобы ухвалили такѝ величезнѝ сумы на фортификаціи въ Краковѣ и Перемышли и въ загалѣ буджетъ войсковый. И справдѣ п. министеръ не даромъ вказувавъ на реорганизацію россійскои кавалеріи въ протягу сего лѣта. Реформа тая мусить на себе звернути увагу всѣхъ дипльоматôвъ, бо зъ неи можна вывести заключеня и о плянахъ заграничнои политики Россіи. Ôтъ часу заведеня „карабинôвъ-гинтерлядерôвъ“ тактика кавалеріи во всѣхъ европейскихъ арміяхъ сильно змѣнилася. Кôннота не може довго устояти пôдъ скорострѣльнымъ огнемъ пѣхоты. Але понеже кавалерія въ вôйнѣ конче потрѣбна, то треба очевидно ѣй дати якусь оборону противъ пѣхоты. Зъ ôтси пôшло уоруженье кавалеріи въ карабины-гинтерлядеры. И именно Россія ôтъ давнѣйшого вже часу зважала на тое, щобы драгоны и козаки могли повнити двояку службу: кôнноты и пѣхоты, щобы могли битися якъ потреба — на кони, а якъ потреба — на ногахъ. Така кавалерія мае задачу заняти скорше якъ непріятельска пѣхота якійсь стратегично важный пунктъ, а занявши его, злѣзти зъ коня и боронити его огнестрѣльнымъ оружіемъ. Такъ ген. Гурко въ 1877 р. перейшовъ черезъ вывôзъ Ганкіей майже выключно при помочи козакôвъ и драгонôвъ, котрѝ такожь повнили службу пѣхоты. Россійска армія понадъ всѣ державы европейскѝ посѣдае найбôльше кавалеріи и въ Россіи то найскорше порозумлено сучасну ролю кавалеріи и узброено еи такъ якъ инфантерію. Въ серпню с. р. несподѣвано появився указъ царскій, котрымъ перемѣнено 14 регментôвъ уланôвъ и 14 регментôвъ гузарôвъ на регименты драгонôвъ, такъ що драгонôвъ есть теперь ажь 46 регментôвъ. Важнôсть перемѣны лежитъ въ тôмъ, що уланы и гузары повнятъ службу бôльше на кони, коли теперь яко драгоны зможутъ повнити службу за пѣхоту, маючи карабины дуже доброи системы. Рôвночасно указъ царскій утворивъ 14 дивизій драгонôвъ: кожда дивизія зъ 3 регментôвъ драгонôвъ, зъ одного регименту доньскихъ, уральскихъ або оренбурскихъ козакôвъ и зъ двохъ ѣздныхъ батерій, кожда по 12 канонъ.

Кожда дивизія числитъ 2.566 ѣздцѣвъ и 12 канонъ. Зъ ѣздцѣвъ 1392 людей можутъ битися, якъ пѣхота. Сила дивизій мае бути еще збôльшена. Кромѣ драгоньскихъ дивизій Россія мае еще иншѝ дивизіи кавалеріи. Въ загалѣ вся сила кавалеріи россійскои вже въ спокою находится на стопѣ военнôй: 38.668 ѣздцѣвъ и 180 арматъ, — а зъ ѣздцѣвъ 20.880 людей може повнити службу пѣхоты. — Дальше цѣкава дуже рѣчь, якъ кавалерія россійска розльокована. И такъ 10 дивизій кавалеріи стоитъ на самôй захôднôй границѣ Россіи, а именно 5 дивизій надъ нѣмецкою границею (въ Ковнѣ, Сувалкахъ, Ломжи, Бѣлостоку и Влоцлавци) а 4 дивизіи надъ границею австрійско-галицкою, (въ Ченстоховѣ, Замостю, Дубнѣ, и на захôдъ ôтъ Кіева); 1 дивизія находится на границѣ румунскôй а 3 прочѝ драгоньскѝ дивизіи въ захôднôй Россіи, все таки близько до австрійскои границѣ (въ Ромнахъ, Чугуевѣ и Єлисаветградѣ). Россія отже есть въ станѣ кождои хвилѣ съ 5—6 дивизіями драгонôвъ, с. е. съ 15.000 кôнноя пѣхоты и съ 60 арматами впасти до захôдныхъ Прусъ або до Галичины. Въ 48 годинъ Россія може своею кавалеріею опинитися ажь при Карпатахъ. — Отъ где важне значенье реорганизаціи россійскои арміи.

(*Безнастанный упадокъ валюты*) россійскои занимае и затревожуе въ высокôй степени всѣ торговельнѝ круги и загально даются чути жалобы на министра финансôвъ Вунге. Тайный совѣтникъ Тернеръ, директоръ департаменту касъ державныхъ, одинъ зъ здôбнѣйшихъ финансистôвъ въ Россіи, мае бути именованый помôчникомъ министра финансôвъ; есть загальна надѣя, що Тернеръ предпріймe мѣры до получшеня теперѣшного стану валюты. Съ новымъ рокомъ маютъ бути въ министерствѣ финансôвъ заведенѝ реформы.

(*Непорядки въ россійскихъ университетахъ.*) О причинѣ замкненя университету въ Казани дôйшли вже близшѝ вѣсти. Дня 27 руск. жовтня пополудни явився въ комнатѣ ректора Фирсова студентъ медицины Воронцовъ и заразъ по входѣ замкнувъ на ключь дверѣ. На пытанье ректора, чого ôнъ жадае, Воронцовъ назвавъ ректора „падлецомъ“ за те, що ôтнявъ ему стипендію и ôнъ терпитъ голодъ. Ректоръ старався студента успокоити, але той ôтрубавъ ректорови просто, що побье або убье его... На тое ôтповѣвъ ректоръ: „Коли вы мовь злодѣй вкралися до моеи хаты, то выповнѣтъ свое намѣренье!“ Воронцовъ надумався и такъ сказавъ: „Нѣ, я жалую, що я сегодня прійшовъ; я васъ мушу прилюдно побити. Коли хочете, то ôтдайте мене полиціи.“ Ректоръ выключивъ Воронцова зъ университету. Коли на другій день ректоръ прійшовъ до авдиторіи, Воронцовъ кинувся на него и замахнувся ударити въ лице, але ректоръ щасливо ôтвернувся. Повставъ скандалъ; ректорови удалося утечи зъ авдиторіи. Студенты обстали за Воронцовымъ, сотки ихъ збиралися на „сходки“; полиція не могла собѣ дати рады, ажь войско зробило конець непорядкамъ. Министеръ просвѣты наказавъ университетъ замкнути а противъ провинившихъ выступити дуже остро. Многихъ студентôвъ выключено зъ университету; гдеякихъ арештовано. 500 студентôвъ университету казаньского подали до министерства петицію, щобы ректора Фирсова усунути и щобы право роздаваня стипендій прислугувало самымъ студентамъ. — Въ Петербурзѣ, еще передъ розрухомъ въ Казани, мѣжь студентами университету запанувало було невдоволенье зъ причины отвореня бурсы для студентôвъ, котра повстала зъ жертвованыхъ фондôвъ богатого предпріемця желѣзничого Полякова. Бôльша часть студентôвъ узнала тую бурсу деморализуючимъ вплывомъ на молодѣжь и пôдчасъ коли мала часть студентôвъ зôбралася була на пирѣ данôмъ въ честь Полякова, далеко бôльша часть студентôвъ зôбралася на „сходку“ и ухвалила протестъ противъ Поляковского пожертвованя и противъ тыхъ студентôвъ, котрѝ пили тоасты въ честь Полякова. Ледво затихла тая справа, выбухъ розрухъ студентôвъ въ Казани. Студенты петербурского университету унялися за студентами казаньскими. „Правительственный Вѣстникъ“ донѣсъ въ тôй справѣ ось що: „Въ петербурскôмъ университетѣ, где вже

ôтъ початку жовтня спостерѣгано зворушенье, выбухли 22 л. падолиста розрухи. Гектографованными циркулярами проводырѣ вôзвали всѣхъ студентôвъ на загальнû зборы, щобы высказати спôвчутье выключенымъ студентамъ казаньского университету и запротестувати противъ поступованя высшихъ властей. Кураторъ петербурского университету завôзвавъ противъ студентôвъ полицію и войско. Оберполицмайстеръ Петербурга прибувъ на збôръ студентôвъ и вôзвавъ ихъ розôйтися; они не послухали и ухвалили свôй протестъ. Тогды войско арештувало 280 студентôвъ и запровадило до новопетровского менажу. Опôсля 180 студентôвъ выпущено на волю, а 100 полишено въ арештѣ, 14 проводирôвъ ôтставлено до мѣсця уродженя пôдъ опѣку родичѣвъ. Слѣдство ведеся дальше." Якъ бачимъ, вже самъ урядовый дневникъ, котрый очевидно не все може говорити, представляе розрухи студентскû въ Петербурзѣ не малозначущими. Донесеня приватнû зъ Петербурга до заграничныхъ газетъ представляютъ дѣло далеко въ яскравѣйшихъ краскахъ. Студенты на своихъ „сходкахъ" ганьбили ректора и инспекторôвъ. Коли полиція зъявилася въ дверехъ салѣ, студенты кричали: „Прочь съ полиціею!", ректора Бекетова выкинули за дверѣ и чинно оскорбили. Потôмъ наспѣло войско. Насамперѣдъ баталіонъ стрѣльцѣвъ гвардіи при ôтголосѣ трубъ „до штурму" а ôттакъ сотня козакôвъ и ескадрона уланôвъ наперли на университетъ. Тогды розпочалася формальна битва: стрѣльцѣ багнетами выперли студентôвъ зъ университету а козаки и уланы окружили студентôвъ и арештували. Головнымъ проводиремъ тыхъ розрухôвъ мавъ бути студентъ военно-медичнои академіи, М. Василѣвъ. Студенты мали розкидати мѣжь нарôдъ гектографовану проклямацію съ пôдписомъ „Тайная организація студентôвъ." — Такожь въ Харковѣ выбухли непорядки. Тутъ знову причина була инша. Студенты христіяне выступили були противъ студентôвъ жидôвъ. Власть университетска выключила головныхъ проводирôвъ, — и на тôмъ скôнчилося.

Франція. Загально впадало въ очи, що кн. Бисмаркъ по вôйнѣ зъ 1870—71 р. дуже якось здавався попирати заведенье и утреваленье републики въ Франціи. Гдекуды давалось навѣть чути, що нѣмецкій канцлеръ чинитъ се не въ иншôй думцѣ, якъ щобы довести републикою Францію до упадку. И дѣйстно Франція була въ такихъ критичныхъ хвиляхъ (пр. 1879 р. памятный упадокъ президента Макмагона) и ôтзывались голосы що кн. Бисмаркъ не допуститъ до приверненя монархіи въ Франціи, вже для того самого, що тогды моглабы Франція прійти скоро знову до силы и вплыву на загально-европейскû справы, и пôсля рецепты Наполеона III., щобы ôтвести увагу народа ôтъ внутрѣшныхъ справъ, занятись тымъ енергичнѣйше политикою заграничною. Тымчасомъ на дѣлѣ показалось зовсѣмъ не такъ. Передови французски политики, а головно Гамбета, умѣли подвигнути край зъ тяжкои недолѣ; република була неначе не тая: нѣчо не пригадувало еи грôзныхъ попередниць зъ 1789 та 1848 року. Франція стала прехорошо розвиватись економично, станула высше всѣхъ европейскихъ державъ, а природный, мирный, многонадѣйный розвôй еи звернувъ на ню очи всего цивилизованого свѣта. Тожь зовсѣмъ не диво, що послѣдными часами розôйшлись слухи, що кн. Бисмаркъ серіозно занепокоився симъ оборотомъ рѣчи, и що не бувбы вже неприхильнымъ приверненю монархіи, — дальше, що република сталася вже сôлею въ оцѣ „монархичнымъ" сусѣдамъ. — Поминаючи вже ту живый рухъ соціяльный, звертаютъ внутрѣшнû факты въ Франціи отъ ще чому на себе увагу. „Велике" недавне министерство Гамбеты упало; побôчь иншихъ причинъ, кажуть, такожь для того, що Гамбета хотѣвъ енергично выступити въ справахъ заграничнои политики, заключивъ бувъ навѣть формальну конвенцію съ Англіею для спôльного дѣланя въ египетскôй справѣ, —а ся „енергична" заграична политика Франціи лякае власне всякихъ Staatsmann-ôвъ. По несподѣвано скорôмъ уступленю Гамбеты, наставъ въ Франціи часъ загальнои непевности, котрои жертвою упавъ и наслѣдникъ Гамбеты Фрейсине. Зъ однои стороны пôднесла голову партія поступовыхъ революціонистôвъ, зъ другои — не менше революційныхъ монархистôвъ; та еще й „соціяльна" революція такъ наполохала европейскû биржевû круги, що и они не булибы неприхильнû монархичнôй „реставраціи", котра забеспечилабы „суспôльный ладъ" та успокоила дипльоматôвъ монархичныхъ державъ. Такъ то съ часомъ повязались интересы французскихъ монархичныхъ партій съ всякими другими интересами.

И такъ подае „Voltaire" дуже докладну вѣсть о заговорѣ французскихъ роялистôвъ-легитимистôвъ. Предвиджуючи dementi зъ стороны интересованыхъ роялистôвъ, запевняе Voltaire, що черпавъ свои вѣсти зъ зовсѣмъ достовѣрныхъ жерелъ, и подае такû докладнû даты, що коли зважимъ еще все те, що мы вже высше сказали, годѣ припустити, щобы ôнъ выссавъ все те „зъ пальця". „Кн. Бисмаркъ — пише Voltaire — здаеся позбувся вже своеи неприхильности для Бурбонôвъ; република завела надѣю канцлера; Нѣмеччина и иншû монархичнû державы уважаютъ републиканьску Францію небеспечною для себе. Тымъ поясняеся, чому на послѣднôмъ зъѣздѣ цѣсарѣвъ Вильгельма и Францъ-Іосифа говорилось много о Франціи. Оба Цѣсарѣ не противнû сему, щобы „Henri V" с. е. гр. Шамборъ заволодѣвъ въ Франціи. Мае бути вже навѣть готовый „манифестъ до народа французского", въ котрôмъ говорится, що гр. Шамборъ рѣшився перенятн въ свои руки „керму правленя" въ Франціи. Делегаты легитимистичнû ôтвѣдали недавно гр. Шамбора въ Фредорфѣ. Осôбну проклямацію мае выдати Шамборъ при въѣздѣ до Франціи. Орлеанисты мали съ симъ пляномъ згодитись. Дальше подае Voltaire докладно организацію заговору, подѣлъ на комитеты (20 въ Парижи для кождого arrondissment, 10 „окружныхъ" а до 300 „мѣсцевыхъ" комитетôвъ на провинціи) и подѣлъ милитарный „на компаніи". Легитимисты надѣются также втягнути до своеи справы гдеякихъ высшихъ офицерôвъ. Иншу сензаційну вѣсть подае „France", а именно о заговорѣ „цезаристôвъ" с. е. прихильникôвъ Гамбеты. Гамбета втерявъ послѣдными часами много на популярности, а то по сѣй причинѣ, що выступаючи дуже рѣшучо, стягнувъ на себе пôдозрѣнье, що стремитъ до „диктатуры", а навѣть, що радъ бы ôтограти звѣстну въ Франціи ролю „узурпатора-цезара". Отжежь доноситъ France, що у Гамбеты ôтбулась нарада, що постановлено на случай уступленя Гревіого поставити президентомъ ген. Кампенона, безусловно преданого Гамбетѣ. Може бути, що власне въ наслѣдокъ такихъ вѣстей ситуація въ Франціи теперь значно поправилась. Розбитû републиканьскû партіи въ парляментѣ стараются зближити до себе и попираютъ теперѣшне министерство Диклерка.

Болгарія. Якъ доноситъ румуньскій дневникъ Romanuel, передвчера арештували були жандармы повертаючого зъ заграницѣ до Рущука бувшого президента министрôвъ и провôдника либералôвъ Цанкова. Нарôдъ однакожь вырвавъ Цанкова зъ рукъ жандармôвъ и въ тріюмфѣ ôтпровадивъ до дому. Есть обава, що той случай може довести до грôзныхъ наслѣдкôвъ.

Англія. Зъ Ирляндіи надходятъ послѣдными днями вѣсти о новыхъ аграрныхъ мордерствахъ. И такъ дня 25 л. падолиста три тайнû полиціяны були нападенû Фенистами, узброеными въ револьверы. Одного полиціяна застрѣлили; прочû два полиціяны почали стрѣляти и убили одного зъ напастникôвъ, а двохъ задержали. Дня 27 падолиста знову якійсь невыслѣдженый злочинець, ѣдучій повозкою, скочивъ на землю и смертельно ранивъ штилетомъ Фильда, одного зъ судіѣвъ присяжныхъ въ процесѣ засудженого на смерть Гинеса. — Тогожь самого дня въ Дублинѣ три люде напали екзекутора судового Нуллинса и ранили его штилетами. Злочинцѣвъ арештовано.

НОВИНКИ.

— **Зъ св. Юра.** Въ дѣлахъ нашого архіепархіяльного заряду не зайшла сего тыждня жадна важнѣйша змѣна и до повороту намѣстника гр. Альфреда Потоцкого не буде предприняте нѣчого зъ стороны Преосв. епископа-администратора. Сего тыждня отже не будутъ еще роздѣленû рефераты. Митрополитъ по выѣздѣ зô Львова мавъ задержатись по дорозѣ въ Вѣдни задля авдіенціи у министра справъ заграничныхъ, гр. Кальноки, и въ Пештѣ, где мавъ просити о авдіенцію у цѣсаря. При ôтъѣздѣ митрополита зô Львова еп. Сильвестеръ сопроводившій его на дворець, дуже сердечно розпращався съ митрополитомъ и еще въ вагонѣ довшій часъ съ нимъ розмовлявъ. Еп. Сильвестеръ одержавъ до теперѣшнои пенсіи 5000 еще 2.250 зр. Зъ доходôвъ зъ администраціи дôбръ митрополичихъ иде 12.000 зр. на емеритуру митрополита. Крыл. Малиновскій задержавъ цѣлу свою пенсію 1260 зр. а крыл. Жуковскій 1050 зр., — кромѣ того, якъ звѣсно, оба получили relutum за помешканье кождый по 180 зр. рôчно.

— **Доповняючій выбôръ посла до рады державнои** зъ округа громадъ Жовкôвь-Рава-Сокаль на мѣсци зложившого мандатъ п. Володислава Федоровича, розписаный вже на 10 лат. сѣчня 1883 р.

— **Музикально-декляматорскій вечеръ въ честь Впр. о. крыл. Льва Кордасевича,** основателя перемыскои рускои дѣвочои Бурсы ôтбувся дня 11 (23) падолиста въ Перемышли пôсля поданои нами програмы. Вечеръ выпавъ въ загалѣ дуже хорошо. Саля була заповнена гôстьми, мѣсцевыми и замѣсцевыми; навѣть зъ подальшихъ сторôнъ прибули многû священики, щобы почтити высокоповажаного и многозаслуженого патріота, въ котрого честь даный бувъ вечеръ. Пôдчасъ вечера наспѣло много телеграмъ ôтъ духовныхъ и свѣтскихъ особъ зъ всякихъ сторôнъ галицкои Руси. Часть музикально-декляматорска скôнчилася о 9¼ годинѣ, по чѣмъ молодѣжь забавлялася танцями до 5-тои годины рано; въ перестанкахъ хоръ спѣвавъ любленû народнû пѣснѣ. Чистый дохôдъ зъ вечера, призначеный на дѣвочу Бурсу въ Перемышли, выноситъ надъ 100 зр.

— **О. Модестъ Мацѣевскій,** емеритованый протоигуменъ чина св. Василія Вел., теперь игуменъ гошôвского монастыря, празнувати буде сими днями 80-ту рôчницю свого житя.

— **О. Михаилъ Гарасовскій,** приходникъ въ Коровици, перемыскои епархіи, обходивъ 8 (20) падолиста 50-лѣтный ювилей свого священьства. Ювилятъ родився 1802 р. а рукоположеный 1832 р. въ Холмѣ, где бувъ свого часу вицеректоромъ дух. семинаріи.

— **Ôтозвы соціялистичнû** въ польскôмъ языцѣ понаклеювано во Львовѣ по мурахъ въ ночи зъ пятницѣ на суботу минувшого тыждня. Полиція мала досыть роботы здираючи въ суботу рано численнû литографованû плякаты дуже яскравого соціялистичного содержаня.

— **Арештованя.** За агитаціи соціялистичнû арештувала полиція въ понедѣлокъ знову двѣ особы: одного академика а одного ученика семинаріи педагогичнои, и ôтставила обохъ до карного суду. Доси отже увязнено за агитаціи соціялистичнû девять особъ.

— **Процесъ за читанье и пожичуванье селянамъ книжокъ.** Дня 12 (24) падолиста ôтбулася въ III секціи мѣск. делег. суду пов. во Львовѣ розправа противъ о. Мих. Скородиньского зъ Малехова о переступство §. 23. зак. прас. и противъ дяка Сим. Бубеса зъ ôттамъ о переступство §. 3 зак. прас. На пôдставѣ справозданя жандармеріи староство львôвске донесло прокураторіи держ. во Львовѣ, що о. Мих. Скородиньскій займаеся розширюваньемъ книжокъ, належачихъ до товариства „Читальня въ Малеховѣ", котре то товариство доси еще не уконституовалося, отже правно еще не существуе; дальше, що дякъ Сим. Бубесъ въ недѣлѣ и свята передъ вечѣрнею ôтчитуе подъ голымъ небомъ зôбранôй молодѣжи книжки и газеты. Въ наслѣдство того донесеня прокураторія державна обжалувала о. Скородиньского и Бубеса за наведенû высше переступства. До розправы станули оба обжалованû лично съ защитникомъ дромъ Гершманомъ. О. Скородиньскій заявивъ, що чуеся невиннымъ: що ôнъ безкористно жичивъ своимъ парохіянамъ еще ôтъ 1873 р. свои власнû книжки религійного и господарского содержаня; книжокъ зъ Читальнѣ не мôгъ жичити, бо Читальня задля недостачѣ фондôвъ не могла навѣть доси книжокъ собѣ придбати. О. Скород. закупивъ вправдѣ книжки товариствъ „Просвѣты" и „им. Качковского" для того товариства, але за свои грошѣ; они суть отже его власностею, доки накладъ за нихъ ему не зверненый. — Дякъ Бубесъ признався, що ôтчитувавъ передъ вечѣрнею молодежи книжки содержаня религійного, котрû дôстававъ ôтъ священика, але чинивъ се въ тôй цѣли, щобы молодѣжь не розходилася и не пустувала. — Прикликанû до росправы свѣдки Ив. Бубесъ, вôйтъ зъ Малехова и Петро Дубановичь, дякъ зъ Ляшокъ, зôзнали, що о. Скородиньскій ôтъ давныхъ лѣтъ жичивъ имъ своихъ книжокъ, що дякъ Бубесъ ôтчитувавъ передъ вечѣрнею „Евангеліе". — Зъ ôтчитаныхъ актôвъ выказалося, що *львôвске староство наказало устно постерункамъ жандармеріи, щобы заразъ доносили о всякôмъ ширеню або читаню рускихъ книжокъ.* По переведенôй розправѣ заступникъ прокураторіи ôтступивъ ôтъ обжалованя дяка Бубеса, а обставъ таки при обжалованю о. Скородиньского о переступство §. 23. зак. прас. По наконечнôмъ выводѣ защитника судъ выдавъ вырокъ увôльняючій о. Скородиньского ôтъ обжалованя. Заступникъ прокураторіи зголосивъ рекурсъ до апеляціи.

— **М. Гуневичь,** талантливый музикъ и композиторъ, звѣстный и ширшимъ кругамъ рускои особливо львôвскои интелигенціи, умеръ въ суботу въ шпиталю въ Познани.

— **Въ III-ôмъ томѣ „Рускои Библіотеки",** котрого выдавництвомъ займося „Академичне Братство" буде мѣститись напередъ короткій переглядъ духового и литературного розвою галицкои Руси ôтъ еи прилученя до Австріи ажь до Маркіяна Шашкевича, дальше творы: Шашкевича (такожь такû, що доси не були друкованû), Вагилевича, Головацкого, — а если буде можна, такожь украинцѣвъ: Бодяньского, Боровиковского и Гребѣнки. Цѣлый III-тій томъ складатись буде бôльше-менше зъ 20 печатныхъ аркушѣвъ и не буде выходити выпусками, бо при такôмъ выдаваню йде дуже много марно. Выдавництво небавомъ зачнеся и мабуть пôдъ конець мая 1883 буде цѣлый сей томъ готовый. Предплатники III-ого тому будутъ могли дôстати оба першû томы за цѣну 4 зр. (замѣсть первѣстнои цѣны 5 зр. 20 кр.), або такожь особно одинъ зъ першихъ томôвъ по ôтповѣдно зниженôй цѣнѣ (I. т. 95 кр., II. т. 3 зр. 5 кр.) Если выданье III-ого тому добре поведеся, то можна буде приступити безпроволочно до выданя дальшихъ томôвъ. Предплата и близшû условія оголосятся.

— **Другû загальнû зборы руского „Кружка правникôвъ"** во Львовѣ ôтбудутся въ недѣлю 3 л. грудня с. р. о год. 3 по по полуд. въ I. сали университету. — Львôвъ 14 (26) падолиста 1882. *Кость Левицкій,* за Выдѣлъ.

— **Музикально-декляматорскій вечерокъ** устроюе въ суботу вечеромъ „Академичне Братство". На тôмъ вечерку ôтчитае акад. Кокорудзъ розбôръ однои поемы Шевченка.

— **Езуиты** все еще заходятся съ своими мисіями по рускихъ парохіяхъ. И такъ доносятъ намъ, що въ селѣ Петриковѣ ôтбулася на св. Станислава мисія езуитска.

— **„Nowa Reforma",** — пôдъ такимъ заголовкомъ буде выходити въ Краковѣ ôтъ 1 л. грудня с. р. дневникъ на мѣсце дотеперѣшнои „Reform-ы. Дотеперѣшнû редакторы „Reform-ы" переходятъ до Now-ои Reform-ы" и задержатъ ту саму програму.

— **Зъ Комарна** пишутъ намъ: Читальня наша розвиваеся успѣшно. На празникъ св. Михаила ôтправилося устроене читальнею богослуженье, котре ôтправили Всч. дек. Комарницкій, о. Бачиньскій зъ Клицка и о. Криницкій, сотрудникъ зъ Комарна. Гарну проповѣдь по евангелію выголосивъ о. Криницкій, а по богослуженю о. деканъ до численно зôбраного народу. Ôттакъ удалися всѣ Всч. оо. до читальнѣ, заохочували мѣщанъ вытревати въ розпочатôй праци и самû вписалися въ члены. Предсѣдатель читальнѣ мѣщанинъ Мих. Прухницкій ôтступивъ на читальню и устроивъ одинъ свôй дôмъ, и предплативъ для читальнѣ „Дѣло". Щирый той патріотъ занимаеся ревно и дальше дѣломъ читальнѣ, мимо того, що ôтъ двохъ мѣсяцѣвъ мучитъ его прикра слабôсть. Щасть Боже зачатому дѣлу, а нашому предсѣдателеви приверни здоровлье!

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ: День 20-го л. листопада лишитъ на довгû лѣта въ серцяхъ мещканцѣвъ села Добрянъ любу згадку. Того дня довершивъ Преосв. еп. Сильвестеръ при спôвъучасти Впр. крыл. Величка зô Львова и Сембратовича съ Черновець и численно зôбраного духовеньства акту посвященя церкви. Церковь построена зъ твердого матеріялу на подобу креста съ величезною банею, на котрôй сіяе трираменный крестъ, вабитъ око зрителя своею смѣлою конструкціею. Сердечна подяка належится тому п. Пшибыловскому, приватному архитектови зъ Стрыя за гарный плянъ, за точне и естетичне переведенье тогожь въ найменшихъ дрôбницяхъ. Не менша подяка належится и нашому землякови п. Копыстиньскому зô Львова за прегарне мальовило въ пресвитеріи, держане въ тонѣ поважнôмъ. Престольный образъ св. Димитрія показуе вправну руку и великій талантъ сего живописця. Обохъ тыхъ панôвъ можемо совѣстно поручити Всеч. Родимцямъ. Церковь построила громада майже выключно власнымъ коштомъ. П. Ромашканъ властитель Добрянъ, не хотѣвъ почутись до обовязкôвъ, якû накладае на него право патронату. Всякими способами старався ôтвести громаду ôтъ строеня мурованои церкви, а коли комитетъ обставъ при своѣмъ, збувъ громаду 1000 зр. (церковь коштуе грôшми надъ 13.000 зр.) вымусивши ôтъ неи письменну декларацію, що звôльняе его ôтъ всякои конкуренціи. — „Не потребуемо, пане, и тыхъ вашихъ 1000 зр." — сказавъ на засѣданю комитету ч. Василь Проць, старшій братъ церковный. — „Коли вамъ такъ жаль грошей, я на хвалу Божу за Васъ ихъ зложу." Въ тôмъ ч. селянинѣ знайшла церковь свого колятора: ему завдячуе она свое довершенье. Звышь 3000 зр. жертвувавъ Проць на построенье церкви, не згадуючи о меншихъ сумахъ жертвованыхъ на внутрѣшне еи прикрашенье.— Преосв. епископъ вразъ съ крылошанами прибули въ недѣлю вечѣрнымъ поѣздомъ на стацію Угерско-Добряны, где достойныхъ гостей повитало численно зôбране духовеньство и парохіяне, и ôтпровадили до дому мѣсцевого пароха о. Авдыковского. На другій день рано розпочалося посвященье, а о 11. год. богослуженье, на котрôмъ бачили мы п. Ромашкана, баронôвъ Бруницкихъ, о. дек. Радзикевича бувшого пароха Добрянъ, що розпочавъ будову церкви, але не бачили мы такъ само якъ и при повитаню и ôтъѣздѣ епископа представителѣвъ власти политичнои, помимо запрошеня пароха. — До звеличаня торжества причинився немало славный на цѣлу околицю хоръ мѣщаньскій зъ Стрыя, котрый на ласкаве запрошенье комитету ставився in pleno пôдъ проводомъ свого улюбленого и заслуженого диригенса п. Геруса и ôтспѣвавъ цѣле богослуженье зъ нотъ выконуючи и найтруднѣйшû композиціи безъ найменшои похибки. По богослуженю численно зôбранû гостѣ удались до дому о. Авдыковского на обѣдъ. Слѣдуючого дня ôтправивъ Преосв. епископъ службу Божу на интенцію ч. Вас. Проця а по обѣдѣ у п. Ромашкана удалися достойнû гостѣ на дворець желѣзницѣ съ поворотомъ до Львова.

— **Товариство академичне „Союзъ"** въ Чернôвцяхъ ôтбуло 18 с. м. загальнû зборы, на котрыхъ выбрано слѣдуючій новый выдѣлъ: I. Воробкевичь, фильософъ, предсѣдателемъ; Е. Лабѣй, правникъ заступникомъ; Д. Жальковскій, фильос. секретаремъ; А. Маллекъ, правникъ, касіеремъ; Е. Лепши, фильос., библіотекаремъ; I. Ступницкій, маг. фармаціи, выдѣловымъ.

— **Великій процесъ соціялистôвъ** розпôчнеся дня 4 л. грудня въ краевôмъ судѣ карнôмъ въ Празѣ. Актъ обжалованя вже выготовленый и дорученый 50 обжалованымъ. Прокураторія закидуе пôдсуднымъ злочиньство публичного насилія, сповнене черезъ намову до выготовлюваня петардъ, злочиньство образы маестату, провину тайного товариства и переступство ширеня забороненыхъ друкôвъ.

— **Сокальщина дбае про бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** во Львовѣ. Сими днями прославъ на сю цѣль о. Николай Роздѣльскій складку въ квотѣ 15 зр. До складки причинилися: Вп. Волод. Грицикевичь (2 зр.), дек. Яюсъ зъ Степятына, о. Мих. Миколаевичь зъ Скоморохъ, о. Мар. Кимакевичь зъ Яструбичь, о. Ем. Левицкій зъ Тартакова, о. Адріянъ Леонтовичь сотр. зъ Тартакова, о. Ем. Яремкевичь, сотр. зъ Зубкова, о. Лук. Яремкевичь, сотр. зъ Зубкова, о. Мих. Фолисъ зъ Розджалова, о. Ем. Крыницкій зъ Бобятына, о. Игн. Гойдишь зъ Радванця, о. Ник. Роздѣльскій пар. и о. Алекс. Зубрицкій сотр. зъ Сокаля по 1 зр. — Спаси-Бôгъ Вамъ щирû Добродѣѣ! Въ имени рускои молодежи *В. И.*

— **На дѣвоче воспиталище чч. Василіянокъ** во Львовѣ прославъ на нашû руки Всч. о. Гавріилъ Боднарь зъ Свистѣльникъ 5 зр.

Вѣсти епархіяльнû.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничну институцію получили оо.: 1) Мелетій Дзеровичь на пар. Глѣбовичѣ свирскû; 2) Іосифъ Левицкій на пар. Гаврилôвку; 3) Андрей Качала на пар. Медынь.

Презенту получивъ о. Адольфъ Василевскій на парохію св. Петра и Павла во Львовѣ.

Душпастырскû посады получили оо. 1) Иларіонъ Шушковскій завѣдательство въ Рогачинѣ, дек. нараѣвского; 2) Владимиръ Филиповскій завѣдательство Бенковець, дек. ходорôвского.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Дру М. Буч. въ Станиславовѣ и *о. I. Т. въ Жуковѣ.* За наддатки на „Дѣло" сердечно дякуемъ.

Курсъ збожа
зъ дня 27 л. листопада 1882.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	зр.	кр.	зр.	кр.
Пшеница червона	—	—	—	—
„ бѣла	7	50	8	75
„ жовта	7	50	8	75
Жито	5	50	6	25
Ячмѣнь	4	50	7	—
Гречка	—	—	—	—
Овесъ	5	—	5	50
Горохъ до варки	7	75	8	50
„ паст.	—	—	—	—
Выка	4	90	5	20
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	5	30	5	70
Рѣпакъ зимовый	13	50	14	25
„ дѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льнянка)	10	—	11	50
Насѣнье льняне	9	50	9	80
Конюшина (передна)	50	—	65	—
Кмитъ	23	25	24	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	25	50	28	—
Хмѣль за 56 кил.	23	—	235	—
	0			

„Скошеный цвѣтъ“
образокъ зъ галицкого житя
Василя Барвѣнка.
Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Запрошенье до предплаты на

Малоруско-нѣмецкій Словарь

Евгенія Желехôвского,
ц. к. професора гимн. въ Станиславовѣ.

Дѣло отсе появляе ся, яко Словарь малоруского языка, позаякъ доси лише гдеякѝ пробы, збôрники матеріялôвъ, вокабулярѣ, показчики и т. п. по бôльшôй части зъ великорускимъ перекладомъ появилися. Спорудникъ старавъ ся вычерпати и лексикально обробити словный скарбъ живого малоруского языка, котрымъ говоритъ нарôдъ 18-миліоновый (въ Угорщинѣ, Галичинѣ, Буковинѣ, въ захôднôй и полудневôй Россіи), и якъ той языкъ въ етнографичныхъ збôрникахъ устнои словесности та въ литературнôмъ розвою давнѣйшôмъ и теперѣшнôмъ представляе ся. Тымъ дѣломъ сподѣвае ся спорудникъ пôсля своеи найлучшои волѣ и своихъ силъ вдоволити потребѣ загально и глубоко почуванôй, заспокоити нетерпеливе ожидане такъ своихъ земляковъ, любячихъ щиро свое рôдне слово, якъ и мужѣвъ всеславныхъ въ науцѣ, такого Шляйхера, Миклосича, Фр. Малиновского, Пыпина, Лескіена, Брикнера и иншихъ, котрѝ нашъ языкъ высоко оцѣнили и науково надъ нимъ и его литературою працювали.

Дѣло тое займе около 60 аркушѣвъ друку и буде выходити выпусками такъ споро и такъ объемно, якъ то уможливитъ предплата. Цѣна выпускôвъ буде означена пôсля числа аркушѣвъ друку; аркушь по 20 кр. а. в. Першій выпускъ, обôймаючій 2 аркушѣ, коштуе 40 кр. Накладъ не е великій — 1000 примѣрникôвъ.

Спорудникъ, будучи заразомъ и накладникомъ, проситъ о численну участь въ предплатѣ, а квоту предплатну належитъ просто до него присылати.

Цѣле дѣло выйде съ кôнцемъ 1883 р., а цѣна его буде въ продажи книгарскôй значно пôдвысшена.

Евгеній Желехôвскій,
проф. гимн. въ Станиславовѣ, ул. Собѣского, ч. 34.

Ôтозва.

Минае рôкъ, якъ мы оснували при товариствѣ „Академичне Братство“ „Кружокъ правникôвъ“, що мавъ статися осередкомъ всѣхъ рускихъ правникôвъ во Львовѣ, зъ котрого на будуще выйшлибы Русины-правники въ хосенъ рôдного народу. Першій рôкъ дѣяльности нашого „Кружка“ минае може не дуже щасливо перебутый, бо члены его мусѣли неразъ боротися о средства матеріяльнѝ а часто и духову пôдмогу зъ стороны своихъ спôвбратôвъ. Однакожь годѣ сказати, щобы початкова дѣяльнôсть „Кружка“ була надто незначна, щобы члены тогожь стратили надѣю на будущій лучшій розвôй, на пôдмогу въ своѣмъ дѣланю такъ зъ стороны своихъ товаришѣвъ-академикôвъ якъ и въ загалѣ своихъ Родимцѣвъ, котрѝ торôкъ такъ радо повитали сей проявъ народного розвою Русинôвъ-академикôвъ. Першій рôкъ бувъ тяжкій якъ кождый початокъ, але нынѣ, можна вже сказати, „Кружокъ“ мае вже користнѝ условія до дальшого лучшого розвою. Академики-Русины пôзнаючи велику вагу образованя поза университетомъ, а до того ще образованя въ рôднôй мовѣ и находячи въ „Кружку“ сильну пôдмогу своеи працѣ, почали вже при кôнци тамтого року численнѣйше приступати въ члены „Кружка“ и живѣйше займатися его дѣлами. Выдѣлъ хочь въ своихъ средствахъ обмеженый, не понехавъ о скôлько се було въ его силѣ помагати членамъ въ ихъ образованю заводовôмъ а яко найважнѣйшихъ средствъ уживавъ ôтчитôвъ и библіотеки, котра мѣститъ въ собѣ теперь до до 100 дѣлъ юридичного и економичного содержаня. Велику безперечно часть розвою завдячити мусимъ нашимъ Вп. Родимцямъ, котрѝ своими датками насъ въ першихъ хвиляхъ спомагали и маемъ надѣю, що и въ сѣмъ роцѣ Вп. Родимцѣ не забудуть о „Кружку правникôвъ“ и бодай якимъ маленькимъ даромъ пôдможуть его въ дальшôмъ розвою, пôзнаючи велике значенье сего „Кружка“ для нашого права нинѣ намъ на кождôмъ мѣсци боротися треба! Въ кôнци уважаемо своимъ милымъ обовязкомъ запросити нашихъ академикôвъ правникôвъ, щобы численно вписувалися до „Кружка правникôвъ“ ул. Краковска ч. 14 I поверхъ, щобы силы нашѝ не гинули дармо, але щобы мы въ спôльнôй працѣ на рôднôй мовѣ могли подати помôчну руку своему народови въ тяжкихъ его злиднихъ!

Во Львовѣ дня 8 (20) жовтня 1882. — Ôтъ Выдѣлу „Кружка правникôвъ“. *Ем. Константиновичъ,* секретарь. *Кость Левицкій,* за выдѣлъ.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничиу глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнѝ оригинальнѝ свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фениковъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (3—?)

Убезпеченье на житье, получене съ кредитомъ

„СЛАВІЯ“

Банкъ взаимныхъ убезпеченій въ Празѣ

удѣляе пожички

членамъ на случай смерти або дожитя убезпеченымъ, або тымъ, котрѝ рôвночасно приступлятъ до убезпеченя, именно: П. Т. официрамъ, урядникамъ войсковымъ, урядникамъ етатовымъ, краевымъ, професорамъ и т. п., котрѝ побираютъ надъ 800 зр. сталои рôчнои платнѣ; дальше урядникамъ емеритованымъ, котрыхъ емеритуры бôльше якъ 500 зр. рôчно выносятъ и урядникамъ жѣлѣзницѣ, якъ такожь и тымъ, котрѝ сталымъ пожиткомъ доходовымъ могутъ выказатися и даютъ въ заставъ емеритуру, платню або пожитки доходовѝ въ мѣрѣ, яку устава постановитъ.

Запытаня зъ Галичины и Буковины можутъ бути адресованѝ або безпосередно до Дирекціи банку „Славія“ въ Празѣ, або такожь до Головного Заступництва банку „Славія“ во Львовѣ, улиця Коперника ч. 5. (1—3)

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА ЖУРНАЛЪ

„СТРАННИКЪ“

на 1883 годъ

(третій годъ изданія подъ новою редакціей).

Журналъ „Странникъ“ съ октября 1880 года издается новою редакціей, по утвержденной св. Синодомъ новой программѣ, и выходитъ ежемѣсячно, книгами отъ **10**-ти до **12**-ти и болѣе листовъ. Въ журналѣ помѣщаются:

1) Общедоступныя статьи, изслѣдованія, замѣтки и необнародованные матеріалы по всѣмъ отдѣламъ *русской церковной исторіи.* 2) Общедоступныя статьи по разнымъ отраслямъ богословскаго знанія, преимущественно по *общей церковной исторіи.* 3) Церковныя *слова, поученія,* рѣчи, бесѣды и другія нравоучительныя произведенія. 4) *Разсказы, повѣсти, характеристики, очерки* изъ прошлаго и современнаго быта нашего духовенства. 5) *Бытовые очерки* и характеристики изъ области религіознаго строя и нравственныхъ отношеній нашего образованнаго общества и простаго народа. 6) Стихотворенія. 7) Ежемѣсячное *внутреннее обозрѣніе.* 8) Отдѣльныя статьи, посвященныя *обсужденію выдающихся дѣлъ и вопросовъ* отечественной церкви, духовенства и нравственной стороны русскаго быта. 9) Наблюденія, записки и дневники приходскихъ священниковъ, сельскихъ учителей и другихъ народныхъ дѣятелей. 10) Хроника важнѣйшихъ правительственныхъ и церковно-административныхъ распоряженій и указовъ. 11) *Иностранное обозрѣніе*: важнѣйшія явленія современной церковно-религіозной жизни православнаго и неправославнаго міра на Востокѣ и Западѣ, *особенно у Славянъ.* 12) Обзоръ русскихъ *духовныхъ журналовъ* и епархіальныхъ періодическихъ изданій. 13) Обзоръ *свѣтскихъ журналовъ,* газетъ и книгъ: отчеты и отзывы о помѣщаемыхъ тамъ статьяхъ, имѣющихъ отношеніе къ программѣ нашего журнала. 14) *Библіографическія и критическія* статьи о новыхъ произведеніяхъ русской духовной литературы, а также и о важнѣйшихъ явленіяхъ иностранной богословской и церковно-исторической литературы. 15) *Книжная лѣтопись*: ежемѣсячный указатель русскихъ книгъ, выходящихъ въ свѣтъ подъ духовной цензурой; краткіе отзывы о новыхъ книгахъ. 16) Разныя отрывочныя *извѣстія* и *замѣтки* по вопросамъ жизни общественной, народнаго образованія, русскаго раскола и единовѣрія, миссіонерскихъ, просвѣтительныхъ, благотворительныхъ, ученыхъ и др. обществъ, и проч.; новости; кореспонденціи; отвѣты редакціи; объявленія.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА за годовое изданіе 1883 года остается прежняя: *съ пересылкою въ Россіи и доставкою въ С.-Петербургѣ* **шесть рублей**; съ пересылкою за границу **восемь рублей**. Адресоваться: **въ редакцію журнала „Странникъ“ въ С.-Петербургѣ** (Невскій просп., д. *N.* 105).

Редакторы издатели:

А. Васильковъ. — А. Пономаревъ. — Е. Прилежаевъ.

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦЯ,

повѣсть Октава Фейлета, зъ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Певнымъ и швидкимъ
(4—10) есть дѣланье

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)
(Gichtgeist)
Генриха Бльоха
зъ Егеръ (Чехи)
Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ *п.* Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ“.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

BROCKHAUS'
Kleines Conversations-Lexikon in 2 Bänden.
Mit Karten und Abbildungen.
3. Aufl. geb. 15 M.
Weihnachtsgeschenk.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія I. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и пояснивъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просятся залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецеписомъ).

Цѣнникъ.

Торговля 5 (1—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

залагоджуе ласкавѝ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляе желѣзницею франко до послѣднои стаціи.

Вина угорскѝ

1 бут.	Пресбургера	—	·50
1 „	„ Рислингъ		·90
1 „	Зеленяка I	—	·65
1 „	„ II	—	80
1 „	„ III	1.	—
1 „	Вытравного	1	·20
1 „	„ 1/2 кв. зъ р. 1861	1	·50
1 „	Уг. Масляча зъ р. 1874	1	·50
1 „	Рустера выскокъ	1	·—
1 „	Рустера	—	·80
1 „	Будай червоного	—	·65
1 „	Офнера адлерсб. стар.	1	·20
„ „	Офнеръ адлерсбергеръ	1	·—

Вина австрійскѝ

1 бут	Кльостернайб., Koemera	—	·90
1 „	Феслявского бѣл. Стифта	—	·90
1 „	„ червон.	—	90
1 „	„ „ Шлюмбергъ	1	·—
1 „	„ бѣлого	1	·–
1 „	Гольдекъ бѣл. и чер.	1	·50
1 „	Бургундского	1	10
1 „	„ Retzer'a	—	·90

Вина реньскѝ.

1 буу.	Писпортъ-Мозель	1	·30
1 „	Іоганнисбергера	3	50

Вина францускѝ.

1 бут.	St. Esteph	1	·40
1 „	St. Julien Medoc	1	·40
1 „	Chateau Margaux	2	·—
1 „	Haut-Sauterne бѣлого	2	·50
1 „	„ Barsac	2	·—
1 „	Шампана Moet & Chandon	5	·50
1 „	Гайдчекъ,) Шампанъ	5	·50
1 „	Монополь,) Шампанъ	5	·50
1 „	Редереръ (Roederer)	5	·50
1 „	Пиперъ (Pieper)	5	·50
1 „	Giebert	3	.80
1 „	Стирійского	2	·50
1/2 „	„	2	·50
1/2 „	„	1	·10
1 бут.	Sherry	2	·50
1 „	Мадейры	2	·50
1 „	Портвайнъ	2	·50

Румъ, конякъ, аракъ.

Румъ Ямайка найлучшій Nr. I. 1/4 фл. 38, 1/2 фл. 75 кр. цѣла фляшка	1·50
„ Ямайка Nr. II. 1/4 фл. 30, 1/2 фл. 60 кр., цѣла фляшка	1·20
Аракъ de Goa 1/4 фл. 38, 1/2 фл. 75 кр., цѣла фляшка	1·50
Конякъ старый курацiйный дуже добрый 1/2 фл. 1·30, цѣла фл.	2·50
Портеръ англійскій фляшка	·68
„ „ 1/2 фл.	—·35
Мѣдъ старый подвôйый 1 ф. 10 л.	1·—

Ликворы и розолисы.

Whisky англійска фляшка	2·50
Ликворъ Coca	2 50
Екстрактъ de Absinth швайцар.	3·20
Розолисы гданьскѝ мôцнѝ	1·—
Старка литовска	1·—
Chastrese 1·80	3·50
Бенедиктинка 4·80	3·75
Maraschino di Zara правдива	1·80
Ликворы амстердамскѝ	4·50
Розолисы ланцутскѝ 1/2 фл. 45 кр., 1/1 фляшка	·80
Есенціи пончовои фляшка	1·50
Сливовиця стирійска	1·20
Житнѣвка стара	1·40

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣты“

на рôкъ 1883.

уложеный **Василемъ Лукичемъ.**

Содержанье: Ôтозва. Календарь историчный, астрономичный, церковный, памятный и въ приповѣдкахъ. **Мѣсяцѣ** зъ записками на кождый мѣсяць, при чѣмъ увзгляднено ôтмѣны мѣсцяя станъ воздуха, всхôдъ и захôдъ сонця и — календарь жидôвскій. **Часть информаційна:** Цѣсарска родина. Скалѣ стемплѣвѝ. Рухъ желѣзниць въ Галичинѣ и Буковинѣ. Выказъ оплатъ стемплѣвыхъ за важнѣйшѝ справы правнѝ и т. и. *Уставъ церковный на рôкъ 1883.* Товар. „Просвѣта“ и складъ выдѣлу. (Стор. I—LXVIII). **Часть литературна:** Не можна бабѣ Парасцѣ вдержатись на селѣ. (Оповѣданье Левицкого-Нечуя.) — Зъ творôвъ Данила Млаки: Споминка славы и волѣ. При колысцѣ. Що робити, щобъ всѣмъ вгодити? Сумъ и надѣя. — Оксана. (Повѣстка пôсля Ц. Б. нап. Лукичь.) — Бондарôвна. (Народна дума). — Безъ щастя, безъ долѣ... (Оповѣдане въ перекладѣ Лукича). — Три рады царя Соломона. (Оповѣдане въ перекладѣ Олены Л.). — Народнѝ оповѣданя про Канѣвского. — Здоровле и хоробы. Лѣта. Смертельнôсть и родимôсть. Рôдъ. Темпераментъ. Наслѣдства ôтъ батькôвъ. — Дещо про воду. — Рады важнѣйшѝ на кождый мѣсяць. — Порадникъ господарскій. — Дещо про домашнѝ напитки. — Станъ нашого рôльництва. — Про знаряды господарскѝ. — Поясненя до деякихъ илюстрацій. Смѣшне. (Стор. 1—112). Рôжнѝ оголошеня. **Илюстраціи: Портреты:** о. Качалы, В. Барвѣньского, Нечуя-Левицкого, Г. Квѣтки и Б. Хмельницкого. **Будôвлѣ:** Памятникъ св. Володимира въ Кіевѣ и митрополича церковь св. Юра во Львовѣ. **Типы народнѝ:** Галицко-рускѝ и буковиньскѝ селяне. **Науки природнѝ:** Окулярникъ великанъ, тигръ бенгальскій, орелъ и слонѣ. **Образъ:** Св. апостолôвъ Кирила и Методія. **Знаряды господарскѝ:** млынки, плуги, бороны, гибель до сѣножатей, сѣчкарнѣ, молотарнѣ и багато иншихъ. (Всѣхъ 30).

Содержанье Календаря (часть информаційна и литературна) дуже богате, а **Уставъ церковный на р. 1883** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючѝ у „Просвѣты“ зъ провинціи долучаютъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимъ спѣшитися съ замовленями. „Календарь на р. 1882“ бувъ минувшого року до початку грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“
улиця Краковска, ч. 14, I поверхъ.

ЗАПРОСИНЫ ДО ПРЕДПЛАТЫ
на гумористично-сатиричну илюстровану часопись

ЗЕРКАЛО

выходячу у Львовѣ кождого 1 и 15 въ мѣсяци.

Вже близько рôкъ, ôтъ коли мы розпочали се выдавництво и руска суспôльнôсть мала доволѣ часу спôзнати, що мы не руководимся нѣякими посторонными взглядами и єдино рускій народный хосенъ на оцѣ маємъ.

Нашу девизу: *„Стояти въ оборонѣ рускихъ народныхъ правъ противъ всякои злобы и ложи"*, держали мы завсе высоко, помимо громадныхъ стратъ, що наше выдавництво черезъ численнû конфискаты утерпѣло; а при тôмъ старались мы веселыми жартами и быстрымъ дотепомъ родиннû круги рускû веселити.

Тои самои програмы будемъ и на дальше триматись, доповняючи кругъ нашихъ стоячихъ фигуръ новыми и стараючись о якъ найкрасшû веселû повѣстки и дотепнû выгадки.

Предплата выноситъ рôчно 5 зр. а пôврôчно 2·50 зр. — Адресовати належитъ: До Администраціи „Зеркала" во Львовѣ улиця Фредры ч. 3.

Выдає и отвѣчає за редакцію
(1—?) **Корнило Н. Устьянович.**

К. Диккенса
Новорôчнû Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

Стефанъ Лаврентій,
повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

„МЕРТВû ДУШѢ"

гумористична повѣсть **Николая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва" (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" и въ книгарни Ставропигійскôй.

„ЗОРЯ"

письмо литературно-наукове

выходитъ во Львовѣ, два разы на мѣсяць (1-ого и 15-ого), кожде число найменше въ два аркушѣ печатнû. Предплата на рôкъ 1883 выносити буде, якъ и доси: рôчно **5 зр.**, пôврôчно **2 зр. 50 кр.** (на велиновôмъ паперѣ рôчно **6 зр.** пôврôчно **3 зр. а. в.**)

Добôрный матеріялъ белетристичный якъ и науковый, при множествѣ розправъ и вѣстей зъ обсягу литературы, науки, штуки, промыслу — придбали „Зори" широкій кругъ читателѣвъ во всѣхъ частяхъ рускогo краю и здѣлали єѣ улюбленымъ письмомъ въ домахъ рускихъ. Редакція не щадила средствъ, щобы зъ новымъ рокомъ еще бôльше пôднести стôйнôсть „Зорѣ" такъ черезъ придбанье новыхъ силъ до складу редакійного, якъ и черезъ розписанье премій на повѣсти для будущого рочника.

Пренумеранты „Зорѣ", що зложатъ цѣлорочну предплату **зъ горы**, одержатъ (ôтворотною почтою) безплатну премію въ книжкахъ до высокости 2 зр. На ту цѣль призначаємо самû добôрнû книжки, пригожû на подарки для членôвъ родины: на коляду, на новый рôкъ, на именины и т. д. Всю оплату почтову за пересылку премій бере редакція на себе.

Премій выбирати належатъ зъ слѣдуючихъ книжокъ:
1) Повѣсти Марка Вовчка, три томы (цѣна книгарска 1 зр.; 2) Повѣсти о Ник. Устьяновича (цѣна книг. 70 кр., на велиновôмъ паперѣ 85 кр.); 3) Гальшка княгиня Острожска, оповѣданье дра Шараневича (цѣна книг. 1 зр.); 4) Повѣсти: Сваты, Марта Борецка, Оповѣданье Ник. Гоголя, Маруся Квѣтки, Надельмаєръ (цѣна книг. всѣхъ повѣстей 1 зр. 30 кр.); 5) Старорускій княжій городъ Галичь, дра Шараневича (цѣна 32 кр.), 6) Фотографія 26-лѣтного Тараса Шевченка, портреты Костомарова, Гоголя, Нечуя-Левицкого и Лисенка, Завѣщанье Шевченка зъ музикою Вербицкого (цѣна всѣхъ тыхъ выдань 1 зр. 41 кр.); 7) О выхованю пôдручникъ для рускихъ женщинъ (цѣна 30 кр.); 8) „Газета Школьна" зъ лѣтъ 1878 и 1879 (цѣна обохъ рочникôвъ 2 зр.). (1—?)

Аптика пôдъ „Звѣздою"

ПЕТРА МИКОЛЯША

во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мятуса
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'ro, Löflund'a чистû и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣємъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскû вина лѣчничû
признанû знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'ro, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôтзначенû, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженû и знаменитыми узнанû:

Четверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшû признанû:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовû власнû и **ЦУКОРКИ МХОВû**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла.

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНû
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивû зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкû
власного выробу, неуступаючû жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису В. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. I. М. Фарины о половину меншû фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французкû
власного выробу

ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣєкъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновû выробы Зарга,
рôжнû мыла, кремы глицериновû и чиста глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ єсть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩû и НАПОѢ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки. (1—?)

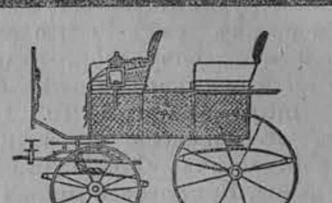

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ єсьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаємъ тутъ такожь всякû замовленя.

Шусталя и Спôлки
(8—10) надвôрна фабрика повозôвъ.

БАТЬКÔВЩИНА,

газета политична и наукова, посвящена справамъ народу, котра ôтъ Жовтня 1879-ого року выходитъ два разы на мѣсяць,

буде ôтъ нового року выходити що тыждня

въ пятницю въ вечерь, такъ що предплатники будутъ єи мати кождои Недѣлѣ.

Предплата выноситъ: рôчна 4 зр., пôврôчна 2 зр., чвертьрôчна 1 зр. Адреса: „Редакція Батькôвщины у Львовѣ".

„Батькôвщина" стараєся розбудити въ народѣ свѣдомôсть своихъ чоловѣчихъ, обывательскихъ и народныхъ правъ, ôттакъ розбудити въ масахъ народу бôльше житье, живый рухъ, и заохотити до придбаня лучшои долѣ черезъ власну працю; притôмъ завзыває и заохочує всѣ верствы руского народу и всѣ партіи до згôдного и ревного дѣланя.

„Батькôвщина" мѣститъ: 1) статѣ передовû; 2) статѣ, обговорюючû найважнѣйшû справы поточнû; 3) статѣ науково-популярнû правничû, економичнû и иншû (важнѣйшû зъ нихъ: О книгахъ грунтовыхъ, Жиды, Русины и Поляки, Тверезôсть, О опѣкунахъ и кураторахъ, Новый податокъ грунтовый, О пожичкахъ, Вывлащенье пôдъ желѣзницѣ и и.); 4) Дрôбный правотарь, т. є. порады въ справахъ правничихъ; 5) Вѣсти (дописи) зъ краю; 6) Що дѣєся въ свѣтѣ (Справы австрійско-угорскои монархіи и Справы заграничнû); 7) Новинки и всячина; 8) Вѣсти господарскû, промысловû и торговельнû.

Редакція „Батькôвщины" выдає такожь **Рускій Правотарь Народный**, укладаный фаховыми правниками. Доси вышли 4 книжочки: 1) О опѣкунахъ и кураторахъ, цѣна 12 кр.; 2) Новый податокъ грунтовый, 30 кр.; 3) Войскова такса, 10 кр.; 5) Про вывлащенье пôдъ желѣзницѣ, 30 кр. Друкуются: 4) О пожичкахъ, 6) Про выборы до сойму. (1—?)

О ПОДПИСКѢ НА 1883 ГОДЪ

Годъ 9-й. **„ГАЗЕТА А. ГАТЦУКА"** Годъ 9-й.

политическая, литературная, художественная и ремесленная
съ изящными рисунками, еженедѣльное изданіе,
БЕЗЪ ПРЕДВАРИТЕЛЬНОЙ ЦЕНЗУРЫ

въ важныхъ случаяхъ выходитъ, вмѣсто одного, по два раза въ недѣлю.

Сообщаетъ подробно политическія и общественныя новости, распоряженія Правительства, новости торговыя и биржевыя, изобрѣтенія и открытія, въ сжатомъ, удобномъ для чтенія видѣ. — Для легкаго чтенія помѣщаются повѣсти и разсказы, преимущественно историческіе, и стихотворенія. Кромѣ того въ „Газетѣ А. Гатцука" помѣщаются статьи научнаго содержанія, имѣющія общій интересъ и изложенныя въ общедоступной формѣ, а также **Критика, Библіографія и МОДЫ** съ рисунками. — Газета даетъ въ текстѣ до **400** художественно-исполненныхъ рисунковъ.

Въ Газетѣ участвуютъ извѣстнѣйшіе наши литераторы ученые и художники (Ѳ. И. Буслаевъ, Д. И. Иловайскій, Н. И. Костомаровъ, Н. С. Лѣсковъ, Д. Л. Мордовцевъ, В. И. Немировичъ-Данченко, Ольга N., А. Н. Плещеевъ, и др.)

Въ теченіе 1883 и 1884 г. въ „Газетѣ", какъ въ текстѣ, такъ и отдѣльными рисунками, въ видѣ премій, будетъ помѣщаться рядъ художественно выполненныхъ рисунковъ по исторіи Россіи, изъ которыхъ составится дорогой альбомъ, наглядно знакомящій русскаго человѣка съ главными періодами и важнѣйшими событіями въ жизни Русскаго государства.

ПРЕМІИ 1883: Годовые подписчики получатъ въ концѣ года **Крестный Календарь на 1884 г.** на лучшей бумагѣ.

и большую **олеографическую картину изъ важнѣйшихъ событій въ Россіи 1883 года.**

Подписная цѣна: безъ перес. на годъ **4 руб**; съ пересылкою-же на годъ **5 руб.** на 1/2 г. (съ Янв. и Юля) **3 р.** на 1 мѣс. **75 к.**

Адресъ конторы редакціи: Москва, Никитскій бульварь д. Гатцука.

Редакторъ **А. А. ГАТЦУКЪ.**

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ
вô Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.
має честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБÔТНЮ
МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавû взгляды Впч. П. Т. Публики и Веч. Духовеньства, поручаєся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавû замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ. (5—12)

А. ШТАЙНЪ

Дентистъ-лѣкарь зъ Вѣдня
осѣвъ на постоянне
въ Тернополи.

Лѣчитъ всякû слабости устъ и зубôвъ. Операціи, пльомбованя, чищеня зубôвъ, вправлюванье штучныхъ зубôвъ и щокъ залагоджує якъ найлучше и найделѣкатнѣйше. (4—4)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье
ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючû выгранû:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнû списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовû проситсся надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (6—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 90. Львôвъ, Субота 20 листопада (2 грудня) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Запросины до предплаты
на рôкъ 1883.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на *мѣсяць* **1 зр.**, на *чверть року* **3 зр.**, на *пôвъ року* **6 зр.**, на *цѣлый рôкъ* **12 зр.**

Предплата на **„Библіотеку найзн. повѣстей“** выноситъ на *чверть року* **1 зр. 25 кр.**, на *пôвъ року* **2 зр. 50 кр.**, на *цѣлый рôкъ* **5 зр.** а. в.

Предплата на *„Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“* выноситъ чвертьрôчно 4 зр., пôврôчно 8 зр., цѣлорôчно 16 зр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ выноситъ *для Россіи* чвертьрôчно 3 руб., пôврôчно 6 руб., цѣлорôчно 12 руб. Предплата на „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ выноситъ для Россіи чвертьрôчно 4 руб., пôврôчно 8 руб., цѣлорôчно 16 руб. — на саму „Библіотеку“ (безъ „Дѣла“) пôврôчно 2 руб. 50 коп., цѣлорôчно 5 руб. Читателѣ „Дѣла“ и „Библіотеки“ будутъ мати тыждневo що найменше чотыри великихъ печатныхъ аркушѣвъ лектуры рôжнородной, займаючой и поучаючой.

Понеже до кôнця сего року выйде 26 аркушѣвъ розпочатой повѣсти *„Грошѣ а праця“*, проте новоприступаючѣ предплатники „Библіотеки“ маютъ доплатити 2 зр. а. в., взглядно 2 руб., щобы одержати въ р. 1883 тыхъ 26 аркушѣвъ сеи повѣсти, выданой въ р. 1882, котра скôнчится въ сѣчню або лютôмъ р. 1883.

Для „Библіотеки“ приготованѣ межи иншими новѣ повѣсти историчнѣ: *„Сагайдачный“* Мордовцева, *„Кудеяръ“* М. Костомарова и цѣлый цикль дуже займаючихъ переводовыхъ и оригинальныхъ повѣстей.

Предплату слѣдуе пересылати (найлучше переказомъ) до **„Администраціи „Дѣла“ во Львовѣ“**.

„Дѣло“ и **„Библіотеку“** можна такожь письменно замовляти на цѣлый рôкъ або на пôвроку, а предплату сплачувати мѣсячно, квартально, або пôврôчно. Замовленье муситъ въ собѣ заключати имя и прозвиско замовляючого, часъ на якій замовляе, и означенье, якъ буде платитися предплата.

Просимо о точнѣ адресы.

Редакція и администрація „Дѣла“.

Ôтповѣдь „Reform-ѣ“.

„Kwestya ruska“, „sprawa ruska“, — пôдъ такими заголовками можна теперь дуже часто подыбати статіи въ польскихъ дневникахъ. Найбôльше однакъ „справою рускою“ займаеся краковска „Reforma“ (теперь „Nowa Reforma“), — якъ зновъ „Czas“ консеквентно мовчитъ, часомъ лишь хиба пробовкне щось таке, що немовь дае пôзнати „либеральнымъ“ своимъ товаришкамъ, що ôтзывы ихъ о „справѣ рускôй“ що найменше „неполитичнѣ“. Для Станчиковъ „руске пытанье“ есть вже überwundener Standpunkt, и въ тôмъ взглядѣ „Czas“ стае вповнѣ на сторону Станислава Поляновского. Другѣ дневники, особливожь „Reforma“, не пересвѣдченѣ еще такъ сильно о тôмъ, що руска справа вже „убита“; щоденный досвѣдъ показуе имъ противнôсть, що „руска справа“ разъ-на-разъ росте, здвигаесь, що разъ бôльшій простôръ займае. Зъ ихъ отже пересвѣдченя, треба до „рускои справы“ якесь становище заняти. И отъ „Reforma“ пôднесла прапоръ „згоды“ съ Русинами. При случаю ôтповѣди на нашѣ статіи *Политика шовинизму* „Reforma“ закидае Русинамъ, що они надто недовѣрчиво ôтносятся до миролюбивыхъ — чи угодовыхъ Полякôвъ. Reforma забувае, що исторія дотеперѣшности ажь надто оправдуе ту недовѣрчивôсть Русинôвъ въ щирôсть згодливости Полякôвъ. Що до иншихъ выводôвъ Reform-ы на нашу статю, дала вже „Gazeta polska“ въ Варшавѣ достаточну ôтповѣдь. Тожь не будемо тутъ про се полемизувати съ Reform-ою. Послухаймо що она дальше говоритъ: „Поки щиро - руска интелигенція не выдасть зъ себе досыть численнои и поважнои партіи, котра принялабы щиро простягнену руку до Русинôвъ съ рôвною щиростею, и поки тая партія якимсь выразнымъ, торжественнымъ, жаднои фѣртки до ôтвороту не позôставляючимъ актомъ не дасть гварантіи, що вже не поверне на згубнѣ дороги, котрыми ишла доси значна бôльшôсть рускои интелигенціи, — поти мы обставемъ и мусимъ обставати при давно высказанôмъ мнѣнію: унія съ людомъ рускимъ, хотяйбы и зовсѣмъ прійшло сь поминути руску интелигенцію. Праця надъ рускою просвѣтою люду, хотяйбы навѣть и безъ вашои участи. Помôчь для того люду, въ его нужденныхъ ôтношеняхъ матеріяльныхъ, выдвигненье его зъ пропасти, въ якôй ôнъ сегодня знаходится. Попирати тое, що мае на цѣли розвôй руского языка и рускои литературы, и ôтпирати сильно все тое, що усилуе защѣпити на грунтѣ рускôмъ духа россійского и языкъ россійскій. На конець справедливôсть для справедливыхъ жадань Русинôвъ, безъ взгляду на тое, чи интелигенція, накидуючася на провôдникôвъ руского люду, узнасть ихъ, чи нѣ. Такъ поступаючи будемо мати згоду безъ заключуваня якои небудь угоды, — бо людъ пôзнае въ насъ щирыхъ своихъ братôвъ, узнае нашу працю и нашу справедливôсть, а вы — хотячи чи не хотячи — будете мусѣли пôйти за тымъ людомъ“.

Оттакъ „Reforma“ грозитъ рускôй интелигенціи. Зъ такои бесѣды „Reform-ы“ выходитъ, що она уважае руску интелигенцію чимсь ôтрубнымъ ôтъ руского люду, ба навѣть чимсь немовь ворожимъ рускому людови, бо она думае, що се булобы непріятно для рускои интелигенціи, колибъ польска интелигенція старалася помагати рускому людови выдобуватися зъ темноты и матеріяльнои нужды. Тутъ по перше мы мусимо заявити „Reform-ѣ“, що руска интелигенція именно и не мае иншого дѣла, якъ лишь безнастанно старатися о просвѣту и матеріяльне пôддвигненье свого люду, въ чѣмъ власне руска интелигенція стрѣчае тысячнѣ перешкоды и запоры,— ба навѣть кôлько то разôвъ и въ интересѣ польского люду мы промовили щире слово! Мы, руска интелигенція, на скрôзь демократы, и мы зовсѣмъ не ôтрубуемо себе ôтъ люду, якъ се хибно думае „Reforma“. Тымъ тяжше отже, а навѣть просто неможливо Полякамъ „поминути руску интелигенцію“, усунути еи ôтъ вплыву на свôй людъ, а самымъ навязувати съ нимъ „унію“... По друге мы глубоко пересвѣдченѣ, що теперѣшна польска интелигенція не схоче завдати собѣ того важкого и важного въ своихъ наслѣдствахъ труду: „просвѣчати и пôдносити зъ матеріяльного упадку людъ рускій“, а то для того, що се по просту входитъ въ суперечнôсть съ еи интересами. О правдиву просвѣту и матеріяльне подвигненье руского люду може дбати и дбае теперь тôлько руска интелигенція. Колибъ однакъ зъ межи польскои интелигенціи выдѣлилася численна и поважна партія, котра бы щиро, безкористно и безпôдступно желала рускому людови такои просвѣты и добробыту, якъ мы желаемо людови польскому въ захôднôй Галичинѣ, то така партія певно може числити на щирый привѣтъ рускои интелигенціи.

Чи може интелигенція польска дбати справедливо о просвѣту и добробытъ руского люду, коли въ послѣднôй каденціи сойму галицкого бôльша посѣлôсть (дѣдичѣ) мала 91 голосôвъ на 152 послôвъ, значитъ, мала сильно переважаючу бôльшôсть! Чи властителѣ бôльшихъ посѣлостей стоятъ за просвѣтою не вже самого руского, але и польского люду: чи хотятъ зъ одной стороны бачити въ селянинѣ политично дозрѣлого, самостôйного громадянина, а зъ другои стороны, чи хотятъ, щобы селянинъ не пивъ горѣвки зъ ихъ пропинаціи, — се лишаемо рѣшати самôй „Reform-ѣ“. Репрезентація краева, еи складъ — есть найлучшимъ доказомъ, що польска интелигенція не дозрѣла до працѣ надъ моральнымъ и матеріяльнымъ подвигненьемъ люду. Тая праця зъ конечности спочивае таки едино на демократичнôй рускôй интелигенціи...

Дослѣды зъ поля статистики.

II.

Русины, Поляки и Жиды въ Галичинѣ.

Найбôльша маса Русинôвъ, Полякôвъ и Жидôвъ проживае въ Галичинѣ. Тутъ найширше розвиваеся житье тыхъ трехъ народôвъ (о скôлько и Жидамъ годится признати характеръ самостôйнои народности). Тожь буде се цѣкаво, прослѣдити въ Галичинѣ розвôй тыхъ трехъ народôвъ пôсля выказôвъ найновѣйшого спису людности зъ р. 1880. Пôсля сего спису було р. 1880 въ Галичинѣ всеи людности 5,945.507 [6]), зъ того було

	всеи людности	
Полякôвъ . .	2,698.004 с. е.	45·38%
Русинôвъ (пôсля обр.)	2,516.542 с. е.	42·33%

[6]) Ся цифра подана краевымъ бюромъ статистичнымъ.

УМАНЬСКІЙ СОТНИКЪ

ИВАНЪ ГОНТА.

(Праця проф. В. Антоновича.)

(Дальше.)

Тымъ часомъ Младановичь и другѣ економичнѣ урядники въ Умани, бажаючи заразомъ и конфедерацію надѣлити помочею и выповнити формально приказы Потоцкого, выслали козацку милицію до табору надъ Синюхою, а ôттакъ стали дуже ревно пôдготовляти въоруженье шляхотскои милиціи. Полковникамъ-шляхтичамъ, провôдникамъ козацкои милиціи, наказали они слѣдити за поведеньемъ коваковъ въ загалѣ, а особенно за дѣланьемъ Гонты. Теперь стали тѣ панове-урядники стягати зъ всѣхъ селянъ Уманьщины тяжкѣ данины, а за тѣ грошѣ почали громадити зброю и мундуры, а именно бѣлѣ жупаны, зеленѣ шапки и куртки. До Младановича стали роемъ зъѣжджатися мѣсцевѣ шляхтичѣ на тайнѣ нарады, разъ-вразъ являлися якѣсь потайнѣ особы, вели якѣсь скрытѣ розговоры, привозили по ночахъ до економичныхъ магазинôвъ запасы зброѣ, сѣделъ и т. и.

Та хочь всѣ тѣ приготовленя роблено тайкомъ, то однакъ дôйшли про те слухи до самого Потоцкого, котрый задумавъ выслати довѣрного чоловѣка, щобъ розглянувъ, якъ то тамъ поводятся его управителѣ. Але не дуже удачно выбравъ собѣ Потоцкій такого чоловѣка. Ôнъ выславъ до Уманя белзского мечника Цѣсельского. Се бувъ чоловѣкъ, якъ каже сучасный мемуаристъ, „дуже виднои поставы, але маленькій умомъ, безъ хоробрости и самостôйности“. Цѣсельскій пріѣхавъ до Уманя въ урядѣ уповномоченого воеводы; ему було поручено: провѣрити розходы и не допустити розтраты грошей управителями на такѣ предметы, на котрѣ самъ властитель не давъ призволеня. Але Цѣсельскій сей-часъ попавъ пôдъ вплывъ Младановича и окружаючои его шляхты. Замѣсть, щобы вдержати тыхъ панôвъ ôтъ пôдпомаганя конфедераціи, ôнъ розказавъ имъ всякѣ подрôбности о зношеняхъ воеводы съ Гонтою и о тôмъ, що Гонта доноситъ Потоцкому про ихъ поступки.

Ся вѣстка сильно розворушила умы шляхтичѣвъ. Губернаторъ Младановичь, головный скарбникъ Росашевскій и полковникъ милиціи Обухъ ôтъ давна вже чатували на Гонту. Они завидували ему ласки и довѣрности, якими надѣлявъ его Потоцкій; они глядѣли съ коса на те, ôтъ нихъ независиме, самостôйне и обезпечене становище, якого доступивъ козацкій сотникъ. Ôтъ давна вже гнѣвало ихъ и сердило, що мусятъ обходитися съ „хлопомъ“, не мовь бы съ рôвнымъ собѣ урядникомъ. Теперь ось дôзнались они, що Гонта дѣлае противъ ихъ конфедерацкихъ замыслôвъ и служитъ за средство непонятныхъ для нихъ замѣрôвъ воеводы. Тожь задумали они вышукати всякѣ можливѣ способы, щобы очернити его въ очахъ володѣтеля, а якъ можна, той й зовсѣмъ погубити... Тôлько жь до сего треба було конче обвинити его на пôдставѣ довершеныхъ фактôвъ. Тому занялись шляхтичѣ всѣми силами тымъ дѣломъ. Отъ ôтъ чого то почали они. Найперше наклонили Цѣсельского, щобы представивъ Потоцкому, що Гонта дôстае нагороду понадъ свои заслуги, що уманьску касу значно кривдится передачею Гонтѣ на власнôсть двохъ богатыхъ селъ и що булобы справедливо ôтобрати ему тѣ села та вызначити ему яко сотникови платню 100 золотыхъ (с. е. 15 руб.) на рôкъ, котрѣ бôльше якъ достаточнѣ на удержанье „хлопа“. Оттакъ ставъ Младановичь выкликувати та збирати всякѣ можливѣ доносы на сотника. Доносчики заразъ и найшлися: кôлька уманьскихъ жидôвъ звѣстили Цѣсельского, будьто въ таборѣ намовляе Гонта козакôвъ, щобы пристали до гайдамакôвъ, але тому мавъ нѣбы перешкодити недавно померший въ таборѣ сотникъ Дашко, котрый будьто сказавъ: „Я не годжуся на те, бо сѣмь тыжднѣвъ буде нашого панованя, а потому черезъ сѣмь лѣтъ будутъ насъ вѣшати и четвертувати.“ Якъ лишь Цѣсельскій почувъ сю жидôвску звѣстку, такъ заразъ хотѣвъ Гонту засудути на повѣшенье. Але другѣ шляхтичѣ видѣли добре, що тѣ доносы не конче то оправданѣ, и повздержали Цѣсельского ôтъ выконаня такои его постановы, надѣючись на бôльше оправдане обвиненье. Отъ незабаромъ появився новый, бôльше серіозный доносъ; его надôславъ зъ табору на початку мая полковникъ Обухъ. Обухъ звѣстивъ, що Гонта выѣзджае по ночахъ зъ табору до своихъ селъ и тамъ провадитъ часъ на тайныхъ нарадахъ съ якимись „заграничными особами“. Зъ Уманя пôслали до Обуха ôтповѣдь на его доносъ; написали ему, що его звѣстка еще недостаточна до того, щобы карати Гонту, и радили ему слѣдити старанно за нимъ, не допускати его до нѣякихъ тайныхъ зносинъ съ посторонными людьми и головно зачаюватись на „заграничнѣ особы“ и сей-часъ ихъ увязнити, если лишень где появлятся. Годѣ знати якихъ способôвъ уживавъ полковникъ Обухъ, але досыть, що ôнъ якъ слѣдъ доставивъ панамъ-шляхтичамъ новый, по его думцѣ дуже важный доносъ. Заразъ въ кôлька день по ôтповѣди уманьскихъ шляхтичѣвъ пріѣхали до табору козацкого якѣсь духовнѣ мужѣ зъ Кіева и забажали бачитись съ Гонтою. Ну, се вже була достаточна причина для Обуха! Ôнъ казавъ ихъ сей-часъ увязнити, переглядѣти и доставити пôдъ сильною сторожею до Уманя, вразъ съ найдеными при нихъ письмами. Почувши се Младановичь, зрадѣвъ мовь дитина, що ось теперь зможе вже разъ скрутити голову свому ворогови! Ôнъ заразъ и призвавъ до Уманя Гонту, въ тôй повнôй вѣрѣ, що предсѣ найшовъ разъ достаточнѣ причины, щобъ его укарати смертею. Але ся утѣха губернатора розвѣялась, мовь мрака на сонци — ему прійшлося дуже розчаруватися... Показалось, що тѣ увязненѣ мужѣ духовнѣ зовсѣмъ не занимались политикою! Найденѣ при нихъ письма мѣстили въ собѣ лишь политичнѣ уваги противъ уніи, жалѣ надъ тымъ, що польске правительство забороняе православнымъ жителямъ Украины ходити на прощу до кіевскихъ печеръ, а въ кôнци листъ до Гонты якогось духовного мужа, въ котрôмъ були заявленѣ лише дружнѣ чувства. Стало ясно, що на пôдставѣ тыхъ найденыхъ паперôвъ не можна було Гонту анѣ карати анѣ судити, тымъ бôльше, що треба було мати на оцѣ и розположенье Потоцкого до Гонты. Але зновъ теперь Младановичь найшовся въ труднôмъ положеню! Треба було якось выкрутитись зъ того, тожь Младановичь устроивъ въ честь Гонты пиръ, оправдавъ всю ту подѣю непорозумѣньемъ Обуха, и розбесѣдувавшись дуже отверто съ сотникомъ, предложивъ ему: або зложити щиру клятву на вѣрнôсть шляхтѣ, або скинути зъ себе урядъ сотника и залишити милицію. Гонта ôтповѣвъ, що ôнъ зовсѣмъ не намѣряе анѣ залишити военнои службы, анѣ нарушати

[Русинôвъ (вразъ съ православными)	2,517.414 с. є. 42·34%]
[Русинôвъ (пôсля языка товариского)	2,550.909 с. є. 42·8 %]
Жидôвъ . . .	685.942 с. є. 11·54%

Якъ се вже було показано въ попереднôй статіи, число Русинôвъ єсть тутъ минимальне, а число Полякôвъ не тôлько максимальне, але навѣть за велике. Дѣйстне число галицкихъ Полякôвъ повертаєся около $2^1/_2$ миліона, такъ що Поляки творятъ 42—43% всеи галицкои людности.

Далеко важнѣйше придивитись взростови людности въ Галичинѣ ôтъ часу, якъ ведутся точнѝ списы с. є. ôтъ р. 1857, а такожь стосункови, въ якôмъ зôставали Русины, Поляки и Жиды до всеи людности въ лѣтахъ 1857, 1869 и 1880. Що до стосунку тыхъ трехъ народôвъ до загальнои людности Галичины, то въ процентахъ представляєся ôнъ, якъ слѣдує:

Въ Галичинѣ було:

	Полякôвъ	Русинôвъ	Жидôвъ
р. 1857 [7])	44· 8%	44· 7%	9· 7%
р. 1869 [8])	45· 8%	42· 7%	10· 7%
р. 1880	45·38% [9])	42· 8%	11·54%
	(взглядно 42·33%)		

Вправдѣ статистичне бюро краєвого выдѣлу выказує за р. 1880, що въ Галичинѣ уживає товариского языка польского 3,053.634, що рôвнаєся надъ 50% всеи людности, — однакожь, якъ се мы выказали въ попереднôй статіи, се число не може бути приняте за число польскои народности въ Галичинѣ, бо въ нѣмъ мѣстится бôльше якъ пôвъ миліона жидôвъ, а такожь дуже велике число Русинôвъ и по части такожь Нѣмцѣвъ.

Пріймаючи повысшѝ цифры за пôдставу нашихъ выводôвъ, мы бачимо, що *стосунокъ числа польскои людности* до загальнои людности въ Галичинѣ въ часѣ 1857—1869 взрôсъ бувъ о 1%, а вчасѣ 1869—1880 зменшився о 0·42%; *стосунокъ числа рускои людности* до загальнои зменшився бувъ въ часѣ 1857 до 1869 о 2%, а въ часѣ 1869—1880 взрôсъ о 0·1% (взглядно по минимальному числу обрядовости зменшився о 0·16%), за то *стосунокъ числа жидôвскои людности* до загальнои людности въ Галичинѣ взроставъ разъ на разъ въ часѣ 1857—1869 о 1%, а въ часѣ 1869—1880 знову о 1%; такъ що галицка людность стала за часъ ôтъ 1857—1880 с. є. за 23 лѣтъ о 2% *бôльше жидôвскою.*

Взрôстъ *загальнои людности* Галичины представляєся въ слѣдуючихъ цифрахъ:

р. 1857 було загальнои людности	4,632.866 [10])
р. 1869 „ „ „	5,418.016
с. є. + 785.150 або о 16% бôльше.	
р. 1880 було загальнои людности	5,946.507
с. є. + 527.491 або о 9·7% бôльше.	

Ôтъ р. 1857—1880 взросла загальна людность Галичины о 1,312.641 с. є. о 28·3%.

[7]) Пôсля Rapack-ого: Ludność Galicyi.
[8]) Пôсля Rapack-ого.
[9]) Максимальный процентъ ôтповѣдно до максимального принятого числа Полякôвъ.
[10]) Пôсля Czaernig'a Stat. Handb.

Христіяньскои людности въ цѣлôй Галичинѣ було р. 1857 — 4,183.893, р. 1869 4,802.208 отже о 618.315 або 14.7% бôльше, — а р. 1880 5,214.546, отже о 412.208 або 8.6% бôльше якъ въ р. 1869, а о 1,030.653 або о 24·8% бôльше якъ р. 1857.

Жидôвскои людности було въ цѣлôй Галичинѣ р. 1857 — 448.973, р. 1869 — 575.433, отже о 126.460 або 28% бôльше, а р. 1880 — 685.942, отже о 110.509 або о 19·22% бôльше якъ р. 1869, а о 236.969 або 52·8% бôльше якъ р. 1857.

Польскои людности въ цѣлôй Галичинѣ було р. 1857 — 1,981,076, р. 1869 — 2,490.299 отже о 509.223 або 25% бôльше, р. 1880 2,698.004, отже о 207.705 або 8·35% бôльше якъ р. 1869, а о 716.928 або 36% якъ р. 1857.

Рускои людности въ цѣлôй Галичинѣ було р. 1857 — 2,085.431, р. 1869 — 2,311.909, отже о 226.478 або о 10.8% бôльше, р. 1880 — 2,516.542, отже о 204.633 або о 8·85% бôльше якъ р. 1869, а о 431.111 або 20·7% бôльше якъ р. 1857.

Такъ отже взросла въ Галичинѣ *въ часѣ ôтъ 1857—1880* с. є. въ протягу 23 лѣтъ:

загальна людность	о	28·3%
христіяньска „	о	24·8%
жидôвска „	о	52·8%
польска „	о	36· %
руска „	о	20·7%

Въ часѣ 1857—1869 с. є. за першихъ 12 лѣтъ взросла въ Галичинѣ:

загальна людность	о	16 %
христіяньска „	о	14·7%
жидôвска „	о	28 %
польска „	о	25 %
руска „	о	10·8%

Въ часѣ ôтъ 1869 до 1880 с. є. за послѣдныхъ 11 лѣтъ взросла въ Галичинѣ:

загальна людность	о	9·7 %
христіяньска „	о	8·6 %
жидôвска „	о	19·22%
польска „	о	8·35%
руска „	о	8 85%

Цифры, тутъ наведенѝ, самѝ собою дуже богато говорятъ. Передовсѣмъ показуютъ они, що жидôвскій елементъ въ обохъ добахъ с. є. такъ въ першихъ 12-ти (1857—1869), якъ и въ послѣдныхъ 11-ти лѣтахъ (1869—1880) все значно бôльше взроставъ, якъ всѣ иншѝ народнѝ елемента краєвѝ, а такожь бôльше якъ и загальна людность въ Галичинѣ. Въ часѣ ôтъ 1857—1869 бувъ взрôстъ жидôвскои людности *два разы бôльшій* ôтъ взросту христіяньскои людности въ Галичинѣ, а мало що не *три разы бôльшій* ôтъ взросту рускои людности. Очевидно статистика не выказує причинъ сего взросту. Алежь не тяжко ихъ догадатися. Требажь памятати, що въ добу 1857—1869 припадає переведенье повнои рôвноправности жидôвъ, знесенье уставы противъ лихвы, знесенье неподѣльности селяньскихъ грунтôвъ и дозволенье повнои свободы выставляти векслѣ. Була се отже доба найширшого засѣву и процвѣту лихварства и всякого рода вызыскуваня бѣдного, самопасомъ пущеного, непросвѣченого и нѣкимъ нехороненого народа. Въ часѣ ôтъ 1869—1880 все таки взрôстъ жидôвскои людности перевысшавъ *о бôльше якъ два разы* рôвночасный взрôстъ рускои, польскои и въ загалѣ христіяньскои людности. Станъ отже не змѣнився въ нѣчѣмъ, хиба тôлько въ ôтношеню до рускои людности. Именножь збôльшалась жидôвска людность въ сю добу (1869—1880) въ прирôвнаню до рускои людности вже не о три разы бôльше, якъ се було въ першу добу (1857—1869), але тôлько троха бôльше якъ два разы. И для сеи проявы подає намъ исторія тыхъ часôвъ ключь розумѣня. Пригадаймо жь собѣ, що въ добу 1869—1880 припадає перша и найживѣйша дѣяльность Русинôвъ *около подвигненя свого народа.* Въ ту добу (именно р. 1869) настало товариство „Просвѣта", ôттакъ (р. 1875) товариство им. Качковского; въ той часъ почали розходитись рускѝ книжочки популярнѝ, стала выходити „Наука" и т. д., а наше духовеньство высоко пôдняло хоругов отверезеня народа. Въ ту добу припадаютъ такожь першѝ законодавчѝ мѣры противъ вызыскуваня народа, якъ пр. уставы противъ лихвы и противъ пяньства (1875), хочь безперечно вплывъ сихъ законодавчихъ мѣръ єще надто короткій, щобы мôгъ выразитися на станѣ людности р. 1880. Колижь мимо того всего взрôстъ жидôвского елементу такожь и въ ту другу добу бувъ такъ значно великій въ прирôвнаню до загальнои людности христіяньскои, то поясненье на то маємо въ тôмъ, що непріязнѝ причины псевдо-либерального а радше „експлюатуючого" — вызыскуючого ладу економичного, всесторонно вытворенѝ въ першôй добѣ (1857—1869), и тутъ дѣлали мало що въ зменшеныхъ розмѣрахъ. Зъ тыхъ причинъ посувався взрôстъ людности въ Галичинѣ въ часахъ 1857—1880 тою похилою дорогою, що, пôсля справедливои уваги Rapack-ого, веде до того, що за 100 лѣтъ кождый третій мешканець Галичины буде жидъ, — отже до вжидоватѣлости нашои суспôльности, коли противудѣленье суспôльности не розвинеся ширше. (*Д. б.*)

ДОПИСИ.

Зъ Кієва.

(*Ч-ный*) (*Розрыта могила Тараса Шевченка.*) Вы мабуть дуже дивуєтесь, що не находите въ „Зарѣ" ôтзывôвъ на зазывный листъ, запрошуючій почитателѣвъ незабутнёго Кобзаря, сповнити свôй обовязокъ: держати въ чистотѣ могилу поета и поставити на нѣй памятникъ. Чи вже жь, думаєте, найшлось тôлько двоє людинъ, що порушились тяжкою вѣсткою, що Тарасова могила розрыта, крестъ розбився, скотина допче праведнѝ кости мученика-поета? Чи вже жь за мѣсяць ôтъ объявленя, що редакція „Зарѣ" пріймає грошѣ на обнову зруйнованои могили, найшлось тôлько 13 карбованцѣвъ (рублѣвъ) зъ всеи Украины? Нѣ, нѣ и нѣ! Сего не було, сего не може бути! Дѣло стоитъ ось якъ: якъ тôлько появився въ „Зарѣ" зазывный листъ, заразъ же почали приносити и надсылати въ редакцію „Зарѣ" грошѣ зъ рôжныхъ кôнцѣвъ, тôлькожь кієвскій губернаторъ Гудимъ-Левковичь завзывае до себе редактора „Зарѣ", присяжного адвоката П. А. Андрієвского и наказавъ єму, щобъ ôнъ не смѣвъ пріймати грошей и нѣчого не печатавъ про розрыту Тарасову могилу. Мало сего! Редакторъ хотѣвъ напечатати оповѣстку, що мы, мовь, не можемо пріймати грошей на памятникъ „по независящимъ отъ насъ обстоятельствамъ", але и сеи оповѣстки не допущено. Отъ теперь Украинцѣ, не знаючи сего всего, дивуются, чомъ же се нѣкто нѣ зъ ôтки не присылає грошей?... И сего єще мало. Недавно приѣздивъ до Кієва Канѣвскій городскій голова и совѣтувався съ губернаторомъ о тôмъ, якбы зробити, щобъ Украинцѣ не поставили креста на могилѣ.

Кости покôйного поета видко не можутъ спокôйно спочити въ могилѣ, навѣть тлѣннѝ останки Тараса маютъ своихъ ворогôвъ, що радѝ бы ихъ съ вѣтромъ розвѣяти. Недавно одинъ шкôльный инспекторъ п. Самчевскій бувъ у Кирилôвцѣ (тамъ, где родивсь Т. Шевченко) и тамошнѝ селяне просили єго, ôткрыти школу на споминъ свого земляка Тараса. Громада давала грошѣ и землю. О се тожь просили такѝ люде, якъ пок. Туловъ, бувшій помôчникъ попечителя Н. Пирогова и другѝ. Тôлькожь за таке ходатайство, щобъ оснувати сю школу, инспекторъ Самчевскій втерявъ свое мѣсце. Факта самѝ собою говорятъ. Жаль и соромъ.... А Тарасова могила все таки остаєся розрытою и вопіє до Бога, до людей, до широкого Днѣпра-Словутицѣ, до єго синихъ гôръ, кличе о правду и справедливôсть....

(Нашѝ уваги въ тôй справѣ подамо для браку мѣсця пôзнѣйше. *Ред.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) за кôлька днѣвъ вже розпôчне свои нарады, именно 4 л. грудня. Дръ Смолька обявивъ вже посламъ, що на першôмъ засѣданю поставитъ на порядокъ дневный друге читанье новелѣ до закона промыслового; правительству дуже на тôмъ залежитъ, щобы тая новеля — хочь правду сказати, въ многôмъ несправедлива — була ухвалена. Правительство має надѣю, що новеля знайде бôльшôсть въ палатѣ пословъ. Поодинокѝ комиссіи будутъ мати богато роботы: новый законъ карный, процедура цивильна, проєктъ о комасаціи грунтôвъ, проєктъ о пôддвигненю краєвои культуры черезъ будовы воднѝ, проєктъ трансверзальнои желѣзницѣ ческо-моравскои, — все те дасть богато мозольнои роботы дотычнымъ комисіямъ. Комисія для регуляціи конгруы католицкого духовеньства зъ фонду религійного, має здати справу зъ правительственного предложеня въ тôмъ дѣлѣ. Такожь має бути сеи сесіи внесене справозданье о заведеню податку ôтъ биржи.

(*Соймъ угорскій.*) Бôльшостею пятьдесять кôлькохъ голосôвъ соймъ угорскій признавъ поступованье министра Тиссы въ справѣ конфискаты антисемитскихъ брошуръ оправданымъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Нигилисты*) въ ночи на 29 л. падолиста замордували официра полиціи, котрый свого часу арештувавъ Софію Перовску, участницю убійства пок. царя Александра II, повѣшену опôсля въ Петербурзѣ.

(*Студентскѝ розрухи.*) Заграничнѝ газеты одержуютъ зъ Петербурга дальшѝ обширнѝ вѣсти

вѣрности къ воєводѣ Потоцкому. На сѣмъ и перервали противники свои переговоры. Младановичь, завстыдженый и морально побореный, попращався съ почестею съ Гонтою, котрый ôтъѣхавъ до табору. Але помимо того приказавъ Младановичь полковникамъ Обуху и Маснишевскому, щобы не переставали старанно слѣдити за Гонтою.

(*Дальше буде.*)

Гдещо про книжку

„Оповѣданя про комахъ. Яка одъ ихъ користь або шкода въ господарствѣ".

(Съ 45 малюнками). О. Степовика. Цѣна 50 коп. Кієвъ. Въ печатни Г. Т. Корчакъ-Новицкого 1882. 16-ка, стор. 250.

Написавъ проф. Иванъ Верхратскій.

(Конець.)

Ст. 154. „Шовкопрядъ шовковичный" Bombyx mori, Seidenspinner = Прядка Шовковикъ. Мѣсто „Коконъ" францускъ. Cocon предложивъ бы я: опрядъ, осклепъ, засклепъ; Шовковина — Seidestoff.

Ст. 169. „Шовкопрядъ дубовый або мандрôвный" по описаню Cnethocampo processionea Processionsspinner, Сверби уска походôвка, прядка лучаючася въ полудневôй и пôвнôчно-захôднôй Нѣмеччинѣ. У насъ того рода не найдено. — По дубахъ (а такожь тополяхъ, вербахъ и садовинѣ) лучаєся у насъ дуже часто Шуриця недопарка (Ocneria dispar, Schwammspinner). Въ декотрыхъ мѣсцевостяхъ значну иногдѣ робитъ шкоду въ дубровахъ (пр. р. 1865 коло Пôзнанки гнилои въ Тернопôльщинѣ). Гусѣльниця сѣра, щетинисто-волохата, съ червоными и синими бородавками; живе такожь громадно. — Прядка дубовиця = Bombyx quercus, Eichenspinner, у насъ лучаєся, але не буває зъ-часта.

Ст. 171. „Здаєся, що и якійсь уразливый сôкъ зъ ôтси выходитъ". Дослѣджено, що волоскѝ усѣльницѣ Сверби уски походôвки маютъ въ собѣ квасъ муравлиный (Ameisensäure, кислоту муравлину). Будучи дуже ломкими крышатся за найлекшимъ доторкомъ и вбиваютъ въ шкôру, где справляютъ заогненье, подôбно якъ жгучѝ волоски кропивы.

Ст. 173. „Спôдна пара крылъ такѝ маленькѝ, що ихъ ледве й знати и они зовсѣмъ не здатнѝ до лѣтаня, а тôлько на те, що тогды они хутко брынятъ и тымъ выроблюютъ те дзвичанье та гудѣнье, яке мы вчуваємо у мухъ та комарôвъ". По новымъ дослѣдамъ Ляндуа (Landois) намѣстки (halteres, Schwingkölbchen) не справлюютъ самѝ бурчаня та бреньченя, яке чути у многихъ мухъ въ лету, лише служатъ до поруху обручокъ бренячихъ въ приладѣ голосовôмъ.

Ст. 174. „Муха на кôнчику нôжокъ має по двѣ липкѝ бородавинки". Saugscheiben, Haftlappen, avoliae = присма (nom. sing присмо).

Ст. 180. „Спасôвска муха або Джигалка". Stomoxys calcitrans, Stechfliege = Колячка болѣстка. Назва „джигалка" хороша, тôлько сходится съ назвою ростины: „Кропива жигавка, urtica urens, kleine Brennnessel.

Ст. 181. „Мясна муха". Мясныхъ мухъ бôльше. Тутъ розумѣєся Sarcophaga carnaria, gemeine Fleischfliege, graue Schmeissfliege. Заплювиця мяснуха, що кладе личинки на мясо: Въ лету ся муха не дуже чутно гуде. — Другій рôдъ Calliphora vomitoria, Brechfliege, blaue Schmeissfliege, Спорча плюя (такожь: гучокъ, бурчикъ и пр.) кладе яйця на мясо, а власне она то „въ хату мыттю влѣтає съ великимъ гудѣньемъ".

Ст. 184. „Бычачій дрôкъ". По образку неудатному щось якбы Tabanus bovinus та косматый — по описаню житя Hypoderma bovis. — У насъ называютъ всѣ Tabanidae, Bremsen = овадами, оводами, бомками. Оттакъ Tabanus bovinus, Rinderbremse = Овадъ товарячій або Овадъ скотинникъ, котрый ссе кровь скотины роговои и коней, та яйця кладе въ болото, въ мочарины, где и живе єго черва. — Oestridae, Dasselfliegen = Ґедзоватѝ. Зъ тыхъ Hypoderma bovis, Rindsbiesfliege = Ґедзъ скотовый такожь быдзомъ, быдзкавкою або брендакомъ званый, творитъ такъ званѝ „огарѣ" с. є. ґулѣ пôдъ шкôрою на хребтѣ скотины роговои, тамъ бо самиця кладе яйця, зъ котрыхъ выповзуютъ червы (званѝ пернаками або перналями) и вточуются въ живу шкôру худобы. — Gastrophilus equi, Magenbreme des Pferdes = Ґедзель кôньскій (такожь ґедзунъ або Гнидникъ). — Cephalomyia ovis або Oestrus ovis, Nasenbreme des Schafes, Бурчимуха овеча (дрôкъ овечій, рупниця вôвча, носарка овеча.) — Зъ куклородныхъ (Pupipara) на згадку заслугує Hippobosca equina, Pferdelausfliege, Плоскавка кôньска (такожь: дрôтъ, дротикъ, пôдхвостникъ, песячка). Понеже комахи, доскуляючѝ скотинѣ, маютъ у насъ, якъ до сторôнъ, рôжнѝ и численнѝ назвы (гл. Початки до уложеня номенклятуры и терминольогіи природописнои I—VI. — Правда 1878. Т. II.) радивбы я для усталеня приняти въ номенклятурѣ рускôй назвы мною тутъ на первôмъ мѣсци положенѝ.

Ст. 188. „Гесенска муха". Назва гесенскои мухи по нѣм. „Hessenfliege" приложена Американцями тôй комасѣ тому, понеже думано, що гесенске войско р. 1776 сю муху занесло въ пôвнôчну Америку съ зерномъ на харчь взятымъ, що однакожь оказалось хибнымъ. Cecidomyia destructor, Getreideverwüster (невластиво: Hessenfliege) Шолудникъ пшеничный. — Въ Галичинѣ новѣйшими часами великѝ шкоды починила на пшеници инша єще муха Огриця пасконога (Chlorops taeniopas, bandfüssiges Grünauge по польск. Niezmiarka paskowana).

Ст. 198. „Полева бобка" Libellula, Wasserjungfer = стрекавка.

Ст. 227. „Земляный ракъ" Gryllotalpa europaea Кручокъ земледухъ (такожь медведикъ, медведюхъ и пр.)

Ст. 231. „Пôвжорсткокрылѝ" Hemiptera, Halbdecker, назвавъ бы я: Полукрывцѣ, або коротше: Блощаки. — Halbdecken, hemielytra = полукрывы.

Ст. 236. „Рослиннѝ вошѣ". Aphis, Pflanzenlaus = Мшиця, Омшиця або Попелиця.

Ст. 240. „Безкрылѝ". Тутъ помѣщено пôсля давного ще подѣлу Блоху зачислену теперь до Мухôвокъ и Вошь, котра разомъ съ безкрылою Блошицею постѣльною належитъ до Блощакôвъ.

Авторъ держався давнѣйшого подѣлу комахъ, що именно книжцѣ популярнôй не вадитъ. Та все-жь ударяє се въ очи, що въ єго книжцѣ комахи поодинокихъ рядôвъ (ordines якъ Хрущѣвъ, Мотылѣвъ...) безъ ладу мѣшма описованѝ. И такъ по хрущи маєвôмъ (належ. до 5 членныхъ) слѣдуютъ рыльчаки (4 членнѝ), по рыльчакахъ пригуны (5 членнѝ), ôттакъ свѣтлякъ (пятичленный),

о розрухахъ студентôвъ въ гдекотрыхъ университетахъ россійскихъ. Яко цѣкавый додатковый фактъ до розрухôвъ въ Казани, доносятъ до вѣденьскои Presse, що официрь стрѣльцѣвъ, котрй мали багнетами выгнати студентôвъ зъ университету, казавъ першому рядови воякôвъ выстрѣлити; трехъ студентôвъ убито. — Розрухи студентôвъ въ Петербурзѣ сталися причиною, що царь, намѣряючій перенестися съ родиною до Петербурга на зиму, оставъ еще на якійсь часъ въ Гатчинѣ. — Рôвночасно съ розрухами студентôвъ приготовувався такожь розрухъ робôтникôвъ въ Петербурзѣ. Полиція завчасу дôзналась о тôмъ и двохъ проводирѣвъ арештувала. Сконсигновано такожь войско, щобы на случай потребы було готове выступити для привернення спокою.

Франція. Въ палатѣ послôвъ объявивъ министеръ маринарки, що теперь будуеся дуже спѣшно 52 новыхъ кораблѣвъ военныхъ.

Англія. Новй аграрнй мордерства, о котрыхъ мы въ послѣднôмъ числѣ доносили, выкликали въ Ирляндіи межи властителями дôбръ велике враженье. Вицекороль Ирляндіи выдавъ проклямацію, котра постановляе, що въ Дублинѣ и въ графствѣ дублиньскôмъ входитъ въ житье новый законъ выняткôвый, пôсля котрого агенты полиційнй маютъ право арештувати пôдозрѣнй особы, подыбанй въ ночи. За выкрытье незвѣстного скрытоубійника Фіельда вызначило правительство 5000 фунтôвъ штерлингôвъ (50.000 зр.) нагороды. Звѣстный агитаторъ Дилльонъ мавъ недавно промову, въ котрôй взывавъ чиншôвникôвъ, щобы зовсѣмъ не платили дѣдичамъ чиншу.

Сербія. Зъ Бѣлграду доносятъ сензаційну вѣдомôсть, що тамъ арештовано и ôтдано судови военному бурмистра Князеваца и маляря, належачого до академіи, Николу Марковича, яко пôдозрѣныхъ о участь въ атентатѣ Елены Марковички на короля Миляна.

Туреччина. Межи Портою а Чорногорою прійшло знову до непорозумѣнь зъ причины неурегульованыхъ еще рѣшучо границь пôсля постановлень конгресу берлиньского. Порта зажадала, щобы комисія европейска залагодила вже рѣшучо вызначенье границь. Якъ доноситъ телеграма зъ Константинополя, державы европейскй згодилися на жаданье Порты и высылаютъ своихъ комисарѣвъ, щобы занялись остаточною регуляціею турецко-чорногорскихъ границь. Що Порта такъ швидко знайшла послухъ у державъ, се не дивно. Австрія стараеся о пріязнь съ Турціею, Нѣмцѣ попрутъ Австрію. Россія, здаесь, стане по сторонѣ Чорногоры. Англія, котрôй Россія въ справѣ египскôй робитъ такъ много трудностей, певно не стане по сторонѣ Россіи, Италія пôйде, здаесь, такожь за Австріею и Нѣмеччиною. На конференціяхъ комисарѣвъ уявнятся межинароднй противности и се обстоятельство власне надае спорови турецко-чорногорскому бôльше значенье политичне. — Въ всхôднôй Румеліи выбухли були непорозумѣня межи конзулемъ россійскимъ а губернаторомъ Алеко-пашею. Конзуль россійскій жадавъ ôтъ Алеко-пашѣ, щобы позволивъ Россіи выбудувати монастырь въ вывозѣ Шипка, дальше, щобы замовивъ 80.000 карабинôвъ зъ фабрики Бердана и щобы именувавъ одного официра россійского своимъ шефомъ штабу. Алеко-паша не хотѣвъ послухати конзуля, заявляючи, що его именувавъ губернаторомъ султанъ, за потвердженьемъ всѣхъ державъ. Алеко выславъ свого секретаря до Царгороду, щобы въ тôй справѣ порадитись амбасадорôвъ державъ. Тй по бôльшôй части порадили Алекови позволити на выбудуванье монастыря на Шипцѣ, а прочй жаданя ôткинути. Алеко такъ и зробивъ.

Египтъ. Правительство англійске, поинформоване о результатѣ слѣдства противъ Араби-паши мало черезъ льорда Дифферена завôзвати правительство египске, щобы завѣсило актъ обжалованя противъ Араби-паши за рѣзню и спаленье Александріи. Правительство египске мае прихилятися до того вôзваня.

майка (нерôвночленна), скрипуны (4 членнй), капустяна блоха (4 членна), золотый жукъ (5 членный), бѣгуны (5 членнй), сонечко або зазулька (тричлен.), могильникъ (5 членн.) а закôнчено гноёвиками, котрй на першій поглядъ будовою тѣла пригадуютъ Хруща маевого и разомъ съ нимъ належатъ до пятичленныхъ и то до Листорожкôвъ (Lamellicornia, Blatthörnige). — Подôбно у Мотылѣвъ: Зачато дневниками (бѣлюхи) скочено до пядуна (метеликъ нивный). ôттакъ описано чотыри роды мотыликôвъ (Microlepidoptera) а скôнчено прядками (bombyces, Spinner). Тое шатанье, той безладъ зовсѣмъ безъ цѣли. Друга важка недостача въ тôмъ, що про дуже частй шкодники, заподѣваючй инодѣ огроменнй шкоды и словомъ не згадуеся якъ пр. про короѣды (Bostrychidae, Borkenkäfer), про прядку перстенѣвку (Bombyx neustria, Ringelspinner) и пр. пр.

Практичну стôйнôсть книжки пôднесли бы дуже отвѣтнй образки. Вправдѣ на заголовнôмъ листѣ прописано: „съ 45 малюнками". Тіи малюнки однакожь суть то чорнй рытовины дуже середнои роботы. Декотрй (якъ пр. образокъ 5, 21, 26, 30, 39,) самый плôхшій послѣдъ.

Хоть и выказавъ я тутъ декотрй промахи въ книжцѣ „Оповѣданя про комахъ", а такожь часто не згоджуюсь съ номенклятурою Всч. автора, такъ про тое годѣ не признати, що згадана книжка мае цѣну свою яко пôдручникъ для простого народа. Писати популярно а заразомъ зберегчи строгôсть наукову, се рѣчь не такъ то легка. Не можна такожь и сего мовчки поминути, що праця О. Степовика въ тôмъ родѣ перва на Украинѣ — а кождый починъ трудный. Языкъ автора (зъ выняткомъ такихъ конструкцій, якъ: по два гостренькихъ кôгтика) хорошій и плавный, рѣчь поучаюча, тожь „Оповѣданя про комахъ" яко дуже пожиточна книжка заслугуе на розпростороненье и добрый привѣтъ межи земляками.

Въ Станиславовѣ 28 жовтня 1882.

НОВИНКИ.

— **Выборы до сойму галицкого** маютъ ôтбутися въ цвѣтню слѣдуючого року.

— **Посолъ дръ Николай Антоневичь** намѣряе явитися дня 14 (26) грудня с. р. въ Турцѣ, щобы выборцямъ здати справу зъ своеи посольскои дѣяльности.

— **Зъ св. Юра**. Въ четверъ на сесіи консисторскôй поставивъ Преосв. епископъ директора рускои гимназіи о. Вас. Ильницкого совѣтникомъ и референтомъ консисторіи; префекта о. Поляньского помôчникомъ до реферату крыл. о. Павликова. Прочй референты еще не поставленй.

— **Справозданье зъ засѣданя центр. выдѣлу тов. „Просвѣта"** ôтбутого дня 15 (27) падолиста с. р. пôдъ проводомъ дра Ом. Огоновского. 1) Прочитано и затверджено протоколъ зъ попередного засѣданя. 2) Передано до оцѣненя манускриптъ на послѣдну за сей рôкъ книжочку просвѣтну пôдъ заг. „Исторія Руси Ч. IV". 3) Поручено завôзвати коломыйску филію тов. „Просвѣты", щобы скликала загальнй зборы, коли можна, еще передъ кôнцемъ сего року и щобы предложила справозданье выдѣлови центральному. 4) Ухвалено на внесенье библіотекаря розсылати до всѣхъ книгарнь по однôмъ примѣрнику новыхъ книжочокъ просвѣтныхъ на показъ, а крôмъ того списъ книжокъ знаходячихся на складѣ въ магазинѣ товариства, розсылати въ осôбнôй ôтбитцѣ съ часописями. 5) Принято до вѣдомости письма ôтъ громадъ съ подякою за пересланй даромъ книжочки давнѣйшихъ выдань товариства. 6) Залагоджено дрôбнѣйшй справы касовй и администраційнй. 7) Принято 10 новыхъ членôвъ.

— **На засѣданю центр Выдѣлу тов. им. Качковского**, ôтбутôмъ 15 (27) падолиста, принявъ выдѣлъ до вѣдомости, що торговельный комитетъ уконституувався, выбравши п. Держка предсѣдателемъ, п. Гучковского заступникомъ, п. Нагôрного секретаремъ, а Волошиновича комитетовымъ.

— **Ôтъ Перемышля** пишутъ намъ: Хочь трохи пôзно, то однакъ не буде безъ рѣчи подати гдеякй вѣстки про музикально-декляматорскій вечеръ, устроеный дня 11 (23) падолиста с. р. товариствомъ „Бурсы для дѣвчатъ" въ честь свого предсѣдателя и основателя Впр. крыл. Льва Кордасевича на памятку его 50-лѣтнои рôчницѣ священьства. На вечерѣ выконано уступы програмовй и позапрограмовй. Поза програмою були ось-тй уступы: 1) Кантата умысне на сей празникъ уложена п. Копкомъ укôнченымъ богословомъ. Выконавъ еи хоръ мужескій питомцѣвъ дух. сѣменища въ Перемышли при участи п. Рыбака, питомця зъ IV року львôвского сѣменища. Выконанье выпало добре, тôлько самôй кантатѣ дасться закинути за велика моногоннôсть; добре отже, що кантату поставлено заразъ по вступнôмъ словѣ. Кантата повинна бути живѣйша, уявляти бôльше ситуацій, божь и житье чоловѣка разъ-на-разъ пôдпадае рôжнымъ змѣнамъ судьбы. А кантата выспѣвуе власне тй змѣны судьбы и славитъ сталôсть выдержалôсть того, въ чію честь она зложена. Въ додатку замѣтимо еще, що п. Копко часто-густо грѣшить также въ тôмъ, що въ его укладахъ низшй голосы берутъ поверхъ другихъ высшихъ, тымчасомъ правило композиціи заказуе такй движеня. Тыми кôлькома намеками не хочемо засуджувати п. К., котрый усильными трудами добиваеся, — надѣятися, и дôбьеся до меты! 2) Другимъ надпрограмовымъ уступомъ, було сольо Рыбака „Подорожный" (сольо басове въ супроводѣ фортепяна, фр. Шуберта). П. Рыбакъ выконавъ свое сольо съ зрозумѣньемъ судьбы „подорожного", а его голосъ такъ поналобився до сего уступу, що справдѣ немовь для него уложеный. Сольомъ п. Р. були всѣ тронутй до живого, и нѣгде правды дѣти, навѣть слёзы у неодного капнули долѣ!... А того проклону „бодай пропала чужина" кто не затямивъ?! Грôмкй оплески вызвали п. Рыбака въ друге на подіюмъ и почули мы „Сонъ" Лермонтова музики Павлера. Сей уступъ вже не такъ удався, однакъ се не завадило, щобъ п. Р. ставъ предметомъ кôлькадневнои розмовы въ Перемышли и поза нимъ. — Слѣдували теперь уступы програмовй. Соля и дуеты въ загалѣ выпали добре. Ту видко було мовбы якусь борбу о першеньство, о вѣнець. И по совѣсти мусимо першеньство ôтдати панѣ Н. К. и паннѣ Е. К. Перша своимъ сопрановымъ голосомъ, а друга хрустальнымъ-ядернымъ альтомъ звернули на себе особлившу увагу. „На що менѣ чорнй бровы", сольо укладу Лисенка, трудне до выконаня, а предсѣ п. Ю. Манастырскій питомець сѣм. перем. доказавъ, що и такими спѣвами есть въ силѣ потрунути серця слухачѣвъ, котрй за его высокимъ и ліричнымъ теноромъ напевно повторили: „чорнявому, зрадливому на лютее горе". Дуетъ „Баркароля" выпавъ такожь хорошо, хиба то одно далося завважати, що голосъ баритоновый п. С. М. яко тихшій не дуже надобився до грôмкого голосу п. К. Г. Хоры мужескй выконанй питомцями вразъ съ кôлькома ново поставлеными презвитерами и гимназіястами выпали пôдъ всякимъ взглядомъ хорошо. Особливо „Ой чого ты почорнѣло" сильно подѣйствовало на гостей. Такожь хоръ „Наша жизнь" укладу Н. Вахнянина, сильно зъелектризувавъ слухачѣвъ. Середню часть украсили дуже соля пп. Рыбака и Манастырского. Самъ наконечный октетъ выпавъ якъ не можна гарно; на загальне жаданье его повторено. П-на О. Ц. выказала свою силу въ грѣ на фортепянѣ. Грае смѣло и добре, тôлько не ôтповѣдный укладъ выбрала на свôй пописъ. — Найбôльше заимпонувавъ п. С. М. декламаціею „До Руси". Дѣйстно, рѣдко коли можна почути такого декляматора. Чаруючій вплывъ выкликавъ ôнъ на гостей, до того причинилися еще его постава и милозвучный голосъ. Бачится, що на слова: „мы народъ!... народъ" нѣкого не було въ сали, щобъ не сказавъ: „и я до него належу"! — Вечеръ закôнчився около десятои годины. Гостей було ажь до надмѣру; всѣ були дуже задоволенй и одушевленй, що посвѣдчивъ ихъ веселый выразъ лиця и горячй бажаня — кобъ еще хочь одинъ такій вечорокъ!... И подумавбы кто, що по октетѣ закôнчилося все?!. Дежь тамъ! Нѣкто певно не рушався домôвъ, а заведено розмовы то о сѣмъ, то о тôмъ; колижь музика заграла коломыйку — молодечй силы не выдержали, а втяли такихъ гопакôвъ, що бодай ихъ! И такъ ишла забава до $4^1/_2$ годины. Перервы танцѣвъ поповнявъ мужескій хоръ своими спѣвами! Доходу на „Бурсу для дѣвчатъ", якъ довѣдуемося, буде около **200 зр.** помимо великихъ выдаткôвъ. *Участникъ вечера.*

— **Зъ Перемышля**. Въ суботу, дня 25 л. падолиста ôтбулася въ окружнôмъ судѣ розправа передъ судіями присяжными противъ селянина Володимира Старосты и противъ урядника „Общого загально-кредитового заведеня для Галичины и Буковины", п. Михаила Чайковского. Прокураторія обжалувала Старосту за тое, що пôдчасъ горячои акціи агитаційнои пôдчасъ выборôвъ дѣдича Тышковского до рады державнои ôтозвався до селянъ словами: „*Тыхъ Ляхôвъ варто до ноги вырѣзати!*" П. Чайковского обжаловувала прокураторія за тое, що чуючи тй слова Старосты, потакнувъ имъ. По переведенôй розправѣ судіи присяжнй признали п. Чайковского невиннымъ, а Старосту виннымъ пôдбурюючои бесѣды. Судъ засудивъ Старосту на два мѣсяцѣ арешту. Староста зголосивъ зажаленье неважности.

— **Арештованя**. Ôтъ 26 до 29 л. падолиста увязнено 10 дальшихъ осôбъ, яко пôдозрѣныхъ о агитаціи соціялистичнй. И такъ полиція арештувала и ôтдала карному судови Ивана Кузьмича и Казимира Тиховского, студентôвъ выдѣлу фильософичного въ университетѣ львôвскôмъ; Ивана Строньского и Іосифа Козачка, ученикôвъ семинаріи педагогичнои, и Густава Грушецкого, приватного учителя. Дальше на реквизицію краевого суду увязнено: Ив. Губера, помôчника у фотографа, Ивана Войцѣховского, Іосифа Греника, Дмитра Климовича, челядникôвъ шевскихъ, и Іосифа Сапера, лякерника.

— **Польскій центральный комитетъ** выборчій для всхôднои Галичины розпочавъ вже свою дѣяльнôсть. На засѣданю 28 л. падолиста рѣшивъ комитетъ вôзвати презесôвъ радъ повѣтовыхъ и иншй вплывовй особы, щобы завязували комитеты въ 47 округахъ выборчихъ зъ сельскихъ громадъ, а бурмистрôвъ мѣстъ, щобы зложили комитеты до кôнця грудня и выбрали делегата на зъѣздъ до Львова.

— **Решта жидôвъ-емигрантôвъ россійскихъ** мае сего тыждня вже опустити Броды. Комитетъ жидôвскій въ Бродахъ, котрый мавъ задачу старатися о вывôзъ емигрантôвъ зъ Бродôвъ, вже розвязався, а урядникъ намѣстництва, що бувъ специяльно задля жидôвъ россійскихъ експонованый въ Бродахъ, мавъ повернути сими днями до Львова.

— **Зъ Залозець** пишутъ намъ: Ажь сумъ и страхъ переймае христіянина, коли придивится всему, що то дѣеся по всякихъ глухихъ кутахъ нашого краю, якъ то безкарно всякй предпріемцѣ наражуютъ робучихъ людей на калѣцтва и смерть. Въ залозецкôй горальни посесора-жида (Вахса) недавно впала одна жѣнка въ брагу, попеклася по поясъ и въ тяжкихъ мукахъ умерла. Жѣнки тяжко працюютъ коло мѣшеня глины; коли на дворѣ студено, то зливаютъ глину горячою брагою. Опôсля знову пукъ котелъ и попаривъ пятеро людей а одному робôтникови выскочившій курокъ зовсѣмъ збезобразивъ лице. Посесоръ якъ може такъ зацытькуе людей, щобы не упоминалися... И нема нѣкого, щобы предсѣ наказавъ жидови-посесорови починити якй средства осторожности при роботахъ въ горальни, щобы люде не тратили житье и здоровлье!...

— **Рускій комитетъ выборчій** зложеный зъ Русинôвъ всѣхъ ôттѣней, мае незабавомъ утворитися во Львовѣ зъ иниціятивы рускихъ послôвъ соймовыхъ, и занятись цѣлою акціею выборчою.

— **На послѣднôмъ засѣданю „Ставропигійского Института"** знову не принято одного зъ загально-звѣстныхъ патріотôвъ-Русинôвъ, професора Григорія Цеглиньского, въ члены сего института. За принятьемъ голосували П. П. сов. Ковальскій, дръ Из. Шараневичь, дръ Алекс. Огоновскій, дръ Корн. Сушкевичь, дръ Юл. Целевичь, адъюнктъ суд. Гарасимовичь и проф. Романчукъ, — разомъ 7 голосôвъ; противъ принятя голосували П. П. Сивулякъ, Гавришкевичь, Волосъ, урядн. магистрату Гарасимовичь, Чупка, Кимаковичь, Клемертовичь и дръ Савицкій, — разомъ 8 голосôвъ.

— **Львôвска окружна рада шкôльна** розпорядила, щобы въ львôвскихъ мѣскихъ школахъ народныхъ наука розпочиналася въ зимѣ о 9-тôй годинѣ рано, а кôнчилася о 12-тôй въ полудне.

— **Ярославска окружна рада школьна** розписуе конкурсъ на посады учителѣвъ и учителёкъ: 1) при 4-кл. муж. школѣ въ Ярославѣ на посаду управляючого учителя (600 зр. пенсіи, 100 зр. додатку и мешканье); 2) при 6-кл. женьскôй школѣ двѣ посады старшихъ учителёкъ (306 зр. пенсіи); 3) въ Олешицяхъ (350 зр. и мешк.): 4) въ Реплинѣ, Кореници, Святôмъ, Мякиши новôмъ, Хотилюбѣ, Горайцѣ, Горинци, Жапаловѣ, Жуковѣ всюда 300 зр. и мешк.) Речинець до 19 (31) грудня с. р.

— **Весѣлье гр. Романа Потоцкого**, сына намѣстника гр. Альфреда Потоцкого, съ гр. Изабелею Потоцкою, дочкою гр. Станислава Потоцкого, ôтбулося въ Варшавѣ съ великою величавостею. Кôлька днѣвъ передъ вѣнчаньемъ въ варшавскôмъ high life панувавъ оживленый рухъ. На вѣнчанье прибуло до Варшавы дуже много аристократіи зъ всѣхъ сторôнъ Царства польского. Передъ весѣльемъ гр. Альфредъ Потоцкій давъ въ готелю Европейскôмъ, где занявъ бувъ апартамента цѣлого першого поверха, выставне угощенье для 200 осôбъ. Вѣнчанье ôтбулося въ костелѣ пп. Визитокъ; вѣнчаню присутствувала вся родина Потоцкихъ. До костела бувъ входъ вôльный тôлько за билетами. 300 билетôвъ выдано майже самымъ своякамъ и другамъ родины. Громады цѣкавои публики залягли всѣ побôчнй улицѣ коло костела, щобы приглянутися ôтъ давна невиданому вже въ Варшавѣ зъѣздови найзнаменитшихъ польскихъ родинъ магнатскихъ. Пôдчасъ вѣнчаня замкненй були три улицѣ и перервана ѣзда трамваю. Служба полиційна пôдъ дозоромъ полковника Власовского дбала о порядокъ. Новоженцѣвъ вѣнчавъ администраторъ архидіецезіи варшавскои, кан. Соткевичь. Гр. Альфредъ Потоцкій бувъ въ цивильнôмъ одягу, пристроився лишь инсигніями золотого руна и биндою ордеру золотои короны. Въ костелѣ бувъ присутный бар. Бреннеръ, австрійскій конзуль въ Варшавѣ. Яко гôсть зъ Галичины бувъ кромѣ родины Потоцкихъ вицепрезидентъ намѣстництва, Филипъ Залескій. Зъ Познаньщины бувъ на вѣнчаню кн. Фердинандъ Радзивилъ. Костелъ Визитокъ бувъ препышно прикрашеный екзотичными цвѣтами. Величавй пальмы, помаранчѣ, цитрины, тисы чудно выглядали при ряснôмъ освѣтленю. Межи деревами умѣщено цѣлый рядъ мармуровыхъ колюмнъ съ свѣчниками; въ цѣлôмъ костелѣ палало до 1000 свѣтелъ. Антиподіюмъ великого престола було прибране дорогими коронками, такъ само альба каноника була убрана въ венецкй коронки, котрй передъ 100 лѣтами були цѣненй на 30.000 франкôвъ. По вѣнчаню ôтбувся пиръ въ палатѣ гр. Станислава Потоцкого на 280 осôбъ. Найвысша магнатерія польска представилася на тôмъ пирѣ въ незвычайнôмъ блеску; особливо пышнй були строѣ дамскй. Выправа гр. Изабелѣ Потоцкои коштувала 60.000 зр., кромѣ клейнотôвъ и срѣбра, котрй переходятъ зъ роду въ рôдъ; крôмъ того за суконѣ, зробленй въ Парижи, заплачено 50.000 франкôвъ, а за коронковый вельонъ слюбный 12.000 франкôвъ. Въ посагу ôтъ родичѣвъ одержала панна молода два хорошй и обширнй ключѣ въ Галичинѣ.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ громадѣ Довжки, пов. турчаньского, 50 зр. запомоги на будову церкви. — Доповняючій выбôръ одного члена повѣт. рады въ Самборѣ зъ групы мѣстъ розписаный на день 17 (29) грудня с. р. — Во Львовѣ пануе епидемично ôспа. — Рада мѣста Бережанъ надала обывательство почетне свому послови дру Евс. Черкавскому и краковскому маляреви Янови Матейкови.

ПОСЛѢДНЙ ВѢДОМОСТИ.

Петербургъ. Въ Петербурзѣ зворушенье умôвъ мѣжь студентами и робôтниками тревае дальше. Войско сконсигноване стереже порядку. Жителѣ Петербурга ôтносятся рôвнодушно до предпринятыхъ мѣръ администраціи.

Кіевъ. Студенты университету св. Володимира пôшли за примѣромъ казаньскихъ, петербурскихъ и харкôвскихъ студентôвъ и зôбралися на сходку, на котрôй ухвалили прилучитися до жадань своихъ товаришѣвъ згаданыхъ университетôвъ. Противъ кіевскихъ студентôвъ выступило войско; комендантъ завôзвавъ ихъ, щобы розôйшлися. Студенты заявили, що розôйдутся, якъ уступитъ войско. Коли войско уступило, студенты розôйшлися.

Подяка.

Дня 10 жовтня с. р. выбухъ въ моѣмъ гумнѣ зъ причины злочестивого слуги огонь, котрый весь сегорôчный збôръ въ збôжу и паши, заощаджену зъ лѣтъ попередныхъ пашню, приспособленй въ господарствѣ потрѣбнй матеріялы, молотарню и всякй знаряды господарчй мимо сильного ратунку парохіянъ, ц. к. жандармеріи и стражи пожарнои приспѣвшои съ сыкавками зъ Обертына, вповнѣ такъ знищивъ, що слѣдуючого дня анѣ челядь анѣ худобу не було чимъ прокормити. Зъ вдячности про те складаю симъ почт. жандармеріи, пп. обомъ Голиньскимъ, Блядовскому, Ясѣнковскому, Гринбергови и прочимъ зъ Обертына въ помôчь приспѣвшимъ за ихъ прихильнй труды, а Всч. оо. Левицкому зъ Камѣнокъ вел., Левицкому зъ Обертына, Волошиньскому зъ Жукотына, Зембовичеви и Квочиньскому зъ Хотѣмира, Пискорскому зъ Жукова. Глѣбовицкому зъ Черемхова, Тиховичеви зъ Хлѣбичина, Вп. пп. А. Теодоровичеви зъ Жукова, К. Лукашевичеви съ Хотѣмира и моѣй любезнѣйшôй родинѣ оо. Ступницкому, Соневицкому и Литвиновичеви — якъ и многимъ моимъ парохіянамъ за дружне спôвчутье и на заспокоенье наглячихъ потребъ то въ зернѣ то въ паши удѣлену менѣ помôчь, всенародно мою щиру подяку.

Жукôвъ, дня 21 падолиста 1882.

Іоанъ Терлецкій, гр. кат. парохъ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. о Г. Б. въ С. На адресѣ значится, доки кто заплативъ, разъ для контролѣ, чи добре записано въ нашихъ книгахъ, а по друге, щобы пригадати, що вже речинець платы минувъ. Се дѣеся по всѣхъ порядно адмінистрованыхъ часописяхъ. — *Дописувателеви зъ Устрикъ дол.* Дописъ Ваша, котру мы доперва нынѣ одержали, буде умѣщена въ слѣдуючôмъ числѣ.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта
ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничну глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнй оригинальнй свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 феникôвъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (4—?)

ЦѢННИКЪ.

1 **ТОРГОВЛЯ** (2—?)

Кароля Баллабана
во Львовѣ

залагоджує ласкавй замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляє желѣзницею франко до послѣдной стації.

Цукоръ.

добрый рафин. въ головѣ	—·50
найдобôрнѣйшій „ „	—·51
„ въ кôсткахъ	—·56
„ въ мучцѣ	—·56
ледоватый жовтый	1·—
„ бѣлый	1·20

Кавы.

Сантосъ зелена	1·28
Кольомбо жовтава	1·44
Порторико зелена	1·60
Лягуайра	1.68
„ серед. зерниста	1·76
Куба темно зелена	1·80
Цейльонъ грубозерн.	2·08
„ знаменита	2·—
„ дрôбнѣйша	1·88
Мока арабска аромат.	2·
Ява золота чѣльна	2·08

Гербаты
зъ зборôвъ 1882/83.
Хиньско-россійскй.

1/2 кильо Конго цѣсарской	2·—
„ Фамилійнои	3·—
„ Melang de Moscau	4·—
„ Высѣвки зъ найлучшихъ гербатъ	1·70

Лыжочка ôтъ кавы безъ чубка высше названои гербаты, при добре кипячôй водѣ въ самоварѣ лишь до гербаты уживанôмъ, дає 2 склянки доскональои гербаты. Самоваръ не повиненъ бути въ серединѣ шурованый, бо вода осаджує вапно, котре черезъ шурованье каламутитъ воду, такъ що она доперва въ десятôй водѣ выходитъ чиста и некаламутна.

Бишкопты.

Альберта Никъ-Накъ	2·40
Франта	2·80

Альберты въ пуделкахъ.

1/2 кильо, штука	1·80
1 „ „	2·40
Чиньского кильо	2·—

Аптика пôдъ „Звѣздою“

ПЕТРА МИКОЛЯША

во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскй вина лѣчничй
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матеи Якубовского ôтзначенй, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженй и знаменитыми узнанй:

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла.
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка францускa зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису В. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. I. М. Фарины о половину меншй фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французскй
власного выробу
ПУДЕРЪ французскій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣєкъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновй выробы Зарга,
рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОЪ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки. (2—?)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье
ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючй выгранй:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на 213.550 зр.

Докладнй списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (7—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ гал. **Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(1—9) **ôткрыло**

за призволеньемъ Высокои Власти державнои

въ собственнôмъ домѣ ул. Ôрмяньска Нръ 2
(напротивъ „Народного Дому“)

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляє пожички на заставы,

а именно:

цѣннй еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы маючй вартôсть.

Овочѣ сушенй безъ дыму.

1 кильо яблокъ винныхъ на американьскій способъ, оббиранй и краянй въ розличныхъ видахъ . . 80 кр.
1 кильо грушокъ оббираныхъ и прасованыхъ . . . 1 зр.
1 кильо грушокъ въ лупинахъ 50 кр

Розсылає въ мѣшечкахъ по 5 кильо франко и безъ всѣхъ иншихъ коштôвъ до кождои стаціи почтовои.

(2-3) **Л. К.**
въ Пѣстыни, почта въ мѣсци.

„ДЫМЪ“,
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

BROCKHAUS'
Kleines
Conversations-Lexikon
in 2 Bänden.
Mit Karten und Abbildungen.
3. Aufl. geb. 15 M.
Weihnachtsgeschenk.

Въ Мельбурнѣ 1881. — I Нагорода — Срѣбный медаль.

Предметы граючй
4—200 кавалкôвъ; съ окрасами або безъ нихъ, мандолины, бубники, дзвôнки, кастанеты, небеснй голосы, гра на арфѣ и т. д.

Коробки граючй
2—16 кавалкôвъ; дальше нецесерки, поставки на цигара, швайцарскй домки, альбумы на фотографіи, приряды до писаня, коробки на рукавички, тягарки на листы, вазы на цвѣты, табакирки, столички, фляшки, склянки, портмонетки, стôльчики и т. д., все съ музикою. Все найновѣйше и найôтличнѣйше поручає

I. H. Heller, Bern (Schweiz).

Тôлько прямй замовленя ручатъ за правдивôсть; илюстрованй цѣнники высылаются franco.

100 найкрасшихъ выробôвъ, въ вартости 20.000 франкôвъ роздаются межи купуючихъ граючй предметы ôтъ падолиста с. р. до 30 цвѣтня 1883 яко преміи.

(2—4)

Угорскй вина
бѣлй и червонй, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ
(Kékesy Kálmàn)
властитель винницѣ
въ Gyöngyös на Украхъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (8—25)

Саломонъ Бардахъ
во Львовѣ, ул. Краківска, ч. 18.
поручає
великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ такожь ордерôвъ котиліоновыхъ.
Выконує карты визитовй, сотку по 40 кр. (9—10)

Вдова по священику
шукає мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительница дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **М. С. К. poste restante Надвôрна.** (6—10)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: Володимиръ Барвѣньскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 91. Львôвъ, Середа 24 листопада (6 грудня) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

VII. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Просимо о выровнанье рахункôвъ за сей рôкъ и о вчасне надсыланье предплаты, щобы выдавництво можна управильнити.

Выборы двохъ послôвъ
до рады державнои.

Кромѣ пос. Володислава Федоровича зложивъ такожь пос. гр. Иванъ Замойскій свôй посольскій мандатъ до рады державнои зъ сельскихъ округôвъ выборчихъ Самбôръ-Турка-Рудки. Выборы зъ повѣтôвъ Жовкôвъ-Сокаль-Рава вже розписанѝ на день 10 сѣчня 1883 р., а здаєся, не задовго будутъ розписанѝ такожь и выборы зъ повѣтôвъ Самбôръ-Турка-Рудки. Два мандаты до рады державнои зъ рускихъ округôвъ выборчихъ маютъ бути повѣренѝ новымъ посламъ. Булобы злишнымъ говорити о важности тыхъ выборôвъ. Маючи лише трехъ послôвъ рускихъ въ радѣ державнôй, не можемо рôвнодушно дивитись на то, кому будутъ повѣренѝ два мандаты посольскѝ зъ рускихъ округôвъ выборчихъ.

Не хочемо анѣ выпереджати, анѣ тымъ менше въ чѣмъ небудь обмежати волѣ выборцѣвъ дотычащихъ округôвъ выборчихъ. Якъ завсѣгды, такъ и теперь стоимо за тымъ, що воля выборцѣвъ повинна передовсѣмъ рѣшати о выборѣ кандидата. Однакожь, якъ кождый патріотъ, такъ тымъ бôльше мы маемо обовязокъ, обговорити ту справу надходячихъ выборôвъ зъ становища загального добра руского народа и краю. Въ чѣмъ же жь почиває важнôсть обохъ тыхъ выборôвъ? Очевидно важнôсть тыхъ выборôвъ въ тôмъ, щобы збôльшити и скрѣпити заступникôвъ руского народа въ радѣ державнôй. Однакожь не ходитъ лише о то, щобы збôльшити тôлько само число рускихъ послôвъ. Коли бы складъ рады державнои бувъ такій, що голосы рускихъ послôвъ перехилялибы бôльшôсть на одну або другу сторону, якъ се було р. 1873—1879, то єще можнабы говорити, що досыть выбрати лише такого посла-Русина, котрый бы голосувавъ разомъ съ другими рускими послами, а менше о то, чи ôнъ буде бôльше або менше способный кромѣ самого голосованя такожь и своимъ знаньемъ, богацтвомъ своихъ вѣдомостей, — своею интелигенціею боронити и успѣшно заступати интереса руского народа и нашого краю. Але вже въ р. 1873—1879 показалося, що навѣть числова перевага рускихъ послôвъ не принесе ôтповѣдного хôсна безъ фахового образованя посольского, безъ основного знаня тыхъ справъ, якѝ обговорюются въ радѣ державнôй. Нынѣ, коли вже нѣкто не може насъ помовляти о охоту якихъ небудь рекриминацій, уважаему нашимъ обовязкомъ пригадати на безъуспѣшнôсть политики рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй въ р. 1873—1879. Не ошибнемося, єсли скажемо, що числова перевага рускихъ послôвъ въ дуже многôмъ не йшла въ парѣ съ всесторонною фаховою образованностею посольскою и политичнымъ спрытомъ, а черезъ то рускѝ послы не тôлько не могли въ повну користь свого народа выкористати свого доминуючого становища, але надто; довѣряючи надмѣрно въ вѣчну прихильнôсть и тревалôсть тогдѣшного правительства, не одно зробили такъ, якъ не треба було робити, пр. голосували за конфесійными законами маєвыми, котрѝ теперь не въ однôмъ даются тяжко чути нашому духовеньству.

Въ теперѣшну пору єще бôльше треба на тоє зважати. Задача посла такъ въ соймѣ якъ и въ радѣ державнôй стала теперь дуже тяжкою. Справы економичнѝ ôтграютъ ту и тамъ головну ролю и вымагаютъ основного фахового знаня, щобы посолъ мôгъ успѣшно заступати интереса своихъ выборцѣвъ. Пригадаемо тôлько найблизшѝ працѣ, якѝ стоятъ на дневнôмъ порядку въ радѣ державнôй, якъ змѣна промыслового закона, законъ о комасаціи грунтôвъ, дальше реформы податковѝ, змѣна закона карного и цивильнои процедуры и т. п. Вже самъ побѣжный переглядъ сихъ справъ показує, що рускій посолъ, щобы мôгъ добре боронити интереса руского народа, муситъ бути не тôлько щирымъ патріотомъ рускимъ, але мати такожь основне знанье тыхъ справъ економичныхъ, финансовыхъ и правничихъ. Въ нынѣшну пору прибираютъ навѣть національнѝ справы и споры форму економичныхъ и финансовыхъ справъ, такъ що и для обороны національныхъ справъ не выстарчає одинъ горячій патріотизмъ — добра воля. Єсли дѣяльнôсть теперѣшнои бôльшости въ радѣ державнôй не увѣнчалася доси нѣякимъ замѣтнѣйшимъ и далеко сягаючимъ успѣхомъ, то головнои причины сего треба шукати въ тôмъ, що тая бôльшôсть розмѣрно до меншости не выказує стôлько фахово и всесторонно образованыхъ послôвъ, якъ ихъ маютъ централисты.

Тожь въ нынѣшну, такъ важну хвилю позволимо собѣ звернути увагу выборцѣвъ дотычащихъ повѣтôвъ на потребу такои квалификаціи посольскихъ кандидатôвъ. Годится памятати на то, що маємо не тôлько збôльшити але и скрѣпити число рускихъ послôвъ въ Вѣдни, а се можна осягнути тôлько въ той способъ, коли на послôвъ будутъ выбранѝ щирѝ Русины, основно обôзнанѝ съ економичными, финансовыми и правными науками и знаючѝ економичный станъ и економичнѝ интереса нашого народа и нашого краю. Руска интелигенція має вже въ своѣмъ лонѣ досыть значне число такихъ мужѣвъ, такъ що выбôръ ôтповѣдного кандидата не може въ тôмъ взглядѣ представляти трудностей. Тôлько выбôръ такъ уквалификованыхъ послôвъ рускихъ може уважатися вповнѣ щасливымъ и хосеннымъ такъ для дотычащихъ повѣтôвъ якъ и для загалу руского народа.

Дослѣды зъ поля статистики.

II.

Русины, Поляки и Жиды въ Галичинѣ.

(Дальше.)

Взрôстъ *польскои а рускои людности въ Галичинѣ* за часъ ôтъ р. 1857 до р. 1880 не менше вѣрно, якъ и представленый въ цифрахъ взрôстъ жидôвскои людности, выявляє правдивый станъ долѣ и розвою нашого краю. Конець пятьдесятыхъ а початокъ шѣстьдесятыхъ рокôвъ бувъ важнымъ переломомъ въ нашôмъ житю краєвôмъ не тôлько тымъ, що съ пятьдесятыми роками скôнчились часы абсолютизму, а съ шѣстьдесятыми настали часы конституціонализму, але такожь и тымъ, що съ пятьдесятыми роками кôнчится опѣка правительства надъ Русинами, а въ шѣстьдесятыхъ и сѣмдесятыхъ рокахъ що разъ то виднѣйше перехиляєся сила власти на другу сторону, ажь наконець переходитъ зовсѣмъ въ руки тыхъ, що въ пятьдесятыхъ рокахъ и на початку шѣстьдесятыхъ уважались за одно съ здрадниками. Безъ протекційнои опѣки, безъ всякои живои традиціи не тôлько своеи державности, завмерлои передъ пятьсотъ лѣтами, але и самостôйности своеи народности, мусѣли Русины очевидно упадати. Сей упадокъ выявився дуже наглядно навѣть на числѣ рускои людности за р. 1857—1869. Коли Русины р. 1857 займали въ Галичинѣ зовсѣмъ рôвноважне число съ Поляками, першѝ творили 44·7% а другѝ 44·8% загальнои людности въ Галичинѣ, показалося при списѣ людности р. 1869, що Русины за сей часъ стали о 2% низше въ стосунку до загальнои людности, а Поляки пôднеслися рôвночасно о 1% высше въ тôмже стосунку людности, такъ що р. 1869 творили Русины вже тôлько 42·7% а Поляки 45·8% всеи людности. Не скажемо, щобы се справдѣ такъ дуже за 11 лѣтъ перемѣнилась руска а польска людность; противно, маємо важнѝ причины думати, що дѣйстный стосунокъ людности не пôдпавъ такъ великôй змѣнѣ просто длятого, що взрôстъ людности має своє головне жерело передовсѣмъ въ природнôй, а потôмъ доперва въ политичнôй силѣ народнôй, а сила природна, якъ се мы єще дальше покажемо, пôсля доказôвъ нашои статистики бôльша у Русинôвъ якъ у Полякôвъ. Але тѝ цифры показуютъ, що въ лѣтахъ 1857—1869 пôйшла въ Галичинѣ горою польонизація и що польска народнôсть, маючи въ р. 1869 вже польскій языкъ въ урядахъ, судахъ и школахъ, непобориму перевагу въ соймѣ и въ всѣхъ автономичныхъ тѣлахъ, велику силу своихъ урядникôвъ и численнои интелигенціи, словомъ, станувши офиціяльною, здолѣла на свôй бôкъ хочь на паперѣ перетягнути значне число зъ руского народа именно по мѣстахъ зъ помежи интелигенціи и пôвинтелигенціи, а по селахъ зъ помежи Русинôвъ латиньского обряду, несвѣдомыхъ своеи народности. Тому то взросла польска людность пôсля спису зъ р. 1869 за часъ ôтъ 1857—1869 ажь о 25%, тымъ часомъ коли въ тôмже самôмъ часѣ загальна людность краєва взросла тôлько о 16%, христіяньска тôлько о 14·7%, а руска навѣть лише о 10·8%.

Польска людность взросла отже въ тôмъ часѣ о 9% бôльше, якъ загальна, а майже о 11% бôльше якъ христіяньска людность, що вже само собою указує, що сей взрôстъ польскои людности выплывавъ бôльше задля поли-

---

УМАНЬСКІЙ СОТНИКЪ

ИВАНЪ ГОНТА.

(Праця проф. В. Антоновича.)

(Дальше.)

Такѝ були ôтношеня Гонты въ Уманьщинѣ въ маю 1768-го року, коли неожидана подѣя перервала сѣть шляхотскихъ интригъ противъ ненавистного для нихъ сотника. При кôнци мая надôйшли въ Умань першѝ вѣсти о появленю гайдамакôвъ пôдъ Чигириномъ. Зъ початку не звертали власти на тѝ слухи особенной уваги. Гайдамацкѝ ватаги, бôльше або менше численнѝ, появлялися и такъ кождои весны въ Украинѣ и страхали шляхтичѣвъ, але не важились нападати на сильнѣйше укрѣпленѝ мѣста. Помѣжь украиньскими твердынями бувъ Умань одною зъ сильнѣйшихъ: мѣсто було окружене ровомъ и валомъ съ палисадомъ; економичный двôръ въ мѣстѣ, островный на подобу цитаделѣ, мавъ знову окремѝ укрѣпленя; двоє мѣскихъ ворôтъ и валы кругомъ мѣста були обсадженѝ численною артилерією; та въ конець и гарнизонъ, вложеный зъ пѣхоты пôдъ проводомъ капитана Ленарта, и придворна козацка милиція представляли зовсѣмъ грôзнѝ силы для слабыхъ гайдамацкихъ ватагъ. Але симъ разомъ звучали вѣсти про гайдамакôвъ зовсѣмъ инакше, нѣжь бувало. Они стали незвычайно страхати шляхтичѣвъ и приняли вскорѣ величезнѝ розмѣры: гайдамацкій рухъ розширявся довидно въ загальне селяньске повстанье. Невеличка ватага Желѣзняка, що складалась при першôмъ появленю тôлько зъ 18 людей, щоразъ то побôльшалася и мигомъ розрослася на весь полудневo-всхôдный закутъ Кіевщины, та стала помало перти на захôдъ. Шляхта и жиды почали въ страху утѣкати пôдъ защиту твердынь: Бѣлои-Церкви, Лысянки, а найбôльше Уманя. Коли вже такъ обнявъ превеликій страхъ шляхту та жидôвъ, тогды Младановичъ предпринявъ на початку серпня бôльше серіознѝ мѣры осторожности. Такъ приказавъ ôнъ заперти мѣскѝ ворота и не впускати до мѣста нѣкого безъ старанныхъ оглядôвъ. Дальше выславъ довѣрныхъ людей до Бендеръ, щобъ закупили у турецкого пашѣ пороху и куль, чого єму не доставало. Довкола мѣста розставивъ Младановичъ сторожу, а наконець рѣшився выслати козацку милицію противъ гайдамакôвъ. Тому прикликавъ Младановичъ ту милицію зъ табору до Уманя и приказавъ всему полку присягнути на базарѣ на вѣрнôсть володѣтелеви. По тôй присязѣ прикликавъ ôнъ до себе полковникôвъ Обуха и Магнушевского и сотникôвъ Гонту, Уласенка и Ярему. Тутъ почавъ ôнъ ихъ сердечно угощати, та говоривъ, щобъ не зломили данои присяги, причѣмъ звертався головно до Гонты. Гонта ôтповѣвъ въ вельми краснорѣчивыхъ увѣреняхъ, що ôнъ не змѣнитъ вѣрности для володѣтеля. Заразъ ôттакъ прійшла до Гонты депутація ôтъ уманьскихъ жидôвъ, подала єму миску червôнцѣвъ и другѝ богатѝ подарки и просила, щобъ ôнъ старався про ихъ ратунокъ. Младановичъ устроивъ наконець пиръ и увѣрювавъ, що ратунокъ мѣста и всеи Украины зависитъ ôтъ Гонты. Ôттакъ приказавъ козакамъ выступити въ походъ. Мы наглядно бачимо, що у всѣхъ переговорахъ Младановича съ Гонтою обѣ стороны не договорювали вповнѣ своихъ гадокъ и въ значнôй мѣрѣ скрывали ихъ пôдъ загальною середною формулою присяги: Младановичъ, трактуючи о вѣрности и жадаючи присяги на имя Потоцкого, розумѣвъ пôдъ тымъ вѣрнôсть для Рѣчи Посполитои, шляхты и проявившоися посередъ неи конфедераціи; Гонта, ограничаючись въ своеи стороны строго формулою вѣрности для воєводы, мавъ на оцѣ выключно єго личнôсть и на основѣ ведучоися переписки мôгъ уважати себе зовсѣмъ незвязанымъ що до ôтношеня до шляхты въ загалѣ, а тымъ бôльше що до конфедератôвъ. Тымчасомъ обѣ стороны були тои думки, що годѣ выявляти собѣ взаимно свои чувства, и такъ они не домовляли всего и крутились въ кружку взаимнои недовѣрчивости. Оттакѝ то були ôтношеня, божь инакше и годѣ пояснити и ту легкôсть, съ якою Гонта повторявъ жадану присягу, и ту недовѣрчивôсть, съ якою Младановичъ принимавъ ту присягу, и ту нерѣшимôсть, въ наслѣдокъ котрои Младановичъ не мавъ ôтваги предприняти якихъ небудь серіозныхъ мѣръ по переговорахъ съ Гонтою, хочь пôдозрѣвавъ єго яко свого противника.

Отъ, и выступала зъ Уманя зъоружена милиція козацка. Заразъ справилась она въ дорогу до Звенигородка, бо надôйшла вѣстка, що Желѣзнякъ занявъ Смѣлу и иде зъ ôттамъ на Умань. Въ самôмъ Умани залягли утѣкачѣ густыми лавами; число ихъ збôльшалось съ кождымъ днемъ, они шукали тамъ ратунку передъ гайдамаками. Ба, навѣть не можь вже було змѣстити ихъ въ самôмъ мѣстѣ, тожь розложились они таборомъ за мѣстомъ. Въ тôмъ таборѣ було до 6.000 шляхтичѣвъ, жидôвъ и паньскихъ слугъ. Межи ними ширились безнастанно лякаючѝ вѣсти, ихъ умы залягла страшна паника. На третый день по выступленю зъ мѣста милиціи прійшла до Младановича депутація зъ табору и заявила, що шляхтичѣ маютъ вѣрну вѣсть, будьто Гонта получився съ Желѣзнякомъ пôдъ Звенигородкомъ. Тому то и радятъ Младановичу шляхтичѣ, щобы якъ найскорше прикликавъ Гонту до себе и казавъ ôтрубати єму голову.

„Я не можу того учинити, — сказавъ Младановичъ — не тому, що Гонта остає въ ласкахъ у пана, а тому, що не маю точныхъ доказôвъ єго вины. Та впрочѣмъ я сей-часъ пôшлю до полковника Обуха, щобы ôнъ приказавъ сотникамъ пріѣхати до Уманя“.

Пріѣхали сотники. Младановичъ звернувся прилюдно съ бесѣдою до Гонты и заявивъ єму, що дôйшла звѣстка про єго зношеня съ Желѣзнякомъ. Гонта, котрый доси не вступивъ бувъ въ тѝ зношеня (пôсля думки Липпомана), ôтперся сего факту и зажадавъ, щобъ обвинитель станувъ съ нимъ до очей. Але якось не явився такій обвинитель. Тогды Младановичъ затеръ тоє дѣло и завôзвавъ сотникôвъ, щобы ще разъ присягли на вѣрнôсть.

„По тôй церемоніи — говоритъ Кребсъ — я чула розговôръ Гонты съ моимъ батькомъ и думаю, що кождый, почувши єго увѣреня въ вѣрности, подумавбы, що Гонта про те лише и мыслитъ, *якъ-бы збôльшити до себе прихильнôсть воєводы*“. Того самого дня ôтъѣхали знову сотники до войска. Въ мѣстѣ настала трѣвожна тишина, перерывана лише глухими вѣстями о наближеню гайдамакôвъ до Уманя. Та таки и справдѣ наближалась гроза... Гайдамаки заняли Лысянку и побили въ нѣй шляхтичѣвъ. Лысяньска козацка милиція получилась съ ними и они справились на Умань. До уманьскои волости вступили они зъ пôвнôчносхôдной стороны, побили шляхтичѣвъ въ мѣсточку Букахъ и въ окрестныхъ селахъ и справились на мѣсточко Соколôвку. *(Д. б.)*

тичныхъ, для польской людности користныхъ змѣнъ, якъ задля природнои силы. Що сей такъ значный взрôстъ польскои людности въ Галичинѣ не бувъ лише природный, показуеся зъ спису людности за слѣдуючу добу 1869 до 1880. И такъ, коли польска людность за 12 першихъ лѣтъ (1857—1869) взросла о 25%, то за 11 слѣдуючихъ лѣтъ (1869—1880), отже въ протягу часу, лише о одинъ рôкъ довшого, взросла польска людность лише о 8·35%, тымъ часомъ, коли за той часъ навѣть руска людность взросла о 8·85% (с. е. о 0·5% бôльше, якъ польска), загальна людность о 9·7% а христіяньска о 8·6%. Якъ небудь людность въ лѣтахъ 1869—1880 взросла стосунково значно менше якъ въ лѣтахъ 1857—1869, то всежь таки змѣна взросту людности польскои 6·25% (въ 12 лѣтахъ) на взрôстъ тоижь людности о 8·35% (въ 11 лѣтахъ) есть ажь надто велика, щобъ першій взрôстъ (о 25%) можна назвати природнымъ, тымъ бôльше, що въ р. 1869 до 1880 не зайшло нѣчого такого, щобы природну плоднôсть польскои людности могло такъ раптовно зменшити.

Взрôстъ *рускои людности* державсь въ однôй (1857—1869) и въ другôй добѣ (1869 до 1880) менше бôльше однаково, въ першôй за 12 лѣтъ збôльшився о 10·8%, въ другôй за 11 лѣтъ о 8·85%, але въ першôй добѣ бувъ ôнъ о 6% меншій ôтъ взросту загальнои людности, а майже о 4% меншій ôтъ взросту христіяньскои людности; въ другій же добѣ бувъ несповна о 1% меншій ôтъ взросту загальнои людности, о 0·2% бôльшій ôтъ взросту христіяньскои, а о 0·5% бôльшій ôтъ взросту польскои людности. Въ першôй добѣ (1857 до 1869) зменшився стосунокъ рускои людности въ Галичинѣ зъ 44·7% на 42·7%, отже о 2%, а въ другій добѣ (1869—1880) сей стосунокъ (42·7%) не тôлько удержався, але пôднѣсся навѣть незначно о 0·1% на 42·8%. Причины сихъ объявôвъ пояснили мы вже попереду. Тутъ додамо тôлько кôлька слôвъ. Зъ того, що руска людность въ лѣтахъ 1869—1880 не подалася еще бôльше назадъ, можнабы вносити, що еи станъ политичный улучшився въ прирôвнаню до попередныхъ лѣтъ. Тымъ часомъ се можна въ невеликôй части сказати тôлько про станъ економичный, именно о стôлько, що отверезенье народа и праця рускои интелигенціи надъ просвѣтою народа бôльше освѣдомила нарôдъ въ справахъ економичныхъ и политичныхъ. На дѣлѣ однакожь осталися внѣшнѝ обстановы политичнѝ, а почасти и економичнѝ, коли не гôршими, то бодай такими самими якъ и попереду. Межинародна борба межи Поляками а Русинами велася дальше и въ сихъ послѣдныхъ лѣтахъ, навѣть завзятѣйше, якъ впередъ, а кто зъ сего користавъ, се показуе статистика: за той часъ взросли жиды въ Галичинѣ въ 1857—1869 о 28%, въ 1869—1880 о 19·22%, а въ цѣлôмъ періодѣ ôтъ 1857 до 1880 ажь о 52·8%! Сѝ цифры говорятъ, думаемо, досыть ясно, кто користае duobus litigantibus. Годилосьбы, щобы Поляки застановились надъ тыми цифрами и побачили, до чого веде ихъ шовинистична политика.

(Дальше буде.)

Архіерейске Посланіе.

Преосвященый Епископъ Сильвестеръ розôславъ сими днями свое „Архіерейске Посланіе“ до Всеч. архіепархіяльного Духовеньства и Вѣрныхъ, котре своимъ содержаньемъ рôжнится ôтъ звычайныхъ архіерейскихъ посланій въ тôмъ, що Епископъ порушуе въ своѣмъ посланію такожь ôтношеня политичнѝ руского духовеньства и народа.

Посланіе свое починае Епископъ згадкою о уступленю ВПр. Митрополита Іосифа. „Неизслѣдованымъ и незглубимымъ судамъ Божимъ — пишесь въ Посланію — пôддався Ихъ Превосходительство Преосв. нашь Митрополитъ киръ Іосифъ Сембратовичь, мужь для своихъ честнотъ, наукъ и побожности такъ ту въ нашôмъ краю, якъ не менше въ Римѣ знаный и поважаный, складаючи свое достоиньство въ руки Его Святости Папы Римского, Головы святои нашои католическои церкви, а разомъ и Его Величества Наймилостивѣйшого нашого Цѣсаря, яко щиропреданый и вѣрный сынъ святои католическои церкви и державы, съ тымъ повнымъ увѣреньемъ, що Его Святôсть и Его Величество въ Своѣй мудрости не оставлятъ рускои церкви безъ свого покровительства. И дѣйстно такъ сталося. Святѣйшій Отець Папа Левъ XIII принявъ благосклонно резигнацію Его Превосходительства Митрополита киръ Іосифа; а не хотячи допустити, щобы тая розлегла Архіепархія утерпѣла хотьбы и на короткій часъ въ своѣмъ управленю, усмотривъ въ Своѣй мудрости надати ѣй управителя съ повною властею, поставляючи на мѣсце уступаючого Митрополита — Администратора Апостольского. На теперь звернувъ Ôнъ свои ласкавѝ очи на нашу смиренность и нѣмъ поставитъ нового Митрополита, повѣривъ Намъ се Достоиньство слѣдуючимъ письмомъ.“ (*Тутъ слѣдуе въ латиньскôмъ оригиналѣ и въ рускôмъ перекладѣ письмо папске, пôдписане кардиналомъ Мертелемъ.*)

Дальше пише Епископъ: „Возлюбленѝ! Тымъ письмомъ Святѣйшій Отець Папа Левъ XIII поставленый на высотѣ божественнои стражи о стадѣ Христовôмъ, якъ и ихъ Величество найвысшимъ постановленьемъ зъ дня 14-го жовтня с. р. благоволили зарадити дальшому управленю Архіепархіи; а такъ зложили на Нашѝ слабосильнѝ рамена многотрудну задачу Администраціи сеи обширнои Архіепархіи. Но Всевышній, Котрый промысломъ своимъ накладае довжности и труды, удѣляе заразомъ и потрѣбнѝ силы ихъ носити. А то насъ одушевляе и склоняе въ покорѣ пôдчинитися волѣ Божôй и Нашôй найвысшôй власти духовнôй и свѣтскôй.

Обнимаючи управленье Арієпархіи звертаемъ увагу Всечестного Духовеньства и Возлюбленыхъ во Христѣ братій на слова св. Апостола Павла къ Ефесеемъ (4. 1.): „Молю убо васъ о Господѣ достойно ходити званія, въ неже званѝ бысте“. — Званіе же Наше есть важне, задача наша яко католикôвъ Русинôвъ есть велика. Она выражена въ словахъ Папы Урбана XIII: „O mei Rutheni! per vos ego Orientem spero convertendum.“ (О мои Русины, на васъ я покладаю надѣю до наверненя Востока). Тою то гадкою повиннѝ мы перенятися и всѣхъ силъ докладати, абы еи въ дѣло перевести.“

Въ тôй цѣли Епископъ поручае Духовеньству образованьемъ, молитвою и дѣлами статись „солею землѣ, свѣтомъ мира“, примѣромъ для вѣрныхъ. „Належитъ такожь и вѣрныхъ своихъ въ проповѣдяхъ и катехизаціяхъ въ св. кат. вѣрѣ утверджати, до працёвитости, тверезости, морального житя наклоняти, имъ своимъ примѣромъ присвѣчати, особенно же св. кат. вѣру все и всюда явно вызнавати, а всего того уникати, що моглобы другихъ соблазнити. То есть нашимъ найвысшимъ обовязкомъ: выповненя того обовязку вымагае ôтъ насъ совѣсть; ôтъ того зависиме моральне и матеріяльне добро нашого народа. Той обовязокъ станеся для насъ тымъ лекшимъ, понеже маемъ сильныхъ къ тому покровителѣвъ: Святѣйшій Римскій Престолъ и милостивѣйше нами владѣючу Династію. Святѣйшій бо Отець Левъ Папа XIII любитъ нашь св. обрядъ, и Его особенною ôтцѣвскою старанностею есть, щобы той нашь величавый обрядъ пôднести и въ его повнôй красотѣ удержати. Доказомъ того есть перестроенье монастыря Василіяньского въ Grotta ferrata коло Риму и пôднесенье тамъ нашого св. обряду до его первѣстнои красоты, неменше пôднесенье собратій нашихъ Болгарôвъ въ церковнôмъ взглядѣ; — впрочѣмъ чувства Святѣйшого Ôтця къ нашому св. обряду выраженѝ суть докладно въ енциклицѣ „Grande munus“, установляючôй праздникъ нашихъ СС. Апостолôвъ Кирила и Методія. А комужь суть незнанѝ добродѣйства для нашого руского народа и нашои рускои церкви милостивѣйше нами владѣючои Династіи? Поминувши всѣ давнѣйшѝ добродѣйства яко загально всѣмъ добре знанѝ, — щоденно можна вычитати въ часописяхъ о новыхъ щедрыхъ дарахъ Его Величества Цѣсаря Францъ-Іосифа I для нашихъ церквей и школъ.

И дѣйстно, Всечестнѝ Отцѣ и Возлюбленѝ во Христѣ Братя, *тôлько пôдъ покровомъ святого престола Римского и владѣючого нами Августѣйшого Дому Австрійского прійшовъ нашь рускій нарôдъ до бôльшого значеня въ исторіи, и зъ ôтси лише може нашь нарôдъ надѣятися свѣтлои будучности.*

Дальше пригадуемъ Вамъ Всечестнѝ Ôтцѣ и Возлюбленѝ во Христѣ Братя на слова Спасителя: „По семъ познаютъ васъ, яко мои ученицы есте, аще любовь имате между собою“. Любовь христіяньска есть пôдставою цѣлои науки Христовои; въ любвѣ Бога и ближнёго по словамъ Спасителя почиваютъ законъ и пророки. Упоминаемъ протое Васъ, Всечестнѝ ОО. и Возлюбленѝ во Христѣ Братя, щобы Вы передъ всѣмъ межи собою жили въ любвѣ и згодѣ, взаимно себе вспирали и помагали словомъ и дѣломъ т. е. не лише о любвѣ, якъ то гдекотрѝ роблятъ, розправляли, но такожь въ бурливôмъ житю при рôжнородныхъ ôтношеняхъ тую любовь практично сповняли, що вправдѣ есть труднымъ, но при добрôй воли и помочи свыше дасться осуществити, а на тôмъ власне почивае высота Христовои науки. „Се что добро, или что красно, но еже жити братіи вкупѣ“. И дѣйстно, чи може бути щось краснѣйшого, щось пріятнѣйшого, якъ любовь и згода межи братьми. Два народы побратимчѝ жіютъ у насъ на земли однôй. Яко Русины любѣмъ свôй нарôдъ, плекаймо свою рôдну мову, а загаломъ руску народнôсть, но почитаймо и народнôсть побратимчу польску. Два обряды католическѝ суть на нашôй земли. Любѣмъ свôй св. обрядъ рускій, но почитаймо и латиньскій; служимо одному Богу, есьмо членами однои св. католическои Церкви, котрои Головою есть Святѣйшій Отець Папа Римскій — всѣмъ намъ предлежитъ одна и та сама цѣль; почитаймо и любѣмся взаимно и вспираймо одинъ другого въ труднôй нашôй задачѣ. Дѣлаймо по крайнôй мѣрѣ мы зъ нашои стороны все, щобы любовь братню въ правдиво христіяньскôмъ змыслѣ могло вщепити, вкоренити и выплекати, а уникаймо всего, що моглобы бути узасадненымъ поводомъ незгоды межи тыми обома братными народами, а тогды „и вода многа не може угасити любве, и рѣки не потопятъ ея“ (*Пѣснь пѣсней 8. 7*) и сповнятся слова книги премудрости: „украсихся и стахъ красна (душа) предъ Господемъ и человѣки единомыслѣемъ братій, любовію искренныхъ“ (*Сир. 25, 1*).

Пôдъ конець Епископъ препоручае Духовеньству, щобы въ богослуженяхъ поминало его словами: „о боголюбивôмъ Епископѣ нашôмъ киръ Сильвестрѣ“ до часу, доки Папа и Цѣсарь не змѣнятъ управы архіепархіяльнои церкви, и щобы его „Архіерейске Посланіе“ ôтчитало въ церквѣ пôдчасъ литургіи зôбранымъ вѣрнымъ.

Переглядъ часописей.

Выборы до сойму маютъ ôтбутися въ цвѣтню слѣдуючого року. Такъ звѣщаютъ польскѝ газеты, хотяй заразъ самѝ додаютъ, що сей речинець еще не певный. Мимо того справа соймовыхъ выборôвъ вже живо обговорюеся такъ въ центральнôмъ выборчôмъ комитетѣ польскôмъ якъ и въ польскихъ часописяхъ. Не диво, що тутъ заразъ сходитъ бесѣда на Русинôвъ и на „руску справу“. Пôдъ вплывомъ обрадъ, якѝ велися въ тôмъ взглядѣ на послѣднôмъ засѣданю польского центр. комитету выборчого для всхôднои Галичины зазначае такъ Dziennik pol. якъ и Czas свое становище въ „справѣ рускôй“.

Dziennik pol. сѣдае на питейскій тринôжокъ державнои будучности польскои и рускои и пôсля сего мѣритъ Русинôвъ. Ôнъ поминае тыхъ, що рѣшучо стоятъ за еднoстею съ Россіею и дѣлитъ Русинôвъ на двѣ партіи: „Одна партія твердша и радикальнѣйша, т. зв. „украинофильска“, стремитъ до самостôйности Руси и стае въ опозицію зарôвно противъ идеѣ Польщѣ якъ и противъ идеѣ панроссійского панславизму. Друга партія, згодлива и спокôйна, жіе традиціею тыхъ идеалôвъ, що передъ р. 1848 одушевляли всѣхъ правыхъ обывателѣвъ краю и лучили ихъ нероздѣльною звязею въ суспôльнôй працѣ, въ жертвахъ для ôтчины и въ страданяхъ за то, що найдорожше для кождого чоловѣка политичнои свѣдомости. — Съ сею другою партіею не було, не ма и не буде жадного клопоту. Але за то перша партія дае Полякамъ много думати. Тѝ рускѝ патріоты, що не замыкаютъ своеи народности лише въ Галичинѣ, а обнимаютъ своею политикою цѣлу Русь такъ буковиньску и угорску, якъ и закордоньску — украиньску, не позбулися своихъ упереджень до того, що называютъ „Польщею“, и въ ôтрубнôмъ, самостôйнôмъ дѣланю, а навѣть въ опозиціи до стремлень польскихъ надѣются побороти чужосторонни стремленя и елемента на Руси и дôйти наконець побѣдоносно до самостôйности Руси. Есть се безперечно поважаня достойна амбитнôсть, сила мысли и довѣріе въ власнѝ силы“. Dziennik polski завѣряе тыхъ Русиновъ, що Поляки суть „съ всякимъ поважаньемъ“ для тыхъ патріотôвъ, алежь знову найони не дивуются, если Поляки мимо того поважаня не маютъ до нихъ довѣрія. Поляки будутъ мати до нихъ довѣріе тôлько тогды, — выводитъ Dziennik pol. — если они въ союзѣ съ Поляками — въ уніи съ Польщею — будутъ глядати будучности Руси. Тогды то Поляки якъ найраднѣйше будутъ попирати Русинôвъ и станутъ вразъ съ ними до мирнои працѣ надъ добромъ народа, до борбы противъ реакціи, темноты и нужды, — до борбы провивъ закостенѣлого консерватизму, що въ формахъ церковныхъ бачитъ спасеніе людскости и поруку народного быту. Яка се мае бути та унія, — Dziennik pol. не говоритъ, бо мабуть и ему самому она не дуже ясна. Въ статяхъ „Политика шовинизму“ мы вже показали, що се анахронизмъ говорити о уніи межи Польщею а Русею въ часахъ, коли самѝ Поляки подѣленѝ мѣжь трема державами, а нѣ одинъ нѣ другій нарôдъ не мае свого представительства. Зъ выводôвъ Dziennika pol. ясно тôлько то, що ôнъ не понимае, чи не хоче поняти реальнои працѣ и реальныхъ задачь обохъ народôвъ въ теперѣшности, а въ ôтношеню до Русинôвъ бачитъ идеалъ „щирого Русина“ въ Баревичахъ, Мод. Зарицкихъ, Черкавскихъ и имъ подôбныхъ, и тôлько съ такими Русинами готовъ миритися.

Далеко здоровѣйше задивляеся на ту справу львôвскій кореспондентъ Czas-у въ ч. 276. „Справа руска“, пише кореспондентъ Czas-у, „прибирае при надходячихъ выборахъ характеръ такъ дивный, а навѣть дивоглядный, що комитетъ вчасно повиненъ заняти рѣшуче становище супротивъ гдеякихъ плянôвъ. На фантазмагорію политичну подобаютъ пляны, котрѝ зродились въ поважнôмъ крузѣ и форитуются выдатными личностями. Иде тутъ о сотворенье „новои Руси“, с. е. нового клюбу руского въ будучôмъ соймѣ съ 15—20 голосами. Авторы сего помыслу жадаютъ того числа голосôвъ для т. зв. „uczciwych Rusinów“ и ставлятъ условіе, щобы выбранѝ не належали до „Кола польского“, але щобы зъорганизувалися въ окремый клюбъ и приняли мѣжь себе голоснѝ въ нашôмъ (польскôмъ) житю публичнôмъ особы, котрыхъ прозвиска показуютъ на рускій рôдъ, котрѝ однакъ доси не лишь належали до „Кола“, але навѣть ôтгравали въ нѣмъ выдатнѝ ролѣ. Зъ далека помыслъ такій выдававбыся добрымъ, бо певно лучше булобы, якбы замѣсть дотеперѣшныхъ рускихъ пословъ заняли мѣсця тѝ Русины, що пôдписали звѣстну ôтозву „Русинôвъ вѣрныхъ церквѣ и народови“. Алежь бо кромѣ того „новорускогo“ клюбу булибы въ соймѣ и теперѣшнѝ рускѝ послы, — цѣлый отже хосенъ зъ ново-руского клюбу бувбы той, що бувбы новый клюбъ съ фантастичною организаціею и зложеный зъ членôвъ, зъ котрыхъ бодай кôлька не умѣлибы навѣть промовляти по руски... Политичный фантастъ може собѣ представити, що тымъ новымъ клюбомъ справа руска буде остаточно залагоджена! На щожь тôлько заходôвъ! Для фантазіи выстане сказати собѣ, що нема жадного „пытаня рускогo“ и результатъ буде однакій. Кто зъ нашихъ противникôвъ або и кто зъ насъ схоче самосвѣдомо обманювати себе и шукати въ очевиднôй фикціи реального результату политичного? Русины иншого крою: (клюбъ дотеперѣшныхъ рускихъ пословъ) въ соймѣ, а газеты и товариства рускѝ въ краю будутъ намъ все тую фикцію пригадувати. Розумъ политичный каже намъ фикціи розганяти а шукати лишь реальныхъ факторôвъ до дѣланя. А фикціею бувбы задуманый клюбъ рускій, вытвореный особами, котрѝ мимо прозвискъ рускихъ якъ були такъ и мусятъ зôстати Поляками. Нѣмцѣ маютъ готову назву для такихъ Русинôвъ: они назвутъ ихъ „Parade-Ruthenen“, якъ называли тыхъ членôвъ клюбу польского въ радѣ державнôй, котрѝ неразъ покликувалися на свôй рускій рôдъ. Русины правдивѝ и видимѝ, котрѝ въ своихъ рукахъ держатъ узолъ рускои справы, будутъ уважати таке вытворенье нового клюбу фантастичнымъ експериментомъ политичнымъ. Гоненье за улудами и творенье фикцій булобы хиба тогды оправдане, колибъ дѣйстнôсть була такъ сумна, що не показувалабы вже жадного выходу зъ прикрои ситуаціи, жадного виду на лучшу будучнôсть. Тымчасомъ дѣло стоитъ инакше. Процесъ о головну зраду стався безперечно сильнымъ ферментомъ политичнымъ въ рускôмъ политичнôмъ свѣтѣ. Поволи але безъ перервы выступае процесъ розвою, роздѣлу и подѣлу нового“. По такôмъ представленю стану дѣлъ дописуватель Czas у приступае до выводу и заключае: „Пождѣмъ терпеливо, а скорше чи пôзнѣйше ôтбуваючійся теперь процесъ самъ природнымъ способомъ мусить вытворити новый клюбъ рускій, съ котрымъ можна буде поговорити,... а нѣкто намъ не закине, що се будутъ „Parade-Ruthenen“, политичнѝ маріонетки въ рукахъ польскихъ. Такій природный продуктъ политичный, хочбы зразу бувъ и якъ слабый, варта бôльше, нѣжь всѣ найефектовнѣйшѝ фикціи, бо скорше чи пôзнѣйше доведе до певныхъ а додатныхъ интересôвъ“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Перше засѣданье палаты пословъ рады державнои*) ôтбулося вчера, дня 5 л. грудня. Министеръ скарбу дръ Дунаевскій внѣсъ буджетъ на р. 1883. Недобôръ выноситъ около 22 миліонôвъ зр.

(*Мниме уступленье гр. Гогенварта.*) Гдеякѝ газеты розголосили були вѣсть, що гр. Гогенвартъ намѣряе зложити свôй мандатъ и усунутись на теперь зъ житя политичного. Гр. Гогенвартъ дементуе тую вѣсть.

(*Ческа приватна школа въ Вѣдни.*) Великого розголосу наробила ôтъ недавна одна на око дрôбна справа. Въ Вѣдни живе кôлькасотъ тысячь Чехôвъ; они маютъ тамъ много своихъ товариствъ, мѣжь иншими такожь товариство школьне „Komenský“. Тое товариства намѣрило у Вѣдни въ окрузѣ Favoriten, дуже численно замешканôмъ Чехами, зложити на власнѝ кошта ческу школу народну. Низшо австрійска рада школьна спротивилась тому, задля того, що будьтобы заложенье ческои школы въ Вѣдни загрожувало нѣмецкому характерови Вѣдня! Товариство „Komensky“ внесло рекурсъ до министра просвѣты, и той порѣшивъ справу въ користь Чехôвъ, на пôдставѣ зовсѣмъ законнôй; законъ именно дае свободу закладати приватнѝ школы, если тôлько не заходитъ яка перешкода зô взглядôвъ педагогичныхъ. Въ сѣмъ случаю такого рода перешкоды нема, а замѣты низшо-австрійскои рады школьнои и централистичнои прасы суть бôльше политичнои натуры. По оповѣщеню рѣшеня министра просвѣты бар. Конрада, рада школьна еще разъ ухвалила внести министрови представленье противъ основаня ческои школы въ Вѣдни. Однакожь на певно можна вже напередъ сказати, що министерство не цофне свого рѣшеня въ тôй справѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Новый титулъ царя.*) Въ „Правительственнôмъ Вѣстнику“ оповѣщеный новый титулъ царя „Государь Туркестанскій“, а въ царскôмъ гербѣ помѣщено такожь гербъ туркестаньскій.

(*Безпорядки студентскѝ.*) „Прав. Вѣстникъ“ донѣсъ вже о безпорядкахъ студентôвъ въ Харковѣ и въ Кіевѣ. Урядове справозданье гласитъ: „Въ харкôвскôмъ университетѣ, особливо въ ветеринарнôмъ институтѣ були безпорядки. Студенты университету зôбрались на „сходки“, щобы высказати спôвчутье студентамъ казаньскимъ и петербурскимъ. Противъ студентôвъ завôзвано полицію и войско. Университетскѝ студенты розôйшлись досыть швидко, але въ ветеринарнôмъ институтѣ студенты опиралися полиціи и войску. Арештовано 93 студентôвъ. Студенты ветеринарного института були на своѣй „сходцѣ“ ухвалили, щобы студенты россійскѝ

такъ довго продовжали непорядки, доки не будуть замкненй всѣ университеты и всѣ институты. На похоронѣ одного свого товариша студенты ветеринарного института выправили манифестацію: надъ могилою помершого товариша выголошували пôдбурюючй промовы, а на другій день грозили инспекторови и той завôзвавъ противъ студентôвъ полицію и войско. Въ кіевскôмъ университетѣ зôбранй студенты одного дня розôйшлись на завôзванье ректора, але третого дня зôбрались зновъ и попечитель мусѣвъ вôзвати полицію и войско. Въ обохъ университетахъ харкôвскôмъ и кіевскôмъ выклады не перерванй". Неофиціяльнй газеты не смѣютъ подавати вѣстей о студентскихъ безпорядкахъ, а можутъ лишь перепечатувати донесеня „Правительственного Вѣстника".

Россійскій мин. справъ заграничныхъ Гирсъ мавъ авдієнцію у короля италійского, у королевои и у папы и конферувавъ съ кард. Якобинимъ.

Римска рада стану рѣшила не выдати Австріи Тріестенцѣвъ, арештованыхъ въ Италіи за участь въ атентатахъ тріестеньскихъ.

Нѣмеччина. „Norddeutsche Allg. Ztg." сконстатувала минувшого тыждня, що Поляки бажаютъ притьмомъ вôйны Австріи (и Нѣмеччины) съ Россіею. Nordd. Allg. Ztg. цитуе слова львôвскои Gazet-ы Narodow-ои, котра, сумуючи по поводу того факту, що Гирсъ вступивъ до Берлина, заявляе, що хочь цѣлый свѣтъ бажае мира, Поляки повиннй бажати вôйны и то вôйны, котрои театромъ булибы польскй краѣ! Наведенымъ ôтзывомъ Nordd. Allg. Ztg. хоче очевидно сконстатувати, що мѣжь Поляками существуе „Insurrections-Partei", котра стараеся за всяку цѣну пошхнути Австрію до вôйны съ Россіею.

Италія. Палата пословъ приняла одноголосно выпрацюваный комисією проектъ адресы до короля, въ ôтповѣдь на его послѣдну тронову промову. Въ адресѣ сказано мѣжь иншимъ, що Италія бажае пріязныхъ мѣжнародныхъ ôтношень, опертыхъ на поспôльнôмъ пошанованю обовязкôвъ и правъ; она не забувае, що кождый цивилизованый нарôдъ мусить дбати о удержанье мира, о окôлько не оскорбляются его интересы и его достоиньство.

Франція. Voltaire доноситъ, що Франція намѣряе спôльно съ Россіею скликати межинародну конференцію для урегулёваня справы египскои. Франція невдоволена зъ поступованя Англіи, котра хоче ôтняти ѣй вплывъ политичный въ Египтѣ.

Ишпанія. Правительство ôткрыло заговôръ Карлистôвъ; увязнено до 60 особъ, головно робôтникôвъ.

Египтъ. Судъ военный египскій засудивъ Араби-пашу на кару смерти по формальнôмъ переведеню 5 минутовои розправы. Кедивъ заразъ же змѣнивъ кару смерти на дожизненне выгнанье зъ Египту. Англія була за занеханьемъ процесу.

НОВИНКИ.

— **Гр. Янъ Замойскій**, — якъ телеграфуютъ зъ Вѣдня до нынѣшнои Reform-ы — ôткликавъ на наляганье дра Смольки свою резигнацію зъ посла до рады державнои.

— **Зъ Вѣдня пишутъ намъ**: Впр. Митрополитъ Іосивъ пріѣхавъ тутъ 23 падолиста (въ четверъ) вечеромъ и заѣхавъ incognito самъ одинъ до готелю Магакергофъ. Слѣдуючого дня слухавъ службы божои въ церквѣ св. Стефана, а въ вечеръ выѣхавъ разомъ съ своимъ своякомъ дромъ Литиньскимъ (авскультантомъ зъ Корнайбурга) до Пешту на авдієнцію до Цѣсаря, где бувъ почестно и ласкаво принятый. Зъ Пешту вернувъ митрополитъ 27. т. м. (въ понедѣлокъ) вечеромъ до Вѣдня, и пріймавъ на другій день въ готелю рôжнй особы, а именно ректора спиритуального духовнои семинаріи дра Пелеша и о. Пюрка, полковника Сембратовича и др. По полудни того самого дня ôтправився митрополитъ поспѣшнымъ потягомъ въ Римъ, прощаный на двôрци полудневôмъ тутешными Русинами. Митрополитъ поѣхавъ самъ одинъ, бо о. Максимовичь, замовленый на капеляна, не явився задля слабости. Теперь стараеся о посаду митрополичого капеляна о. Комарницкій, докторандъ зъ Фринтанеи, котрый незабавомъ складае тутъ послѣдне ригорозумъ.

— **Въ Калуши въ судѣ повѣтовôмъ** ôтбулася розправа противъ селянина зъ Небылова, Василя Якимчука, обжалованого за тое, що въ своѣй хатѣ читавъ селянамъ рускй книжки и „Батькôвщину", що отже будьтобы удержуе покутну читальню. При ревизіи були ему забрали книжки и газеты, а судъ увôльнивъ его ôтъ закиненого ему переступленя.

— **Арештованя**. Яко пôдозрѣного о агитаціи соціялистичнй арештувала полиція зновъ одного челядника шевского, Климка.

— **О. Іоанъ Янкевичь**, парохъ въ Ганусôвцяхъ по поводу 50-лѣтного ювилею свого душпастырства получивъ архіерейске благословенье и дозволенье уживати крылошаньскихъ ôтзнакъ.

— **Товариство „Академическій Кружокъ"** мае честь подати до вѣдомости ВП. Родимцѣвъ, що Вечеръ съ танцями, устроюваный що року товариствомъ, ôтбудеся сего року въ четверъ дня 20 сѣчня (1 л. лютого) 1883 въ великôй сали „Народного Дому". — Во Львовѣ въ листопадѣ 1882. *Волод. Дудикевичь*, предсѣдатель „Акад. Кружка".

— **Музикально-декляматорскій вечерокъ** устроеный въ минувшу суботу, выпавъ дуже хорошо. Ôтчитъ студ. филь. Кокорудза „О посланію Т. Шевченка" бувъ дуже старанно оброблений; декламаціи выпали добре, а хоръ спѣвакôвъ мусѣвъ на загальне жаданье два нумера зъ програмы повторити. До оживленя патріотичного руху въ „Академичнôмъ Братствѣ" много причиняеся завязаный послѣдными часами (въ мысль §. 2. статутôвъ) „Кружокъ музичный", до котрого належитъ около 30 товаришѣвъ.

— **На двѣ т. зв. святоюрскй стипендіи по 100 зр.** для Русинôвъ-правникôвъ розписаный конкурсъ съ речинцемъ до 31 л. грудня.

— **О. Пелешь**, ректоръ вѣденьскои рускои семинаріи выѣздивъ при кôнци вересня до Загреба, запрошеный кардиналомъ Михайловичемъ. Кард. Михайловичь оферувавъ о. Пелешу епископію въ Крижовацу. О. Пелешь мавъ выпросити собѣ часу до намыслу, але до нынѣ еще не давъ рѣшучои ôтповѣди и зъ тои причины епископство въ Кришовацу доси еще не обсаджене.

— **Рускій комитетъ выборчій**, зложеный зъ Русинôвъ всѣхъ ôттѣней, утворився во Львовѣ за иниціятивою рускихъ пословъ соймовыхъ и за згодою „Рады рускои" для переведеня выборôвъ.

— **Зъ Кіева** пишутъ намъ, що директоръ кіевского театру заангажувавъ на три недѣлѣ украиньску трупу пôдъ дирекціею Марка Кропивницкого. Ôтъ 13 або 14 л. грудня розпôчнутся украиньскй представленя. М. Кропивницкій поставитъ на сцену кôлька штукъ доси еще не граныхъ, мѣжь иншими свою драму „Глитай або Павукъ", напечатану въ першôмъ томѣ збôрника его творôвъ драматичныхъ.

— **Зъ Станиславова** пишутъ намъ: На Саджаву, власнôсть Гизелѣ гр. Стадіонъ, получивъ 15 падолиста с. р. презенту о. Володиславъ Павукъ зъ Похôвки, членъ выдѣлу рады повѣтовои въ Богородчанахъ. Всѣ круги рускй радй зъ того, що тая важна позиція дôсталася такъ ревному Русинови, якимъ есть презентатъ.

— **Зъ пôдъ Кутъ** пишутъ намъ: Пріятну несподѣванку зробивъ намъ кутскій аматорскій кружокъ драматичный. Дня 26 л. падолиста ôтбулося въ сали касина представленье театральне. По короткôй комедійцѣ польскôй „Na wędkę" ôтограно нашу звѣстну оперету „Наталку Полтавку". Гостей зôбралось значне число: интелигенція мѣсцева, доокрестнй священики и селяне; — дохôдъ на бѣдныхъ школярѣвъ бувъ немалый. Само представленье „Наталки-Полтавки" выпало пôдъ кождымъ взглядомъ дуже добре. Головну ролю Наталки ôтограла п-нѣ К. (Полька) съ житьемъ и правдою, а хорошимъ и милымъ своимъ спѣвомъ вызвала велике вдоволенье у публики. П-нѣ М. Ч. (Полька) рôвно удачно ôтограла ролю Терпилихи. Панове К. (Русинъ) въ ролѣ возьного, п. В. (Полякъ) въ ролѣ Петра, п. Ск. (Русинъ) въ ролѣ Миколы и п. Ст. (Русинъ) въ ролѣ Макогоненка, — ôтдали свои ролѣ дуже удачно; Макогоненко убавивъ публику доволѣ. Всѣ аматоры вывчили свои ролѣ знаменито, и особенно съ натискомъ пôдносимъ признанье, що обѣ п-нѣ К. и Ч., хочь Польки зъ роду, дуже плавно и чисто высловлялися по руски. Кружокъ драмитичный думае и на будуще давати представленя въ рускôмъ и польскôмъ языцѣ. — Замѣтимо, що противъ рускимъ представленямъ выступили були гдеякй шовинистичнй одиницѣ, але они були за малосильнй, щобы заколотити гармонію кутскои интелигенціи, о котрôй то гармоніи свѣдчатъ аматорскй представленя драматичнй.

— **Мисія тверезости** ôтбулася дня 14 (26) падолиста въ Козёвой, скôльского деканату. На мисію прибули съ походами оо. Устіяновичь зъ Головецка, Галиковскій зъ Либохоры, Куликъ зъ Коростова. Для народа дуже численно зôбраного зъ доокрестныхъ сторôнъ ôтслуживъ литургію о. Алекс. Мироновичь зъ Оравы въ сослуженю оо. Устіяновича, Лучаковского, Галиковского и Кулика. Проповѣдали оо. Тома Березовскій, Вас. Давидякъ и Мартинкôвъ. До братства тверезости вписалося множество людей.

— **Нова церковь** здвигнена с. р. коштомъ малолюдной громады а ревнымъ заходомъ о. Т. Поляньского въ Дорогошевѣ малôмъ, куликôвского деканата.

— **Товариство дневникарѣвъ безъ рôжницѣ народности** для взаимнои матеріяльнои помочи завязуеся во Львовѣ. Товариство мае задачу утворити фондъ, зъ котрого членамъ выдавалисьбы запомоги на случай хоробы, на случай недостачѣ занятя, пенсіи емиритальнй для дневникарôвъ, ихъ вдôвъ и сирôтъ.

Именованя учителѣвъ, Кр. рада шк. именовала дѣйстн. учит. школъ етатовыхъ: Леона Мусикевича въ Нагачевѣ, Ив. Миланича въ Выкотахъ, Григ. Тшеснёвского въ Аксманичахъ, Мих. Рейнаровича въ Марковцяхъ, Ив. Бачиньского въ Сѣдлискахъ. Дѣйстн. учит. школъ филіяльныхъ: Ант. Марковского въ Камѣнцѣ малôй, Вас. Сторожиньского въ Чорторыѣ и Францѣшку Винтеръ въ Рожневѣ.

— **Письменнй испыты клявзуровй** для кандидатôвъ на учителѣвъ гимназіяльныхъ розпôчнутся 28 л. грудня с. р.; опôсля ôтбуватися будутъ испыты устнй.

— **На смерть засуджено** во Львовѣ Владислава Домбровского, родомъ зъ Конгресôвки, бувшого служачого въ касинѣ жовкôвскôмъ за скрытоубійство жида, жидôвки и жидôвскои служницѣ. — Тулясевича, мнимого скрытоубійника жидôвки Альтенберговои во Львовѣ, увôльнивъ судъ на пôдставѣ вердикту судіѣвъ присяжныхъ.

— **Для рускои Бурсы въ Тернополи** П. Т. „Обще рôльничо-кредитове Заведенье для Галичины и Буковины" прислало сими днями книжочку щадничои касы на 40 зр., — за що на сѣмъ мѣсци П. Т. Заведеню прилюдно складаеся подяка. — За Выдѣлъ Бурсы *Дръ В. Лучаковскій.*

— **О. Ковальскій зъ Спасова** належитъ до найщирѣйшихъ добродѣѣвъ бѣдной молодежи рускои гимназіи. Зновъ ôнъ приславъ для неи дарунокъ на зиму въ квотѣ 12 зр. ôтъ себе, Спасôвцѣвъ и Пирятынцѣвъ. Спаси-Бôгъ Вамъ Всч. Добродѣю! — *В. Ильницкій.*

— **На церковь въ Островѣ пôдъ Перемышлемъ** жертвували: 1) о дръ Іос. Мѣльницкій, вицеректоръ львôвскои семинаріи 10 зр. 2) о. Ант. Матюкъ, парохъ зъ Ляшокъ 5 зр. 3) п. Еман. Сигеричь, хемикъ въ Чернôвцяхъ 2 зр. 4) о. Кнѣгиницкій зъ Бервѣнкова 2 зр. 5) о. Ант. Чапельскій зъ Добровлянъ 1 зр. и 6) о. Корн. Гумецкій 1 зр. — Въ надѣѣ, що Преч. Духовеньство обохъ епархій докине свою лепту на такъ важну цѣль, якъ здвигненье церкви зъ упадку, тымъ скорше, що вже чимъ разъ бôльше домагаеся поратунку, якъ той чоловѣкъ, котрый зложеный болѣзнею на постели вытягае руки, щобы ему подати лѣкарство, не перестаю и я по третій вже разъ просити Васъ Всч. отцѣ и Вп. панове, о жертвы на бѣдну мою церковь. Дай Господи, щобы слова Спасителя „Просѣтъ и дасться Вамъ" и въ сѣмъ случаю вповнѣ оправдались. — Острôвъ, посл. почта Перемышль. *Илія Олексинъ*, душпастырь.

— **Товариство господарско-промыслове въ Станиславовѣ**. Зарядъ ôтбувъ 7 падолиста 5-те засѣданье. Занотовано дальшй зголосившіся агентуры въ: Золот. Потоцѣ, Болшôвцяхъ, Козловѣ, Попельникахъ, Микуличинѣ, Воли миговôй, Копычинцяхъ, Мѣльници, Галичи, Кôцманю, Любачевѣ, Тлустôмъ, Коломыѣ, Ягольници, Хировѣ, Радеховѣ, Мужиловичахъ, Борыни, Городенцѣ, Заваловѣ, Коссовѣ, Илавчу — и выслано инструкціи. — Принято до вѣдомости: письмо торгов. комнаты въ Чернôвцяхъ съ желанями товариству и съ заявленьемъ, що всѣ свои публикаціи буде присылати зарядови, и письмо о. Т. Петровского зъ Москалѣвки съ вѣстею, що статутъ „господарско-промыслового кружка" въ Москалѣвцѣ высланый вже ц. к. намѣстництву до затвердженя. — О. А. Несторовичь донѣсъ, що въ Самборѣ есть намѣренье завязати друге окреме госп.-пром. товариство; зарядъ ôтписавъ о. Нест—чеви, що лучше не дѣлити силъ, а въ Самборѣ оснувати филію станислав. товариства съ самостôйнымъ дѣланьемъ. — Агентура въ Печенѣжини пôдноситъ потребу ôткрыти тамъ торговлю мѣшаныхъ товарôвъ. Зарядъ рѣшивъ напечатати метеликъ (брошурочку) о еспарзетѣ и розôслати членамъ, особливо въ стороны пôдгôрскй, и взяти въ комисъ ôтъ о. Наумовича насѣнье еспарзеты, зъ котрого якась часть роздѣлится безплатно мѣжь членôвъ. — Впр. о. Левъ Полёвый зъ Городенки приславъ на цѣли товариства 10 зр., а о. Ст. Качала 5 зр.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Цѣсарь затвердивъ проектъ, щобы въ Краковѣ ôтъ р. шк. 1883/84 заложити трету гимназію. — Намѣстникъ гр. Альфредъ Потоцкій повернувъ въ пятницю минувшого тыждня до Львова. — Въ Дорѣ згорѣли приходскй економичнй будынки съ збôжемъ; шкода 1200 зр.; огонь бувъ, здаесь, пôдложеный.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту получивъ о. Стеф. Стисловскій на Ляцке велике, дек. золочѣвского.

Завôзванй до каноничнои институціи оо. 1) Діонизій Бачиньскій на Городище, 2) Василій Небыловецъ на Перегиньско, 3) Стефанъ Хоминьскій на Миколаѣвъ.

Президія ц. к. намѣстництва згодилася на каноничну институцію оо. 1) Тадея Концевича зъ Перепельникъ на Тростянець; 2) Якова Гутковского зъ Манаева на пар. Ожидôвъ; 3) Михаила Гелитовича на пар. Любѣнь; 4) Изидора Давидовича на пар. Радехôвъ.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Теофиль Гутковскій, завѣдательство въ Ярославичахъ, 1) Іосифъ Цегельскій зъ Плетеничь, получивъ завѣдательство въ Милошовичахъ.

Введеный въ душпастырску посаду о. Александеръ Левицкій яко завѣдатель Ôльхôвця.

До дух. семинаріи принятый Ярославъ Маньковскій на I рôкъ.

(Надôслане.)

Статіи въ тôй рубрицѣ не походятъ ôтъ редакціи.

„АЦІЕНДА"

австрійско-француске товариство убезпечень на случай елементарныхъ шкодъ и нещасть въ Вѣдни. Бюро: I., Wipplingerstrasse 43.

Вѣдень 18 падолиста 1882.

До нашихъ П. Т. Агентôвъ!

Маемъ честь подати Вамъ до вѣдомости, що бувшій властитель часописи **„Assecuranz-Blätter", Генрихъ Юліюсъ Батовецъ**, обжалованый на наше жаданье и увязненый задля слѣдства, зôставъ по переведенôй противъ нему вчера въ пятницю дня 17 падолиста с. р. въ вѣденьскôмъ судѣ краевôмъ остаточнôй розправѣ **узнаный виннымъ злочиньства вымушеня и при примѣненю высшого степеня кары засудженый на 15 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ, заостренои однодневнымъ постомъ въ кождôмъ мѣсяци.** Дальше подаемъ до Вашои вѣдомости, що при слѣдствѣ и остаточнôй розправѣ, веденôй противъ нему сконстатовано, а именно частею самымъ признаньемъ обжалованого, частею доказами доводовыми, що Генрихъ Батовецъ бувъ не лишь авторомъ памфлетнои брошуры, выданои пôдъ власнымъ именемъ противъ товариствъ „Аціенды" австрійско француского товариства забезпечень на случай елементарныхъ шкôдъ и нещастя и „Аціенды" австрійско француской товариства забезпечень на житье и ренты, але що такожь ôнъ бувъ авторомъ выданыхъ въ своѣмъ часѣ брошуръ пôдъ псевдонимомъ C. M. Müller и J. Weiss противъ Аціенды Ассикуратриче, дальше противъ Риуніоне Адріятика и противъ угорско-французского товариства забезпечень.

Зъ того факту зволите Вы зрозумѣти, въ якій способъ и въ якôй то цѣли гдеякй обскурантнй журналы и брошуры фабрикуютъ мнимоправдиву критику, якими нечестивыми мотивами они поводуются и якъ представляеся така спекуляція, коли судове слѣдство поставитъ его въ правдивôмъ свѣтлѣ.

Наведеный повысше засудъ, надѣятися, не позôстане безъ ôтстрашуючого вплыву на подôбного рода спекуляціи, на всякій же способъ панове Агенты маютъ теперь повну силу и можнôсть таке нечестне и нечисте дѣланье, где небудь и коли небудь оно проявилобыся, належно оцѣнити.

Съ поважаньемъ

„АЦІЕНДА"

австрійско-француске товариство для забезпеченя на случай елементарныхъ шкодъ и нещасть.

Biel. *Д. Сѣнкевичь.*

Брокгавза малый конверзаційный Лексиконъ, 3-те выданье, въ 2 томахъ, есть найôтповѣднѣйшою книгою для хвилевого ужитку, особливо для тыхъ, котрымъ за дорого набути великій лексиконъ. Сей малый лексиконъ обнимае 64.754 статей и кôлькасотъ малюнкôвъ и мапъ на 80 поодинокихъ и подвôйныхъ таблицяхъ. На кожде пытанье дана ôтповѣдь; статіи короткй, звязлй и поправнй, — що есть особенными ôтзнаками сего невычерпаемого жерела людского знаня. Дешева цѣна, — 15 марокъ за двотомове, дуже хорошо оправлене дѣло, — поставлена такъ низько лишь въ надѣѣ на найширше розпростороненье, дае можнôсть такожь менше заможнымъ набути той лексиконъ, котрый дуже надаеся на дарунокъ для кождого на Рôздвянй свята.

Геллера граючй предметы

(J. H. Heller, Bern, Schweiz)

обвѣщаются що року о тôй порѣ, щобы небавомъ въ Рôздвянй свята тй найдорогоцѣннѣйшй рѣчи могли на тысячахъ столôвъ заблыснути. Зъ пересвѣдченя ôтзываемося до всякого: Що може мужь жѣнцѣ, нареченый нареченôй, пріятель пріятелеви красшого и пріятнѣйшого подарувати? Така рѣчь пригадуе щасливо прожитй годины, то смѣесь и жартуе своими веселыми то пôдноситъ серце и душу своими поважными тонами, проганяе сумъ и мелянхолію, есть найлучшою товаришкою, найвѣрнѣйшимъ другомъ самотного; а щожь доперва для терпячого, недужого, прикованого до хаты! — однымъ словомъ, **Геллера граючій предметъ** не мае и не повиненъ бракувати въ жаднôмъ сальонѣ, при жаднôмъ ложу хорого, въ загалѣ въ жаднôмъ домѣ.

Для **панôвъ гостинникôвъ, цукерникôвъ**, якъ и для властителѣвъ интересôвъ всякого рода, нема бôльше поединчои и певнѣйшои притягаючои силы, якъ такій предметъ, щобы гостей и купцѣвъ тревало къ собѣ привязати. Якъ намъ зъ многихъ сторôнъ стверджуютъ, доходы такихъ закладôвъ **подвôйно збôльшилися**; длятого тымъ **панамъ гостинникамъ и властителямъ интересôвъ**, котрй такого граючого предмету не посѣдаютъ, поручаеся якъ найусильнѣйше, **щобы безпроволочно придбали собѣ тую такъ певно притягаючу силу**, тымъ бôльше, що на желанье будутъ данй улекшеня сплаты. **Отцямъ духовнымъ**, котрй зô взгляду на свôй санъ або задля ôтдаленя, не можутъ бувати на концертахъ и т. д., подае така штучна рѣчь найкрасшу тревалу пріятнôсть. Замѣчаемъ еще, що выбôръ поодинокихъ кавалкôвъ добре придуманый; найновѣйшй и найлюбленѣйшй старшй оперы, опереты, танцѣ и пѣснѣ въ **Геллера предметахъ** якъ найкрасше сполученй. Геллеръ мае честь бути доставцемъ многихъ дворôвъ и высочествъ, надто увѣнченый нагородою на выставахъ; найновѣйшимъ часомъ въ Мельбурнѣ ôнъ специяльно одинокій одержавъ першу нагороду — дипльомъ съ срѣбнымъ медалемъ. Устроеный на сю зиму роздѣлъ премій зъ 100 граючихъ предметôвъ въ вартости 20.000 франкôвъ повиненъ еще особенно заохотити, бо кождый купець, навѣть малои граючои коробки, може черезъ тое прійти въ посѣданье великого предмету; на кождыхъ 25 франкôвъ одержуеся квитъ на премію. Обемистй илюстрованй цѣнники съ пляномъ розсылаются на жаданье franco.

Поручаемъ **кождому**, навѣть при купнѣ малои граючои коробки, звертатись все прямо до фабрики, бо въ многихъ мѣсцяхъ захвалюются граючй предметы яко Геллеровй, а они походятъ **не ôтъ него**. На всѣхъ правдивыхъ граючихъ предметахъ и коробкахъ надруковане имя, — на се треба уважати. **Фирма нѣгде не удержуе складôвъ.** (2—2)

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛЕЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничну глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнй оригинальнй свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 феникôвъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (5—?)

Певнымъ и швидкимъ

(5—10) есть дѣланье

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)

(Gichtgeist)

Генриха Бльоха

зъ *Егеръ (Чехи)*

Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ".

Поправка. Въ 90-тôмъ ч-лѣ „Дѣла" зайшли въ фейлетонѣ „Иванъ Гонта" такй похибки друкарскй: замѣсть *Масниецкій*, мае бути: **Магнушевскій**, а замѣсть *политичнй* уваги (18-тый стихъ зъ горы въ 4-ôй шпальтѣ) мае бути: **полимичнй** уваги.

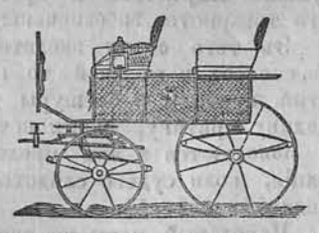

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ єсьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаємъ тутъ такожъ всякѝ замовленя.

Шусталя и Спôлки
надвôрна фабрика повозôвъ.

(9—10)

Цѣнникъ.

2 ТОРГОВЛЯ (2—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА
во Львовѣ

залагоджує ласкавѝ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляє желѣзницею франко до послѣднои стаціи.

Чоколяда.

Вѣденьска ванилева	1 60
Іордана (зъ Боденбахъ)	1·80
Сухарда (Швайцарска)	2 80
Какавъ въ порошку (безъ олѣю) въ пушкахъ по ½ кильо	—·35
Какавъ въ зернахъ	1·60

Цукорки.

Rocks & Drops	1·44
Мятовѝ	1·44
Гофа солодовѝ пак.	—·10
„ „ въ мѣшочкахъ 15 и 30 кр.	
„ екстракту солодов. слоикъ	1.—
„ пиво солодове	—·60

Овочѣ смаженѝ и кандизованѝ.

Циката италійска смаж., мягка	2.—
Шкôрки помаранчевѝ	1 60

Виноградъ зъ Феславъ въ порѣ
щоденно свѣжѝ.

Мароны тирольскѝ, великѝ	—·40

Овочѣ полудневѝ.

Розинки Маляга десеровѝ	1 80
„ султаньскѝ безъ кôстокъ	—·80
„ великѝ съ кôстк. (Eleme)	—·72
„ чорнѝ зантійскѝ	—·56
Фиги султаньскѝ найлучшѝ	1 12
„ въ вѣнкахъ	—·48
Дактилѣ александрійскѝ) до	1·20
„ мароканьскѝ)поры	—·—
Мигдалы въ лупахъ à la prences	2.50
„ солодкѝ (Bacri)	1·28
„ гôркѝ	1·60
Орѣхи сицилійскѝ округлѝ	—·64
„ товченѝ (зернята)	1·37
„ американьскѝ	—·64
Сливки угорскѝ	—·48
„ оббиранѝ прунельки	1·—

ПОВИЛА
угорскѝ знаменитѝ . . . . —·40

Помаранчѣ и Цитрины.

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2 75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѝ и съ рôжными додатками, якъ хинною, рыбячимъ олѣємъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскѝ вина лѣчничѝ
признанѝ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесяденцкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского ôтзначенѝ, проф хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженѝ и знаменитыми узнанѝ:

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Тожъ само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшѝ признанѝ:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѝ власнѝ и **ЦУКОРКИ МХОВѝ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѝ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивѝ зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѝ
власного выробу, неуступаючѝ жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр, съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр, пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. I. M. Фарины о половину меншій фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ францускѝ
власного выробу
ПУДЕРЪ францускій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣєкъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновѝ выробы Зарга,
рôжнѝ мыла, кремы глицериновѝ и часта глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, приряддôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѝ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожъ въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки. (3—?)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючѝ выранѝ:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнѝ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѝ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (8—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(2—9) **ôткрыло**

за призволеньемъ Высокои Власти державнои

въ собственнôмъ домѣ ул. Ôрмянска Нръ 2
(напротивъ „Народного Дому“)

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляє пожички на заставы,

а именно:

цѣннѝ еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнѝ и ремѣсничѝ и всякѝ предметы маючѝ вартôсть.

ОБЩЕ РÔЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ
для Галичины и Буковины,
Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купує и продає Листы Довговѝ точно пôсля дневного курсу, **ескон-тує** купоны тыхже льосôвъ, якъ и купоны ефектôвъ державныхъ навѣть передъ речинцемъ, ескон тує векслѣ и удѣляє пожички и задатки на гипотеку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРІЙМАЄ

ГРОШЕВѝ ВКЛАДКИ:

а) на **книжки щадничѝ** по 6%,
б) на **текучій рахунокъ** (conto currente)
за 30-дневнымъ выповѣдженьемъ 6%,
за 14 „ „ 5%,
за 3 „ „ 4%. (11—?)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

ПЕРЕСТОРОГА.

Щобы запобѣгчи надужитямъ, о якихъ дôйшло неразъ до нашои вѣдомости, що спродаются дуже лихѝ выробы металевѝ яко найлѣпшѝ срѣбра хиньскѝ будьтобы походячѝ зъ нашои фабрики, уважаємо своимъ обовязкомъ перестерегчи П. Т. Вповажну Публичнôсть о тôй нерегельнôй а досыть курсуючôй продажи, звертаючи заразомъ ласкаву увагу на нашъ фабричный складъ для Галичины пôдъ фирмою

Г. А. ХРИСТІЯНЪ
во Львовѣ улиця Гетманьска ч. 2,

котрый всякѝ товары зъ хиньского срѣбра єдино нашого выробу, за порукою довголѣтнои тревалости продає.

Ц. к. уприв.
Фабрика металевыхъ товарôвъ
въ Берндорфъ. (2—2)

Змѣна льокалю.

Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробôвъ

М. В. ТАУБЕРЪ
во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 6

принимає рѣзьбу печатокъ и вензелѣвъ на рôжнôмъ металю, такожъ направы и замовленя сѣ[illegible]бныхъ и золотыхъ вы[illegible]
по умѣреныхъ цѣн[illegible]

Замовленя зъ провинціи выконує точно. Кореспонденція руска. (1—8)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: Володимиръ Барвѣньскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 92. Львôвъ, Субота 27 листопада (9 грудня) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ	8 зр.	на цѣлый рôкъ	8 рубл.
на пôвъ року	4 зр.	на пôвъ року	4 рубл.
на чверть року	2 зр.	на чверть року	2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	12 зр.	на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 зр.	на пôвъ року	6 рубл.
на чверть року	3 зр.	на четверть року	3 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	зр. 2·50	на пôвъ року	2 р. 50к.
на чверть року	зр. 1·25		

Для Россіи

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	10 зр.
на пôвъ року	5 зр.
на чверть року	2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ	14 зр. на цѣлый рôкъ 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *п*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Просимо о вырôвнанье рахункôвъ за сей рôкъ и о вчасне надсыланье предплаты, щобы выдавництво можна управильнити.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Реформа грунтового податку

укôнчена!

Центральна комисія для регуляціи грунтового податку покôнчила вже свои працѣ надъ сею реформою. Справа такъ званои реформы грунтового податку, розпочата 1869 року, стôлько лѣтъ обговорювана, съ падѣями и обавами выжидана, закôнчилась теперь такъ тихенько, що не тôлько загалъ нашои краєвои людности о нѣй мало що знає, але навѣть сама урядова „Gazeta lwowska“ мовчитъ и не почуваєся до обовязку, пôднести похвальный имнъ на честь мин. Дунаєвского, котрый довѣвъ ту реформу до кôнця, але хочьбы поучити своихъ читателѣвъ о послѣднôмъ дѣйстнôмъ результатѣ сеи реформы. А предсѣ кождый, хочьбы не бувъ властителемъ грунту, цѣкавый дôзнатись гдещо певнѣйшого о наслѣдствахъ сеи многолѣтнои реформы, що коштувала бôльше якъ 21 миліонôвъ. Кождый цѣкавый знати, скôлько приспорится сею реформою добра нашôй державѣ, о скôлько бôльше справедливымъ стане розкладъ грунтового податку и скôлько сего податку прійдеся платити такъ цѣлому нашому краєви якъ и поодинокимъ податникамъ?

Головна цѣль реформы грунтового податку була надовсе та, щобы передовсѣмъ ввести рôвномѣрность въ розкладѣ грунтового податку, пôдтягнути оподаткованю не оподатковану доси але управляну отже и плододайну землю, вырôвнати несправедливости такъ въ поодинокихъ краяхъ якъ и въ повѣтахъ и — остаточно приспорити державѣ бôльшій дохôдъ зъ грунтового податку. Чи осягненѝ тѝ цѣли сеи реформы? Побачимо.

Фактомъ неоспоримымъ єсть передовсѣмъ то, що грунтовый податокъ буде значно пôдвысшеный. Се вже знаютъ самѝ податники, хочь не маютъ єще перегляду на цѣлôсть переведенои реформы. Зъ всѣхъ сторôнъ краю доходятъ до насъ плачливѝ голосы. Ось подамо лише одинъ примѣръ. Зъ пôдъ Калуша пишутъ намъ: „Новый податокъ грунтовый приходится платити въ двоє а часомъ и въ пятеро бôльше ôтъ дотеперѣшного: за кавальчикъ грунту, ôтъ котрого доси платилося 94 кр., приходится платити 2 зр.; за кусничокъ городця, ôтъ котрого доси платилося $3\frac{1}{2}$ кр., приходится теперь платити 34 кр.; за поле, ôтъ котрого доси платилося 9 зр., теперь треба платити 27 зр.; за грунтъ, ôтъ котрого доси платилося 100 зр., приходитъ теперь платити 501 зр. а. в.“ Такѝ жь и тымъ подôбнѝ голосы доходятъ насъ майже зъ всѣхъ всхôдныхъ повѣтôвъ Галичины.

Якжежь на дѣлѣ представляєся повный образъ реформы грунтового податку въ нашôмъ краю?

Центральна комисія установила остаточно *чистый дохôдъ зъ землѣ* въ всѣхъ 17 краяхъ коронныхъ Австріи *на 164,955.000 зр.* При дотеперѣшнôмъ податку грунтовôмъ бувъ обчисленый чистый дохôдъ зъ землѣ въ Австріи на 140,531.488 зр. На пôдставѣ нового катастру чистый дохôдъ зъ землѣ въ Австріи були обчислили повѣтовѝ комисіи шацунковѝ на 165,225.000 зр., а центральна комисія первѣстно на 169,643.671 зр. Чистый дохôдъ зъ землѣ въ всѣхъ австрійскихъ краяхъ, установленый теперь центральною комисією остаточно на 164,955.000 зр. єсть отже о 270.000 зр. меншій ôтъ доходу обчисленого повѣтовыми комисіями шацунковыми, а о 4,688.671 зр. меншій ôтъ доходу, центральною комисією первѣстно (передъ реклямаціями) обчисленого, а *о 24,423.512 зр. бôльшій ôтъ доходу, якій служивъ за пôдставу вымѣру дотеперѣшного податку.* Щобы однакожь справедливо оцѣнити поданѝ цифры, треба мати на увазѣ, що до теперь числилося въ Австріи оподаткованои (продуктивнои) землѣ 46,247.641 моргôвъ, а при новôмъ катастрѣ пôдтягнено пôдъ грунтовый податокъ 49,338.047 моргôвъ, отже о 3,090.406 моргôвъ с. є. о $6{\cdot}7\%$ бôльше. Пôсля старого катастру обчислено чистый дохôдъ зъ одного морга пересѣчно на 3·04 зр. а пôсля нового обчислено дохôдъ зъ одного морга пересѣчно на 3.34 зр., отже пересѣчно о 30 кр. бôльше. Щобы осягнути установлену суму грунтового податку 37,500.000 зр., припадає платити ôтъ выказаного чистого грунтового доходу $22{\cdot}7\%$ податку, тымъ часомъ коли пôсля уставы повинно платитися тôлько $22{\cdot}1\%$. Нова реформа грунтового податку не приспорює отже державѣ навѣть того доходу, якій дававъ дотеперѣшный, старый податокъ грунтовый. Зъ ôтки жь береся пôдвысшенье нового податку, коли ôнъ въ цѣлости не дає навѣть такои сумы, якъ дававъ старый податокъ и коли въ цѣлôй Австріи пôдтягнено ажь 3,090.406 моргôвъ доси неоподаткованои землѣ пôдъ податокъ, а въ самôй Галичинѣ пôдтягнено пôдъ податокъ 1,330.288 моргôвъ доси неоподаткованои землѣ? Таке пытанье поставитъ не одинъ, глубше застановившись надъ сею реформою. Отже передовсѣмъ треба знати, що при новôмъ помѣрѣ убуло зъ пôдъ оподаткованя грунт. податкомъ въ Побережу (Küstenland), въ Чехахъ и Моравіи 18.641 моргôвъ землѣ доси грунтовымъ податкомъ обложенои. Дальше обчислено въ Краинѣ, Чехахъ и Силезіи дохôдъ зъ землѣ разомъ о 2,363.234 зр. низше, якъ бувъ обчисленый давный дохôдъ пôсля старого катастру, а на пôдставѣ нового катастру обчислено въ Истріи, Дальмаціи, Краинѣ, Каринтіи, Чехахъ и Силезіи грунтовый податокъ о 2,994.500 зр. менше ôтъ дотеперѣшного (въ одныхъ Чехахъ о 2,426.250 менше), черезъ що податковый тягаръ другихъ краѣвъ мусѣвъ збôльшитися.

Въ Галичинѣ обчислено чистый дохôдъ зъ землѣ остаточно на 24,487.247, отже о 2,187.000 *высше*, якъ були обчислили повѣтовѝ комисіи шацунковѝ, о 673.503 низше, якъ була обчислила первѣстно центральна комисія, а о 7,192.000 высше, якъ доси (пôсля старого катастру) бувъ обчисленый чистый дохôдъ зъ землѣ въ Галичинѣ. Пріймаючи загальну суму грунтового податку на 37,500.000 зр. рôчно, припадає пôсля сего на Галичину платити грунтового податку 5,565.000 зр. Дотеперѣшный грунтовый податокъ въ Галичинѣ выносивъ безъ державныхъ додаткôвъ 3,690.676 зр., а съ додатками (державными) 4,614.311; *отже новый податокъ буде о 1,874.324 зр. або о 50% бôльшій ôтъ старого грунтового податку безъ додаткôвъ, а о 950.689 зр. або 20% бôльшій ôтъ старого податку грунтового съ додатками.*

Коли до сего увзгляднится єще додатки, то тягаръ нового т. зв. „зрегулёваного“ податку єще дуже значно взростає.

Такъ представляєся справа, єсли брати Галичину въ цѣлости и єслибы можна припустити, що въ цѣлôй Галичинѣ зовсѣмъ рôвномѣрно обчислено дохôдъ зъ землѣ и ôтповѣдно до того розложено податокъ. Однакожь такъ не єсть. Єще минувшого року, въ статіи *„Подвôйна крейдка“* було ясно доказано, яка груба рôжниця заходитъ въ тôмъ взглядѣ межи захôдною а всхôдною Галичиною, розумѣєся на некористь сеи послѣднои, а неменше ясно було тамъ показано, яка рôжниця зайшла при шацованю лѣсôвъ а пôль, сѣножатей и т. д. Неменше вѣдомо такожь и то, що пересѣчно значно высше шацовано дохôдъ зъ селяньскихъ грунтôвъ, якъ зъ грунтôвъ великихъ посѣлостей, а се просто вже хочьбы зъ тои однои причины, що селяне не мали своихъ свѣдомыхъ заступникôвъ въ шацунковыхъ комисіяхъ. Щобы дати повный образъ сеи рôжнородности и нерôвности въ розкладѣ грунтового податку, требабы переходити громаду за громадою, до чого нынѣ нема єще нѣякихъ зôбраныхъ матеріялôвъ. Обвѣщенѝ выказы о розкладѣ податку не даютъ въ тôмъ взглядѣ повного образу, бо они не подаютъ розкладу податку на малу а велику посѣлôсть, а противно берутъ обѣ посѣлости разомъ, черезъ що очевидно рôжниця въ нерôвностяхъ внѣ того самого повѣту затираєся. Але вже и на пôдставѣ тыхъ выказôвъ можемо сконстатувати, що въ всхôднôй Галичинѣ, заселенôй рускимъ народомъ, незрôвнано бôльше пôдвысшено грунтовый податокъ, якъ въ захôднôй. Такъ пôдвысшено грунтовый податокъ въ двохъ повѣтахъ всхôднои Галичины: въ чортковскôмъ и залѣщицкôмъ бôльше якъ о $3\frac{1}{2}$ разôвъ, въ Гусятыньскôмъ 3 разы, въ скалатскôмъ майже 3 разы, въ дальшихъ 15 повѣтахъ всхôднои Галичины, а именно: Коссôвъ, Коломыя, Городенка, Снятынъ, Сокаль, Стрый, Калушь, Борщѣвъ, Товмачь, Тернопôль, Збаражь, Теребовля, Бучачь, Перемышль и Жидачôвъ, — бôльше якъ два разы, въ станиславôвскôмъ и надвôрняньскôмъ два разы, въ 4 повѣтахъ: львôвскôмъ, каменецкôмъ, богородчаньскôмъ и долиньскôмъ — майже два разы; въ прочихъ 22 повѣтахъ всхôднои Галичины пôдвысшено податокъ о $1\frac{1}{2}$ — $1\frac{3}{4}$ разôвъ, а тôлько въ двохъ повѣтахъ: добромильскôмъ и дрогобыцкôмъ знижено податокъ. Найбôльше пôдвыс-

---

УМАНЬСКІЙ СОТНИКЪ

ИВАНЪ ГОНТА.

(*Праця проф. В. Антоновича.*)

(*Дальше.*)

По дорозѣ розголошувавъ Желѣзнякъ, будьто ôнъ предпринявъ похôдъ на основѣ указу царицѣ, що ôнъ прійшовъ зновити козацтво, а съ нимъ и старинный уманьскій полкъ, що ôнъ намѣряє выгнати всѣхъ панôвъ зъ Украины, Подôля и Волыня и т. и. По занятю гайдамаками Соколôвки пôдступила до того мѣсточка и уманьска милиція та остановилася недалеко него на нôчлѣгъ. Доперва тутъ, пôсля всякои имовѣрности, завязались переговоры межи Желѣзнякомъ и Гонтою. Полковникъ Магнушевскій, объѣзджаючи въ ночи розставленѝ нимъ докола табора пикеты, побачивъ, що ихъ не було, и довѣдався, що Гонта казавъ имъ уступитись. Магнушевскій прилетѣвъ съ страхомъ до шатра свого товариша Обуха, розповѣвъ єму сю подѣю и радивъ, щобы сей-часъ застрѣлити спячого Гонту... Але Обухъ спротивився сему, знать боявся отвѣчальности передъ Потоцкимъ. Тымчасомъ сотники Гонта и Уласенко вôйшли въ зношеня съ Желѣзнякомъ. Мы не находимо въ мемуарахъ того, щобъ тамъ були вказанѝ причины, котрыми руководився Гонта, рѣшивши прилучитись до руху Желѣзняка. Розумѣєся само собою, що слухи о мнимôй грамотѣ царицѣ були за надто наивнѝ, щобы могли зробити на Гонтѣ якесь враженье, якъ зовсѣмъ справедливо говоритъ Липпоманъ. Та трудно такожь думати, щобы инструкціи, данѝ Гонтѣ Потоцкимъ, могли єго спонукати до участи въ гайдамаччинѣ. Потоцкій мôгъ єму поручити, щобы ôнъ ухилявся ôтъ участи въ конфедераціи, може бути, що навѣть приказувавъ дѣлати противъ конфедератамъ або злучитись съ россійскими войсками, але ôнъ не мôгъ предвидѣти рухôвъ Желѣзняка и тымъ менше не мôгъ бажати розбуреня центрального мѣста своихъ дôбръ и выгубленя проживаючои въ нихъ шляхты. Ясна рѣчь, що иншѝ причины руководили Гонтою. Скорше всего можна допустити, що въ переговорахъ съ Желѣзнякомъ пересвѣдчився Гонта, що Желѣзнякъ пôднявъ повстанье въ имя осущеня завѣтныхъ народныхъ идеалôвъ: приверненя козацтва, выгнаня панôвъ и знищеня уніи. Ось тому-то уважавъ Гонта своимъ обовязкомъ прилучитись до загального народного дѣла.

На другій день рано по нôчлѣгу пôдъ Соколôвкою выйшли гайдамаки зъ мѣсточка, звертаючись на Умань. Супротивъ нихъ ишли уманьскѝ козаки... Але середъ дороги остановились козаки на приказъ сотникôвъ, котрѝ звернулись до полковникôвъ-шляхтичѣвъ ось съ такими словами: „Можете, паны, ôтъѣхати собѣ геть, — намъ бôльше вже васъ не треба.. Радимо вамъ: утѣкайте, коли хочете остатися въ живыхъ... Инакше згибнете коли не ôтъ руки гайдамакôвъ, то ôтъ нашои!“ Ôттакъ заявили сотники, що єсли кто хоче зъ козакôвъ, то може ôтойти собѣ разомъ съ полковниками. Обухъ и Магнушевскій сей-часъ ôтъѣхали скоро на сторону и справились до россійскои границѣ, куды доѣхали не безъ великои опасности. А всѣ козаки пôдъ проводомъ Гонты получились съ товариствомъ Желѣзняка и въ купѣ потягли на Умань.

Тымчасомъ въ мѣстѣ черезъ чотыри днѣ не було нѣякихъ вѣстей анѣ про рухи гайдамакôвъ, анѣ про те, що робила уманьска милиція. Ажь доперва 18-го червня около 11-ои годины передъ полуднемъ побачили зъ вежѣ економичного двора наближаючійся полкъ уманьскихъ козакôвъ, за котрымъ ишла ватага Желѣзняка. Обѣ зъоруженѝ стороны станули передъ мѣстомъ. Гонта и Желѣзнякъ звитались одинъ съ другимъ сердечно, по чѣмъ оба войска получились разомъ и кинулись на таборъ, що бувъ розложеный поза мѣскими укрѣпленями. Ось теперь почали они побивати шляхтичѣвъ... Губернаторъ Младановичъ стративъ зовсѣмъ голову; въ мѣстѣ залягла анархія и безпорядокъ. Деякѝ мѣры до обороны мѣста предпринято лише завдяки енергичности капитана гарнизону Ленарта и географа Шафраньского, котрый служивъ колись въ арміи Фридриха II. Оба они зъоружили, чимъ було, дворянъ, слугъ, жидôвъ и ученикôвъ василіяньскои школы, умѣстили ихъ за палисадами и казали стрѣляти зъ пушокъ до напастникôвъ. Черезъ 30 годинъ такъ стрѣляли, але въ кôнци вычерпались скоро средства обсадженыхъ. На другій день рано Шафраньскій заявивъ Младановичу, що нема вже запасôвъ пороху и картечѣвъ. До того не було ще въ мѣстѣ воды, бо студня, котру почали передъ кôлькома днями копати, натрафила на глубинѣ 30 сяжнѣвъ на скалу и вода не показалась. Тому-то обсадженѝ мусѣли успокоювати свою спрагу медомъ, вишнѣвкою и виномъ, ôтъ чого они упивались та ще бôльше причинялись до безпорядкôвъ и замѣшаня. Та ще до того поутѣкали въ ночи зъ мѣста до Гонты всѣ жовнѣры гарнизону, економичнѝ слуги и вязнѣ, котрѝ сидѣли въ економичнôй вязници, а теперь выпустили ихъ милиціонеры на волю. Коли Младановичъ почувъ сѝ сумнѝ вѣсти, тогды утративъ всяку надѣю на якійсь успѣхъ обороны. Ôнъ ще въ ночи наклонивъ жидôвскихъ купцѣвъ, щобы выслали Гонтѣ и Желѣзнякови въ дарунокъ кôлька возôвъ дорогихъ матерій, та щобъ почали съ ними договоры про условины капитуляціи. Жиды и учинили такъ. Провôдники гайдамакôвъ приняли дарунки, але договоры ôтложили до завтра. На другій день Гонта привязавъ бѣлый платокъ до списы, пôдъѣхавъ до ворôтъ и предложивъ, щобы почати наново договоры про условины пôдданя. Гонта жадавъ, щобы Младановичъ выйшовъ самъ до него и щобы казавъ ôтчинити ворота. Безъôтрадный губернаторъ выконавъ те жаданье. Ôнъ выйшовъ до ворôтъ на встрѣчу Гонтѣ въ супроводѣ мѣщанъ, котрѝ несли хлѣбъ и сôль. При воротахъ ôтбулася незвычайна сцена въ юрбѣ та замѣшаню. Про ту сцену рôжно росказуютъ мемуаристы. Коли порôвнаємъ списанѝ ними вѣсти, котрѝ впрочѣмъ дуже противорѣчатъ собѣ, то побачимъ ясно, що въ наслѣдокъ тои анархіи, яка запанувала посередъ шляхты, не могли ôтбутись договоры. Шляхотска старшина, с. є. губернаторъ Младановичъ, капитанъ Ленартъ, скарôникъ Рогашевскій, хорунжій Марковскій и другѝ выйшли на встрѣчу Гонтѣ, не згодившись попереду межи собою въ поставленю условинъ. Коли ôтчинено ворота и Гонта та Желѣзнякъ въ супроводѣ козацкои старшины въѣзджали въ нихъ, однѝ шляхтичѣ хотѣли вступити въ договоры, другѝ перерывали ихъ насильно, иншѝ порывалися палити зъ пушокъ, а другѝ зновъ ôттручували ихъ и клалися на пушки. Младановичъ хотѣвъ предложити Гонтѣ условины, але не мôгъ середъ того шуму говорити. Съ докоромъ и въ розпуцѣ звернувся ôнъ до шляхты съ тыми ось словами: „Думайте же самѝ про себе! Я иду до церкви и ôтдаю себе

шенье грунтового податку въ захôднôй Галичинѣ представляє повѣтъ Пильзно о $2^1/_2$ разôвъ, повѣты: Тарнобжегъ, Бяла и Домброва бôльше якъ о 2 разы, повѣты: Ланцутъ и Мелецъ майже о два разы, 18 повѣтôвъ лише о $1^1/_2$—$1^3/_4$ раз., а въ Лимановôй, Грибовѣ и Горлицяхъ обнижено податокъ грунтовый.

Для Буковины обчислила центральна комисія чистый доходъ зъ землѣ остаточно на 2,110.705 зр. отже о 760.705 зр. высше, якъ дотеперь обчисленый доходъ, о 1,004.295 зр. низше, якъ обчислили повѣтовѝ комисіи шацунковѝ, а о 93.254 низше, якъ була первѣстно обчислила центральна комисія. Пріймаючи головну суму грунтового податку въ Австріи на 37,500.000 зр., припадає пôсля нового обчисленя *на Буковину грунтового податку 480.000 зр. с. є. о 120.000 зр. або о 35% бôльше ôтъ дотеперь (360.000 зр.) оплачуваного.*

Пôсля дотеперь сказаного кождому ясна ôтповѣдь на высше поставленѝ пытаня: чи замѣрена „реформа“ грунтового податку ôтповѣла своѣй цѣли? Не менше ясно и то, длячого Gazeta lwowska мовчитъ съ славословіями...

Переглядъ часописей.

О архіерейскôмъ посланію ВПреосвященного Сильвестра пише краковскій Czas межи иншими: Епископъ Сильвестръ обнявъ администрацію галицкои митрополіи середъ выняткових и тяжкиъ обстоятельствъ. Мимо того архіерейске посланіє написане съ незвычайною свободою духа, съ ясностею що до цѣлей, съ рѣшимостею що до средствъ, — а до сего мы (Поляки) не були призвычаенѝ въ сего рода письмахъ гр. к. капитулы во Львовѣ. Коли бы сей контрастъ бувъ вѣрнымъ образомъ змѣны, яка вже зайшла въ настрою и понятяхъ рускои суспôльности въ Галичинѣ, то се зазначалобы рѣшучу епоху въ єи исторіи и житю. Але досвѣдъ учитъ, що перемѣна ôтношень людей нѣгде и нѣколи не ôтбуваєся такъ спѣшно и нагло.“ Czas очевидно думає, що лише руска суспôльнôсть має обовязокъ, старатися о поправу ôтношень житя и суспôльного стану въ краю, а забуває зовсѣмъ, що сей обовязокъ въ далеко бôльшôй мѣрѣ почиває на польскôй суспôльности, яко верховодячôй сторонѣ въ краю. Czas повиненъ бодай памятати на Мицкевичовскѝ слова: „Serce nie zna, co to pany“, повиненъ памятати, що любовь межинародна не вымушуєся, що на милованье нема силованя, тожь коли справдѣ бажає улучшеня безъôтрадныхъ ôтношень межинародныхъ въ краю, повиненъ стремѣти до того, щобы и друга сторона сповнила свôй обовязокъ, тымъ бôльше що єсть верховодячою, а тогды доперва може послѣдувати межинародна гармонія. — Czas похваляє головну цѣль и средства архіер. посланія, однакожь выжидає дѣлъ, бо „по дѣлахъ будутъ васъ судути“. Сю послѣдну, досыть неясну алюзію, здаєся Czas ôтносити до обвѣщенои въ гдеякихъ и то польскихъ часописяхъ пропозиціи на новыхъ крилошанъ. Признаємо що выбôръ новыхъ силъ, ôтповѣдныхъ и способныхъ перевести програму, высказану въ посланію, єсть дуже важный и рѣшитъ на дѣлѣ о практичнôй успѣшности сеи програмы, що треба бажати удачного выбору ôтповѣдныхъ силъ зъ нашого духовеньства для верховного спôвдѣланя духовного въ подвигненю рускои церкви и руского народа, але всежь таки мусимо пригадати Czas'ови, що вже ажь надто далеко посуваєся въ своѣй печаливости о не свои а рускѝ дѣла.

Przegląd lwowski тожь само обговорює именованье нового администратора галицкои митрополіи и згадує о нашôй статіи „На передновку“, але єму не до вподобы, що мы указали на потребу тѣсной звязи межи нашимъ духовеньствомъ а рускимъ народомъ. Розумѣєся! Колибъ руске духовеньство ôтчужилось ôтъ свого народа, тогды упалабъ єго повага и сила, а и народъ немало потерпѣвбы при малочисленности интелигенціи. Тогды насталибъ жнива для кс. Подольского и єго сподвижникôвъ.

О интернатѣ оо. Змартвыхвстанцѣвъ подає Przegląd lwowski похвальнѝ вѣсти. Будынокъ интернату „взнесеный съ великимъ смакомъ и певною выставностею“, вже готовъ. Хлопцѣ убранѝ въ мундурки. Мешканье хлопцѣвъ, цѣлый будынокъ интернату выглядає „jak wspaniałe pałaców salony wobec maleńkich kurników“. Львôвске товариство оо. Змартвыхвстанцѣвъ складаєся кромѣ „братчикôвъ и постулятôвъ“ зъ шѣстьохъ священикôвъ: двохъ греко-уніятôвъ а чотырохъ латинникôвъ, — межи ними болгарскій мисіонеръ Смоликовскій и „potomek historycznego rodu młodziuchny, anielskiege wejrzenia ks. Orpiszewski“.

Свято Станислава Костки, патрона оо. Єзуитôвъ, вже ôтъ довгихъ, предовгихъ лѣтъ не обходжено съ тою великою выставою и торжественностею „якъ за давныхъ часôвъ Рѣчи-посполитои“. Давнѣйше брали участь въ тôмъ святѣ не тôлько власти цивильнѝ але навѣть и войсковѝ. Przegląd lwow. жалуєся, що се вже выйшло зъ звычаю. Ажь сего року по части ôтновлено давну свѣтлôсть сего торжества, бо въ домѣ оо. Єзуитôвъ явились лат. еписк. Моравскій, ôрменьскій архіеп. Исаковичь, маршалокъ Зыбликевичь, а, якъ додає Przegląd lwow. „przy wznoszeniu toastów na cześć pana Marszałka krajowego, ks. Ilnicki zaintonował Многая лѣта!“, на що мар. Зыбликевичь ôтповѣвъ, що съ серця желає, щобы оо. Єзуиты „вщѣпляли свою давну мудрôсть“ въ всѣхъ иншихъ людей.

Въ „справѣ рускôй“ все еще ôтзываются по дневникахъ рôжнѝ голосы, званѝ и незванѝ. Недавно надôславъ якійсь Русинъ до краковскои Reform-ы „програму“ згоды межи Поляками а Русинами. Характеристично и дуже замѣтно, що авторъ зъ одной стороны бажає федераціи Славянъ пôдъ россійскимъ царемъ, а зъ другои стороны за цѣну сеи фантастичнои федераціи готовъ ôтдати всю просвѣту руского народа въ руки „Macierzy polskiej“ и горячо пôдноситъ гадку, щобы товариство им. Качковского злялося съ „Macierzą polską“. Тѝ двѣ точки характеризуютъ такъ авторство сеи „програмы“, якъ и короткогляднôсть чи наивнôсть автора. „Федерація Славянъ“ се, здавалосьбы, дуже велика далекогляднôсть, але треба бути короткогляднымъ, щобы не бачити, що Русины и Поляки въ Галичинѣ мусятъ попереду полагодити множество справъ, незрôвнано бôльше наглячихъ, близшихъ, майже пекучихъ, поки станутъ говорити про яку небудь внѣшну политику и про „высоку“ политику въ загалѣ. Говорити при теперѣшнôмъ, економично, политично и суспôльно такъ сумнôмъ станѣ Галичины про пытанье федераціи всѣхъ Славянъ и спиратись про те, чи Славяне маютъ сфедеруватись пôдъ симъ чи пôдъ тымъ властелиномъ, значитъ стôлько, якъ колибъ голодный и голый розважавъ надъ тымъ, чи лучша рыба чи мясо, не маючи нѣ сего нѣ того. Се та сама фантастичнôсть, що все доси порывала гдеякихъ рускихъ политикôвъ на высокого Пегаза всесвѣтнои державности а не давала имъ бачити найблизшихъ потребъ свого народа. Зновжежь говорити про те, що „Macierz polska“ може выручити Русинôвъ въ просвѣтѣ руского народа и пôдносити зôльянье товариства Качковского съ „Macierzą“ хиба лише длятого, щобы сальвувати имя сего товариства, значитъ просто не розумѣти, що кождый народъ передовсѣмъ самъ повиненъ дбати про свою просвѣту, а складати єи въ чужѝ руки — значитъ стôлько, що выречися зъ горы своєи народности. Та нерозважнôсть автора „програмы згоды“ въ Reform-ѣ нагадує живо не дуже давну статю „Слова“, где съ такоюжь нерозважностею толкувалось про те, що Русины повиннѝ теперь першѝ йти съ просьбою о згоду до Полякôвъ, — хочь кождый троха розважный чоловѣкъ якъ и самѝ Поляки признаютъ, що Русины яко сторона слабша и придавлена не можутъ бути першими моторами згоды, а противно першій крокъ повиннѝ зробити Поляки.

Справозданье „кружка исторично-литературного“.

Въ однôмъ зъ першихъ чиселъ „Дѣла“ зъ р. 1882 подали мы звѣстку про дѣяльнôсть и розвôй сего кружка, завязаного въ мысль уставы „Академичного Братства“ членами сего товариства; подали мы тогды справозданье зъ сѣмохъ засѣдань т. є. за мѣсяцѣ падолистъ и грудень 1881. Въ протягу слѣдуючихъ 2 мѣсяцѣвъ (сѣчень, лютый) и въ 2 мѣсяцяхъ курсу лѣтного (май, червень) ôтбувъ кружокъ дальшихъ 13 засѣдань, на котрыхъ читанѝ були слѣдуючѝ рефераты и самостôйнѝ працѣ: 1. „Луна“, украиньскій альманахъ. Критичный розбôръ, — подавъ К. Заклиньскій, голова кружка. 2. Н. Вахнянинъ „О Скоринѣ“. Рефератъ О. Яремы. 3. А. С. Петрушевичь „Церковь св. Пантелеймона“. Рефератъ И. Матѣєва. — Дръ И. Шараневичь „Rys stosunków wewnętrznych Galicyi wschodniej w drugiej połowie XV w.“ Реф. К. Заклиньского. 5. Іеронимъ-Анонимъ „Повѣсти“. Критичный розбôръ В. Коцовского. 6. Н. Вахнянинъ „Женщина“, повѣсть. Обширный крит. розбôръ И. Кокорудза. Позаякъ часъ не позволивъ занятись на тôмъ самôмъ засѣданю дискусією, то посвячено сему цѣле 7 засѣданье кружка. 8. Н. Костомарôвъ „Руина (Гетманьство Многогрѣшного)“. Реф. С. Зарицкого. 9. В. Антоновичь „Кіевъ, єго судьба и значенье“. Реф. К. Заклиньского. Ся праця знаменитого нашого историка, оперта по части на рукописныхъ жерелахъ, дуже важна и цѣнна. — 10 В. Антоновичь „Кіевскѝ вôйты Ходыки“. Реф. К. Заклиньского. — 11 Пыпинъ „О ческôй литературѣ“, справозданье Яросевича. — 12. Т. Шевченко „Посланіє“. Критично-естетичный розбôръ И. Кокорудза; праця вельми основна и сумлѣнна. — Всѣ тѝ засѣданя свои ôтбувъ кружокъ въ XIV салѣ университету. — На першôмъ засѣданю въ зимовôмъ курсѣ 1882/3 школь. р. постановивъ кружокъ змѣнити свою назву зъ „ист. — лит.“ на „фильософичный“, а такожь ôтбувати правильно свои засѣданя бодай разъ на тыждень (въ недѣлю), о год. 3 въ XVI сали университету; рѣшено занятись придбаньемъ власнои библіотеки, а то переважно зъ книжокъ потрѣбныхъ для университетскихъ студій; зъобовязано членôвъ до складаня мѣсячнои вкладки. — Головою кружка выбраный бувшій товаришь, теперь проф. при акад. гимназіи у Львовѣ Корн. Заклиньскій, — заступн. головы Вас. Бѣлецкій.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) 1-ше сеи сесіи (а 243 въ загалѣ) засѣданье палаты пословъ ôтбулося 5 л. грудня. Дръ Смолька ôткрывъ сесію; згадавъ по мершихъ членôвъ и ôтобравъ присягу ôтъ новыхъ пословъ. Потôмъ забравъ голосъ гр. Таффе и ôтчитавъ обширне справозданье о шкодахъ, якѝ въ вересни и жовтни с. р. потворили выливы водъ въ Тироли и Каринтіи: много людей згинуло, шкоды выносятъ десятки миліонôвъ. Мимо всякихъ дотеперѣшныхъ запомогъ нещасливымъ, потрѣбно буде и правительству причинятися до поратованя нещасливыхъ и до регуляціи водъ. Гр. Таффе апелює до палаты, щобы ухвалила проєкты, котрѝ правительство внесе небавомъ. Потôмъ забравъ голосъ дръ Лунаевскій для выводу финансового. Ôнъ предложивъ прелиминарь буджету на р. 1883. Загальна сума выдаткôвъ въ р. 1883 прелиминована на 491.881.215 зр.; загальна сума доходôвъ на 460,218.810 зр.; дефицитъ выноситъ отже **31,662.405 зр.** О способѣ покрытя дефициту 31·662 миліонôвъ зр. має рѣшити окрема устава. Сумаріюмъ буджету на р. 1883 представляєся въ загальныхъ цифрахъ такъ:

Выдатки:	
Цѣсарскій дôмъ . . .	4,650.000 зр.
Кабинетъ цѣсарскій . . .	70 515 „
Рада державна	1,069.935 „
Трибуналъ державный . .	22 000 „
Рада министерска . . .	1,008.154 „
Додатокъ для справъ спôльныхъ	90,350.927 „
Министерство справъ внутрѣшн.	18,105 292 „
„ обороны краєвои .	8,707.312 „
„ вѣроисп. и просвѣты	18,136.145 „
„ финансôвъ . .	101,395.198 „
„ торговлѣ . .	62,028.991 „
„ рôльництва . .	11,632.327 „
„ справедливости .	20,894.711 „
Найвысша палата обрахункова	157.000 „
Етатъ пенсійный . . .	15,168.000 „
Субвенціи и дотаціи . . .	17,312.350 „
Довгъ державный . . .	120,251.818 „
Зарядъ довгу державного . .	920.540 „
Сума выдатковъ .	491,881.215 зр.
Доходы.	
Цѣсарскій дôмъ . . .	—
Кабинетъ цѣсарскій . . .	—
Рада державна	—
Трибуналъ державный . .	—
Рада министерска . . .	685.780 зр.
Справы спôльнѝ . . .	—
Министерство справъ внутрѣшн.	1,022.632 „
„ обороны краєвои .	217.618 „
„ вѣроисп. и просвѣты	5,211.948 „
„ финансôвъ . .	386,321.042 „
„ торговлѣ . .	41,963.510 „
„ рôльництва . .	10,771.121 „
„ справедливости .	656.486 „
Найвысша палата обрахункова .	—
Етатъ пенсійный . . .	56.790 „
Субвенціи и дотаціи . .	262.213 „
Довгъ державный . . .	11,765.888 „
Зарядъ довгу державного . .	12.700 „
Доходы зъ продажи недвижимои власности державнои . .	149.500 „
Ôтобранье завдатку на будовы .	1,121.482 „
Доходы зъ спôльныхъ активôвъ	—
Сума доходôвъ . .	460,218.810 зр.

Въ порôвнаню съ 1882 р. выдатки на р. 1883 бôльшѝ о 6,160.264 зр. а доходы на р. 1883 прелиминованѝ о 12,063.017 зр. бôльше, якъ на 1882 р.

Межи **выдатками** на р. 1883 замѣтнѝ слѣдуючѝ прелиминованѝ позиціи бôльшѝ (+) або меншѝ (—) въ порôвнаню съ р. 1882: Рада державна на 1883 р. — 412.000 (бо ôтпала вже рата на будынокъ парляменту); справы спôльнѝ + 404.000; администрація политична въ поодинокихъ краяхъ + 262.000; будова дорôгъ + 178.000; будовы воднѝ + 165.000; министерство обороны краєвои: ляндвера — 341,000 (бо въ р. 1883 ôтпаде третій тыждень вправъ ляндверы), але за

въ руки Господа!“ Заразъ и вôйшовъ ôнъ до костела. А тымчасомъ, коли то шляхтичѣ сварились и кричали, заразъ за старшиною вôйшла до мѣста товпа народа и розбрылась по улицяхъ. Ось теперь розпочалась кровава розправа, звѣстна пôдъ именемъ „Уманьскои рѣзнѣ“. Мы не будемъ описувати тутъ подрôбностей тои подѣи, якѝ вже ажь надъ мѣру росказували всѣ мемуаристы, а лишь застановимося надъ тыми фактами, котрѝ ôтносятся до особы Гонты и малюютъ єго ôтносины до лихотворства народнои пôмсты. Намъ приходится зачерпнути тѝ факты выключно зъ жерелъ зовсѣмъ непріязныхъ для Гонты, въ котрыхъ пробиваєсь ясне бажанье звалити головно на него ôтвѣчальнôсть за варварскѝ убійства, якѝ чинились въ Умани. Але мимо того, коли вглянемо тверезыми очима въ тѝ факты, що ихъ списали мемуаристы, то побачимъ въ чинахъ Гонты далеко бôльше бажаня, щобы вменшити ту кроваву розправу, нѣжь єи збôльшити, а въ многихъ случаяхъ ôнъ очевидно уживає всякихъ можливыхъ компромисôвъ и пôдступôвъ лише длятого, щобы ухоронити сю або ту жертву ôтъ народного гнѣву. Ôнъ, примѣромъ, стараєся ôтволѣчи часъ, чинитъ розпорядженя нѣбы-то грôзнѝ для жертвъ, але въ дѣйстности маючѝ на цѣли спасти тѝ жертвы и т. и. Гляньмо лишь бачно на те, якій бувъ складъ того гайдамацкого войска, що заняло Умань. и яке було ôтношенье Гонты до него, а справдѣ не можемъ нѣколи ôтносити до єго личного вплыву того кроваваго характеру, якій приняла та розправа. Маса народа, що наплынула до Уманя, складалася зъ селянъ, котрѝ збѣглися зъ всеи полудневои Кіевщины: тѝ селяне, котрѝ довго мучились въ тяжкôй крѣпацкôй зависимости, котрѝ були роздражненѝ недавными подѣями, змѣряючими до насильного введеня уніи, — тѝ селяне представляли розъярену и озлоблену масу и вже пôсля степеня свого розвитку неспособну анѣ до того, щобы придушувати свои страсти, анѣ до того, щобы пôдчинятися правильному руководству своихъ военныхъ провôдникôвъ. А до того, хочь и якъ популярный бувъ Гонта. то єго вплывъ ограничався лише на округи Уманьщины, а для далеко бôльшои части повставшихъ селянъ бувъ Гонта чоловѣкъ чужій и неавторитетный. Дати напрямъ тому рухови, здержати чувство народнои пôмсты — ôнъ не мавъ зовсѣмъ можности, тожь на нѣмъ не може тяжити ôтвѣчальнôсть за загальный характеръ подѣй. Але мы таки розъяснимо тутъ образъ єго личныхъ чинôвъ; а щобъ се вчинити, погляньмо, на якѝ факты вказуютъ єго вороги. Найтяжшій зъ всѣхъ мемуаристôвъ ворогъ Гонты, Павло Младановичь, приписує єму лично тôлько два убійства: скарбника Рогашевского и своеи тѣтки Констанціи Янкевичевои. Ба, але въ першôмъ случаю Младановичь самъ собѣ противурѣчитъ, позаякъ самъ наводитъ, що Гонта приказавъ щадити цѣлу родину Рогашевского. Що до Янкевичевои, то сестра Младановича, котра видѣла єи смерть, подає, що єи убивъ якійсь незвѣстный селянинъ въ той часъ, коли єи вразъ съ другими женьщинами вели до церкви на приказъ Гонты. Мемуаристъ Тучапскій твердитъ, що Гонта приказавъ привести до себе губернатора Младановича, докоривъ єму за потайне перехопленье важного листу, писаного до Гонты воеводою Потоцкимъ, а наконець ударивъ єго шаблею и приказавъ ôттакъ окружаючимъ убити єго. Але рôдный сынъ того губернатора, Павло Младановичь, котрый бувъ при боцѣ свого батька въ той часъ, якъ велася бесѣда мѣжь нимъ и Гонтою, не чувъ зовсѣмъ чогось подôбного! Ôнъ лишь твердитъ, що Гонта жадавъ ôтъ Младановича ôтданя касы, а позаякъ Младановичь ôтмовивъ сего, то Гонта выдавъ єго окружаючимъ козакамъ. Окрôмъ тыхъ трехъ противурѣчивыхъ и неясныхъ згадокъ, котрымъ, якъ видимо, дуже легко можна доказати неправду, кромѣ тыхъ трехъ згадокъ анѣ одинъ вже мемуаристъ не наводитъ не то нѣ одного лично Гонтою вчиненого убійства, але навѣть нѣякого выреченого нимъ приказу, котрый бы засуджувавъ когось на смерть! Противно, въ росказахъ тыхъ мемуаристôвъ стоятъ численнѝ, яснѝ свѣдоцтва про те, що Гонта старався все выратувати ôтъ смерти такъ поодинокѝ лиця, якъ и цѣлѝ громады шляхтичѣвъ. Такъ ось Тучапскій посвѣдчає, що Гонта приказавъ пощадити економа Скаржиньского, але селяне, ненавидячи єго задля єго нелюдскои строгости, убили єго выстрѣлами зъ товпы, помимо забороненя Гонты. Младановичь и Кребсъ росказуютъ згôдно про те, що Гонта прійшовъ до костела, де укрылись многѝ шляхтичѣ и де почалась вже рѣзня, и приказавъ вывести зъ него кôлька родинъ, въ тôмъ числѣ и родину Младановича, и обѣцявъ спасти ихъ. Выведеныхъ зъ костела завели въ части до хаты мѣщанина Богатого, а въ части до економичного двора. Ихъ супроводили козаки, назначенѝ Гонтою, котрѝ идучи посередъ товпы, кричали: „не рушь!“ Ôттакъ прійшовъ Гонта самъ до хаты Богатого и побачивши, що гайдамаки вдираются до середины и слѣдятъ пильно за выратуваными, ôнъ ôтпровадивъ Младановича до задной комнаты и сказавъ єму: „Сиди тутъ, будешь въ безпечности“. Бажаючи ухоронити ôтъ розъяренои товпы дѣтей и женьщинъ, заведеныхъ до економичного двора, приказавъ Гонта ôтвести ихъ до церкви, где священикъ прочитавъ надъ ними молитву и окропивъ ихъ водою. Ôттакъ заявлено гайдамакамъ, що тѝ люде приняли крестъ пôсля православного обряду и що ихъ крестными батьками були Гонта и Желѣзнякъ. Хлопчика Младановича, пôзнѣйшого мемуариста, поручивъ Гонта безъôтступному наглядови козака Шила, котрый хоронивъ єго черезъ кôлька днѣвъ, говорячи всѣмъ: „Се ляцка дитина, дарована житьемъ ôтъ Гонты!“ Коли прійшли зъ одного зъ окрестныхъ селъ селяне, прихильнѝ для родины Младановичѣвъ, Гонта приказавъ выдати имъ троє выратуваныхъ дѣтей и позволивъ вывезти ихъ зъ Уманя. Коли наконець притихли зволнованѝ страсти гайдамакôвъ, Гонта приказавъ вывести на улицю всѣхъ тыхъ, що скрывались пôдчасъ рѣзнѣ, и кождому поименно заявивъ, що єго житю не грозитъ бôльше небезпеченьство. Записуючи послѣдну сцену, додає Младановичь, що коли Гонта побачивъ случайно пôдчасъ бесѣды лежачѝ на улици трупы убитыхъ дѣтей, такъ заразъ страшно поблѣдъ и приказавъ сейчасъ похоронити ихъ.

Подôбнѝ высше наведенымъ факты находятся ще въ значнôмъ числѣ, розкиданѝ въ мемуарахъ. Тѝ факты, независимо ôтъ волѣ мемуаристôвъ, що ихъ списували, становлятъ образъ людскости ненавистного для шляхтичѣвъ уманьского сотника.

(Конець буде.)

те жандармерія + 179.000; министерство просвѣты + 354.000 (на школы высшѣ, середнѣ и промысловѣ); министерство финансôвъ + 1,312.000; министерство торговлѣ + 15,964.000 (зъ того выдатки на желѣзницю аруляньску + 5·5 мил., а на трансверзальну галицку 9 мил. зр.) етатъ пенсійный + 421.000; субвенціи и дотаціи — 853.000 (бо гдеякимъ желѣзницямъ, мѣжь тыми Кароля-Людвика, угорско-галицкôй и Альбрехта признано меншѣ залички).

Зъ **доходôвъ** замѣтнѣ слѣдуючѣ прелиминованѣ позиціи на р. 1883: Доходы мин. финансôвъ + 13,482.000, само цло + 12,944.000 (въ наслѣдство ухваленои сего року новои тарифы цловои); дохôдъ зъ тютюну + 3,348.000 (очевидно въ надѣѣ, що консумція тютюну збôльшатися буде). Межи безпосередными доходами першій разъ на р. 1883 прелиминовано споживчій податокъ ôтъ нафты въ сумѣ 1 мил. зр. Всѣ податки консумційнѣ прелиминованѣ на 85,358.000, а именно: ôтъ горѣвки 7·5 мил. ôтъ вина и мосту 4·113 мил., ôтъ пива 22·2 мил., ôтъ мяса и худобы на зарѣзъ 4·93 мил., ôтъ цукру 37·209 мил., ôтъ соли 19·68 мил., ôтъ тютюну 67·295 мил., ôтъ стемплѣвъ 16·95 мил., ôтъ льотеріи 20·223 мил., ôтъ рогачокъ 2·413 мил., зъ податку шинкового 1·005 мил., и т. д. Безпосереднѣ податки: податокъ грунтовый 33·5 мил., податокъ домовый 25·205 мил., податокъ заробковый 9·5 мил., податокъ доходовый 22·4 мил., и т. д. — сума безпосередныхъ доходôвъ прелиминована на 92,808.000 зр. Дохôдъ зъ телеграфôвъ прелиминованый на 4·5 мил.

Рôвночасно съ буджетомъ державнымъ на р. 1883 дръ Дунаєвскій внѣсъ въ палатѣ послôвъ провизоричный буджетъ на першій кварталъ 1883 р.

По експозé дра Дунаєвского ôтчитано рôжнѣ предложеня правительства и внесеня послôвъ. Правительство предложило: проєктъ о продовженю выняткового стану судôвництва въ окрузѣ Котарскôмъ въ полуденнôй Дальмаціи; проєктъ о кредитѣ додатковôмъ на р. 1882 въ сумѣ 248.160 зр. на помноженье финансовои стражи о 608 людей зъ причины заведеня новои тарифы цловои и податку ôтъ нафты; на саму Галичину припадає 172 стражникôвъ; дальше внесло правительство предложеня податковѣ: 1) о змѣненю законôвъ о податкахъ заробковыхъ; 2) о заведеню податку рентового; 3) о оподаткованю товариствъ акційныхъ и иншихъ спôлокъ, зобовязаныхъ складати публичнѣ рахунки; 4) о заведеню податку особисто-доходового.

Опôсля ôтчитано обширне внесенье лѣвицѣ пôдъ фирмою пос. Хлюмецкого, жадаюче выбору окремои комисіи, котра выпрацювалабы проєктъ въ мысль соціяльно-политичнои програмы, уложенои сполученою лѣвицею; дальше внесенье п. Екснера (зъ лѣвицѣ) о выданю законôвъ въ справѣ охороны знакôвъ фабричныхъ.

Другого дня на слѣдуючôмъ засѣданю велася дебата надъ правит. проєктомъ закона промыслового. Послы правицѣ промовляли за проєктомъ: за обмеженьемъ свободы промыслу черезъ заведенье свѣдоцтвъ здôбности, черезъ постанову, що кождый ремѣсникъ муситъ належати до товариства и т. д. Послы зъ лѣвицѣ промовляли противъ проєкту; особливо основну бесѣду выголосивъ пос. Сохоръ. — Пос. Розеръ заповѣвъ проєктъ закона противъ фалшованя живности.

(*Цѣсарь санкціонувавъ*) ухвалену соймомъ галицкимъ уставу о средствахъ пôднесеня рыбацтва въ водахъ краєвыхъ.

(*Министерство рôльництва*) приготовляє проєкта законôвъ о урегулѣваню годинъ деннои працѣ робôтникôвъ, о святкованю недѣлѣ и о працяхъ жѣнокъ та дѣтей въ копальняхъ и о урегулѣваню касъ гôрничихъ робôтникôвъ. Въ министерствѣ ôтбулися двѣ нарады въ тыхъ дѣлахъ при участи гдеякихъ властителѣвъ предпріємствъ гôрничихъ и робôтникôвъ зъ ческихъ и моравскихъ копалень угля.

(*На будову галицкихъ дорôгъ*) вставлено въ буджетъ державный на р. 1883 о 171.000 зр. бôльше, якъ въ р. 1882 зъ причины будовы моста на Днѣстрѣ въ Залѣщикахъ. Выдатки на будовы воднѣ поставлено въ тôй самôй сумѣ, що на р. 1882, именно 233.000 зр.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Царь ôтвѣдавъ бувъ на одинъ день Петербургъ и заразъ повернувъ до Гатчина.

„Московскія Вѣдомости“ выступили противъ теперѣшнои россійскои политики финансовои, яко противнароднои. Затягаючи пожички за границею Россія выдаєся въ руки заграничныхъ спекулянтôвъ. Якъ въ р. 1877 фирмы англійскѣ, такъ теперь фирмы нѣмецкѣ пôдкопуютъ финансы россійскѣ.

(*Непорядки студентскѣ въ Россіи.*) Въ тôмъ дѣлѣ одержуємъ слѣдуючу допись зъ Харкова: „Въ исторіи университетôвъ въ Россіи не було еще такихъ фактôвъ, якѣ мы бачимо теперь. Студенты мало не всѣхъ университетôвъ пôдняли протестъ противъ теперѣшныхъ порядкôвъ. Дѣло почалося зъ того, що ректоръ казаньского универс. не выдавъ стипендіи студ. Воронцову, котру той получивъ ôтъ земства. Воронцовъ удався до ректора, щобы той єму выяснивъ, зъ якои се рѣчи зроблено и яке ôнъ мавъ на се право; ректоръ не схотѣвъ съ нимъ навѣть говорити. Тогды Воронцовъ обôзвавъ єго „падлецомъ“ и обѣцявъ ударити въ лице передъ всѣма студентами. На другій день пôсля лекціи ректора Воронцовъ пôдôйшовъ до него и ударивъ єго двѣчи по лицю. Рада професорôвъ зôбравшись въ тойже день, выгнала Воронцова зъ университету; студенты такожь зôбрались, щобы запротестувати противъ такои резолюціи рады. Але войско розôгнало се зборище студентôвъ и при сему салдаты, якъ розказуютъ, убили пять студентôвъ, а богато поранили. Универзитетъ зачинено, а зборище студентôвъ почалося въ ветеринарнôмъ институтѣ. Богато студентôвъ арештовано; можна смѣливо сказати, що не мало зъ нихъ пôйде на Сибѣрь. Петербурскій университетъ, зачувши се, почавъ протестувати противъ такого поступованя съ студентами, черезъ се богато студентôвъ увязнено, а душь сорокъ зôслано, гдекотрыхъ до дому (щобы нѣкуда не выѣздили), а гдекотрыхъ и далѣ. Потôмъ протесты почались въ университетахъ: московскôмъ, варшавскôмъ и кіевскôмъ, але про се дуже мало звѣстно, бо часописямъ не вольно про се писати. Про протестъ харкôвского университету я розкажу докладнѣйше. Дня 14 р. падолиста студенты университету збирались невеличкими купками въ университетѣ и радились, якъ имъ бути въ сѣмъ случаю, але инспекторъ Вальтеръ заразъ донѣсъ, що готовится зборище студентôвъ. Полиція вкупѣ съ салдатами и козаками обступила университетъ и велѣла студентамъ розходитись, але студенты ôтповѣли, що они розôйдутся тôлько тогды, якъ не буде полиціи; полиція уступила и студенты розôйшлися. (Студенты не хотѣли розходитись при полиціи, бо въ 1879 р. полиція ихъ била, коли они розходилися). Другого дня знову студенты радились маленькими купками, але на сей разъ полиція увôйшла въ самый университетъ; студенты стрѣнули єи свистомъ и гукомъ „вонъ“! Швидко полиція выйшла зъ университету, побачивши, що нѣкого зборища нема. Другого дня студенты вже зробила справдешне зборище. Дѣло хилится до того, що всѣ студенты залишатъ науку, поки не будутъ змѣненѣ ôтношеня учащоися молодежи. Ветеринарный институтъ въ Харковѣ такожь пôднявъ протестъ; бôльше сотнѣ студентôвъ ветеринарѣвъ арештувала полиція“.

Найновѣйшѣ донесеня зъ Россіи звѣщаютъ, що безпорядки студентскѣ выбухли такожь въ лицею въ Ярославли. И тѣ студенты зôбралися, щобы высказати спôвчутье студентамъ казаньскимъ и петербурскимъ. Кôльканайцять студентôвъ выключено зъ лицея и ôтослано ихъ до родичѣвъ.

Нѣмеччина. Парляментови нѣмецкому предложеня меморіялъ о выконаню закона о соціялистахъ. Въ меморіялѣ тôмъ сказано, що мимо закона о соціялистахъ, агитація соціялистична треває дальше.

Франція. Мѣжь Франціею и Англіею нема згоды въ справахъ египскихъ, противно, непорозумѣнье съ кождымъ днемъ збôльшаєся.

Въ Парижи розпочався 5 грудня процесъ противъ Бонту и Федера о звѣстне банкрутство „Union Général“. Бонту признаєся до неправильныхъ поступкôвъ, але завѣряє, що все те чинивъ въ добрôй вѣрѣ. Результатъ процесу доси не звѣстный.

Чорногора. Урядовый „Гласъ Црнгорца“ розбираючи спôръ Чорногоры съ Портою о границѣ, заявляє, що Чорногора оружится длятого, бо муситъ бути приготована, якъ всѣ прочѣ державы, на всякѣ выпадки. Чорногора не грозитъ нѣкому, не бажає вôйны, оружится тôлько для власнои обороны.

НОВИНКИ.

— **Зъ св. Юра.** Въ середу сего тыждня комисія зъ ц. к. намѣстництва передала еп. Сильвестрови темпоралія львôвскои митрополіи, пресвитерского дому и проч. Крылошанинъ Жуковскій выѣздитъ въ понедѣлокъ до зятя, о. Стефановича въ Кобакахъ а крылош. официялъ Малиновскій буде и на дальше проживати во Львовѣ въ приватнôмъ домѣ. — Въ четверъ сего тыждня на консисторскôмъ засѣданю новый референтъ сов. Вас. Ильницкій зложивъ присягу.

— **Именованье чотырохъ новыхъ крылошанъ** при капитулѣ львôвскôй, — якъ довѣдуємось, — має наступити вже въ скорôмъ часѣ.

— **Посолъ о. Іоанъ Озаркевичъ** умѣстивъ въ Neue freie Presse заявленье, що всѣ вѣсти польскихъ газетъ о тôмъ, будьтобы ôнъ мавъ намѣренье вступати до клюбу польского, суть безпôдставнѣ. О. Озаркевичъ рѣшучо заявляє, що нѣколи не мавъ анѣ теперь не має такого намѣреня.

— **О. Наумовичъ** намѣряє по Новôмъ роцѣ переселитися до Львова и тутъ выжидати рѣшеня свого процесу.

— **Рускій народный театръ** пôдъ дирекціею И. Биберовича пробуває ôтъ часу выѣзду зô Львова въ Станиславовѣ. Мимо того, що театръ въ Станиславовѣ має еще лучшій персоналъ якъ во Львовѣ, бо придбавъ собѣ таку рутиновану спѣвачку и артистку, якъ панѣ Попель, — то мимо того поводженье театру въ Станиславовѣ дуже слабе; гдеякѣ представленя навѣть коштôвъ не звертаютъ. Найбôльше еще було публики на „Федьку Острожскôмъ“ и на першôмъ представленю „Ярополка“. Завтра, въ недѣлю ôтъѣздитъ театръ на три представленя до Тысьменицѣ. Тамъ буде представлено въ недѣлю на дохôдъ погорѣльцѣвъ „Школярь на вандрôвцѣ“ и „Сатана въ бочцѣ“; въ понедѣлокъ „Галька“, а вô второкъ „Пентелей Трубка“. Потôмъ театръ поверне до Станиславова, дасть еще три послѣднѣ представленя, а ôттакъ выѣде до Коломыѣ. Сподѣваємось, що Русины станиславôвскѣ вспоможутъ нашъ театръ передъ єго ôтъѣздомъ до Коломыѣ.

— **Въ справѣ Словаря** одержуємъ ôтъ автора слѣдуючу допись: „Осмѣляюся пригадати всѣмъ Вп. предплатникамъ мого малоруско-нѣмецкого Словаря, котрѣ зложили дотеперь лише 40 кр. або 1 зр. предплаты, щобы зволили надôслати якъ найскорше дальшу предплату, позаякъ вже и 3-ій выпускъ (арк. 6 a—10 b) небавомъ зъ друкарнѣ выйде, а средства грошевѣ зôбранѣ дотеперѣшною предплатою суть незначнѣ проти великихъ коштôвъ накладу. Заразомъ прошу всѣхъ Вп. моихъ Другôвъ и знакомыхъ та дотеперѣшныхъ предплатникôвъ, щобы ласкавѣ були въ своихъ кругахъ заохочувати до найчисленнѣйшои участи въ предплатѣ и запомозѣ мого щирого народолюбного подвигу. Станиславôвъ 7 грудня 1882. *Евг. Желехôвскій.*

— **О поворотѣ нашого земляка п. Василя Нагôрного** на родину по одинацятьлѣтнôмъ пробуваню за границею а именно въ Швайцаріи, где кôнчивъ курсы архитектуры въ цирихскôй политехницѣ и займався 7 лѣтъ практикою яко архитектъ при урядахъ будôвничихъ, — мы свого часу звѣщали. Теперь доносимо, що п. Нагôрный замешкавъ во Львовѣ при ул. Линдого пôдъ ч. 3. Ôнъ пріймає и выробляє пляны и обрахунки на церкви и домы, зарôвно выготовляє рисунки для робôтъ столярскихъ, слюсарскихъ, каменярскихъ и т. п. Думаємо, що не потреба буде заохоты для нашои П. Т. Публики, щобъ покористалася знанями нашого земляка и поспѣшила съ численными замовленями.

— **Жандармы шукаютъ по селахъ за трираменными крестами.** Звѣщаютъ намъ зъ Кукизова (коло Ярычова, староства львôвского), що жандармы списуютъ кресты трираменнѣ, якѣ лишь где небудь, примѣромъ на цминтари, побачатъ; пытаючимъ ôтповѣдаютъ, що маютъ „наказъ“. Звѣщаютъ намъ такожь, що одному селянинови мавъ сказати одинъ жандармъ: „або зрубайте — або *обрѣжте*“!! (трираменный крестъ), а дякови, котрый казавъ, що „предсѣ вже двѣста лѣтъ є въ церквѣ трираменный крестъ“ мавъ ôтповѣсти: „въ церквѣ можна где небудь спрятати“. Ся послѣдна вѣдомôсть выдаєся намъ майже неимовѣрною, а коли се дѣйстно правда, то належалобъ, щобы дотычный священикъ донѣсъ о тôмъ оскорбленю религіи зверхнôй власти жандармеріи, щобы таяжь потягнула винныхъ до ôтвѣчальности.

— **Зъ Стрыя** одержуємъ слѣдуючу допись: „Дня 9 (21) грудня 1882, с. є. въ празникъ Зачатія Пр. Богородицѣ ôтбудутся о 4 а взглядно 5-тôй годинѣ въ комнатахъ Руского касина въ Стрыю зборы членôвъ филіи товариства им. Мих. Качковского, на котрѣ Всч. членôвъ симъ запрошуємъ. По скôнченôй нарадѣ читати буде о. В. Залозецкій повѣстку свого утвору зъ житя сѣльского музиканта. *Ôтъ выдѣлу стрыйскои филіи тов. им. М Качковского*“.

— **Нова стація телеграфична въ Буску** буде отворена вѣроятно еще въ мѣсяци грудню с. р. Будова линіи телеграфичнои зъ Красного до Буска вже розпочалася.

— **Процесъ Яна Матейки противъ жида дра Ебеншица.** Матейко а взглядно єго защитникъ обжалувавъ жида дра Ебеншица о образу чести. Ебеншицъ по звѣстнôй инавгураційнôй промовѣ Матейка въ школѣ штукъ красныхъ, зôйшовшись съ секретаремъ Матейка, сказавъ до него: „Co ten łajdak Matejko myśli sobie!“ Судія признавъ дра Ебеншица виннымъ образы чести и засудивъ єго на 50 зр. кары, взглядно на 10 днѣвъ арешту. При розправѣ показалося, що Матейко длятого сказавъ до ученикôвъ-жидôвъ: „Єсли вы зъ штуки маєте робити спекуляцію, то забирайтеся“, — бо минувшого року вылапавъ одного студента-жида на шахрайствѣ: жидъ, щобы получити премію, не робивъ малюнку самъ въ школѣ, якъ другѣ студенты, але взявъ до дому, где єму ктось иншій зробивъ.

— **Жиды-емигранты россійскѣ въ Бродахъ.** Урядова „Gaz. Lwowska“ доноситъ, що пôсля переведеного въ понедѣлокъ с. т. спису було того дня въ Бродахъ 72 родинъ жид. зъ 122 осôбъ. Зъ тыхъ 54 родинъ (94 осôбъ) удаєся сими днями коштомъ Alliance Israélite партіями до Англіи, Франціи и Голяндіи; 14 осôбъ ôтъѣде назадъ до Россіи; въ Бродахъ остане довшій часъ (здаєсь на завсѣгды!) 14 осôбъ, що не можутъ повернути въ Россію и не можутъ буты вывезенѣ за границю, бо не умѣютъ нѣчого робити. Урядникъ зъ намѣстництва пробувавшій въ Бродахъ яко правительств. комисарь зôставъ вже зъ ôтти ôткликаный.

— **Зъ Демнѣ** пишутъ намъ: Въ дописи (ч. 87) „Дѣла“ о новôй хорошôй церквѣ камѣннôй въ Демнѣ зайшла похибка, котру комитетъ церковный въ той способъ простує и доповняє: „Церковь въ Демни, котра дѣйстно по мнѣнію знатокôвъ моглабы бути окрасою и неодного бôльшого мѣста, освятивъ самъ Впр. митрополитъ Іосифъ въ р. 1881 дня 19 червня. На тоє торжество, котре ôтбулося съ можливою выставностею приспѣло 12 парохій съ крестными походами. Народу зôбралось було звишь 10.000 душь“.

— **Люи Блянъ (Blanc)**, звѣстный французскій публицистъ, републиканинъ и радикалъ, умеръ 6 с. м. въ Каннъ. Блянъ родився 1813 р. Выдатну ролю политичну ôтогравъ въ 1848 р. По выбуху революціи лютовои бувъ именованый членомъ провизоричного правительства и весь свôй талантъ посвятивъ интересамъ стану робôтничого. По coup d' état зъ 2 грудня Люи Блянъ емигрувавъ до Англіи, где пробувавъ до вересня 1870 р. Въ лютôмъ 1871 р. выбраный до парляменту, занявъ мѣсце на скрайнôй лѣвици. Зъ єго праць писательскихъ найважнѣйшѣ: „Histoire de dis ans 1830—1840“ и „Histoire de la revolution 1848“.

— **(Дрôбнѣ вѣсти.)** Юрко Свистунъ, уланъ, соучастникъ Домбровского въ скрытоубійствѣ жидôвскои родины въ Жовквѣ, засудженый судомъ войсковымъ на 15 лѣтъ тяжкои вязницѣ. — Дръ Антоній Реманъ зъ Кракова обнявъ катедру географіи въ львôвскôмъ университетѣ. — Секвана и Ренъ сего тыждня дуже вылили.

— **На Словаръ Евг. Желехôвского** зложили у насъ пп. С. Громницкій 2 зр., К. Лучаковскій 2 зр., дръ Ю. Целевичъ 1 зр., Гр. Цеглиньскій 1 зр., о. И. Ляторовскій зъ Сапогова (п. Кривче) 1 зр., о. Т. Савула зъ Шоломеничъ (п. Рудки) 2 зр.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію на Стариска, дек. городецкого принятѣ оо.: 1) Іосифъ Лопатыньскій, сотрудникъ Успеньскои церкви во Львовѣ; 2) Теодоръ Трачь, завѣдатель въ Збоискахъ; 3) Михаилъ Царь, завѣдатель въ Сорокахъ; опôсля въ списѣ 4) Онуфрій Криницкій, парохъ въ Дубровицѣ; 5) Теодоръ Леонтовичъ, капелянъ въ Пôдлипцяхъ; 6) Володимиръ Глиньскій завѣдатель въ Старискахъ; 7) Леонардъ Харламповичъ, учитель народный въ Коломыѣ.

Презенту получивъ о. Іоанъ Олесницкій зъ Велеснева на приходъ въ Переволоцѣ дек. бучацкого.

На конкурсъ розписана капелянія Губинъ, съ прилученою Соколець, наданя ординаріятского; речинець до вношеня подань до 10 (22) лютого 1883.

Душпастырску посаду получили: 1) о. Александеръ Заячкôвскій, сотрудникъ зъ Лубянокъ выжныхъ, приватне сотрудництво въ Горожанцѣ, дек. пôдгаєцкого; 2) Анатоль Долиньскій сотрудництво въ Перегиньску; 3) Володим. Павликовскій завѣдательство въ Бзовици.

Каноничну институцію получивъ о. Василій Небыловець на пар. Перегиньско.

Въ душпастырскѣ посады введенѣ оо.: 1) Августинъ Лонкевичъ въ завѣдательство въ Долинянахъ, 2) Орестъ Коновалець въ сотрудництво въ Курянахъ, 3) Конст. Цисекъ въ сотрудництво въ Заболотовѣ, 4) Лонгинъ Балицкій въ завѣдат. въ Акрышорахъ, 5) Володим. Радикевичъ въ сотрудництво въ Горохолинѣ, 6) Станиславъ Алексевичъ въ сотрудництво въ Вербилôвцяхъ; 7) Іоанъ Вергановскій въ сотрудн. въ Товщовѣ; 8) Стефанъ Лесюкъ въ сотрудн. въ Буску; 9) Григ. Концевичъ въ сотрудниц. въ Галичи.

Ординар. школьн. комисаремъ перегиньского деканата поставлевый о. Левъ Левицкій парохъ зъ Янôвки.

До львôвскои дух. семинаріи на IV рôкъ принятый: п. Антоній Подлѣсецкій, котрый по переведенôй у него ревизіи полиційно-судовôй бувъ зъ семинаріи выключеный; п. Ник. Бачиньскій принятый на III р. богословія.

Зъ АЕархіи Перемыскои.

Презенту на опорожнену парохію regiae collationis въ Милику надало ц. к. намѣстництво о. Іосифови Копыстяньскому, дотеперѣшному тамошному администраторови.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правои фонет.)
ФАВСТЪ
трагедія І. В. Гете
Часть перша.
Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниввъ
Иванъ Франко.
Цѣна 1 зр. 50 кр.
Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецепісомъ).

Убезпеченье на житье, получене съ кредитомъ
„СЛАВІЯ“
Банкъ взаимныхъ убезпеченій въ Празѣ
удѣляє пожички
членамъ на случай смерти або дожитя убезпеченымъ, або тымъ, котрѣ рôвночасно приступлятъ до убезпеченя, именно: П. Т. официрамъ, урядникамъ войсковымъ, урядникамъ етатовымъ, краєвымъ, професорамъ и т. п., котрѣ побираютъ надъ 800 зр. сталои рôчнои платнѣ; дальше урядникамъ емеритованымъ, котрыхъ емеритуры бôльше якъ 500 зр. рôчно выносятъ и урядникамъ желѣзницѣ, якъ такожь и тымъ, котрѣ сталымъ пожиткомъ доходовымъ могутъ выказатися и даютъ въ заставъ емеритуру, платню або пожитки доходовѣ въ мѣрѣ, яку устава постановитъ.
Запытаня зъ Галичины и Буковины можутъ бути адресованѣ або безпосередно до Дирекціи банку „Славія“ въ Празѣ, або такожь до Головного Заступництва банку „Славія“ во Львовѣ, улиця Коперника ч. 5. (2—3)

Аптика
пôдъ „Звѣздою“

ПЕТРА МИКОЛЯША

во Львовѣ
поручаѥ:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ $^1/_4$, $^1/_2$ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чисті и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣємъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскі вина лѣчничі
признані знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôтзначені, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣджені и знаменитыми узнані:

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучші признані:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовî власні и **ЦУКОРКИ МХОВІ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНІ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдиві зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкі
власного выробу, неуступаючі жаднымъ нишимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка французска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста $^1/_2$ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee $^1/_2$ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вдержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину менші фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французскі
власного выробу
ПУДЕРЪ французскій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣєкъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновî выробы Зарга,
рôжні мыла, кремы глицериновî и чиста глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

☞ ВИНА МОИ ЛѢЧАЩІ и НАПОЂ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ также въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

☞ *Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.* (4—?)

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничну глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ также легку глухоту заразъ усуваѥ, якъ се доказуютъ тысячні оригинальні свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фениковъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (6—?)

Заявленье. ☞ Ще лише 50 примѣрникôвъ на складѣ звѣстнои брошуры о. С. Качалы: „**Polityka Polaków względem Rusi**“, по цѣнѣ **1 зр. 50 кр.**

ЦѢННИКЪ.

3 **ТОРГОВЛЯ** (2—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

ВО ЛЬВОВѢ

залагоджуе ласкаві замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляе желѣзницею франко до послѣднои стаціи.

Консервы.

Горошокъ сушеный россійскій	3·60
„ франц. въ пушкахъ	1·40
Шампіоны фр. въ пушкахъ	1·20
Шпараги велик. $^1/_1$ п. зр. 6, $^1/_2$ п.	3·50
Mixed Pikles въ слоикахъ	—·84
Оливки франц. въ оцтѣ	1·20
Капарки франц. кильо	1·44
„ дрôбненькі слоикъ	—·80
Труфлѣ perigord въ пушкахъ	3·80
„ въ слоикахъ	1·50, 2·50
Грибы сушені выбирані	2·50
Сардинки франц.	75, 1·30
„ Градо	35, 40
Москалѣ сардель. росс. штука	—·4
„ ориг. фасочка	2·30
Оселедцѣ голенд. молочи шт.	—·12
„ шкотскі кр.	7, 8
Сарделѣ, кильо	1·44
Лососьо-оселедцѣ норвегс. шт.	—·60

Сосы и Муштарда.

Бифштикъ соя	1·20
Uniwersal Relisch	1·40
Сосъ труфльовый	1·60
Муштарда зъ Бордô.	
Diophantes, слоикъ	50 и 80
Girondine $^1/_2$	60 и 1·—
Ангельска пакетъ	16 и 32
Диссельдорфска якъ фр. кильо	—·80
„ слоикъ	—·35
Кремска плынна $^1/_1$ фл.	—·70
„ $^1/_2$ 35 кр. $^1/_4$	—·18
Олива найлучша $^1/_1$ фл.	1·—
„ „ ницейска кильо	1·50
„ въ фляшкахъ 10, 18, 30, 60,	1·—
Оцетъ винный въ фляшкахъ	—·35
„ овочевый литра 8, 16 и	24
„ франц винный естраг. 70 и	1·40
Сыръ швайцарскій краевый	—·96
„ ементальскій	1·60
„ Пармезаньскій до тертя	2·40
Бриндза знаменита	—·80
Масло все свѣже и кухонне.	

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. **Головна выграна** въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючі выграні:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладні списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.
Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.
Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтові просится надсылати до
Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (9—16)

☞ **Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.** ☜
Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(3—9) **ôткрыло**

за призволеньемъ Высокои Власти державнои

въ собственнôмъ домѣ ул. Ôрмянска Нръ 2
(напротивъ „Народного Дому“)

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляе пожички на заставы,

а именно:

цѣнні еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабричні и ремѣсничі и всякі предметы маючі вартôсть.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выдаваный въ Кіевѣ.

1883-тый рôкъ (другій рôкъ выдаваня).

Журналъ „Кіевская Старина“ посвяченый исторіи южнои Руси, особливо бытовои, буде выдаватися и въ 1883 р. *що мѣсяця*, по тôй самôй програмѣ, при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ и писателѣвъ, въ прилогою ôтъ часу до часу портретôвъ замѣтныхъ южно-рускихъ дѣятелѣвъ и знимкôвъ зъ всякихъ памятникôвъ южно-рускои старовины.

На рôкъ выходитъ журнала — 12 книгъ, кожда въ 12 и бôльше аркушѣвъ печатныхъ. Книги выходитъ точно 1 го кождого мѣсяця и безпроволочно розсылаются предплатникамъ.

На будучій рôкъ находятся вже въ розпорядимости редакціи мѣжъ иншими слѣдуючі статьи: *Жидотрепанье XVIII вѣку* (хроника), Ник. Костомарова; *П. А. Кулишъ и его послѣдна литературна дѣяльнôсть*, Н. Костомарова; *Печерскіи антики*, Н. С. Лѣскова; *Княжна Анна-Алоиза Острожска*, Ор. И. Левицкого; *Задунайска Сѣчь*, Ф. Кондратовича; *Революція волыньска 1-шои четвертины XIX стол.*, обширный сучасный мемуаръ; *Исторія дослѣдôвъ кіевскихъ старинностей*, проф. Вол. Антоновича; *Мнимый бунтъ на Волыни 1789 р.*, Ор. И. Левицкій; *Старосвѣтскій батюшки и матушки*, повѣсть Ив. Нечуя Левицкого; а изъ матеріялôвъ: *Письма Т. Шевченка до Бронислава Залеского 1853 до 1857 р. Коллекція писемъ до М. А. Максимовича ôтъ рôжныхъ литератôвъ, ученыхъ и проч.; Дневникъ св. Фоки Струтиньского; Рôжновидности „Марцыпанôвъ и Ганусковои горѣвки“*, рукопись зъ XVIII в., Ив. Кулябки, и пр.

Цѣна за 12 книжокъ „Кіевскои Старины“ съ прилогами и доставою до дому або пересылкою внутрь Россіи **10 рублѣвъ**, на заграничну пересылку додаеся **1 рубель.**

Предплатники мають звертатися выключно въ редакцію „Кіевскои Старины“: **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастьяновой.**

Предплата на 1882 р. пріймаеся на тужеж адресу и по тôйже цѣнѣ. Въ книжцѣ за надолистъ — біографія и портретъ Гонты.

Редакторъ-выдавець Ф. Г. Лебединцевъ.

Угорскі вина

бѣлі и червоні, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ також власні винокурні коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ
(Kékesy Kálmán)
властитель винницѣ
въ Gyöngyös на Уграхъ.
Всякі поясненя и цѣнники посылаются даромъ.
☞ *Пробна скриня съ 12 фляшками* по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (9—25)

Саломонъ Бардахъ
во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 18.
поручаѥ
великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ также ордерôвъ котильоновыхъ.
Выконуе карты визитові, сотку по 40 кр. (10—10)

Вдова по священику
шукаѥ мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительниця дому або и цѣлого господарст[ва] пôдъ дуже приступными ус[лові]ми. Адреса: **М. С. К. poste restante Надвôрна.** (7—[?])

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 93. Львôвъ, Середа 1 (13) грудня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Просимо о вырôвнанье рахункôвъ за сей рôкъ и о вчасне надсыланье предплаты, щобы выдавництво можна управильнити.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

ÔТЪ РЕДАКЦІИ.

Гдеякѝ люде злои волѣ, неутомимѝ въ злобнôй агитаціи противъ нашои часописи, розголошуютъ ложнѝ вѣсти, будьтобы „Дѣло“ съ новымъ рокомъ мало змѣнити правопись и выдаватись фонетикою. Якъ довѣдуємося, тѝ недоброжелателѣ нашои часописи розсылаютъ навѣть письма про провинціи, щобы ширити тѝ свои вѣсти, обчисленѝ на обаламученье публики.

Злишно булобы увѣряти зъ нашои стороны, що всѣ тѝ и тымъ подôбнѝ вѣсти суть чистою, безпôдставною, выдумкою злосливыхъ людей, що любуются въ неустаючихъ интригахъ середъ Русинôвъ, щобы въ той способъ ловити рыбу въ мутнôй водѣ. Спокôйно можемо ôткликатись на наше трилѣтне выдавництво, котре вже кождому выяснило достаточно нашу програму. Мы були першѝ, що усунули на бôкъ всякѝ языковѝ и правописнѝ споры, а звернули увагу на жизненнѝ справы и интереса народнѝ. Въ нашôй етимольогичнôй правописи бачимо єдиный способъ, сполучити всѣхъ щирыхъ Русинôвъ австрійскои Руси для згодливои працѣ около добра народу, а понехати безплоднѝ и шкодливѝ споры формальнѝ. Се була, єсть и буде наша програма, и тôлько консеквентнымъ переведеньемъ сеи програмы подвигнулась на передъ наша справа народна, якъ и на дальше буде подвигатись. Розсѣванье высше згаданыхъ ложныхъ вѣстей показує, що у насъ єще не зовсѣмъ затихли люде злои волѣ, що якъ давнѣйше такъ и теперь радѝбы пхнути нашу Русь въ безвыходну пропасть безплодныхъ спорôвъ, партійныхъ страстей и сварôвъ, що довго роздирали нашѝ силы на радôсть нашихъ ворогôвъ. Якъ доси такъ и на будуще зъумѣємо непохибно остоятись противъ тыхъ мерзкихъ интригъ и неустрашимо будемо служити нашôй, всѣмъ дорогôй справѣ руско-народнôй. Нынѣ згадуємо о тыхъ людяхъ злои волѣ не зô взгляду на нашу часопись, а зô взгляду на добро загалу нашои Руси. Не даймося захитати въ нашôй єдинодушности, не даймо приступу интригамъ до нашои народнои святинѣ, не даймо розъєдиняти нашихъ силъ и обновляти безплодныхъ спорôвъ, а не устрашимо и съ братною любовію и дружнымъ довѣріємъ працюймо надъ подвигненьемъ нашого народа, надъ розвоємъ нашои народнои идеѣ.

Економичнѝ програмы.

Жіємо въ часахъ взростаючои нужды и голосныхъ розправъ про нужду убогихъ людей. Такъ зване „соціяльне пытанье“ — пытанье голодныхъ и голыхъ стає на дневнôмъ порядку въ всѣхъ державахъ. Въ Англіи вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ „кипитъ“ ирляндска справа: борба безземельныхъ чиншôвникôвъ и робôтникôвъ противъ властителѣвъ землѣ за — право житя. Въ Франціи не тôлько република клопочеся про поправу долѣ робôтникôвъ и про розвôй економичного стану, не тôлько такѝ факта, якъ забуреня въ Монсо-лє-Минъ и т. п. указуютъ на движенье робôтниче, але навѣть всѣлякѝ претенденты на французскій престолъ залицяются до радикалôвъ, кидаютъ шумнѝ фразы о „зъєднаню интересôвъ всѣхъ станôвъ“, а на бѣлôй хоругвѣ королевскôй выписуютъ по при иншѝ точки такожь и „соціяльне пытанье“. Въ Нѣмеччинѣ вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ кн. Бисмаркъ въ спôлцѣ съ такими „соціялистами катедры“ якъ професоры Вагнеръ и Шефле не тôлько словами але и дѣлами: практичными реформами законодавства — старается полагодити „соціяльне пытанье“. Въ Россіи по при всѣхъ иншихъ справахъ внутрѣшныхъ немалозначнои ваги все таки много говорится о поправѣ економичного стану народа, а погромы жидôвъ тожь даютъ доказъ, що тамъ ворушится суспôльне пытанье, хочь ôтмѣнно, але мало що менше живо, якъ на Западѣ. Послѣдными часами и италійскій король Гумбертъ заявивъ въ троновôй промовѣ, що настигла теперь для Италіи пора, занятися суспôльно-економичными справами, и король дуже радъ, що добрѝ ôтносины съ всѣма державами позволяютъ италійскому народови спокôйно ôтдатись тôй працѣ. Въ слѣдъ за словами короля поспѣшило италійске правительство, предложити дотычащѝ проекта економичныхъ реформъ.

А коли такъ по всѣмъ-усюдамъ пôдносятся суспôльно-економичнѝ пытаня, то и въ Австріи мусѣла такожь озватись справа людскои недолѣ. И она справдѣ озвалась голосно, шумно, навѣть надто крикливо въ — економичныхъ „програмахъ“. Правду сказати, се не першій разъ такъ дѣєся. Ôтъ р. 1879 разъ на разъ пôдносила партія автономистôвъ, що централистична партія не мала и не має нѣякои програмы економичнои. Автономисты выбрали въ радѣ державнôй комисію ощадности (Ersparrungscommission), але о працяхъ сеи комисіи ажь надто мало що чути, а єще менше чути о якихъ ощадностяхъ въ выдаткахъ державныхъ. Минувшого року выголосивъ гр. Таффе свою такъ звану „аграрну програму“ про пôднесенье рôльнич. господарства и селяньского стану. Доси однакожь нѣчого не чути, щобы що небудь робилося для пôднесеня рôльничого господарства и селяньского стану. Ажь ось теперь, ледво тôлько розпочались обрады въ радѣ державнôй, зновъ маємо ажь двѣ новѝ програмы суспôльно-економичнѝ. Централистична „сполучена лѣвиця“ внесла до рады державнои свою „соціяльно-политичну програму“ (Das social-politische Programm der Vereinigten Linken), а мин. Дунаєвскій въ своѣмъ финансовôмъ предложеню на р. 1883 тожь само зазначивъ немовь-то щось въ родѣ соціяльно-политичнои програмы заявляючи, що правительство не думає съ заложеными руками придивлятись економичному станови державы, але що само приложитъ руки до поправы сего стану економичного, а се въ той способъ, що предложитъ цѣлый рядъ законодавчихъ реформъ, котрѝ бы вплынули користно на ту поправу. Мин. Дунаєвскій заразъ таки заповѣвъ предложенье закона о командитовыхъ спôлкахъ на акціи и о акційныхъ спôлкахъ, новелѣ до гôрничого закона, закона о наслѣдствѣ при селяньскихъ грунтахъ, закона о устройствѣ лѣсовои охороны, закона о отвѣчальности въ нещастяхъ при промысловыхъ предпріємствахъ и о убезпеченю робôтникôвъ на случай нещастя; дальше заповѣвъ мин. Дунаєвскій предложеня о дальшихъ реформахъ податковыхъ, а именно податку заробкового и особисто-доходового, якъ и законъ о оподаткованю индустрійныхъ предпріємствъ, обовязаныхъ складати публичнѝ рахунки, и законъ о податку ôтъ рентъ.

Сполучена лѣвиця говоритъ въ своѣй програмѣ, що поправа економичного стану не дасться осягнути поодинокими, ôторваными реформами, але що до сего треба всесторонныхъ, зъ горы пôсля певнои програмы обдуманыхъ реформъ. Для того вноситъ лѣвиця, щобы выбрати комисію зъ 36 членôвъ, котрабы застановилась надъ потрѣбными реформами на соціяльно-политичнôмъ поли, а се пôсля слѣдуючои програмы:

I. що до опѣки надъ промысловыми предпріємцями и помôчными робôтниками:

A) Реформа законодавства въ дусѣ пôдпомаганя асоціяціи малыхъ промысловцѣвъ.

B) Задержуючи правило, що ôтношеня межи робôтникомъ а тымъ, кто пріймає робôтника, установляются свобôдною умовою, перевести реформу дотычащихъ законôвъ:

1. щобы обмежити денный часъ роботы для дѣтей, недоросткôвъ и женщинъ;

2. уладити и обезпечити охорону здоровля въ фабрикахъ и робôтняхъ;

3. установити инспекторôвъ надъ фабриками и промысловыми предпріємствами;

4. обезпечити помôчныхъ робôтникôвъ противъ слабостей и небезпеченьствъ житя: а) обовязковымъ обезпеченьемъ на случай слабости, б) обезпеченьемъ на случай нещастя на основѣ стоваришеня обезпеченыхъ и пôдъ надзоромъ державы.

II. Реформа опѣки надъ убогими.

III. Реформа аграрныхъ ôтношень. Понеже селяньство всѣхъ сторôнъ домагается поправы свого нужденного стану, а именно аграрного права, понеже дальше далися чути голоснѝ жалѣ на кредитовѝ ôтношеня селяньства, але для основного оцѣненя тыхъ и тымъ подôбныхъ жалѣвъ не достає єще ôтповѣдныхъ датъ статистичныхъ и дослѣдôвъ дѣйстного стану, проте слѣдує выбрати анкету, котрабы въ порозумѣню съ заступниками интересованыхъ кругôвъ основно дослѣдила правдивый станъ селяньства и якъ найскорше предложила результаты тыхъ своихъ дослѣдôвъ.

Такъ отже маємо ажь двѣ новѝ програмы економичнѝ! Чи однакожь будемо мати хочьбы одну дѣйстну реформу економичну о тôмъ

УМАНЬСКІЙ СОТНИКЪ

ИВАНЪ ГОНТА.

(*Праця проф. В. Антоновича.*)

(*Дальше.*)

Два днѣ били Гайдамаки шляхтичѣвъ та жидôвъ, ажь ôттакъ утихомирились страсти. Теперь треба було приступити до устроєня краю и до продовженя розпочатыхъ чинôвъ. Що робивъ Гонта черезъ три тыжднѣ по занятю Уманя, про се маємъ дуже скупѝ згадки. Однакъ тымъ не менше видно въ тыхъ вѣстяхъ ясне направленье до того порядку, котрый стремѣвъ привести до ладу повставшій народъ и єго провôдникôвъ. По занятю Уманя тôлько черезъ три тыжднѣ мали они случайнôсть розпоряджатись свобôдно въ краю. Въ той часъ задумали они розширити рухъ на скôлько небудь можливôмъ просторѣ: зъ селянъ ставили ôтряды и розсылали ихъ въ рôжнѝ стороны, именно въ Брацлавщину, на границѣ Подôля и Полѣся, съ тымъ порученьемъ, щобы выгубити шляхтичѣвъ. Въ Умани скликано раду для выбору войсковои старшины. На тôй радѣ, козацкимъ звычаємъ при выстрѣлахъ зъ пушокъ и зъ ручниць, окликано Желѣзняка гетьманомъ, а Гонту уманьскимъ полковникомъ. О иншихъ урядовыхъ особахъ не дôйшли до насъ вѣсти. Уманьщину подѣлено на сотнѣ, а до кождои такои сотнѣ выслано сотника, котрый мавъ управильнити доставу военнои силы и завѣдувати збираньемъ провіянту и податкôвъ. Въ тôмъ дусѣ розôслано по селахъ указы съ пôдписею Гонты. Уніятскимъ священикамъ приказано або оставити свои приходы або прилучитись до православія, постаравшися у переяславского епископа о уставнѝ грамоты и антиминсы. Ôттакъ приступлено до очищеня мѣста зъ трупôвъ. Часть козацкого войска заняла яко гарнизонъ Умань, а друга выступила за мѣсто въ табôръ. Гонта старався пôддержувати въ войску силу духа и веселый умъ: ôнъ роздѣливъ помѣжь козакôвъ богату добычь, старався о правильне доставлюванье до табору провіянту и ôтъ часу до часу устроювавъ пиры съ музикою и танцями, на котрѝ запрошувавъ безъ рôжницѣ всѣхъ мешканцѣвъ мѣста, въ тôмъ числѣ и выратуваныхъ женьщинъ шляхотского стану. Не зважаючи на ту дѣяльнôсть бачивъ Гонта всю труднôсть привернення колишнёго козацтва. Часто бувъ Гонта неспокôйный и задумчивый и говоривъ до окружаючихъ: „Братя! сумнѣваюсь, чи дôйде до краю начате дѣло“.

Сумнѣвы Гонты оправдалися справдѣ скорше, нѣжь ôнъ самъ думавъ, и гроза наступила зъ того боку, ôтки найменше зô всего єи очѣкувано. Россійске правительство задумало доконче взяти участь въ привернення порядку въ рускихъ областяхъ, належачихъ до Польщѣ, и надѣлило ôтповѣдными инструкціями генерала Кречетникова, котрый обсаджувавъ въ той часъ ôтрядъ конфедератôвъ въ Бердичевѣ. Кречетниковъ выславъ до Уманя полкъ доньскихъ козакôвъ пôдъ проводомъ полковника Гурєва съ тымъ порученьемъ, щобы усмирити повставшихъ селянъ. Заразъ за Гурєвымъ выславъ Кречетниковъ туды ôтрядъ пѣхоты. Гурєвъ прійшовъ до Уманя и розложився побôчь табору Желѣзняка. Ôнъ завязавъ дружнѝ ôтношеня съ провôдниками повстаня, ôтвѣдувавъ часто Гонту и Желѣзняка, подававъ имъ плянъ спôльного дѣланя противъ конфедератôвъ, обѣцювавъ свою помôчь для выгнаня шляхты зъ Волыня и дававъ рады що до устрою войска и введеня правильного военного порядку. Такѝ дружнѝ ôтношеня тревали черезъ кôлька день, поки Гурєвъ не одержавъ звѣстки, що єму на помôчь иде полкъ пѣхоты. Якъ лишь Гурєвъ се почувъ, заразъ устроивъ пиръ для цѣлого войска и приказавъ Донцямъ гостити сердечно Украинцѣвъ и за той часъ опанувати складомъ ихъ зброѣ и прогнати ихъ конѣ. Такъ и сталось, а тымчасомъ надходяча пѣхота окружала ланцухомъ веселячійся таборъ... Мѣжь тымъ запрошено Гонту, Желѣзняка и другу козацку старшину до шатра Гурєва, ôтки пôсля умовы мали они удатись въ гостину до дому Гонты до Росошокъ. Наразъ Гурєвъ, бесѣдуючи сердечно съ своими гостями, давъ умовленый знакъ и до шатра вôйшли зъоружені Донцѣ, кинулись на старшину и звязали єи. Въ ту саму хвилю стиснули ланцухъ и вразъ съ Донцями кинулись на пируючихъ козакôвъ. Ось и почалась знову страшна сцена! Гайдамакôвъ стали ловити, вязати та кувати въ кайданы; многѝ зъ нихъ вспѣли утѣчи, другѝ знову стали боронитись, але ихъ побито. Надъ ранкомъ не було вже зовсѣмъ табору Украинцѣвъ, а лишь 900 плѣнникôвъ находилося въ рукахъ Гурєва...

Ось такъ выконано приказъ Гурєва! Ну певно, що правительство, ôтъ котрого выйшовъ той приказъ, руководилось справдѣ плянами высшои политики, котрѝ бôльше-менше выявляются въ переписцѣ Румянцева съ Паниномъ и Колегією заграничныхъ справъ. Видно, що те правительство мало свои основы, щобъ предприняти таке дѣланье... Але варто глянути, що то знову робили россійскѝ официры, выконуючѝ приказъ правительства, въ утихомиреню повставшихъ селянъ! Дѣйстно, ихъ поведенье въ тôмъ дѣлѣ и ихъ погляды ажь надто замѣтнѝ... Доньскій полковникъ Гурєвъ и прибувшѝ до Уманя заразъ по усмиреню повстаня генералы Кречетниковъ и Подгоричанинъ ôтносятся до взятыхъ въ полонъ селянъ съ крайною зневагою и збыткованьемъ, а противно, до шляхтичѣвъ выявляютъ нѣжну симпатію. Они нѣбы-то и не признаютъ, що повставшѝ селяне звязанѝ съ Россією вѣрою и племеннымъ походженьемъ, що єсли те повстанье и було не на часѣ и зъ политичныхъ взглядôвъ непожадане для россійского правительства, то тымъ не менше оно походило зъ душевного бажаня, щобы привернути назадъ свои народнѝ права, опиралося на симпатіи Россіи и покрывалось именемъ царицѣ. Ну, але россійскѝ официры не звертаютъ зовсѣмъ на те уваги! Они видятъ въ повставшихъ лише збунтованыхъ крѣпакôвъ, а въ шляхтичахъ — покривдженыхъ дворянъ! Тому-то въ своѣмъ обходженю съ взятыми въ полонъ селянами они самѝ ôтъ себе збôльшаютъ мѣру строгости и самѝ накладаютъ такѝ кары, якихъ певно не наказувавъ имъ ихъ служебный обовязокъ. Такъ ось Павло Младановичъ, що лишивъ намъ дуже подрôбнѝ звѣстки о першихъ дняхъ вязницѣ Гонты, описує съ радостею и похвалою всякѝ учинки Гурєва. Ôнъ каже, що заразъ по увязненю полковникъ власною рукою бивъ сильно Гонту, а потôмъ приказавъ ôтчислити передъ своимъ шатромъ 300 палокъ Гонтѣ, Желѣзняку и другимъ увязненымъ старшинамъ! Пôсля слôвъ мемуариста на сѣмъ не було ще кôнця тôй карѣ: черезъ тыхъ кôлька днѣвъ, поки плѣнникôвъ не ôтдано польскимъ властямъ, Гонта мусѣвъ ôтбувати таку тѣлесну

можна дуже сумнѣватися. Економична програма лѣвицѣ не єсть нѣчимъ иншимъ, якъ зложенымъ на борзѣ спискомъ гдеякихъ економичныхъ пытань безъ всякого основного поясненя сущности сыхъ пытань. Въ переважнôй части своихъ точокъ нагадує ся програма зле зроблену копію тыхъ економичныхъ реформъ, якѝ переводить кн. Бисмаркъ въ Нѣмеччинѣ. Такъ пр. точка о надзорѣ фабрикъ и предпріємствъ, о обезпеченю робôтникôвъ на случай слабости и елементарного нещастя, якъ также II точка о реформѣ опѣки надъ убогими, суть живцемъ взятѝ зъ реформъ кн. Бисмарка, а радше лише зъ самыхъ заголовкôвъ тыхъ реформъ. Точка о асоціяцін малыхъ промысловцѣвъ и о аграрныхъ реформахъ заключає въ собѣ голѝ фразы безъ всякого, хочьбы троха позитивного содержаня, а цѣла програма лѣвицѣ, такъ шумно внесена въ радѣ державнôй, видимо обчислена лише на поверховный ефектъ, а не на дѣйстну поправу справдѣ сумного стану економичного.

Не инакше представляєся програма перша. Нѣхто не заперечить, що реформа податкôвъ а именно введенье раціонального податку особисто-доходового и податку ôтъ рентъ въ многôмъ може причинитися до поправы финансового стану державы. Але кто згадає на то, якъ доси у насъ податковѝ реформы переводятся, кто пригадає собѣ хочьбы „реформу" грунтового податку, сей мусить дуже сумнѣватися, щобы такого рода реформы вплынули користно на поправу економичного стану людности. Рôвножь треба дуже сумнѣватися, щобы одна реформа спадщинного права при малыхъ посѣлостяхъ могла сама собою подвигнути наше селяньство зъ єго упадку. Справдѣ тутъ треба згодитись съ замѣтомъ лѣвицѣ, що дѣйстный станъ селяньства ажь надто мало дослѣдженый и выясненый, щобы на пôдставѣ такъ непевныхъ и неточныхъ матеріялôвъ можна оцѣнити правдивый станъ нашого селяньства, выкрыти всѣ головнѝ причины єго упадку и перевести успѣшно загальну реформу селяньского стану. До того еще станъ селяньства и причины єго упадку суть надто ôтмѣннѝ и рôжнороднѝ въ поодинокихъ краяхъ коронныхъ, щобы можна надѣятись на успѣшнôсть якого небудь „Universalmittel" для австрійского селяньства. Тутъ треба основныхъ, совѣстныхъ и всесторонныхъ дослѣдôвъ, студій и такихже реформъ. Жаль, що на се не заноситсяя, а выставлянѝ „економичнѝ програмы" выходять лише на „лицитацію о популярнôсть", на то, щобы шумными словами закрыти сумный станъ. Чи не булабы пора взятися поважно до поправы економичного стану, замѣсть ставляти воздушнѝ програмы економичнѝ, що нѣкого не зъодягнуть, не нагодують и не огрѣють?

Дослѣды зъ поля статистики.

III.

Всхôдна а захôдна Галичина.

Подѣлъ Галичины на часть всхôдну и захôдну не єсть лише химерный, якъ се часто люблять говорити гдеякѝ Поляки. Въ добру хвилю глубшои розваги самѝ Поляки часто переводять на дѣлѣ такій подѣлъ Галичины, а певна рôжнороднôсть, а навѣть суперечнôсть и антагонизмъ межи захôдными а всхôдными Поляками галицкими не тôлько въ политичныхъ але и економичныхъ справахъ впадає въ очи кождому, кто хочь троха пильно слѣдить публичне поступованье галицкихъ Полякôвъ. И справдѣ треба признати, що такъ зъ польского, а розумѣєся, въ еще бôльшôй мѣрѣ зъ руского становища сей подѣлъ Галичины на двѣ части має свою рацію и свои дуже важнѝ причины. Вже то одно, що тутъ а тамъ жіють два ôтрубнѝ народы, творить важну и справедливу пôдставу такого подѣлу. До сего лучатся рôжницѣ самого поземельного (територіяльного) характеру обохъ частей, рôжниця ôтдаленя ôтъ осередка всесвѣтнои торговлѣ и культуры, рôжницѣ економичнѝ и т. д. Можна смѣло сказати, що для доброго пôзнаня краю, єго потребъ, єго можливого розвою и поступу треба зважати на ту рôжницю обохъ частей Галичины и що нѣчого шкодливѣйшого для доброго пôзнаня стану краю, якъ коли зъ замѣру або й зъ неуваги ту рôжницю поминаєся, а навѣть затираєся.

Тожь годится прослѣдити ту рôжницю обохъ частей Галичины также и въ станѣ людности, выказанôмъ въ списѣ зъ р. 1880. Для повнои студіи булобы навѣть дуже добре перейти и порôвнати взрôстъ людности не тôлько обохъ частей Галичины, але и кождого поодинокого повѣту, однакожь се дуже тяжко теперь зробити, понеже ôтъ р. 1869—1880 объемъ поодинокихъ повѣтôвъ пôдлягъ значнымъ змѣнамъ черезъ придѣленье громадъ одного повѣту до другого, с. є. черезъ змѣну въ територіяльнôмъ подѣлѣ повѣтôвъ, а доси нема повного выказу тыхъ змѣнъ въ територіяльнôмъ объємѣ повѣтôвъ и тымъ споводованого зменшеня або взглядно збôльшеня людности дотычащихъ повѣтôвъ. Якъ небудь и межи объємомъ всхôдной а захôдной Галичины зъ що ино згаданыхъ причинъ могла зайти певна змѣна, то всежь она въ прирôвнаню до цѣлости обохъ частей Галичины представляєся дуже малозначною, майже зовсѣмъ счезаючою, понеже тутъ ходить лише о змѣны на границѣ обохъ тыхъ частей, а не въ ихъ внутрѣ. Подѣлъ Галичины на двѣ части пріймаємо такъ, якъ се и доси практиковано и якъ се мѣжь иншими также и Рапацкій принявъ въ своѣй працѣ „Ludność Galicyi", отже до захôдной Галичины зачисляємо 27 повѣтôвъ положеныхъ на лѣвôмъ березѣ Сяну, а до всхôдной Галичины 47 повѣтôвъ, положеныхъ на правôмъ березѣ розмежнои рѣки — Сяну.

Взрôстъ такъ загальнои людности якъ и поодинокихъ народностей въ всхôднôй а захôднôй Галичинѣ представляєся якъ слѣдує:

Всхôдна Галичина.

Людность	р. 1869	% загальнои людности	р. 1880	% загальнои людности	прибуло въ рр. 1869—1880 бôльше о	прирôстъ въ процентахъ
руска	2,230.121	65·8%	2,427.234	64·0%	+ 197.113	8·83%
польска	702.158	20·7%	801.629	21·1%	+ 99.471	14·16%
жидôвска	424.684	12·5%	521.913	13·8%	+ 97.229	22·89%
иннонародна	30.612	1· %	36.170	1·1%	+ 5.558	17·6%
вся людность	3,387.575	100%	3,786.946	100%	+ 399.371	11·8%
христіяньска людность	2,962.891	87·5%	3,265.033	86·2%	+ 302.142	10%

Захôдна Галичина.

Людность	р. 1869	% загальнои людности	р. 1880	% загальнои людности	прибуло въ рр. 1869—1880 бôльше о	прирôстъ въ процентахъ
польска	1,788.141	88·0%	1,896.375	87·8%	+ 108.234	6·03%
руска	81.788	4· %	89.308	4·2%	+ 7.520	9·19%
жидôвска	150.749	7·5%	164.029	7·5%	+ 13.280	8·80%
иннонародна	9.763	0·5%	8.849	0·5%	(убуло) — 914	—8·9%
вся людность	2,030.441	100%	2,158.561	100%	прибуло 129.034 убуло — 914 отже прибуло + 128.120	6·3%
христіян. людность	1,879.692	92·5%	1,994.532	92·5%	114.850	6·1%

Вже самъ побѣжный поглядъ на представленѝ тутъ цифры оправдує то, що мы попереду сказали про рôжницю межи всхôдною а захôдною Галичиною. Два осôбнѝ народы — въ всхôднôй Галичинѣ Русины, въ захôднôй Поляки — творять корѣнне населенье краю. До першихъ належить всхôдна, до другихъ захôдна Галичина. Захôдна Галичина представляє бôльшу одноцѣльнôсть населеня. Майже 88% всеи людности захôднои Галичины творять Поляки, такъ що тамъ майже доперва що кождый десятый чоловѣкъ єсть доперва иншои, непольскои народности. За то всхôдна Галичина представляє далеко бôльшу мѣшанину народностей, а хочь тутъ коренну людність творять Русины (майже 66%) и на кожду сотку людей всхôднои Галичины припадає майже 66 Русинôвъ, то всежь таки тутъ досягає чужій елементъ великои силы, тымъ бôльше, що ônъ складаєся переважно въ высшихъ клясъ суспôльности и зъ значного числа жидôвъ, безперечно пôдъ взглядомъ економичнымъ далеко проворнѣйшихъ ôтъ корѣнного населеня. Коли въ захôднôй Галичинѣ на кождыхъ 88 Полякôвъ припадає пересѣчно лише 7 жидôвъ, 4 Русинôвъ и несповна 1 чужинець (Нѣмець), то съ всхôднôй Галичинѣ припадає пересѣчно на кождыхъ 66 Русинôвъ, 21 Полякôвъ, бôльше якъ 13 жидôвъ и 1 чужинець (Нѣмець). Тому то суспôльне, товариске, національне и економичне житье мусить при такъ ôтмѣннôмъ складѣ елементôвъ захôднои а всхôднои Галичины зовсѣмъ ôтмѣнно розвиватися въ однôй а въ другôй части нашого краю. Подѣлъ Галичины на двѣ части, на всхôдну и захôдну, не єсть отже химерою, не єсть выдумкою, але єсть фактомъ неоспоримымъ. Уявѣмъ собѣ тôлько живо всѣ ôтмѣннѝ свойства кождои пооодинокои народности, представмо собѣ, що всѣ тѝ свойства ôтповѣдно дѣлають и розвиваются, то очевидно вислѣдокъ сего дѣланя тыхъ народныхъ елементôвъ суспôльности захôднои а всхôднои Галичины не може бути однакій. Суспôльнôсть захôднои Галичины, зложена въ $^9/_{10}$ частяхъ зъ Полякôвъ, а тôлько въ $^1/_{10}$ части зъ иннонародныхъ елементôвъ жіє и дѣлає ôтмѣнно ôтъ суспôльности всхôднои Галичины, зложенои зъ несповна $^7/_{10}$ частей зъ Русинôвъ а въ бôльше якъ $^3/_{10}$ зъ чужонародныхъ елементôвъ. Національный розвôй польскои народности въ захôднôй Галичинѣ може ôтбуватись далеко успѣшнѣйше и одностайнѣйше, якъ розвôй рускои народности въ всхôднôй Галичинѣ, тымъ бôльше, що польске національне житье обгортає въ захôднôй Галичинѣ всѣ верствы суспôльности, а руске житье національне въ всхôднôй Галичинѣ держится лише въ самôмъ людѣ, въ нечисленнôмъ маломѣщаньствѣ и малочисленной, а при тôмъ переважно убогôй интелигенціи. Польска суспôльнôсть захôднои Галичины, хочьбы до неи ôтносились непріязно всѣ чужонароднѝ елемента, не малабы поборювати великихъ перепонъ и трудностей въ борбѣ о своє существованье и свôй розвôй, бо въ захôднôй Галичинѣ припадає доперва майже на 9 Полякôвъ одинъ чужои народности, а на 12 христіянъ 1 жидъ, тымъ часомъ коли въ всхôднôй Галичинѣ припадає на двохъ Русинôвъ бôльше якъ одинъ чужинець, а на 9 христіянъ 1 жидъ. Якъ небудь Русины въ всхôднôй Галичинѣ суть бôльше якъ три разы такъ численнѝ якъ Поляки, то всежь польскій елементъ всхôднои Галичины має дуже велику пôдмогу въ дѣланю польскои суспôльности захôднои Галичины, а сей вплывъ „кракôвскихъ Полякôвъ" проявляєся въ цѣлôй галицко-поль-

---

кару по три разы на добу. Все єго тѣло було покрыте ранами — говорить торжественно Младановичь! Полковникъ провадивъ въѣзджаючуся до єго табору шляхту до вязницѣ, де сидѣвъ Гонта, и показувавъ ѣй нещастного сотника. Кромѣ того увязнили Донцѣ жену и чотыри дочки сотника, приставили ихъ до табору. Тутъ укарано ихъ кôлька разы прилюдно за те, що не донесли про зраду мужа и батька, а ôттакъ выслано на выгнанье. Сынъ Гонты выратувався тымъ, що утѣкъ до Волощины, розомъ съ сотникомъ Уласенкомъ. Рухоме майно Гонты сконфисковано а Младановичь нарѣкає лишь на те, що Кречетниковъ не выдавъ єго потерпѣвшимъ шляхтичамъ, а присвоивъ для себе яко воєнну добычь... Намъ годѣ провѣрити, о скôлько Младановичь описавъ пересадно розказанѝ собою факты, але также потверджене загального ихъ образу находимо въ запискахъ Кребсъ. Она подає, що генералъ Подгоричанинъ ôтвѣдавъ єи въ селѣ, де она скрывалась, занявся дуже єи долею, перевѣзъ єи до Уманя, обезпечивъ єи удержанье и идучи въ дальшій походъ, съ слёзами просивъ Кречетникова, щобъ взявъ єи пôдъ свою опѣку. Кречетниковъ потѣшавъ ту малу дѣвчину, котру самъ Гонта выратувавъ ôтъ смерти. Разомъ съ братомъ привѣвъ єи Кречетниковъ до шатра, де она побачила Гонту, лежачого лицемъ до землѣ, але одягненого ще въ мундуръ уманьскои милиціи. „Кречетниковъ — розказує Кребсъ — ударивъ Гонту палкою въ голову, по чѣмъ Гонта пôднявся. Тогды генералъ, показуючи на насъ, сказавъ: „Поглянь на тѝ нещастнѝ сироты!" Гонта подививсь на насъ хвилю, ôттакъ ôтвернувся и крикнувъ: „Чортъ ихъ бери!" — и зновъ упавъ головою до землѣ"...

По кôлькохъ дняхъ тыхъ каръ и мукъ передавъ Гурєвъ Гонту вразъ съ другими увязнеными, жителями польскои Кієвщины, пôдъ сторожу ôтряду польского войска. Ихъ переведено до головнои польскои кватиры воєнной, котра находилась въ селѣ Сербанъ въ окрестности Могилева на Днѣстрѣ.

Тутъ очѣкували вязнѣ черезъ мѣсяць суду, пôдчасъ коли начальникъ польского войска зносився съ королемъ и поки не установлено пляну до переведеня того процесу. Въ той часъ головнымъ начальникомъ невеликихъ воєнныхъ силъ, якими розпоряджала Польща въ полуднево-захôднôмъ краю, бувъ ловчій коронный Ксаверій Браницкій, личный другъ короля Станислава Понятовского. Браницкій мавъ специяльне порученье дѣлати противъ конфедератôвъ. Въ тôй цѣли розложивъ ônъ свои невеликѝ силы доломъ при бѣгу Днѣстра тому, щобы перетяти зношеня конфедератôвъ съ Волощиною, де находились въ той часъ конфедератскѝ начальники и резервы и куды утѣкали партіи конфедератôвъ по кождôмъ пораженю. Чи Браницкій бувъ занятый выключно своимъ дѣломъ, або чи уважавъ свои силы за слабѝ, або, може бути, думавъ, що селяньске повстанье, грôзне для конфедератôвъ, случилось на руку для польского правительства, — досыть, що ônъ не рушився зъ мѣсця на вѣсть о народнôмъ повстаню и не предпринявъ нѣякихъ мѣръ, щобы те повстанье придавити. А тымчасомъ теперь, зовсѣмъ противъ єго волѣ, прійшлося єму стати судією увязненыхъ селянъ. Якъ видно съ дôйшовшои до насъ переписки Браницкого съ королемъ, ônъ бувъ свого часу чоловѣкъ либеральный и гуманный, не подѣлявъ фанатичныхъ и ексклюзивныхъ поглядôвъ шляхты и по своимъ врожденôмъ мягкôмъ характерѣ бувъ противнôй всякôй звѣрячôй розправѣ. Въ письмѣ до короля зъ дня 10 го липня, звѣщаючи о присланыхъ вязняхъ, высказує Браницкій въ слѣдуючихъ словахъ свои погляды и своє положенье въ тôмъ дѣлѣ: „Тутъ панує загальна радôсть: окрестнѝ помѣщики и жиды вѣчно мене облягають, радять четвертувати, палити, вбивати на кôлъ, вѣшати безъ милосердія. Все гуло лишь: „Карай! убивай!" Я поясняю имъ, що тôлько якусь часть виновникôвъ прикажу карати, а решту ôтошлю для крѣпостныхъ робôтъ и для построеня улиць въ мѣстахъ. Але они ненастанно допоминаются кары. Въ иншій часъ я и не слухавбы ихъ, але теперь я мушу имъ уступати, бо даются вже чути голосы, будьто весь той бунтъ повставъ зъ нашои намовы. Тѝ люде, що утѣкали товпами за границю при появленю двохъ-трехъ гайдамакôвъ, теперь видячи ихъ въ неволи, показують страшну бунчучнôсть и ôтвагу и добиваются тои чести, щобъ бути катами! Радять менѣ за примѣромъ Потоцкого*), укарати смертею поголовно тѝ села, котрѝ брали участь въ повстаню, не щадячи нѣ женьщинъ, нѣ дѣтей... Надармо представляю имъ, що въ слабо населенôй области годѣ выгубляти населенье... Я намѣряю такъ поступити: деякихъ гайдамакôвъ прикажу карати для вдоволеня панôвъ помѣщикôвъ, а решту (а ихъ буде бôльше якъ тысячь) вышлю для повненя крѣпостныхъ и мѣскихъ робôтъ до Камѣнця, Львова и до вашои королѣвскои милости въ Уяздôвъ. Король згодився въ засадѣ съ тымъ людскимъ поглядомъ Браницкого, але замѣтивъ, що ônъ не має анѣ войска для охороны численныхъ селянъ, взятыхъ въ полонъ, анѣ грошей для ихъ прожвленя — и проте обѣцявъ постаратись выдôстати средства. Але коли Браницкій ставъ разъ-наразъ писати о тôмъ до короля, ônъ наконець ôтповѣвъ: „Гадка, щобы выслати увязненыхъ хлопôвъ до выконуваня загальныхъ и мало власныхъ робôтъ, єсть прекрасна, але можлива лишь при бôльше спріяючихъ обставинахъ, не теперь... єсли будете мати увязненыхъ зъ збунтованыхъ селянъ, то прикажѣть кождому десятому ôтрубати по однôй нозѣ и по однôй руцѣ и всѣхъ выпустѣть. Сей спосôбъ застрашить ихъ бôльше, нѣжь кара смертна; доказомъ сеи користи суть примѣры зъ минувшости".

Ось такъ то рѣшено долю полоненыхъ. Браницкій, уступаючи загальнôй думцѣ шляхтичѣвъ и не находячи пôдмоги у короля, вызначивъ воєнно-судову комисію. Ся комисія ухвалила повѣсити 700 людей въ рôжныхъ селахъ и мѣстахъ полуднево-захôдного краю. Провôдники мусѣли пôддатись „для примѣру строжшôй карѣ", пôсля слôвъ Браницкого, котрый все таки помилувавъ кôлькасотъ людей, ôтославши ихъ на роботы до камѣнецкои и львôвскои крѣпости. „Нехай доброта вашои королѣвскои милости простить менѣ той непослухъ єго волѣ, — пише ônъ въ рапортѣ зъ дня 13-го серпня — але я не можу перенести на собѣ тои гадки, щобы карати смертею тôлько людей лише длятого, що мы не маємъ ихъ чимъ выживати!"

Помѣжь начальниками, котрыхъ карано „для примѣру строжшимъ способомъ", занимавъ, розумѣєся, перше мѣсце Гонта. Засудъ

---

*) Ся згадка ôтносится до гетьмана Іосифа Потоцкого, котрый усмиривъ селяньске повстанье въ Брацлавщинѣ въ 1702-ôмъ роцѣ.

скôй политицѣ, въ цѣлôмъ житю парляментарнôмъ и публичнôмъ. Елементъ жидôвскій есть о бôльше якъ 5% сильнѣйшій въ всхôднôй Галичинѣ (13·8% всеи людности) якъ въ захôднôй (7·5% всеи людности), що очевидно муситъ ôтбитися такожь ôтмѣнно на суспôльности всхôднои а захôднои Галичины. И справдѣ бачимо, що жидôвскій елементъ взрôсъ за послѣдныхъ 11 лѣтъ въ захôднôй Галичинѣ о 8·8% а въ всхôднôй ажь о 22·89% с. є. о 14·08% бôльше якъ въ захôднôй Галичинѣ. Щожь доперва сказати о вплывѣ економичнôмъ сего елементу! Для кождого безсторонного ясно, що такъ ôтмѣнный складъ народныхъ елементôвъ всхôднои а захôднои Галичины муситъ выдавати зовсѣмъ ôтмѣнни объявы житя и вести до ôтмѣнныхъ результатôвъ. Въ интересѣ основного пôзнаня краю слѣдувалобы отже всюда слѣдити осôбно за станомъ всхôднои а захôднои Галичины, а не затирати сеи рôжницѣ, якъ се доси у насъ съ замѣромъ въ всѣхъ публикаціяхъ, такъ урядовыхъ якъ и неурядовыхъ, о станѣ и розвою Галичины дѣвся, бо черезъ то тôлько вводится въ блудъ загалъ, правдивый станъ Галичины представляєся невѣрно, а тымъ часомъ житье поступає дальше своєю дорогою инакше въ всхôднôй, а инакше въ захôднôй Галичинѣ и потребує ôтмѣнныхъ средствъ поправы и зарады.

(Дальше буде.)

Зъ судовои салѣ.

Решôвъ 11 грудня.

Дня 11 грудня розпочалася въ окружнôмъ судѣ въ Решовѣ передъ присяжнымя дуже цѣкава розправа о замордованье христіяньскои жѣнки жидôвскою родиною. На лавѣ обжалованыхъ засѣли: 1) Мошко Риттеръ, родомъ зъ Лютчи коло Стшижова, 51 лѣтъ, жонатый, властитель господарства въ Лютчи, обжалованый о злочиньство скрытоубійчого мордерства служницѣ Францѣшки Мнѣхъ. Дальше обжалованй о чинну спôвучасть: 2) Гитля Риттеръ, 45 лѣтъ, жѣнка Мошка; 3) Бейля Риттеръ, 19 лѣтъ, дочка Мошка, теперь замужна Найманъ; 4) Хая Риттеръ зъ Лютчи, 16 лѣтъ и 5) Марцель Стохлиньскій, 42 лѣтъ, Полякъ, жонатый, халупникъ зъ Лютчѣ.—Яко присяжнй судіи засѣдаютъ въ тôмъ процесѣ съ выняткомъ одного самй селяне и маломѣщане, (одинъ присяжный боявся засѣдати, щобы єго не пôдпалили). До розправы покликано 44 свѣдкôвъ и двохъ лѣкарѣвъ, яко знавцѣвъ.

Актъ обжалованя описує станъ дѣла такъ: Въ громадѣ Лютчи, коло Стшижова, мешкала зарôбниця, надъ 30-лѣтна Францѣшка Мнѣхъ, незамужна. Францѣшка черезъ кôлька лѣтъ передъ тымъ служила трема наворотами, кождымъ разомъ 1—2 рокôвъ, у Мошка Риттера. Послѣдный разъ опустила у нихъ службу на Великдень 1881 р. и ôтъ того часу жила въ комôрнôмъ у рôжныхъ людей. Пôдчасъ жнивъ 1881 р. жила у Зофіи Мнѣхъ, а ôтъ ôвсяныхъ жнивъ ажь до 27 падолиста 1881 р. у Зофіи Стохлиньскои въ Лютчи. Францѣшка ôтойшовши зъ службы ôтъ Мошка, все таки найохôтнѣйше ишла до него на роботу, ôтъ него дôставала ѣду, и у него дуже часто ночувала. Братъ Францѣшки, Іосифъ Мнѣхъ зôзнає, що взявъ єи бувъ въ пôзнôй осени до себе и чинивъ ѣй докоры, що она выслугуєся жидамъ, але Францѣшка по кѣлькохъ дняхъ у брата затужила за жидами, и пôшла до нихъ на роботу, кажучи, що Мошко и Гитля, то немовь єи батько и мати; ôтъ того часу брата свого обходила. Дня 27 падолиста 1881 р. покинула Францѣшка комôрне у Зофіи Стохлиньскои, а перенеслася до своєи своячки Саломеи Стохлиньскои, жѣнки спôвобжалованого Марцеля Стохлиньского. Около 2 ои години по полудня Францѣшка по вечѣрни прійшла до Саломеи и тамъ зъѣла капусты и фасолѣ. Марцель Стохлиньскій пôдъ той часъ выйшовъ зъ дому до сусѣда свого и Мошка, Хієля Фельбера, а зъ ôттамъ пôшовъ до Мошка. Коли Францѣшка була у Саломеи, прійшла до неи Бейля, старша дочка Мошка, и запытала, чи она не пôшлабы до двора на службу. Францѣшка ôтмовила. Пôдъ вечѣръ она пôшла до Мошка, бо той казавъ ѣй прійти по молоко. Пôйшовши по те злощасне молоко, Францѣшка вже не вернула и нѣкто вже єи бôльше не видѣвъ. По селѣ розôйшлася заразъ поговôрка, що Францѣшка мусѣла згинути хиба въ домѣ Мошка, бо она була людина спокôйна, роботяща, смирна, твереза, згôдлива, — ворогôвъ отже не мала жадныхъ. Се утверджувало людей тымъ бôльше въ ихъ здогадѣ, що сама Францѣшка жалувалася передъ людьми, що „ксёндзъ не давъ ѣй розрѣшеня при сповѣди за те, що вдаєся съ жонатымъ чоловѣкомъ“; передъ смертею она плакала зъ жалю, але не хотѣла сказати своимъ товаришкамъ, котрый се именно той „жонатый“. Але въ селѣ знали, що она вдаєся съ Мошкомъ, бо нѣгде инде не пробувала; впрочѣмъ всѣмъ було звѣстно, що Мошко чоловѣкъ неморальный, розпустникъ, мстивый и „чарôвникъ“. Свѣдки зôзнали, що Мошко ôтъ часу, якъ пропала Францѣшка, допытувавъ людей, що сталося съ нею (очевидно, хотѣвъ дослѣдити, якъ думаютъ люде), страшно змѣнився, посумнѣвъ, ставъ прибитымъ, и ôтъ часу до часу розпускавъ байку по селѣ, що Францѣшка зналася зъ Бѣлемъ, и що той кинувъ єи въ воду; то само голосила єго жѣнка и дочки. Власти безпеченьства старалися дôйти причины смерти Францѣшки, и хочь були тои самои думки, що селяне, але не мали очевидныхъ даныхъ чѣпати Мошка и єго родину. Ажь 6 марта 1882 р. случайно знайдено трупа Францѣшки въ вывозѣ, зарослôмъ корчами. Донесено властямъ; зъѣхала комисія слѣдча зъ повѣтового суду въ Стшижовѣ. Комисія ствердивши тотожнôсть особы ствердила дальше, що трупъ лежавъ близько дому Мошка Риттера и Марцеля Стохлиньского. Дальше комисія знайшла о 21 крокôвъ ôтъ трупа одну сплетену косу волося, а о 11 крокôвъ дальше другу косу; о 1000 крокôвъ знайдено звитый шнурокъ. При комисіи сестра Францѣшки пôзнала, що се були косы замордованои, а шнурокъ бувъ той самый, котрый замордована обвязувала собѣ шматы на хорôй нозѣ. Потôмъ комисія взялась до огляду и секціи трупа. Трупъ лежавъ лицемъ до землѣ, руки пôдъ грудьми въ кулакъ стисненй. Долѣшна половина тѣла лежала въ водѣ потôчка, а горѣшна на березѣ. Зъ головы Францѣшки була скôра и мясо знятй, пальцѣ зубами погризенй, щока долѣшна розрубана, шія перерѣзана, живôтъ порѣзаный, части роднй вырѣзанй; лѣкарѣ орекли, що Францѣшка була ôтъ 3—4 мѣсяцѣвъ беременна, и що плôдъ зъ неи вынятый (се здѣлано по смерти); що Францѣшка згинула ôтъ перерѣзаня горла, впередъ заморочена двома ударами обухомъ сокиры; що скôру зъ головы знято, такъ що лишь малый окраєць скôры зôставъ надъ насадою носа; знайденй косы обтятй острымъ ножемъ.

По тôмъ судія слѣдчій съ жандармами перевѣвъ строгу ревизію — въ мешканю, пивници и будынкахъ Мошка; ревизіи повторялися кôлька разôвъ. При ревизіяхъ знайдено у Мошка сховану пôдъ софою замашисту сокиру, на котрôй були червонобрунатнй плямы и прилѣплений звытокъ волося. Дальше спостерѣгъ судія слѣдчій и жандармы, що пивниця Мошка була передѣлена на двѣ части: по правôй руцѣ були зсыпанй бараболѣ, а по лѣвôй було чистенько выметено, ба що бôльше, земля була свѣжо рыскалемъ скопана и вырôвнана. Се дуже ударило судію и жандармôвъ. Мошко запытаный жандармами, длячого земля скопана и выгладжена, сказавъ незвычайно змѣшаный, що черезъ ôконце пивницѣ упала земля до пивницѣ, и ôнъ казавъ служници вымести, при чôмъ мала и єго жѣнка помагати. (Опôсля показалося, що се неправда). Тѣло замордованои могло бути переношене до вывозу лишь по при хату Марцеля Стохлиньского. Рôвночасно ôтбулася такожь ревизія у свояка и сусѣда Мошкового, Хієля Фельбера. У него забрано два ножѣ, блыскучй, острй; однымъ зъ нихъ була Францѣшка зарѣзана. Сконфисковану у Мошка сокиру и прилѣплене до неи волосье ôтдано до суду знатокамъ и тй орекли, що плямы на сокирѣ суть зъ „крови“, але чи зъ людскои, сего рѣшучо певно не можна сказати, хочь и се „може бути“; волосье жь, дослѣджене микроскопомъ, узнали знатоки людскимъ волосьемъ зъ головы, що до грубости и барвы дуже подôбнымъ до кôсъ, знайденыхъ коло трупа.

Арештовано Мошка и єго жѣнку Гитлю, опôсля и єго дочки Бейлю и Хаю, яко сильно пôдозрѣныхъ о замордованье Францѣшки. Всѣ они до послѣдной хвилѣ выпираются, заперечуючи, будьтобы у нихъ 27 падолиста 1881 р. була Францѣшка, и покликуются на свѣдкôвъ Яна Телєша, Войцеха Габорского и Маріянны Стохлиньскои, котрй будьтобы вечеромъ ôтъ нихъ ôтходили, при чѣмъ ихъ Мошко съ свѣчкою ôтпроваджувавъ зъ хаты, — они, каже Мошкова родина, булибы выдѣли Францѣшку. Тымчасомъ переслуханй свѣдки: Телєшь и Габорскій зôзнали, що вышли зъ хаты Мошка єще передъ вечеромъ, сонце єще свѣтило, не треба отже було свѣчки, а Маріянна була пôшла єще передъ ними. Кромѣ того слѣдство дало богато матеріялôвъ доказуючихъ, що Мошкова родина замордувала Францѣшку въ своѣмъ домѣ въ пивници. Насамперѣдъ єсть ствердженымъ фактомъ, що Францѣшку Мнѣхъ вязали дуже пріязнй ôтношеня съ Мошкомъ, дальше, що 27 падолиста 1881 р. Францѣшка прійшовши зъ вечѣрнѣ удалася до Саломеи, а зъ ôттамъ пôшла до Мошка по молоко, котре ôнъ ѣй обѣцявъ дати; выйшовши ôтъ Саломеи, згинула безъ слѣду, — а ôтъ дому Саломеи до Мошка єсть прецѣ лишь кôлькадесять крокôвъ. Она очевидно мусѣла пôйти до Мошка, бо пôдъ вечеръ въ недѣлю, коли люде ходятъ по селѣ, мусѣвбы єи бувъ ктось въ селѣ видѣти, колибъ була где инде пôшла; наконець трупа Францѣшки знайдено близько дому Мошка. Дальше доказаною єсть рѣчею, що Францѣшка мала остати матерою; съ нѣкимъ иншимъ не приставала, лишь съ Мошкомъ, чоловѣкомъ ноторично розпустнымъ; сама она передъ товаришками плакала, що ксёндзъ не хоче єи розрѣшити. Фактомъ такожь єсть, що по замордованю Францѣшки плôдъ зъ неи вынято и косы ѣй обтято. Причину того факту рôжно собѣ толковано, ажь поки судія слѣдчій не впавъ на думку запытати компетентныхъ жидôвъ о ихъ звычаѣ талмудичнй. Поясненя въ тôмъ дѣлѣ давъ рабинатъ вѣденьскій, рабинъ зъ Стшижова и одинъ жидъ-талмудистъ Яковъ Шицъ. Рабинатъ вѣденьскій, запытаный въ дорозѣ урядовôй, пояснивъ, що пôсля приписôвъ талмуду було въ звычаю по смерти беременнои жѣнки заразъ плôдъ зъ неи насильно выймати. Въ 1791 р. акушерка выдобула неживу дитину зъ умершои матери, а рабинъ вроцлавскій, Исаія Берлинъ довѣдавшись о тôмъ, скликавъ рабинатъ, описавъ той фактъ и додавъ: „So sei unser Gebrauch!“ — такъ отже малося поступати на будуще; такъ само дѣялося въ Польши. Рабинъ стшижôвскій и Шицъ зôзнали, що якъ давно, такъ и теперь выймаєся плôдъ зъ помершои матери, щобы переконатися, чи живый, — бо плôдъ неживый не може бути въ лонѣ матери, але побôчь неи похованый. Що до обтинаня кôсъ у помершихъ жидôвокъ, то рабинъ стшижôвскій пояснивъ, що косы помершои дѣвки обтинаются; але обтяти може лишь жѣнка. Наконець пояснивъ рабинатъ вѣденьскій, що талмудъ мѣститъ въ собѣ ось якій приписъ: необычайне поведенье ôтця заручнои дочки шкодитъ репутаціи нареченôй и нареченый має право ôткликати заручины, єсли ôнъ о неморальнôмъ поведеню батька нареченои передъ заручинами не знавъ и ажь по заручинахъ о тôмъ довѣдався. Переведене слѣдство ствердило, що такій самый фактъ заходивъ власне въ родинѣ Мошка. Єго старша дочка була заручена за Наймана и дѣйстно въ сѣчню 1882 р. выйшла за-мужь. Все те доказує, що въ интересѣ Мошка и єго родины лежало позбутися Францѣшки. — Якъ сказано, Мошко пытаный жандармами о причину упорядкованя пивницѣ, покликався на служницю, — тымчасомъ служниця зôзнала, що справдѣ пивниця передъ тымъ була дуже запущена, що она нѣколи не замѣтала пивницѣ анѣ рыскалемъ не скопувала. Пôдозрѣне и те, що въ часѣ замордованя Францѣшки у Мошка не було жаднои служницѣ, хочь передъ тымъ и потôмъ все були слуги. Наймитъ и служниця зъ лютого 1881 р. зôзнали, що Мошко и єго жѣнка нѣколи не дозволили имъ вôйти въ пивницю, хочь тамъ нѣчого такого не було. Жѣнка Мошка въ день знайденя трупа Францѣшки дуже занепокоилася; зайшовши до Саломеи Стохлиньскои трясучись и руки складаючи, пытала єи, що сталося съ Францѣшкою; о неспокою Мошка ôтъ часу, якъ нестало Францѣшки, було вже сказано. При секціи трупа знайдено въ жолудку нестравлену фасолю и капусту, котру Францѣшка ѣла у Саломеи, — знакъ, що згинула небавомъ по ѣдѣ.

Зъ всѣхъ тыхъ познакъ показуєся фактъ въ такôмъ видѣ. Замордованье Францѣшки було родиною напередъ уложене на день 27 падолиста 1881 р. Плянови грозила перепона, именно, що того дня прійшла жѣнка зъ двора до Мошка за Францѣшкою, чи не наймилабыся въ дворѣ на службу. Мошко не пустивъ жѣнки до самои Францѣшки, очевидно боячись, щобы въ личнôй розмовѣ не наклонила єи приняти службу, але пôславъ старшу дочку до Францѣшки; тая швидко вернула и съ нѣчимъ ôтправила двôрску жѣнку. Коли пôдъ вечѣръ Францѣшка прійшла до Мошка по молоко, єи завели до пивницѣ и тамъ замордували и обезобразили пôсля приписôвъ талмуду. Мошкови ишло о страченье Францѣшки: 1) щобы затерти слѣдъ ганьбы своєи и родины, що яко мужь и батько пристававъ съ дѣвчиною и то христіянкою; 2) щобы нареченый єго дочки не зрѣкся заручинъ; 3) щобы не платити алиментацій дитины и не удержувати хоровитои Францѣшки.

Колибъ наведенй доси факты єще не переконали, що Францѣшка Мнѣхъ згинула зъ рукъ Мошка, то наконечно переконає о тôмъ зôзнанье спôвобжалованого Марцеля Стохлиньского. Марцель, чоловѣкъ злои славы, марнотравникъ, пяниця, кôлька разôвъ караный, звернувъ на себе увагу жандармôвъ. Коли жандармы по арештованю Мошка прійшли до єго дому выпытатися, чи не звѣстно що єго жѣнцѣ Саломеи о причинѣ смерти єи своячки, Марцель змѣшався, почервонѣвъ, трясся, говоривъ не до рѣчи, такъ що жандармы узнали отвѣтнымъ єго арештувати. Пôдчасъ ескорты до Стшижова а ôттакъ и въ судѣ стшижôвскôмъ зôзнавъ Марцель, що Францѣшку замордувала Мошкова родина, ба що навѣть и ôнъ чинну въ мордерствѣ взявъ участь. Марцель зложивъ слѣдуюче зôзнанье: Два тыжднѣ передъ смертею Францѣшка объявила старшôй дочцѣ Мошка (а тая зновъ оповѣла се Марцелеви), що чуєся матерею. Въ тôмъ самôмъ часѣ Мошко въ своѣмъ домѣ признався въ секретѣ Марцелеви о своѣмъ ôтношеню до Францѣшки и радився єго въ чотыри очи, що съ нею зробити? Опôсля Мошко пôдхлѣбляючися Марцелеви сказавъ, що має до него довѣріє, що ôнъ єго не здрадитъ, заявивъ, що нема иншого выходу, якъ убити Францѣшку, и завôзвавъ єго, щобы прійшовъ до него тогды, якъ Францѣшка буде у него. Въ тыждень потôмъ оба умовилися, що Францѣшку убютъ въ пивници, а якбы Мошко, жѣнка и дочки не могли съ нею упоратись, то Марцель буде єи держати за ноги. За тоє Мошко обѣцявъ Марцелеви 50 зр., на що той згодився. Дня 27 падолиста Марцель лишивъ Францѣшку въ своѣй хатѣ, а самъ пôйшовъ до Фельбера а смеркомъ до Мошка. Ту заставъ домашныхъ и Францѣшку, бо знавъ, що она тамъ прійде по молоко и бараболѣ. У Мошка нѣкого не було. Якійсь часъ въ хатѣ всѣ розмовляли, потôмъ всѣ замовкли и Гитля вôзвала Францѣшку, щобы пôшла съ нею до пивницѣ по бараболѣ; за ними пôшовъ Мошко съ дочками а позаду нихъ и Марцель; ôнъ замкнувъ за собою дверѣ. Коли всѣ вôйшли въ пивницю, Гитля пôдняла зъ кута приготовану свѣчку; тамъ вже лежала и сокира. Марцель засвѣтивъ сѣрникъ, Гитля подала свѣчку Хаѣ и та єи засвѣтила. Францѣшку здивувала та церемонія и звернулася лицемъ до Марцеля; але Марцель привитавъ єи пôднятою вже сокирою въ голову, а другій разъ въ лице. Францѣшка охнула, але не упала; тогды Гитля и Бейля кинулися на ню, здерли зъ неи бѣлу плахту и накинули ѣй на голову, а потôмъ при помочи Хаѣ и Мошка повалили на-взнакъ на землю. Гитля съ дочками придержала єи за руки, Марцель за ноги, а Мошко пôдрѣзавъ єи ножемъ съ чорною рукоятею горло, такъ що ажь хряснуло. Той „хряскôтъ“ такъ перелякавъ Марцеля, що ôнъ чимъ скорше утѣкъ зъ пивницѣ и вже не бувъ при тôмъ, якъ жиды здоймали замордованôй скôру зъ головы и якъ плôдъ добували, не знає отже, що съ плодомъ зробили. Утѣкши зъ пивницѣ и охолонувши зъ страху, Марцель зачаився передъ своєю хатою и выжидавъ, що буде дальше. Въ пôвъ годины побачивъ, що Мошко и обѣ дочки вынесли въ плахтѣ трупа до вывозу. На другій день Мошко выплативъ Марцелеви 50 зр. однымъ банкнотомъ; ôнъ змѣнявъ, купивъ собѣ чоботы, дровъ, своѣй матери давъ 6 зр. спадкового, 15 зр. загубивъ, а решту пропивъ. Въ домѣ Мошка Бейля сказала Марцелеви, що добре сталося съ Францѣшкою, бо для родины бувбы встыдъ, а найбôльше черезъ батька она немоглабы выйти за-мужь. На 3-тій чи 4-тый день Мошко зрадуваный заявивъ Марцелеви, що страху вже не має, бо зъ Францѣшки вынявъ то, „що въ нѣй було“. Сокиру и нôжь признавъ Марцель „правдоподôбно“ тыми самыми, а Хая признала, що нôжь ихъ, украденый кимось на весѣлю сестры. Марцель зôзнавъ такожь, що коли жандармы ходили по селѣ, Мошко прибѣгавъ до него и просивъ, щобы не зрадивъ, а по знайденю трупа Мошко сказавъ Марцелеви, що єсли що злого выйде, то „сему лишь єго жѣнка буде винна“.

(Конець буде.)

комисіи вызначивъ для него такій способъ смерти: кара має тревати 14 днѣвъ; черезъ першихъ десять днѣвъ має катъ щодня здôймати зъ єго плечей пасъ шкôры. 11-го дня ôтрубати єму обѣ ноги, 12-ого обѣ руки, 13-ого вырвати серце. а наконець 14-ого дня ôтрубати голову. Ôттакъ части єго тѣла маютъ бути прибитй до шибеницъ, поставленыхъ въ 14 мѣстахъ Украины.*) Браницкій улекшивъ той засудъ тымъ, що приказавъ стяти Гонтѣ голову на третый день и выконувати дальшй кары на трупѣ... Браницкій не мôгъ перенести на собѣ того страшного виду и выѣхавъ въ табору до Каменця, ôтки и пôславъ рапортъ до короля.

О послѣдныхъ хвиляхъ Гонты остало кôлька характеричныхъ розказôвъ. Младановичь говоритъ, що Браницкій дозволивъ кôлькомъ духовнымъ особамъ приготовити єго до смерти. Тучапскій говоритъ, що „Гонта перенѣсъ справедливу кару съ повною рѣшимостею и приготовився до неи належнымъ способомъ“. Охоцкій, зъ слôвъ очевидцѣвъ, описує єи въ такій способъ: „Гонта выйшовъ на мѣстце кары съ лицемъ веселымъ и спокôйнымъ, нѣбы ишовъ до кума на крестины. Катъ здеръ зъ него пасъ шкôры, — кровь брызнула, але лице гайдамаки не змѣнилось... Здерли другій пасъ шкôры, тогды Гонта сказавъ до тыхъ, що дивились на сю сцену: „Отъ, говорили, що буде болѣти, — а нѣ крышки не болить!“ — Чудна сила волѣ! — въ иншôмъ положеню чоловѣкъ той безъ сумнѣву мôгбы доконати великихъ дѣлъ!“ Наконець незвѣстный шляхтичь, котрого частею записокъ мы користуємось въ рукописи, передає въ слôвѣ официра, присутного при карѣ, слѣдуючу черту, котра свѣдчитъ, що самостôйность а навѣть гуморъ не залишили Гонту до послѣднои хвилѣ: „Гонту стерѣгъ по ночахъ одинъ зъ товаришѣвъ панцирнои хоругвы. По ôтчитаню засуду, въ день передъ карою, той товаришь, пôдозрѣваючи, що Гонта заховавъ дещо зъ здобычи, звернувся до него съ тыми словами: „Пане полковнику! завтра все земне скôнчится для васъ; чи не моглибъ вы лишити щонебудь на памятку небогатому жовнѣрови, котрый проводитъ съ вами послѣднй хвилѣ?“ — „Дуже радо! — ôтповѣвъ Гонта — пригадайте менѣ завтра, я вамъ подарую поясъ...“ Товаришь думавъ цѣлу нôчь о богатôмъ поясѣ, набитôмъ золотомъ, и на другій день, якъ лишь вывели Гонту зъ темницѣ, ôнъ звернувся до него: „Пане полковнику! даруйте, що вамъ пригадаю на приобѣцяный поясъ!“ — „Я не забувъ, — ôтповѣвъ Гонта съ погордливымъ усмѣхомъ — першій поясъ шкôры, котрый здôймутъ зъ мене, нехай буде для васъ поясомъ!“

Смѣло можемъ сказати, що таку холоднокровнôсть и таку силу духа передъ видомъ страшнои варварскои кары мôгъ заховати тôлько чоловѣкъ глубоко пересвѣдченый въ правотѣ свого дѣла и въ чистотѣ руководячихъ нимъ засадъ и причинъ. Судячи пôсля згадокъ мемуаристôвъ, такъ само, якъ Гонта, представлявся такожь весь нарôдъ. Младановичь, твердитъ, що по карѣ Гонты многй други єго въ Уманьщинѣ коротили своє житье зъ розпуки самоубійствомъ! Имя Гонты заховалось довго въ памяти народа и служило за знамя освободженя зъ паньскои неволѣ. Такъ ось на Волыни и въ Уманьщинѣ въ 1826-ôмъ роцѣ, коли межи селянами носились безъосновнй слухи о прогнаню панôвъ, мѣжь тыми слухами була звѣстка и о тôмъ, будьто руководителемъ руху буде сынъ Гонты, котрый скрываєсь десь на Волощинѣ... *Конець.*

(Зъ К. Старины.)

*) Пôсля свѣдоцтва Младановича много лѣтъ пôзнѣйше можна ще було бачити черепъ Гонты, прибитый до шибеницѣ пôдъ мѣстомъ Могилевомъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Дня 10 грудня приступила палата пословъ ухвалою майже всѣхъ (съ выняткомъ 3) голосôвъ до спеціяльнои дебаты надъ новымъ закономъ промысловымъ. Се доказуе, що и лѣвиця не есть зовсѣмъ противна реформѣ закона промыслового. — Того самого дня пп. Шенереръ и Фирнкранцъ поставили внесенье, взываюче правительство, щобы розвязало теперѣшну палату пословъ и розписало новѝ выборы. Палата приняла тое внесенье смѣхомъ. Внесенье впрочѣмъ не було достаточно поперте. При спеціяльнôй дебатѣ надъ §-омъ 1-шимъ, котрый дѣлитъ промыслъ на три роды, вноситъ пос. Екснеръ, щобы т. зв. промыслъ домашный не бувъ зачисленый до промыслу рукодѣльничого. Пос. Мерошевскій внѣсъ до 1-шо §-фу поправку, жадаючу, щобы узнаванье гдеякихъ родôвъ промыслу за ремесло не було полишене самому правительству, але щобы краевѝ власти промысловѝ рѣшали о тôмъ въ першôй инстанціи, а правительство доперва въ другôй. — На засѣданю 11 грудня пос. Матушь внѣсъ резолюцію, взываючу правительство, щобы безпроволочно внесло проектъ закона о утворенье самостôйныхъ комнатъ промысловыхъ на взорець комнатъ торговельныхъ.

Справа галицкого фонду индемнизаційного не прійде передъ Рôздвяными феріами на порядокъ дневный въ палатѣ пословъ. Палата буде ôтрочена на феріи святочнѝ въ суботу, 16 грудня.

(*Въ соймѣ угорскôмъ*) въ послѣдныхъ часахъ ôтбуваются сцены дуже пôдкопуючѝ повагу парляменту. Оногды пос. Рогончи (зъ скрайнои лѣвицѣ) критикувавъ поступованя правительства при регуляціи Тисы. Єму ôтповѣвъ секретарь стану Гіеронимы. Тогды Рогончи знову забравъ голосъ и закôнчивъ свою бесѣду словами: „Въ министерствѣ комуникацій сидитъ банда розбишакъ, а п. секретарь стану есть ихъ герштомъ!“ Гіеронимы рôвною монетою ôтплативъ Рогончому. Межи обома заразъ ôтбувся поединокъ: оба два разы стрѣляли, але хибили. На слѣдуючôмъ засѣданю мин. Тисса зганивъ такѝ скандалы въ парляментѣ и просивъ пословъ, щобы на будуще не компромитували угорского парляменту.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Голосъ“ звѣщае, що министерство марины зажадало выплаты пôвшоста миліона рублѣвъ на будову чотырехъ новыхъ кораблѣвъ военныхъ, зъ котрыхъ два призначенѝ на балтицке, а два на чорне море. „Новости“ и „Бирж. Вѣдомости“ звѣщаютъ, що министерство путей и сообщеній старается выеднати средства на переведенье новыхъ робôтъ для улучшеня плавбы по Волзѣ и Днѣпрѣ. — Министеръ финансôвъ намѣряе кругъ дѣяльности банкôвъ пôдъ взглядомъ розпорядимости капиталами и роздѣлу дивидендъ и ввести отвѣчальнôсть членôвъ банковои управы.

До Варшавского „Slowa“ телеграфуютъ, що асигновано 700.000 руб. на поправу пристани въ Одесѣ.

Зъ Харкова звѣщаютъ, що въ университетѣ поручено збирати ôтъ студентôвъ пôдписы, що будутъ учащати на выклады и не будутъ робити нѣякихъ заворушень. Тѝ, що не схотятъ дати такого пôдпису, будутъ выдаленѝ зъ университету.

Въ Одесѣ зôбралися въ университетѣ студенты и самѝ ôтправили панахиду по погибшихъ въ Казани студентахъ. Ректоратъ, щобы успокоити студентôвъ, вывѣсивъ въ университетѣ заявленье, въ котрôмъ заперечивъ вѣсти о убійствахъ студентôвъ казаньскихъ черезъ войско.

Въ виду множачихся съ кождымъ днемъ дефравдацій въ Россіи, министеръ правосудія выпрацювавъ проектъ закона, пôсля котрого завѣдателѣ чужого маетку, касъ державныхъ и товариствъ акційныхъ, если допустятся дефравдаціи надъ 3000 рублѣвъ, будутъ на будуще каранѝ тяжкими роботами въ копальняхъ сибирскихъ.

Румунія. Ходитъ поголоска, що король румуньскій Кароль мае небавомъ ôтвѣдати въ Римѣ короля Гумберта.

Англія. Въ англійскôмъ кабинетѣ заносится на важнѝ змѣны. Глядстонъ по 50-лѣтнôй хвальнôй дѣяльности публичнôй, закôнчивши еи славно на поли заграничнои политики результатами на Всходѣ (въ Египтѣ), великими реформами и змѣною политики въ Ирляндіи и зреформованьемъ регуляміну парляменту, хоче усунутися ôтъ правительственныхъ працъ. Въ такôмъ случаю провôдництво кабинету обнявбы льордъ Гартингтонъ; канцлерство скарбу обнявбы Чильдерсъ; а льордъ Дерби и Дильке вступилибы до кабинету.

Въ Лондонѣ случилися сего тыждня два дуже великѝ пожары, одинъ по другôмъ. Одинъ пожаръ зробивъ шкоды на 10 миліонôвъ зр., другій на 30 миліонôвъ.

НОВИНКИ.

Въ св. Юрѣ ôтбуваеся ôтъ понедѣлка ôтдача темпоралій епископови Сильвестрови, а кôнчится нынѣ. Завтра выѣздитъ въ тôй цѣли сов. Шабель съ крыл. Сѣнгалевичемъ до Унева, а зъ ôттамъ до Галича (Крылоса, Залуквы) и до Перегиньска.

— **Обѣдъ въ честь епископа Сильвестра Сембратовича** ôтбувся — якъ доноситъ „Dziennik polski“ — въ недѣлю въ намѣстництвѣ. На обѣдѣ були присутнѝ мѣжь иншими: маршалокъ Зыбликевичь, вицепрезидентъ намѣстництва Залескій, бурмистръ Львова Гноиньскій, гр. Баденѣ и др.

— **Крыл. офиціялъ Малиновскій** буде мешкати въ будынку Ставропигійского Института и заниматися буде на старѝ лѣта науковыми трудами.

— **О. Александеръ Бачиньскій**, парохъ зъ Болехова, бувшій вицеректоръ львôвскои дух. семинаріи, предложеный ц. к. намѣстництву на ректора тоижъ семинаріи съ достоиньствомъ почетного крылошанина. Чинъ ректора обôймае ôнъ съ днемъ 1-го сѣчня 1883, а опôсля зôстане вѣроятно такожъ дѣйстнымъ крылошаниномъ.

— **Крылошанинъ Жуковскій**, ôтъѣхавъ доперва нынѣ пополудни зô Львова до своеи родины.

— **Митрополичій ординаріятъ** розписавъ дня 7 с. м. конкурсъ на обсаду чотырохъ опорожненыхъ посадъ крылошанъ при митр. капитулѣ, съ речинцемъ до 18 л. сѣчня 1872.

— **Преосвященному Епископови Сильвестрови**, яко новоименованому администраторови галицкои митрополіи, представлялись минувшого тыждня депутаціи рускихъ товариствъ и институцій, якъ и редакцій рускихъ часописей — съ желанями по поводу поставленя Є. Преосвященьства въ достоиньство администратора архидіецезіи и викарія апостольского. Попередною недѣлѣ дня 3 с. м. представилися Пресв. Епископови заступники товариствъ „Просвѣта“, тов. им. „Шевченка“ и „Руска Бесѣда“. Именемъ сеи депутаціи промовлявъ проф. дръ Омелянъ Огоновскій. Заявивши именемъ цѣлои депутаціи сихъ товариствъ и репрезентованыхъ въ нихъ Русинôвъ радôсть и искреннѝ желаня задля именованя Є. Преосвященьства на нове высоке достоиньство говоривъ дальше бесѣдникъ: „Позволятъ В. Преосвященьство, щобы мы побôчь найщиршихъ желань высказали такожь нашѝ надѣѣ, якѝ въ Васъ, яко найвысшôмъ достойнику церковнôмъ, покладаемо.—Пр. Ар.! Выдаючи народный молитовникъ розвалили Вы мовь громоноснымъ тараномъ неподвыжнѝ заборола тои закостенѣлости, що не дозволяла молитись ку Отцю небесному мовою рôдною. Симъ важнымъ дѣломъ зближились Вы до народа и поклали угольный камѣнь до его религійнои просвѣты. Рускій нарôдъ знае Васъ вже ôтъ чотырохъ лѣтъ яко своего просвѣтителя религійного и звертае теперь свои надѣѣ ку своему Архіерею. Въ Вашихъ рукахъ, Пр. Ар., переважно спôчне доля народа галицко-руского: будьтежь нашимъ просвѣтителемъ такожь въ справахъ народныхъ, будьте нашимъ керманичемъ середъ бурливого моря житя, нашимъ Отцемъ и провôдникомъ въ житю нашôмъ. Всякѝжь Вашѝ труды на поли церковнои и народнои дѣяльности будутъ особливо тогды плодотворнѝ, коли въ крылосѣ и совѣтѣ Вашôмъ засядутъ мужѣ богоговѣйнѝ, умнѝ и щирѝ патріоты, мужѣ неподвижного характера, справдѣшнѝ Катоны, що вразъ съ свѣтскою интелигенціею будутъ смѣло горнутись навкруги прапора народнои самостôйности нашои. Колижь церковь обрядомъ нашимъ охоронила народнôсть нашу ôтъ сумнои затраты въ тяжкихъ злидняхъ, то ачейже церковь не ôтвернеся теперь ôтъ дальшого плеканя идеѣ народнои, але ясною звѣздою буде просвѣчати намъ въ тяжкôй добѣ ôтродженя народного.“ Пôднесши дальшѝ заслуги Є. Преосвященьства около здвигненя святинѣ народнои закôнчивъ бесѣдникъ свою промову словами: „Жійте намъ отже многѝ, щасливѝ лѣта во славу церкви и народа руского“! Преосв. Епископъ сердечно дякувавъ за сей щирый привѣтъ, увѣряючи, що якъ доси, такъ и на будуще буде неутомимо трудитись для добра рускои церкви и руского народа, при чѣмъ высказавъ свое бажанье, щобы загалъ Русинôвъ и зъ своеи стороны помагавъ сповняти велику и трудну задачу успѣшного подвигненя церкви и народа. Отакъ розпитувався Преосв. Епископъ про станъ товариствъ, репрезентованыхъ депутацією, и въ довшôй, дуже щирôй розмовѣ съ депутатами обговорювавъ съ великою прихильностею справы народнѝ.

Въ Суботу дня 9. с. м. представилась Преосв. Епископови депутація редакцій рускихъ часописей „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“, „Зеркала“ и „Школьнои часописи“. Именемъ сеи депутаціи промовлявъ редакторъ В. Барвѣньскій, а зложивши Преосв. Епископови именемъ згаданыхъ редакцій найсердечнѣйшѝ желаня, говоривъ дальше: „Не на першій розголосъ вѣсти, бо не для формы, але въ хвилѣ, коли вже Ваше Преосвященьство обняли высоке достоиньство, коли зъ того высокого становища розглянулись вже въ нашôмъ положеню и въ архіерейскôмъ посланію ясно зазначили задачѣ и цѣли — програму своеи высокои дѣяльности, — высказуемо тѝ нашѝ желаня, бо высказуемо ихъ ôтъ щирого серця и на основахъ явнои щирости. Идея самостôйности руского народа, идея тѣснои звязи и спôльнои працѣ руского духовеньства съ рускимъ народомъ надъ спôльнымъ добромъ народнымъ, идея вѣрнои службы своѣй народности, идея щирои любви и позитивнои працѣ — се тѝ основнѝ точки Вашого Архіерейского посланія, за котрыхъ осущенье мы мимо всякихъ перешкодъ неустрашимо боролись и боремся. Спôльнôсть идей есть несокрушимою пôдставою щирости и щирого спôвдѣланя. Тожь на тыхъ сполученыхъ идеяхъ основуеся щирôсть нашихъ найсердечнѣйшихъ желань; пôдъ прапоромъ тыхъ идей идемо смѣло напередъ, одушевленѝ надѣєю, що коли доси мимо перепонъ тѝ идеѣ успѣвали, то тымъ бôльше успѣютъ и оживотворятся они при верховнôмъ покровительствѣ и спôвдѣланю Вашого Преосвященьсва. Тѝ идеѣ надаютъ нашому рускому народови те такъ важне становище пôдъ взглядомъ державнымъ и религійнымъ, на котре В. Преосвященьство такъ справедливо указали въ архіерейскôмъ посланію, бо тôлько успѣшный розвôй тыхъ идей може бути найлучшимъ и наглядным доказомъ благодатнои силы церкви и державы, до котрои належимо, а розвôй руского народа буде тогды жереломъ ихъ непоборимои силы“. Згадавши и о трудностяхъ и перепонахъ, якѝ стрѣчае переведенье кождои великои идеѣ, заявивъ бесѣдникъ, що рускѝ часописи народнѝ радо и совѣстно сповнятъ свôй обовязокъ, пôдпомагати переведенье повысшыхъ идей въ нашôмъ житю, и закôнчивъ найщиршими желанями для Є. Преосвященьства и Єго дѣяльности. Преосв. Епископъ, глубоко тронутый, подякувавъ якъ найсердечнѣйше за сей такъ радôстный привѣтъ, а пôдносячи важну и высоку задачи журналистики: бути зеркаломъ правды, жереломъ свѣтла и науки, провôдникомъ житя — высказавъ свою радôсть, що представленѝ редакціи рускихъ часописей поважно понимаютъ ту задачу, и теплыми словами загрѣвавъ дальше ити сею дорогою правды, науки и поважного проводу. Майже въ цѣлогодиннôй, дуже благосклоннôй розмовѣ съ депутацією обговорювавъ Преосв. Епископъ справы народнѝ и церковнѝ, якъ и справы рускихъ часописей, при котрôй то случайности зволивъ такожь дуже похвально высказатися о нашôй часописи.

Дня 10 с. м. представилися Преосвященному Епископу ôтпоручники выдѣлôвъ рускихъ институтôвъ: „Народный Дôмъ“ и „Ставропигійскій Институтъ“, также рускихъ товариствъ „Руска Рада“, „Матиця“, „им. Качковского“, „рôльничо-кредитового Заведеня“, „Руского касина“, а заступникъ предсѣдателя института „Народный Дôмъ“, крыл. архидіяконъ Михаилъ Малиновскій промовивъ якъ слѣдуе: „Преосвященный Архіерею, Отче архипастырю нашь! Увѣдавши зъ нынѣ оголошеного по церквахъ архіерейского посланія, що Єго Святôсть Папа Левъ XIII и Єго Апост. Величество надали Вашому Преосвященьству архіерейске управленье митропол. архідіецезіи, являемся мы яко представителѣ рускихъ институтôвъ и обществъ, щобы Вашому Преосвященьству выразити глубоку покорнôсть и сердечнѝ желаня, абы Господь Богъ вспиравъ своими благословеніями архіерейскѝ труды Вашого Преосвященьства для добра митр. архідіецезіи, для добра нашого греч. кат. обряда и для добра нашои рускои народности, а то по мысли архіерейского посланія Вашого. Впрочѣмъ якъ всегда такъ и надальше хочемъ и будемъ проживати съ всѣма австрійско-угорскими народностями и съ тукраевою народностею польскою въ любвѣ и жичливости. Даючи сей выразъ нашимъ сердечнымъ чувствамъ просимъ Ваше Преосвященьство о ласкаве отцѣвске покровительство институтамъ и обществамъ, котрѝ представляемъ. Єго Преосвященьству епископу киръ Сильвестру да сотворитъ Господь Богъ многая и благая лѣта!“

Єго Преосвященьство приняли ласкаво сихъ представителѣвъ, промовили сердечно, що будутъ докладати всякои старанности для выповненя обовязкôвъ высокого званя своего, и забезпечили свое покровительство институтôвъ и обществъ, именемъ котрыхъ выраженѝ зôстали привѣты и желаня.

— **Руско-народный театръ**, пôдъ дирекціею п. И. Биберовича по поворотѣ своѣмъ зъ Тысьменицѣ дасть завтра, въ четверъ представленье на дохôдъ „емеритального фонду для артистôвъ рускои сцены“. Представленѝ будутъ двѣ штуки: „Чорноморцѣ“ и „Яношь Иштенгази“. Неубезпеченôй будучности нашихъ артистôвъ мае хочь въ малôй мѣрѣ зарадити фондъ емеритальный, збираный зъ представлень на тую цѣль даваныхъ; длятого завтрѣшне представленье поручаемъ горячо Русинамъ станиславôвскимъ и зъ окрестности.

— **Зъ Пôдгаець** пишутъ намъ: Хоръ пôдгаецкій зôстае еще ôтъ Великодныхъ святъ въ занедбаню. Дириґенсъ хору пôдгаецкого, Петро Бѣлецкій, церейшовъ до Божикова... Дай Боже, щобы хоръ пôдгаецкій знову прійшовъ до давнѣйшои своеи силы!

— **Зъ Стоянова** пишутъ намъ: Заохоченѝ нашими сусѣдами зъ Торокъ, котрѝ вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ завели у себе нотный спѣвъ, задумали мы и у себе такій спѣвъ запровадити. Нашь панъотець І. Сохацкій, котрый вже великѝ прислуги ôтдавъ нашôй громадѣ (его заходомъ громада закупила пограничный лѣсъ за 18.000 зр.) запросивъ до насъ п. Гавріила Горецкого, укôнченого богослова, щобы выучивъ нашихъ мѣщанъ высшого спѣву. П. Горецкій въ протягу трехъ мѣсяцѣвъ зложивъ хоръ зъ 40 людей мужчинъ и дѣтей, и минувшои недѣлѣ нашѝ спѣваки першій разъ ôтспѣвали цѣлу службу божу зъ нотъ. Спѣвъ бувъ такъ хорошій, що навѣть польска интелигенція и закордоньскѝ Русины, перѣзджаючи черезъ Стоянôвъ, не могли нахвалитися нашого спѣву. — *В. В.*

- **Зъ Тартакова** пишутъ намъ: Въ послѣдныхъ чч. „Дѣла“ можна було читати о посвященяхъ кôлькохъ новыхъ церквей въ нашôмъ краю. Єсть се справдѣ потѣшаючій объявъ житя церковного въ теперѣшныхъ сумныхъ для насъ часахъ. Вѣра наша руска и обрядъ нашь рускій не упадаютъ, не упаде и нарôдъ и наша Русь! Въ тôмъ наша потѣха и надѣя на побѣду! Тымъ бôльша радôсть для насъ, коли бачимъ, що новый дôмъ божій здвигае нарôдъ тамъ, где село не численне и не маюче. Такъ поставлено недавно нову церковь въ Копытовѣ, селѣ дочернôмъ парохіи въ Бобятынѣ, дек. сокальского. Ѣдучи зъ Сокаля до Тартакова по лѣвôй сторонѣ дороги мило представляеся оку нова, хороша, деревяна церковь въ поблизькôмъ и невеликôмъ, бо ледви 50 господарѣвъ числячôмъ селѣ. Но бôльше еще здивуеся кождый, узнаючи, що церковь тая нова станула на мѣсци старои въ дуже короткôмъ часѣ, бо въ протягу 5 мѣсяцѣвъ. Недавно бо, — при кôнци мѣсяця грудня м. р. навѣстивъ великій пожаръ тое доселѣ такъ спокôйне, веселе и щасливе село! При сильнôмъ вѣтрѣ — въ нôчнôй порѣ розширився огонь такъ сильно и страшно, що въ однôй годинѣ не стало половины села, довголѣтна праця и майно 24 господарѣвъ згорѣли до тла, а зъ церкви, школы и шпихлѣря громадского — остала лишь купа грузôвъ. Въ загальнôмъ пополоху не можна було навѣть нѣчого зъ внутра церкви выратувати. Тогды сумно заридали на згарищахъ нещастнѝ Копытôвцѣ. А церковь нову — кто еи поставитъ, тѝ лишившіся 24 господарѣ? Но и тіи мусѣли перше загибаючихъ своихъ братей-погорѣльцѣвъ запомагати и у себе примѣщати. Но где немôчь найбôльша, тамъ помôчь найблизша. Богъ и добрѝ люде датками допомагали, а неутомимый въ ревности душпастырь, о. Емилій Криницкій не ôтпочивъ, доки намѣрене дѣло здвигненя новои церкви въ Копытовѣ не довѣвъ до щасливого кôнця. Такъ въ 5 мѣсяцяхъ станувъ въ новый, хорошій дôмъ божій въ Копытовѣ, весь бляхою побитый, а коштувавшій до теперь 4000 зр. Неразъ бувало и такъ, що не було чимъ майстра оплатити, то о. душпастырь зъ Бобятына, промышляючи о церковь бôльше, нѣжь о собѣ и численнôй своѣй родинѣ, привозивъ средства грошевѝ, узбиранѝ зъ складокъ по околици и зъ полученыхъ запомогъ ôтъ достойнѣйшихъ членôвъ цѣсарскои родины, такъ що вже дня 14 падолиста церковь могла бути посвящена. Освященье церкви совершивъ Всч. о. Яюсъ, деканъ сокальскій въ сослуженю Всч. оо. Роздѣльского крылош. зъ Сокаля, Левицкого зъ Тартакова, Яремкевича зъ Зубкова и Леонтовича зъ Тартакова, котрѝ мимо злои дороги навѣть съ процесіями своими приспѣли на се торжество. Спаси-Бôгъ Имъ за ихъ труды, молитвы и жертвы! И знову мило и весело стало въ Копытовѣ, бо при помочи божôй величаеся такъ скоро новый дôмъ божій, а также станули и ôтбудованѝ господарства погорѣлцѣвъ. И якже не тѣшитися, коли и Богъ и люде маютъ знову свои прибутки! При ревнôмъ и неутомимôму трудѣ душпастыря и народа неодинъ величный подвигъ дасться зробити!

— **Зъ Гôйча** пишутъ намъ тамошнѝ господарѣ, що ихъ душпастырь о. Антоній Колпачкевичь, щиро трудится около дѣла отверезеня громады; за одинъ рôкъ его дѣяльности въ Гôйчу вже до 80 людей заприсягло ôтъ горѣвки и всѣхъ горячихъ напиткôвъ. Зъ порады душпастыря мала вже завязатися и читальня, було вже 21 охочихъ до того господарѣвъ, але дѣло опôзнилося черезъ дяка, котрый противный тверезости и читальни не хотѣвъ однои хаты громадского дому, що ôнъ замешкуе, ôтступити на читальню. Єсть однакъ надѣя, що вже небавомъ читальня буде отворена. Щасть Боже!

— **Арештованя**. Дня 11 с. м. арештовано во Львовѣ Василя Мазура, столяря, яко пôдозрѣного о належанье до тайного соціялистичного товариства. (Зъ арештованыхъ впередъ выпущено на волю ремѣсникôвъ.) — Позавчора арештовано во Львовѣ шинкаря яко пôдозрѣного о замордованье дѣвчины; на головѣ трупа секція выказала 11 ранъ. — Въ Краковѣ замордовано для рабунку старого чоловѣка, сторожа касы ощадности. Полиція выловила трехъ розбишакôвъ, всѣ три родомъ зъ Конгресôвки; они зъорганизувалися були въ справдешну банду опрышкôвъ.

‡ **Єронимъ Щуровскій**, богословъ 4-того року, упокоився 3-го грудня въ Боковѣ въ 23-тôмъ р. житя. Вѣчна ему память!

— **Забобоннѝ селяне** передъ трибуналомъ краевого суду карного во Львовѣ. Въ серпни 1881 р. въ селѣ Бруснѣ старôмъ, пов. цѣшанôвского, повѣсився въ своѣй хатѣ заможный господарь Иванъ Бомбаръ. Понеже, якъ сконстатовано, Бомбаръ допустився самоубійства въ нападѣ божевôльства, то и поховано его на цвинтари. Въ кôлька днѣвъ пôзнѣйше грôмъ ударивъ въ школу; по при школу згорѣла также стодола старого Ивана Хомы. Хома розваживъ се добре, що причиною его нещастя есть не що инше, якъ божій гнѣвъ за те, що тѣло самоубійника похоронено въ „священôй“ земли. Швидко на той поглядъ зголилася и цѣла громада и урадила ôткопати мощѣ самоубійника зъ цвинтаря и поховати „въ лѣсѣ на роздорожи пôдъ мурашникомъ“. Сѣмь найôтважнѣйшихъ господарѣвъ удалися до вôйта и зажадала ôтъ него, щобы своею урядовою повагою санкціонувавъ тую ухвалу цѣлои громады. Вôйтъ вправдѣ самъ ôтмовивъ чинной участи въ тôмъ дѣлѣ, але и не вздержувавъ громаду; коли на него всѣ напирали, ôнъ казавъ дати въ коршмѣ кварту горѣвки, а самъ „ратуючи себе и свои дѣти“ пôшовъ до дому спати. Вечеромъ сѣмь ôтважныхъ пôшли на цвинтарь, ôткопали могилу, выняли повѣшенника и на возѣ завезли до лѣса сусѣдного села, Гуты старои. Тутъ и поховали трупа на роздоздорожи пôдъ мурашникомъ. Але небавомъ знову выкопали трупа зъ ôттамъ, бо боялися, що „комисія тамъ може знайти“, и погребли въ недалекôмъ багнѣ, — где сего року на веснѣ знайшовъ трупа одинъ пастухъ. Минувшого тыждня ôтбулася розправа въ львôвскôмъ краевôмъ судѣ. Судъ узнавъ сѣмохъ селянъ и вôйта винными провины зъ §. 306 зак. к. и засудивъ ихъ на стислый арештъ ôтъ 2—14 днѣвъ.

— **Звертаемо увагу** всѣхъ любителѣвъ рôдной исторіи на оповѣстку многоцѣнного историчного журналу „Кіевская Старина“. Предплату можна присылати такожь и на руки администраціи „Дѣла“.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Намѣстникъ гр. Альфредъ Потоцкій выѣхавъ въ недѣлю до Вѣдня на засѣданя палаты панôвъ. — На потерпѣвшихъ ôтъ выли-

вôвъ вôдъ Тирольцѣвъ и Каринтійцѣвъ зложено до суботы въ Галичинѣ 6.400 зр. — Министеръ просвѣты позволивъ, щобы львôвска школа рисункôвъ и модельованя называлася ц. к. школою для промыслу артистичного.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** прислали: Вcч. оо. и ВП. пп.: о. Е. Менцѣньскій зъ Новосѣлки 1 зр., Грыневецкій зъ Буска 5 зр., Вп. Грушкевичь, адъюнктъ зъ Ниска 1 зр., Вcч. о. Небыловець зъ Перегиньска 3 зр., Вcч. о. Яковъ Корчиньскій, парохъ зъ Торокъ 1 зр.

— **На „Руску Бурсу въ Коломыѣ“** жертвували въ мѣсяци падолистѣ: 1) Вcч. о. Е. Дрогомирецкій зъ Княжа ôтъ себе и прихожанъ 6 зр.; 2) Вcч. о. Коржиньскій зъ Жабя ôтъ себе 1 бербеницю бриндзы, а ôтъ парохіянъ 6 зр. 11 кр.; 3) Хв. Выдѣлъ рады повѣтовои въ Коломыѣ 50 зр.; 4) Складка на празнику въ церквѣ Киданча и Вербѣжа 2 зр. 3 кр.; 5) Вcч. о. Ю. Левицкій, дек. жукôвскій, зôбравъ въ день св. Арх. Михаила въ Камѣнкахъ вел. 4 зр. 3 кр.; 6) Вcч. о. крыл. І. Кобляньскій, парохъ коломыйскій, подарувавъ зъ панахиды въ Дмитрову суботу 45 колачѣвъ и 6 хлѣбôвъ. 7) Вп. п. Гр. Кульчицкій, директоръ школы нар. въ Коломыѣ 1 зр. — За тй жертвы складае Зарядъ Бурсы въ имени убогои молодежи прилюдно сердечну подяку.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ *пропозицію принятй*: I на Дзвинячь, дек. чортковского оо. 1) Мих. Мацѣевскій, пар. Кутковець; 2) Ант. Туркевичь. кап. въ Оришкôвцяхъ; 3) Савинъ Кисѣлевскій, пар. Чорнолозець; въ списѣ: Як. Шидловскій зъ Сорокъ, Юст. Дворянинъ зъ Залѣзець, Ант. Ульваньскій зъ Лѣсникъ, Лук. Савчиньскій зъ Угрина, Алекс. Танчаковскій зъ Язлôвця, Ив. Дымушевскій зъ Чорткова, Ник. Галущиньскій зъ Звиняча, 11) Іос. Кучиньскій зъ Гозѣева. II) На Малехôвъ: 1) Мих. Скородыньскій зъ Малехова, 2) Мелетій Лотоцкій зъ Городенки, 3) Долиньскій зъ Рѣпнева.

Завѣдателемъ деканату залозецкого именованый о. Теодозій Ефиновичь, мѣстодеканъ и приходникъ въ Поповцяхъ — на мѣсце дотеперѣшного декана о. Стефана Концевича, котрый получивъ титулъ выслуженого декана.

Зъ АЕпархіи Перемыскои.

Ректоромъ перемыскои дух. семинаріи именованый Впр. о. Ю. Куиловскій. *Настоятелемъ ризницѣ* при катедр. храмѣ въ Перемышли поставленый о. Левъ Воляньскій сотрудникъ зъ Добромиля.

Душпастырскі посады получили новопоставленй пресвитерѣ: Я. Бачиньскій, сотр. въ Судовôй Вишни; М. Гандякъ сотр. въ Добромили; Г. Гонтарскій, завѣд. въ Мильковѣ; Е. Горницкій сотр. въ Потеличи; І. Грицикевичь завѣд. въ Дубровцѣ; К. Гумецкій сотр. въ Домашевѣ; Ем. Давидовичь завѣд. въ Розстайнôмъ; С. Добряньскій сотр. въ Сосници, І. Караванъ завѣд. въ Крамарôвцѣ, І. Констанкевичь сотр. въ Ярославѣ, С. Козѣй завѣд. въ Олешицкôй Воли, І. Леонтовичь прив. сотр. въ Жапаловѣ; Юр. Мартиновичь сотр. въ Белзѣ, І. Мохнацкій завѣд. Лелюхова, А. Паславскій сотр. въ Равѣ Рускôй, Г. Савицкій завѣд. Быстрыцѣ, С. Сенета сотр. въ Головцѣ, Д. Ухнятъ завѣд. въ Куриловцѣ, А. Яремкевичь сотр. въ Радимнѣ, З. Чеснюкъ сотр. въ Гаяхъ; С. Савула перенѣсся до львôвскои аепархіи.

Переписка Редакціи и Администраціи.

ВП. Свѣдомому въ Т. Подана Вами справа есть чисто мѣсцева и длятого не годится до обвѣщеня. Съ Вашимъ впрочѣмъ справедливымъ жаданьемъ усуненя пôддячого М. М. звернѣтся впростъ до мѣсцевого приходника. — *Вп. А. Б. въ Терн. и І. В. въ Стр.*: До „Кієв. Ст.“ Вы ще довжнй за р. 1882 2 зр. На слѣдуючій рôкъ можна такожь черезъ насъ предплачувати „Кієвску Старину“.

☞ Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 21 и 22 аркушѣ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця,,

---

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничиу глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усувае, якъ се доказуютъ тысячнй оригинальнй свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 феникôвъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (7—?)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье

ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. **Головна выграна** въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючй выгранй:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на 213.550 зр.

Докладнй списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (10—16)

☞ **Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.** ☜

Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

Въ Мельбурнѣ 1881. — I Нагорода — Срѣбный медаль.

Предметы граючій

4—200 кавалкôвъ; съ окрасами або безъ нихъ, мандолины, бубники, дзвôнки, кастанеты, небесній голосы, гра на арфѣ и т. д.

Коробки граючій

2—16 кавалкôвъ; дальше несесерки, поставки на цигара, швайцарскій домки, альбумы на фотографіи, приряды до писаня, коробки на рукавички, тягарки на листы, вазы на цвѣты, табакирки, столички, фляшки, склянки, портмонетки, стôльчики и т. д., все съ музикою. Все найновѣйше и найôтличнѣйше поручае

I. H. Heller, Bern (Schweiz).

☞ Тôлько прямй замовленя ручать за правдивôсть; илюстрованй цѣнники высылаются franco.

100 найкрасшихъ выробôвъ, въ вартости 20.000 франкôвъ роздѣлются межи купуючихъ граючй предметы ôтъ падолиста с. р. до 30 цвѣтня 1883 яко премія.

(3—4)

Певнымъ и швидкимъ

(6—10) есть дѣланье

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)

(Gichtgeist)

Генриха Бльоха

зъ *Егеръ (Чехи)*

Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна достати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ“.

ВЪ КНИГАРНѢ

ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО,

въ Кієвѣ

(1—3) *Крещатикъ, домъ дворяньского собранія,*

межи прочѣмъ продаются слѣдуючй Малорускй книжки:

Андерсенъ: Казкы, переклавъ Старыченко. К. 1873 г. Цѣна 1 р. 25 к. *Антоновичъ В.*: Историч. пѣсни малорусского народа т. 1-й К. 1874 г. Цѣна 1 р. 50 к., т. 2-й, в. 1-й К. 1875 г. Ц. 80 к. *Александровъ*: Малорускй спѣванки. Х. 1880 г. Цѣна 15 коп. *Бѣлецкій-Носенко*: Приказки въ чотырехъ частяхъ. К. 1871 г. Ц. 2 р. 50 к.; Гостинець землякамъ. Казки слѣпого Бандуриста чи спѣвы объ рôзныхъ рѣчахъ. К. 1871 г. Цѣна 1 р.; Горпинида, чи вхопленная Прозерпина, жартливая поема въ 3-хъ пѣсняхъ. К. 1871 г. Цѣна 30 к. *Бабуся* зъ того свѣту, оповѣданя про помершй душѣ К. 1883 г. Ц. 5 к. *Вовчокъ Марко*: Народнй оповѣданя т. 2-й Спб. 1876 г. Цѣна 50 к. *Галка* Іеремія (Костомаровъ). Збôрникъ творôвъ. Од 1875 г Ц. 1 р. 75 к. *Гатцукъ*: Абетка. Ц. 50 к. *Гребинка Е.* Пырятиньска ластôвка. К. 1878 г. Цѣна 75 к. *Гулакъ-Артемовскій*: Кобзарь К. 1878 г. Цѣна 20 к. *Глѣбовъ Л.*: Байки Изд. 3-е. К. 1882 г. Цѣна 20 к *Гоголь*: Простакъ. Ком. Изд 2-е. К 1882 г. Ц. 15 к. *За Крашанку-Писанка*. П. Ол. Кулѣшеви, написавъ Данило Слѣпченко-Мордовець. С.-ПБ. 1882 г. Цѣна 50 к. До що про свѣтъ Божій. Изд. 4-е. К. 1882 г. Ц. 20 к. Дѣтскй пѣснѣ, казки и загадки. К. 1876 г. Цѣна 15 к. *Евгеньева* Крестьянина, Розмовы. К. 1872 г Цѣна 30 к. *Ивановъ*: Розмова про небо та землю зъ додатками та ôтмѣнами. переклавъ М. Комаровъ. К. 1874 г. Ц 8 к.; Розмова про земнй силы зъ додатками та ôтмѣнами, переклавъ М. Комаровъ 1875 г. Ц. 10 к. *Казюка П.*: Двѣ казки І. Повпѣвника. Ишпаньска казочка П. Циганъ Кулѣша. К. 1883 г. Цѣна 5 к. *Кобзарь*: Сборникъ Малорусскихъ пѣсень. Цѣна 50 к. *Котляревскій И.*: Собранье сочиненій на малороссійскôмъ языцѣ. К. 1875 г. Цѣна 2 р.; Собранье сочиненій К. 1878 г. Цѣна 75 к.; Наталка-Полтавка. К 1878 г. Цѣна 25 к.; Москаль-Чарôвникъ К. 1878 г. Цѣна 25 к. *Кулишъ П.*: Записки о южной Руси. т. 1-й. Цѣна 1 р. 50 к.; Досвѣтки. Думы и поемы К. 1876 г. Цѣна 80 к.; Дѣвоче серце. Идилія. К. 1876 г. Цѣна 20 к.; Орися. К. 1882 г. Цѣна 5 к.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выдаваный въ Кієвѣ.

1883-тый рôкъ (другій рôкъ выдаваня).

Журналъ „Кіевская Старина“ посвяченый исторіи южнои Руси, особливо бытовои, буде выдаватися и въ 1883 р. *що мѣсяця*, по тôй самôй програмѣ, при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ и писателѣвъ, въ прилогою ôтъ часу до часу портретôвъ замѣтныхъ южно-рускихъ дѣятелѣвъ и знимкôвъ зъ всякихъ памятникôвъ южно-рускои старовины.

На рôкъ выходитъ журнала — 12 книгъ, кожда въ 12 и бôльше аркушѣвъ печатныхъ. Книги выходятъ точно 1-го кождого мѣсяца и безпроволочно розсылаются предплатникамъ.

На будучій рôкъ находятся вже въ розпорядимости редакціи мѣжь иншими слѣдуючй статіи: *Жидотрепанье XVIII вѣку* (хроника), Ник. Костомарова; *П. А. Кулѣшь и его послѣдна литературна дѣяльнôсть*, Н. Костомарова; *Печерскй антики*, Н. С. Лѣскова; *Княжна Анна-Алоиза Острожска*, Ор. И. Левицкого; *Задунайска Сѣчь*, Ф. Кондратовича; *Революція волыньска 1-шои четвертины XIX стол.*, обширный сучасный мемуаръ; *Історія дослѣдôвъ кієвскихъ старинностей*, проф. Вол. Антоновича; *Мнимый бунтъ на Волыни 1789 р.*, Ор. И. Левицкій; *Старосвѣтскй батюшки и матушки*, повѣсть Ив. Нечуя Левицкого; а изъ матеріялôвъ: *Письма Т. Шевченка до Бронислава Залеского 1853 до 1857 р. Коллекція писемъ до М. А. Максимовича ôтъ рôжныхъ литератôвъ, ученыхъ и проч.; Дневникъ св. Фоки Струтиньского; Рôжновидности „Марцѣпанôвъ и Ганусковои горѣвки“*, рукопись зъ XVIII в., Ив. Кулябки, и пр. (2—3)

Цѣна за 12 книжокъ „Кієвскои Старины“ съ прилогами и доставою до дому або пересылкою внутрь Россіи **10 рублѣвъ**, на заграничну пересылку додаєся **1 рубель**.

Предплатники маютъ звертатися выключно въ редакцію „Кієвскои Старины“: **Кієвъ, Софійская площадь, д. Севастьяновой.**

Предплата на 1882 р. приймаєся на туюже адресу и по тôйже цѣнѣ. Въ книжцѣ за падолистъ — біографія и портретъ Гонты.

Редакторъ-выдавець Ф. Г. Лебединцевъ.

„Школьна Часопись“

письмо педагогично-наукове, органъ „Руского Товариства Педагогичного, выходитъ вже третій рôкъ во Львовѣ и въ дорозѣ предплаты стоитъ цѣлорôчно **3** зр., а пôврôчно **1** зр. **50** кр. Предплату можна посылати разомъ съ предплатою на всѣ другй часописи рускй або впростъ: До редакціи „Школьнои Часописи“, ул Орменьска, ч. 3. во Львовѣ.

До всѣхъ любителѣвъ пчоловодства!

Щобы пôдносити наше пчоловодство и розвивати его раціонально, — буде ôтъ нового року выходити въ Станиславовѣ, накладомъ пôдписаного два разы въ мѣсяць

„Газетка пчôльнича“

Она буде трактувати справы пчôльничй пôсля слѣдуючои програмы: 1) Вступнй слова, трактуючй загально о пчôльництвѣ въ теоріи и практицѣ. 2) Наука о годованю пчôлъ въ способъ найновѣйшій и найпрактичнѣйшій. 3) Наука выроблюваня найлучшихъ и найпрактичнѣйшихъ приладôвъ пчôльничихъ. 4) Дописи зъ краю о пчôльництвѣ всякого содержаня. 5) Дрôбни вѣсти о пчôльництвѣ. 6) Пытаня и ôтповѣди такъ зъ стороны выдавництва, якъ и читателѣвъ. 7) Оголошеня. 8) Илюстраціи.

Цѣлорôчна предплата на „Газетку пчôльничу“ выноситъ лишь 2 зр. Для догôдности Читателѣвъ Редакція принимае такожь предплату пôврôчну 1 зр, 10 кр., або чвертьрôчну 50 кр. Цѣлорôчнымъ предплатникамъ вôльно буде въ рубрицѣ „Оголошеня“ мѣстити свои оголошеня безплатно.

Просится о якъ найскорше надсыланье цѣло,-пôвъ,-або чвертьрôчнои предплаты и всякого рода дописей о пчôльництвѣ. Предплату и всякй письма належитъ присылати на адресу пôдписаного.

Надѣючись, що любителѣ пчоловодства, якъ и кождый, хотячій занятися годôвлею пчôлъ чи для користи, чи для пріємности, — радо повитаютъ мою газетку, котру на подану адресу не залишу на оказъ franco выслати.

Григорій Манюхъ,

въ Яблоновѣ, почта Болшôвцѣ

Курсъ збôжа

зъ дня 10 л. грудня 1882.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	7	60	8	30
„ бѣла	8	40	8	75
„ жовта	7	85	8	10
Жито	5	75	5	90
Ячмѣнь	5	15	5	35
Гречка	6	50	6	65
Овесъ	5	10	5	25
Горохъ до варки	7	50	8	50
„ паст.	—	—	—	—
Выка	5	—	5	25
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	5	75	5	90
Рѣпакъ зимовый	14	—	14	50
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льнянка)	11	—	11	50
Насѣнье льняне	10	—	10	75
Конюшина (передна)	58	—	64	-
Кминъ	24	50	25	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	26	—	28	—
Хмѣль за 56 кил.	—	—	—	—

Овочѣ сушенй безъ дыму.

1 кильо яблокъ винныхъ на американьскій спосôбъ, оббиранй и краянй въ розличныхъ видахъ . . **80 кр.**
1 кильо грушокъ оббираныхъ и пресованыхъ . . . **1 зр.**
1 кильо грушокъ въ лупинахъ **50 кр**

Розсылае въ мѣшечкахъ по 5 кильо франко и безъ всѣхъ иншихъ коштôвъ до кождои стаціи почтовои.

(3-3) **Л. К.**
въ Пѣстыни, почта въ мѣсци.

BROCKHAUS'
Kleines
Conversations-
Lexikon
in 2 Bänden.
Mit Karten und Abbildungen.
☞ 3. Aufl. geb. 15 M. ☜
Weihnachtsgeschenk.

Запросины до предплаты на р. 1883

на щоденну политичну, суспôльну и литературну газету

„ЗАРЯ“

выходячу вже третій рôкъ въ Кієвѣ пôдъ редакцією *П. А. Андреєвского*, въ форматѣ великого аркуша.

Програма газеты „Заря“:

I **Внутрѣшный ôтдѣлъ**: вѣсти о розпорядженяхъ правительственныхъ, вступнй статіи о важнѣйшихъ пытаняхъ суспôльного житя Россія, дописи, економичнй промысловй и торговельнй пытаня южнои Руси. II. **Мѣсцевый ôтдѣлъ**. мѣска хроника Кієва и т. п. III. **Заграничный ôтдѣлъ**. IV. **Судовый ôтдѣлъ** V. **Фейлетонъ**: образки и оповѣданя прозою и стихами, литературно-критичнй огляды, театральнй оцѣнки и пр. VI. **Всячина**. VII. **Дѣловый ôтдѣлъ**: о урожаяхъ, курсахъ, погодѣ и т. п. VIII. **Оповѣстки**

Предплата на „Зарю“ выноситъ:

Безъ пересылки:	*Съ пересылкою*:
на рôкъ 8 рублѣвъ	на рôкъ 10 рублѣвъ
на пôвъ року 5 рубл.	на пôвъ року 6 рубл.
на чвертьроку 3 рубл.	на чверть року 4 рубл.
на мѣсяць 1 руб.	на мѣсяць 1 руб. 50 коп.

Заграничнй предплатники додаютъ до цѣны „безъ пересылки“ по **60 коп.** за каждый мѣсяць на бôльшй кошта пересылки.

Предплата починаєся ôтъ 1 и 15 кождого мѣсяця.

Предплату належитъ присылати пôдъ адресою: **„Главная контора „Зарѣ“ въ Кієвѣ“** (Крещатикъ, д. дворянского собранія, въ книжномъ магазинѣ Л. В. Ильницкаго).

Запрошенье до предплаты на

„SAMORZĄD“ и „GMINA“

разомъ съ популярною **„GAZETA ROLNICZA“**,

письма выходячй на перемѣну кождои недѣлѣ пôдъ редакцією **Маркила Туркавского во Львовѣ.**

Програма обохъ газетъ обнимае: 1) Вступнй статіи и розправы о жизненныхъ интересахъ краю; 2) Справозданя зъ чинностей Рады державнои, Сойму и Выдѣлу краєвого; 3) Справы поодинокихъ повѣтôвъ, громадъ и обшарôвъ дворскихъ (властей автономичныхъ и правительственныхъ); 4) Справы школьнй; 5) Хронику краєву и всячину; 6) Переглядъ науково-литературный и артистичный; 8) Переглядъ економично-торговельный и Газету Рôльничу; 8) Фейлетонъ на двохъ сторонахъ (ескизы повѣстевй, историчнй, гуморески, житьеписи и стихи); 9) Оголошеня урядовй и 10) Инсераты.

Кожде число становитъ для себе заокруглену цѣлôсть.

Предплата на „Samorząd“ и „Gmina“ выноситъ:
Съ пересылкою почтовою въ краю: рôчно 5 зр., пôврôчно 2 зр. 50 кр., чвертьрôчно 1 зр. 30 кр.; *безъ пересылки въ мѣсци*: рôчно 4 зр., пôврôчно 2 зр., чвертьрôчно 1 зр. Въ *Нѣмеччинѣ* квартально 3 марки; *въ иншихъ краяхъ* 5 франкôвъ.

Комплетъ газеты „Samorząd“ зъ рр. 1881 и 1882 коштуе съ пересылкою лишь 1 зр. = 3 марки = 5 франкôвъ. Инсераты и прилоги обчисляются якъ найдешевше!!

На жаданье высылае *franco* заразъ числа на показъ и приймае предплату:

Администрація „Samorząd-у“ и „Gmin-ы“
во Львовѣ, Ринокъ, ч. 7. (1—3)

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскй вина лѣчничй
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Волянa, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского ôтзначенй, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженй и знаменитыми узнанй:

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.
Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.
Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису В. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. I. M. Фарины о половину меншй фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ францускй
власного выробу
ПУДЕРЪ францускій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновй выробы Зарга,
рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОѢ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки. (5—?)

К. Диккенса
Новорôчнй Дзвоны
Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Стефанъ Лаврентій,
повѣсть Едвардса въ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Цѣнникъ.
Торговля 5 (2—?)
Кароля Баллабана
во Львовѣ
залагоджує ласкавй замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляє желѣзницею франко до послѣдной стаціи.

Вина угорскй.

1 бут.	Пресбургера	—·50
1 „	„ Рислингъ	·90
1 „	Зеленяка I	—·65
1 „	„ II	—·80
1 „	„ III	1.—
1 „	Вытравного	1·20
1 „	„ 1/2 кв. зъ р. 1861	1·50
1 „	Уг. Масляча зъ р. 1874	1·50
1 „	Рустера выскокъ	1·—
1 „	Рустера	—·80
1 „	Будай червоного	—·65
1 „	Офнера адлерсб. стар.	1·20
„ „	Офнеръ адлерсбергеръ	1·—

Вина австрійскй.

1 бут	Feslauer Roemera	—·90
1 „	Феслявского бѣл. Стифта	—.90
1 „	„ червон.	—·90
1 „	„ „ Шлюмбергъ	1·—
1 „	„ бѣлого	1·—
1 „	Гольдекъ бѣл. и чер.	1·50
1 „	Бургундского	1 10
1 „	„ Retzet'a	—.90

Вина реньскй.

1 буу.	Шписпортъ-Мозель	1·30
1 „	Іоганнисбергера	3 50

Вина францускй.

1 бут.	St. Esteph	1·40
1 „	St. Julien Medoc	1 40
1 „	Chateau Margaux	2·—
1 „	Haut-Sauterne бѣлого	2·50
1 „	„ Barsac	2·—
1 „	Шампана Moet & Chandon	5·50
1 „	Гайдчекъ,) Шампанъ	5·50
1 „	Монополь,) Шампанъ	5·50
1 „	Редереръ (Roederer)	5·50
1 „	Пиперъ (Pieper)	5·50
1 „	Giebert	3.80
1 „	Стирійского	2·50
1/2 „	„	2·50
1/2 „	„	1·10
1 бут.	Sherry	2·50
1 „	Мадейры	2·50
1 „	Портвайнъ	2·50

Румъ, конякъ, аракъ.

Румъ Ямайка найлучшій Nr. I. 1/4 фл. 38, 1/2 фл. 75 кр. цѣла фляшка	1·50
„ Ямайка Nr. II. 1/4 фл. 30, 1/2 фл. 60 кр., цѣла фляшка	1·20
Аракъ de Goa 1/4 фл. 38, 1/2 фл. 75 кр., цѣла фляшка	1·50
Конякъ старый курацій ный дуже добрый 1/2 фл. 1·30, цѣла фл.	2·50
Портеръ англійскій фляшка	—·68
„ „ 1/2 фл.	—·35
Мѣдъ старый подвôйный 1 ф. 10 л.	1·—

Ликворы и розолисы.

Whisky англійска фляшка	2·50
Ликворъ Coca	2 50
Екстрактъ de Absinth швайцар.	3·20
Розолисы гданьскй мôцний	1·—
Старка литовска	1·—
Chastrese 1·80	3·50
Бенедиктинка 4·80	3·75
Maraschino di Zara правдива	1·80
Ликворы амстердамскй	4·50
Розолисы ланцутскй 1/2 фл. 45 кр., 1/1 фляшка	·80
Есенціи пончовои фляшка	1·50
Сливовиця стирійска	1·20
Житнѣвка стара	1·40

Ц. к. упр. Товариство Львôвско-Черновецко-Ясскои желѣзницѣ.
(Линіи австрійскй.)

ÔТКРЫТЬЕ ПРИСТАНКÔВЪ

Новосѣлцѣ, Голоскôвъ и Матѣѣвцѣ
для перевозу осôбъ и пакункôвъ подорожныхъ
съ всякими мѣшаными (особово-товаровыми) поѣздами.

Почавши ôтъ дня 15 грудня 1882 р. будутъ задержуватися всѣ мѣшанй (особово-тягаровй) поѣзды, а то Нр. 3, 4, 5 и 6 въ пристанкахъ **Новосѣлцѣ, Голоскôвъ** и **Матѣѣвцѣ**. Часъ пріѣзду и ôтъѣзду вычисленыхъ поѣздôвъ въ тыхъ пристанкахъ выказує умѣщеный низше розкладъ ѣзды.

Подорожныхъ и ихъ пакунки зъ **Новосѣлець, Голоскова** и **Матѣѣвець**, якъ такожь до сихъ перестанкôвъ, буде перевозити кождый зъ поименованыхъ мѣшаныхъ поѣздôвъ.

За оплатою належитости пôсля нашои загальнои тарифы для перевозу осôбъ и пакункôвъ зъ дня 1 жовтня 1876 можутъ подорожнй задля ѣзды зъ **Новосѣлець, Голоскова** и **Матѣѣвець** одержати въ тыхъ перестанкахъ потрѣбнй билеты до ѣзды всѣми трема клясами, такожь билеты войсковй до высше поименованыхъ поѣздôвъ, однакъ лишь до найблизшои стаціи, где треба купити потрѣбнй билеты на дальшу ѣзду.

Подорожнй удаючйся до **Новосѣлець, Голоскова** або **Матѣѣвець**, повиннй набути билеты ѣзды до мѣсця призначеня прибувши на найблизшу передъ тыми пристанками положену стацію, понеже зъ дальшихъ стацій не будутъ выдаванй безпосереднй билеты до тыхъ перестанкôвъ.

Пакунки подорожнй осôбъ, всѣдаючихъ въ **Новосѣлцяхъ, Голосковѣ** и **Матѣѣвцяхъ**, ôтбирати буде кондукторъ пакунковый дотычного поѣзду, однакожь безъ якои небудь гварантіи зъ стороны заряду желѣзничого. Властиве (желѣзничо-урядове) надаванье пакунку, задля перевозу до стаціи призначеня, має залагодити подорожный самъ на найблизшôй стаціи при случаю купна билету до дальшои ѣзды.

Пакунки призначенй до **Новосѣлець, Голоскова** и **Матѣѣвець** будутъ на всѣхъ стаціяхъ просторони **Львôвъ-Сучава** безпосередно до наведеныхъ пристанкôвъ приниманй и тамже выдаванй.

Належитôсть за ѣзду єсть выказана въ цѣнникахъ, умѣщеныхъ въ пристанкахъ.

Розкладъ ѣзды.

Пристанокъ	Потягъ мѣшаный въ направленю зô Львова Нр. 3. Приѣздъ год.	Приѣздъ мин.	Ôтъѣздъ год.	Ôтъѣздъ мин.	зô Львова Нр. 5. Приѣздъ год.	Приѣздъ мин.	Ôтъѣздъ год.	Ôтъѣздъ мин.	до Львова Нр. 4. Приѣздъ год.	Приѣздъ мин.	Ôтъѣздъ год.	Ôтъѣздъ мин.	до Львова Нр. 6. Приѣздъ год.	Приѣздъ мин.	Ôтъѣздъ год.	Ôтъѣздъ мин.
Новосѣлцѣ	3	19	3	20	2	27	2	28	12	10	12	11	12	11	12	12
Голоскôвъ	8	10	8	11	6	55	6	56	7	58	7	59	7	46	7	47
Матѣѣвцѣ	9	58	9	59	9	1	9	2	6	7	6	8	6	—	6	1

Поданй годины ôтносятся до Пештеньского полудника.
Нôчнй годины, ôтъ 6-тои вечеромъ до 5-тои годины 59 минутъ рано суть до кола обведенй.

Вѣдень, дня 2 грудня 1882.

Рада Завѣдуюча.

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(4—9) **ôткрыло**

за призволеньемъ Высокои Власти державнои

въ собственнôмъ домѣ ул. Ôрмянска Нръ 2
(напротивъ „Народного Дому“)

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляє пожички на заставы,

а именно:

цѣннй еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы маючй вартôсть.

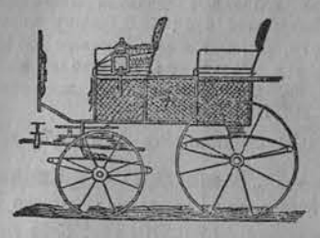

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ єсьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаємъ тутъ такожь всякй замовленя.

Шусталя и Спôлки
надвôрна фабрика повозôвъ.
(9—10)

Змѣна льокалю.
Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробôвъ

М. В. ТАУБЕРЪ

во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 6

принимає рѣзьбу печатокъ и вензелѣвъ на рôжнôмъ металю, такожь направы и замовленя срѣбныхъ и золотыхъ выробôвъ

по умѣреныхъ цѣнахъ.

Замовленя зъ провинціи выконує точно. Кореспонденція руска.
(2—8)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 94. Львôвъ, Субота 4 (16) грудня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, адміністрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и адміністрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Адміністраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ	8 зр.	на цѣлый рôкъ	8 рубл.
на пôвъ року	4 зр.	на пôвъ року	4 рубл.
на чверть року	2 зр.	на чверть року	2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	12 зр.	на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 зр.	на пôвъ року	6 рубл.
на чверть року	3 зр.	на четверть року	3 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	зр. 2·50	на пôвъ року	2 р. 50к.
на чверть року	зр. 1·25		

Для Россіи

на цѣлый рôкъ	8 рубл.
на пôвъ року	4 рубл.
на чверть року	2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 рубл.
на четверть року	3 рубл.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	10 зр.
на пôвъ року	5 зр.
на чверть року	2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 14 зр.	на цѣлый рôкъ 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Просимо о вырôвнанье рахункôвъ за сей рôкъ и о вчасне надсыланье предплаты, щобы выдавництво можна управильнити.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Примусове убезпеченье
а рускій языкъ.

Зъ Буска пишутъ намъ, що краевый Выдѣлъ розпорядивъ, щобы всѣ громадскѝ и ерекціональнѝ будынки примусово асекурувати въ краковскôмъ товариствѣ взаимныхъ убезпечень и що въ тôй цѣли вже объѣздятъ агенты сего товариства по громадахъ.

Хотяй не можемо признати, щобы краевый Выдѣлъ мавъ право, выдавати таке розпорядженье, то мимо того не думаемо повставати противъ примусового убезпеченя громадскихъ и ерекціональныхъ будынкôвъ, бо ажь надто добре знаемо, скôлько то великихъ стратъ рôкъ-рôчно поносятъ нашѝ громады черезъ пожары. Тожь само не маемо нѣчого противъ краковского товариства взаимныхъ убезпечень, але и тутъ мусимо сказати, що краевый Выдѣлъ не мае права приневолити нашѝ громады, убезпечатися выключно тôлько въ тôмъ, а не въ иншôмъ товариствѣ. Щиро бажалибъ мы, щобы краковске товариство взаимныхъ убезпечень стало справдѣ краевымъ товариствомъ, въ цѣлôмъ сего слова значеню. Але до сего треба однои, для сего товариства невеликои, а для насъ дуже важнои реформы, именно тои, щобы краковске товариство увзгляднило и пошанувало такожь права рускои народности и для рускихъ громадъ, якъ и въ загалѣ для рускихъ сторôнъ, выставляло полицы убезпеченя якъ и всѣ дотычащѝ письма въ рускôмъ языцѣ. Єсли позакраевѝ товариства, якъ „Славія“ и „Аціенда“ могли се зробити, то не видимо найменшои причины, для чого бы сего не повинно зробити краковске товариство, особенно коли оно малобы бути тымъ єдинымъ товариствомъ, въ котрôмъ всѣ нашѝ рускѝ громады малибы примусово убезпечатись. Наше жаданье єсть такъ справедливе, що противъ него не може нѣкто зъ здоровомыслячихъ пôднести якого небудь замѣту. Хочемо надѣятись, що краевый Выдѣлъ и краковске товариство убезпечень увзгляднятъ тое, такъ справедливе жаданье Русинôвъ, въ противнôмъ случаю мусѣлибы рускѝ громады обставати при своѣмъ правѣ, убезпечатися въ тыхъ товариствахъ, котрѝ шануютъ права рускои народности и руского языка. Оттутъ лучаеся найлѣпша нагода, щобы Поляки показали фактомъ, що дѣйстно шануютъ права рускои народности и не противлятся ихъ узнаню.

Дослѣды зъ поля статистики.

III.

Всхôдна а захôдна Галичина.

(Дальше.)

Результаты дотеперѣшного нашого обчисленя взросту такъ всеи людности якъ и поодинокихъ народностей въ Галичинѣ за часъ ôтъ 1869 до 1880 р. представляются въ процентахъ якъ слѣдуе:

Загальна людность взросла за часъ ôтъ 1869—1880 р.

въ цѣлôй Галичинѣ	о	9·7%
въ всхôднôй „	о	11·8%
въ захôднôй „	о	6·3%

Христіяньска людность взросла за часъ ôтъ 1869—1880 р.

въ цѣлôй Галичинѣ	о	8·6%
въ всхôднôй „	о	10·0%
въ захôднôй „	о	6·1%

Руска людность взросла за часъ ôтъ 1869—1880 р.

въ цѣлôй Галичинѣ	о	8·85%
въ всхôднôй „	о	8·83%
въ захôднôй „	о	9·19%

Польска людность взросла за часъ ôтъ 1869—1880 р.

въ цѣлôй Галичинѣ	о	8·35%
въ всхôднôй „	о	14·16%
въ захôднôй „	о	6·03%

Жидôвска людность взросла за часъ ôтъ 1869—1880 р.

въ цѣлôй Галичинѣ	о	19·22%
въ всхôднôй „	о	22·89%
въ захôднôй „	о	8·80%

Представленѝ цифры показуютъ, що такъ загальна, христіяньска и жидôвска людность, якъ и обѣ краевѝ народности взростали въ послѣднихъ 11 лѣтахъ ôтмѣнно такъ въ цѣлôй Галичинѣ, якъ и въ обохъ єи частяхъ и що взрôстъ кождои народности якъ и загальнои людности бувъ иншій въ всхôднôй а иншій въ захôднôй Галичинѣ. Се показуе вже не тôлько рôжницю обохъ частей краю, але и рôжницю силы взросту кождои народности такъ въ цѣлôмъ краю, якъ и въ обохъ его частяхъ.

Найбôльшу силу взросту выказуютъ въ Галичинѣ *жиды*. Зъ всѣхъ австрійскихъ краѣвъ коронныхъ (Долитавіи) припадае на Галичину найбôльше число жидôвъ, бо зъ 1,005.394 австрійскихъ жидôвъ 685.942 (пôсля кр. бюра статистичного), а взглядно 686.596 (пôсля центрального бюра статистичного), отже бôльше якъ 68% всѣхъ жидôвъ. Знову жожь зъ галицкихъ жидôвъ 685.942 припадае бôльше якъ 76% (521.913) на всхôдну, а тôлько не сповна 24% (164.029) на захôдну Галичину. Такъ отже Галичина, а точнѣйше кажучи, всхôдна Галичина єсть Палестиною въ Австріи — „обѣтованою землею“ австрійскихъ жидôвъ. Руска часть Галичины съ жидôвскими митрополіями въ Бродахъ и Тернополи, якъ знову закордоньска Украина съ жидôвскою митрополіею въ Бердичевѣ, єсть видимо тымъ улюбленымъ раемъ для сынôвъ Израеля, до котрого они липнутъ якъ мухи до меду, не хотячи нѣ слова чути не то про далеку Америку, где треба добре прикладати руки до працѣ, але навѣть про рôдну Палестину.

За послѣдныхъ одинайцять лѣтъ взросло загальне число жидôвъ въ цѣлôй Галичинѣ о 19·22%, отже майже о 10% бôльше, якъ въ тôмже часѣ взросла загальна людность въ Галичинѣ, майже о 11% бôльше якъ взросла христіяньска, руска и польска людность въ цѣлôй Галичинѣ. Инакше представляеся взрôстъ жидôвскои людности въ всхôд. а зах. Галичинѣ. Въ захôднôй Гал. взросла жидôвска людность за часъ ôтъ 1869—1880 р. лише о 8·8%, отже лише о 2·5% бôльше ôтъ загальнои людности захôднои Галичины, о 2·7% бôльше ôтъ христіяньскои, о 2·8% бôльше ôтъ польскои, а майже о 1% менше ôтъ рускои людности захôднои Галичины. За те взросла жидôвска людность въ всхôднôй Галичинѣ за тойже самъ часъ ôтъ 1869—1880 о 11% бôльше ôтъ загальнои людности всхôднои Галичины, о 12·89% бôльше ôтъ христіяньскои, майже о 8% бôльше ôтъ польскои, а о 14% бôльше ôтъ рускои людности всхôднои Галичины. Такъ отже взрôстъ жидôвскои людности въ Галичинѣ, а особенно въ всхôднôй Галичинѣ, дуже значно перевысшае взрôстъ кождои иншои народности. Про силу взросту жидôвъ говоритъ Гавсгоферъ въ своѣй статистицѣ [11]): „Рôжниця расъ и національнѝ свойства здаются еще о много менше вплывати на взрôстъ або зменшенье людности, якъ причины мѣсцевѝ и климатичнѝ. Але съ однымъ дивнымъ вынятькомъ! Жиды маютъ незвычайно велику силу жизненну; они множатся незрôвнано бôльше, якъ кождый иншій нарôдъ, и то въ всѣхъ краяхъ и середъ всѣхъ климатичныхъ станôвъ. Замѣчено у нихъ далеко живѣйшій взрôстъ, а именно далеко меншу смертельнôсть, якъ у другихъ народôвъ. Такъ пр. въ Африцѣ зъ помежи Европейцѣвъ, Мослемôвъ и Жидôвъ лише однѝ Жиды выказуютъ надвышку уродженыхъ понадъ число помершихъ, тымъ часомъ коли у тамошныхъ Европейцѣвъ и Мослемôвъ число помершихъ перевысшае число уродженыхъ. Такожь и въ Угорщинѣ стверджено цифрами сей фактъ жидôвскои живкости. Причинъ сеи силы взросту жидôвъ треба глядати зъ однои стороны въ тôмъ, що они уникаютъ тяжкои роботы якъ и всякои працѣ сполученои съ небезпеченьствомъ житя, а зъ другои стороны въ умѣреннôмъ, тверезôмъ житю. Чи однакожь обѣ тѝ причины достаточно поясняютъ ту прояву силы взросту Жидôвъ въ цѣлôмъ єи объемѣ — се еще пытанье.“ Замѣченый всюда фактъ незвычайнои силы взросту жидôвъ потверджаеся дуже наглядно въ Галичинѣ въ представленыхъ нами цифрахъ. Не перечимо, що и тутъ вплываютъ пôднесенѝ проф. Гавсгоферомъ причины: уникане тяжкои и небезпечнои роботы та умѣренне, тверезе житье жидôвъ. Однакожь выказанѝ нами рôжницѣ взросту людности въ захôднôй а въ всхôднôй Галичинѣ показуютъ, що въ указаныхъ проф. Гавсгоферомъ причинахъ не можна, бодай въ Галичинѣ, шукати єдиного жерела сеи силы взросту жидôвскои людности, а противно, що тутъ мусятъ вплывати еще иншѝ, а именно економичнѝ и по части суспôльно-политичнѝ причины. Переходитъ се поза задачу нашои статистичнои працѣ, доходити тыхъ причинъ на сѣмъ мѣсци. Мы лише констатуемо самъ фактъ превеликого взросту жидôвъ въ всхôднôй Галичинѣ, якій выказуютъ намъ зôбранѝ дата статистичнѝ; констатуемо дальше, що, коли указаный проф. Гавсгоферомъ характеръ здержаности, тверезости и легкои працѣ жидôвъ єсть зарôвно однакій такъ у всхôдно-галицкихъ якъ и захôдно-галицкихъ жидôвъ, ôнъ самъ собою не може намъ пояснити такъ значно бôльшого взросту тыхъ самыхъ жидôвъ въ всхôднôй Галичинѣ ôтъ взросту жидôвъ въ захôднôй Галичинѣ. Тутъ ясно, що мусятъ бути иншѝ причины, длячого жиды такъ радо обираютъ собѣ всхôдну Галичину за своє головне сѣдало и для чого тутъ такъ ростутъ, неначе на дрôжджахъ. Колись пôзнѣйше выяснимо тѝ причины. На теперь буде достаточно указати на самъ фактъ и спытати: чи не вина въ тôмъ такожь краевои политики въ всхôднôй Галичинѣ, чи не вина се занедбаня економичныхъ справъ народа руского, — занедбаня выродженого тымъ, що въ всхôднôй Галичинѣ все лише звертаеся увагу на поборенье подвигу рускои народности, а нѣчого не робится силами краю для подвигненя сеи народности, що тутъ ведеся завзята борба межи обома народностями, зъ котрои третій користае?

[11]) *Lehr- und Handbuch der Statistik* von Dr. Max Haushoffer. Wien 1882, — стор. 147.

Gazeta polska
о рускôй справѣ.

Варшавска Gazeta polska, якъ и дуже значна часть варшавскои прасы польскои, пр. Przegląd tygodniowy, Prawda и др.. ôтзначаеся дуже здоровымъ поглядомъ на галицкѝ ôтношеня, а именно на руску справу. Въ ч. 277 замѣстила Gazeta polska замѣтну вступну статю про руску справу, котра заслугуе на увагу такъ нашихъ читателѣвъ якъ и галицкихъ Полякôвъ.

„Nowa Reforma — пише Gazeta polska — обвѣстила сими днями статю въ рускôй справѣ, назнаменовану оптимизмомъ, такъ скоро и легко усуваючимъ всякѝ сумнѣвы, съ якимъ нынѣ вже не такъ легко стрѣтитись въ поважныхъ розправахъ, посвяченыхъ сему предметови. Пôсля думки автора властиво нема въ Галичинѣ нѣякого спору польско-руского, а бодай не єсть се спôръ народный. „Людъ польскій и рускій, помѣшаный и повязаный съ собою тысячными звязями громадскои и родиннои спôльности, жіе въ найлучшôй згодѣ. Нѣ одинъ нѣ другій не мае нѣякого народного идеалу; а тожсамôсть обычаѣвъ, спôльна доля и недоля при незначнôй рôжницѣ мовы, що нѣ троха не перешкаджае обопôльно порозумѣтись, зливае людъ польскій, а говорячи точнѣйше, людъ мазурскій съ рускимъ людомъ въ одну громаду, що не почуваеся до жаднои, въ политичнôмъ сего слова значеню, народности, а за єдиный идеалъ мае добробытъ. Коли сей людъ мае до кого яку неохоту чи ненависть, то не противъ польщины, але тôлько противъ панôвъ и дворôвъ. Та неохота до панôвъ єсть почасти наслѣдствомъ давныхъ часôвъ, почасти наслѣдствомъ ворожихъ агитацій, що опираются на супротивностяхъ интересôвъ громадъ а дворôвъ. Рускій, рôвно якъ и польскій хлопъ, не любитъ найчастѣйше „пана“ такъ само, якъ убогій, необразованый и завистный чоловѣкъ не терпитъ богатшого сусѣда“. Зъ сего выводитъ авторъ, що о скôлько йде рѣчь про людъ, руска справа въ Галичинѣ не мае нѣякихъ знаменъ національного спору, а мае характеръ соціяльного пытаня. Майже то само, тôлько въ иншôмъ видѣ, бачитъ авторъ такожь и въ ôтношеняхъ межи Поляками а рускою интелигенціею, котра складаеся зъ священикôвъ и урядникôвъ, якъ тамъ такъ и тутъ пôсля думки автора жерело невдоволеня почивае не въ національныхъ взглядахъ, але въ условіяхъ суспôльного положеня. Словомъ, народнôсть не ôтграе нѣякои ролѣ въ польско-рускихъ спорахъ. На пôдставѣ сихъ выводôвъ остерѣгае авторъ своихъ спôвобывателѣвъ, щобы понехавши сторону національну занялися выключно лише справою соціяльною, яко єдино правдивою и важною въ польско-рускôмъ пытаню. Праця надъ людомъ и законодавчѝ реформы творятъ пôсля думки автора найлучше средство поєднаня галицкои людности.

Gazeta Polska не годится съ такими выводами, „божь се зовсѣмъ не улекшуе успѣшного рѣшеня важнои для обохъ сторôнъ справы, що, якъ каже авторъ, нѣ польскій нѣ рускій людъ не мае національного идеалу... Єсли згода межи рускимъ а польскимъ людомъ почивае тôлько на такôй пôдставѣ (народнои несвѣдомости), — то поперше бувôы се станъ, надъ котрымъ мусѣлибы Поляки разомъ съ Русинами дуже болѣти и горячо бажати зовсѣмъ чого иншого; а по друге, такій станъ не може вѣчно существувати нѣ въ однôмъ краю, що йде на передъ. Скорше отже колись змѣнится, бо мусить змѣнитись, — въ щожь тогды обернеся та авторомъ славлена згода двохъ людôвъ, оперта на ихъ пасивности и браку народнои свѣдомости? Безперечно злый се господарь, що числится тôлько съ нынѣшнымъ днемъ и неоглядно латае свою нужду коштомъ завтрѣшного дня, наражаючи для хвилевого спокою цѣлу будучнôсть. Тожь само ризиковною выдаеся гадка автора, що получшенье матеріяльного быту рускои интелигенціи въ Галичинѣ вдоволилобы єи разъ на все. Чижь се малобы значити, що для неи рôвнодушнѝ интереса народного розвою и що навѣть не можна провиджувати, що зъ ôтси може выродитись зловѣщый спôръ, котрый важкимъ тягаремъ спаде на житье слѣдуючихъ поколѣнь? Се нѣчого нового, стягати всѣ объявы теперѣшнои опозиціи рускои до одного жерела, якимъ въ головѣ автора мае бути выключно тôлько соціяльне пытанье; противно, се застарѣлый блудъ, зъ котрого вже давно треба було отрястися. Вже „Дѣло“ пригадало тымъ, що

на пытаня далекои досяглости глядятъ зъ тѣсного становища, що справу, обгортаючу собою великй, довгй и широкй просторы, годѣ мѣрити лôктемъ галицкихъ клопотôвъ. Жаль великій, що авторъ статіи въ „Nowej Reformie“ не оцѣнивъ справедливости сеи уваги, бо тогды пôзнавбы, що, колибъ рôвнодушнôсть щиро-рускои интелигенціи для интересôвъ своеи народности була незаперечимымъ фактомъ (якъ не єсть), то — то не булобы зовсѣмъ чого радуватись“.

„Але справедливôсть и розумъ наказуютъ польскôй суспôльности въ Галичинѣ, не перечити въ рускôмъ пытаню національнои стороны. Належитъ се выключно до самыхъ Русинôвъ рѣшити, о скôлько се пытанье єсть національне, а о скôлько соціяльне. Тутъ рѣшае остаточно тôлько ихъ власне узнанье. А такй выводы, якъ подôбнôсть языка, обычаѣвъ и т. п. — вже не першій разъ чуе руска интелигенція и то не лише ôтъ одныхъ Полякôвъ (але и ôтъ Россіянъ — Пр. Ред. „Дѣла“), тожь годѣ, щобъ она уважала ихъ за выразъ щирои любови братнои... Двайцять лѣтъ тому назадъ такъ само говорено, що нема національнои справы въ Галичинѣ, — а въ ôтповѣдь одержано тогды памятный стихъ польскій, якій тогды переходивъ въ рукъ до рукъ академичнои молодѣжи кіевского и львôвского университету, въ котрôмъ рускій поетъ съ насмѣшкою кличе: „A więc niema Rusi, bo jej niema w głowie dziennikarzy polskich i w spolszczonym Lwowie!“ Рôвночасно, замачавши перо въ жовчи, вѣвъ М. Костомарôвъ болестну для насъ полемику съ „Czas“-омъ... Ôттогды минуло богато часу, обомъ сторонамъ прибуло много досвѣдôвъ, зъ котрыхъ повиннйбы наконець набрати науки, *що вже нѣколи не годится повертати до блудной точки выходу*“.

„Єсть се однакожь дуже имовѣрнымъ, що въ національнôй борбѣ галицкôй мае великій вплывъ невдоволенье, выплываюче зъ суспôльныхъ причинъ. На такій случай представляеся справа въ подвôйнôмъ характерѣ, а именно въ видѣ національного пытаня и въ видѣ суспôльного пытаня, що остаточно знову обовязуе обывателѣвъ мати на оцѣ одно и друге. Розумнй реформы суспôльнй най зроблятъ свое, а симпатія и дѣйстне поважанье для народныхъ стремлень исторично и племѣнно спорôдненои народности най щоразъ бôльше скрѣпляе дружбу и союзництво. Не упадокъ рускои народности може бути пожаданымъ для гал. суспôльности, але природне направленье еи розвою. Противно, правдивый патріотизмъ Русинôвъ охоронивбы далеко лучше, якъ всѣ тамы и твердынѣ, польско-рускій загалъ ôтъ рôжныхъ предвиджуваныхъ небезпеченьствъ, а заразомъ скорше чи пôзнѣйше ставбыся для Русинôвъ спасительнымъ свѣтломъ, що справдѣ поясняе обличе исторіи обопôльныхъ ôтношень и указуе простй дороги дальшого житя“.

Зъ судовои салѣ.

Решôвъ, 11 грудня.

(*Дальше.*)

Тй зôзнаня, зложенй передъ жандармами и въ судѣ при свѣдкахъ, Марцель въ кôлька днѣвъ потому ôткликавъ, не подаючи причины, длячого впередъ ихъ подавъ. Тое ôткликанье не мае однакъ жадного значеня. Ôнъ признався въ той самый способъ своимъ тремъ спôвувязненымъ и жалувавъ передъ ними, що признався въ судѣ. Такъ само оповѣвъ Марцель цѣлый фактъ въ Лютчи, где мусѣвъ бути для важного моменту въ слѣдствѣ перевезеный зъ стшижôвского арешту, передъ вôйтомъ, священикомъ и трема селянами. Ба, вже навѣть въ вязници въ Решовѣ и въ вязничнôмъ шпиталю розказувавъ цѣлый фактъ, такъ якъ его зразу подавъ; сказавъ навѣть, що перше свое зôзнанье длятого ôткликавъ, бо иншй увязненй въ Стшижовѣ намовили его до того. Але навѣть колибъ Марцель бувъ и не признався передъ спôвувязнеными, то перше его зôзнанье о способѣ замордованя Францѣшки и близшихъ обстоятельствахъ, такъ згôдне съ ореченьемъ знатокôвъ-лѣкарѣвъ и съ поясненями рабинатôвъ, що лишь такій чоловѣкъ, що бувъ свѣдкомъ мордерства, мôгъ такъ вѣрно все оповѣсти; годѣ навѣть подумати, щобы Марцель, чоловѣкъ безъ образованя и не знаючій талмуда, мôгъ все те выдумати. Правдивôсть первѣстныхъ зôзнань Марцеля стверджуютъ факты, ôтносячйся до его особы. Жѣнка его Саломея зôзнала, що 27 падолиста ôнъ повернувъ до дому пôзно въ ночи; ôнъ же самъ не може вытолкуватися, где черезъ той весь часъ пробувавъ. Одинъ свѣдокъ зôзнавъ, що по арештованю Мошка и Гитлѣ ôтвѣдавъ его Марцель и сказавъ: „Коли ихъ арештували, то при нихъ и мене певно будутъ мучити.“ Наконець свѣдки ствердили, що въ грудню 1881 бачили у Марцеля значну готôвку въ банкнотахъ по 10 и 5 зр. и дивувалися, знаючи убожество Марцеля. Ôнъ толкуеся, що тй грошѣ дôставъ ôтъ Мошка за проданый грунтъ на веснѣ 1881 р., але Мошко заперечивъ, будьтобы ôнъ ôтъ Марцеля купивъ якій грунтъ.

Зъ всѣхъ наведеныхъ фактôвъ выходитъ якъ найсильнѣйше узасаднене пôдозрѣнье, що всѣ обжалованй допустилися замордованя Францѣшки Мнѣхъ.

Въ справѣ тôй ведеся розправа вже цѣлый сей тыждень; переслухано обжалованыхъ и кôлькадесять свѣдкôвъ. Мошко и его родина выпираются всякои вины. Стохлиньскій такожь уперто выпираеся, ôткликуе свои первѣстнй зôзнаня и каже, що ихъ высказавъ лишь пôдъ натискомъ жандармôвъ, котрй, якъ каже, дуже его били, щобы признався до вѣдомости о мордерствѣ и до своеи участи. Свѣдки такожь не можутъ нѣчого бôльше сказати, якъ те, що чули ôтъ Стохлиньского. Такъ отже доси не було способу доказати вину Мошкови и его родинѣ; все основуеcь лишь на узасадненôмъ пôдозрѣню. Замѣтити треба, що Мошко бувъ вже кôлька разôвъ караный, разъ за крадѣжь, а Стохлиньскій (конокрадъ) кромѣ того, що бувъ караный за крадѣжи, сидѣвъ вже разъ въ слѣдствѣ яко пôдозрѣный о убійство.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Загальный станъ партій въ радѣ державнôй и правительство.*) Минувшого разу згадали мы коротко о внесеню п. Шенерера о розвязанье рады державнои. Внесенье тое приняла палата смѣхомъ и не знайшлось потрѣбного числа послôвъ, щобы его поперти: всего-на-всего встали три послы. Однакожь внесенье Шенерера не було таке безмысльне, щобы зъ него смѣятися; оно було навѣть серіозне, и певно опôсля самй смѣявшйся пôзнали, що внесенье було за серіозне для смѣху. Якъ звѣстно, рада державна ухвалила на минувшôй сесіи реформу выборôвъ до рады державнои, допустивши до голосованя т. зв. „пять-гульденôвцѣвъ“; ухвала тая сталася вже закономъ. Коли существуе якій законъ, то зъ него повиненъ користати той, кому законъ признае яке право; тымчасомъ „пять-гульденôвцѣ“ не маютъ своихъ репрезентантôвъ въ радѣ державнôй, бо теперѣшна палата выбрана еще „десять-гульденôвцями“. Внесенье Шенерера мало отже тую розумну основу, що хотѣло зарадити тôй анормальности. Але его внесеня не поперла анѣ правиця, анѣ лѣвиця. Що се значитъ? Що нѣ одна анѣ друга сторона не стоитъ за розвязаньемъ теперѣшнои палаты послôвъ а за розписаньемъ новыхъ выборôвъ. Насамперѣдъ зазначимо, що розширенье права выборчого на „пять-гульденôвцѣвъ“ сталося противъ щирои волѣ правительства, правицѣ и лѣвицѣ. Правительству ходило при реформѣ выборчôй головно о внесенье Цайтгамера дотычно бôльшихъ посѣлостей въ Чехахъ; а лишь зъ клопôтнои конечности, не зъ щирои волѣ допустило внесенье Линбахера о розтягненю права выборчого на „пять-гульденôвцѣвъ“. И справдѣ, зъ тои реформы при новыхъ выборахъ скористае фракція Линбахера може найбôльше. Лѣвиця, заступаюча интересы биржовикôвъ-капиталистôвъ, розумѣесь само собою, боится демократичнои верствы „пять-гульденôвцѣвъ“; такъ само боится еи и февдально-консервативна нѣмецка партія гр. Таффого. Одинъ достойникъ правительственный мавъ разъ выразитись: „Съ однымъ демократичнымъ посломъ Кронаветеромъ можна було и забавитися, але якбы такъ ихъ кôлькадесять въ палатѣ, — тогды булобы крухе дѣло“. И справдѣ, правительство мае чого боятися. Але остаточно не вѣчно-тревалый мандатъ теперѣшнои палаты, прійде и еи конець, а новй выборы будутъ вже ôтбуватися пôсля зреформованого закона выборчого, — що тогды буде? Якъ правительство съ правицею, такъ и лѣвиця дуже добре маютъ на памяти тй „новй выборы съ пять-гульденôвцями“ и теперь вже завчасу кожда сторона такъ поступае, щобы позыскати для себе „пять-гульденôвцѣвъ“. Загально звѣстно, що австрійскій парляментъ за весь часъ правленя гр. Таффе бôльше занимався спорами политично-національными, нѣжь справами жизненными господарскими, економичными. Въ сѣй сесіи заразъ зъ початку проявилася змѣна. Сполучена лѣвиця (централисты-капиталисты!) заразъ на першôмъ засѣданю внесли свôй проектъ соціяльно економичныхъ реформъ (гл. послѣдне ч. „Дѣла“), щобъ тôлько ревализувати съ подôбными предложенями правительства. Розумѣеся, що лѣвиця учинила се не зъ щирости, але для забаламученя бѣдного „пятигульденôвця“, щобы при выборахъ давъ голосъ на кандидата лѣвицѣ. Въ такôй самôй цѣли и правиця переформовуе новый законъ промысловый. Цѣкава при дебатахъ надъ закономъ промысловымъ зайшла рѣчь: лѣвиця хочь-не-хочь мусѣла не противитися тому законови, щобы не стягнути на себе неласки зъ стороны майстрôвъ-ремѣсникôвъ, — хочь устава промыслова якъ капиталистамъ, такъ и не-майстрамъ ремѣсникамъ и въ загалѣ убожшôй верствѣ консументôвъ буде шкôдлива, — якъ се дуже докладно выказавъ директоръ желѣзницѣ Сохоръ, посолъ зъ Бродôвъ. — Deutsche Ztg., одинъ зъ органôвъ сполученои лѣвицѣ, помѣстила сими днями цѣкаву статію о тôмъ, яке повинно бути ôтношенье лѣвицѣ до кабинету гр. Таффе. Deutsche Ztg. дораджуе централистамъ таку тактику: мало кричати, удавати слабыхъ и упокореныхъ, щобы партіи правицѣ чимъ разъ бôльше домагалися ôтъ кабинету гр. Таффе, ажь поки не дôйде до того, що кабинетъ не буде мôгъ пересаднымъ жаданямъ партій вдоволити и тогды упаде. Deutsche Ztg. мае на думцѣ передовсѣмъ нетерпеливыхъ Чехôвъ. Препоручувана черезъ Deutsche Ztg. тактика єсть справдѣ звôднича для правительства и правицѣ. Чехи дѣйстно въ послѣдныхъ часахъ знетерпеливилися. Особенно олютилися Чехи противъ министра просвѣты бар. Конрада за тое, що въ буджетѣ на р. 1883 не вставивъ позиціи на факультетъ медичный при университетѣ ческôмъ въ Празѣ. Ческй газеты доносятъ, що клюбъ ческій поставивъ бувъ навѣть ultimatum правительству, и оно взяло собѣ тое ultimatum до серця, бо гр. Таффе завôзвавъ бувъ навѣть до Вѣдня намѣстника ческого Кравса и съ нимъ порозумѣвся въ справѣ медичного факультету. Друга рѣчь, котрои добиваются Чехи, не менше важна, єсть жаданье, щобы правительство розвязало теперѣшный соймъ ческій и розписало новй выборы. Ординація выборча ческого сойму не змѣнена, тожь Чехи надѣючись на лучшій для нихъ результатъ выборôвъ, маютъ надѣю лишь на урядове спôвдѣланье теперѣшного правительства въ ихъ користь.

(*Палата панôвъ*) ôтбула въ четверъ сего тыждня перше засѣданье. Палата приняла провизоричный буджетъ на 1883 р., а предложенье о завѣшеню судôвъ присяжныхъ въ окрузѣ котарскôмъ въ Дальмаціи передала комисіи правничôй.

(*Новый клюбъ гр. Коронініого*) уконституовався въ четверъ сего тыждня. Клюбъ принявъ назву „лѣвого центра“. Предсѣдателемъ выбраный гр. Коронини, мѣстопредсѣдателемъ гр. Дубскій а третымъ членомъ выдѣлу сов. В. Ковальскій.

(*Заложенье приватнои ческои школы народнои въ Вѣдни*) такъ роззлобило Нѣмцѣвъ, що 7 членôвъ рады шкôльнои краевои зложили мандаты; зъ тои причины и всѣ члены вѣденьскои рады шк. окружнои съ выняткомъ одного рѣшили зложити свои мандаты.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Краковска „Nowa Reforma“ одержала зъ Петербурга допись, въ котрôй дописуватель завѣряе, що вôйна Россіи съ Австріею єсть вже правительствомъ россійскимъ рѣшена; дописуватель увѣряе, що о тôмъ мае якъ найпевнѣйшй информаціи. Въ Королевствѣ Польскôмъ и на захôдныхъ границяхъ стоитъ змобилизована армія зъ 420.000 людей, готова кождои хвилѣ до бою, заосмотрена въ живнôсть и амуницію, зложену въ рôжныхъ стаціяхъ интендантскихъ, головно въ Берестю литовскôмъ и въ Модлинѣ. Желѣзницѣ стратегичнй строятся съ найбôльшимъ поспѣхомъ. Пôдъ Варшавою тихцемъ укрѣплено таборъ на 80.000 войска; другій такій таборъ зроблено пôдъ Гродномъ. Артилерію и кавалерію поставлено на стопу военну. До Австріи може въ кождôй хвили впасти 100.000 кавалеріи. До Варшавы выслано сими днями зъ Петербурга касу военну съ 2 миліонами рублѣвъ. Дописуватель ôткрывае навѣть плянъ стратегичный Россіи противъ Австріи и Нѣмеччины. Вся росс. кавалерія мае наразъ впасти въ Галичину, заволодѣти желѣзницями въ Краковѣ, Тарновѣ и Перемышли и перервати комуникацію желѣзничу и телеграфичну. Козаки маютъ розлетѣтись по цѣлôй Галичинѣ, щобы перешкодити змобилизованю арміи територіяльнои. За кавалерією мае слѣдувати тяжка артилерія съ саперами, щобы побудувати въ Галичинѣ укрѣпленй таборы. Наконець прійшлабы въ Галичину и росс. пѣхота.— Подаемъ сю допись Now-ои Reform-ы, впрочѣмъ досыть цѣкаву, але мусимо заявити, що всѣ подôбнй донесеня польскихъ газетъ треба принимати до вѣдомости съ тымъ пересвѣдченьемъ, що Поляки дуже радй впутати Австрію въ вôйну съ Россіею. Се сконстатувала берлиньска Norddeutsche Allg. Ztg.“ подавши слова „Gazet-ы Narodow-ои“ по поводу подорожи Гирса („цѣла Европа потребуе мира, але мы Поляки бажаемо вôйны и то вôйны, котрои театромъ булибъ краѣ польскй“.) Минувшого еще року Neue fr. Presse звертала увагу на те, що Поляки австрійскй можутъ зле прислужитися Австріи, пхаючи еи до вôйны съ Россіею; фактъ єсть, що оруженье Россіи наступило доперва по непріязныхъ обявахъ противъ неи изъ стороны Полякôвъ и Угрôвъ. О оруженяхъ Россіи на границяхъ нѣмецко-австрійскихъ була вже неразъ бесѣда, не лишь въ часописяхъ, але и въ спôльныхъ делегаціяхъ; тамъ мин. Кальноки недавно заявивъ, що Россія забезпечуе свои границѣ, якъ Нѣмеччина вже забезпечила, а Австрія забезпечуе свои. Але се не значитъ, що Россія чинитъ се задля якъ найскоршои вôйны. Мы не перечимо, що въ послѣдныхъ кôлькохъ рокахъ ôтношеня межи Австріею и Россіею натягненй по поводу полуденныхъ Славянъ, — одна и друга держава хоче розтягати свôй вплывъ на балканьскй славяньскй державы, — але рѣчь певна и то, що теперѣшна констеляція политична (союзъ австрійско-нѣмецкій) єсть того рода, що Россія мусѣлабы поважитися на дуже велике ризико видати вôйну Австріи. Знову жежь Австрія за слаба еще на границяхъ россійскихъ, щобы выступила противъ Россіи зачѣпно. Якъ мы вже свого часу зазначили були, подорожь россійского министра справъ заграничныхъ, Гирса, до Варзина и Берлина мала безперечно значенье политичне. Европейска печать рôжнй высказувала здогады, — мы ихъ регистрували. Найновѣйшимъ часомъ „Republique Française“, органъ Гамбеты, заявила, що предметомъ конференціи Гирса съ кн. Бисмаркомъ (и цѣс. Вильгельмомъ) було злагодженье напруженыхъ ôтношень межи Россіею и Австріею, — що здаесь намъ рѣчею можливою. Коли вже бесѣда о Гирсѣ, то заявимо, що ôнъ, при поворотѣ зъ Италіи до Петербурга, мае вступити до Вѣдня. Якъ мы вже звѣщали, Гирсъ пôдчасъ побыту въ Римѣ зложивъ визиту не лишь королеви, але и папѣ. Вся печать згôдно доноситъ, що Гирсъ заявивъ папѣ охоту россійского правительства до угоды съ Римомъ. Гирсъ мавъ предложити папѣ, щобы згодився на славяньскій языкъ въ обрядахъ религійныхъ католикôвъ въ рускихъ провинціяхъ Россіи, а за тое правительство россійске установитъ свого посла при Ватиканѣ, а Ватиканъ може прислати до Россіи свого легата, съ котрымъ католики зможутъ безпосередно зноситися. Колибъ дѣйстно правда було, що Гирсъ предложивъ папѣ такй условія угоды, то въ интересѣ Ватикану лежалобы на тіи условія пристати; звѣстно, римскому престолови ходитъ бôльше о интересы церкви, якъ о интересы національностей. Не диво отже, що польскй газеты боячися, щобы угода пôдъ высше наведеными условіями не перейшла въ дѣло, ôтзываются навѣть съ погрозою до папы: „Коли папа згодится на условія ставленй Россіею въ цѣли „обрусенія“ Полякôвъ, то Поляки стратятъ дотеперѣшне привязанье и довѣріе до римского престола“.

Комисія при министерствѣ справъ внутрѣшныхъ, маюча занятися рѣшеньемъ жидôвскои справы въ Россіи, предложила правительству перевести докладну конскрипцію всѣхъ жидôвъ россійскихъ. Правительство послѣдными часами знову звернуло бачне око на жидôвъ.

Нѣмеччина. Сего року першій разъ въ нѣмецкôмъ парляментѣ внесло правительство буджетъ на два роки (zweijährige Etats-Periode). Якъ звѣстно, кн. Бисмаркъ ôтъ давна бажае, щобы буджетъ державный бувъ ухвалюваный радою державною на кôлька лѣтъ на передъ, коли не на чотыри, то бодай на два роки. Розумѣеся, що для правительства булобы далеко выгôднѣйше, мати на кôлька лѣтъ напередъ ухваленый буджетъ, анѣжь що року сточувати битвы въ парляментѣ съ всякими опозиціонистами. Парляментъ знову зъ своеи стороны не хоче зречися за нѣяку цѣну одного зъ своихъ найважнѣйшихъ правъ: ухвалювати що року буджетъ; звѣстно, при буджетѣ всякй партіи маютъ найлучшу случайнôсть высказати свои бажаня, при дебатахъ надъ буджетомъ кожда партія мае найнаручнѣйшу хвилю поторгуватися съ правительствомъ. Коли отже правительство нѣмецке внесло сего року до парляменту буджетъ на два роки (на рр. 1883 и 1884), то кромѣ консерватистôвъ всѣ прочй партіи выступили противъ обмежуваня права парляменту. За дволѣтнымъ буджетомъ було 43, а противъ него 229 голосôвъ. Зъ бесѣдъ противъ дволѣтного буджету замѣтнѣйша бесѣда поступовця, п. Евг. Рихтера. Въ смѣлôй и ядреннôй своѣй промовѣ Рихтеръ выступивъ остро противъ кн. Бисмарка, котрый все стремитъ до окроеня правъ парляменту. Рихтеръ высказавъ бажанье, щобы кн. Бисмаркъ бувъ послѣднымъ канцлеромъ нѣмецкимъ, бо въ интересѣ самои короны лежитъ слухати волѣ парляменту, представителя народу. „Не народы для королѣвъ, але королѣ для народôвъ“.

До нашихъ увагъ пôдъ рубрикою „Россія“ о ôтношеняхъ Россіи до Австріи и Нѣмеччины навязуемъ цѣкавй слова вѣденьского „Parlamentär-а“ въ тôмъ дѣлѣ. Въ теперѣшнôй хвили ôтбуваесь якась парляментарна акція — пише „Parlamentär“, — акція, котра мае на цѣли, поставити ôтношеня державъ европейскихъ на новыхъ основахъ. Переговоры межи Нѣмеччиною а Россіею ведутся дальше; кн. Бисмаркъ розпочате съ Гирсомъ дѣло продовжае съ Сабуровымъ, россійскимъ посломъ въ Берлинѣ. Зъ публицистики доси звѣстно лишь те, що Россія бажае прилучитися до политики Нѣмеччины и Австріи, и що для тои самои цѣли вынаходжуеся modus такожь для Италіи. Рѣчь понятна, що Россія сегодня, бôльше якъ коли иногдѣ, потребуе скрѣпити свои заграничнй ôтношеня зô взгляду на сумный свôй станъ внутрѣшный. Въ Берлинѣ жь знову съ великою увагою слѣдятъ за ходомъ дѣлъ въ Франціи. Тамъ очевидно боятся, щобы замотанй ôтношеня въ Франціи наразъ не змѣнилися, щобы Гамбета не обнявъ керму правительства, бо тогды булобы дуже можливою рѣчею, що Гамбета выкориставбы для своихъ честолюбивыхъ цѣлей теперѣшне упокорене становище французкои републики. Очевидно, що републиканцѣ французкй зъ школы Гамбеты учинилибы се на случай якихъ политичныхъ путаниць въ Европѣ (прим. на случай вôйны Россіи съ Австріею и Нѣмеччиною). Зъ того слѣдуе, що якъ Россія такъ и Нѣмеччина потребуютъ въ теперѣшнôй хвили мира — не диво отже, що въ Берлинѣ ведеся дальша акція, розпочата Гирсомъ, и що Гирсъ зъ Италіи прибуде у Вѣдень.

Египтъ. Результатъ процесу Араби-пашѣ звѣстный нашимъ читателямъ; пôдъ рукою Англіи той процесъ перемѣнився въ комедію; якъ звѣстно, розправа тревала 5 минутъ. Противъ диктатора бувъ внесеный лишь одинъ замѣтъ: чи виненъ, що допустився оружного бунту. Араби того и не заперечувавъ. Судъ засудивъ бунтôвника на смерть, але въ тôйже хвили кедивъ змѣнивъ засудъ на дожизненне выгнанье. Щобы такъ скôнчився процесъ, се лежало въ интересѣ Англіи. Слѣдство выказало и Араби на те покликувався, що ôнъ опирався Англіи въ порозумѣню съ султаномъ и кедивомъ, оставъ лишь до кôнця консеквентнымъ, якими султанъ и кедивъ не були. За щожь отже було Англіи жадати смерти диктатора? Противно, Араби съ часомъ може бути ѣй навѣть потрѣбнымъ. Англія мае свою сатисфакцію въ тôмъ, що процесъ скомпромитувавъ султана и кедива. Теперь кедивъ, ба и султанъ не можутъ глядѣти прямо въ очи Англіи, бо зна-

ютъ, що мали съ нею нечистый рахунокъ. Зъ того выходитъ, що Англія може тымъ смѣливѣйше и безцеремоннѣйше вести свое дѣло въ Египтѣ. Що Англія се обстоятельство выкористае, о тôмъ не можна навѣть сумнѣватися; се лежитъ вже въ традиційнôй еи политицѣ. Въ Франціи поступованье Англіи въ Египтѣ выкликуе гнѣвъ и злôсть въ публичнôй опиніи. Процесъ Араби-пашѣ, говорятъ Французы, есть нужденною интригою Англіи, оскорбляючою Францію. Араби за вырѣзанье Французôвъ и спаленье Александріи, при чѣмъ потерпѣли и французскѝ пôдданѝ, повиненъ бувъ понести заслужену кару. Але не о те иде Французамъ: они въ безвзглядно-самостôйнôмъ поступованю Англіи въ Египтѣ бачутъ свое упокоренье, а не можутъ Англіи стати въ дорозѣ. Теперь справа египска стала на тôй точцѣ, що судьба Египту впала зовсѣмъ въ руки Англіи. Нѣяка держава, навѣть Франція не може вже змѣнити сего факту; для Франціи булобы навѣть непорадно отверто задиратися съ Англіею, коли зважится положенье Франціи середъ державъ европейскихъ: Франція кромѣ Англіи не мае въ сѣй хвили жаднои другои въ сусѣдствѣ державы, котра на случай потребы звязалабыся съ нею союзомъ.

Сербія. Въ королевствѣ сербскôмъ панують теперь дуже сумнѝ ôтношеня. Минувшого тыждня случився въ Бѣлградѣ фактъ незвычайный въ парляментарнôмъ житю, именно: скупштина не могла бути въ вызначеный день отворена, бо не прибуло достаточного числа послôвъ. Явилось всего 70 послôвъ; по выборѣ провизоричного предсѣдателя (бо дѣйстный предсѣдатель сидитъ въ арештѣ въ слѣдствѣ за обманьство), мусѣла бути скупштина ôтрочена. Сей фактъ не есть случайнымъ, противно, ôнъ есть льогичнымъ выплывомъ политичнои системы, яка ôтъ двохъ лѣтъ за кабинету Пирочанаца Гарашанина пануе въ Сербіи. Сеи весны опозиція, противна нещаснôй финансовôй програмѣ австрофильского кабинету, выступила въ числѣ звышь 50 послôвъ зъ скупштины и зложила свои мандаты. Правительство мало передъ собою дилему: або розписати загальнѝ новѝ выборы (за чимъ стояли правознавцѣ), або выборы доповняючѝ; правительство рѣшилось за выборами доповняючими. Цѣлкомъ самовôльно выключило оно послôвъ, зложившихъ мандатъ, ôтъ права бути на ново выбраными, и мимо того, що нарôдъ выбравъ ихъ двѣчи разъ-по-разъ бôльшостею голосôвъ, правительство не допустило ихъ до скупштины, а покликало тыхъ, що дôстали менше голосôвъ, с. е. своихъ сторонникôвъ. Такъ отже правительство мало свôй парляментъ безъ опозиціи и въ лѣтѣ справдѣ ухвалила така скупштина кôлька законôвъ, котрѝ лишь соромъ приносятъ конституційнôй Сербіи. Розумѣесь, що свободолюбивый нарôдъ сербскій дуже обурився на такѝ поступки правительства; обуренье народу дôйшло до того степеня, що навѣть правительственнѝ послы не поважились дальше поступати противъ волѣ народу и велика ихъ часть не явилась въ день ôткрытя скупштины. Нарôдъ уважае все, що ухвалила нова скупштина, противзаконнымъ и неважнымъ. По атентатѣ Елки Марковички на короля Миляна, король якъ звѣстно переговорювався и съ Ристичемъ и съ радикалами, щобы зложити мѣшаный кабинетъ. Нѣ съ однымъ нѣ съ другими король не добивъ торгу, головно черезъ заходы Австріи, котрôй на тôмъ дуже залежало, щобы керма правленя сербскимъ краемъ остала таки неослаблена въ рукахъ Пирочанаца-Гарашанина; але цѣкава рѣчь, що заявивъ королеви провôдникъ радикалôвъ пôдчасъ переговорôвъ, — ôнъ сказавъ: „Колибъ мы, радикальна опозиція, мали прійти до правительства, то мы мусѣлибы теперѣшне правительство посадити на лаву обжалованыхъ.“ — Все се вказуе тôлько на те, що Сербія находится въ передодни кризы, котра буде мати значенье не лишь у внутри краю, але и на внѣ границь сербскихъ.

Болгарія. Въ наймолодшôй державѣ европейскôй, въ Болгаріи, пануе теперь великій розладъ. Двѣ партіи стоятъ противъ себе: зъ однои стороны король, правительство и бюрократія стоятъ за Россією и въ Россіи бачутъ свого покровителя и помôчника на будуще, а либералы и велика часть народа противнѝ вплывамъ Россіи на Болгарію, бо князь Александеръ Батенбергъ въ порозумѣню съ Россією допустився замаху стану, скасувавши минувшого року конституцію молодого княжества. Борба тая проявляеся зовсѣмъ выразно въ болгарскôй прасѣ: правительственный органъ „Болгарскій Гласъ“ при всякôмъ случаю славословитъ Россію, коли тымчасомъ „Свѣтляна“ въ Софіи а тымъ бôльше „Марица“ въ Филипополю (въ всхôднôй Румеліи) выступаютъ противъ вплывôвъ Россіи, а стаютъ за самостôйнымъ розвоемъ народнымъ и за независимою народною политикою. Правительство болгарске переслѣдуе рухъ опозиційный въ краю,— але той мае опору въ всхôднôй Румеліи, протегованый губернаторомъ Алеко-пашею, котрый, якъ отъ мы и недавно згадували, не дуже послушный Россіи.

НОВИНКИ.

— **Митрополитъ Іосифъ Сембратовичь** мавъ дня 3 л. грудня авдіенцію у папы.

— **Руско-народный театръ** пôдъ дирекцією п. Биберовича дасть въ Станиславовѣ въ четверъ слѣдуючого тыждня послѣдне представленье; ôтограна буде „Ксантипа зъ надъ Полтвы“. Зъ Станиславова театръ выѣздитъ до Коломыѣ, где въ новôй сали театральнôй Галицкого готелю вô второкъ 26 лат. грудня ôткрые рядъ представлень комичною опереткою Дан. Млаки „Пентелей Трубка“. Въ Коломыѣ дасть театръ тôлько 10 самыхъ добôрныхъ представлень; тамошнѝ Русины повиннѝ отже якъ найчисленнѣйше збиратись въ театрѣ. — При случаю дирекція театру складае прилюдну подяку Вп. пп. Т. Заячкôвскому, Маланюкови, Воч. оо. Абрысовскому, Мотюкови и Глѣбовицкому, що зволили нашъ театръ въ Тысьменици щиро попирати и що цѣла наша трупа знайшла у нихъ сердечне принятье и помѣщенье.

— **Слѣдство противъ кôльканайцять соціялистôвъ** арештованыхъ во Львовѣ, не скôнчится такъ скоро, якъ зъ разу думано, бо судія слѣдчій буде мавъ доволѣ роботы. Зô Львова доносятъ до „Polit. Corresp.“ и до „Czas-у“, що увязненѝ будутъ обжалованѝ о щось бôльше, якъ о належанье до тайного товариства. Той фактъ, що мѣжь арештоваными суть два ученики семинаріи учительскои, толкуютъ дописователѣ до згаданыхъ газетъ такъ, що мовбы то соціялисты взялися тактики позыскувати для себе прихильникôвъ мѣжь сельскими учителями и черезъ нихъ вести агитацію мѣжь сельскимъ народомъ въ Галичинѣ. — Въ середу арештовано знову одного молодого чоловѣка, працюючого въ бюрѣ для робôтъ катастральныхъ, яко пôдозрѣного о агитацію соціялистичну; арештованый зовеся Гафи и есть ученикомъ семинаріи учительскои. Того самого дня ôтбулася ревизія у академика Вержбицкого, але нѣчого у него не знайдено. Натомѣсть дальше арештовано и ôтдано карному судови трехъ молодыхъ людей, мѣжь ними одного ремѣсника.

— **Администраційный трибуналъ въ Вѣдни** не увзглядниввъ рекурсу центр. выдѣлу товариства Качковского противъ закрытя филіи въ Станиславовѣ.

— **Новѝ читальнѣ народнѝ** закладаются въ Березовѣ середномъ, пов. коломыйского, и въ Лôвчицяхъ, пов. жидачѣвского.

— **Петро Погорецкій**, авскультантъ судовый въ Тернополи, упокоився дня 12 грудня с. р. въ 31-ôмъ роцѣ житя. Покôйникъ бувъ щирымъ Русиномъ, черезъ кôлька лѣтъ бувъ урядникомъ а опôсля членомъ выдѣлу „Просвѣты“ во Львовѣ. Вѣчна ему память!

— **Въ справѣ руского языка въ Россіи.** Газета „Р. Курьеръ“ доноситъ: „Въ теперѣшнôмъ часѣ находится въ министерствѣ дѣлъ внутрѣшныхъ кôлька новыхъ заявлень приватныхъ лиць и полуднево-заходныхъ земствъ о допущенье (мало-) руского языка въ сельскихъ школахъ всѣхъ (мало-) рускихъ губерній.“

— **Въ справѣ могилы Т. Шевченка.** П. Василь Тарновскій, заможный властитель дôбръ на Украинѣ и щирый украиньскій патріотъ, приславъ до кіевскои „Зарѣ“ письмо, въ котрôмъ заявляе, що бере на себе реставрацію Шевченковои могилы. Зъ письма его выймаемъ слѣдуючій уступъ: „Довѣдавшись о сумнôмъ станѣ могилы покôйного поета Тараса Шевченка,... я сейчасъ предпринявъ всѣ мѣры для солидной поправы того дорогого кождому, дуже скромного пристанища поета. Лишь задля пôзнои осѣнной поры я мусѣвъ ôтложити до весны намѣрену направу. Разомъ съ симъ заявляю, що я уважаю своимъ моральнымъ обовязкомъ яко личный пріятель покôйного, а особливо, яко горячій поклôнникъ его таланту, приняти всецѣло на себе задачу привести дорогу его могилу до належного ладу. Корыстаю такожь зъ сего случаю, щобы высказати мою глубоку надѣю, що раньше чи пôзнѣйше буде здвигненый памятникъ Шевченкови на взорець вже здвигненыхъ памятникôвъ Пушкинови, Лермонтову и Гоголеви. Думаю, що благородный поборникъ освободженя народу зъ пôдъ панщиняного ярма, пѣвець народныхъ думъ — заслугуе на тую послѣдню дань поклону его безсмертному талантови“. — Дай Боже, щобы якъ найскорше сповнились бажаня п. Вас. Тарновского!

— **Викторъ Гуго** удався до цѣсаря Францъ-Іосифа съ прошеньемъ, щобы уласкавивъ засудженого на смерть Оберданка за участь въ намѣренôмъ атентатѣ пôдчасъ цѣсарского побыту въ Тріестѣ.

— Дня 3 лат. грудня сего року о годинѣ 3-тôй по полудни ôтбулися **другѝ загальнѝ зборы „Кружка правникôвъ“** во Львовѣ въ сали университетскôй Число I. въ присутности покровителя „Кружка“ Вп. дра Олександра Огоновского якъ такожь 34 членôвъ правникôвъ. Уступаючій выдѣлъ здававъ передъ загальнымъ зборомъ справу зъ дѣяльности своеи въ першôмъ роцѣ существованя „Кружка“, а по справозданю приступлено до выбору нового выдѣлу, въ котрого складъ вôйшли: тов. Кость Левицкій яко голова, Володим. Зубрицкій яко библіотекарь, Евгеній Олесницкій яко касієръ, Северинъ Даниловичь яко секретарь а Сидоръ Британъ яко выдѣловый. Заступниками выдѣловыхъ выбранѝ: тов. Романъ Сосновскій и Михаилъ Копровскій. По выборѣ выдѣлу почалася жива обрада надъ програмою новою „Кружка правникôвъ“ въ сѣмъ роцѣ; окрôмъ ôтчитôвъ, справоздань та выжичуваня книжокъ, — чимъ займаеся выдѣлъ „Кружка“ — припоручивъ загальный збôръ выбраному въ тôй цѣли комитетови, въ котрого складъ зволивъ вôйти такожь Вп. дръ Олександеръ Огоновскій, занятися переводомъ закону австрійского на языкъ рускій. Загальный збôръ признаючи велику важнôсть такои працѣ не лишь для самыхъ правникôвъ але и для Русинôвъ въ загалѣ, не жахався помимо великихъ трудностей взятися за се дѣло въ надѣѣ на щиру пôдмогу розумѣючихъ велику донеслôсть подôбного подвигу. Ту звернувъ однакожь Вп. дръ Ол. Огоновскій увагу загального збору на бракъ усталенои правничои терминольогіи, ôтъ котрои опрацѣваня залежитъ и весь розвôй нашого языка на поли правничôмъ, безъ котрои не може и мовы бути о добрôмъ переводѣ самого закона. Тому то препоручивъ загальный збôръ выбраному комитетови занятися передъ всѣмъ опрацѣваньемъ пôдручника терминольогіи правничои а доперва опертись на тôй готовôй вже праци — выдавати законы австрійскѝ въ переводѣ рускôмъ. Въ надѣѣ отже на пôдмогу та спôвудѣлъ зъ стороны нашихъ Вп. Родимцѣвъ, котрымъ залежитъ на розвою рôдного слова та котрѝ пôзнаютъ велике значенье права для народу нашого,—препоручивъ загальный збôръ розпочати пôдъ проводомъ Вп. дра Ол. Огоновского працѣ „комитету“ въ часѣ якъ найблизшôмъ. — Часть формальна загальныхъ зборôвъ закôнчилася о годинѣ 5 по полудни — по чѣмъ ôтбувся ôтчитъ тов. Костя Левицкого: „О законодательствѣ литовско-рускôмъ“.

За выдѣлъ „Кружка правникôвъ“: *Кость Левицкій*; *Сев. Даниловичь.*

— **Посѣлости шляхотскѝ** такъ въ всхôднôй, икъ и захôднôй Галичинѣ безнастанно переходятъ въ жидôвскѝ руки. Послѣднымъ часомъ продали наслѣдники патріота польского гр. Казимира Красѣцкого посѣлости Ясень, Гронды, Копалины и Нову-весь коло Бжеска жидови Мондерерови за 130.000 зр.

— **Зъ Щирця** доносятъ, що сегорôчнѝ выборы до тамошнои рады громадскои выпали „несподѣвано щасливо“ для христіянъ, бо на 18 радныхъ выбрано 10 христіянъ, — такого щасливого результату выборôвъ доси не бувало. Жиды внесли протестъ противъ выборôвъ.

— **Арештованье.** Передъ кôлькома днями мали арештовати въ Коломыѣ и приставити до краев. суду карного во Львовѣ адъюнкта суду коломыйского, п. Решетиловича. За причину увязненя подаютъ польскѝ газеты мниме обманьство, сповнене черезъ сфалшованье актôвъ публичныхъ.

— **Для рускои Бурсы въ Станиславовѣ** принесло театральне представленье, дане руско-народнымъ театромъ пôдчасъ пробуваня въ Станиславовѣ, 71 зр. 28 кр. чистого доходу.

— **Конкурсы стипендійнѝ.** Совѣтъ „Народного Дому“ розписуе конкурсъ: 1) на двѣ стипендійнѝ запомоги им. арх. Гизелѣ по 100 зр. для кандидатôвъ учительскои семинаріи (речинець до 31 лат. сѣчня 1883 р.); 2) на одну стипендію им. Е. В. цѣсаря въ квотѣ 200 зр.; 3) на три стипендійнѝ запомоги по 60 зр. зъ фундаціи бл. п. Ник. Панковича.

— **Малорускѝ представленя въ кіевскôмъ театрѣ** розпочавъ вже п. Кропивницкій „Наталкою Полтавкою“. Выбôръ такій — пише „Заря“ — зробленый здаесь задля поважаня тои старенькои бабусѣ малорускои драмы, пережившои вже не одно поколѣнье артистôвъ, драматургôвъ и зрителѣвъ...“ Представленье выпало въ загалѣ хорошо. Особливый ефектъ выкликала гра п. Кропивницкого.

— **Польскій кандидатъ** на округъ Сокаль-Жовкôвъ Рава до рады державнои на мѣсце п. Волод. Федоровича еще не поставленый. Владиславъ Сапега, рѣшучо не принявъ кандидатуры, а Стан. Поляновскій такожь дорожится.

— **Зъ Петрикова** одержали мы ôтъ о. Изидора Калиновича письмо, въ котрôмъ заявляе, що въ приходѣ Петриковѣ въ день св. Станислава Костки не було жаднои мисіи пп. Єзуитôвъ.

— **Жидôвска спекуляція.** Передъ трема роками звѣстный Офенгаймъ убѣгався о мандатъ посла до рады державнои зъ буковиньскихъ округôвъ выборчихъ Радôвцѣ-Сучава-Серетъ. Пять агитаторôвъ зъ Радовець, котрѝ заразомъ були начальствомъ кагальнымъ, представили Офенгаймови, що ôнъ буде мати голосы всѣхъ жидôвъ, если дасть на построенье новои божницѣ 5000 зр. Офенгаймъ давъ имъ тую суму. Жиды дôставши грошѣ въ руки навѣть не подумали ужити ихъ на будову новои божницѣ, а просто роздѣлили грошѣ мѣжь себе, кождому припало 1000 зр. Черезъ три роки жидôвска громада въ Радôвцяхъ напирала на агитаторôвъ, щобы будували божницю, але тѝ анѣ гадки не мали; казали, що стара божниця еще добра. Ажь отъ недавно громада ôтдала дѣло судови и пять агитаторôвъ сидитъ теперь въ вязници въ Чернôвцяхъ.

— **Спиритизмъ** такъ дуже розширився въ Чехахъ въ горахъ, що ажь правительство мусѣло предприняти мѣры противъ шкодливыхъ наслѣдкôвъ спиритизму для здоровля, особенно молодежи. Сконстатовано, що спиритизмъ довѣвъ гдеякѝ особы до божевôльства, одну особу навѣть до самоубійства. Жандармерія пильно слѣдитъ за кружками спиритистôвъ.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Цѣсарь прибувъ с. м. зъ Геделье до Вѣдня. — Совѣтъ "Народного Дому" удѣливъ руско-народному театрови пôдъ зарядомъ п. Биберовича 100 зр. запомоги.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„За злыми людьми й хата не згоритъ“**, казка *А. Грабины.* Пôдъ такимъ заголовкомъ вышла въ Кіевѣ нова книжечка. Можна набути въ книжнôмъ магазинѣ И. А. Розова въ Кіевѣ, по 10 коп. примѣрникъ.

— **„Strahlende Elektroden-Materie und der sogenannte vierte Agregatzustand.“** Vom Dr. J. Puluj. Wien, 1883. Пôдъ такимъ заголовкомъ выйшла книжка нашого земляка дра Ив. Пулюя накладомъ фирмы Karl Gerold's Sohn.

— **Die Kosaken als Verbündete des Kaisers Rudolf II. im Jahre 1594 und 1595.** Пôдъ такимъ заголовкомъ помѣстила праска „Politik“ два фейлетоны (въ чч. 311 и 312 зъ с. р.) написанѝ И. Мѣховскимъ пôсля розправы п. Корнила Заклиньского, професора при рускôй гимназіи во Львовѣ, умѣщенои въ Справозданю тоижь гимназіи за р. шк. 1881 пôдъ заг. „Зношеня цѣсаря Рудольфа II. съ Козаками и ихъ участь въ вôйнѣ угорско-турецкôй въ рр. 1594 и 1595.“

— **Цензура въ Кіевѣ** не дозволила недавно печатати популярну біографію Шевченка въ (мало-) рускôмъ языцѣ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ *пропозицію* принятѝ: I. на Мизунь, дек. перегиньского оо.: 1) Ив. Реваковичь зъ Волосянки, 2) Мих. Кульматицкій зъ Повѣтна, дек. городецкого, 3) Ем. Грабовичь зъ Мшанця, мѣстодеканъ тернопôльскій; II. на Настасôвъ дек. теребовельского оо.: 1) Ем. Грабовичь, пар. Мшанця, 2) Ант. Струтиньскій пар. въ Ямници, 3) Дамянъ Бачиньскій, кап. зъ Драганôвки; опôсля въ списѣ: 4) Игнат. Левицкій, сотр. въ Тернополи, 5) Алекс. Ганкевичь, пар. въ Грималовѣ, 6) Евст. Цурковскій, завѣд. Настасова, 7) Ант. Ульваньскій завѣд. Лѣсникъ, 8) Петро Косовичь, пар. въ Осôвцяхъ, 9) Юст. Дворянинъ завѣд. зъ Залесець, 10) Ив. Любовичь, сотр. въ Свидовѣ, 11) Алек. Танчаковскій сотр. въ Язлôвци.

Презенту получили оо. 1) Мих. Дзеровичь на Чанижь, 2) Стеф. Стисловскій на Ляцке, 3) Ник. Совяковскій на Пужники, 4) Петрушевичь зъ Покровець на Полове.

На конкурсъ розписана парохія Глубока, дек. буковиньского, надання цѣсарского; речинець вносити поданя до 1 лат. марта 1883.

Введенѝ въ душпастырскѝ посады оо.: 1. Ив. Сологубъ въ завѣдательство въ Неслуховѣ, 2) Алексей Заклиньскій въ завѣдат. въ Глинкахъ, 3) Модестъ Хоминьскій въ завѣдат. въ Николаевѣ, 4) Филипъ Пелехъ въ сотр. въ Новосѣлкахъ загальныхъ, 5) Тадей Галайчукъ въ сотруд. въ Пасѣчнѣ, 6) Ник. Бѣлевичь въ сотр. въ Нижневѣ, 7) Ник. Олексѣй въ сотр. въ Устю зеленôмъ.

Завôзванѝ до кан. институціи оо. 1) Тадей Концевичь на кап. Тростянець, и 2) Изид. Давидовичь на пар. Радехôвъ.

Митр. ординаріятъ удѣливъ похвальнѝ грамоты: о. Алексею Залуцкому, приходникови въ Бураковцѣ и чч. жителямъ Слобôдки, дочерного села Бураковець, за щедрѝ жертвы и захôдъ при построеню новои мурованои церкви.

Президія намѣстництва згодилася на каноничну институцію о. Василевского на пароха церкви св. ап. Петра и Павла во Львовѣ.

Личный додатокъ по 100 зр. получили оо. Іосифъ Реваковичь зъ Гаѣвъ и Викторъ Бѣлиньскій зъ Шибалова.

Зъ АЕпархіи Перемыскои.

На конкурсъ съ речинцемъ до 12 лат. сѣчня 1883 розписанѝ приходы: 1) Бѣлина велика, 2) Головецко дольне, 3) Дубно, 4) Загочевье, 5) Краковець, 6) Ляшки завязанѝ, 7) Монастырь, 8) Смерекôвъ, 9) Тучапы, 10) Яблôнка выжна, 11) Тѣсна, 12) Стубно, 13) Герожана велика, 14) Залѣска Воля, 15) Злоцке, — и капеляніи: 16) Горбаче, 17) Вôлька мазовецка, 18) Воля олешицка. — Съ речинцемъ до 3 лат. марта выставленѝ на конкурсъ парохіи: 19) Лешня и 20) Старе Село; такожь капеляніи: 21) Быстрыця и 22) Куличкôвъ:

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛЕЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничну глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнѝ оригинальнѝ свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 феникôвъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (8—?)

Свѣтячѝ кресты

по майстерски пластично выробленѝ, пречуднѝ на видъ.

Тіи кресты помальованѝ нововынайдеными ц. к. выключно упривилеёваными **въ ночи свѣтячими** кришталь-ными барвами, не пôддягаючими жадному зôпсутю; якъ хрущѣ-свѣтляки въ лѣтѣ свѣтятъ въ ночи, въ такôмъ самôмъ блеску и роскоши барвъ свѣтятъ такожь нововынайденѝ **самосвѣтячѝ кресты**, выключно лишь у насъ выроблюванѝ.

За тревалу и прекрасну силу свѣтла гарантуеся.

Цѣна за одинъ крестъ зр. 3·75, делѣкатнѣйше зробленый зр. 4·50, незвычайно-делѣкатный съ поступментомъ зр. 6.

Высылаеся за готôвку або за послѣплатою почтовою.

Можна набути выключно лишь у

Klingl & Baumann in Wien,

Stadt, Tegetthoffstrasse Nr. 3.

NB. Остерѣгаеся передъ пôдробленьемъ; кожда штука есть на ôтворотной сторонѣ заосмотрена нашою фирмою.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѝ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскѝ вина лѣчничѝ
признанѝ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского ôтзначенѝ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженѝ и знаменитыми узнанѝ:

Чверть литрова бутель а 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшѝ признанѝ:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѝ власнѝ и **ЦУКОРКИ МХОВѝ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѝ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивѝ зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѝ
власного выробу, неуступаючѝ жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
I. M. Фарины о половину меншій фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ францускѝ
власного выробу
ПУДЕРЪ францускій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновѝ выробы Зарга,
рôжнѝ мыла, кремы глицериновѝ и чиста глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, приряддôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѝ и НАПОѢ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожъ въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуютс безъ проволоки. (6—?)

---

4 **ЦѢННИКЪ.** (2—?)

ТОРГОВЛЯ
КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА
во Львовѣ

залагоджує ласкавѝ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляє желѣзницею франко до послѣднои стаціи.

Ржь арраканъ	28 — 32
„ волоскій фіоретоне .	— 48
„ каролиньскій подовговат.	—·40
Саго перлове бѣле	—.56
„ индійске пальмове . . .	1.28
„ „ въ пачкахъ ¾ к. .	—·60
Крупки перловѝ . . .	— 32 — 43
Зелятина фр. бѣла ½ к.	2·40 дек. — 6
„ „ рож. „	2·80 „ —· 7
Карукъ рыбячій	—·25
Мѣдъ пряный чист. жовт. к.	— 56
Макаронъ итал. довгій и т. д.	— 61
„ въ ниткахъ . . .	—·72
Ванилія мексик. дека . . .	—·90
„ стручки . 40, 50 и	— 60
Шафранъ францускій, дека .	1·20

Инше корѣнье, якъ паприка, перець, ци амонъ, гвоздики, цвѣтъ мушкатуловый итд, все свѣже и найдешевше.

Свѣчки Milly Стеариновѝ

4, 5, 6, 8 и 12 на фт. в. 560 гр.	—·60
Аполльо . . . . . „ „	—·62
До лѣхтарень 24 и 30 . . .	—·65
Олѣй рѣпаковый рафин. . .	—·64
Кноты до лямпъ . . . 4 и	·10
Мыло до праня сухе . , .	—·52
„ до рукъ глицериновe. .	—·20
Крохмаль пшеничи тульовый	— 48
„ рижовый	—·60
„ брилянтовый липскій до натираня, пакетъ заключаючій 4 пакетики	—·12
Фарбка до бѣля въ пуделкахъ 56, 28 . . . . кл.	2·40
„ въ порошку Ультр. 5, 10 и	1·20
„ въ галкахъ въ пуд. ½ кл.	1·—

Наконець Сода до праня, мыляный корѣнь, губки до тоалеты и поѣздôвъ, мѣтелки, сѣрники, перскій порошокъ на комахи, тинктура на плюсквы, чорнило на обувьє въ пуделкахъ по 6, 7 и 12 кр.

BROCKHAUS'
Kleines
Conversations-Lexikon
in 2 Bänden.
Mit Karten und Abbildungen.
3. Aufl. geb. 15 M.
Weihnachtsgeschenk.

К. Диккенса
Новорôчнѝ Дзвоны
Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Стефанъ Лаврентій,
повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье
ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючѝ выгранѝ:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнѝ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.
Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.
Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѝ просится надсылати до
Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (11—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.
Во Львовѣ льосы набути можна въ гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(5—9) **ôткрыло**

за призволеньемъ Высокои Власти державнои

въ собственнôмъ домѣ ул. Ôрмянска Иръ 2
(напротивъ „Народного Дому“)

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляє пожички на заставы,

а именно:

цѣннѝ еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнѝ и ремѣсничѝ и всякѝ предметы маючѝ вартôсть.

ОБЩЕ РÔЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ
для Галичины и Буковины,
Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купує и продає Листы Довговѝ точно пôсля дневного курсу, **есконтує** купоны тыхже льосôвъ, якъ и купоны ефектôвъ державныхъ навѣть передъ речинцемъ, есконтує векслѣ и удѣляє пожички и задатки на гипотеку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРІЙМАЄ
ГРОШЕВѝ ВКЛАДКИ:
а) на **книжки щадничѝ** по 6%,
б) на **текучій рахунокъ** (conto currente)
за 30-дневнымъ выповѣдженьемъ 6%, (12—?)
за 14 „ „ 5%,
за 3 „ „ 4%.

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

Угорскѝ вина
бѣлѝ и **червонѝ**, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожъ власнѝ винокурнѝ коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ
(Kékesy Kálmán)
властитель винницѣ
въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякѝ поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (10—25)

Змѣна льокалю.

Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробôвъ
М. В. ТАУБЕРЪ
во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 6

принимає рѣзьбу печатокъ и вензелѣвъ на рôжнôмъ металю, такожъ направы и замовленя срѣбныхъ и золотыхъ выробôвъ
по умѣреныхъ цѣнахъ.

Замовленя зъ провинціи выконує точно. Кореспонденція руска. (3—8)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: Володимиръ Барвѣньскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 95. Львôвъ, Середа 8 (20) грудня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ
на цѣлый рôкъ . зр. 5·
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . 10 зр.
на пôвъ року . . 5 зр.
на чверть року . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

VII. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на *мѣсяць* **1 зр.**, на *чверть року* **3 зр.**, на *пôвъ року* **6 зр.**, на *цѣлый рôкъ* **12 зр.**

Предплата на **„Библіотеку найзн. повѣстей“** выноситъ на *чверть року* **1 зр. 25 кр.**, на *пôвъ року* **2 зр. 50 кр.**, на *цѣлый рôкъ* **5 зр.** а. в.

Предплата на *„Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“* выноситъ чвертьрôчно 4 зр., пôврôчно 8 зр., цѣлорôчно 16 зр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ выноситъ *для Россіи* чвертьрôчно 3 руб., пôврôчно 6 руб., цѣлорôчно 12 руб. Предплата на „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ выноситъ для Россіи чвертьрôчно 4 руб., пôврôчно 8 руб., цѣлорôчно 16 руб. — на саму „Библіотеку“ (безъ „Дѣла“) пôврôчно 2 руб. 50 коп., цѣлорôчно 5 руб. Читателѣ „Дѣла“ и „Библіотеки“ будутъ мати тыждневo що найменше чотыри великихъ печатныхъ аркушѣвъ лектуры рôжнородной, займаючой и поучаючой.

Понеже до кôнця сего року выйде 26 аркушѣвъ розпочатой повѣсти *„Грошѣ а праця“*, проте новоприступаючѣ предплатники „Библіотеки“ маютъ доплатити 2 зр. а. в., взглядно 2 руб., щобы одержати въ р. 1883 тыхъ 26 аркушѣвъ сеи повѣсти, выданой въ р. 1882, котра скôнчится въ сѣчню або лютôмъ р. 1883.

Предплату слѣдуе пересылати (найлучше переказомъ) до **„Администраціи „Дѣла“ во Львовѣ“**.

„Дѣло“ и **„Библіотеку“** можна такожъ письменно замовляти на цѣлый рôкъ або на пôвроку, а предплату сплачувати мѣсячно, квартально, або пôврôчно. Замовленье муситъ въ собѣ заключати имя и прозвиско замовляючого, часъ на якій замовляе, и означенье, якъ буде платитися предплата.

Просимо о точнѣ адресы.

Редакція и администрація „Дѣла“.

Поляки а Русины въ Галичинѣ.

Dziennik poznański замѣстивъ въ ч. 288 зъ 17 с. м. пôдъ повысшимъ заголовкомъ довшу статію, походячу, якъ каже, зъ поважного жерела, ôтъ одного зъ польскихъ панôвъ, добре обôзнаного съ станомъ Галичины, а проживаючого стало поза Галичиною, мабуть въ Познаньскôмъ. Якъ небудь та статя, звернена выключно до галицкихъ Полякôвъ, то власне для того, яко ôтзывъ щирого Поляка до галицкихъ Полякôвъ о справѣ рускôй заслугуе на увагу и Русинôвъ.

На вступѣ пôдноситъ авторъ згаданой статіи, що ôтколи Галичина почала ôтдыхати свобôднѣйшимъ житьемъ, очи и серця негалицкихъ Полякôвъ звертаются на Галичину съ потѣхою, надѣею, але часто и съ тревогою, — съ тревогою для того, бо мимо волѣ и силомôць насуваеся пытанье, чи ôтповѣсть Галичина своѣй задачѣ, чи зъумѣе ôтповѣсти тымъ надѣямъ, якѣ справедливо можна на неи покладати, и чи зъумѣе выховати и розвинути великѣ идеѣ народнѣ, достойнѣ великихъ народôвъ и поступати дорогою ихъ успѣшного розвою; чи на конець зможе она позбутись своихъ слабостей, своихъ блудôвъ и выгоити свои раны. Авторъ не хоче на теперь обговорювати всѣхъ блудôвъ и недостаткôвъ галицкихъ, а остановляеся лише на однôй справѣ — на справѣ рускôй, — котра доси не полагоджена, незагоена представляеся яко найстарша и найдокучливѣйша рана Галичины. Въ послѣднôмъ часѣ — говоритъ дальше авторъ — руска справа приняла користный оборотъ и такъ щасливе направленье, що майже чудомъ уложилася и доспѣла до остаточного залагодженя и справдѣ горе тымъ, що не зрозумѣютъ або не схочутъ зрозумѣти великои историчнои досяглости такои торжественнои хвилѣ. Пôсля процесу Ольги Грабаръ стала галицка Русь чиста, тожь вара еи теперь еще дражнити и ятрити. Наспѣла найôтповѣднѣйша хвиля — вбійте се собѣ вы тамъ надъ Полтвою въ вашу польску совѣсть, — наспѣла хвиля, котра вже, якъ Богъ на небѣ, нѣколи въ друге не вернеся, хвиля такъ красна, такъ ôтповѣдна, полагодити тѣ ôтвѣчнѣ, сумнои памяти споры межи Польщею а Русею, въ котрыхъ — скажѣмъ се разъ щиро — значна часть вины спадае на насъ Полякôвъ. Чуютъ се и розумѣютъ благороднѣйшѣ и глубшѣ умы въ Галичинѣ и тѣ то поважнѣ и честнѣ голосы приневолюютъ и насъ тутъ зъ надъ Варты забрати голосъ, може и ôнъ поможе проломатись и выдвигнутись на верха побѣдоносно здоровымъ и честнымъ поглядамъ. Такими поважными голосами бувъ ôтзывъ Павла Попеля о рускôй справѣ въ его отвертôмъ листѣ до Ст. Поляновского, дальше ôтзывъ дра Червиньского, автора брошуры „Polityka nerwów“, котрый задивлеся дуже щиро, справедливо и честно на справу руску и сповнивъ officium boni viri, а наконець бувъ се и голосъ лат. еп. Солецкого, котрый при замкненю сойму накликувавъ до щирои згоды межи Поляками а Русинами. Тѣ три голосы розбуджуючогося въ Галичинѣ розуму стану и чувства справедливости не стрѣтили нѣ зъ ôткуды нѣякого супротивленя або протесту, але противно ихъ принято почасти съ щирымъ узнаньемъ. Тожь годится пôдняти ту искорку здорового народного инстинкту, уняти еи, роздмухати въ ясне, оживляюче свѣтло, щобъ пôдъ его добродѣйнымъ вплывомъ слово сталося тѣломъ, щобы зъ спасенныхъ идей и мыслей зродилися спасеннѣ дѣла. А до такого именно дѣла необчислимои ваги для будучности, надаеся вже въ найблизшôй будучности якъ неможь лучша случайнôсть. Ого невдовзѣ послѣдуютъ новѣ выборы до галицкого сойму.

Русь — та Русь правдива, що чуе себе самостôйнымъ, зарôвно ôтъ Россіи якъ и ôтъ Польщѣ ôтрубнымъ народомъ, мае незаперечиме право до поважнои репрезентаціи въ галицкôмъ соймѣ. Говорити, що нема такого народа малоруского, що нема такои ôтрубнои Руси, — такъ говорити, есть гôрше якъ политичнымъ блудомъ, бо есть по просту глупотою. Знала давна Польща ту Русь, яко зовсѣмъ ôтрубну народнôсть такъ само въ статутѣ литовскôмъ, якъ въ рицарскôмъ, якъ и въ рицарскихъ рядахъ, а за еи легковаженье мабуть и мы нынѣ еще тяжко покутуемо.

Выказавши ôттакъ блуднôсть тои политики, що передъ 6 лѣтами майже зовсѣмъ вытиснула Русинôвъ зъ сойму, указавши на той поступъ розвою идеѣ самостôйности Руси, якій ôтбувся за послѣднѣ лѣта и що разъ дальше ôтбуваеся и взростае, авторъ згаданои статіи въ горячихъ словахъ звертаеся передовсѣмъ до Намѣстника гр. Потоцкого и кн. Юрія Чарторыского яко презеса польского клюбу выборчого, а ôттакъ до всѣхъ галицкихъ Полякôвъ, щобы они не лишь бôльшостею, але всѣ якъ одинъ мужь едино-душно вызнавали и пôдняли въ довершене дѣло ту саму засаду взглядомъ Руси, яку узнали высше поднесенѣ три голосы и яку вызнае самъ авторъ статіи, с. е. засаду повнои справедливости и щирои згоды съ Русинами. Специяльно звертаючись до кн. Юрія Чарторыского, авторъ не сумнѣваеся, що кн. Чарторыскій належитъ до тыхъ, що якъ найщирше и найглубше чуютъ потребу щирого помиреня Полякôвъ съ Русинами, що ясно видятъ всѣ шкоды и небезпеченьства, якѣ такъ на Польщу якъ и на Русь наводила и наводитъ та безнастанна незгода, — що наконець добре можутъ предвидѣти и оцѣнити якѣ то несчислимѣ користи принеслабы така згода щира на внѣ и на внутръ такъ для Польщѣ якъ и для Руси, — а въ кôнци ôтзываеся тыми словами: „Найже кн. Чарторыскій скористае зъ того щасливого обстоятельства, що власне въ такъ рѣшаючôй хвилѣ займае тое важне становище презеса выборчого комитету, най ужіе, коли сего потреба, цѣлого свого вплыву, цѣлои своеи поваги и ôтваги, щобы новѣ выборы до сойму выпали на славу и на пожитокъ всѣхъ, отже и на его славу. А колибы, не дай Боже, такѣ его усилія мали стрѣтити непоборимый опôръ, то найже его Богъ стереже ôтъ того, щобы бравъ на себе отвѣчальнôсть за поступки и дѣла, противъ котрыхъ самъ боровся. Нема въ публичнôмъ житю нѣчого нужденнѣйшого, згубнѣйшого якъ для добра справы такъ и для дѣяльности чоловѣка, якъ солидаризуватися противъ свого лучшого пересвѣдченя съ бôльшостею на шкоду правды, розуму и загального добра. На нынѣ можемо обмежитись на указанѣ обовязки правительственныхъ властей и выборчого комитету, — въ тôй певности, що тѣ, котрѣ вже въ тôй справѣ ôтозвалися въ имя справедливои, отже и розумнои политики, будутъ трудитись надъ переведеньемъ сего першого условія щирои згоды и поєднаня, котре то условіе есть такъ необходимымъ, що нѣ одна голова не може собѣ выобразити сеи згоды безъ Русиновъ въ соймѣ.

Отже або поважне представительство Русинôвъ въ соймѣ, або дальша вражда ажь до остаточнои взаимнои заглады обохъ народôвъ на пожитокъ и честь найзавзятѣйшихъ ворогôвъ якъ Польщѣ такъ и Руси — а на проклятье ихъ теперѣшныхъ поколѣнь.“

Се головне содержанье ôтзыву познаньского Поляка до галицкихъ Полякôвъ, кажемо головне содержанье, бо опускаемо менше важнѣ уступы его статіи, разъ для того, що они менше важнѣ, зовсѣмъ не существеннѣ и нѣчимъ не вплываютъ на головнѣ выводы автора, а по друге для того, що не годимося съ где-якими подрôбными поглядами автора. Именно не подѣляемо погляду автора на процесъ Ольги Грабаръ въ тôмъ взглядѣ, будьтобы сей процесъ мавъ якійсь, такъ сказати, „десинфекційный“ вплывъ на галицку Русь. Сей процесъ нѣчимъ не причинився до побѣды идеи самостôйности руского народа, бо та идея существувала у насъ ôтъ першого проблеску нашого ôтродженя; она, правда, мала поборювати дуже великѣ супротивности по бôльшôй части задля завмерлости національнои свѣдомости въ нашôй интелигенціи и въ нашôмъ людѣ, споводованой 500-лѣтною исторіею присканя сего самостôйного житя, — але та идея двигалась мимо всѣхъ тыхъ трудностей що разъ бôльше на передъ, що разъ ширше и глубше розросталась въ серцяхъ и умахъ галицкихъ Русинôвъ. Єсли та идея у насъ побѣдила и оживляе всѣхъ щирыхъ Русинôвъ, то зовсѣмъ не черезъ процесъ Ольги Грабаръ, але, скажемо отверто, — помимо сего процесу, едино тôлько своею ясностею, правдою, жизненною силою, правдивою идеальностею своею — тымъ, що она

ПАМЯТИ найлучшого друга.

V.*)

Съ р. 1877 послѣдуе досыть довга, бо бôльше якъ трилѣтна перерва въ економично-статистичныхъ и въ загалѣ литературныхъ працяхъ бл. п. Володимира Навроцкого. На довгій часъ, якъ для насъ, затихае сей стôлько поучаючій, оживляючій и просвѣчаючій голосъ. И не одинъ дивувався, не одинъ щиро жалѣвъ и туживъ за тымъ голосомъ любымъ, а рѣдко кто догадувався причины сего мовчаня. Ôтъ довгихъ лѣтъ проживавъ нашъ Володимиръ на далекôй чужинѣ, далекôй ôтъ родины, ôтъ другôвъ, ôтъ рôдного народа. Проживавъ на галицкôмъ Сибирѣ, на выгнаню, але, якъ бачили мы, мимо того не тôлько не покидавъ працѣ для рôдного народа, але съ якоесь великаньскою силою духа, съ нездержимымъ жаромъ що разъ то живѣйше, неутомимо працювавъ для науки и просвѣты — для добра свого рôдного народа; якъ той вульканъ що разъ то сыпавъ новымъ огнемъ щирои любови рôдного народу, новымъ свѣтломъ новои, питомои науки, новыми громами, що розсвѣчували глубоку темряву, що роздирали навислѣ густѣ хмары, въ шматки ихъ панахали, ворогôвъ лякали, а своихъ будили, оживляли и имъ нову дорогу просвѣчували. Боровся самъ о своихъ силахъ якъ той Лаокоонъ, опутаный гадинами, але не пôддався ихъ силѣ. Взорцевый, свѣтлый, незвычайно працёвитый урядникъ, — свѣтило свого уряду — все находивъ по 8—10 годиннôй щоденнôй працѣ урядовôй ажь у пôзну нôчь доволѣ часу, щобы съ молодечою силою и быстроумностею, а широкимъ поглядомъ братися до працѣ надъ найтруднѣйшими пытанями нашого суспôльно-економичного житя народного. Нѣ туга за родиною, нѣ безнастанна праця, нѣ лютôсть ворогôвъ, здавалося, не могли зломати сеи великаньскои силы духа нашого Володимира. Они, здавалося, тôлько еще бôльше розвалювали, якъ те желѣзо, розжарювали его до бôльшого гарту, до бôльшои вытрималости, до еще бôльшои силы.

Чомужь затихъ наразъ его голосъ? Чи горе подолѣло самотного борця? Чи желѣзна сила скрушилась пôдъ напоромъ злиднѣвъ?

Съ кôнцемъ р. 1876, а еще бôльше съ початкомъ р. 1877 натягли тяжкѣ хмары на нашу землю. Галицко-польска журналистика, якъ розлюченѣ шершуны, страшно богато наробила шуму про соціялизмъ межи — Русинами! „Czas“ тогды шумѣвъ про стоголову змію „рускои справы“. Пôзнѣйшѣ факта, а надто лѣта 1878—1882 показали, скôлько було правды въ тôмъ страшнôмъ шумѣ про „рускій“ соціялизмъ. Исторія тыхъ лѣтъ, краковскій процесъ 30 польскихъ соціялистôвъ въ часѣ подорожи цѣсаря по Галичинѣ, такѣ жь ôтозвы до соймовыхъ послôвъ и т. д., не выключаючи и найновѣйшихъ увязнень во Львовѣ и Краковѣ, показали наглядно, чи було се честно, совѣстно и съ правдою згôдно, що галицко-польска праса на силу и то съ такимъ шумомъ и такою остентацією навязувала Русинамъ — и тôлько Русинамъ — цѣлôй „рускôй справѣ“ — соціялизмъ яко выключно лише Русинамъ властиву, майже вроджену имъ „хоробу суспôльну“ и выставляла ихъ едиными виновниками сеи „хоробы“ въ Галичинѣ.

Але зла воля мае слѣпѣ очи и глухѣ уха для правды. Доперва многочисленнѣ факта и довголѣтна исторія мусѣли оправдувати Русинôвъ а опамятувати безпамятныхъ. И такъ въ р. 1877 и въ пôзнѣйшихъ 70-тыхъ рокахъ мусѣла на всѣ заставки вышумѣтись пôднята буря. Литературна переписка, наивнѣ марева молодечого ущасливленя люду, горяча любовь народу, спôвчутье для долѣ убогихъ, — такѣ и тымъ подôбнѣ невиннѣ чувства або и фантазіи кôлькохъ молоденькихъ людей пôднято до важности ерихоньскихъ трубъ, що малибы захитати а навѣть збурити суспôльный ладъ въ Галичинѣ. Пôдъ напоромъ сеи бурѣ, пôднятои галицко-польскими дневниками, росла тревога по краю, и доперва широко-переведенѣ ревизіи показали тымъ тарабанщикамъ „страшно пôдминованого ладу суспôльности“, що се була буря въ — склянцѣ воды, а радше въ головахъ самыхъ алярмистôвъ и польскихъ редакторôвъ.

Якій вплывъ мала та буря на долю нашого Володимира, се скажемо еще пôзнѣйше. Теперь остановимось еще на однôмъ фактѣ, що наглядно покаже, въ якôй то цѣли и ôтъ кого пôдносились у насъ крики про „пôдминованье“, про „рускій“ соціялизмъ и т. п. Самъ фактъ ôтносится до справы, що на око не мае нѣ найменшои звязи съ соціялизмомъ, а именно „рускимъ“ соціялизмомъ — до заразы рогатои худобы. Любителѣ быстроумныхъ порôвнань певне и тутъ можутъ сказати, що зараза худобы стоитъ въ тѣснôй звязи, коли не съ соціялизмомъ, то съ нигилизмомъ, бо ось такъ само якъ нигилизмъ, такъ и зараза рогатои худобы все переходила до Галичины зъ Россіи, поки ажь р. 1882 не замкнено границѣ ôтъ Россіи для ввозу рогатои худобы зъ Россіи. Ну, якбы въ тôмъ мала бути яка звязь соціялизму съ заразою рогатои худобы, то вже для повноты порôвнаня, чи мнимои звязи, требабы еще одну схожу сторону пôднести. Ось бо дивна рѣчь, що коли ввôзъ нигилизму и заразы рогатои худобы зъ Россіи до Галичины повиненъ бувъ найприроднѣйше, бо найкоротшою дорогою ôтôуватись via Волочиска, а що найбôльше via Радивилôвъ и собою заражати Тернополь-Броды, Красне-Бускъ, Пôдзамче-Львôвъ, то на дѣлѣ показалося, що не тôлько нигилизмъ (взглядно соціялизмъ) але и зараза рогатои худобы любитъ ôтбувати далеку и коштовну дорогу via Petersbourg-Varsovie и прокидатись въ Краковѣ и въ загалѣ въ захôднôй Галичинѣ. Було не разъ вже такъ, що въ Краковѣ и въ захôднôй Галичинѣ вязнено нигилистôвъ чи соціялистôвъ, хочь о чѣмсь подôбнôмъ, мимо всеи чуйности був. ком. Cossy въ Пôдволочискахъ, не було нѣ слуху нѣ духу анѣ во Львовѣ анѣ тымъ менше въ Тернополи и Бродахъ; такъ самѣсенько бували часы, где въ захôднôй Галичинѣ нѣ зъ сего нѣ зъ того наразъ прокидалась зараза рогатои худобы, хочь еи не було нѣ слѣду въ всхôднôй Галичинѣ. Першу загадку що до ввозу нигилизму via Краковъ розвязувала краковска полиція и поясняли краковскѣ процесы, але не належало се нѣ крыхты до компетенціи тыхъ властей, розвязувати такожь и другу загадку. Они навѣть не брались до сего, якбы на доказъ блудности мнимои звязи межи рос. нигилизмомъ а рос. заразою худобы, хочь пôзнѣйшѣ факта сказали и тутъ своеи троха ôтмѣнне слово. Сею справою ввозу заразы худобы впростъ зъ Россіи до захôднои Галичины занимались власти политичнѣ, але очевидно безъуспѣшно, скоро мимо установленыхъ кварантанъ зараза нѣ зъ

*) Гл. ч. 88.

и тôлько она єдино веде до правдивого и праведного житя и розвою нашого руского народа. Та идея побѣдила наконець желѣзною, справдѣ самоотверженною працею своихъ сподвижникôвъ.

Не думаємо однакожь докоряти авторови за тѝ и тымъ подôбнѝ блуднѝ погляды на справы поменшои ваги. Они майже конечно мусятъ лучатися мало що не у кождого Поляка, а тымъ бôльше у Поляка, хочь и обôзнаного съ галицкими справами, але необôзнаного съ цѣлымъ розвоємъ и станомъ галицкихъ Русинôвъ. Якъ найлучша воля и горячій патріотизмъ трыскає зъ кождого слова автора повысшои статіи, а се вже само про себе може вповнѣ оправдати тѝ маловажнѝ ошибки.

Впрочѣмъ мало що маємо додати до повысшихъ выводôвъ познаньского Поляка. Въ головныхъ точкахъ сходятся они съ нашими выводами, высказаными єще въ ч. 84 въ VII-ôй статіи „Политика шовинизму“ — (*Якій выхôдъ зъ блуканины?*), а именно, що межинародна вражда межи Поляками а Русинами приноситъ лише шкоду обомъ народамъ и веде ихъ до взаимнои заглады; що взглядъ на высшѝ интереса и на будучнôсть однои и другои народности наказує чимъ скорше покôнчити ту вражду; що пôдставы помиреня обохъ народностей треба шукати передовсѣмъ въ справедливости и дѣйстнôй рôвноправности обохъ народностей и що передовсѣмъ въ соймѣ, якъ и въ всѣхъ нашихъ автономичныхъ тѣлахъ єсть найперше и найôтповѣднѣйше поле, перевести щире помиренье въ довершене дѣло.

Єсли однакожь ôтзывъ познаньского Поляка єсть не тôлько такъ щиро-патріотичный, але заразомъ указує такъ практичну дорогу осущеня свого горячого желаня щирого помиреня, єсли Русины зовсѣмъ щиро можутъ ступити сею дорогою, то повстає теперь лише пытанье: якъ ôтнесутся галицкѝ Поляки до сего ôтзыву свого познаньского патріота и чи услухаютъ єго голосу. Отже жь жаль сказати, що доси нѣ одна галицко-польска газета навѣть не подала сего голосу познаньского патріота польского. Щожь на се сказати? Чижь галицко-польскѝ „мужѣ стану и политичнои совѣстности“, якъ называє авторъ такихъ мужѣвъ якъ кн. Чарторыскій, дръ Червиньскій и ин., малибы бути справдѣ такъ малочисленнѝ и такъ слабѝ, що навѣть не маютъ свого органу и мусятъ пôддаватись тероризмови шовинистичнои прасы? Чижь се „политична совѣстнôсть и розумъ“ не позволяютъ галицко-польскôй прасѣ затаювати навѣть голосы своихъ рôднѣсенькихъ братей въ справѣ рускôй, божь не тôлько сей, але всѣ сего рода ôтзывы закордоньскихъ Полякôвъ систематично промовчувала и промовчує галицко-польска праса? Ось чому то мы вже здавна и безнастанно пôдносимо потребу основнои поправы „политичнои совѣстности“ галицко-польскои прасы. Знаємо, що закордоньскѝ Поляки зовсѣмъ инакше и справедливѣйше задивляются на руску справу, не сумнѣваємось, що и въ Галичинѣ єсть досыть много Полякôвъ, котрыхъ нѣякъ не можна солидаризувати съ галицко-польскою прасою, але такѝ Поляки не мали доси силы вырватись зъ пôдъ безпамятного тероризму сеи шовинистичнои прасы, они доси не мали силы переломати а бодай спаралижувати вплыву своихъ братей-шовинистôвъ именно въ ôтношеню до Русинôвъ, а майже ôтчаянный конець статіи и пробиваюча малонадѣйнôсть самого автора на то, чи галицкѝ Поляки услухаютъ єго голосу, єсть найлучшимъ доказомъ правды нашихъ увагъ. Якійже выхôдъ зъ сего при такôмъ станѣ рѣчей? Надъ симъ повиннѝ добре застановитись добромыслячѝ Поляки.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) зôстала ôтрочена въ четверъ на феріи святочнѝ. За часъ своихъ передсвяточныхъ нарадъ палата пословъ залагодила реформу закона промыслового, принявши єго въ всѣхъ трехъ читаняхъ. Се була одна важнѣйша справа, котра въ сѣй порѣ була поставлена на порядокъ дневный. Проєктъ закона промыслового приняла палата майже зовсѣмъ пôсля внесень комисіи. Найдовше велась спеціяльна дебата надъ § фомъ 1-шимъ; ходило ту о докладне ôтграниченье промыслу фабричного ôтъ торговельного и о докладне означенье рукодѣльничого промыслу. При голосованю принято §. 1 съ поправками пп. Заторского и Мѣрошевского, котрѝ жадали, щобы краєвѝ власти промысловѝ рѣшали, що єсть фабричнымъ, а що торговельнымъ промысломъ, и съ поправкою п. Адамка, котрый жадавъ, щобы въ дорозѣ законодательнôй уложити выказъ тыхъ родôвъ ремѣселъ, котрѝ маютъ бути узнанѝ за промыслъ рукодѣльничій. Ôттакъ майже безъ дебаты принимано дальшѝ параграфы ажь до §§ ôвъ 22—24, котрѝ говорятъ о вымаганôй квалификаціи на майстра. Що до промыслу домашного, котрый и въ Галичинѣ має велике значенье, обѣ партіи палаты згодилися на тоє, щобы промыслъ домашный выняти зъ пôдъ приписôвъ новоухваленого закона промыслового.

(*Союзъ австрійско нѣмецкій.*) Послѣдными часами заговорила печать европейска о австрійско-нѣмецкôмъ союзѣ и довшій вже часъ той предметъ не сходитъ зъ порядку дневного. Особливо въ нѣмецкихъ дневникахъ разъ-на-разъ о тôмъ бесѣда; той предметъ стає осередкомъ, около котрого укладаются политичнѝ спостерѣганя теперѣшнои хвилѣ. „Kölnische Ztg.“ помѣстила сензаційну статію, въ котрôй займаєся союзомъ Нѣмеччины съ Австріею. „Союзъ той заключеный 15 жовтня 1879 р. — пише Köln. Ztg. — бувъ найголовнѣйшій фактъ въ европейскôй политицѣ послѣдныхъ рокôвъ. Союзъ бувъ заключеный съ всѣми формальностями: актъ пôдписали кромѣ министрôвъ Бисмарка и Гаймерлье та Андрашіого такожь цѣсарѣ Францъ Іосифъ и Вильгельмъ. Мы довѣдуємось, що союзъ той заключеный на означеный речинець, именно на пять лѣтъ, має тревати отже до 15 жовтня 1884. Але ôнъ показався такимъ благодатнымъ, що не можна сумнѣватися о єго продовженю. Се єсть союзъ оборонный: коли одна держава буде зачеплена, друга мусить єи помагати. Союзъ той єсть очевидно тою найсильнѣйшою запорою, котра стоитъ на дорозѣ всякимъ можливымъ россійско-французскимъ договорамъ. Цѣкава єще одна рѣчь: цѣсарь Вильгельмъ не хотѣвъ зразу въ жаденъ способъ пôдписати акту того союза. Богато труду стояло кн. Бисмарка, закимъ вымôгъ ôтъ цѣсаря пôдписъ. Цѣс. Вильгельмъ не хотѣвъ именно союза, въ наслѣдство котрого мусѣвбы въ данôмъ случаю выступити противъ свого пріятеля, царя Александра II. Коли вже цѣс. Вильгельмъ пôдписавъ союзъ, то завѣдомивъ о нѣмъ царя Александра II въ той способъ, що союзъ заключеный задля мирныхъ цѣлей.“ Наконець Köln. Ztg. звернулась и до теперѣшныхъ ôтношень и сконстатувала, що теперь мѣжь союзными державами а Россією пануютъ пріязнѝ ôтношеня. За те ручитъ подорожь мин. Гирса до Варзина, за вѣдомостею и на желанье царя Александра III. Гирсъ заступає политику мира, а панслависты такъ само противъ него выступаютъ, якъ противъ Австріи и Нѣмеччины. Друга поважна часопись „Strassburger Post“, збираючи всѣ дотычнѝ вѣдомости газетнѝ зъ послѣдного часу, застановляєсь надъ тымъ, яку цѣль може мати писанье о тôмъ предметѣ? И приходитъ до заключеня, що се дѣєсь лишь въ тôй цѣли, щобы пригадати Россіи о существованю крѣпкои пріязни мѣжь обома середно-европейскими державами. И справдѣ, заключенье зовсѣмъ справедливе и льогичне: въ якôй иншôй цѣли стôлько писалобыся о фактѣ, котрый стався передъ трема лѣтами, якъ не на те, щобы при подорожи Гирса зъ однои стороны, а при теперѣшныхъ обстоятельствахъ въ Россіи зъ другои стороны, нагадати Россіи, що союзъ нѣмецко-австрійскій тревае теперь въ повнôй силѣ. Се по думцѣ „Neue fr Presse“ треба було пригадати Россіи особенно въ сѣй хвили, коли гр. Игнатьевъ має бути покликаный знову до министерства, яко министеръ доменъ, коли Россія зброится, будує на границяхъ фортификаціи и т. д. — Мы зъ своеи стороны высказали вже послѣдного разу нашь поглядъ на теперѣшный станъ политичный въ Европѣ. Тожь теперь скажемо лишь коротко отъ що: фактъ єсть, що послѣдными роками назбиралось въ Европѣ досыть пального матеріялу, котрый, скажемо словами Шевченка, „пôдпалу жде“, — несомнѣнно головню ктось остаточно пôдложитъ; — але зъ другои стороны мусимо сконстатовати, що въ теперѣшнôй хвили нема виднои причины до вôйны; звѣстно, вôйна вымагає якихсь фактôвъ предтечь, а тыхъ поки що не бачимо.

(*Угорскій соймъ.*) Обрады угорского сойму суть послѣдными часами дуже цѣкавѝ. При дебатахъ надъ буджетомъ, именно надъ буджетомъ министерства просвѣты и вѣроисповѣданя, Угры зъ однои стороны выказали своє стремленье мадяризувати немадярскѝ народности, а зъ другои стороны выказали, що и мѣжь ними самыми нема згоды на многѝ важнѝ пытаня, дотыкаючѝ мадярского народу. При дебатахъ дня 15 с. м. звернувъ увагу палаты пос. Силиньскій на религійнѝ секты, якѝ творятся особливо въ мѣстахъ угорскихъ; передовсѣмъ секта Назарѣѣвъ, котрои исповѣдники не признаютъ законôвъ, взбороняются повнити войскову службу и не знаютъ жадного супружества. Бесѣдникъ внѣсъ, щобы правительство щось розпорядило, щобы тыхъ сектярѣвъ зъорганизувати въ религійне товариство, котребы пôддалося краєвымъ законамъ, бо теперѣшный станъ лишь деморализуючо дѣлає на людность. На тоє замѣтивъ пос. Ираній, що сему можутъ зарадити лишь цивильнѝ супружества и необмежана свобода вѣры, — чого именно въ Угорщинѣ доси нема. Ираній доказує Бантистôвъ и вноситъ, якъ що року, щобы правительство проклямувало свободу вѣры въ Угорщинѣ, бо того вымагає честь народна. Пос. Саляй внѣсъ, щобы правительство поручило ученымъ знатокамъ сконтролювати содержанье талмуда (то само, якъ звѣстно, минувшого и сего року вносивъ въ галицкôмъ соймѣ пос. Меруновичь). Всѣ тѝ внесеня були бôльшостею палаты ôткиненѝ. — При дебатѣ надъ позиціею буджету просвѣты: „Субвенціи на жидôвскѝ просвѣтнѝ цѣли“ забравъ голосъ пос. Саляй и заявивъ, що ôнъ не може голосувати за тою позиціею, але єще бажає, щобы на жидôвъ наложити податокъ толеранційный. Саляй высказує своє пересвѣдченье, що „жиды въ Тисса Еслярь замордували Е. Солимосси лишь для цѣлей ритуальныхъ. Угорскѝ жиды, а єсть ихъ 625.000 душь, суть въ національно-економичнôмъ значеню люде непродукуючѝ. Угорскѝ жиды суть противниками независимости Угорщины, и колибъ жиды не пôдпирали правительственнои партіи, то єи бôльшôсть вже давно булабы пропала“. Длятого бесѣдникъ єсть за тымъ, щобы на жидôвскѝ цѣли не дати анѣ крейцара. Бôльшôсть приняла однакъ тую позицію.

(*Мѣжь Чехами*): въ клюбѣ пословъ и въ прасѣ панує дальше невдоволенье зъ того, що министерство не вставило въ буджетъ позиціи на отворенье факультету медичного въ университетѣ ческôмъ въ Празѣ. Передовсѣмъ незадоволенѝ Чехи зъ министра просвѣты бар. Конрада, котрый недавно дуже неласкаво принявъ ческу депутацію зъ одного мѣста, котра просила о утворенье ческои гимназіи въ тôмже мѣстѣ на коштъ державный. Бар. Конрадъ ôтповѣвъ депутаціи, що такои гимназіи не потреба, а коли вже Чехи такъ дуже хотятъ, нехай удержуютъ гимназію приватнымъ коштомъ. Politik заповѣдає, що передъ дебатами буджетовыми ческій клюбъ поставитъ гр. Таффому свои жаданя. — Польска праса почала въ послѣдныхъ часахъ выступати противъ польского клюбу, закидуючи єму самолюбство.

(*Пытанье дунайске.*) Въ Лондонѣ розпôчнутся съ днемъ 1 сѣчня 1883 нарады межинароднои конференціи, котра має занятися порѣшеньемъ справы дунайскои. Правительство англійске вже розôслало до державъ запрошеня на конференцію. Державы будутъ заступленѝ своими послами въ Лондонѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Послѣдными часами министерство удѣлило полиція въ Петербурзѣ строгій наказъ, щобы чужоземныхъ жидôвъ не терпѣти въ Петербурзѣ, але вôзвати ихъ, щобы якъ найспѣшнѣйше опустили мѣсто.

Царь наказавъ министерству скарбу, щобы якъ найскорше занялося регуляціею россійскои валюты. Вѣсти о змѣнѣ въ министерствѣ финансôвъ удержуются.

Англія. Глядстонъ зложивъ вже зъ себе урядъ министра скарбу, але оставъ и на дальше президентомъ кабинету. Теку министерства скарбу ôтдавъ Глядстонъ льордови Дерби. Фактъ той, що Дерби вôйшовъ до кабинету Глядстона, єсть дуже важный. Дерби передъ вôйною турецко-россійскою въ 1877 р. бувъ сторонникомъ Биконсфильда и ôтъ того часу поволи переходитъ на сторону вигôвъ, такъ що теперь Глядстонъ не вагався взяти єго до свого кабинету. Дерби єсть противникомъ Австріи: такимъ бувъ и Глядстонъ, поки не ставъ премієромъ. Але тая непріязнôсть Дербіого до Австріи не може мати фактичныхъ наслѣдствъ, бо мѣжь Австріею а Англіею нема такихъ спорныхъ точокъ, котрѝ довелибы до якихъ грôзныхъ колизій. За тоє важнѣйше значенье має вхôдъ Дербіого до кабинету Глядстона зô взгляду на внутрѣшну политику англійску. Именно наступити має въ Англіи реформа права выборчого: право выборче має бути розширене на ширшѝ круги жителѣвъ. Дальше маютъ бути переведенѝ реформы застарѣлои администраціи въ Лондонѣ и въ загалѣ администраціи судовои въ Англіи. Помôчь Дербіого, котрый має за собою сильну партію, буде для Глядстона въ єго реформахъ дуже пожадана.

Сербія. Наконець дня 15 грудня ôткрывъ король Милянъ скупштину, зôбравши надзвычайными средствами minimum 128 пословъ потрѣбныхъ до комплету. Король ôтчитавъ тронову промову. На самôмъ вступѣ поднѣсъ атентатъ на него зъ 23 л. жовтня; за щаславо спасене житье дякує король Богу, а для народу чує вдячнôсть за численнѝ адресы и благожеланя. Ôттакъ король сконстатувавъ, що ôтношеня мѣжь Сербіею а заграничными державами суть дуже добрѝ; особенно пôднѣсъ щире принятье єго у князя болгарского и народу (?) болгарского. „Я чуюся щасливымъ, — сказавъ король — що мене вяже щира пріязнь зъ володѣтелемъ братнѣго народу болгарского, а подвôйно чуюся щасливымъ, коли надѣюсь, що тая пріязнь мѣжь Сербіею и Болгаріею що-разъ бôльше буде розвиватися. Пôдъ конець король перейшовъ до предстоячихъ працъ скупштины: правительство має внести проекты до законôвъ о загальнôй тарифѣ цловôй, о основаню народного банку и иншихъ грошевыхъ институцій, наконець о реформѣ войсковои организаціи, „щобы — якъ сказавъ король — сербске войско могло все стояти на высотѣ своеи великои задачѣ, щобы ôтчина и король могли въ всѣхъ случаяхъ съ повнымъ довѣріемъ поручити войску прапоръ жизненныхъ краєвыхъ интересôвъ, чести и славы народа“. — Замѣтна, але впрочѣмъ не дивна рѣчь, що король анѣ словомъ не згадавъ о внутрѣшныхъ борбахъ партійныхъ, задля котрыхъ навѣть скупштина довгій часъ не могла бути зôбрана въ достаточнôмъ для комплету числѣ. Король въ своѣй промовѣ пôднѣсъ такожь, що добробытъ краю взмагаєся черезъ щасливу економично-финансову дѣяльнôсть правительства. На те намъ хиба сказати: „не все правда, що на весѣлю плещутъ“, — якъ разъ противно економично-финансова политика теперѣшного правительства єсть некористна для Сербіи, о чѣмъ дуже богато цѣкавого можна довѣдатись зъ датъ въ опо-

---

сего нѣ въ того прокидалась въ мѣсцевостяхъ захôднои Галичины, и то въ мѣсцевостяхъ не маючихъ нѣякои безпосереднои звязи не тôлько съ Пôдволочисками и Бродами, але нѣ съ якою небудь стаціею желѣзницѣ Кароля-Людвика. Занималась сею справою и скарбова власть, а се ось чому. Зъ рôжныхъ познакъ показувалося, що зараза худобы не въѣздитъ до захôднои Галичины желѣзницями, але старыми т. зв. польскими дорогами, а навѣть манôвцями и всякими стежочками, куда тôлько черезъ границю можутъ перекрастися промытники („шверцеры“) съ своими всѣлякими товарами. Вызначався отже слѣдъ, що зараза йде дорогою промытництва россійскои степовои худобы черезъ границю захôднои Галичины. Рѣчь малася такъ: закуповувано на пôдуральскихъ, украиньскихъ и бесарабскихъ степахъ дуже дешево худобу и перевожено єи безъ найменшои перешкоды до Конгресôвки, а зъ ôттамъ промычувано єи черезъ границю до захôднои Галичины, — и зъ ôтси то бралася зараза худобы въ захôднôй Галичинѣ. Очевидно черезъ то поносивъ скарбъ державный великѝ страты, бо где тôлько выбухла зараза, тамъ выбивано всю худобу, а властителямъ худобы плачено ôтшкодованье. Скôлько и доходжено и слѣджено, все таки нѣчого не выслѣджено. Лапано и выслѣджувано промытникôвъ, але промытниками являлись найубожшѝ мазурскѝ селяне, або лапсардаки-жиды, котрыхъ можна було тôлько арештомъ карати, але пôсля засады: wo nichts ist, da hat auch der Kaiser sein Recht verloren — не можна було на нихъ пошукати тыхъ великихъ стратъ, якѝ поносила держава задля заразы худобы, заношенои до краю черезъ промытництво худобы въ Россіи.

И ось то ту такъ замотану, для державного скарбу такъ многоважну справу, надъ котрою доси дармо сушили собѣ головы найлучшѝ силы скарбового уряду, повѣрено Володимирови Навроцкому. Финансова дирекція въ Решовѣ выслала В. Навроцкого, тогды єще конциписта фин. дир., на комисію въ тôй справѣ на далекій выгôнъ, въ малоприступнѝ, гористѝ и, якъ мовлявъ самъ покôйникъ, зовсѣмъ дикѝ стороны захôднои Галичины. Довелось Навроцкому пробувати тамъ мало що не цѣлый рôкъ, не тôлько безъ якои небудь выгоды, але въ лихôмъ житю: при злôмъ стравунку, нужденнôмъ помешканю, безъ всякого товариства, безъ „живои душѣ“, съ котрою мôгбы поговорити, розôрватись, розвеселитись по тяжкôй працѣ. Спершу дѣло йшло дуже пиняво. Якъ доси такъ и тутъ высунулись на передъ промытники: убогѝ селяне и голоколѣнцѣ-жиды. Тôлькожь В. Навроцкій не дався збити зъ пантелику. Єго быстре око заразъ доглянуло, що такѝ очайдухи и голопятники не могли бути моторами того систематичного промытництва худобы на велику скалю, якои слѣдъ ôткрывъ ôнъ въ повѣренôй собѣ справѣ. Тая систематичнôсть и организація веденого промытництва худобы, скôлькôсть промычуванои худобы и великѝ зыски, якѝ мусѣли промытники тягнути зъ свого тайного ремесла, и много иншихъ познакъ довели В. Навроцкого до заключеня, що тутъ кто иншій мусить руководити, а що промытники: голопятники-жиды и селяне тôлько пôдставленѝ фигуры и найнизшѝ орудія великого организму промытництва худобы. По малыхъ ниточкахъ почавъ В. Навроцкій доходити до клубка. Скоро почали вырынати новѝ постати, зовсѣмъ несхожѝ на першихъ голопятникôвъ. Пôдъ руками нашого „комисаря на выгонѣ“ натовпилась цѣла стирта слѣдчихъ актôвъ. Слѣдство поступало щоразъ дальше на передъ и ось що почало выявлятись наглядными фактами, зôбраными въ великаньскôмъ матеріялѣ доводовôмъ: що се за покрывкою обдертыхъ промытникôвъ була утворилась цѣла добре зъорганизована шайка великихъ капиталистôвъ: почасти жидôвъ а почасти и гдеякихъ панôвъ, що вели на велику скалю се промытництво худобы. Коли такимъ чиномъ В. Навроцкій почавъ добиратись до клубка, затревоженѝ виновники, сильнѝ грошемъ, а тымъ самымъ и вплывомъ, хопилися оригинального способу: они почали денунціювати В. Навроцкого, що ôнъ соціялистъ, ворогъ жидôвъ и панôвъ, що зъ замѣру непотрѣбно протягає слѣдство и т. д. Такѝ денунціяціи на В. Навроцкого посыпались до львôвскои дирекціи скарбу и до Вѣдня въ министерство. Здавалося, що цѣль осягнена, бо въ наслѣдство сихъ денунціяцій выслано комисію, котра мала провѣрити, чи добре и потрѣбно веде Навроцкій слѣдство. Але комисія переглянувши стосы актôвъ, списаныхъ Навроцкимъ, пересвѣдчилась, що слѣдство не тôлько потрѣбно и дуже добре, але и дуже хосенно для державного скарбу ведене, бо Навроцкій выкрывъ не тôлько виновныхъ, але и приспоривъ державному скарбови надъ 50.000 зр., выказуючи головныхъ справцѣвъ промытництва, на котрыхъ держава могла пошукати свою шкоду.

(Дальше буде.)

зиційнôй прасѣ сербскôй. Цѣкавый уступъ короля о пріязни съ кн. болгарскимъ. Въ данôй хвили се заявленье мае передовсѣмъ тое значенье, що король похваляе самовôльне поступованье кн. Батенберга съ народомъ болгарскихъ, и що и ôнъ такъ само бажае поступати съ народомъ сербскимъ. Правду сказати, король Милянъ въ послѣдныхъ часахъ зôйшовъ вже на дорогу Батенберга...

НОВИНКИ.

— **Митрополитъ Іосифъ Сембратовичь** принявъ урядъ въ Congregatio de propaganda fide и одержавъ за тое ôтъ папы 5000 франкôвъ рôчного додатку до своси емеритальнои (12.000 зр.) платнѣ.

— **Зъ св. Юра.** Преосв. епископъ Сильвестеръ въ четверъ минувшого тыждня зложивъ визиты мѣжь иншими: о. дру Омеляну Огоновскому, о. крыл. Павликову, дру Изид. Шараневичеви и п. С. Гавришкевичеви.

— **О. Григорій Лопатыньскій**, парохъ въ Долинѣ, упокоився въ день св. Никлая въ 78 роцѣ житя, а 54 роцѣ священьства. Покôйный бувъ образцевымъ священикомъ, дуже праведнымъ чоловѣкомъ и тѣшився загальнымъ поважаньемъ у духовеньства и народу. Вѣчная ему память!

— **Дръ Юліянъ Пелешь**, ректоръ рускои дух. семинаріи въ Вѣдни не принявъ предкладанои ему епископіи въ Крижовецу.

— **Dziennik polski**, котрый любуеся ôтъ якогось часу въ выгадуваню рѣчей небувалыхъ въ справахъ рускихъ, подавъ въ суботнѣшнôмъ числѣ фантастичну вѣдомôсть о дѣяльности руского комитету выборчого, будьтобы сей комитетъ минувшого тыждня поставивъ кандидатуру крыл. Юзычиньского, а якись „украинцѣ“ зôрвали солидарнôсть комитету агитуючи поза его плечима за иншимъ кандидатомъ. Можемо заявити, що цѣла та такъ „сензаційна“ вѣдомôсть „Dziennik-a polsk-ого“ выгрѣлася хиба лише въ фантазіи самои редакціи „Dz. pol.“, а на дѣлѣ не заключае въ собѣ нѣ крихты правды. Цѣль тыхъ и тымъ подôбныхъ „качокъ“ Dziennik-a pol. надто явно обчислена на те, щобы бодай ложею, коли вже не можна правдою, каламутити Русинамъ воду.

— **Выборы до радъ повѣтовыхъ**, котрыхъ трилѣтный періодъ дѣяльности кончится вже на веснѣ, ôтбудутся въ слѣдуючôмъ роцѣ. Русинамъ завчасу треба занятися тыми выборами, щобы выпали въ нашу користь. Звертаемъ увагу, що Поляки памѣтаютъ на тѣ выборы; краковскій же „Czas“ накликае Полякôвъ, щобы не менше заходилися коло выборôвъ до радъ повѣтовыхъ, якъ до сойму.

— **Польскій центральный комитетъ передвыборчій** представивъ на кандидата на посла до рады державнои зъ округа Жовкôвъ Сокаль Рава — п. Александра Гулимка, властителя дôбръ и вôйта въ селѣ Мыцовѣ въ Белзкôмъ.

— **Музикально-декляматорскій вечерь** ôтбувся въ недѣлю въ Куликовѣ заходомъ тамошнои мѣщаньскои Читальнѣ при участи музичного хору „Академичного Братства“ зô Львова. Жовкôвске староство було первѣстно заборонило той вечеръ, але опôсля по удѣленыхъ ему выясненяхъ дало остаточно позволенье на устроенье сего вечера съ опущеньемъ зъ програмы пѣснѣ: „Кто за нами, Богъ за нимъ“. Вечеромъ зôбралося множество куликôвскихъ мѣщанъ, якъ и окрестныхъ селянъ, такъ що обѣ просторѣ комнаты читальнѣ не могли змѣстити всѣхъ приспѣвшихъ и велика часть ихъ мусѣла прислухуватись зъ сѣней и зъ надвору. Для удержаня порядку вступъ бувъ дозволеный тôлько за билетами. Мѣжь гостями було также много интелигенціи, не лишь мѣсцевои, але и замѣсцевои, мѣжь иншими дръ Дрималикъ зъ Жовкви, о. Чернецкій, о. Коровець и многѣ иншѣ, а также и кôлька рускихъ дамъ. Вечеръ ôткрывъ мѣсцевый парохъ о. Децыкевичь короткою промовою, въ котрôй указавши на цѣль вечера згадавъ также о 600 лѣтнôй рôчници панованя династіи Габсбургôвъ, припадаючôй сего року и взнѣсъ на честь цѣсаря окликъ „Многая лѣта“, що и хоръ ôтспѣвавъ. Потôмъ п. В. Б. пôднѣсъ и пояснивъ въ приступный для народу способъ заслуги пануючои династіи для руского народу, пригадуючи, що доперва пôдъ австрійскимъ панованьемъ розпочалося нове ôтродженье руского народу; пояснивши жь сущнôсть народности, указавъ, що по дусѣ конституціи, наданои цѣсаремъ, есть обовязкомъ стремѣти до успѣшного рôвноправного розвою кождои народности, отже и народности рускои, — а се дасться осягнути черезъ плеканье рôдного языка, перехованого намъ нашимъ народомъ, и черезъ розвôй всѣхъ моральныхъ и матеріяльныхъ силъ народныхъ. А до сего потреба передовсѣмъ народнои просвѣты, надъ чимъ власне працюе куликôвска читальня. По ôтспѣваню народного имну слѣдувала часть декляматорско-музикальна. Музичный кружокъ „Академичного Братства“ ôтспѣвавъ кôлька поданыхъ въ програмѣ пѣсень рускихъ, а мѣжь тыми панна Г. ôтограла на фортепянѣ двѣ піесы; фортепянова продукція панны Г. такъ загально сподобалася, що на усильне жаданье еще заграла хорошои коломыйки. П. К. ôтдеклямувавъ дуже удачно двѣ поезіи. Хочь мѣсце намъ не позволяе вдаватися въ подрôбне справозданье зъ того вечера, то бодай въ загалѣ мусимъ ствердити, що вечеръ зробивъ на всѣхъ присутныхъ глубоке враженье. Загальне одушевленье було видко еще и по выповненôй цѣлôй програмѣ вечера; зôбранѣ еще довгій часъ забавлялися съ собою въ щирôй и дружнôй розмовѣ. На конець мусимо пôднести заслугу оо. Децыкевича и Гриневецкого, котрѣ мимо всѣхъ перепонъ постарались перевести сей музично-декляматорскій вечеръ въ дѣло, а также патріотизмъ куликôвскихъ мѣщанъ, котрѣ зъ своеи стороны рôвножь жертвували свôй трудъ и щиро приняли гостей-селянъ, прибувшихъ на вечеръ. — Треба бажати, щобы и по иншихъ мѣстахъ та мѣсточкахъ були устроюванѣ подôбнѣ вечеры, якъ въ Куликовѣ; они можутъ дуже причинитися до патріотичного розбудженя селянъ и мѣщанъ.

— **Загальный збôръ товариства Рускихъ Дамъ** ôтбувся минувшого тыждня въ Ставропигійскôмъ Институтѣ. До нового выдѣлу выбранѣ панѣ: Геровска, предсѣдателькою; Павлина Леонтовичь, секретаркою; выдѣловыми п-нѣ: Гайсигъ, Заревичь, Ковальска, Король, Амалія Леонтовичь, Литыньска, Лопатыньска, Огоновска, Поляньска, Сивулякова, Чайковска и Шараневичь. Товариство „Рускихъ Дамъ“ почне пятый рôкъ своеи дѣяльности. Въ день збору каса товариства числила 1347 зр. готôвки.

— **Самоубійство.** Въ Краковѣ застрѣлився 20-лѣтный Володимиръ Мицьковскій, студентъ 2-го року медицины, сынъ руского пароха о. Петра Мицьковского зъ Чорноконець великихъ коло Гусятына. Причина самоубійства не вѣдома.

— **Именованье учителѣвъ.** Рада шк. именувала дѣйстными учителями школъ етатовыхъ: Мечислава Батовского въ Язлôвци, Матея Кушлика въ Корничцѣ и Іосифа Тымякова въ Розтокахъ.

— **Зъ Тысьменицѣ.** Якъ звѣстно, рускій театръ пôдъ зарядомъ п. Биберовича прибувъ зъ Станиславова до Тысьменицѣ на 3 представленя въ днѣ 10, 11 и 12 с. м. Ôтограни були: 1) „Сатана въ бочцѣ“ и „Школярь на вандрôвцѣ“; 2) „Галька“ и 3) „Пентелей Трубка“. Не вдаючись въ подрôбну критику, скажемъ лишь загально, що всѣ три представленя выпали надъ сподѣванье хорошо и дуже вдоволили тысьменицку публику и артистôвъ, котрѣ самѣ при прощаню се заявили. Руска интелигенція въ Тысьменици щиро старалася словомъ и дѣломъ, щобы дирекція и артисты були зъ принятя вдоволенѣ.

— **Поетъ Викторъ Гиго**, якъ мы вже звѣщали, написавъ до цѣсаря Францъ-Іосифа письмо въ справѣ Оберданка. Письмо поета до монарха звучитъ ось якъ: „Въ протягу двохъ днѣвъ я одержавъ ôтъ университету и ôтъ академій италійскихъ 11 депешь. Всѣ просятъ о житье засудженого (на смерть). Цѣсарь Австріи мае въ сѣй хвили выконати актъ ласки. Нехай пôдпише актъ ласки, а се буде величною рѣчею. Викторъ Гуго. Дня 12 грудня 1882“.

— **Въ процесѣ въ Решовѣ** о замордованье христіянки черезъ жидôвъ до сеи поры не запавъ еще вердиктъ присяжныхъ. Всѣ ожидаютъ съ великою нетерпеливостею и цѣкавостею результату сего процесу.

— **На дѣвоче Воспиталище** приславъ на нашѣ руки Вп. Вол. Брылиньскій, сѣржантъ въ Тернополи 1 сороковець.

— **Малоруски представленя въ Кіевѣ.** По „Наталцѣ-Полтавцѣ“ представивъ п. Кропивницкій въ городскôмъ театрѣ кіевскôмъ: „Щира любовь“ Квѣтки-Основяненка; „Назаря Стодолю“ Т. Шевченка; „Помирились“, водевиль Кропивницкого и „Кумъ мѣрошникъ“.

— **(Дрôбнѣ вѣсти.)** Маршалокъ дръ Зыбликевичь выѣхавъ въ суботу мин. тыждня до Вѣдня на засѣданя въ палатѣ панôвъ. — Кн. Константинъ Чарторыйскій выбраный членомъ завѣдуючои рады желѣзницѣ Кароля Людвика. — Въ Краковѣ буде ôтъ нового року выходити новый литературный двотыждневникъ „Przyszłość“ а въ Решовѣ „Tygodnik Rzeszowski“ пôдъ редакцією Е. Арвая. — Цѣсарь дарувавъ громадамъ Кружлева выжна и Стара весь по 100 зр. на будову школъ. — Намѣстникъ гр. Потоцкій вернувъ вчера вечеромъ до Львова.

Вѣсти епархіяльні.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскѣ посады получили оо.: 1) Володимиръ Проскурницкій завѣдательство въ Черепинѣ, дек. щирецкого; 2) Михаилъ Олексѣй завѣдательство въ Милошовичахъ, дек. щирецкого; 3) Никита Хоркавый завѣдательство въ Великополи.

Презенту получили оо. 1) Ник. Совяковскій на Пужники; 2) Іоанъ Олесницкій на Переволоку дек. бучацкого; 3) Михаилъ Дзеровичь на капелянію Чанижь дек. олеського.

Въ *пропозицію* принятѣ: I. на Сухорѣче о. Атаназій Юркевичь. II. на пар. Долиняны дек. ходорôвского оо.: 1) Григорій Воеводка зъ Помонятъ; 2) Володиславъ Юзычиньскій зъ Бориничь; 3) Порфирій Ступницкій зъ Голешова; послѣ въ списѣ: 4) Августинъ Лонкевичь зъ Долинянъ. III. на Стрѣлки о. Илярій Сѣчиньскій зъ Стрѣлкова.

(Надôслане.)

— **Найлучшій дарунокъ на свята.** Мимо многоты обявлень, якѣ що рôкъ передъ святами подаются читаючôй газеты публицѣ, часто дуже тяжко выбрати догôдный предметъ. Дарунокъ очевидно мае обдарованого надôвсе утѣшити, але повиненъ также мати практичну вартôсть и — the last, bet not the least — не бути надто дорогій.

А чи богато есть такихъ святочныхъ дарункôвъ? Зваживши рôжнôсть смаку и швидку змѣну моды, то треба сказати, що найбôльша часть дарункôвъ не дуже то ôтповѣдае тымъ обомъ вымогамъ. Для того найпрактичнѣйшимъ дарункомъ есть безпечный Льосъ; ôнъ все мае свою цѣну, не боится моды, а обдарованому дае щедрѣ надѣѣ на выгранье.

Сего року повиннѣ Льосы червоного Креста знайтись пôдъ кождою рôздвяною яличкою; до того найотвѣтнѣйшѣ задля своеи повнои певности, задля знаменитого пляну гры, и дешевости. Кто не подарує за малыхъ 13 зр. дарунокъ, котрый 2 сѣчня може для обдарованого значити 200.000 зр.?

Тіи Льосы можна набути по курсѣ биржевôмъ, безъ коштôвъ побôчныхъ, у традиційного ливеранта такихъ святочныхъ дарункôвъ, у „**Wechslergeschäft der Administration des „Mercur“, Wien, Wollzeile, 10.** Зъ уваги на незвычайно сильный попытъ, якій есть у тôй фирмѣ пôдчасъ святочного тыждня, поручаемъ заразъ замовляти.

— **Брокгавза малый конверзаційный Лексиконъ**, 3-те выданье, въ 2 томахъ, есть найотповѣднѣйшою книгою для хвилевого ужитку, особливо для тыхъ, котрымъ за дорого набути великій лексиконъ. Сей малый лексиконъ обнимае 64.754 статей и кôлькасотъ малюнкôвъ и мапъ на 80 поодинокихъ и подвôйныхъ таблицяхъ. На кожде питанье дана ôтповѣдь; статіи короткѣ, звязлѣ и поправнѣ, — що есть особенными ôтзнаками сего невычерпаемого жерела людского знаня. Дешева цѣна, — 15 марокъ за двотомове, дуже хорошо оправлене дѣло, — поставлена такъ низько лишь въ надѣѣ на найширше розпростороненье, дае можнôсть такожь менше заможнымъ набути той лексиконъ, котрый дуже надаеся на дарунокъ для кождого на Рôздвянѣ свята.

ПОСЛѢДНѢ ВѢДОМОСТИ.

Всѣ донесеня нѣмецкихъ и гдеякихъ польскихъ газетъ о мнимо близькôй войнѣ Россіи съ Австріею дементуютъ вѣденьскѣ офиціяльнѣ и пôвъофиціяльнѣ дневники. Якъ мы се кôлька разôвъ вже стверджували, всѣ подôбнѣ непокоячѣ вѣсти були штучно выкликанѣ лишь задля спекуляцій биржевыхъ. Урядова „Wiener Abendpost“ остерѣгае публичнôсть передъ такого рода вѣстями, пôвурядовый „Fremdenblatt“ дементуе звѣстну алярмуючу „фантазію“ Now-ои Reform-ы, а „Czas“ одержуе въ послѣднôй хвили зъ Вѣдня допись, котра поясняе, що всякѣ донесеня о оруженю Россіи до войны съ Австріею суть безпôдставнѣ и обчисленѣ лишь на спекуляцію биржеву.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦИИ.

Вп. І. А. въ Ormezö. За наддатокъ для „Дѣла“ складаемъ Вамъ сердечне „Спаси-Бôгъ“! — *Вп. М. К. въ Б.* „Кіевску Старину“ можь лишь цѣло-рôчно предплачувати; але предплачуючи черезъ насъ зможете и $^1/_4$-рôчно платити. — *Всч. Ю. В. въ Покр.* Лексиконъ мы замовили для Васъ.

Подяка.

Складаемо щиру подяку Всч. оо. Ружицкому зъ Струтына нижного, Бобикевичеви зъ Струтына выжного, Рошкевичеви зъ Лолина, Головкевичеви зъ Спаса, Соболтѣ зъ Липовицѣ, Левицкому зъ Илемя, Яновичеви зъ Лопянки за Ихъ труды по причинѣ похоронôвъ нашои незабутнои дочки а взглядно сестры бл. п. Евгеніи, бувшои учительки народнои въ Спасѣ и Броздовичахъ. — Спаси-Бôгъ и Вамъ прочимъ нашимъ Добродѣямъ, що не зважаючи на крайне непріятный воздухъ, ôтпровадили тѣло тои мученицѣ на мѣсце правдивого спокою та подали намъ бодай на хвилю пôльгу въ нашôмъ вдовично-сиротиньскôмъ горю!

Въ Лопянцѣ дня 2 грудня.

Кекилія зъ Заячкôвскихъ Порубальска, мати, Клявдія и Аркадія, сестры покôйнои.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛЭЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничну глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ также легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнѣ оригинальнѣ свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 феникôвъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (9—?)

!! Увѣдомленье важне для ВП. Панъ !!

Школа крою и робôтня одежей жѣночихъ и дѣточихъ

ВАНДЫ зъ Г. РУДКОВСКОИ

въ Перемышли ул. Мнѣша.

Маю честь завѣдомити ВП. Панѣ, що при помочи великого математичного аркуша выданого мною, обовязуюсь кождого за $^1/_2$ годины выучити крою. Кождый маючи той аркушь и потрѣбне выясненье може заразъ краяти зъ матеріи безъ жадныхъ до теперь уживаныхъ приборôвъ и взорôвъ. Аркушь той коштуе **лишь 3 зр.**, такъ тано, щобы и незаможнѣ особы могли собѣ скраяти суконѣ дошевѣ и густовнѣ. Яко фахова кравчиня заручаю, що станики краянѣ пôсля сего аркуша и опису, лежатъ якъ найкрасше. Аркушѣ высылаю за надôсланѣ грошѣ або за послѣплатою почтовою.

Заразомъ поручаю мою

Робôтню одежей жѣночихъ и дѣточихъ

пôсля найновѣйшои моды, кроемъ францускимъ.

Маючи кôлькалѣтну практику и посѣдаючи кромѣ машинъ до шитя также нововынайденѣ апараты: до робленя дѣрокъ на гузики, до вышиваня модныхъ десенѣвъ ôтъ разу въ 4 барвахъ, и иншѣ доси незнаѣ апараты, — есьмь въ станѣ якъ найлучше вдоволити ВП. Панѣ, а роботы зъ моеи робôтнѣ певно не будутъ уступати роботамъ спроваджуванымъ зъ Вѣдня и заграницѣ. Маю надѣю, що ВП. Панѣ оцѣнятъ мою совѣстну працю, и я заслужу собѣ на Ихъ ласкаве довѣріе.

Суконѣ весѣльнѣ, слюбнѣ, балёвѣ и другѣ роблю пôсля журналу за мѣрну цѣну. — Замовленя замѣсцевѣ выконую якъ найскорше; надôслати треба точну мѣру або станикъ и довгôсть суконѣ.

Также пріймаю Панны до науки кравецтва; Панны зъ околицѣ знайдутъ у мене цѣлковите умѣщенье. За моральне веденье и основну та повну науку ручу.

Поручаючись ласкавôй памяти остаю съ поважаньемъ

Ванда зъ Г. Рудковска

1—6 **въ Перемышли, ул. Мнѣша.**

Свѣтячѣ кресты

по майстерски плястично выробленѣ, пречуднѣ на видъ.

Тіи кресты помальованѣ нововынайдеными ц. к. выключно упривилеёваными **въ ночи свѣтячими** кришталь-ными барвами, не пôдлягаючими жадному зôпсутю; якъ хрущѣ-свѣтляки въ лѣтѣ свѣтятъ въ ночи, въ такôмъ самôмъ блеску и роскоши барвъ свѣтятъ также нововынайденѣ **самосвѣтячѣ кресты**, выключно лишь у насъ выробленѣ.

За тревалу и прекрасну силу свѣтла гарантуеся.

Цѣна за одинъ крестъ зр. 3·75, делѣкатнѣйше зробленый зр 4·50, незвычайно-делѣкатный съ поступментомъ зр. 6.

Высылаеся за готôвку або за послѣплатою почтовою.

Можна набути выключно лишь у

Klingl & Baumann in Wien,

Stadt, Tegetthoffstrasse Nr. 3.

NB. Остерѣгаеся передъ пôдробленьемъ; кожда штука есть на ôтворотнôй сторонѣ заосмотрена нашою фирмою.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Урядъ парохіяльный въ Залѣсю, почта Rzeszów (на Мазурахъ) пошукуе **дякоучителя** для школки парохіяльнои и до помочи въ церквѣ. Удержанье: около 100 зр. рôчно грôшми и натураліями; нове мешканье, прокормленье черезъ 6 зимовыхъ мѣсяцѣвъ школьнои науки. Першеньство мае укôнчившій 23 рôкъ житя, не жонатый; спрытъ въ якôмъ небудь ремеслѣ пожаданый. Пôзнѣйше принятый дякоучитель обôйме посаду дяка. Рефлектуючѣ зволятъ письменно ôтнестися до высше реченого уряду парохіяльного, и то найдальше въ два тыждне по оголошеню сего инсерату.

НЕ СПУСТИТИ ЗЪ ОКА!

Мою адресу прошу собѣ занотувати, бо завсѣгды придасться.

Я пріймаю все назадъ, що вповнѣ не ôтповѣдае; такожь я на случай потребы готовъ высылати посылки безъ послѣплаты довѣрочнôй особѣ въ мѣсци пробуваня замовляючого.

Зъ *хиньского срѣбра* за послѣплатою:

Табакирки	а зр.	3·—
6 столовыхъ ножôвъ съ сталевымъ ôстрьемъ зъ брит срѣб.	„	1·70
6 вилокъ	„ „ „	—·85
6 лижокъ	„ „ „	—·85
1 варешка на молоко	„ „ „	—·25
1 роженъ до траншованя	„ „	1·85
6 ножôвъ десеровыхъ	„ „ „	1·60
6 вилокъ десеровыхъ	„ „ „	—·75
6 пôдкладокъ на ножѣ	а кр. 50, 82 „	1·28
6 лижечокъ до кавы	„ „ „	—·42
1 вареха до росолу	„ 58 кр. и „	—·45
1 лижка до рагу	„ „ „	—·37

Тіи рѣчи суть зъ правдивого срѣбра Британія, не чорнѣютъ, и прошу не рôвнати ихъ съ металемъ подаваным за срѣбро Британія, зъ котрого за 50 до 60 штукъ дае ся а 8 до 9 зр. Моя Британія выдае звукъ срѣбра, а не олову и не можна еи ôтрôжнити ôтъ срѣбра; впрочѣмъ се булобы и непотрѣбно. *Я пересылаю* также *на показъ* поодинокѣ штуки за надôсланьемъ 15 кр. марками листовыми.

Позолоченѣ не чорнѣючѣ рѣчи суть знаменито выробленѣ и абсолютно не рôжнятся ôтъ золота

Ланцушки до мужескихъ зигаркôвъ, 37 цтм. довгѣ, позолоченѣ, 1 зр., 1·50 зр., 2 зр., 2·50 зр. и 3 зр.

Ланцушки до дамскихъ зигаркôвъ, довгѣ венеційскѣ, позолоченѣ, 2 зр, 3 зр. и 4 зр.

Спинки до манштетôвъ позолоченѣ ôтъ 1 зр. до приписаныхъ цѣнъ.

Табакирки на цигаретовый тютюнъ позолоченѣ 1·50 кр

Прилады до запалюваня цигаръ, позолоченѣ 75 кр.

Мужескѣ и дамскѣ медаліоны позолоченѣ 1 зр., 1·50 зр, 2 зр. и 2·50 зр.

Бранзолеты позолоченѣ 1 зр., 1 зр. 50 кр., 2 зр.

Дальше кресты, гарнитуры приладôвъ до писаня, лѣхтарѣ, прецышнѣ вазы и всякѣ иншѣ предметы, котрѣ *есть на случай если не сподобаются безъ жадныхъ перешкодъ пріймаются назадъ.*

Стѣнни и кешеновѣ годинники.

Округлѣ стѣнни годинники, также зигарки будячѣ съ золото-бронзовою оправою 3 зр. 25 кр. — Верки 1 зр. 50 кр. — Дальше всякѣ можливѣ зигарки съ маятникомъ, съ зазулею, съ перепелицею, американьскѣ будячѣ, съ зазулею и съ перепелицею разомъ. Золотѣ и срѣбнѣ мужескѣ и дамскѣ зигарки кешеневѣ. Описы и цѣны розсылаются gratis. Переписка ведеся въ всѣхъ языкахъ.

Adolf Loewit

Import und Export, Wien

20, II. Kaiser Josefstrasse 20.

Вдова по священику

шукае мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительниця дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **М. С. К. poste restante Надвôрна.** (8—10)

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѝ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскѝ вина лѣчничѝ
признанѝ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклова и Матеи Якубовского ôтзначенѝ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженѝ и знаменитыми узнанѝ:

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшѝ признанѝ:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.
Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.
Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѝ власнѝ и **ЦУКОРКИ МХОВѝ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѝ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивѝ зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкѝ
власного выробу, неуступаючѝ жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра. по 60 кр. и 1 зр. I. M. Фарины о половину меншѝ фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ францускѝ
власного выробу
ПУДЕРЪ францускій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновѝ выробы Зарга,
рôжнѝ мыла, кремы глицериновѝ и часта глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, приряддôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѝ и НАПОЕ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки. (3—?)

ЦѢННИКЪ.

1 **ТОРГОВЛЯ** (3—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА
во Львовѣ

залагоджує ласкавѝ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляє желѣзницею франко до послѣдной стаціи.

Цукоръ.

добрый рафин. въ головѣ	—·50
дайдобôрнѣйшій „ „	—·51
„ въ кôсткахъ	—·56
„ въ мучцѣ	—·56
ледоватый жовтый	1·—
„ бѣлый	1·20

Кавы.

Сантосъ зелена	1·28
Кольомбо жовтава	1·44
Порторико зелена	1·60
Лягуайра	1·68
„ серед. зернята	1·76
Куба темно зелена	1·80
Цейльонъ грубозерн	2·08
„ знаменита	2·—
„ дрôбнѣйша	1·88
Мока арабска аромат.	2·
Ява золота чѣльна	2·08

Гербаты
зъ зборовъ 1882/83.
Хиньско-россійскѝ.

1/2 кильо Конго цѣсарскои	2·20
„ Фамилійнои	3·20
„ Melang de Moscau	4·20
„ Высѣвки зъ найлучшихъ гербатъ	1·70

Лежочка ôтъ кавы безъ чубка высше названои гербаты, при добре кипячôй водѣ въ самоварѣ лишь до гербаты уживанôмъ, дає 2 склянки досконалои гербаты. Самоваръ не повиненъ бути въ серединѣ шурованый, бо вода осаджує вапно, котре черезъ шурованье каламутитъ воду, такъ що она доперва въ десятôй водѣ выходитъ чиста и некаламутна.

Бишкопты.

Альберта Никъ-Накъ	2·40
Франта	2·80

Альберты въ пуделкахъ.

1/2 кильо, штука	1·80
1 „ „	2·40
Чиньского кильо	2·—

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ
Ивана и сына Антонія Серафинъ
въ Калуши (*почта и стація желѣзницѣ*),

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ ва выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдає на складѣ **готовѝ дзвоны** и выробляє якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Впреп. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавѝ замовленя, котрѝ выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(12—12) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье
ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючѝ выгранѝ:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнѝ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.
Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.
Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѝ просится надсылати до
Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (12—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(6—9) **ôткрыло**

за призволеньемъ Высокои Власти державнои

въ собственнôмъ домѣ ул. Ôрмянска Нръ 2
(напротивъ „Народного Дому“)

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляє пожички на заставы,

а именно:

цѣннѝ еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнѝ и ремѣсничѝ и всякѝ предметы маючѝ вартôсть.

ЛЬОСЫ червоного КРЕСТА

Перше тягненье вже 2 Сѣчня!

Рôчно три тягненя — Головна выграна — Дня 2 Сѣчня „ 1 Мая „ 1 Вересня

гульденôвъ **200.000** австр. вал.

Найменша выграна зр. 12 пôдносится до 20 зр.

Оригинальнѝ льосы точно по урядовôмъ курсѣ дня.

Поодинокѝ льосы въ 5 чвертьрôчныхъ ратахъ á 3 зр.

Право до гры єсть вже заразъ въ першôмъ тягненю дня 2 Сѣчня!

Wechsler-Geschäft der Administration des
Wien, Stephansplatz Nr. 9. **„MERCUR“**, Ch. Cohn, Wollzeile Nr. 10 u. 15.

1—3

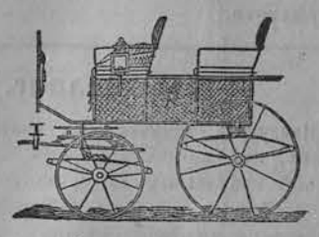

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ есьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаємъ тутъ такожь всякѝ замовленя.

(10—10) **Шусталя и Спôлки**
надвôрна фабрика повозôвъ.

Певнымъ и швидкимъ
(7—10) єсть дѣланье
ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)
(Gichtgeist)
Генриха Бльоха
зъ Егеръ (Чехи)
Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ“.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: Володимиръ Барвѣньскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 96. Львôвъ, Субота 11 (23) грудня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . .	8 зр.
на пôвъ року . .	4 зр.
на чверть року . .	2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чверть року . .	3 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—
на пôвъ року ,	зр. 2·50
на чверть року .	зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . .	8 рубл.
на пôвъ року . .	4 рубл.
на чверть року . .	2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 рубл.
на четверть року .	3 рубл.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	5 рубл.
на пôвъ року .	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	10 зр.
на пôвъ року	5 зр.
на чверть року	2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

VII. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **vi**.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Дослѣды зъ поля статистики.

III.*)

Всхôдна а захôдна Галичина.

(Конець.)

Дуже се цѣкаво прослѣдити взрôстъ *Русинôвъ и Поляковъ* за послѣдныхъ 11 лѣтъ ôтъ 1869 до 1880 р., бо тутъ именно показуютъ статистичнѝ цифры результаты такъ обопôльнои межинароднои борбы, якъ и въ загалѣ ôтношень обохъ сихъ народôвъ до себе, а заразомъ показуютъ такожь и силы, взглядно слабôсть, взрôстъ, взглядно упадокъ однои а другои народности.

Коли брати Русинôвъ и Поляковъ въ цѣлôй Галичинѣ, то рôжниця взросту однои а другои народности оказуеся не дуже великою. Въ часѣ ôтъ р. 1869—1880 взросла въ цѣлôй Галичинѣ вся руска людность о 8·85%, а польска людность о 8·35%, отже руска людность навѣть о 0·5% бôльше якъ польска. Але зовсѣмъ инакше представляеся взрôстъ рускои а польскои людности въ всхôднôй а въ захôднôй Галичинѣ. За тойже самъ часъ взросла въ всхôднôй Галичинѣ руска людность о 8·83%, а польска вже ажь о 14·16% с. е. мало що не о 6% бôльше ôтъ рускои людности; за те жь въ захôднôй Галичинѣ взросла руска людность о 9·19%, а польска лише о 6·03% с. е. о 3% менше ôтъ рускои людности, а о 8% менше ôтъ взросту польскои людности въ всхôднôй Галичинѣ. Тутъ заразъ впадае въ око велика рôжниця межи взростомъ польскои людности въ всхôднôй а въ захôднôй Галичинѣ. Правда, еще бôльшу рôжницю выказуе взрôстъ жидôвскои людности въ всхôднôй а захôднôй Галичинѣ, бо въ першôй 22·89% а въ другôй 8·80%, отже рôжницю майже о 14%.

Зъ ôткижь походитъ така значна рôжниця взросту польскои и жидôвскои людности въ всхôднôй а въ захôднôй Галичинѣ? Чи зъ природныхъ причинъ? Признаемо, що можутъ тутъ бути и природнѝ причины. Статистика взросту людности за часъ 1869—1880 справдѣ выказуе, що взрôстъ людности въ всхôднôй Галичинѣ бувъ о 5% бôльшій якъ въ захôднôй Галичинѣ; въ всхôднôй Галичинѣ взросла людность о 11·8%, а въ захôднôй о 6·3%, — а въ цѣлôй Галичинѣ о 9·7% Еть отже фактомъ, що людность въ всхôднôй Галичинѣ дуже значно бôльше взросла якъ людность захôднои Галичины. Причины сеи рôжницѣ можутъ бути природнѝ, а то можутъ они почивати въ бôльшôй плодности самои людности въ загалѣ, а также въ користнѣйшихъ обставинахъ житя. Такъ само знову причины меншого взросту людности въ захôднôй Галичинѣ можутъ почивати въ некористныхъ обставинахъ житя, въ меншôй плодности и т. д. Однакожь если тѝ причины бôльшого взросту були лише природнѝ а не якѝ штучнѝ, частково тôлько въ користь однои народности дѣлаючѝ, то очевидно ихъ вплывъ повиненбы розмѣрно и рôвномѣрно проявлятись на взростѣ кождои народности. Тожь если польска людность взросла въ захôднôй Галичинѣ о 6·03%, жидôвска о 8·80% а руска о 9·19%, с. е. если въ захôднôй Галичинѣ найслабше взростала польска, сильнѣйше жидôвска, а найсильнѣйше руска людность, то при користнѣйшихъ условіяхъ природныхъ въ всхôднôй Галичинѣ жидôвска людность повинна выказувати бôльшій взрôстъ ôтъ польскои, а знову руска людность бôльшій взрôстъ ôтъ польскои и жидôвскои людности, иншими словами: и при користнѣйшихъ природныхъ условіяхъ въ всхôднôй Галичинѣ повиненъ бути найсильнѣйшій взрôстъ рускои людности, ôттакъ доперва взрôстъ жидôвскои, а на послѣдокъ польскои людности, бо такій еть порядокъ природнои силы взросту тыхъ народностей, выказаный въ захôднôй Галичинѣ. Тымъ часомъ се природне правило ломится въ всхôднôй Галичинѣ. Тѝ самѝ Русины, що выказуютъ въ захôднôй Галичинѣ найсильнѣйшій процентъ взросту (бо ажь о 3% бôльшій ôтъ взросту загальнои людности въ зах. Галичинѣ) спадаютъ въ всхôднôй Галичинѣ ажь о 3% понизше взросту загальнои людности; а знову Поляки, що въ захôднôй Галичинѣ выказували найслабшій, бо о 3% меншій взрôстъ ôтъ взросту загальнои людности, о 8% бôльшій взрôстъ ôтъ свого власного взросту въ захôднôй Галичинѣ, а о 6% бôльшій ôтъ взросту Русинôвъ; наконець жиды, що выказуютъ въ захôднôй Галичинѣ лише о 3% бôльшій взрôстъ ôтъ взросту загальнои людности, представляютъ въ всхôднôй Галичинѣ ажь о 11% бôльшій взрôстъ ôтъ взросту загальнои людности, а о 14% бôльшій взрôстъ ôтъ свого власного рôвночасного взросту въ захôднôй Галичинѣ. Тутъ вже нѣякъ не можна сказати, щобы сей незрôвнано высокій взрôстъ польскои и жидôвскои людности въ всхôднôй Галичинѣ можна назвати природнымъ. Если дѣйстно природнѝ условія користнѣйшѝ для взросту людности въ всхôднôй Галичинѣ якъ въ захôднôй, то для кождого ясно, що тѝ условія мусятъ однаково ôтбиватись на тôй самôй людности. Если отже руска людность середъ некористнѣйшихъ природныхъ условій въ захôднôй Галичинѣ выказуе бôльшу силу взросту ôтъ польскои, а навѣть ôтъ жидôвскои людности, то очевидно повинна она при користнѣйшихъ условіяхъ природныхъ въ всхôднôй Галичинѣ выказувати тожь само бôльшій взрôстъ ôтъ польскои а взглядно жидôвскои людности, а вже на кождый случай не можна назвати зменшенье взросту рускои людности въ всхôднôй Галичинѣ о 3% понизше взросту загальнои людности, а о 6% понизше взросту польскои людности — природнымъ зменшеньемъ взросту. Такъ само не можна сказати, щобы взрôстъ польскои людности въ всхôднôй Галичинѣ, перевысшаючій взрôстъ загальнои людности о 3% а рускои людности о 6%, бувъ природнымъ взростомъ, скоро та сама людность жіючи въ компактнôй масѣ въ захôднôй Галичинѣ, въ своимъ родимôмъ гнѣздѣ, представляеся пôдъ взглядомъ силы взросту о 2% слабшою ôтъ жидôвскои, о бôльше якъ 3% слабшою ôтъ рускои людности а ажь о 8% слабшою ôтъ свого власного нѣбы-то природного взросту въ всхôднôй Галичинѣ. Еть жежь рѣчею ясною, що та сама народность, що сильнѣйше взростае при менше пріязныхъ условіяхъ, буде еще сильнѣйше взростати при бôльше користныхъ условіяхъ, а що нѣякъ не може се бути правиломъ природы, щобы народность сильнѣйша взростомъ при некористныхъ условіяхъ природныхъ слабше взростала при користнѣйшихъ условіяхъ природныхъ, а надто, щобы условія природы зовсѣмъ ôтмѣнно, а навѣть впростъ суперечно вплывали на ту саму людность тои самои народности.

Тѝ нашѝ выводы потверджаютъ такожь дальшѝ даты статистичнѝ. Они показуютъ, що въ захôднôй Галичинѣ число мужчинъ еть значно менше ôтъ числа женщинъ. Въ повѣтахъ: Мысленицѣ, Бжозôвъ, Бяла и Кросно припадае пересѣчно на 100 людей менше бôльше 53 женщинъ а тôлько 47 мужчинъ, въ прочихъ же повѣтахъ захôднои Галичины припадае пересѣчно на 100 людей 52 женщинъ а 48 мужчинъ. Тымъ часомъ въ всхôднôй Галичинѣ число мужчинъ менше-бôльше рôвноважится съ числомъ женщинъ и нѣ въ однôмъ рускôмъ повѣтѣ не спадае стосунокъ мужчинъ до женщинъ понизше пропорціи 49 : 51. Зôставивши сей фактъ взглядно досыть значнои переваги числа женщинъ по надъ числомъ мужчинъ въ захôднôй Галичинѣ съ сконстатованымъ фактомъ меншои плодности захôдно-галицкои людности, якъ и дальше съ тымъ фактомъ, що въ захôднôй Галичинѣ родится пересѣчно о 3% менше дѣтей якъ въ всхôднôй Галичинѣ, а зваживши при тôмъ, що людность захôднôй Галичины еть компактно бо въ 88% чисто-польска, — мы приходимо на пôдставѣ даныхъ статистичныхъ до того заключеня, що *польска народность еть пôдъ взглядомъ природнои силы взросту слабшою ôтъ рускои народности*, що наглядно стверджаеся въ захôднôй Галичинѣ тымъ фактомъ, що коли руска народность въ захôднôй Галичинѣ взросла за послѣдныхъ 11 лѣтъ о 9·19%, польска народность за той самъ часъ взросла лише о 6·03% с. е. о 3·1% менше ôтъ рускои.

На тôй пôдставѣ констатуемо, що взрôстъ польскои и жидôвскои людности въ всхôднôй Галичинѣ, о скôлько ôнъ представляеся бôльшимъ ôтъ взросту рускои людности, еть взростомъ *неприроднымъ, штучнымъ, ôтбуваючимся на кошть рускои народности.* Высшѝ процента взросту польскои (о 6% бôльше ôтъ взросту рускои людности) и жидôвскои (о 14%) суть мѣрою штучно выродженого напору чужихъ елементôвъ на руску народность въ всхôднôй Галичинѣ. Не наша рѣчь выказувати на тôмъ мѣсци причины, якѝ вызвали и пôддержуютъ сей неприродный напôръ чужихъ елементôвъ, причины польонизаціи и вжидоватѣлости, бо тыхъ причинъ вже не выказуе статистика. Мы констатуемо лише факта, надъ котрыми повиненъ роздумати кождый патріотъ и ôтповѣдно до того працювати надъ охороною и подвигненьемъ рускои народности.

*) Гл. ч. 94.

ПАМЯТИ найлучшого друга.

VI.

Наконець по мало що не цѣлорôчнôмъ комисіонованю на дикôмъ выгонѣ — назадъ въ дома, хочь не на рôднôй родинѣ, але въ своимъ звычайнôмъ засланю, въ своимъ закутку! Майже цѣлый рôкъ житя въ далекихъ дикихъ сторонахъ, майже цѣлый рôкъ безъ лыжки доброи стравы, безъ всякои выгоды, по цѣлыхъ дняхъ въ тяжкôй працѣ, въ переправахъ съ хитрыми промытниками, въ выпытуваню цѣлыхъ сотокъ свѣдкôвъ, майже цѣлый рôкъ комисіонованя по горахъ, дебрахъ и болотахъ, середъ стужѣ, вѣтрôвъ и слоты, безъ мѣсця для тихого ôтпочинку, цѣлый рôкъ нôчлѣгôвъ въ нужденнôй, бруднôй мазурскôй хатинѣ, середъ стѣнъ, що вѣчно слезятся вохкостею и затруваютъ воздухъ якимсь ѣдкимъ, душливымъ, невыносимымъ сопухомъ — цѣлый майже рôкъ такого житя довелось перебути В. Навроцкому.

И ось теперь по довгôмъ, довгôмъ выжиданю ôнъ дôждався наконець сеи щасливои хвилѣ вызволеня, вернувъ назадъ до своеи домôвки. Урядъ може бути думный и щасливый своимъ урядникомъ: розъяснилась, розвязалась такъ довго замотувана и розмотувана справа, скарбъ державный придбавъ собѣ втраченыхъ 50.000 зр. Здаеся, що й урядникъ, що доказавъ такого дѣла, повиненъ бути и щасливый и добре нагородженый и вывысшеный.

И ось сидитъ ôнъ у пôзный вечеръ въ своѣй скромненькôй кôмнатцѣ. Недавно що ино вернувъ зъ бюра. Повиненбы ôтпочати по цѣлоденнôй працѣ бюровôй. О, добре повиненъ ôтпочати, бо щось то не богато здоровля свѣтится зъ его высокои, якъ щѣпка высохлои постати. Его смагляве лице стало пôсля сего комисіонованя якесь темне, ажь чорне, неначе та земля; его щоки запали, протяглися, мовьбы се тôлько сама шкôра протяглася по сухихъ костяхъ; его очи гдесь запали глубоко, глубоко мовь у яму и цѣлый ôнъ здаеся тôлько шкôра и кости. Се перша нагорода за цѣлорôчне комисіонованье на дикôмъ выгонѣ.

Але не йде ôнъ ôтпочивати, а сѣдае при своимъ бюрку, закиненôмъ книжками и его записками. Давно, о, давно вже не сидѣвъ ôнъ при тôмъ бюрку. Его темне лице якось неначе розъяснилось, его очи заблысли якимсь огнемъ, якъ поглянувъ ôнъ теперь на те бюрко. Давно вже тутъ не опочивала его рука, давно вже бъ присѣли его грубѝ порохи, коли бъ не дбала рука любячои жѣнки, що мовьбы на споминъ свого, въ далеку даль загнаного, ôтъ неи розлученого чоловѣка неначе святого престолу стерегла сего бюрка, сихъ книжокъ, сихъ записокъ свого дорогого мужа. И справдѣ те бюрко — се немовьбы якій святый жертвенникъ. Оттутъ то загнаный на далеку чужину просиджувавъ ôнъ до пôзнои ночи посылаючи важкѝ зôтханя на далеку рôдну родину, оттутъ то розжарювалась его туга за родиною въ широку поломѣнь, що своимъ яснымъ свѣтломъ освѣчувала цѣлу рôдну Русь, живо уявляла еи передъ его очима съ всѣма еи болями, жалями и страданями, съ цѣлою еи долею и недолею — и ось его умучена грудь оживала новымъ житьемъ, въ его головѣ сіяли новѝ, свѣжѝ думки, его руки чули нову силу до працѣ и ôнъ брався съ огнемъ до сеи працѣ для добра свого рôдного народа, писавъ и писавъ ажь у пôзну, глуху нôчь. Се бувъ жертвенникъ, що на нѣмъ складавъ ôнъ въ жертву для добра рôднои родины свои найкрасшѝ думки, свои найгорячѣйшѝ бажаня, найдорожшѝ скарбы своеи горячо-патріотичнои душѣ. Зъ ôтси то выходили тѝ дорогоцѣннѝ працѣ литературнѝ, що оживляли нашу Русь, розъясняли еи хмарный небосклонъ и просвѣчували нову дорогу нового житя народного.

И теперь засѣвъ ôнъ при тôмъ бюрку съ тоюжь самою радостею, съ тымъ самымъ огнемъ, що все оживляли его утомлену грудь, скôлько разôвъ брався до своеи працѣ литературнои. И теперь розъяснилось его змизероване лице, заяснѣли его запалѝ очи. Ôнъ брався до працѣ для добра свого народа. Цѣлый рôкъ не позволила ему урядова доля взятися за ту працю, се здавалось ему якимсь тяжкимъ грѣхомъ передъ власнымъ народомъ и отъ теперь чимъ борше, хочь утомленый, еще замореный и обезсиленый — береся ôнъ съ жаромъ до своихъ студій. Тихій скрипôтъ пера, шелестъ паперу, перелистовуванье книжокъ и записокъ и тяжкій кашель неутомимого робôтника разъ наразъ мѣняются съ собою, а праця йде впередъ, росте и росте щоразъ бôльше.

До кôмнаты вôйшла тихенько жѣнона постать и опинилась у порога. Еи смирнѝ очи съ невысказаною любовю опинились на постати любого чоловѣка, що весь потонувъ въ своихъ думкахъ, въ своѣй працѣ и навѣть не чувъ еи приходу. Такъ хвильку дивилась, приглядалась, а ôттакъ тихенько пôдôйшла до него и бѣлыми раменами обняла его шию и горячій поцѣлуй зложила на его утрудженôмъ чолѣ.

„Бôйся Бога, мôй любенькій, хочь теперь ôтпочни, хочь теперь пôдожди съ працею, поки не вернешь цѣлкомъ до себе. Та зглянься на себе, ты такій марный, тебе цѣлый рôкъ якъ иржа ѣло те житье на выгонѣ, ты збився зъ силъ до крыхты, — ôтпочинь же хочь теперь, хочь якійсь часъ дай собѣ пôльгу — зроби се для мене, мôй дорогій, мôй любый, единый“...

Ôнъ вставъ, нѣжно притуливъ до себе свою любу подругу и съ горячою любовію уцѣлувавъ еи щебетливѝ усточка.

Не журись такъ дуже мною, моя люба, я вже перебувъ найтяжшу кампанію. Теперь може буду мати спокôй, може хочь теперь здобуду собѣ узнанье моеи важкои працѣ на выгнаню. Яжь приспоривъ скарбови таку велику суму грошей, що вже вважались зовсѣмъ страчеными, — маю право жадати нагороды, але не хочу еи, най тôлько вернутъ мене на рôдну родину, — се буде для мене найкрасша нагорода. Отъ колибъ, якъ тôлько розцвитеся повна весна, дали менѣ хочь на мѣсяць ôтпустку, оттогды поѣхалибъ мы ôтотхнути свѣжимъ воздухомъ, выкупатись въ нашихъ кришталевыхъ водахъ, — мы бъ обое ôтжили, поздоровѣли и гараздъ бы було намъ“.

И сѣвши обое разомъ почали вести розмову про будуче житье, буяти въ золотыхъ надѣяхъ на лучшу долю, на красше житье. Говорили, не наговорились, не налюбувались собою.

Ажь ось середъ тихои, любои розмовы щось постукало до дверей. Ще й не розôбрала наша пара добре, чи се справдѣ, кто пукае до дверей, чи що иншого стукнуло, якъ въ дверехъ показалась чорна постать якогось посланника въ шапочцѣ съ рожею, а за нимъ замаячѣли темнѝ пера жандармского капелюха и заблысъ острый багнетъ на карабинѣ. Ще якѝсь темнѝ постати снувались въ сѣнехъ.

„Чимъ можу служити?“ спытавъ Водо-

Зъ судовои салѣ.

Решôвъ.

(Конець.)

Якъ мы вже доносили, на публичнôй розправѣ въ дѣлѣ замордованя Францѣшки Мнѣхъ, Стохлиньскій (котрый бувъ цѣлый фактъ оповѣвъ подрôбно передъ жандармами, судією слѣдчимъ, въ селѣ и передъ своими товаришами въ тюрмѣ) всяку свою вѣдомôсть и спôвучасть въ мордерствѣ заперечивъ; на всѣ пытаня, завданй ему на розправѣ, ôтповѣдавъ: „я нѣчого не знаю". На представленя, що ôнъ предсѣ передъ жандармами и судією слѣдчимъ признався до вины и розповѣвъ цѣлый фактъ, Стохлиньскій казавъ, що его жандармы дуже били и ôнъ выдумавъ все зъ боязни передъ бôйкою; а коли ему дальше представлено, що ôнъ такъ само признався и передъ людьми, ôтъ котрыхъ не мôгъ боятися нѣякои бôйки и въ загалѣ нѣякои пресіи, ôнъ ôтповѣдавъ „я нѣчого не памятаю, що я кому говоривъ". Защитникъ Стохлиньского старався выкористати тое обстоятельство, що Стохлиньскій пôдчасъ слѣдства бувъ захорувавъ на плямистый тифусъ, отже говоривъ зъ горячки, але лѣкарѣ яко знатоки доказали, що въ тыхъ порахъ, коли Стохлиньскій оповѣдавъ фактъ замордованя Францѣшки, не бувъ въ горячцѣ. Стохлиньскій до самѣського кôнця розправы всего выпирався, такъ само якъ и цѣла родина Мошка. Нѣодного свѣдка не було, котрыйбы бувъ посвѣдчивъ фактъ, що Мошкова родина и Стохлиньскій замордували Францѣшку, — весь доказъ спочивавъ въ зôзнаняхъ самого Стохлиньского. Въ тôмъ дѣлѣ трибуналъ переслухавъ богато свѣдкôвъ почавши ôтъ жандармôвъ ажь до товаришѣвъ тюрмы; всѣ свѣдки зôзнали, що Стохлиньскій признаючися передъ ними, говоривъ съ ними зъ вольнои волѣ, бувъ зовсѣмъ притомный, такъ що они були пересвѣдченй о тôмъ, що ôнъ говоритъ правду. Иншй побôчнй факты, якъ примѣромъ, що Стохлиньскій не мôгъ доказати, зъ ôтки дôставъ значнѣйшу суму грошей, єсли не ôтъ Мошка; дальше що Мошко и его жѣнка зраджували якусь грызу совѣсти и неспокôй, що дочка Мошка въ вязници порозумѣвалася съ якимсь жидомъ зъ надвору вязницѣ, що орудія убійства признано по бôльшôй части яко належачй до Мошка и т. д., — все то обтяжало пôдсудныхъ. По переведеню розправы и по промовахъ прокуратора и защитникôвъ судіи присяжнй по пôвгодиннôй нарадѣ узнали Мошка Риттера и Марц. Стохлиньского одноголосно, а жѣнку Мошка Гитлю Риттеръ 9 голосами противъ 3-хъ, *винными злочиньства пôдступного мордерства* Францѣшки Мнѣхъ. Дочки Мошка *Бейлю* 8 голосами противъ 4-охъ а *Хаю* одноголосно признали невинными. На пôдставѣ вердикту трибуналъ *засудивъ Мошка и Гитлю Риттеръ и Марц. Стохлиньского на смерть черезъ повѣшенье*, а именно въ такôмъ порядку: насамперед мае бути повѣшена Гитля Риттеръ, потôмъ Стохлиньскій, а наконець Мошко Риттеръ. Засудженй зголосили зажаленье неважности. Бейлю и Хаю заразъ выпущено на волю.

ДОПИСИ.

Зъ Черновець.

(*Похвальна дѣяльнôсть и празднованье 7-лѣтнои рôчницѣ акад. товариства „Союзъ". — Рускй аматорскй представленя.*) Вже минуло сѣмь лѣтъ, якъ въ Чернôвцяхъ завязалося академичне товариство „Союзъ". Помимо всякихъ трудностей успѣвъ „Союзъ" черезъ той часъ повнити користно свою задачу: ôнъ выплекавъ много молодыхъ патріотôвъ, ба щоразъ то бôльше вплывавъ и на старшихъ патентованыхъ патріотôвъ, такъ що неодинъ зъ нихъ плекае теперь съ бôльшою щиростею народну идею, якъ давнѣйше и готовъ теперь щиро працювати для народного добра. Справдѣ, немала користь працюючого молодого товариства! Товариство „Союзъ" брало все щиру участь въ всякихъ народныхъ подвигахъ, причинялося неразъ трудами своихъ членôвъ на кожде завôзванье другихъ товариствъ до розвою загального житя товариского и черезъ то придбало собѣ велику а справедливу симпатію не тôлько у загалу буковиньскихъ Русинôвъ, але и у всѣхъ народностей Буковины, а особливо у мешканцѣвъ Черновець. Навѣть и официяльна газета „Czernowitzer Zeitung" высказала неразъ свою похвалу о дѣяльности товариства „Союзъ", а особливо о гарнôмъ спѣвѣ членôвъ. Тутъ належитъ зазначити, що до пôднесеня руского спѣву межи академичною молодежею причинився найбôльше п. Стефанъ Смаль Стоцкій. Ôнъ заохочувавъ все молодѣжь до спѣву, объучавъ еи въ народныхъ пѣсняхъ и теперь тѣшится серце кождого Русина, почувши сей хорошій спѣвъ.

Дня 4 (16) с. м. празднувало товариство „Союзъ" 7-лѣтну рôчницю свого существованя. Въ тôй цѣли зôйшлися члены „Союза" до готелю „Лямъ", где прийшли такожь: „Є. М. ректоръ универс. дръ Кляйнвехтеръ, представителѣ товариствъ: „Руска Бесѣда", „Руска Рада", „Читальня мѣщаньска" и „Ognisko", дальше дръ Евгеній Зубрицкій, проф. Калужняцкій, проф. Браникъ, судія Максимовичь, судія Михалякъ, судія Ревакович, финансовй урядники Солюкъ и Тыминьскій, адвокатъ краев. дръ Невечерилъ, др. Ганкевичь и многй иншй. Зборы ôткрывъ промовою сл. филос. Воробкевичь, по чѣмъ хоръ ôтспѣвавъ пѣсню „*Чомъ красна Буковино*". Тутъ ôтчитано надоспѣвшй телеграмы ôтъ акад. тов. „Сѣчь" и „Буковина" зъ Вѣдня, „Академического Кружка" зô Львова, п. Сигерича зъ Станиславова и п. Мильковича зъ Вѣдня. По сѣмъ сл. фил. Жолковскій выголосивъ по нѣмецки бесѣду въ честь ректора, на що тойже ôтповѣвъ по нѣмецки. Ôттакъ хоръ ôтспѣвавъ хорошй народнй пѣснѣ и „Многая лѣта" Геслѣго. По укôнченю официяльнои части переняли гостинне предсѣдательство рядомъ: судія Ревакович, дръ Невечерилъ и п. Тыминьскій. Всѣ присутнй забавлялися хорошо на сѣмъ вечерку. Выголошувано рôжнй бесѣды, переплѣтуванй гарнымъ спѣвомъ, и такъ тревало ажь до 2-гои год. въ ночи. Пôдчасъ неофициялнои части держали бесѣды: дръ Ганкевичь, дръ Невечерилъ, п. Тыминьскій и о. Огоновскій. Замѣтити треба, що сала була биткомъ наповнена, особливо рускою молодежею; не бачили мы жадного Румуна, а такожь велика часть Русинôвъ, що уважае себе за властивыхъ борцѣвъ рускои твердынѣ, зовсѣмъ не явилась. Таке поступованье можна назвати на жаль лише недбалостею и зовсѣмъ неоправданою неприхильностею. Дай Боже, щобы буковиньскихъ Русинôвъ въ загалѣ обняла одинодушна щирôсть у всѣхъ народныхъ подвигахъ!

Єще ôтъ весны сего року розпочались въ комнатахъ „Рускои Бесѣды" аматорскй представленя. Помимо великихъ выдатковъ, якихъ вымагало устроюванье сцены, комитетъ аматорôвъ поборовъ всякй перепоны и давъ дотеперь 6 представлень въ „Рускôй Бесѣдѣ", одно въ театрѣ мѣскôмъ, а одно въ мѣсточку Кôцмани. Послѣдне представленье ôтбулося минувшои недѣлѣ на „Бесѣдѣ". Представленй були двѣ штуки: „*Слава Богу, стôлъ накрытый*" и „*Пôдозрѣна особа*". Обѣ сй одноактовй штуки дуже подобались публицѣ, бо и гра аматорôвъ выпала якъ найлучше. Найбôльше ôтзначились повного знаня грою п. Коралевичь, авскул. суд., п. Поповичь, учитель, и п. Кобыляньскій (молодшій), сл. фил., котрый ôтдавъ свои комичнй ролѣ якъ не можь найлучше. Чистого доходу зъ того представленя було 42 зр. Всѣ доходы зъ такихъ представлень по обчисленю выдаткôвъ роздѣляются на користь „Рускои Бесѣды" и „Союза". Пôднести належитъ, що нашй академики завязали оркестръ пôдъ проводомъ п. Лепшого и граютъ все мѣжь актами народнй штуки. Розумѣесь, що сѣй дѣяльности пп. аматорôвъ и академикôвъ можемъ лише признати всяку похвалу и заохотити зъ щирого серця до дальшои працѣ, котра выйде певно на пожитокъ нашои Руси! *И.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Въ палатѣ панôвъ централистичнй члены комисіи шкôльнои зложили свои мандаты; на ихъ мѣсце выбрано консерватистôвъ. Польске коло не може згодитися на звѣстный проектъ Линбахера новелѣ шкôльнои, котра зъ палаты панôвъ мае вернути до палаты послôвъ. Зъ тои причины гр. Таффе буде мати новый клопôтъ. Мѣжь польскими а ческими послами пріязнь послѣдными часами остуденѣла: Поляки нарѣкаютъ на Чехôвъ, що тй не хотѣли згодитися на те, щобы въ буджетъ державный були вставленй значнѣйшй сумы на меліорація (потрѣбнй особливо для занедбанои Галичины), а Чехи знову ôтказуютъ на польскихъ послôвъ, що велика ихъ часть нарочно опустила салю при голосованю надъ закономъ промысловымъ. Чехи все еще такожь не утихомирили свого жалю до гр. Таффе и министра просвѣты бар. Конрада за те, що зволѣкаютъ отворити выдѣлъ медичный въ ческôмъ университетѣ.

(*Клюбъ Коронинiого*) мае выдати по святахъ свою програму. До того клюбу належитъ кôлькайцять послôвъ. мѣжь ними нашй послы Ковальскій и Кулачковскій.

(*Въ соймѣ угорскôмъ*) пос. Угронъ внѣсъ интерпеляцію до правительства въ справѣ алярмуючихъ вѣстей о войнѣ Россіи съ Австріею. Президентъ министрôвъ Тисса ôтповѣвъ, що всякй подôбнй донесеня дневникарскй суть по части зовсѣмъ неузасадненй, або пересадженй. Въ теперѣшнôй хвили нѣчо не грозитъ европейскому мирови, а бодай Тиссѣ незвѣстнй жаднй обстоятельства, котрй моглибы ослабити дотеперѣшнй надѣѣ на миръ.

(*Въ справѣ вѣстей о близькôй войнѣ россійско-австрійскôй.*) Минувшого разу мы вже коротко схарактеризували достовѣрнôсть цѣлои погони вѣстей польскихъ а то и берлиньскихъ газетъ о мнимôй близькôй войнѣ Россіи съ Австріею. Пôвофициялный „Fremdenblatt" пише въ тôмъ дѣлѣ: „Польскй народнй политики повиннй розважити, що они черезъ такй гецы (Hetzereien), якй Nowa Reforma кольпортуе, працюютъ лишь въ користь панславистôвъ, а коли тй зробятъ фіяско, въ користь нигилистôвъ. Война межи Россією а Австріею, не маючи для обохъ сторôнъ нѣякои властивои цѣли, булабы такъ для побѣдителя якъ и для побѣдженого майже рôвно сожалѣня достойною; але найгôрше на тôмъ выйшлибы Поляки, бо ихъ край бувбы театромъ войны. Поляки, а особливо галицкй, повиннй отже мати найблизшій и найбôльшій интересъ въ тôмъ, щобы политика мира, котра есть першою програмовою точкою австро-нѣмецкого союза, не була и на дальше нарушена. На щастье нема обавы, щобы польскй политики реванжу мали бôльшій успѣхъ въ своихъ стремленяхъ нарушити мирнй намѣры нѣмецкого, россійского и австро-угорского правительства, якъ панслависты або нигилисты. Такй гецы Now-ои Reform-ы можутъ все таки занепокоити биржѣ, але останутъ безъ вплыву на поважныхъ политикôвъ. Александеръ III и Гирсъ безсомнѣнно суть пересвѣдченй о невстрясимôй тревалости австрійско-нѣмецкои пріязни, и давно вже прійшли до пôзнаня, що правдивымъ интересамъ Россіи ôтповѣдае лишь щире попиранье справдѣ консервативнои, опертои на договорахъ мирнои политики обохъ тѣсно звязаныхъ монархій.

(*Правительственный проектъ закона о державнôй помочи для Тиролю и Каринтіи*), предложеный до ухвалы рады державнои призначуе: Для Тиролю 582.600 зр. на регуляцію рѣкъ Адиги и Айсакъ, а 4,000.000 зр. на регуляцію потокôвъ гôрскихъ; зъ тои послѣднои сумы въ р. 1883 мае выплатитися $^1/_2$ миліона, а въ слѣдуючихъ рокахъ по 875.000 зр. Наконець маютъ бути удѣленй безпроцентовй залички особамъ и товариствамъ до высокости $1^1/_2$ миліона зр., а беззворотныхъ запомогъ до высокости $^1/_2$ миліона. Для Каринтіи: 200.000 зр. на безповоротнй запомоги, 150.000 зр. на безпроцентовй залички, и 141.000 зр. на регуляцію рѣки Гайль. (Тутъ не входятъ въ рахунокъ сумы призначенй патентомъ цѣсарскимъ для Тиролю $^1/_2$ миліона а для Каринтіи 200.000 зр.).

(*Справа рôвноуправненя языкового въ Шлезку.*) Шлезкй соймовй послы Ценцяла, Свежи и Финдиньскій вручили польскому „колу" и ческому клюбови рады державнои меморіялъ въ справѣ рôвноуправненя языкового въ Шлезку. Меморіялъ жадае, щобы рада державна выбрала комисію, котра занялабыся розслѣдженьемъ того дѣла, и вычисляе жаданя шлезкихъ Славянъ (Поляковъ и Чехôвъ): признати языки польскій и ческій языками краевыми, именувати такихъ урядникôвъ, котрй знаютъ тіи языки, реактивувати давнй школы народнй польскй и ческй, пріймати дѣти лишь до такихъ шкôлъ, котрыхъ выкладовый языкъ розумѣютъ, и заложити на коштъ державный семинарію педагогичну и высшу гимназію съ польскимъ языкомъ выкладовымъ въ Цѣшинѣ, а такйжь самй двѣ школы съ ческимъ языкомъ выкладовымъ въ Опавѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дневники россійскй выступаютъ противъ алярмуючихъ вѣстей о охотѣ и приготованяхъ Россіи до войны. „Московскія Вѣдомости" Каткова высказуютъ надѣю, що мѣжь Нѣмеччиною и Россією прійде по визитѣ Гирса до повного порозумѣня. Берлиньскй политичнй круги съ великимъ вдоволеньемъ приняли статію „Моск. Вѣдомостей", припускаючи, що се голосъ рѣшаючихъ сферъ россійскихъ. „Norddeutsche Allg. Ztg." розбираючи статію „Моск. Вѣдомостей" выводитъ, що пануючй недовѣрія и непорозумѣня межи Россією и Нѣмеччиною були штучно выкликанй черезъ неспокôйныхъ политикôвъ (пок. ген. Скобелевъ) и черезъ дневники россійскй; имъ то удалося закаламутити судъ читателѣвъ и вытворити роздражненье. Але мѣжь пануючими монархами и мѣжь правительствами обохъ державъ не було жадныхъ непорозумѣнь. Дальше „Nordd. Allg. Ztg." покликуеся на сердечне принятье Гирса въ Берлинѣ, яко на выразъ жичливости нѣмецкого цѣсаря и кабинету для Россіи. — „Скт.-Петербурскй Вѣдомости" пишутъ, що крики на Россію повстаютъ въ прасѣ пештеньскôй и берлиньскôй за кождый разъ тогды, коли тамошнй министры потребуютъ кредитôвъ на цѣли войсковй. (Гл. въ рубрицѣ „Англія". *Ред.*) — „Голосъ" думае, що нѣгде не пануе таке сильне пересвѣдченье о миролюбности Россіи, якъ въ Берлинѣ; удержанье пріязныхъ ôтношень есть для обохъ сторôнъ пожадане.

Недавно „Новое Время" обвѣстило печатно циркуляръ „анти-терористичного звязку", якій зъорганизувався бувъ въ Россіи. Пôсля вѣродостойныхъ вѣдомостей царь наказавъ тому „анти-терористичному звязкови" розвязатися, — що вже и сталося; заграничнй агенты того звязку увôльненй вже зъ своихъ урядôвъ. Той „анти-терористичный звязокъ" не довго существувавъ, а пожеръ великй сумы грошей; се мала бути такожь одна зъ причинъ наказу царского розвязати звязокъ. „Свята лига", котра для тои самои цѣли завязалася була передъ „звязкомъ", буде и на дальше существувати, подôбно и „охрана", официяльна оборонна стражь царя.

Нѣмеччина. При кôнци минувшого тыждня пріѣхавъ зъ Берлина до Вѣдня гр. Гербертъ Бисмаркъ, сынъ князя канцлера, и заразъ ôтдавъ довшу визиту мин. Кальнокому. Пріѣздови Бисмаркового сына до Вѣдня надаютъ дневники нѣмецкй и австрійскй важне значенье политичне. Берлиньскôй „National Ztg." доносятъ зъ Вѣдня, що гр. Гербертъ Бисмаркъ пріѣхавъ до Вѣдня, щобы въ правдивôмъ свѣтлѣ представити политику Нѣмеччины супротивъ рôжныхъ публицистичныхъ голосôвъ послѣднои поры. Публицистика нѣмецка здивувала въ великôй мѣрѣ высшй сферы въ Вѣдни. Тутъ на серіо почали пôдозрѣвати, що Россія стараеся о зближенье до Нѣмеччины, — а доказомъ того уважали довге пробуванье вел. кн. Володимира на дворѣ берлиньскôмъ и визиту Гирса въ Варзинѣ у кн. Бисмарка. Говорено, що Россія хоче позыскати зближенье до Нѣмеччины а за тое значно знижилабы цла, наложенй на товары нѣмецкй. Нѣчого дивного, що въ Вѣдни косымъ окомъ глядѣли на тй факты. Гр. Гербертъ мавъ власне мисію успокоити Россію и выяснити цѣль визиты Гирса въ Варзинѣ.

Англія. Майже вся англійска печать займаеся справою австро-нѣмецкого союза и мнимои войны съ Россією. Мнѣнія англійскихъ газетъ подѣленй: однй кажутъ, що статіи нѣмецкихъ газетъ, толкуючй о австро-нѣмецкôмъ союзѣ противъ Россіи суть погрозою для Россіи, щобы придушила у себе рухъ панславистый, а другй не безъ пôдставы пôдозрѣваютъ, що кн. Бисмаркъ

димиръ, здивованый такъ пôзною гостиною и такъ незвычайными гостями. Чорна постать съ жовтою рожею на шапочцѣ повела своими хитрыми очима по цѣлôй комнатѣ, якбы чогось шукаючи, и здавалася не чути зверненого до себе пытаня.

„Чимъ жежь можу служити?" вдруге спытавъ господарь хаты.

„Мы приходимо зробити ревизію въ вашôмъ помешканю, пане комисарь", озвалась наконець чорна постать якимсь замогильнымъ голосомъ, „прошу не безпокоитись, що мы перешукаемо помешканье, мы тôлько такъ... для формы.... по наказу... не безпокойтесь, пане комисарь". Чорна постать вымовляла сей увеличеный титулъ *пане комисарь* съ такою солодкою покôрливостею, якъ невѣрный слуга схопивши свого пана пôдступомъ и прикладаючи нôжь до его горла говоритъ „не лякайтесь, *мôй паноньку!*"

„Алежь позвольте васъ спытати, въ чиѣмъ имени приходите и чого чи кого шукаете?"

„Мы — мы приходимо зъ наказу", ôтповѣла чорна постать тымже самымъ смирненько-ироничнымъ голосомъ.

„Зъ чіёго наказу? Де есть наказъ?"

Чорна постать змѣшалась и заклопотано почала шукати по своихъ кишеняхъ и за пазухою, разъ по разъ повторяючи „наказъ" — „наказъ" — „есть наказъ — есть"...

„Вы знаете уставы а бодай повиннй ихъ знати, коли забираетесь до такого дѣла, вы повиннй перше всего выказатись, кто вы и зъ чіёго наказу приходите и представити сей наказъ письменно."

„My robimo zwyczajnie na ustny nakaz" — бовкнувъ ктось зъ заду зъ пôдъ перястого капелюха.

Чорна постать все ще мнялась съ своими руками по кишеняхъ и по пазусѣ, але на дармо. Наказу, якъ нема такъ нема!

„Се нѣчого не шкодитъ", озвалась по хвилѣ чорна постать „мы и безъ того справимося, не безпокойтесь, мы тôлько такъ"...

„Алежь, де наказъ, де легитимація?" спытавъ вже троха подражненый господарь.

„Се нѣчого не шкодитъ, а що до моеи легитимаціи, то она оттутъ" и чорна постать показала на свою шапочку и на щось блыскучого за кляпою свого сурдута.

„Прошужь занотувати въ протоколѣ тую незаконнôсть", ôтповѣвъ поважно господарь, „и робѣтъ собѣ, що хочете".

Наразъ почало ажь три постати снуватись по всѣхъ кôмнатахъ и закуткахъ, переглядали кожду книжку, кождый свистокъ, кождый папѣръ и хотѣли ихъ тасувати въ свои мѣшки, що держали въ рукахъ. Але господарь схопивъ ихъ за руки и озвався: „нѣ, панове, будемо се все списувати до протоколу, а ôттакъ звяжемо и запечатаемо."

Всѣ выдивились на господаря, мовьбы се лучалось имъ першій разъ въ житю. Але чорна постать, очевидно найвысша повага мѣжь ними, зъ тиха приговорила „добре, добре" и дальше шепортѣла въ книжкахъ. Очевидно не попадало нѣчого пôдозрѣлого въ руки и шуканина була даремна.

„Ага — ось и ôнъ!" кликнула наразъ ревидуюча постать и выхопила зъ гурту якусь досыть грубу книжку та пôднесла еи до свѣтла. „Ось и ôнъ — ага! за нимъ власне шукаемо."

„H. C. Carey's Lehr — buch der Volkswissenschaft — und Socialwissenschaft — Socialwissenschaft — гм, ага — Socialwissenschaft".

„Позвольте, пане комисарю", звернувся ôнъ съ ироничнымъ усмѣхомъ до господаря. „позвольте, що я тй книжки передовсѣмъ заарештую, бо мы власне — се вже можу вамъ отверо сказати, — шукаемо за соціялизмомъ, — за соціялизмомъ и — соціялистами", — закôнчивъ ôнъ съ притискомъ.

„Дуже се быстроумно зъ вашои стороны, що такъ скоро пôзнаетесь на соціялизмѣ и соціялистахъ", ôтповѣвъ съ ôттѣнкомъ ироніи господарь, „я васъ подивляю и готовъ вамъ еще бôльше чимсь подôбнымъ служити; шкода, що вы менѣ сего скорше не сказали, я бы бувъ ôтъ разу служивъ вамъ — ось вамъ еще „Bau und Leben des socialen Körpers" Шефлього — може собѣ еще пригадуете, недавного министра австрійского, ось „Quintessenz des Socialismus" тогожь самѣсенького австр. министра — се все про соціялизмъ и соціялистôвъ — прошу, може вамъ до вподобы, тамъ будете могли много поучитись."

Чорна постать розтворила губу на стижѣръ, учувши имя министра. — „Такъ, такъ министра, заберѣтъ и запишѣтъ се до протоколу", говоривъ съ насмѣшкою господарь.

„Дякую, дякую — побачимо, пересвѣдчимось", сказала постать забираючи книжки и паперѣ. Якась нова гадка недовѣрія блысла въ еи очахъ. „Я оставляю васъ, пане комисарь, поки що тутъ", озвався чоловѣчокъ въ шапочцѣ, „не хочу вамъ робити неприємности, розлучати съ жѣнкою, — але вы знаете самй добре, що вамъ не можна теперь выдалятись зъ Решова. Памятайте на се и прощайте, пане комисарю."

И передавши своимъ товаришамъ пачки книжокъ и листôвъ выйшовъ зъ кôмнаты такъ само тихо, якъ прійшовъ.

(Дальше буде.)

пускає въ печати такй „страхи на ляхи“, щобы мати пôдставу жадати ôтъ парламенту новыхъ кредитôвъ на войско и укрѣпленя. Що въ тôмъ послѣднôмъ толкованю єсть часть правды, видко зъ ôтзыву органу Бисмарка „Kreuzzeitung“; той дневникъ алярмуючи о оруженю Россіи на граници докоряє Нѣмеччинѣ, що она не убезпечила еще достаточно свою границю ôтъ стороны Россіи...

Франція. Мѣжь Францією и Англією ôтбуваєся разъ-на-разъ дуже оживлена переписка въ справѣ єгипскôй. Англія обстає рѣшучо при своѣмъ жаданю, щобы она мала выключный вплывъ на политичнй справы Египту.

(*Бонту и Федера*), директорôвъ збанкрутованого банку Union Général въ Парижи, узнавъ судъ винными, що выдавали ошуканчй облигаціи, складали фалшивй заявленя передъ загальными зборами, вписували выдуманй квоты въ рахункахъ и фондами товариства провадили биржевй спекуляціи, и засудивъ кождого зъ нихъ на 5 лѣтъ вязницѣ 3000 франкôвъ кары и на зворотъ коштôвъ процесу.

(*Похороны Люи Бляна*) ôтбулися въ Парижи при здвизѣ 50.000 народу, безъ участи духовеньства и безъ всякихъ религійныхъ церемоній. На самôмъ передѣ походу похоронного ишовъ ôтдѣлъ войска пôдъ проводомъ полковника и войскова музика. Домовина була украшена множествомъ вѣнцѣвъ ôтъ радикальныхъ товариствъ. За домовиною ишли министры, члены сенату и парламенту, надъ 100 корпорацій съ вѣнцями и прапорами, вôльно мулярѣ съ своими инсигніями, и т. д. Порядку нарôдъ не заколотивъ; впрочѣмъ поліціи було дуже богато. Надъ гробомъ ôтчитавъ пріятель покôйника, Полякъ Хоецкій, слово Виктора Гюго, въ котрôмъ высказана була вѣра въ Бога и въ безсмертнôсть душѣ. Опôсля промовляли еще чотыри бесѣдники; нарôдъ взносивъ оклики въ честь републики. Похоронъ ôтбувся на коштъ державы.

Италія. Въ парламентѣ италійскôмъ случився такій фактъ: нововыбраный радикальный посолъ Фаллерони ôтмовивъ присяги на вѣрнôсть королю. Президія парламенту побачилася въ клопотѣ, бо не ма доси припису, чи посолъ взбороняючійся зложити присягу має брати участь въ нарадахъ парламенту, чи нѣ. Щобы тому зарадити правительство внесло проектъ закона, котрымъ постановляєся, що посолъ ôтмовляючій зложити присягу не може брати участи въ нарадахъ парламенту. Надъ тымъ велася кôлькодневна розправа. Радикальнй послы промовляли за знесеньемъ присяги, министеръ-президентъ Депретисъ попиравъ правительственный проектъ. До сеи хвилѣ, коли се пишемо, не звѣстный еще результатъ голосованя.

НОВИНКИ.

— **600-лѣтна рôчниця панованя династіи Габсбургôвъ** припадає дня 27 грудня с. р. Въ цѣлôй Австріи вже почалися устроювати рôжнй торжества для звеличеня тои рôчницѣ. На розпорядженье галицкои краєвои рады шкôльнои ôтбулося въ четверъ сего тыждня въ всѣхъ школахъ народныхъ и середныхъ святкованье тои рôчницѣ торжественнымъ богослуженьемъ.

— **Справозданье зъ двохъ послѣдныхъ засѣдань центр. Выдѣлу тов. „Просвѣта“**, котрй ôтбулися въ днѣ 9 и 20 грудня с. р.: 1) Раджено надъ новыми статутами для товариства. 2) Передано до друку послѣдну за сей рôкъ книжочку п. з. „Історія Руси Ч. IV“. 3) Ухвалено на просьбу товариства „Шкôльна Помôчь“ дати даромъ жаданй книжки „Просвѣты“. 4) Ухвалено ôтписати довги помершимъ особамъ и упавшимъ товариствамъ. 5) Ухвалено на просьбу тов. „Академичне Братство“ дати даромъ томужь 1 примѣрникъ „Збôрника украиньскихъ пѣсень“ Лисенка. 6) Ухвалено на внесенье економа тов. удатися до рускихъ товариствъ, редакцій и особъ приватныхъ съ просьбою о дарованье книжокъ для розширеня библіотеки товариства. 7) Залагоджено гдеякй дрôбнѣйшй справы касовй и администраційнй. 8) Принято 5 новыхъ членôвъ.

☨ **Антоній Даниловичь**, парохъ въ Сновидовѣ, деканата бучацкого, упокоився дня 8 грудня с. р. въ 80 роцѣ житя, а 53 священьства. Вѣчная єму память!

— **Посольске справозданье пос. дра Ник. Антоневича**, котре мало ôтбутися дня 14 (26) грудня с. р. въ Турцѣ, ôтложене на пôзнѣйше.

— **Зъ Полтавы** пишутъ намъ: Полтавске земство губерніяльне на засѣданю 6 (18) грудня ухвалило переважною бôльшостею голосôвъ слѣдуючй резолюціи: 1) асигнувати 500 рублѣвъ на реставрацію могилы Т. Шевченка; 2) поручити переведенье того дѣла зол тоношскôй уѣзднôй земскôй управѣ; 3) домагатися ôтъ правительства, щобы дозволило въ предѣлахъ полтавскои губерніи збирати складки на памятникъ для Шевченка.

— **Выборы до рады мѣста Львова** ôтбудутся дня 25 л. сѣчня 1883 р. Вже ôтъ довшого часу ведутся въ рôжныхъ кругахъ жителѣвъ Львова оживленй агитаціи передвыборчй.

— **Зъ Пѣстыня** пишутъ намъ: Дня 4 с. м. ôтбувся першій загальный збôръ членôвъ читальнѣ въ Пѣстыни. Читальня розвиваєся дуже хорошо. Доси вписалось до 50 членôвъ, а єсть надѣя, що небавомъ буде до 100, бо зарядъ Читальнѣ дуже примѣрный, тожь пригортає до себе письменныхъ и неписьменныхъ господарѣвъ. На зборѣ выбрано такій выдѣлъ: Дмитро Котюкъ, выбраный головою, Юрій Миронюкъ, заступникомъ головы; Юрій Атаманюкъ секретаремъ, Иполитъ Левицкій библіотекаремъ, Онофрей Тимчукъ касіеромъ, Иванъ Мойсейчукъ и Петро Сенчукъ выдѣловыми. Выдѣлъ читальнѣ ухваливъ вписатися въ члены товариствъ „Просвѣты“ и „господарско-промыслового“, предплатити газеты: „Батькôвщину“, „Господаря и Промышленника“ и „Зеркало“ и давати частй ôтчиты та устроювати научно-забавнй вечеры.

— **Спѣвы набожнй для ужитку молодежи** (особливо шкôльнои) въ два сопраны и альтъ. Пôдъ такимъ заголовкомъ зачавъ выдавати въ Перемышли звѣстный нашь музикъ п. Иванъ Кипріянъ, богословъ 4-го року, въ литографія Войса и Ска. всякй спѣвы литургичнй, пѣснѣ на празники Господскй и Богородичнй и нарочитыхъ святыхъ, якъ також рôжнй пѣснѣ, молитвеннй и случайнй. Уложенй въ два сопраны и альтъ длятого, бо помѣжь молодежею шкôльною, такъ мужескою якъ и женьскою, тôлько такй голосы приходятъ. Спѣвы набожнй будутъ выходити выпусками о 16 сторонахъ въ малôй 8-цѣ. Выпускôвъ буде 15—20. Выпускъ буде стояти **10 кр.**, съ пересылкою **13 кр.** Кто замовляє 10 примѣрникôвъ, дôстає 11-тый даромъ. Можна также передплачувати на 10 выпускôвъ съ пересылкою **1·30 зр.** Першій выпускъ вже выйшовъ и мѣститъ въ собѣ слѣдуючй спѣвы: 1) Непроходимая врата, 2) Вси языци восплещите, 3) Иже Херувимы, 4) Отче нашь, 5) Да исполнятъ ся; коляды: 6) Богъ предвѣчный, 7) Тайна намъ ся явила, 8) Небо и земля и 9) Молитва. Кто желавбы набути сей першій выпускъ, зволитъ зголоситися до Ивана Кипріяна, богослова 4 року въ Перемышли. Сими днями має выйти другій выпускъ, мѣстячій самй коляды. Гадаємо, що всѣ Русины приймутъ се выданье съ радостею. У насъ давалася чути вже ôтъ давна потреба выданя такого спѣванника, зъ котрого моглабы наша молодѣжь мужеска и женьска такъ въ школѣ якъ церквѣ користати. Сподѣваємося длятого, що священики и учителѣ постараются о тоє, щобы въ кождôй школѣ сей спѣванникъ находився. Се буде и въ интересѣ школы и церкви.

— **Въ Станиславовѣ** бытворилась мѣжь мѣщанами велика партія, котра выступає противъ дотеперѣшнои господарки рады мѣскои. Именно жадає тая партія, щобы бурмистръ дръ Игн. Каминьскій пробувавъ въ Станиславовѣ, а не въ Вѣдни, яко посолъ рады державнои; для добра мѣста бурмистръ не може бути заразомъ посломъ.

— **Дирекція львôвского польского театру и оперы** ôтдана п. Янови Добжаньскому, редакторови „Gazet-ы Narodow-ои“.

— **„Dziennik poznański“** помѣстивъ допись зô Львова о упадку доходôвъ пропинаційныхъ въ Галичинѣ. Паны и жиды въ клопотѣ; піяньство мѣжь народомъ що-разъ зменшуєся, дякувати ширячôйся мѣжь народомъ просвѣтѣ и заходамъ руского духовеньства, неустрашимо всюда и все проповѣдуючого тверезôсть.

— **Зъ Мужилова ôтъ Пôдгаєць** пишутъ намъ: Знаючи, що въ „Дѣлѣ“ всякй вѣсти зъ всѣхъ закутинъ нашои ôтчины знаходятъ раде принятье, подаю и я черезъ „Дѣло“ до ширшои вѣдомости гдеякй вѣсти ôтъ насъ; именно хочу сказати гдещо о напастливости жидôвъ пôдгаєцкихъ. Дня 25 жовтня будучи въ Пôдгайцяхъ бравъ я у рѣзника жида мясо; жидъ не лишь фалшиво важивъ, але и дававъ лихе мясо. Я казавъ єму дати лѣпшого, а ôнъ ôтповѣвъ, що лѣпшого не має. Я собѣ пôйшовъ дальше и робивъ орудки въ корѣннôмъ склепѣ, ажь ту прилѣтає той жидъ рѣзникъ и зачинає мене огидити послѣдными словами; самй другй жиды якось єго угамували. Не конець на тôмъ: коли я зайшовъ до другои ятки, той жидъ знову прилетѣвъ и зъогидивъ мене еще гôрше. Я заскаржививъ жида до пôдгаєцкого суду, а той вызначивъ терминъ на 1 грудня с. р. И щожь, жидъ прійшовъ на терминъ, а жидки свѣдки нѣ. Судія предкладавъ менѣ, щобы я съ жидомъ перепросився; я не хотѣвъ, бо жидъ въ канцеляріи подасть руку, а за дверми высмѣє и еще гôрше збезчеститъ. Наконець судія вызначивъ новый терминъ. — Подôбна жидôвска напасть довела въ червни с. р. до доброи бôйки христіянъ съ жидами; такожь рѣзники зачали були бôйку, але що се була недѣля и народу було богато въ мѣстѣ, то жидки швидко поховалися були въ мышачй норы. Тогдѣшна справа еще не скôнчена: два жиды зôзнали въ судѣ пôдгаєцкôмъ, що купець п. Досячукъ мавъ казати до двохъ селянъ зъ Мужилова, щобы били жидôвъ на его конто, такъ якъ бютъ въ Россіи. Золочѣвска прокураторія веде теперь дальше слѣдство. Такй то рѣчи творятся у насъ съ жидами, — а все черезъ ихъ зухвалу напастливôсть...

— **Оберданкъ**, засудженый судомъ военнымъ на кару смерти за участь въ намѣренôмъ атентатѣ, зôставъ 20 грудня въ Трієстѣ повѣшеный.

— **Господарь и Промышленникъ**, органъ товариства господарско-промыслового въ Станиславовѣ, часопись знаменито редагована п. А. Ничаємъ буде выходити въ 1883 р. съ прилогою „Листокъ господарскій“.

— **„Вѣстника Народного Дому“** выйшло 1 (13) грудня 1-ше число въ 6 карточокъ малои ôсѣмки. Предплата для членôвъ „Народного Дому“ выноситъ 50 кр., для не-членôвъ 1 зр. За редакцію ôтповѣдає О. Олѣйникъ.

— **(Дрôбнй вѣсти.)** Цѣсарь даруваъ громадѣ Опаки, пов. цѣшанôвского, 100 зр. запомоги на реставрацію церкви. — Дръ Смолька, президентъ палаты послôвъ повернувъ до Львова.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: 1) Іоанъ Бєзушко, яко завѣдатель въ Рокитнѣ; 2) Іоанъ Рудницкій завѣдатель въ Стрѣлкôвцяхъ.

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣ, завдячуютъ уздоровляючому пиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.
(Се слова высказанй неразъ самыми выздоровѣвшими)

ВЫПРОБОВАНЙ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧЙ

въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загальнôмъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шіѣ, жолудка, грудей и легкихъ черезъ Іоана Гоффа солодовй вытворы, увѣнчанй 58 высокими ôтзначенями зъ всего свѣта, черезъ єдино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового Іоана Гоффа. уздоровляючу солодову чоколяду и солодовй груднй бомбоны
(жадати лишь въ синôмъ паперѣ).

До ц. к. двôрского ліверанта до найбôльшои части владѣтелѣвъ Европы, пана **Іоана Гоффа,** ц. к. совѣтника, властителя золотого креста заслуги съ короною, рицаря высокихъ прускихъ и нѣмецкихъ ордерôвъ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr. 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.

Дякую сердечно Іоанови Гоффови за єго вынайденый и выроблюваный нимъ солодовый екстрактъ, бо єго щасливо вынайдене уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. Ôтъ року я бувъ нездоровъ на груди, здавалось, що той бôль знищитъ менѣ всѣ внутренности. Зô мною було що разъ гôрше. Мôй домашный лѣкарь выпробувавши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконець ужити екстракту солодового Іоана Гоффа. Майже безъ надѣѣ розпочавъ я нараджену менѣ курацію.
Ледви минувъ мѣсяць, то тѣло моє немовбы перемѣнилось; менѣ зôйшло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ ôтъ давна менѣ не було; розумѣєсь, я дальше уживаю сеи курації — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. І. Гоффови за єго лѣкъ, бо ôнъ оказався моимъ правдивымъ добродѣємъ. Нехай ще многй лѣта трудится для здоровля терплячои людскости. **В. Цигенбайнъ**, рентієръ.
Unter den Linden 78.

Урядове справозданье лѣкарске

Ц. к. Дирекція польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостяхъ жолудковыхъ, при хроничныхъ катарахъ, при великôй утратѣ сокôвъ и ослабленю дѣлало солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоємъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючй поживнй и скрѣпляючй средства.
Пирцъ v. Гаєрсфельдъ, Дръ Маєръ лѣкарь регментовый.

Цѣны правдивого уздоровляючого солодового пива І. Гоффа: 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. Ôтъ 13 фляшокъ доставляєся franco до дому. При пересылцѣ зъ Вѣдня: 13 фляшокъ зр. 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; ½ кильо солодовои чоколяды І. зр. 2·40, II. зр. 1·60, III. зр. 1. (При бôльшôй скôлькости съ рабатомъ). — Солодовй бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (также ½ и ¼ мѣшечка). Низше 2 зр. нѣчо не розсылаєся.
Головнй склады: *Львôвъ:* З. Рукеръ, І Байзеръ, П. Миколяшь, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстшанъ (апт.). *Бохня:* І. Михникъ *Будзанôвъ:* Ясеньскій. *Чернôвцѣ:* Иг. Шнирхъ, І. Голяховскій, Бр. Табакаръ. *Дрогобычь:* Добжинецкій (апт.), І. Ябловьскій. *Ярославъ:* С. Елленбергъ, І. Ромъ, Вислоцкій. *Краковъ:* Янъ Янига, І. Травчиньскій, В. Редикъ, Е. Штокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскій. (1—12)

Угорскй вина

бѣлй и червонй, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ также власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ
(Kékesy Kálmán)
властитель винницѣ
въ Gyöngyös на Украхъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.
☛ *Пробна скриня съ 12 фляшками* по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (11—25)

Свѣтячй кресты

по майстерски пластично выробленй, пречуднй на видъ.

Тій кресты помальованй нововынайдеными ц. к. выключно упривилеёваными **въ ночи свѣтячими** криштальными барвами, не пôдлягаючими жадному зôпсутю; якъ хрущѣ-свѣтляки въ лѣтѣ свѣтятъ въ ночи, въ такôмъ самôмъ блеску и роскоши барвъ свѣтятъ также нововынайденй **самосвѣтячй кресты**, выключно лишь у насъ выроблюванй.

☛ **За тревалу и прекрасну силу свѣтла гарантуєся.**
Цѣна за одинъ крестъ зр 3·75, делѣкатнѣйше зробленый зр. 4·50, незвычайно-делѣкатный съ постументомъ зр. 6.
Высылаєся за готôвку або за послѣплатою почтовою.
Можна набути выключно лишь у
Klingl & Baumann in Wien,
Stadt, Tegetthoffstrasse Nr. 3.

NB. Остерѣгаєся передъ пôдробленьемъ; кожда штука єсть на ôтворотнôй сторонѣ заосмотрена нашою фирмою.

☛ **Змѣна льокалю.** ☚

Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробôвъ

М. В. ТАУБЕРЪ

во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 6

принимає рѣзьбу печатокъ и вензелѣвъ на рôжнôмъ металю, такожь направы и замовленя срѣбныхъ и золотыхъ выробôвъ

по умѣреныхъ цѣнахъ.

Замовленя зъ провинціи выконує точно. Кореспонденція руска. (4—8)

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,
образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. Диккенса
Новорôчнй Дзвоны
Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„Д Ы М Ъ“,
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Въ Мельбурнѣ 1881. — І Нагорода — Срѣбный медаль.

Предметы граючй
4—200 кавалкôвъ; съ окрасами або безъ нихъ, мандолины, бубники, дзвôнки, кастанеты, небеснй голосы, гра на арфѣ и т. д.

Коробки граючй
2—16 кавалкôвъ; дальше несесерки, поставки на цигара, швайцарскй домки, альбумы на фотографіи, приряды до писаня, коробки на рукавички, тягарки на листы, вазы на цвѣты, табакирки, столички, фляшки, склянки, портмонетки, стôльчики и т. д., все съ музикою. Все найновѣйше и найôтличнѣйше поручає
I. H. Heller, Bern (Schweiz).
☛ Тôлько прямй замовленя ручатъ за правдивôсть; илюстрованй цѣнники высылаются franco.
100 найкрасшихъ выробôвъ въ вартости 20.000 франкôвъ розыгралотся межи купуючихъ граючй предметы ôтъ падолиста с. р. до 30 цвѣтня 1883 яко премія.
(4—4)

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(7—9) **ôткрыло**

за призволеньемъ Высокои Власти державнои

въ собственнôмъ домѣ ул. Ôрмянска Нръ 2
(напротивъ „Народного Дому“)

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляє пожички на заставы,
а именно:
цѣннй еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы маючй вартôсть.

Аптика пôдъ „Звѣздою“ **ПЕТРА МИКОЛЯША** во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чисті и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣємъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскі вина лѣчничі
признані знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матеи Якубовского ôтзначені, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣджені и знаменитыми узнані:

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучші признані:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодові власні и **ЦУКОРКИ МХОВІ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНІ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдиві зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкі
власного выробу, неуступаючі жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка французска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. I. M. Фарины о половину менші фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французскі
власного выробу.

ПУДЕРЪ французскій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣєкъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицеринові выробы Зарга,
рôжні мыла, кремы глицеринові и часта глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть ще множество инишихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

☞ ВИНА МОИ ЛѢЧАЩІ и НАПОЇ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

☞ *Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.*

Цѣнникъ.

2 ТОРГОВЛЯ (3—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

залагоджує ласкаві замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляє желѣзницею франко до послѣднои стаціи.

Чоколяда.

Вѣдевьска ванилева	1·60
Іордана (зъ Боденбахъ)	1·80
Сухарда (Швайцарска)	2·80
Какавъ въ порошку (безъ олѣю) въ пушкахъ по ½ кильо	—·35
Какавъ въ зернахъ	1·60

Цукорки.

Rocks & Drops	1·44
Мятові	1·44
Гофа солодові пак.	—·10
„ „ въ мѣшочкахъ 15 и 30 кр	
„ екстракту солодов. слоикъ	1.—
„ пиво солодове	—·60

Овочѣ смажені и кандизовані.

Циката италійска смаж., мягка	2.—
Шкôрки помаранчеві	1·60

Виноградъ зъ Феславъ въ порѣ щоденно свѣжі.

Мароны тирольскі, великі	—·40

Овочѣ полудневі.

Розинки Малягa десерові	1·80
„ султаньскі безъ кôстокъ	—·80
„ великі съ кôстк. (Eleme)	—·72
„ чорні зантійскі	—·56
Фиги султаньскі найлучші	1·04
„ въ вѣнкахъ	—·48
Дактилѣ александрійскі) до	1·04
„ мароканьскі)поры	—·—
Мигдалы въ лупахъ à la prences	2.50
„ солодкі (Baeri)	1·28
„ гôркі	1·60
Орѣхи сицилійскі округлі	—·64
„ товчені (зернята)	1·37
„ американьскі	—·64
Сливки угорскі	—·48
„ оббирані прунельки	1·—

ПОВИЛА

угорскі знамениті	—·40

Помаранчѣ и Цитрины.

STRAUSS,
Suppè, Offenbach.
50 ОПЕРЕТЪ!
въ формѣ Potpourris на фортепянъ. Мѣжь иншими: *Весела война, Карменъ, Бокачіо, Нетопиръ, Фатиница, Метузалемъ, Жирофле, Малый Герцогъ и т. д. и т. д.* найкрасшихъ танцѣвъ

50 ШТРАВСА 50

Повысші 50 сучасныхъ *Оперетъ* на фортепянъ и 50 найкрасшихъ **танцѣвъ Штравса**, въ великихъ, хорошихъ, добрымъ друкомъ, елегантныхъ выданяхъ, новыхъ и безъ похибокъ

разомъ лишь за 4 зр.!
высылає торговля музикалієвъ
Moritz Glogau jr.
in Hamburg.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ
вô Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.
має честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою
РОБÔТНЮ
МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ
пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкаві взгляды Впч. П. Т. Публики и Вcч. Духовеньства, поручаєся ласкавому покровительству.

☞ Всѣ ласкаві замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ. (6—12)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье
ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. **Головна выграна** въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючі выграні:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладні списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.
Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.
Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтові просится надсылати до
Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (13—16)

☞ **Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.** ☜
Во Львовѣ льосы набути можна въ гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.

ЛЬОСЫ червоного КРЕСТА

Перше тягненье вже 2 Сѣчня!

Рôчно три тягненя — Головна выграна — Дня 2 Сѣчня, „ 1 Мая, „ 1 Вересня

гульденôвъ **200.000** австр. вал.

Найменша выграна зр. 12 пôдносится до 20 зр.
Оригинальні льосы точно по урядовôмъ курсѣ дня.
Поодинокі льосы въ 5 чвертьрôчныхъ ратахъ à 3 зр.
Право до гры єсть вже заразъ въ першôмъ тягненю дня 2 Сѣчня!

Wechsler-Geschäft der Administration des
Wien, Stephansplatz Nr. 9. „MERCUR“, Ch. Cohn, Wollzeile Nr. 10 u. 15.

— 2—3

ВЪ КНИГАРНѢ
ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО,
ВЪ КІЄВѢ

(1—3) *Крещатикъ, домъ дворяньского собранія,*

межи прочими продаются слѣдуючі Малорускі книжки:

Кухаренко Я Збôрникъ творôвъ. К. 1880 г. Цѣна 75 к. *Луна,* Украиньскій Альманахъ на 1881 г. Цѣна 50 к. *Левицкій И. С.* Повѣсти. К. 1874 г. Ц. 1 р. 50 к., Двѣ Московки. Повѣсть. К 1882 г. Ц 40 к., Не можна бабѣ Парасцѣ вдержатись на селѣ. Изд. 3-те. К. 1882 г Ц. 5 к, Благословѣтъ бабѣ Палажцѣ скоропостижно вмерти. Изд 3-те. К. 1882 г. Ц. 5 к. Бурлачка. Пов. Ц. 75 к. На Кожумякахъ. Комедія. К. 1876 г. Ц. 25 к., Першій кіевскій князѣ. К. 1876 г. Ц. 10 к., Татары и Литва на Украинѣ. К. 1876 г. Ц. 10 к., Унія и Петро Могила. К. 1875 г. Ц. 6 к. *Левченко М.* Опытъ Руско-Украиньского словаря. К. 1874 г. Ц. 1 р. 30 к. *Лисенко,* Южно-Рускій Орнаментъ. Изд. 2-е. К. 1882 г. Ц. 2 р. 50 к, съ перес. 2 р. 75 к. *Листы* зъ Хутора листъ III. Чого стоитъ Шевченко яко поетъ народный С.-ПБ. 1881 г. Цѣна 5 к., листъ 5-й: Хто такій хуторянинъ. С.-ПБ. 1862 г Ц. 3 к. *Ластôвка.* Ганна. Поема. К. 1881 г. Ц 10 к. *М-ычъ.* Про обкладки, яка се болѣсть и якъ ôтъ неи ратуватись. К. 1881 г. Ц. 10 к. *Маляревскій.* Лѣра (сборникъ стихотвореній.) К. 1876 г. Ц. 20 к. *Мельникъ.* Подарунокъ (поетъ-самоучка). Од. 1875 г. Ц. 25 к *Максимовичъ.* Псалми переложенные на украинское нарѣчіе. М 1859 г. Цѣна 30 к. *Номисъ.* Украиньскі приказки. С.-ПБ 1864 г. Ц 2 р. *Опатовичъ С.* Оповѣданя зъ святого писаня. К. 1874 г. Ц. 10 к. *Основа* Южно-Рускій журналъ за 1861 г. 12 кн. С.-ПБ. 1861 г. Ц. 10 р. *Осташевскій.* Нôвъ сотнѣ казокъ для веселыхъ людей К. 1869 г. Ц. 1 р. 75 к. *Пискуновъ.* Словниця украиньскои (або Юговои Рускои) мовы. Ц. 1 р. 50 к., Чайка Украиньскій альбомъ пѣсень, думъ, казокъ, баёкъ и вѣршей. К. 1876 г. Цѣна 30 к, Т. Г. Шевченко, єго жизнь и произведенія. К. 1879 г. Ц. 75 к *Пчѣлка* О. Переклады зъ Гоголя. К. 1881 г Ц. 35 к., Сужена не огужена. Жартъ-водевиль. К. 1881 г. Ц. 50 к., Украиньскимъ дѣтямъ, переклады зъ Лермонтова. К. 1882 г. Ц. 25 к. *Про козакôвъ, татаръ и туркôвъ.* К. 1875 г. Ц. 10 к. *Про хвороби и якъ имъ запомогти.* К. 1874 г. Ц. 6 к. *Про холеру.* К. 1875 г. Ц 7 к. *Про кары,* до якихъ присуждаютъ мирові судѣ. К. 1876 г. Ц. 12 к. *Правды.* Козакъ и Ганнуся Украиньскі очерки. К. 1862 г. Ц. 60 к. *Поминки Т. Г. Шевченка* въ Одессѣ 25 Февраля 1879 г. Од. 1879 г. Ц. 30 к.

Убезпеченье на житье, получене съ кредитомъ

„СЛАВІЯ“

Банкъ взаимныхъ убезпеченій въ Празѣ

удѣляє пожички

членамъ на случай смерти або дожитя убезпеченымъ, або тымъ, котрі рôвночасно приступлятъ до убезпеченя, именно: П. Т. официрамъ, урядникамъ войсковымъ, урядникамъ етатовымъ, краєвымъ, професорамъ и т. п., котрі побираютъ надъ 800 зр. сталои рôчнои платнѣ; дальше урядникамъ емеритованымъ, котрыхъ емеритуры бôльше якъ 500 зр. рôчно выносятъ и урядникамъ желѣзницѣ, якъ такожь и тымъ, котрі сталымъ пожиткомъ доходовымъ могутъ выказатися и даютъ въ заставъ емеритуру, платню або пожитки доходові въ мѣрѣ, яку устава постановитъ.

Запытаня зъ Галичины и Буковины можутъ бути адресовані або безпосередно до Дирекціи банку „Славія“ въ Празѣ, або такожь до Головного Заступництва банку „Славія“ во Львовѣ, улиця Коперника ч. 5. (3—3)

НЕ СПУСТИТИ ЗЪ ОКА!

Мою адресу прошу собѣ занотувати, бо завсѣгды придастся.

Я приймаю все назадъ, що вподобъ не ôтповѣдає; такожь я на случай потребы готовъ высылати посылки безъ послѣплаты довѣрочнôй особѣ въ мѣсци пробуваня замовляючого.

Зъ *хиньского срѣбра* за послѣплатою:

Табакирки	а зр.	3·—
6 столовыхъ ножôвъ съ сталевымъ ôстрьемъ зъ брит срѣб.	„	1·70
6 вилокъ „ „	„	—·85
6 лижокъ „ „	„	—·85
1 варешка на молоко „	„	—·25
1 роженъ до траншованя „	„	1·85
6 ножôвъ десеровыхъ „	„	1·60
6 вилокъ десеровыхъ „	„	—·75
6 пôдкладокъ на ножѣ а кр. 50, 82	„	1·28
6 лижечокъ до кавы „	„	—·42
1 вареха до росолу „ 58 кр. и	„	—·45
1 лижка до рагу „	„	—·37

Тіи рѣчи суть зъ правдивого срѣбра Британія, не чорнѣютъ, и прошу не рôвнати ихъ съ металемъ подаванымъ за срѣбро Британія, зъ котрого за 50 до 60 штукъ даєся а 8 до 9 зр. Моя Британія выдає звукъ срѣбра, а не олову и не можна ei ôтрôжнити ôтъ срѣбра; впрочѣмъ се булобы и непотрѣбно. *Я пересылаю* такожь *на показъ* поодинокі штуки за надôсланьємъ 15 кр. марками листовыми.

Позолочені не чорнѣючі рѣчи суть знамените выроблені и абсолютно не рôжнятся ôтъ золота.

Ланцушки до мужескихъ зигаркôвъ, 37 цтм. довгі, позолочені, 1 зр., 1·50 зр., 2 зр., 2·50 зр. и 3 зр.

Ланцушки до дамскихъ зигаркôвъ, довгі венеційскі, позолочені, 2 зр, 3 зр. и 4 зр.

Спинки до маншетôвъ позолочені ôтъ 1 зр. до приписаныхъ цѣнъ.

Табакирки на цигаретовый тютюнъ позолочені 1·50 кр

Прилады до запалюваня цигаръ, позолочені 75 кр.

Мужескі и дамскі медаліоны позолочені 1 зр., 1·50 зр., 2 зр. и 2·50 зр.

Бранзолеты позолочені 1 зр., 1 зр. 50 кр., 2 зр.

Дальше кресты, гарнитуры прилядôвъ до писаня, лѣхтарѣ, препышні вазы и всякі инші предметы, котрі *всѣ на случай єсли не сподобаются безъ жадныхъ перешкодъ приймаются назадъ.*

Стѣнні и кешенові годинники.

Округлі стѣнні годинники, такожь зигарки будячі съ золото-бронзовою оправою 3 зр. 25 кр. — Верки 1 зр. 50 кр. — Дальше всякі можливі зигарки съ маятникомъ, съ зазулею, съ перепелицею, американьскі будячі, съ зазулею и съ перепелицею разомъ. Золоті и срѣбні мужескі и дамскі зигарки кешеневі. Описы и цѣны розсылаются gratis. Переписка ведеся въ всѣхъ языкахъ.

Adolf Loewit
Import und Export, Wien
2—2 20, II. Kaiser Josefstrasse 20.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: Володимиръ Барвѣньскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 97 и 98. Львôвъ, Пятниця 17 (29) грудня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на *мѣсяць* **1 зр.**, на *чверть року* **3 зр.**, на *пôвъ року* **6 зр.**, на *цѣлый рôкъ* **12 зр.**

Предплата на **„Библіотеку найзн. повѣстей“** выноситъ на *чверть року* **1 зр. 25 кр.**, на *пôвъ року* **2 зр. 50 кр.**, на *цѣлый рôкъ* **5 зр.** а. в.

Предплата на *„Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“* выноситъ чвертьрôчно 4 зр., пôврôчно 8 зр., цѣлорôчно 16 зр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ выноситъ *для Россіи* чвертьрôчно 3 руб., пôврôчно 6 руб., цѣлорôчно 12 руб. Предплата на „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ выноситъ для Россіи чвертьрôчно 4 руб., пôврôчно 8 руб., цѣлорôчно 16 руб. — на саму „Библіотеку“ (безъ „Дѣла“) пôврôчно 2 руб. 50 коп., цѣлорôчно 5 руб. Читателѣ „Дѣла“ и „Библіотеки“ будутъ мати тыжднево що найменше чотыри великихъ печатныхъ аркушѣвъ лектуры рôжнородной, займаючои и поучаючои.

Понеже до кôнця сего року выйде 26 аркушѣвъ розпочатои повѣсти *„Грошѣ а праця“*, проте новоприступаючѝ предплатники „Библіотеки“ маютъ доплатити 2 зр. а. в., взглядно 2 руб., щобы одержати въ р. 1883 тыхъ 26 аркушѣвъ сеи повѣсти, выданои въ р. 1882, котра скôнчится въ сѣчню або лютôмъ р. 1883.

Предплату слѣдує пересылати (найлучше переказомъ) до **„Администраціи „Дѣла“ во Львовѣ“**.

„Дѣло“ и **„Библіотеку“** можна такожь письменно замовляти на цѣлый рôкъ або на пôвроку, а предплату сплачувати мѣсячно, квартально, або пôврôчно. Замовленье муситъ въ собѣ заключати имя и прозвиско замовляючого, часъ на якій замовляє, и означенье, якъ буде платитися предплата.

Просимо о точнѝ адресы.

Редакція и администрація „Дѣла“.

MEMENTO
для добромыслячихъ Поляковъ.

Передъ кôлькома днями закôнчився въ Решовѣ сензаційный процесъ о скрытоубійство христіяньскои дѣвчины жидами. Судъ присяжныхъ узнавъ Мошка Ритера и его помôчника М. Стохлиньского — одноголосно, а Гитлю Ритеръ девятьма голосами за винныхъ закиненого имъ злочиньства. Не думаемо тутъ розводитись надъ самымъ чиномъ, що бувъ головнымъ предметомъ сензаційнои розправы, о скôлько ôнъ кидає яскраве свѣтло на ôтношеня жидôвъ. Єсть еще и друга, если не важнѣйша, то певно рôвноважна сторона сего процесу.

Переведеный процесъ кинувъ дуже яскраве свѣтло на станъ просвѣты и моральности мазурского люду. Цѣлый рядъ досыть численныхъ свѣдкôвъ — мазурскихъ селянъ, — переслуханыхъ въ тôмъ процесѣ, складавъ заразомъ свѣдоцтво о тôмъ станѣ просвѣты и моральности тамошного люду мазурского. Передъ всѣмъ впадає въ очи сей сумный образъ якоись дивнои зажилости межи жидôвскою родиною а цѣлою громадою, дивнои для того, що не выплывае она нѣ троха зъ якоись правдивои толеранціи религійнои, але выроджуєся зъ моральнои и економичнои зледащѣлости громадянъ, котрои найвыдатнѣйшимъ примѣрникомъ являєся М. Стохлиньскій, и стає бôльше подôбною до тои сѣти, якою обсновує паукъ свои жертвы. Сей образъ, самъ собою вже такъ сумный, не єсть однакожь, жаль сказати, на стôлько рѣдкій, щобъ его бодай въ меншихъ розмѣрахъ не можна подыбати и въ иншихъ непросвѣченыхъ закуткахъ нашого краю. Але то, що дальше розкрываєся, єсть вже справдѣ нечуванымъ, а бодай середъ нашого люду руского вже чимсь неимовѣрнымъ и неможливымъ. Мошко Ритеръ, — котрого господарскій вплывъ на громадянъ яскраво ôтôиваєся на сумоглядной постати зруйнованого М. Стохлиньского, — знаный въ цѣлôй громадѣ зъ свого неморального поведеня съ молодицями и дѣвчатами, держитъ якусь непобориму силу верховну надъ цѣлою громадою ôтъ наймолодшого до найповажнѣйшого господаря, — просто панує надъ ними, якъ яке таємниче божище о недослѣдимôй силѣ надлюдскôй. Не поодинокѝ морально пôдупавшѝ єдиницѣ, але цѣла громада знає о тôй неморальнôй хоробѣ въ своѣмъ власнôмъ лонѣ — и мовчки одобряє єи! Цѣла громада съ найбôльшою рôвнодушностею розповѣдає собѣ о неморальныхъ ôтношеняхъ Мошка до дѣвчины Мнѣхъ. Але мало того: найповажнѣйшѝ господарѣ съ такоюжь самою рôвнодушностею дивлятся на те, якъ Мошко напастує ихъ жѣнокъ, а навѣть не хочутъ слухати ихъ жалѣвъ на напасти Мошка, бо боятся „чарôвъ“, щобы „Мошкова сила не спалила имъ очей“! Очевидно такій тероризмъ мôгъ выродитися тôлько при страшнôй темнотѣ люду, така вѣра въ „надзвычайну силу чарôвъ“ жида могла выродитися тôлько въ страшно темныхъ головахъ; але щобы сей деморализуючій тероризмъ простягався ажь до сеи, навѣть для зовсѣмъ невченого чоловѣка дуже зрозумѣлои зневаги достоиньства родинного житя поважныхъ селянъ, до сего вже треба чогось бôльше, — до сего треба вже глубокого упадку всякого морального чувства, що жіє навѣть въ грудяхъ зовсѣмъ неписьменныхъ людей. Переведеный процесъ розкрывае наглядно той сумный образъ грубои темноты и майже на-пôвдикого стану мазурского люду, що такъ яскраво выявився свого часу въ страшныхъ сценахъ р. 1846, а, якъ показуєся, и нынѣ не о много змѣнився. Тымъ не хочемо еще казати, щобы кожде мазурске село було такою самою Лютчею, бо булобы се вже страшно сумно. Але кто приглядався пильнѣйше житю мазурского люду, кто мавъ случайнôсть и умѣвъ заглянути глубше въ душевный станъ сего люду, сей нѣякъ не може сказати, щобы межи сею одною громадою а прочими мазурскими громадами заходила есенціональна и дуже велика рôжниця. Быстрого споглядача не обаламутитъ то, що селяне умѣютъ читати и писати, ôнъ противно пересвѣдчаєся тутъ наглядно, що знанье писаня и читаня само собою не вноситъ еще правдивои просвѣты и моральности, бо и лютицкѝ селяне були по бôльшôй части письменнѝ; тутъ ôнъ пересвѣдчаєся, що оно навѣть не тыкає пересудôвъ и темноты, тымъ менше ублагороднює умы, а вже зовсѣмъ не обезпечає противъ деморализуючихъ елементôвъ, котрѝ середъ мазурского люду не все прибираютъ постать Ритерôвъ, але часто людей зовсѣмъ иншого крою, ôтъ котрыхъ бы на око повинно ожидатися морального вплыву и щирои прихильности до народу. Словомъ — образъ лютицкого процесу єсть тôлько бôльшою потенціею того зла, яке широко корѣнится середъ значныхъ кругôвъ мазурского люду.

Єсть се станъ, надъ котрымъ муситъ щиро жалѣти кождый, кому не рôвнодушный поступъ краю и доля люду. Єсли польска интелигенція почуваєся до якихъ обовязкôвъ взглядомъ свого власного люду, то ôтбувшійся процесъ повиненъ статися передовсѣмъ для неи живымъ упôмненьемъ. Блудна пристрастнôсть политична пхнула Поляковъ основувати на Руси польску „Maciérz“, а казала имъ забути на свôй власный людъ. Чи не булабы теперь пора, поки часъ, звернутись зъ блуднои дороги и чи не лучше посвятити свою працю свому людови, якъ бавитися въ политичнѝ експеримента съ просвѣтою руского народа, — експеримента зарôвно безхосеннѝ якъ и непотрѣбнѝ? Политичне експериментованье на поли народнои просвѣты приноситъ шкоду обомъ сторонамъ. Ганяючись за такими експериментами середъ руского люду, Поляки можутъ втеряти свôй власный людъ. Чи жь не лучше, щобы кождый совѣстно працювавъ на своѣй нивѣ?

Выборы до рады мѣста Львова

ôтбудутся вже 25 сѣчня 1883 р. Всѣ круги людности столичного гôрода — властителѣ домôвъ, купцѣ, ремѣсники, урядники и т. п. — вже живо заинтересувалися сими выборами и ведутъ живу агитацію и кожда група мѣскихъ интересôвъ старає забезпечити собѣ вплывъ и значенье въ будучôй радѣ. Розумѣєся, що и львôвскѝ Русины не повиннѝ остатися по за другими, бо хотяй рада мѣста Львова занимаєся передовсѣмъ справами економичными и администраційными, а національнѝ пытаня и споры не повиннѝ творити нѣякои рôжницѣ въ гармонійнôмъ спôвдѣланю всѣхъ добромыслячихъ елементôвъ для добра и розвою нашои столицѣ краю, то все жь зъ другои стороны тôлько черезъ живу и національною пристрастею незакаламучену спôвучасть всѣхъ елементôвъ національныхъ въ громадскôй дѣяльности нашого гôрода дасться осягнути та, для успѣшности и загального вдоволеня необходима гармонія. Тожь и Русины львôвскѝ повиннѝ взяти живу участь въ акціи выборчôй, добре розглянутись, щобы могли добре оцѣнити, съ котрою групою дотеперь вже утвореныхъ комитетôвъ выборчихъ слѣдувалобы имъ разомъ поступати. Круги рускихъ Львовянъ вже живо заинтересувалися справою мѣскихъ выборôвъ, але щобы не розстрѣлити своихъ силъ, слѣдувалобы скликати збôръ рускихъ выборцѣвъ и тутъ основно обговорити тую справу.

☞ Ц. к. прокураторія сконфискувала Ч. 97 задля гдеякихъ уступôвъ фейлетону. Опускаючи инкриминованѝ мѣсця, выдаємо нынѣ другій накладъ, при чѣмъ просимо Вп. Читателѣвъ звинити насъ, єсли фейлетонъ не зъ нашои вины представляєся неповный.

ПАМЯТИ
найлучшого друга.

VI.

(Дальше.)

Се була друга нагорода!

Жѣнка съ страхомъ и жалемъ, якъ перелякана горлиця, тулилась до его грудей, обняла бѣлыми раменами свого любого мужа, мовьбы лякалася, щобы его не выдерто на ново, щобы ему не заподѣяно якого лиха.

„Успокôйся, моя люба“, озвався ôнъ потѣшаючо, „не лякайся, а будь мужна, якъ и доси була. Переносили мы доси нашу важку долю смѣло, перенесли не одно горе, не одну кривду, такъ и теперь выдержимо середъ новыхъ тучь. Видко наспѣває на насъ нова заверуха, — не скôнчились мои страданя Але чиста совѣсть выдержитъ и новѝ бурѣ. Се жь, бачу, розгрався та сама заверуха, що вже пôдъ часъ мого комисіонованя дмухала менѣ въ очи. Най же теперь до дна выдмухаєся, най вже разъ пôдоймеся вся курява, щобъ имъ самымъ стало соромно того шуму, тои напасти. Не лякайся, моя люба, — терпенъ спасенъ. Може наконець и въ наше ôконце заблысне колись сонце.“

Але густѝ хмары закрывали еще сонце. Правда, не выказано нѣ найменшои вины Навроцкого, нѣ найменшого слѣду его участи въ мнимыхъ соціялистичныхъ звязяхъ. Але лихѝ наслѣдства лишилися. . . . .

Его потягано до ôтповѣди за то, що ôнъ „пише до рускихъ газетъ“, . , . .

. . . . . Прійшлося В. Навроцкому майже черезъ три лѣта короводитись съ тыми замѣтами. Спершу оборонявся ôнъ скôлько можна смирно, доказуючи тôлько свою невиннôсть. И справдѣ се здавалося достаточнымъ, бо ему не могли доказати нѣ найменшои вины, его поступованье було такъ законне, его урядованье такъ совѣстне, а его повага яко талантливого урядника такъ незрушима, що обвиненье покôнчилось на нѣчѣмъ. . . . . .

. . . . . Здоровлье В. Навроцкого и безъ того не такъ то дуже сильне, страшно потерпѣло задля тыхъ невигодъ, недостаткôвъ и шкодливыхъ вплывôвъ атмосферичныхъ, на якѝ бувъ выставленый майже черезъ цѣлый рôкъ свого комисіонованя. Тутъ зародилась та тяжка слабôсть, що помало щоразъ бôльше взростаючи сталася наконець причиною его смерти. Але въ найпершихъ часахъ слабости бувъ еще можливый ратунокъ; треба було тôлько скоро взятися до лѣченя, треба було ôтпочинку умученымъ силамъ, свѣжого воздуха струдженымъ грудямъ, доброи выгоды, скрѣпленя и оживленя высиленому организмови. Чувъ се добре самъ В. Навроцкій и вже вчасно на веснѣ подавъ просьбу о ôтпустку (урльопъ) хочьбы лише на одинъ мѣсяць. Але минула весна, минуло и лѣто, а ôтповѣди на просьбу не було! Тымъ часомъ знову потягано его до ôтповѣди за те, що ôнъ пише до рускихъ газетъ. . . . . .

. . Навроцкій справдѣ знову взявся съ цѣлымъ жаромъ до своихъ улюбленыхъ литературныхъ трудôвъ. Ôтôрваный ôтъ свого рôдного народу, мученый тугою за рôдною родиною, ... тяжко дôткненый . . . . . шукавъ ôнъ ôтрады въ тôй тяжкôй працѣ, трудився зъ всѣхъ силъ, щобы хочь письменно принести помôчь свому народови, и въ тôй працѣ успокоити а бодай приглушити тяжкій бôль своеи, такъ тяжко пригнетенои душѣ. Ôтъ коли почало выходити „Дѣло“, В. Навроцкій належавъ до его найпершихъ и найбôльше неутомимыхъ спôвробôтникôвъ. Въ першôмъ рочнику „Дѣла“ (р. 1880) обвѣстивъ ôнъ слѣдуючѝ свои працѣ: „Czego jeszcze możemy się nauczyć z tej polskiej historyi“ Ч. 35 и 36 (фейлетонъ); „Огнева сторожа“ Ч. 42 (фейлетонъ); „Економична реставрація“ Ч. 49—55; „Za wolność naszą i waszą“ Ч. 93 и 94 (фейлетонъ); „Смирне запытанье до офиціяльныхъ представителѣвъ короны“ Ч. 96, 97 и 98. Въ другôмъ рочнику „Дѣла“ (1881) обвѣстивъ В. Навроцкій свою знамениту статю „Пôдвôйна крейдка“ Ч. 2, 3, 4, 6—10, 12—14, — що звернула на себе загальну увагу и выскала повне узнанье фаховыхъ людей и розъяснила рускôй публицѣ одну зъ найважнѣйшихъ а найбôльше замотаныхъ справъ. Въ тôмже рочнику находятся дальшѝ его працѣ: „Героѣ подвôйнои кредки“ Ч. 15, 16 и 17; „Щедрôсть польска“ Ч. 40, „Польска теорія а польска практика“ Ч. 56, „Z c. i kr. Gazety lwowskiej“ Ч. 66, „Агенты гр. Игнатьева“ Ч. 75, 76, 77 и „La Pologne et les Habsbourgs“ Ч. 81. Самъ списъ тыхъ статей, показує, якъ колосальною була праця В. Навроцкого. А щожь доперва говорити о содержаню тыхъ статей такъ завсѣгды интересовныхъ, а опертыхъ на основныхъ, широкихъ и всесторонныхъ студіяхъ, що спотребували много часу, а еще бôльше труду и здоровля. Тожь дуже мусѣло се болѣти В. Навроцкого, що его потягано до отвѣчальности за працѣ, писанѝ въ найлучшôмъ замѣрѣ, прислужитись добру не тôлько свого власного народа, але и цѣлого краю, — працѣ, въ якѝ и доси еще остаєся въ значнôй части убогою навѣть и галицко-польска литература и журналистика спôвчасна. Р. 1880 вручивъ ôнъ вице-президентови краевои дирекціи финансовои меморіялъ въ тôй справѣ, написаный на 20-ти аркушахъ стислого письма, въ котрôмъ съ властивою собѣ основностею выказавъ всю безъосновнôсть всѣхъ замѣтôвъ и обвинень, пôдношеныхъ противъ него задля его литературнои працѣ. . . . . .

Вице-президентъ, прочитавши цѣлый сей меморіялъ, мусѣвъ бути очевидно глубоко тронутый тымъ меморіяломъ въ своѣй совѣсти, бо при найблизшôй стрѣчи съ В. Навроцкимъ не тôлько що принявъ его надъ сподѣванье дуже ласкаво, але навѣть, звиняючи дотеперѣшнѝ мѣры, ... успокоювавъ его, що всѣ тѝ злощастнѝ мѣры пôйдутъ въ непамять и ôнъ дôждеся теперь наконець узнаня за свои заслуги, що его перенесутъ назадъ на рôдну родину и т. д.

(Конець будс.)

ДОПИСИ.

Зô Львова.

(Замѣтки техника.) Недалеко я и бувавъ въ нашôмъ краю; отъ такъ тôлько проѣхавъ кôлька стацій по желѣзницѣ ôтъ Львова и кôлька мыль возомъ по автономичныхъ нашихъ дорогахъ, а все таки можна гдещо о тôмъ написати, що я бачивъ и подѣлитися съ читателями тымъ, що осталося въ моѣй памяти зъ тои невеликои подорожи. Напишу кôлька слôвъ яко техникъ. Въ политику не мѣшаюся, бо се не моя специяльнôсть, впрочѣмъ есть у насъ кому писати а еще бôльше говорити о политицѣ. О дорогахъ автономичныхъ такожь не буду споминати помимо того, що они глубоко врылися въ мою память, не буду ихъ рушати, бо скажутъ, що выступаю противъ сойму або выдѣлу краевого — знову политика. Я намѣряю записати тутъ гдеякѝ мои спостереженя, що обходятъ насъ самыхъ т. е. Русинôвъ и звернути увагу нашихъ людей на гдеякѝ недостатки въ техничныхъ дѣлахъ и подати способъ якъ злому запобѣгчи.

Приходилося менѣ переѣздити черезъ одно наше руске мѣсто. Отъ въ тôмъ-то мѣстѣ будуютъ церковцю муровану цеглою вже кôлька лѣтъ. Будову сю поручивъ комитетъ одному инжинерови ôтъ желѣзницѣ, що перейшовъ сюда зъ Конгресôвки. Щастье, що головну рѣчь с. е. пляны церкви вже давнѣйшими еще часами зробивъ иншій якійсь будовничій, — тожь церковь ся буде церквою а не костеломъ латиньского обряда, такъ що до внѣшнои якъ и внутреннои формы. Буде на нѣй 5 копулъ и взагалѣ що до пляну выпаде она не зле. Друга рѣчь однако що до будовы, бо теперѣшный панъ будовничій будуе сю церковь пôсля свого розуму не зважаючи богато на церковный комитетъ а въ гдеякихъ частяхъ навѣть на пляны. Доки будовалося матеріяломъ громадскимъ то не жалувалося цеголъ, стѣни сильнѝ, филяры грубѝ — пôсля пляну; оповѣдали менѣ однако люде, що тѝ головнѝ филяры, що пôдпираютъ головну копулу, на око тôлько такъ сильнѝ, а то для того, бо панъ будовничій чи инжинеръ поналивавъ ихъ простою вапняною заправою и понасипавъ ôтломками цеголъ и т. п. смѣтёмъ, яке при будовѣ находилося, отъ такъ якъ рѣзникъ кишки наливае, завѣряючи комитетъ що заправа позатѣкае помежи цеглы и склеитъ все въ одну цѣлôсть. П. инжинеръ повиненъ однакоже знати и тое комитетови сказати, що вытревалôсть (Tragfähigkeit) вапняной заправы маеся до вытревалости цегольного муру такъ якъ 3 ½ до 6, що отже филяры начиненѝ вапняною простою заправою майже о половину слабшѝ ôтъ повно мурованыхъ цегольныхъ филярôвъ при тыхъ самыхъ розмѣрахъ. Згаданѝ филяры хотяй начиненѝ, выдержатъ спочиваючѝ на нихъ тягаръ, але не маютъ тои силы вытревалости, що мурованѝ. Мы наводимо се тôлько въ тôй мысли, щобъ люде запамятали собѣ на будуще и щобы не позволили панамъ будовничимъ начиняти мурôвъ вапняною заправою. Лучше уменшити объемъ филяра, черезъ що позыскаеся бôльше свобôдного мѣсця въ внутрѣ церкви, а филяръ выпровадити добрымъ и крѣпкимъ матеріяломъ. — Цѣлковите выкôнченье тои будовы ôтдавъ комитетъ п. инжинерови за округлу суму, щобы вже разъ прійти до кôнця. Тутъ зачинаеся самовôльне ôтступленье ôтъ пляновъ а именно въ тôмъ, що п. инжинеръ велитъ слабшѝ муры робити и то такъ якось дивно, що пр. надъ трема луками пôдпираючими середну копулу выпроваджено тогды, якъ самъ комитетъ доставлявъ матеріялъ досыть грубѝ муры, надъ четвертымъ выпровадивъ п. инжинеръ якъ ôтдано ему роботу за округлу суму, вже тоншій муръ. П. инжинеръ хоче тое оправдати тымъ, що декорація сего вымагае, но але се есть, якъ то кажутъ, чиста бляга. Передовсѣмъ треба увзглядити конструкцію, коли вже такъ зачалося робити. Оповѣдаютъ межи иншимъ такожь и тое, що п. инжинеръ заповѣвъ, що будутъ муры пôдъ копулою надъ зводомъ тоншѝ с. е. слабшѝ и що знижитъ копулу. Еслибъ се було правдою, то комитетъ повиненбы застерегчися противъ тои идеи, бо се булобы ôтступствомъ ôтъ пляновъ затвердженыхъ властями, на пôдставѣ котрыхъ п. инжинеръ зробивъ обрахунокъ що до докôнченя будовы. Особливо зниженя копулы неповиненъ комитетъ дозволити, бо черезъ то може цѣла будова много на своѣй красотѣ утратити.

Надмѣнити еще и то треба, що церковь будуеся вже кôлька лѣтъ, що перестояла вже кôлька зимъ а муры нѣколи не були накрытѝ. Въ гдеякихъ мѣсцяхъ цеглы черезъ мокроту спорохнѣли и мокрота зôсталася въ мурахъ, се однакожь не спинило п. инжинера дальше на мокрыхъ мурахъ будувати. На мѣсцяхъ, где муры позамакали, цегла зопсована а на заправѣ будутъ появлятися жовтѝ або зеленѝ смуги, стѣна одна сильно зарысовалася. Належалобы отже муры на зиму провизорично хоть дошками понакрывати и то такъ, щобы вода сплывала не по стѣнахъ а побôчь стѣнъ, и о то повиненъ комитетъ въ своѣмъ власнôмъ интересѣ у п. инжинера упôмнутись, або на его коштъ накрыти казати пôсля письменного заявленя, ачей понюхае письмо носомъ.

(Дальше буде.)

Ôтъ Перегиньска.

(Посмертна згадка за бл. п. о. Іосифа Левицкого, пароха зъ Ракова, дек. перегиньского, упокоившогося дня 13 падолиста 1882 р. въ 68 р. житя а 40 священьства.)

Надъ рѣкою Сѣвкою въ Раковѣ, на горбку, посередъ садку кладовища, зложено недавно на вѣчный супокôй тлѣннѝ останки Всч. о. Іосифа Левицкого, тамошного приходника, ревного душпастыря, патріота и поборника Руси и народу и примѣрного батька родины. Сыру могилу оросили горячими слезами жена-вдовиця, дѣти, внуки и парохіяне покôйника. Могила закрыла передъ нами одну чисту, честну, свѣтлу личнôсть, приналежавшу до семіи выбранникôвъ, вѣруючихъ въ свѣтлу будучнôсть нашого народного дѣла, трудячихся цѣлый вѣкъ свôй мимо всякихъ терпѣнь для святои народнои идеи. Покôйный о. Іосифъ родився р. 1815 въ Балучинѣ (округа золочѣвского) зъ священика о. Теодора, бувшого тамъ парохомъ. Укôнчивши школы гимназіяльнѝ въ Бережанахъ, по прадѣднôмъ звычаю удався покôйникъ на богословіе; по укôнченю богословія звѣнчався съ Теклею Крижановскою, дочкою приходника въ Миклашевѣ побôчь Львова. Высвяченье принявъ зъ рукъ кардинала и митрополита Мих. Левицкого въ р. 1842. Першою посадою душпастырства були Жуличѣ; необавки перенѣсся до Княжа, но и ту недовго трудився, бо ревнôсть, праця, повага и любовь у народа сталися голосными свойствами молодого душпастыря, и вскорѣ покликано его до Унева-Яхторова, прихода зъ дôбръ митрополичихъ. Ту яко приходникъ розвинувъ покôйный свою дѣяльнôсть; 12-лѣтна щира праця надъ народомъ зъеднала ему любовь, поважанье и довѣріе у прихожанъ. Задля образованя дѣтей покôйный не мôгъ дальше говѣти въ Уневѣ; за его заслуги кардиналъ Левицкій постарався удѣлити ему презенту на приходъ Раковъ, зъ котрого пок. Лука Данкевичъ перенѣсся бувъ до Коломыѣ. Прихожане Унева-Яхторова съ великимъ жалемъ глядѣли на ôтъѣздъ свого пастыря и довгій часъ съ вдячностею згадували про него. Съ весною р. 1858 продовжаеся дальша дѣяльнôсть покôйного вже въ Раковѣ. Розглянувшись помежи повѣренымъ ему народомъ, ставъ слѣдити за коренемъ болѣзни и добачивъ покôйникъ швидко тое згубне жерело такъ морального якъ и матеріяльного упадку народа и съ незвычайною силою духа взявся до неутомимои працѣ около отверезеня народу. Закимъ еще надоспѣвъ архиерейскій листъ „О высокôмъ достоиньствѣ чоловѣка“, въ Раковѣ-Надѣевѣ були вже сотки слюбовавшихъ тверезôсть. А коли наспѣвъ архиерейскій листъ въ р. 1874, тогды, якъ выразився Всч. о. В. Ружицкій надъ домовиною покôйника, „ревнôсть дому моего, снѣде мя“, тогды ревнôсть покôйника около отверезеня народа досягла великаньскихъ розмѣрôвъ. А коли въ р. 1876 пôдчасъ аерейского осмотра въ Раковѣ покôйный предложивъ митрополитови „книгу слюбовавшихъ“ до пôдпису, сей побачивши такъ гдеинде небувале число „слюбовавшихъ на вѣки“ зумѣвся и спытавъ: „чи зможутъ они додержати обѣтницѣ?“ „О додержатъ, бо то люде переконаня и свѣдомѝ свого высокого чоловѣчого достоиньства“, ôтповѣвъ покôйникъ. Така ревна праця около тверезеня и подвигненя народа не мало уняла здоровля покôйникови, тымъ бôльше, що ôнъ такожь старався пôднести свѣтлôсть обряду руского и въ своѣй парохіи, такъ въ Раковѣ (где церковь черезъ неосторожнôсть паламаря въ 1875 р. згорѣла), якъ и въ Надѣевѣ заходився горячо коло будовы новыхъ церковь. Однакожь нен боримѝ перешкоды, мѣжь иншими такожь перепоны зъ стороны долиньского старосты Бараньского, не позволили покôйному, мимо найусильнѣйшихъ, довголѣтныхъ заходôвъ, приступити до будовы церкви въ Раковѣ. За те увѣнчалися его труды въ Надѣевѣ повнымъ успѣхомъ, бо тамъ еще 1865 р. станула его заходомъ и зъ складокъ громадъ бляхою крыта церковь.

Але не тôлько на поли церковнôмъ ôтзначався покôйникъ примѣрною ревностею. Яко взорцевый типъ руского священика-патріота, займався покôйникъ щиро и неутомимо завсѣгды всѣма справами народными, попертый при тôмъ повнымъ довѣріемъ народа, котрый его при всякихъ выборахъ выбиравъ своимъ заступникомъ. Навѣть вже въ р. 1882, коли слабôсть не позволяла ему брати чинного удѣлу въ выборчôй акціи, а лѣкарѣ остерѣгали его передъ проѣздками, хочьбы и найблизшими, покôйникъ не зважаючи на все тое, коли ходило о доповняючій выбôръ 2 членôвъ долиньскои рады повѣтовои зъ куріи сельскои, зôбравъ всѣ свои силы и удався до Долины, щобы ôтдати голосъ на рускихъ кандидатôвъ. А треба знати, що вже само появленье покôйного вплывало одушевляючо не тôлько на его власныхъ, але и всѣхъ прочихъ селянъ-выборцѣвъ, такъ що Поляки знаючи зъ досвѣду тую силу его вплыву, докладали всѣхъ способôвъ, щобы его ôтъ участи въ выборахъ ôтклонити. Якъ дуже дбавъ покôйникъ такожь про просвѣту народну, се показуе вже достаточно той факъ, що навѣть намѣстництво за часôвъ гр. Голуховского не могло не заявити покôйному свого узнаня за тѝ его такъ великѝ труды.

Такій то бувъ покôйникъ, взôръ священика и патріота руского. Смерть розлучила его дня 13 падолиста съ симъ свѣтомъ, однакожь его память буде завсѣгды одушевляти яко примѣръ наше щирорускe духовеньство. Похороны ôтбулися при участи множества священикôвъ двохъ деканатôвъ, при чѣмъ выголосили Всч. о. Рудольфъ Мохъ, другъ и товаришь покôйного, и о. В. Ружицкій прехорошѝ надгробнѝ промовы.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Тыждень ферій святочныхъ) убогій въ факты зъ области австрійскои и заграничнои политики: всѣ парляменты ôтроченѝ на свята. Дневники, не маючѝ и такъ вже въ послѣдныхъ передсвяточныхъ дняхъ богатого матеріялу до обговорôвъ, пережовували на всѣ боки справу „австро-нѣмецкого союза и близькои вôйны съ Россіею“. Мы представили нашимъ читателямъ тое дѣло о скôлько можна основно и всесторонно и выдали свôй судъ о цѣлôй тôй справѣ. Теперь замѣтимо, що Поляки накричавши стôлько о близькôй вôйнѣ съ Россіею и дôставши науку ôтъ пôвурядового „Fremdenblatt-у“, теперь выцофуются и заперечуютъ, будьтобы они провокували вôйну Австріи съ Россіею. Въ заграничныхъ часописяхъ була навѣть появилася вѣсть, що австрійскій министеръ гр. Кальноки одержитъ димисію; вѣсть тую здементовано. Дневники и мецкѝ теперь вже рѣшучо завѣряютъ, що Нѣмеччина не мае поводу въ чѣмъ небудь змѣняти свои ôтношеня до звязанои съ нею союзомъ Австріи. Nordd. Allg. Ztg. заявляе, що публицистичнѝ диссертаціи не зможутъ нарушити тыхъ пріязныхъ ôтношень.

Зъ внутрѣшнои австрійскои политики зазначимо той фактъ, що комисіи палаты панôвъ маютъ и пôдчасъ ферій святочныхъ продовжати свои роботы. Побôчь специяльныхъ комисій для новелѣ шкôльнои и ухваленои уставы промысловои, збереся такожь комисія правнича, щобы залагодити предложеня, ôтданѝ ѣй давнѣйше, именно уставы о забезпеченю вѣрителѣвъ передъ несовѣстными довжниками и о узнаваню умершими осôбъ, котрѝ загинули.

Важнымъ фактомъ въ австрійскôй радѣ державнôй есть выступленье централистичныхъ членôвъ палаты панôвъ зъ комисіи шкôльнои. Централистичні члены комисіи учинили се въ тôмъ намѣреню, щобы правиця сама новелею шкôльною скомпромитувалася.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Journal de St. Petersbourg заявляе, що донесеня нѣмецкихъ и австрійскихъ газетъ о формаціи войскъ на граници австрійскôй суть сензаційными выгадами.

Царь выдавъ указъ, щобы ôтъ послѣдного грудня 1882 р. бувъ заведеный въ шести захôдныхъ губерніяхъ польскихъ регуляминъ судовый зъ 20 падолиста 1864, запроваджуючій суды присяжныхъ.

Франція. Въ Ліонѣ арештувало француске правительство звѣстного россійского соціялиста кн. Крапоткина. При ревизіи знайдено у него важнѝ паперы, котрѝ маютъ доказувати, що ôнъ бравъ участь въ рухахъ анархистичныхъ на територіи францускôй. Крапоткинъ отже буде обжалованый разомъ съ 54 Французами о участь въ товариствѣ, котре мало на цѣли соціяльну революцію. У кн. Крапоткина мали знайти такожь компромитуючѝ письма вел. кн. Константина и амбасадора россійского въ Парижи, Орлова.

Процесъ въ справѣ розрухôвъ въ Монсô-ле-Минъ скôнчився: 14 обжалованыхъ увôльнено, а 9 засуджено на вязницю ôтъ року до пяти лѣтъ. Присяжнѝ пôдписали прошенье, щобы засудженыхъ уласкавити.

Гамбета, котрый, якъ кажутъ, самъ (?) черезъ неосторожнôсть бувъ ранився зъ револьверу въ руку, по довшôй слабости вже выздоровѣвъ.

Англія. Депутованый ирляндскій Парнель минувшого тыждня державъ промову передъ своими выборцями въ Коркъ. Въ промовѣ тôй Парнель бувъ дуже здержаный. Мѣжь иншимъ заявивъ, що колибъ не случилось було замордованье Кевендиша и Буркого въ Фениксъ-парку, то правительство англійске булобы предложило парляментови дальшѝ реформы.

Италія. Страченье Оберданка въ Тріестѣ вызвало въ бôльшихъ мѣстахъ Италіи — якъ се можна було предвидѣти — демонстраціи противъ Австріи. Въ Римѣ, Медіолянѣ и Туринѣ зайшли такѝ демонстраціи. Полиція арештувала много людей. Въ Римѣ демонстрація була зроблена передъ австрійскимъ посольствомъ. — Въ парляментѣ италійскôмъ була внесена интерпеляція до министра-президента Депретиса: „Чи правда се, що правительство италійске вставлялося у правительства австрійского въ користь Оберданка?“ Депретисъ заявивъ, що ôнъ не може дати ôтповѣди на тую интерпеляцію, а то длятого, щобы ôтповѣдь его не сталася причиною нарушеня публичного спокою.

Правительственный проектъ конечности складаня посольскои присяги принявъ италійскій парляментъ значною бôльшостею голосôвъ; кôлькадесять лишь радикалôвъ голосували противъ присязѣ посла королеви.

Болгарія. Дня 22 л. грудня ôткрылося въ Софіи народне собранье болгарске. Ген. Соболевъ ôтчитавъ тронову промову князя. Въ промовѣ заповѣдае князь кôлька новыхъ проектôвъ законныхъ а передовсѣмъ проектъ о основаню краевого банку. Що до отношеня Болгаріи до заграничныхъ державъ, то тронова промова констатуе, що ôтношеня Болгаріи до Россіи и до всѣхъ прочихъ державъ суть пріязнѝ; при кôнци князь съ великимъ вдоволеньемъ споминае о визитѣ короля сербского Милана.

НОВИНКИ.

— **Преосв. епископъ Сильвестеръ** розôславъ до рускихъ институцій и товариствъ слѣдуюче письмо: „Дня 27 с. м. яко въ день памяти 600-лѣтного панованя Династіи Габсбургôвъ въ Австріи ôтправитися о годинѣ 9-ôй въ архикатедральнôмъ храмѣ торжественне архіерейске богослуженье. О 1-шôй же годинѣ удасться митрополича консисторія и капитула до Е. Ексц. намѣстника, щобы зложити въ его руки благожеланя ихъ Величествамъ. Подаючи тое до вѣдомости Достохвальному Выдѣлови, маемъ честь запросити до участи такъ въ богослуженю, якъ такожь и при зложеню благожеланя.“

— **Нынѣ въ полудие** удалися ôтпоручники рускихъ товариствъ до намѣстника, щобы на его руки зложити благожеланя для цѣсарскои родины зъ причины святкованя 600-лѣтнои рôчницѣ панованя Династіи Габсбургôвъ.

— **600-лѣтный ювилей панованя династіи Габсбургôвъ** обходится сегодня торжественно въ Вѣдни, а по провинціяхъ, отже и въ нашôмъ краю, обходився дня 21 с. м. По всѣхъ сторонахъ нашого краю ôтбулися въ церквахъ богослуженя, а въ школахъ дотычнѝ поученя. Делегаты властей автономичныхъ, духовеньство, учителѣ, и начальники громадъ складали на руки старостôвъ желаня для пануючого цѣсарского Дому. Въ всѣхъ мѣстахъ, где суть гимназіи, школы реальнѝ або учительскѝ семинаріи, ôтбулися продукціи декламаційнѝ и музикальнѝ съ отвѣтными выкладами и промовами директорôвъ и професорôвъ. Въ рускôй гимназіи во Львовѣ ôтбулося святкованье ювилея дуже торжественно; яко гôсть явився инспекторъ краевый п. Солтыкевичъ. Директоръ сов. о. В. Ильницкій выголосивъ до молодежи хорошу промову, въ котрôй пôднѣсъ заслуги династіи габсбурскои и цѣсаря Францъ-Іосифа I для Русинôвъ и въ загалѣ для славяньскихъ народôвъ въ Австріи. Хоръ ученикôвъ ôтспѣвавъ Молитву композиціи проф. Н. Вахнянина. Въ загалѣ святкованье ювилея выпало въ рускôй гимназіи дуже поважно и хорошо. Въ нѣмецкôй гимназіи во Львовѣ дуже хорошу промову до молодежи шкôльнои выголосивъ по руски о. катихитъ дръ Іос. Левицкій. Тогожь дня такожь по рускихъ селахъ ôтбулися торжественнѝ святкованя ювилея. Яко взорець, якъ нашѝ села святкували ювилей, подаемъ надôслану намъ допись зъ Зеленои: „Дня 21 грудня обходило наше село 600-ту рôчницю панованя Габсбургôвъ вечерницями въ комнатѣ мѣсцевои школы. Комната була гарно украшена учителемъ п. Комарницкимъ. Вже коло 5 год. вечеромъ комната була повна гостей; кромѣ представителѣвъ мѣсцевои рады шкôльнои и надъ 200 селянъ, явився такожь дворъ въ повнôмъ комплетѣ. О год. 5½ ученики ôтспѣвали „Имнъ народный“. Потôмъ о. Хоминьскій въ хорошôй промовѣ представивъ важнôсть дня и заманифестувавъ вѣрнôсть Русинôвъ для пануючого Дому. Дальше промовивъ п. Никола Генсецкій, пôдносячи всѣ добродѣйства Династіи для Руси и горячими патріотичными словами загрѣвавъ зôбраныхъ до працѣ для матери-Руси, до крѣпкои любови руского обряду, языка и письма, до закладаня читалень, — а закôнчивъ такъ: „Лишь пôдъ покровомъ Австріи можемо сподѣватися ôтзыскати тое, що мы утратили..“ Ôттакъ п. Комарницкій державъ ôтчитъ о побытѣ цѣсаря во Львовѣ въ 1880 р., а опôсля слѣдували продукціи ученикôвъ, зъ котрыхъ найлучше сподобалась декламація ученика О. „Коломыя“. Мѣшаный хоръ въ супроводѣ сельскои музики ôтспѣвавъ кôлька народныхъ пѣсень, а о год. 8½ по ôтспѣваню „Щасть намъ Боже, щасть намъ, щасть“ розôйшли ся всѣ гостѣ съ одушевленьемъ.

— **Митр. Ординаріятъ** потвердивъ другу часть „Исторіи церковнои“, написанои черезъ о. Александра Стефановича, катихита при учительскихъ семинаріяхъ во Львовѣ. Чистый и плавный языкъ, легкій а приятный стиль, а особенно хорошій переглядъ исторіи рускои церкви, котра въ дотеперѣшныхъ выданяхъ бувала зовсѣмъ пропущеною, пôдносять (пôсля справозданя ординаріята) цѣннôсть сеи працѣ. Новый учебникъ призначеный для 8. гимн. клясы.

— **Читальня народна** мае небавомъ вже завязатися въ селѣ Зеленôй — заходомъ тамошного душпастыря Всч. о. Хоминьского.

— **Статистичнѝ даты о галицкôмъ соймѣ** зъ минувшои каденціи. „Samorząd“ подавъ въ 22 ч. зъ 15 падолиста статистичну табельку о складѣ нашого сойму, котрый сего року скôнчивъ свою дѣяльнôсть. Табельку тую и гдеякѝ цѣкавѝ замѣтки наводимъ на сѣмъ мѣсци:

Послы:	зъ бôльш. посѣлостей	зъ мѣстъ и комнатъ торгов.-промысл.	зъ селъ и мѣсточокъ	разомъ
дѣдичѣ . . .	37	3	32	72
священики гр.-к. .	—	—	5	5
священики рим.-к.	—	—	5	5
урядники администт. и судовѝ .	5	2	12	19
Члены мѣскои интелигенціи (професоры, адвокаты, нотарѣ) . .	2	13	10	25
мѣщане, купцѣ и промысловцѣ .	—	5	7	12
селяне . . .	—	—	3	3
Разомъ . .	44	23	74	141
Голосôвъ вирильныхъ				11
Всѣхъ послôвъ				152

„Повысшій складъ сойму — пише „Samorząd“ — есть сумною илюстрацією нашихъ внутрѣшныхъ ôтношень. Бôльша посѣлôсть мала въ соймѣ рѣшучу перевагу, бо дочисливши до 44 послôвъ, выбраныхъ зъ курій бôльшои посѣлости (котрѝ хочьбы були урядниками або адвокатами чи професорами, все мусятъ попирати интереса своихъ выборцѣвъ-дѣдичѣвъ), дочисливши, якъ сказано, до тыхъ 44 послôвъ еще 3 дѣдичѣвъ выбраныхъ зъ мѣстъ и 32 дѣдичѣвъ выбраныхъ зъ селъ, наконець бодай 9 голосôвъ вирильныхъ, попираючихъ звычайно интереса бôльшои посѣлости, — то дôстанемо поважне число **91 голосôвъ**, котрыми розпоряджала бôльша посѣлôсть въ послѣднôй

каденціи соймовôй!... Дальше замѣчае „Samorząd“: Комичну ролю ôтгрывали въ соймѣ 3 селяне-сурдутовцѣ. Чи 4 миліоны селянъ галицкихъ, при значнôмъ поступѣ просвѣты, не могли здобутися бодай на кôльканайцять достойныхъ представителѣвъ зъ свого лона?... Анормальне було становище ледви 14 послôвъ рускихъ, котрî не були навѣть въ станѣ высказати своихъ бажань въ формѣ внесень або интерпеляцій, — якимъ же чудомъ маемо довѣдатися о ихъ воли и ихъ народныхъ стремленяхъ?...“ Зъ наведеныхъ слôвъ „Samorząd-у“ бачимо, що самî розумнѣйшî Поляки невдоволенî зъ переваги дѣдичѣвъ въ краевôй репрезентаціи, а зъ такъ малого числа рускихъ послôвъ. Дай Боже, щобы новî выборы до сойму выпали користнѣйше для Русинôвъ и для краю!

— **Нашь историкъ Ник. Костомаровъ** часто на старî свои лѣта западае на здоровю; сего року кôлька разôвъ бувъ недужій, але теперь, якъ доноситъ „Недѣля“, вже поздоровѣвъ и взявся до роботы. Въ кôлькохъ россійскихъ журналахъ заповѣдженî труды нашого нестора-историка. Въ сѣй хвили Н. Костомаровъ працюе надъ новымъ, вже четвертымъ, значно доповненымъ и розширенымъ выданьемъ „Богдана Хмельницкого“.

— **Въ каплици Василіянокъ во Львовѣ** ôдбулося на непорочне Зачатіе, яко въ день храмовый монастыря, пострыженье двохъ дѣвиць въ сестрицѣ: Марты теперь Меланіи Новицкои и Теклѣ теперь Теодозіи Вацикъ. Обряду того довершивъ на литургіи Преосв. еп. Сильвестеръ при участи многихъ гостей якъ зъ духовного такъ и свѣтского стану. Хорошу проповѣдь ири тôмъ случаю выголосивъ о. Дольницкій, спиритуальный дух. семинаріи.

— **Именованье поручниками однорôчныхъ охотникôвъ** послѣдувало минувшого тыждня. Межи именами поручникôвъ призначеныхъ до галицкихъ полкôвъ подыбуемъ зъ помежи Русинôвъ пп. Андрѣя Коса, Романа Цеглиньского, Анатоля Луцика, Володимира Левицкого, Александера Кмицикевича, Павла Слотило Бѣлиньского, Володимира Каратницкого.

— **Выдѣлъ центр. товариства „Просвѣты“** удаеся съ просьбою до всѣхъ ВП. рускихъ товариствъ, редакцій рускихъ часописей и ВП. авторôвъ рускихъ або рускій нарôдъ обходячихъ дѣлъ, книжокъ и брошуръ, щобы ласкаво пересылали по одному примѣрникови своихъ выдань для розширеня небогатои библіотеки товариства „Просвѣты“, а заразомъ складае щиру подяку всѣмъ ВП. Добродѣямъ, котрî своими дарами доси вже тую жь библіотеку запомогли. — *Ôтъ тов.: „Просвѣта“* во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 14.

— **Редакторъ „Одесского Вѣстника“ П. А. Зеленый** подавъ до главного управленя по дѣламъ печати заявленье, що намѣряе съ новымъ рокомъ выдавати часопись для народа въ малорускôмъ языцѣ. Тая часопись мае выходити що тыждня, пôдъ надписею „Землеробъ“. Въ еи програму входятъ: розъясненье правительственныхъ розпоряджень и постановъ земствъ, дотычащихъ сельского господарства и быту селянъ, оповѣданя историчнî, біографичнî, етнографичнî и географичнî съ рисунками, белетристика, кореспонденціи, ôтдѣлъ информаційный о цѣнахъ на сельско-господарскî продукты, о урожаяхъ, робôтничôй платнѣ, торзѣ збôжа и т. и.

При бранцѣ до салдатъ жиды въ Россіи, подôбно якъ въ Австріи, ховаются и не ставлятся до асентерунку. Въ самôй Варшавѣ сего року неявилося 108 новобранцѣвъ-жидôвъ. Розумѣеся, що потрѣбне число рекрутôвъ муситъ бути выбране. Гдеинде, примѣромъ у насъ, такъ дѣеся, що потрѣбне число рекрутôвъ даютъ за поховавшихся жидôвъ христіяне. Правительство жь россійске розпорядило инакше: Зменшившеся число рекрутôвъ черезъ дезерцію жидôвъ мае бути доповнене рекрутами зъ самыхъ жидôвъ. Тымъ способомъ жиды будутъ мусѣли контролювати однî другихъ. Подôбне розпорядженье здалосьбы и у насъ, где жиды въ такъ значнôй мѣрѣ ховаются ôтъ бранки.

— **Numerus clausus адвокатôвъ.** Давно вже низшоракуска комната адвокатôвъ внесла була до рады державнои петицію, домагаючися обмеженя числа адвокатôвъ (numerus clausus), щобы, якъ сказано въ петиціи, „запобѣгчи великому розростови адвокатôвъ, котрый грозитъ правництву великими небезпеченьствами“. На розôсланî правительствомъ запытаня въ тôй справѣ надôйшли зъ цѣлои Австріи слѣдуючî заявленя: за заведеньемъ numeri clausi заявилося 11 комнатъ адвокатскихъ, 8 судôвъ колегіяльныхъ и 2 суды краевî высшî; противъ же заявилося: 13 комнатъ адвокатскихъ, 42 судôвъ колегіяльныхъ, 7 высшихъ краевыхъ судôвъ и найвысшій трибуналъ. Комисія правнича палаты послôвъ рôвно выступила противъ numerus clausus адвокатôвъ, а то длятого, що numerus clausus пôдкопавбы независимôсть стану адвокатского. За тое комисія ухвалила резолюцію взываючу правительство, щобы якъ найскорше внесло проектъ уставы о испытахъ адвокатскихъ и о ревизіи испытôвъ правничихъ, именно: щобы практику судову, яка потрѣбна, щобы вписатися въ листу адвокатôвъ, продовжити зъ одного року, на два роки, щобы практика адвокатска могла розпочинатися доперва по зложеню всѣхъ правничихъ испытôвъ або докторату и щобы по 2-лѣтнôй практицѣ судовôй кандидатъ адвокатскій мусѣвъ ôтбути еще 6 лѣтъ практики у адвоката.

— **Заявленье.** Въ „Дѣлѣ“ ч. 90 помѣщено межи новинками вѣсть о непринятю Вп. п. Гр. Ц. въ члены Ставропигійского Института и наведено поименно, кто и якъ голосувавъ. — Туя вѣсть повторили за „Дѣломъ“ и другî часописи. Но такъ якъ голосованье въ Институтѣ ôтбувалося тайно, т. е. картками съ выписаньемъ на нихъ едино слова „такъ“ або „нѣ“, то слѣдуе зъ того ясно, що нѣкто не мôгъ знати, якъ кто голосувавъ, — а прото и поданый въ „Дѣлѣ“ поименный результатъ голосуваня опирае ся на самôмъ догадѣ и не може уважатися вѣрнымъ. Львôвъ дня 11. (23.) грудня 1882. Ôтъ Ставропигійского Института. Василій Ковальскій, Сеніоръ Института.

— **Зъ Залозець** пишутъ намъ: Звѣстна справа съ трираменнымъ крестомъ на церквѣ залозецкôй еще не скôнчена. Якъ вѣдомо, по процесѣ карнôмъ въ Золочевѣ намѣстництво потвердило рѣшенье староства зъ Бродôвъ, наказуюче усунути трираменный крестъ зъ церкви и засуджуюче о. Гутковского на кошта комисійнî. О. Гутковскій внѣсъ рекурсъ до ц. к. министерства, а тое доси справы еще не залагодило. Въ наслѣдство доносôвъ на сотрудника залозецкого о. Садовского жандармы теперь учащаютъ пильно въ недѣлѣ и свята до церкви; однои недѣлѣ було ихъ ажь чотырохъ.

— **Зъ Тысьменицѣ** пишутъ намъ: Читаючи въ „Дѣлѣ“ про сельскî читальнѣ, якъ однî закладаются, другî пôдносятся, то ажь серце радуеся, що на нивѣ народнôй будятся такî проявы щирои волѣ просвѣщеня нашого бѣдного темного народу. Зъ другои зновъ стороны стае намъ жаль, що наша тысьменицка читальня очевидячки упадае, мало кто до неи и загляне. Такъ само спѣвъ, котрый передъ лѣтами заложивъ бл. п. о. Козёровскій, а выучивъ п. Горецкій, спѣвъ той, колись гарный, нынѣ майже цѣлкомъ розбився. Дарма, що оо. сотрудники заходятся, щобы спѣвъ пôддвигнути, заохочуютъ мѣщанъ тысьменицкихъ и своихъ трудôвъ не жалуютъ, — и щожь, на годины вызначенî на пробы спѣву нѣкто або лишь трехъ чи четырехъ явится. Наша читальня, завязавшись доперва передъ рокомъ, вѣстила гарный процвѣтъ и розвивалася за предсѣдательства п. адъюнкта Т. Заячкôвского дуже хорошо; але коли той для важныхъ ôтъ него независимыхъ причинъ зрѣкся предсѣдательства, ôтъ тогды якъ зачарувавъ все житье читальнѣ. Межи мѣщанами поробилися шкôднî для загального добра партіи... Одинокій выхôдъ до доброго кôнця бувбы еще той, колибъ теперѣшный предсѣдатель читальнѣ, котрому не можна ôтмовити щирои волѣ, змѣркувавъ волю членôвъ и сповнивъ ихъ бажаня. *О. С. Т.*

— **Повне выданье творôвъ украиньского писателя Григорія Квѣтки Основяненка** мае розпочатися друкувати въ Харковѣ. Якъ звѣстно, въ р. 1878 празновано въ Харковѣ 100-лѣтный ювилей Григ. Квѣтки, яко писателя и мѣсцевого суспôльного дѣятеля. На тôмъ торжествѣ постановлено межи прочимъ выдати творы Квѣтки, котрî ôтъ давна вже стались библіографичною рѣдкостею, и въ той часъ зôбрано суму, достаточну на выданье Квѣтчиныхъ творôвъ. Минули вже чотыри роки, а доперва недавно главное управленіе по дѣламъ печати надôслало зъ Петербурга до Харкова позволенье печатати творы Квѣтки. Въ 256 ч. кіевскои „Зарѣ“ п. *М. К.* подае гдеякî свои замѣтки по поводу предстоячого выдавництва. Насамперѣдъ замѣчае, що не всѣ выданя Квѣтки були доси печатанî въ окремыхъ книжкахъ або въ повныхъ выданяхъ, а лишь въ газетахъ, а гдеякî и зовсѣмъ не були печатанî, а були розширенî лишь въ рукописяхъ. П. М. К. радитъ взяти до повного выданя творôвъ Квѣтки всѣ 13 повѣстей и оповѣдань, котрî вôйшли до найповнѣйшого выданя львôвского зъ 1877 р. и еще 3 повѣсти: „Гануся“, „Божî дѣти“ и „Щира любовь“ зъ котрои авторъ переробивъ драму. Рôвножь предкладае, щобы до 4 печатаныхъ драматичныхъ творôвъ, взяти два водевилѣ: „Бой жѣнка“ и „Поконникъ Опанасъ“. Такъ отже повне выданье мѣстилобы въ собѣ 16 повѣстей и оповѣдань и 6 драматичныхъ піесъ.

— **Ôтъ Выдѣлу „Академического Кружка“** одержуемъ слѣдуючу допись: „На загальнôмъ зборѣ, ôтбувшôмся 13, 14 и 16 грудня с. р. выбрали члены „Академич. Кружка“ новый выдѣлъ, до котрого вôйшли: Илярій Габла, яко предсѣдатель, Володим. Шараневичь, заступникъ, Теоф. Коцовскій, касіеръ, Ник. Процыкъ, контрольоръ, Павло Бѣлиньскій, библіотекарь, Алексевичь, секретарь, Ант. Курбасъ, заст. секр., Анатоль Луцикъ, завѣдатель журналôвъ и Теоф. Луцикъ, господарь. До контрольнои комисіи выбранî: Вол. Шараневичь, Мих. Дейницкій и Людомиръ Покшивницкій, а на заступникôвъ выдѣлу выбранî: Ант. Котлярчукъ, Мих. Гнатевичь и Юл. Гумецкій. — *Ôтъ тов. „Академическій Кружокъ“.*

— **Зъ Перемышля** пишутъ намъ: Дуже хорошо розвиваеся хоръ спѣвакôвъ-Русинôвъ въ нашôй гимназіи. Ажь серце радуеся, коли въ церквѣ слухаешь звучного, гармонійного спѣву нашои молодежи. Велику заслугу покладае около науки молодежи въ спѣвѣ п. Иванъ Кипріянъ, питомець тутешнои дух. семинаріи. Ôнъ съ усильною ревностею ôтъ кôлькохъ вже мѣсяцѣвъ трудится, що недѣлѣ выкладае ученикамъ теорію музики пôсля своеи методы, котра есть такъ доступна и такъ загально сподобалася, що близько 60 ученикôвъ, якъ зъ высшихъ такъ и зъ низшихъ клясъ згромадилось около свого молодого учителя. За те належится п. Ив. Кипріянови якъ и охочôй молодежи щире признанье.

— **Викторъ Гиго** передъ страченьемъ Оберданка другій разъ просивъ телеграфично цѣсаря Францъ-Іосифа, щобы помилувавъ засудженого на смерть ирриденти та.

— **Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“** на послѣднôмъ своѣмъ засѣданю знижив цѣну звѣстнои трагедіи Корн. Устыяновича „Ярополкъ I“ зъ 85 кр. на **25 кр.** а. в. Дôстати можна або въ тов. „Руска Бесѣда“ (ул. Краковска ч. 14) або посредствомъ ред. „Дѣла“.

— **Дрôбнî вѣсти.** Папа Левъ XIII. обходивъ дня 23 л. грудня 50-лѣтну рôчницю свого священьства. — Высшій краевый судъ во Львовѣ именувавъ практиканта п. Володимира Кишакевича авскультантомъ. — По случаю 600-тнои рôчницѣ панованя династіи Габсбургôвъ Альбертъ Ротшильдъ жертвувавъ 150.000 зр. на заложенье пристанища для осиротѣлыхъ дѣтей безъ рôжницѣ вѣры.

Вѣсти епархіяльнî.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятî на капелянію Теляче, дек. пôдгаецкого оо.: 1) Мих. Баранъ въ Телячу; 2) Іоанъ Рогужиньскій въ Вашкôвцяхъ; 3) Петро Литыньскій въ Бѣлявинцяхъ; опôсля въ списѣ: 4) Іоанъ Навроцкій въ Тернополи.

Презенту получили оо.: 1) Николай Галущиньскій на пар. Звинячь, дек. чорткôвского; 2) Іоанъ Габрусевичь на пар. Куропатники; 3) Іоанъ Ярымовичь на кап. Суходôлъ; 4) Евстахій Цурковскій на пар. Настасôвъ.

На конкурсъ розписанî 1) пар. Глибока, дек. буковиньского, наданя цѣсарского и 2) пар. Дубôвцѣ, дек. галицкого, наданя приватного, — речинець до вношеня подань на обѣ тî парохіи до 1 лат. марта 1883; 3) Капелянія Губинь, дек. бучацкого, — речинець до 22 лат. лютого 1883.

Душпастырскî посады получили оо.: 1) Петро Шанковскій приватне сотрудництво въ Пнѣвю, дек. надвôрняньского; 2) Адамъ Витвицкій прив. сотрудництво въ Стопчатовѣ, дек. пѣстыньского; 3) Алексей Заячкôвскій зôставъ надальше сотрудникомъ въ Лубянкахъ.

Введенî въ душпастырскî посады оо.: 1) Несторъ Соневицкій въ завѣдат. въ Лѣскахъ, дек. жукôвского; 2) Теоф. Гутковскій въ завѣдат. въ Ярославичахъ, дек. зборôвского; 3) Іоанъ Гошоватюкъ въ сотрудництво въ Ферескули, дек. косôвского; 4) Еразмъ Перфецкій въ сотрудництво въ Новици, дек. калуского; 5) Анатоль Долиньскій въ сотрудн. въ Перегиньску.

Принятî до семинаріи пп. Сим. Винявскій на I р., Володиславъ Поховскій на III р., Вас. Мысикъ на I р.

Правительство асигнувало для сотрудника въ Лопянцѣ, о. Володим. Яновича 210 зр. платнѣ.

Митрополичій ординаріятъ удѣливъ похвальну грамоту ч. господареви М. Ивасюкови зъ Карлова за его жертву 510 зр. на дзвôнъ до карлôвскои церкви.

Зъ АЕпархіи Перемыскои.

Презенту получивъ о. Іосифъ Долошицкій, администраторъ въ Щирци, любачѣвского дек., на туюжь капеланію.

Каноничну институцію получивъ о. Іосифъ Копыстяньскій, администраторъ въ Мѣлику, мушиньского дек., на тойже приходъ.

(Надôслане.)

Всечестна Редакціе! Въ ч. 94 „Дѣла“ сказано було, що „Azienda“ выдае рускî полицы сторонамъ убезпечившимся у неи; однакъ я убезпечаючи дитину, мимо того, що просивемъ о тое, зразу отримавемъ прихильну ôтповѣдь, а прецѣнь, коли пôславъ я до ôтмѣны нѣмецку полицу до „Aziend-ы“, дôставемъ ôтповѣдь, що она не може выдавати рускихъ полицъ. Не знаю, чи то тôлько я не мавъ щастя отримати руску полицу, чи есть ще кто бôльше; однакожь не можу зрозумѣти, чому такъ сталося, если „Azienda“ оголошуеся, що буде выдавати рускî полицы, а не выдае.

Залôзцѣ, 26 грудня 1882.

М. Садовскій.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛЭЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничну глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнî оригинальнî свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фениковъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (10—?)

Курсъ збôжа

зъ дня 20 л. грудня 1882.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	7	50	8	50
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта		—	—	—
Жито	5	55	5	75
Ячмѣнь	4	95	5	20
Гречка	6	30	6	55
Овесъ	5	05	5	25
Горохъ до варки	7	50	9	50
„ наст.	5	75	6	—
Вика	5	—	5	50
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	5	50	6	50
Рѣпакъ зимовый	14	—	14	50
„ лѣтный	12	50	13	—
Ржѣй (Льнянка)	10	50	11	50
Насѣнье льняне	9	—	10	75
Конюшина (передна)	25	—	70	-
Кминъ	21	—	25	—
Анижъ	25	—	26	—
„ плоскій	26	—	29	—
Хмѣль за 56 кил.	—	—	—	—

BROCKHAUS'

Kleines Conversations-Lexikon in 2 Bänden.

Mit Karten und Abbildungen.

3. Aufl. geb. 15 M.

Weihnachtsgeschenk.

Вдова по священику

шукае мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительниця дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **M. C. K. poste restante Надвôрна.** (9—10)

!! Увѣдомленье важне для ВП. Пань !!

Школа крою и робôтня одежей жѣночихъ и дѣточихъ

ВАНДЫ зъ Г. РУДКОВСКОИ

въ Перемышли ул. Мнѣша.

Маю честь завѣдомити ВП. Панѣ, що при помочи великого математичного аркуша выданого мною, обовязуюсь кождого за $^1/_2$ годины выучити крою. Кождый маючи той аркушь и потрѣбне выясненье може заразъ краяти зъ матеріи безъ жадныхъ до теперь уживаныхъ приборôвъ и взорôвъ. Аркушь той коштуе **лишь 3 зр.**, такъ тано, щобы и незаможнî особы могли собѣ скраяти сукнѣ дешевî и густовнî. Яко фахова кравчиня заручаю, що станики краянî пôсля сего аркуша и опису, лежатъ якъ найкрасше. Аркушѣ высылаю за надôсланî грошѣ або за послѣплатою почтовою.

Заразомъ поручаю мою

Робôтню одежей жѣночихъ и дѣточихъ

пôсля найновѣйшои моды, кроемъ францускимъ.

Маючи кôлькалѣтну практику и посѣдаючи кромѣ машинъ до шитя такожь нововынайденî апараты: до робленя дѣрокъ на гузики, до вышиваня модныхъ десенѣвъ ôтъ разу въ 4 барвахъ, и иншî доси незнанî апараты, — есьмь въ станѣ якъ найлучше вдоволити ВП. Панѣ, а роботы зъ моеи робôтнѣ певно не будутъ уступати роботамъ спроваджуванымъ зъ Вѣдня и заграницѣ. Маю надѣю, що ВП. Панѣ оцѣнятъ мою совѣстну працю, и я заслужу собѣ на Ихъ ласкаве довѣріе.

Сукнѣ весѣльнî, слюбнî, балёвî и другî роблю пôсля журналу за мѣрну цѣну. — Замовленя замѣсцевî выконую якъ найскорше; надôслати треба точну мѣру або станикъ и довгôсть сукнѣ.

Такожь пріймаю Панны до науки кравецтва; Панны зъ околицѣ знайдутъ у мене цѣлковите умѣщенье. За моральне веденье и основну та повну науку ручу.

Поручаючись ласкавôй памяти остаю съ поважаньемъ

Ванда зъ Г. Рудковска

2—6 **въ Перемышли, ул. Мнѣша.**

Запрошенье до предплаты на

„SAMORZĄD“ и „GMINA“

разомъ съ популярною **„GAZETA ROLNICZA“,**

письма выходячî на перемѣну кождои недѣлѣ пôдъ редакціею **Маркила Туркавского во Львовѣ.**

Програма обохъ газетъ обнимае: 1) Вступнî статіи и розправы о жизненныхъ интересахъ краю; 2) Справозданя зъ чинностей Рады державнои, Сойму и Выдѣлу краевого; 3) Справы поодинокихъ повѣтôвъ, громадъ и обшарôвъ дьôрскихъ (властей автономичныхъ и правительственныхъ); 4) Справы шкôльнî; 5) Хронику краеву и всячину; 6) Переглядъ науково-литературный и артистичный; 8) Переглядъ економично-торговельный и Газету Рôльничу; 8) Фейлетонъ на двохъ сторонахъ (ескизы повѣстевî, историчнî, гуморески, житьописи и стихи); 9) Оголошеня урядовî и 10) Инсераты.

Кожде число становитъ для себе заокруглену цѣлôсть.

Предплата на „Samorząd“ и „Gmina“ выноситъ:

Съ пересылкою почтовою въ краю: рôчно 5 зр., пôврôчно 2 зр. 50 кр., чвертьрôчно 1 зр. 30 кр.; *безъ пересылки въ мѣсци:* рôчно 4 зр., пôврôчно 2 зр., чвертьрôчно 1 зр. Въ *Нѣмеччинѣ* квартально 3 марки; *въ иншихъ краяхъ* 5 франкôвъ.

Комплетъ газеты „Samorząd“ зъ рр. 1881 и 1882 коштуе съ пересылкою лишь 1 зр. = 3 марки = 5 франкôвъ. Инсераты и прилоги обчисляются якъ найдешевше!!

На жаданье высылае *franco* заразъ числа на показъ и пріймае предплату:

Администрація „Samorząd-у“ и „Gmin-ы“

во Львовѣ, Ринокъ, ч. 7. (2—3)

Аптика пôдъ „Звѣздою" **ПЕТРА МИКОЛЯША** **во Львовѣ** поручае:

Олѣй рыбячій зъ миюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ $^1/_4$, $^1/_2$ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чисти̂ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньски̂ вина лѣчничи̂
признани̂ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôтзначени̂, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣджени̂ и знаменитыми узнани̂:

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучши̂ признани̂:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодови̂ власни̂ и **ЦУКОРКИ МХОВИ̂**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНИ̂
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдиви̂ зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ *PAGLIANO*
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицки̂
власного выробу, неуступаючи̂ жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста $^1/_2$ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee $^1/_2$ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча поростъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. I. М. Фарины о половину менший фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ француски̂
власного выробу.

ПУДЕРЪ францускій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годземôина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицеринови̂ выробы Зарга,
рôжни̂ мыла, кремы глицеринови̂ и чиста глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩИ̂ и НАПОЪ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ **находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ также въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.**

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

ЦѢННИКЪ.

3 **ТОРГОВЛЯ** (3—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

ВО ЛЬВОВѢ

залагоджуе ласкави̂ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляе желѣзницею франко до послѣдноиі стаціи.

Консервы.

Горошокъ сушеный россійскій	3·60
„ франц. въ пушкахъ	1·40
Шампіоны фр. въ пушкахъ	1·20
Шпараги велик. $^1/_1$ п. зр. 6, $^1/_2$ п.	3·50
Mixed Pikles въ слоикахъ	—84
Оливки франц. въ оцтѣ	1·20
Капарки франц. кильо	1·44
„ дрôбненькій слоикъ	—80
Труфлѣ perigord въ пушкахъ	3·80
„ въ слоикахъ	1·50, 2·50
Грибы сушени̂ выбирани̂	2·50
Сардинки франц.	75, 1·30
„ Градо	35, 40
Москалѣ сардель. росс штука	—4
„ ориг. фасочка	2·30
Оседедцѣ голенд. молочн шт	—·12
„ шкотскій кр.	7, 8
Сарделѣ, кильо	1·44
Лососьо-оселедцѣ норвегс. шт.	—60

Сосы и Муштарда.

Бифштикъ соя	1·20
Uniwersal Relisch	1·40
Сосъ труфльовый	1·60
Муштарда зъ Бордо.	
Diophantes, слоикъ	50 и 80
Girondine $^1/_2$	60 и 1·—
Ангельска пакетъ	16 и 32
Диссельдорфска якъ фр. кильо	—·80
„ слоикъ	—.35
Кремска плынна $^1/_1$ фл.	—70
„ $^1/_2$ 35 кр. $^1/_4$	—18
Олива найлучша $^1/_1$ фл.	1·—
„ „ ницейска кильо	1·50
„ въ фляшкахъ 10, 18, 30, 60,	1·—
Оцетъ винный въ фляшкахъ	—·35
„ овочевый литра 8, 16 и	24
„ франц винный естраг. 70 и	1·40
Сыръ швайцарскій краєвый	—·96
„ ементальскій	1·60
„ Пармезаньскій до тертя	2·40
Брындза знаменита	—·80
Масло все свѣже и кухонне.	

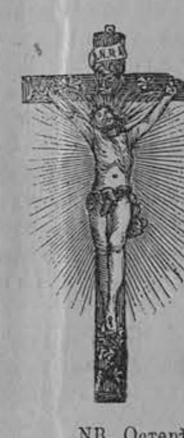

Свѣтячи̂ кресты

по майстерски пластично выроблени̂, пречудни̂ на видъ.

Тіи кресты помальовани̂ нововынайдеными ц. к. выключно упривилеёваными **въ ночи свѣтячими** кришталь-ными барвами, не пôдлягаючими жадному зôпсутю; якъ хрущѣ-свѣтляки въ лѣтѣ свѣтятъ въ ночи, въ такôмъ самôмъ блеску и роскоши барвъ свѣтятъ также нововынайдени̂ **самосвѣтячи̂ кресты,** выключно лишь у насъ выроблювани̂.

За тревалу и прекрасну силу свѣтла гарантуеся.

Цѣна за одинъ крестъ зр. 3·75, делѣкатнѣйше зробленый зр 4·50, незвычайно-делѣкатный съ постументомъ зр. 6.

Высылаеся за готôвку або за послѣплатою почтовою.

Можна набути выключно лишь у
Klingl & Baumann in Wien,
Stadt, Tegetthoffstrasse Nr. 3.

NB. Остерѣгаеся передъ пôдробленьемъ; кожда штука есть на ôтворотнôй сторонѣ заосмотрена нашою фирмою.

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье
ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючи̂ выграни̂:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладни̂ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтови̂ проситсяся надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (15—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(8—9) **ôткрыло**

за призволеньемъ Высокои Власти державнои

въ собственнôмъ домѣ ул. Ôрмянска Нръ 2
(напротивъ „Народного Дому")

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляє пожички на заставы,

а именно:

цѣнни̂ еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабрични̂ и ремѣсничи̂ и всяки̂ предметы маючи̂ вартôсть.

ЛЬОСЫ червоного КРЕСТА

Перше тягненье вже 2 Сѣчня!

Рôчно три тягненя — Головна выграна — Дня 2 Сѣчня „ 1 Мая „ 1 Вересня

гульденôвъ **200.000** австр. вал.

Найменша выграна зр. 12 пôдносится до 20 зр.

Оригинальни̂ льосы точно по урядовôмъ курсѣ дня.

Поодиноки̂ льосы въ 5 чвертьрôчныхъ ратахъ à 3 зр.

Право до гры есть вже заразъ въ першôмъ тягненю дня 2 Сѣчня!

Wechsler-Geschäft der Administration des
Wien, Stephansplatz Nr. 9. **„MERCUR"**, Ch. Cohn. Wollzeile Nr. 10 u. 15.

3—3

Певнымъ и швидкимъ

(8—10) есть дѣланье

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)

(Gichtgeist)

Генриха Бльоха

зъ *Егеръ (Чехи)*

Цѣна за флякопъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ".

Ново уряджений складъ товарôвъ корѣнныхъ

КАРОЛЯ КОЛЬМАНА

въ Самборъ, Рынокъ Ч. 12.

поручае Высокопреподобному Духовеньству и Высокопочтеннôй публицѣ свôй головный складъ товарôвъ, котри̂ зъ першихъ жерелъ спроваджуе и такови̂ по слѣдуючихъ цѣнахъ спродае:

1 3

Кава Ceylon ôтлична	1 зр.	85 кр.
„ грубозерниста	1 „	80 „
„ середна	1 „	70 „
„ перлова найлѣпша	1 „	85 „
„ Мосса найлѣпша	2 „	— „
„ Jawa	1 „	60 „
„ Cuba найлѣпша грубозерниста	1 „	85 „
„ Porteza	1 „	40 „

Цукоръ найлѣпшій въ головѣ по 48 кр.

Также складъ гербаты россійскои, правдивый румъ бремскій, Cogniac францускій, Розолисы ланцуцки̂, портеръ правдивый англійскій, всяки̂ роды вина, пиво пильзненске и всяки̂ инши̂ товары корѣнни̂ и деликатесы по найтаншихъ цѣнахъ.

При тôмъ тирольски̂ яблока, правдиви̂ моризоны зъ головного ихъ складу, Pagliano и Seehofer, дальше склады шкла, лямпъ, паперу, перфуміи и свѣтла церковного.

Для догôдности Всепочт. публики высылаю по тыхже цѣнахъ каву по 5 кильо въ пачкахъ почтою franco на мѣсце и цѣнникъ на жаданье franco.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: Володимиръ Барвѣньскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Письмо до громадъ повѣта львôвского

ôтъ *Теофиля Меруновича*

бувшого ихъ посла до сойму краевого.

Пôдъ такимъ заголовкомъ розôславъ п. Т. Меруновичь до своихъ выборцѣвъ львôвского повѣту невеличку брошурку о своѣй посольскôй дѣяльности въ соймѣ. „Дѣлаю се на письмѣ для того, — пише п. М. — що письмо всюда легко трафитъ, где тôлько кто цѣкавый буде, его прочитати, а не кождому булобы возможно ѣхати ôтъ Яричева, Винникъ и Щирця въ одно мѣсце мене слухати.“ П. Меруновичь здае справу въ двохъ направленяхъ: по перше, що ôнъ самъ здѣлавъ, або хотяй пробовавъ зъ своеи власнои гадки и своимъ власныиъ трудомъ? по друге, якъ ôнъ заховувався яко посолъ въ всѣхъ иншихъ справахъ, якй въ соймѣ въ часѣ его пословання були розбиранй?

Зъ тыхъ справъ, якй самъ п. Меруновичь зъ своеи власнои гадки пôдносивъ въ соймѣ, займае найперше мѣсце справа жидôвска и она то найобширнѣйше представлена въ его посольскôмъ справозданю. П. М-вичь вычисляе десять точокъ своихъ внесень въ справѣ жидôвскôй, змѣряючй до того, щобы переведено рôвноуправненье межи христіяньскою а жидôвскою людностею цѣлкомъ справедливо, такъ щобы и жидôвъ „чѣпалося право“. Треба признати, що п. М-вичь много заходився коло сеи справы, однакожь практичнй результаты тыхъ заходôвъ не великй. Соймъ принявъ вправдѣ внесенье що до строгого надзору надъ веденьемъ жидôвскихъ метрикъ и надъ неправно удержуваными закладами заставничими, але и се вѣдомо, що правительство ôтповѣло, будьтобы жидôвскй метрики велися зовсѣмъ правильно, а що до покутныхъ закладôвъ заставничихъ то и нынѣ рôвножь можна сумнѣватися, чи внесенье п. Меруновича хочьбы въ части вплынуло на ихъ устороненье. „Що до ревизіи *Талмуду*, котрои я домагався“, говоритъ наконець п. М-вичь, „то понеже жиды дуже горячо тому супротивлялися, то для святого спокою бôльшôсть сойму поминула тую справу.“ Се елегійне признанье п. Меруновича кидае дуже сумне свѣтло на цѣлу справу жидôвску, нимъ пôдношену, бо проектованй п. Меруновичомъ реформы и такъ не дуже глубоко входятъ въ лоно жидôвъ, а щожь доперва скоро соймъ „для святого спокою“ ôтклоняеся навѣть ôтъ такъ близькои а для пôзнаня жидôвства необходимои ревизіи Талмуду?! Такимъ чиномъ складаеся цѣла реформа „для святого спокою“ до актôвъ. Тожь и не выдаеся намъ, щобы поясненье, яке давъ п. М-вичь своимъ выборцямъ о справѣ жидôвскôй могло ихъ успокоити и вдоволити.

Кромѣ поменшихъ справъ, о котрыхъ згадуе п. М-вичь въ своимъ справозданю (о внесеню, щобы громады могли сплачувати маленькими ратами черезъ довшй лѣта кошта будовы „хорошихъ и просторонныхъ школъ“; щобы продавано сôль по сталыхъ цѣнахъ; щобы высшй власти опѣкувалися рукодѣльниками (ремесниками), котрй у насъ теперь якось дуже пôдупадаютъ; щобы по желѣзницяхъ, удержуваныхъ за грошѣ податковй, господарували не вѣденьскй Нѣмцѣ, а нашй краяне; дальше о безъуспѣшно пôднятôй реформѣ народныхъ школъ, о краевôмъ банку и т. п.) пôдноситъ п. Меруновичь такожь двѣ дуже важнй справы: „руску справу“ и справу реформы краевои автономіи.

О послѣднôй справѣ, котра, якъ вѣдомо, закôнчилася цѣлковитымъ фяскомъ, такъ говоритъ п. М-вичь: „Радили рôжно, але понеже нѣкто не выгадавъ такого устрою урядôвъ, щобы въ нѣмъ обôйшлося безъ ôтобраня громадамъ и повѣтамъ ихъ теперѣшнои свобôднои самостоятельности (а властиво не „выдумано“ такого проекту, якій бы зыскавъ бувъ за собою бôльшôсть голосôвъ въ соймѣ и уступивша бôльшôсть просто не знала навѣть. зъ котрого кôнца братися до сеи реформы. *Пр. Ред. Д.*) — для того я, яко посолъ, не голосувавъ за жадною зъ предкладаныхъ новостей, хотяй узнавати мушу, що не зашкодилобы, щобы у насъ було менше урядôвъ, а скорѣйше урядованье.“ Намъ выдаются такй слова дуже дивными въ устахъ соймового посла и секретаря рады повѣтовои, отже въ устахъ чоловѣка, що певно знае и повиненъ знати хибы и недостатки нашои автономіи. Посолъ повиненъ бути свѣдомымъ такъ жизненныхъ интересôвъ своихъ выборцѣвъ и мати ôтвагу вступитись въ оборонѣ тыхъ интересôвъ, а не поминати такъ важныхъ справъ „для святого спокою“. Або п. М-вичь узнае теперѣшный устрôй автономичный за добрый и не потребуючій реформы, — тогды повиненъ ясно высказати свою гадку и выказати безъосновнôсть тыхъ поглядôвъ, що не тôлько узнаютъ хибнôсть и недостаточнôсть сего устрою, але навѣть посуваются до того, що жадаютъ знесеня передовсѣмъ радъ повѣтовыхъ; або п. М-вичь узнае хибы и недостатки автономичного устрою, хочь може не въ такъ широкихъ розмѣрахъ, а тогды повиненъ ясно высказати свôй поглядъ, пояснити справу выборцямъ и указати дорогу, котрою слѣдуе поступати до спасеннои реформы, и якъ усунути ставлянй перешкоды въ переведеню сеи реформы.

Така, а навѣть еще бôльша неяснôсть высказуеся въ поглядахъ п. М-ча на „руску справу“. Щó се за справа, — сего навѣть годѣ на певно дôзнатися зъ письма п. М-ча. П. М-вичь видитъ „въ газетахъ щоденно велику вôйну межи Русинами а Ляхами“ (и правду сказати, самъ неразъ въ Gazet-ѣ Narod. бравъ видну участь въ тôй вôйнѣ. *Пр. ред. Д.*), але „по краю якось тои вôйны не видати“, бо пр. Рѣсна руска не сточила доси еще нѣ однои битвы съ Рѣсною польскою!! Не знаемо по перше, для чого п. М-овичь говоритъ ажь о „вôйнѣ“ и то „великôй межи Русинами а „Ляхами“. П. М-вичь, якъ заразъ покажемо, самъ признае, що межи Русинами а Поляками суть певнй спорнй точки, хочь ихъ нѣкто не назве великою „вôйною“, такъ само, яко годѣ сказати, щобы Словенцѣ а Нѣмцѣ, шлескй Поляки а Нѣмцѣ, Чехи а Нѣмцѣ вели съ собою „вôйну“ и „билися съ собою“. По друге, чомужь то п. М-вичь не пояснивъ, для чого въ газетахъ ведеся „щоденно велика вôйна межи Русинами и Ляхами“? Най буде, що рускй газеты ведутъ тую „вôйну“ — а мы скажемо: спôръ — непотрѣбно и напрасно; але для чогожь ведутъ еи галицко-польскй газеты, скоро еи нема въ краю и нема для неи жаднои пôдставы? Длячого галицко польскй газеты выступаютъ все зачѣпно противъ Русинôвъ, длячого силомôць накидаютъ на нихъ всякй пôдозрѣня, а зъ другои стороны навѣть не маютъ ôтваги чи доброи волѣ, подати голосôвъ о „рускôй справѣ“ своихъ рôдныхъ закордоньскихъ братей-Полякôвъ, якъ се послѣдными часами сталося съ голосомъ познаньского Поляка въ Dzienniku poznańskim и съ голосомъ Gazet-ы polsk-ои? Ось чому булобы дуже цѣкаво почути, якъ то п. М-вичь — одинъ зъ видныхъ спôвучастникôвъ галицко-польскихъ газетъ — пояснитъ те, въ кождôмъ случаю дуже дивоглядне поступованье галицко-польскихъ, а именно львôвскихъ газетъ? По трете, п. М-вичь муситъ безперечно узнавати таке „военне“ поступованье газетъ за дуже шкодливе, на що впрочѣмъ и мы вже неразъ указували. Але скоро есть въ лонѣ нашого краю такъ велике зло, скоро не можна легковажити силы газетъ и ихъ, въ данôмъ случаю дуже шкодливого вплыву на читаючихъ, то очевидно п. Меруновичь повиненъ бувъ заразомъ предложити лѣкъ протизъ сего зла. Вправдѣ завзывае п. М-вичь Русинôвъ и Полякôвъ до згоды, чимъ посередно потверджае, що доси нема згоды, але такій зазывъ не представляеся нѣчимъ иншимъ, якъ лише солодкою фразою, що не веде до цѣли. Придивѣмся тôлько близше, якъ понимае п. М-вичь „руску справу“. Въ однôмъ мѣсци представляе п. Меруновичь „руску справу“ яко соціяльну, а не народну (національну), слѣдуючими словами: „Трафится у насъ, що громада мае якійсь процесъ съ дворомъ, або дѣдичь съ громадою; що помежи дворомъ а священикомъ зайде непорозумѣнье, або наконець учитель не зо всѣми умѣе удержати згоду. Але се дѣеся не тôлько у насъ, але повсюду: такъ само на Мазурахъ, якъ и на Руси. То такъ лишь говорится, що въ тôмъ случаю воюютъ съ собою Ляхъ съ Русиномъ: колибы оба (дѣдичь а громада, взглядно священикъ) були Поляками, або оба Русинами, то такожь сварилибыся.“ Тутъ очевидно п. М-вичь представляе руску справу яко спôръ и суперечнôсть интересôвъ межи громадою а дворомъ, отже яко справу соціяльну, бо годѣ припустити, щобы п. М-вичь мавъ тутъ на гадцѣ лише случайнй споры, а забувъ на ту рôжницю, яка заходитъ межи дворомъ а громадою пôдъ взглядомъ податкôвъ, дороговои, церковнои и въ части школьнои конкуренціи и т. п. Не входимо въ тое, чи добре робитъ п. М-вичь, выставляючи руску справу лише яко соціяльну, але если такъ есть, то голый покликъ „згода“ тутъ якъ найменше може довести до цѣли с. е. погодити суперечнй интереса межи дворомъ а громадою, бо, якъ вѣдомо, словомъ „згода“ годѣ погодити нерôвности и суперечности интересôвъ, такъ важныхъ для однои и другои стороны. Тутъ було повинностею п. М-вича указати дорогу, якъ можнабы и слѣдуе погодити тй суперечности, чого очевидно повиненъ бажати кождый добромыслячій чоловѣкъ. Власне то, що п. М-ча „выбрали своимъ посломъ рускй, польскй и нѣмецкй селяне“, вложило на него ту повиннôсть обороны селяньскихъ интересôвъ, а не поминати ихъ „для святои згоды“.

Дальше однакожь знову пôдноситъ п. М-вичь справу руску яко народну (національну), где ходитъ о то, щобы Русины на пôдставѣ конституційныхъ правъ заховували и плекали свою народнôсть: свою вѣру, языкъ матерный и рôдный обычай — розумѣеся „въ згодѣ а безъ колотнѣ съ сусѣдомъ“. Чи Русины можутъ се „въ мирѣ святôмъ“ робити? П. М-вичь признае тутъ, що есть „польско-руска колотня“, що „теперь еще не все такъ иде помежи нами, якбы мы того собѣ желали“, але не тôлько не каже, якбы для обохъ сторôнъ справедливо рѣшити „кто мае рацію въ польско-рускôй справѣ“ и „якбы то мало бути межи нами“ по правдѣ и справедливости, але надто и тутъ „для святого спокою“ поминае тй, такъ многоважнй пытаня и признаеся, що тамъ, „где сварилися Русины съ Ляхами, тамъ мене не було, коли засѣдавъ я въ соймѣ, и тамъ мене нѣколи не буде!“ Якто? Посолъ, що завзывае своихъ выборцѣвъ до згоды, не мае ôтваги помирити спорячихъ а навѣть докинути слова опамятаня для неслушно спорячихъ? Посолъ, що почувае всю згубнôсть сеи межинароднои колотнѣ, не почуваеся до того, щобы хочь слово сказати до спорячихъ и то все — „для святого спокою“? Ктожь ôттакъ переведе порозумѣнье межи спорячими, еслибы кождый такъ втѣкавъ зъ сойму, коли тамъ розгорится колотня? Признаемо, що не розумѣемо такои „нѣ теплои нѣ зимнои“ политики на засадѣ „все бери, мене не тыкай“.

Пôдносимо тыхъ кôлька увагъ нашихъ о посольскôмъ справозданю п. Меруновича разъ для того, що самъ ôнъ домагаеся въ нѣмъ такого оцѣненя, а по друге для того, що пôсля нашои гадки въ справахъ такъ важныхъ, якъ высше пôднесенй, маемъ право жадати ясности ôтъ мужѣвъ, що хотятъ яко послы проводити въ справахъ краевыхъ.

Почтовй касы щадничй.

На основѣ закона зъ 28 мая 1882 р. вôйдутъ съ Н. рокомъ въ житье почтовй касы щадничй, котрй маютъ задачу зъ однои стороны дати можнôсть и найбѣднѣйшимъ верствамъ жителѣвъ умѣщати дрôбнй свои квоты на процентъ, а зъ другои стороны и державѣ принести певнй доходы.

Пôдъ зарядомъ и порукою правительства заведена буде въ Вѣдни державна каса щаднича, котра буде пôдлягати министрови торговлѣ, належати буде до обсягу администраціи почтовои, а зватися буде „ц. к. урядомъ почтовыхъ касъ щадничихъ“. Стаціями збôрными того центрального уряду будутъ всѣ уряды почтовй въ Австріи; они обовязанй що дня въ звычайныхъ годинахъ урядовыхъ пріймати вкладки и выплачувати жаданй грошѣ. Всѣ вкладки и выплаты записуются до книжочокъ, котрй почта дае безплатно. За оказаньемъ такои книжочки може вкладачь на кождôй стаціи (почтѣ) вложити дальшу вкладку або дôстати выплату. — Найменша вкладка муситъ вынсоити 50 кр., а всяка бôльша вкладка муситъ бути дѣлима черезъ 50. Вкладку въ квотѣ 50 кр. можна такожь вносити марками листовыми, прилѣплеными на призначеныхъ до того картонахъ, продаваныхъ на почтѣ по 5 кр. Ôтъ одного и того самого вкладача не вольно на тыждень бôльше якъ одинъ картонъ на 50 кр. пріймати. Вкладки будутъ процентуватися ôтъ 1 гульдена по 3% рôчно. Процентъ записуеся до книжочки и въ кожду рôчницю выставленя книжочки дочисляеся до капиталу. Вкладокъ не можна въ однôмъ роцѣ вносити бôльше, якъ на 300 зр. по ôтчисленю всякихъ выплатъ, а капиталъ вкладковый въ загалѣ процентуеся лишь до 1000 зр. Нѣкому не вôльно пôдъ загрозою утраты проценту а часомъ и капиталу посѣдати бôльше, якъ одну книжочку почтовои касы щадничои. Такожь малолѣтнй маютъ право вносити самостôйно вкладки и ôтбирати выплаты, если ихъ заступники правнй не увѣдомлятъ на письмѣ уряды почтовй, що они тому противлятся.

Вкладачь мае при першôй вкладцѣ вписати въ книжку свое имя и прôзвище, занятье, мѣсце родженя и замешканя; такожь муситъ пôдписати „контраквитъ“, на котрôмъ може выписати яку тайну „паролю“. Кто выбравъ собѣ паролѣ, той безпечнѣйшій, бо почта не выплатитъ грошей нѣкому безъ поданя паролѣ; ôнъ може ôтобрати зъ почты выплату навѣть черезъ трету особу, если на призначенôмъ формуляри пôдпишеся и напише свою паролю. Вкладки можутъ бути вношенй такожь въ користь третихъ особъ. — Вкладачь одержитъ кромѣ потвердженя ôтъ урядника почтового еще окреме потвердженье зъ центрального уряду почтового въ Вѣдни въ протягу 14 днѣвъ. — Уряды почтовй обовязанй кромѣ мѣсячныхъ обрахункôвъ робити еще щоденнй рахунки зъ обороту вкладокъ и выплатъ.

Вкладачь може кождои хвилѣ жадати звороту цѣлои своеи вкладки або части за попереднымъ выповѣдженьемъ, котре треба высылати просто до уряду центрального въ Вѣдни. Выповѣдати належитъ квоту ôтъ 10 до 100 зр. на 15 днѣвъ, ôтъ 100 до 500 зр. на мѣсяць, а высше 500 зр. на два мѣсяцѣ на передъ. Почта не выдае меншу квоту ôтъ 1 зр. хиба лишь тогды, если цѣла належитôсть не сягае до 1 зр. Если вкладаючій не обравъ собѣ паролѣ а хоче ôтобрати грошѣ черезъ повномочника, то повномочіе муситъ бути потверджене вôйтомъ, священикомъ, судомъ або нотаремъ; хорому може потвердити лѣкарь.

Се суть найважнѣйшй приписы уставы запроваджуючои почтовй касы щадничй; зъ нихъ читатель зможе вже порозумѣти характеръ институціи почтовыхъ касъ щадничихъ.

ПАМЯТИ найлучшого друга.

VI.

(Конець.)

Але все те було вже запôзно. Ôтповѣдь на прошену ранною весною ôтпустку одержавъ Навроцкій доперва въ пôзну осѣнь, а радше вже въ зимѣ, бо ажь въ листопадѣ. Тямлю добре, коли ôнъ р. 1880 переѣздивъ черезъ Львôвъ на сей зимовый ôтпочинокъ на родину. На дворѣ була дуже погана слота. Снѣгъ переплѣтався съ дощемъ, густй туманы налягали ôловяными хмарами на землю, а холодъ и вохкôсть перетискались крôзь одежу и переймали чоловѣка до живого. Не можна було собѣ подумати бôльшои ироніи, якъ въ таку пору ѣхати ратувати здоровля. А станъ здоровля Володим. Навроцкого бувъ вже тогды такій, що переймавъ тревогою кождого, кто его побачивъ. Ще тôлько очи свѣтилися на почорнѣлôмъ, высохлôмъ лици, але голосъ его вже рвався за кождымъ словомъ, не мовьбы завмиравъ ôтъ кашлю. Самъ ôнъ говоривъ съ великимъ жалемъ: „Оттеперь маю часъ и волю, — хочь въ снѣгу — хочь въ болотѣ купайся та зимною мракою надыхайся. Отъ поѣду хиба, щобъ побачити рôднй стороны“. Можна було навѣть сумнѣватися, чи ôнъ перебуде зиму. Але якось ще выдержала натура, загартована тяжкими злиднями, и колибъ ôнъ мавъ бувъ ôтпустку на слѣдуючу весну, то кто знае, чи нашъ Володимиръ не бувбы еще и доси въ живыхъ. Тôлькожь не довелося Володим. Навроцкому дождатися сего. Минула весна, минуло лѣто, а Володим. Навроцкій пересидѣвъ весь сей часъ въ бюрѣ. Тяжка недуга розвивалась що разъ бôльше и черезъ зиму пôдорвала всѣ жизненнй силы. По найтяжшôй житейскôй борôбѣ зломалась наконець желѣзна сила одинокого борця пôдъ напоромъ безчисленныхъ злиднѣвъ — Володимиръ Навроцкій умеръ дня 16 марця 1882 р.

Про послѣднй часы В. Навроцкого удѣливъ намъ одинъ зъ щирыхъ прихильникôвъ „Дѣла“ слѣдуючй вѣсти:

„Дôзнавшись о моѣмъ пробуваню въ сихъ сторонахъ (въ Решовѣ), написавъ покôйный В. Навроцкій до мене письмо — а було се передъ двома мѣсяцями (до смерти В. Н-го): „„Коли ласка, ôтвѣдайте мене, бо менѣ самому годѣ у Васъ бути — хороба не дозволяе. Але вчасно Васъ упереджаю, що вся пріемнôсть буде по моѣй сторонѣ, бо застанете въ менѣ физично зруйнованого и морально заумираючого чоловѣка, якимъ пишеся etc. etc.““ — Се письмо тронуло мене до глубины; я поспѣшивъ сейчасъ не знаючи навѣть до того часу, що сей Навроцкій се авторъ тои „Подвôйнои крейдки“, котру мои знакомй читали съ такимъ занятьемъ и глубокимъ жалемъ надъ долею покривдженого народа. Ажь по короткôй розмовѣ пôзнавъ я, кто высвѣдчивъ менѣ знамениту честь, статися однымъ зъ близшихъ ему знакомыхъ въ сихъ околицяхъ. Тôлькожь зла доля хотѣла, що се знакомство тревало дуже короткій часъ. Съ жалемъ побачивъ я, що нашъ Володимиръ догоряе. Тымъ бôльше тронули мене слова его листу, запрошаючого мене до себе. Прибувши на се запрошенье и розговорившись съ моимъ новымъ, а такъ дорогимъ знакомымъ, спытавъ я его о причину сеи слабости, що пôсля его словъ зробили его морально заумираючимъ чоловѣкомъ. Сумно усмѣхнувся и такъ почавъ говорити: „„Мене поселено на чужинѣ далеко ôтъ родины, приятелѣвъ, ôтъ власного народа, що мене выховавъ и такъ дуже припавъ менѣ до серця. Мене обгорнула туга за родиною, за своими, за рôднымъ народомъ. Я мусѣвъ тутъ приучуватися до иншои мовы, навыкати до иншого народа, мусѣвъ працювати для несвоихъ, — а мысль, що се сталося умысно, що мôй нарôдъ остаеся безъ помочи, — мучила мене якъ змора. Нѣмець мае на сю слабôсть выразъ „Heimweh“, — у насъ кажутъ „туга за родиною“ и есть до сего навѣть дуже тужлива пѣсня: „Я въ чужинѣ загибаю, на чужинѣ плачу...“; Поляки кажутъ, що сибирскй поселенцѣ зъ ихъ народу такожь терплятъ подôбнй муки. За тй муки кленутъ-проклинаютъ они своихъ мучителѣвъ и голосятъ свои жалѣ въ яскравыхъ барвахъ цѣлому свѣту. Я не мавъ и сеи ôтрады, щобы о нихъ высказатися хочь передъ моими приятелями, а не то передъ цѣлымъ народомъ або цѣлымъ свѣтомъ. Щобы притлумити бôль-тугу за родиною, за рôднымъ живымъ словомъ, я взявся до працѣ, працювавъ надмѣрно, зъ всѣхъ моихъ силъ, тысячь разъ кидавъ перо съ розпукою, що се праця не для мого народа, — и знову брався до неи. Житье плыло менѣ понуро, невесело. Єдиною моею розрадою було, коли довелось менѣ ненадѣйно почути живе руске слово, що впрочѣмъ рѣдко лучалося. Передъ кôлькома лѣтами выслано мене на комисію въ дуже важнôй для скарбу справѣ. Я взявся до сеи працѣ горячо надѣючися, що по еи належитôмъ переведеню сповнятъ наконець мое горяче бажанье и перенесутъ мене назадъ межи мôй нарôдъ. Моею працею забезпечивъ я скарбови около 50.000 зр. а. в. — Але мои найскромнѣйшй надѣѣ не сповнилися... Вправдѣ всесторонно выказано мою невиннôсть — — але... я попавъ въ сухоты. Вамъ може се дивно, але въ моѣй родинѣ нѣкто не слабувавъ на сухоты, тожь не суть они наслѣдственнй. Може скажете: зъ надмѣру працѣ. Признаю, але я вамъ сказавъ, чому я працювавъ бôльше, якъ було моимъ обовязкомъ. Вы маете родину, маете людъ, съ котрымъ говорите по руски и для него працюете. Я працювавъ для чужихъ... я надѣявся вернути въ рускй стороны, але не дождався сего... Розпука и гризота убили мене физично и морально.“

Дня 16 (4) марця с. р. розстався Володимиръ Навроцкій съ симъ свѣтомъ въ 36-тôмъ роцѣ житя. Его смерть зробила навѣть середъ Решôвскихъ Полякôвъ глубоке враженье. Его товаришѣ по уряду були до глубины тронутй смертею свого неôтжалуваного товариша, що умѣвъ собѣ зъеднати ихъ щиру любовь. „Ôнъ бувъ найздôбнѣйшій зъ насъ всѣхъ“, говорили они, „ôнъ упавъ жертвою“... Товаришѣ по уряду Поляки зложили ôтъ себе на домовинѣ Покôйника гарный вѣнець съ синё-жовтыми лентами, чимъ дали прекрасный доказъ свого узнаня и пошанованя народности Покôйника. Честь такимъ Полякамъ! Похороны ôтбулися зовсѣмъ пôсля руского обряду. Здвигъ народа, а именно интелигенціи Решôвскои на похоронахъ бувъ неперечислимый. Всѣ спѣшили ôтдати послѣду прислугу Покôйникови. Бувъ се найлучшій доказъ тои загальнои любви и того поважаня, яке зъеднавъ собѣ нашъ Володимиръ на далекôй чужинѣ. Рускій спѣвъ, по бôльшôй части Русинôвъ-професорôвъ и урядникôвъ, пробуваючихъ въ Решôвскихъ сторо-

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(600-лѣтный ювилей панованя Династіи Габсбургôвъ). День 27 грудня обходило столичне мѣсто Вѣдень дуже торжественно. Рада мѣска зôбралася въ хорошо пристроенôй сали раднôй, где бурмистръ Вѣдня мавъ промову о значеню ювилейного обходу, зазначивши передовсѣмъ, що мѣсто Вѣдень все вѣрно стояло при Габсбургахъ. По полудни цѣсарь принимаючи депутацію мѣста заявивъ, що „Династія Габсбургôвъ ôтъ часôвъ Рудольфа все дбала о Вѣдень и довела его до теперѣшнои силы и розцвѣту. Зъ другои стороны Вѣдень въ добрôй и лихôй доли все бувъ вѣрный для Династіи. Цѣсарь высказавъ свою надѣю, що такъ само буде и на будуще, и поручивъ депутаціи подякувати жителямъ Вѣдня и завѣрити ихъ о его незмѣнной ласцѣ.“ Того самого дня складали желаня цѣсареви епископаты горѣшно- и долѣшно-австрійскі пôдъ проводомъ вѣденьского архіеп. Гангльбавера. Цѣсарь заявивъ тôй депутаціи, що „якъ его предки все удѣляли церквѣ охороны и опѣки, такъ и ôнъ чтитъ церковь и еи слугъ; зъ другои знову стороны епископы и духовеньство все ревно старалися защѣпити въ серця вѣрныхъ любовь ôтчины и вѣрнôсть пануючому Домови.“ На благожеланя ректора вѣденьского университету цѣсарь ôтповѣвъ: „Сподѣваюся, що университеты монархіи даютъ публичному житю що року не лишь образованыхъ молодыхъ людей, але такожь добрыхъ обывателѣвъ и вѣрныхъ сынôвъ Австріи.“ Такожь принимавъ цѣсарь маршалкôвъ горѣшнои и долѣшнои Австріи, и министрôвъ гр. Кальнокого и Каляя; съ двома послѣдными конферувавъ цѣлу годину.

(Палата пословъ) мае розпочати свои посвяточні засѣданя дня 15 л. сѣчня.

(Австрійскій министеръ войны) захорувавъ на свята и передавъ дѣловодство свого уряду шефови секційному, Власитсови.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. *(Угода съ Ватиканомъ.)* Берлиньска „Germania“ одержала важну вѣдомôсть о угодѣ, яка мае бути заключена межи Россією а столицею апостольскою. Пôсля информаціи „Germani и“ проектъ угоды, на котрый обѣ стороны мали згодитися, складаеся зъ слѣдуючихъ 6 точокъ: 1) Россія вышле до Ватикану свого посла и приверне зношеня дипломатичні съ Ватиканомъ, зôрвані 1874 р. 2) Епископы католицкі пробуваючі на выгнаню маютъ повернути до своихъ столицъ, а опорожнені або администровані столицѣ маютъ бути канонично обсаджені, такъ що небавомъ всѣ 12 діецезій католицкихъ въ Россіи будутъ мати своихъ архипастырѣвъ. 3) Парохіи маютъ бути на будуще такъ обсаджувані, що парохôвъ 1-ои клясы будутъ епископы представляти правительству; парохôвъ 2-гои и 3-тои клясы будутъ настановляти самі епископы. 4) Семинаріи духовні будутъ приверненi и ôтдані пôдъ юрисдикцію епископôвъ; держава буде мати надъ семинаріями лишь якійсь зверхный надзôръ. (Germania не подае близше якого рода мае бути той надзôръ, якій буде языкъ выкладовый въ семинаріяхъ и чи професорôвъ будутъ именувати епископы, чи правительство). 5) Що до языка, якого мае уживати католицке духовеньство, то проектъ угоды постановляе, що тамъ, где нарôдъ говоритъ по руски, Римъ наклонитъ духовеньство говорити по россійски, а въ иншихъ околицяхъ духовеньству полишена буде свобода пôдъ взглядомъ языковымъ. 6) Въ справѣ холмскôй постановлено, що кождый унитъ мае право повернути до католицкои вѣры.

Journal de St. Petersbourg забравъ такожь голосъ въ тôй важнôй справѣ и написавъ що слѣдуе: „Дневники заграничні займаются пильно переговорами межи правительствомъ россійскимъ а столицею апостольскою. Результатъ тыхъ переговорôвъ мае бути щасливый. Гдеякі дневники заграничні пересаджуютъ результатъ договорôвъ, инші критикуютъ его прихильно або неприхильно. Мусимо перестерегчи публичнôсть передъ тыми надто поспѣшными осудами. При незмѣнныхъ догматахъ, засадахъ и традиціяхъ римскои церкви зъ однои стороны, а при интересахъ цивильныхъ, администраційныхъ и законахъ державныхъ зъ другои стороны можливі суть лишь трансакціи политичні, ôтносячіся лишь до пытань фактичныхъ, опертыхъ на умѣренности ôтпоручникôвъ правительства россійского, котрымъ було поручено переведенье тои дражливои справы. Папа Левъ XIII оказався прихильнымъ до такихъ переговорôвъ, а царскій кабинетъ съ всею щиростею принявъ и ôтвдячивъ тую прихильнôсть. Сподѣваемось, що договоры, о котрыхъ бесѣда несомнѣнно причинятся до того, щобы усунути трудности и привернути добрі ôтношеня межи властею церковною и свѣтскою, такъ потрѣбні въ теперѣшныхъ часахъ соціяльныхъ неспокоѣвъ“. Якъ бачимо, зъ ôтзыву пôвурядового „Journal de St. Petersbourg“, правительство россійске на серіо бажае погодитися съ Римомъ. Що до точокъ угоды, які подала „Germania“, то, пôсля загального мнѣнія, ті точки суть вѣродостойні, кромѣ не постановленого еще рѣшучо пытаня языкового въ 5-тôй точцѣ. Не потребуемо и казати, що польскі газеты, съ малыми выняткамы (котрі хотѣлибъ якъ найбôльше выторгувати), радуются зъ договорôвъ Россіи съ Римомъ...

„Правительственный Вѣстникъ“ доноситъ, що одна политично зôслана женщина, именемъ Кулитовска, утѣкши зъ свого мѣсця оселеня, стрѣлила зъ револьвера въ груди губернатора Иляшевича въ Чити. Зраненый губернаторъ поздоровѣвъ. Кулитовска була засуджена на смерть черезъ повѣшенье, але царь уласкавивъ еи и змѣнивъ кару смерти на тяжкі довѣчні роботы.

Италія. Кôлькохъ арештованыхъ за демонстраціи передъ австрійскими конзулятами въ день повѣшеня ирридентиста Оберданка въ Тріестѣ, засудили суды италійскі на короткій арештъ.

Египтъ. Араби паша и инші засудженi на выгнанье выѣхали оногды зъ Египту.

НОВИНКИ.

— **Понеже конфиската 97 ч. „Дѣла“** послѣдувала въ такъ пôзну пору, що мы вже не були въ станѣ того самого дня зробити другого накладу, длятого выдаемъ нынѣ подвôйне ч. 97 и 98 за середу и суботу, а щобы вповнѣ вынагородати нашимъ Читателямъ страту, выдамо такожь и слѣдуюче 99 ч. въ середу съ надзвычайнымъ додаткомъ въ $1^1/_2$ аркуша.

— **Въ память 600-лѣтнои рôчницѣ панованя Династіи Габсбургôвъ** ôтправивъ Преосв. еп. Сильвестеръ въ середу въ первопрестольнôмъ храмѣ св. Георгія торжественну соборну литургію, на котру явилися представителѣ цивильныхъ и войсковыхъ властей, представителѣ рускихъ товариствъ, питомцѣ духовнои семинаріи и вѣрні. На хорахъ спѣвали питомцѣ семинаріи дуже хорошо. По богослуженю капитула и представителѣ рускихъ товариствъ удалися до Намѣстника и на его руки зложили желаня пануючому Домови. Въ имени всѣхъ представившихся Русинôвъ промовлявъ по руски Преосв. еп. Сильвестеръ.

— **Впреосв. митрополитови Іосифови Сембратовичеви,** вышлютъ львôвскі Русины адресъ съ щирыми желанями на его именины, припадаючі дня 26 р. грудня (7 лат. сѣчня) 1883 р.

— **О. Александеръ Бачиньскій** зъ Болехова обнимае провизорично въ понедѣлокъ 1 л. сѣчня чинъ ректора львôвскои духовнои семинаріи. О. А. Бачиньскій именованый такожь референтомъ консисторскимъ.

— **Зъ Залозець** пишутъ намъ: О. М. Садовскій, сотрудникъ залозецкій, одержавъ сими днями ôтъ свого уряду деканального письмо слѣдуюче: „Хв. ц. к. Староство надôслало урядови деканальному пôдъ дн. 16 грудня 1882 до ч. 285 допись, котрои ôтписъ тутъ дословно наводится: „Doszło do mej wiadomości z zupełnie wiarogodnego źródła, że ks. M. Sadowski w Zołożcach nowych, odprawiając mszę św., nie trzyma się postanowień zawartych w kurendzie Najprzewiel. ks. Metropolity, a mianowicie nie przenosi mszału podczas mszy z jednej strony ołtarza na drugą, nie każe używać ręcznego dzwonka, lecz dzwonka wiszącego na ścianie i wśród całego nabożeństwa odzywa się dzwonek tylko cztery razy, zamiast ośm (sic!) Zawiadamiając o tem Wiel. Urząd dekanalny, upraszam o zniewolenie ks. M. Sadowskiego do ścisłego przestrzegania poleceń Metropolity w tej mierze, a zarazem donoszę o tym wypadku Wysokiemu c. k. Prezydyum Namiestnictwa, któremu następnie zdam sprawę o skutku, jaki odniesie moje dzisiejsze pismo. *Russocki*, m. p.“ Навѣвши тую допись ц. к. Староства, урядъ декан. сподѣваеся, що п. староста оперъ свою допись запевне на невѣродостойныхъ доносахъ, які въ нынѣшныхъ часахъ часто лучаются, але поручивъ о. Садовскому на всякій способъ прислати свое оправданье и выясненье урядови деканальному. — Въ ч. 39 „Дѣла“ с. р. було подано, що на жалобу митр. Консисторіи ц. к. Намѣстництво выступило було противъ звѣстного „Okólnika“ товмацкого старосты п. Богуша и узнало поступокъ того старосты противзаконнымъ. (Се фактъ! *Ред. „Дѣла“.*) Тымъ чиномъ ц. к. Намѣстництво заказало староствамъ мѣшатися въ контролю обряду. Якъ же дасться съ тымъ розпорядженьемъ ц. к. Намѣстництва погодити поступованье п. гр. Руссоцкого, ц. к. старосты въ Бродахъ? Дня 20 вересня с. р. бувъ на визитѣ дек. въ Залôзцяхъ о. деканъ Кончевичь и не доглянувъ нѣякихъ змѣнъ обрядовыхъ; чи жандармы, котрі по 3 до 4 що недѣлѣ и свята посуваются ажь до царскихъ вратъ, — чи они маютъ мати бôльше знанье гр. кат. обряду, якъ о. деканъ?— (Митр. Консисторія повинна и симъ разомъ удатися съ представленьемъ до Выс. Президіи ц. к. Намѣстництва и зажадати рѣшучого выясненя тои и тымъ подôбныхъ справъ. Се лежитъ въ интересѣ охороны поваги всего руского духовеньства. Зъ другои знову стороны и ц. к. правительству повинно на тôмъ залежати, щобы ôтношеня ц. к. властей до руского духовеньства не давали поводу до роздорôвъ, шкôдныхъ для добра краю и державы. Длятого надѣемось, що ц. к. Намѣстництво порѣшитъ сю справу такъ, якъ рѣшило справу „Okólnika“ старосты товмацкого. *Ред. „Дѣла“.*)

— **О. Игнатій Кучиньскій,** выслуженый любачѣвскій деканъ и приходникъ въ Шклѣ, жертвувавъ на „Народный Дôмъ“ 500 зр. а. в.

— **Процесъ 51 соціялистôвъ** въ Празѣ скôнчився въ суботу: 6 осôбъ увôльнено, одного засуджено на 2 роки тяжкои вязницѣ, а 44 засуджено на заостреный арештъ ôтъ двохъ тыжднѣвъ до шѣсть мѣсяцѣвъ.

— **Габилитація.** Вô второкъ мин. тыждня габилитувався дръ Станиславъ Старжиньскій въ львôвскôмъ университетѣ на доцента права публичного

— **На церковь въ Островѣ (почта Перемышль)** жертвували: Вп. п. Ф. Г. 10 зр., Всч. оо.: М. Лѣсѣкевичь въ Кропивнику новôмъ 3 зр., Теоф. Качмарчикъ въ Бѣлцеревôй 3 зр. 22 кр., Ярославъ Бачиньскій въ Судовôй Вишни 1 зр., Іосифъ Шайдицкій зъ Дубна 1 зр. 30 кр., Менцѣньскій зъ Пелнѣ 1 зр., Володим. Будзиловичь и Игн. Коссакъ чина св. Вас. В. въ Дрогобычи по 1 зр. За всѣ ті жертвы складаю въ имени моеи церкви щиросердечну подяку. *Илія Олексинъ*, душпастырь въ Островѣ.

Авантуру святочну выправили уланы въ Вѣдни въ однôмъ шинку на передмѣстю Währing. Зъ причины, що одинъ уланъ оскорбивъ чинно дѣвчину за те, що не хотѣла съ нимъ ити въ танець, вывязалася бôйка межи уланами и санитетами. Полиція присилувала уланôвъ опустити шинкъ, але они въ числѣ 30 повернули назадъ съ добутыми шаблями, ударили на полицію и на санитетôвъ, поруйнували всѣ меблѣ въ шинку и скалѣчили 6 осôбъ, мѣжь тыми 2 полицаѣвъ. Виновникôвъ арештовано.

— **Трехъ польскихъ соціялистôвъ** выдалило французке правительство зъ Парижа.

— **П. Ливчакъ,** котрый ôтъ довгихъ вже лѣтъ ôтдаеся студіямъ надъ усовершеньемъ штуки друкарскои, дня 16 с. м. здававъ справу въ петербурскôмъ товариствѣ техничнôмъ зъ предкладаныхъ нимъ вынаходокъ. П. Ливчакъ подавъ бувъ еще передъ десяти лѣтами проектъ замѣны теперѣшнои працѣ ручнои зецерскои на механичну роботу машинову; въ р. 1878 предкладавъ свôй проектъ до осуду петербурскому университетови и тамошнымъ друкарямъ. Але ôтъ того проекту мусѣвъ п. Ливчакъ ôтступити зъ тои причины, що на стереотипахъ, котрі его машина ôтъ разу давала, трудно було робити коректу. Теперь п. Ливчакъ предкладае новый способъ выливаня черенокъ, пôсля котрого въ однôмъ дни можна 300 разôвъ бôльше черенокъ вылити, якъ пôсля теперѣшного способу. Знову же пôсля другои машины можна три разы бôльше зложити, якъ при роботѣ ручнôй. Въ той способъ кошта друку зменшилисьбы о 70%.

— **Наслѣдованя достойне** розпорядженье выдала познаньска регенція, именно, що корчмарямъ, гостинникамъ и т. п. не вôльно пôдъ грошевою карою, а навѣть пôдъ утратою консензу позволити, щобы молодѣжь низше 14 лѣтъ брала участь въ танцяхъ, устроюваныхъ въ ихъ льокальностяхъ.

— **Паленье трупôвъ** позыскуе собѣ що разъ бôльше прихильникôвъ по бôльшихъ мѣстахъ Европы. И въ Вѣдни есть комитетъ займаючійся пропагандою идеѣ паленя трупôвъ; той комитетъ ухваливъ минувшого тыждня: выслати петицію до рады державнои, щобы знесла правні перешкоды паленя трупôвъ и удатися до правительства, щобы позволило на головнôмъ кладбищу построити святиню, въ котрôй палилисьбы трупы.

— **Папа Левъ XIII,** хочь зовсѣмъ здоровъ, зробивъ тестаментъ, котрымъ цѣлый свôй маетокъ записавъ своимъ своякамъ.

— **На бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** зложили: Всч. о. Петрушевичь зъ Покровець ôтъ себе 1 зр., а ôтъ прихожанъ 1 зр. 30 кр. на коляду; Всч. о. А. Бачиньскій зъ Клѣцка (черезъ „Дѣло“) 1 зр. — Спаси Бôгъ Добродѣямъ! В. *Ильницкій.*

— **На Словаръ Е Желехôвского** прославъ Всч. о. А. Бачиньскій зъ Клѣцка (п. Комарно) 2 зр.

— **(Дрôбні вѣсти.)** Архикн. Рудольфъ именованый фельдмаршалъ-поручникомъ и вицеадмираломъ. — Маршалокъ кр. дръ Зыбликевичь опровадивъ лат. свята въ Самборѣ у свого сестрѣнця адв. Волосяньского, а въ середу повернувъ до Львова.

Вѣсти епархіяльні.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничну институцію получили оо. 1) Адольфъ Василевскій на пар. св. Петра и Павла во Львовѣ, 2) Изид. Давидовичь на пар. Радехôвъ.

Душпастырскі посады получили оо. 1) Сим. Савула сотрудникомъ въ Теребовли, 2) Ем. Соневицкій прив. сотрудництво въ Горожанцѣ, дек. пôдгаецкого, 3) Изидоръ Лукасевичь завѣдательство въ Сновидовѣ, дек. бучацкого.

Деканомъ городецкимъ именованый о. Мих. Кульматицкій, пар. зъ Повѣтна, а вицедек. тысьменицкимъ о. Левъ Калиньскій пар. въ Ôльшанцѣ.

— **Жертвы на руску Бурсу въ Тернополи** въ мѣсяци падолистѣ 1882. *Грôшми:* Вп. Обще рôльничо-кредитове Заведенье 40 зр., Доплаты за питомцѣвъ Бурсы 34 зр. 50 кр.; яко члены зложили: п. П. Глиньскій 3 зр., о. Ф. Бачиньскій 3 зр., о. Я. Гудикъ 4 зр., о. І. Васильковскій 3 зр., о. І. Чубатый 1 зр., о. И. Гавацкій 3 зр., о. І. Герасимовичь 3 зр., о. І. Варапучиньскій 3 зр., панѣ Марія Варапучиньска 3 зр. о. Н. Юськевичь 3 зр., о. І. Бѣлиньскій 3 зр., о. Д. Гузаръ 3 зр. 15 кр., о. І. Вацыкъ 3 зр., п. А. Чичкевичъ 3 зр., о. І. Любовичъ 2 зр., о. І. Боцюркôвъ 3 зр. Дальше о. Л. Шустъ зôбравъ въ часѣ богослуженя 9 зр. 21 кр.; п. Я. Вильнеръ жертвувавъ 10 зр. а. в. *Натураліями:* доплата за питомцѣвъ 2 кôрцѣ жита; п. Гр. Коморовскій 12 квартъ крупъ ячмѣнныхъ. Ôтъ выдѣлу рускои Бурсы въ Тернополи. *Дръ В. Лучаковскій.*

— **XII-тый выказъ жертвъ и членьскихъ вкладокъ на бурсу дѣвочу въ Перемышли** за часъ ôтъ 15 жовтня до 30 падолиста 1882, за котрі ПП. Дателямъ сердечну подяку складаеся: А) Жертвы Достохв. „Обще рôльн. кред. Заведенье во Львовѣ 100 зр. Чистый дохôдъ съ вечера муз.-декл. въ честь Впр. крыл. Л. Кордасевича 200 зр.; (Наддаткомъ до сеи квоты причинилися: Преосв. еп. Ступницкій, кр. Ильницкій, кр. Куиловскій, Дръ Дворскій, дек. Шухевичь, по 5 зр. П-нѣ Ольга Борысевичь 2 зр., Кл. Гумецка и Лянгъ по 1 зр.: о. Ивасѣвка 2 зр., дек. Нѣмцѣвъ 1·50 кр., Исайчикъ 1 зр., чч. прихожане Лобôзвы 1·17 кр., Бачиньскій, Щавиньскій, Карпякъ, Куцѣль по 1 зр.; Коростеньскій, Чайковскій, Куновскій, Габла по 50 кр.; о. Максимовичь зъ Кальникова, дръ Мендроховичь, о. Салацкій, о. дек. Нероновичь по 2 зр.; о. дек. Комарницкій 4 зр.; о. Чарнецкій 1·25 кр., оо.: Менцѣньскій ôтъ Горлиць, Хомицкій, В. Нероновичь, И. Кордасевичь, пп. І. Кордасевичь, секр. Добряньскій по 1 зр., о. Л. Бѣрецкій 50 кр. Надто при забавѣ п. Солтыкевичь 4·40 зр., о. Р. Коростеньскій 1 зр., о. Пасѣчиньскій 90 кр., НН. НН. 1·70 зр.) Всч. оо. дек. санôцкого 8 зр. (поименного выказу не прислано). Всч. ново-поставлені пресвитеры 29 зр. 50 кр. (именно: Бачиньскій, Горницкій, Добряньскій, Мохнацкій, Паславскій, Сенета, Яремкевичь по 3 зр., Григ. Гонтарскій, Караванъ по 2 зр., Гумецкій 1·50 зр., Грицикевичь, Ухнятъ и Гонтарскій Ив. по 1 зр:

(Конець буде.)

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 23 и 24 аркушѣ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця“.

Подяка.

Дня 24 жовтня упокоився нашь найдорожшій отець въ 65 р. житя а 34 р. священьства. Єдиною потѣхою для сирôтъ було тое, що на похоронъ дня 27 жовтня прибули Всч. оо. Сусѣды, щобы Покôйному ôтдати послѣдну прислугу а позôсталôй родинѣ щире спôвчутье. Складаемъ проте прилюдну подяку Всч. оо. дек. В. Киверовичеви, вицедек. Ванковичеви, Сим. Дудровичеви, Теоф. Созаньскому, Венгриновичеви, Кукуревичеви, Маликови за его проповѣдь въ церквѣ и лат. оо. Кулѣньскому, котрый державъ мову надгробну, и Ступчиньскому. Рôвножь сердечно дякуемъ всѣй интелигенціи, братствамъ церковнымъ и численнозôбранымъ на похоронъ парохіянамъ.

Старе-село 25 грудня 1881.

Володимиръ Кибиньскій, Яковъ и Амалія Скиба, Любовъ Кибиньска.

нахъ, провожавъ домовину Покôйника до самои могилы. Телеграмы ôтъ львôвскихъ другôвъ Покôйника, ôтъ рускихъ товариствъ и рускихъ редакцій ôтчитані при похоронахъ тронули всѣхъ притомныхъ до слёзъ. Се прощалася Русь съ своимъ найлучшимъ сыномъ... съ своимъ мученикомъ...

Отже
Полягла козацка молодецка голова,
Якъ ôтъ вѣтру на степу трава!
Слава — не вмре, не поляже,
Лицарство козацке всякому розкаже...

И справдѣ бувъ се рицарь — смѣлый борець за добро свого рôдного народа, що не для славы, а тихо, безъ шуму, майже потай миру — безъименно трудився зъ всѣхъ силъ своихъ для добра руского народа. Ôнъ терпѣвъ, тяжко страдавъ и перенѣсъ на собѣ тысячні удары, але не тôлько не славився и не величався мученикомъ Руси передъ свѣтомъ, якъ то не одинъ робивъ и робитъ, що не перенѣсъ навѣть сотнои части тыхъ ударовъ, — але, якъ бачили мы, навѣть передъ другами не богато о тôмъ говоривъ. Бувъ се справдѣ мужь высокопатріотичнои самоотверженности, герой працѣ, що не для славы и почестей трудився цѣле свое житье для Руси и для неи свою жизнь принѣсъ въ жертву.

Отже, коли спогадаешь, якъ то наша Русь оцѣнюе сего мученика-патріота, якъ теперь навѣть и словомъ нѣкто его заслугъ публично не пôднѣсъ, якъ его дорога память иде въ заочутье и що загалъ Русинôвъ доси нѣчимъ не оказавъ своеи вдячности для памяти великого Покôйника, — то мимо волѣ грудь стискаеся зъ жалю и нагадуются слова Тараса:

Нѣкто й не гавкне, не лайне,
Неначе й не було мене...
. . . . . .
Менѣ було ажь серце млѣло,
Мôй Боже милый, якъ хотѣлось,
Щобъ кто-небудь менѣ сказавъ
Хочь слово мудре; щобъ я знавъ,
Для кого я пишу, для чого,
За що я Украину люблю,
Чи вартъ она огня святого?

Отже коли спогадаешь, що нашь загалъ такій рôвнодушный для заслугъ своихъ найлучшихъ братей, ба навѣть для ихъ геройского посвяченя житя за долю народа, — серце крôвавится и тôлько одна гадка вдержуе ôтъ ôтчаяня, — гадка, що такъ ясно вызначилася въ цѣлôмъ житю Володимира Навроцкого: „працюй для свого народа не оглядаючись на яке небудь узнанье загалу, працюй ради святои справы народнои и въ тôй идеѣ май свое узнанье, свою нагороду.... а може, може колись, якъ провидятъ невидущі, може и твои заслуги згадаютъ.“

Спочивайже съ миромъ нашь незабутный Володимире. Твоя память не загине въ серцяхъ Твоихъ щирыхъ другôвъ, Твое житье буде все присвѣчувати намъ идеаломъ въ нашôй тяжкôй працѣ, буде насъ заохочувати и пôддержувати въ тôй працѣ, и память Твоя буде вѣчна мѣжь щирыми сынами Руси.

В. Б.

Ч. 99. Львôвъ, Середа 22 грудня 1882 (3 сѣчня 1883). **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ	8 зр.
на пôвъ року	4 зр.
на чверть року	2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	12 зр.
на пôвъ року	6 зр.
на чверть року	3 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	зр. 5·—
на пôвъ року	зр. 2·50
на чверть року	зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ	8 рубл.
на пôвъ року	4 рубл.
на чверть року	2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 рубл.
на четверть року	3 рубл.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	10 зр.
на пôвъ року	5 зр.
на чверть року	2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ	14 зр.
на цѣлый рôкъ	6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на *мѣсяць* **1 зр.**, на *чверть року* **3 зр.**, на *пôвъ року* **6 зр.**, на *цѣлый рôкъ* **12 зр.**

Предплата на **„Библіотеку найзн. повѣстей“** выноситъ на *чверть року* **1 зр. 25 кр.**, на *пôвъ року* **2 зр. 50 кр.**, на *цѣлый рôкъ* **5 зр.** а. в.

Предплата на *„Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“* выноситъ чвертьрôчно 4 зр., пôврôчно 8 зр., цѣлорôчно 16 зр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ выноситъ *для Россіи* чвертьрôчно 3 руб., пôврôчно 6 руб., цѣлорôчно 12 руб. Предплата на „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ выноситъ для Россіи чвертьрôчно 4 руб., пôврôчно 8 руб., цѣлорôчно 16 руб.— на саму „Библіотеку“ (безъ „Дѣла“) пôврôчно 2 руб. 50 коп., цѣлорôчно 5 руб. Читателѣ „Дѣла“ и „Библіотеки“ будутъ мати тыждневo що найменше чотыри великихъ печатныхъ аркушѣвъ лектуры рôжнородпои, займаючои и поучаючои.

Понеже до кôнця сего року выйде 26 аркушѣвъ розпочатои повѣсти *„Грошѣ а праця“*, проте новоприступаючѝ предплатники „Библіотеки“ маютъ доплатити 2 зр. а. в., взглядно 2 руб., щобы одержати въ р. 1883 тыхъ 26 аркушѣвъ сеи повѣсти, выданои въ р. 1882, котра скôнчится въ сѣчню або лютôмъ р. 1883.

Предплату слѣдуе пересылати (найлучше переказомъ) до **„Администраціи „Дѣла“ во Львовѣ“**.

„Дѣло“ и **„Библіотеку“** можна такожь письменно замовляти на цѣлый рôкъ або на пôвроку, а предплату сплачувати мѣсячно, квартально, або пôврôчно. Замовленье муситъ въ собѣ заключати имя и прозвиско замовляючого, часъ на якій замовляе, и означенье, якъ буде платитися предплата.

Просимо о точнѝ адресы.

Редакція и администрація „Дѣла“.

Ôтъ Выдѣлу „Рускои Рады“ одержали мы до помѣщеня слѣдуючій:

ÔТЗЫВЪ

до почтенныхъ Выборцѣвъ округôвъ выборчихъ ЖОВКВА, СОКАЛЬ и РАВА РУСКА.

На день 10-го лат. сѣчня 1883 р. розписаный выбôръ посла до думы державнои въ Вашихъ выборчихъ округôвъ. Въ той день маете Вы на мѣстце уступившого посла Федоровича выбрати нового посла до Вѣдня въ думу державну, где ôнъ съ другими свѣтлыми мужами зъ цѣлои австрійскои державы мае радити о справахъ тои державы и всѣхъ еи коронныхъ краѣвъ, отже и нашого краю — и нашои Галицкои Руси.

Мужь досвѣдченый и обзнакомленый зô всѣми справами державы и нашои Руси, мужь оборотный, а при тôмъ постоянный и любячій горячо нашу Русь, заслугуе при такôмъ выборѣ на Ваше найбôльше довѣріе.

Выборцѣ! Маете выбирати посла, посла зъ чисто-рускихъ выборчихъ округôвъ, отже представителя Русинôвъ, котрый бы, яко добрый сынъ нашои Руси, совѣстно и ôтважно заступавъ запôзнану и бѣдну нашу галицку Русь! Маете выбирати посла зъ меншихъ посѣлостей, зъ куріи сельскои, котрый бы, якъ рôдный братъ Вашъ, цѣлымъ серцемъ и цѣлою душею чувствувавъ Вашѝ потребы, Вашѝ кривды и жалѣ, котрыйбы бувъ въ станѣ, умѣвъ и хотѣвъ за Васъ упôмнутися въ думѣ державнôй.

Маете выбрати посла, котрыйбы совѣстно и свѣтло, на славу и користь Вашу высказувавъ передъ лицемъ правительства и представителями цѣлои державы Вашѝ кривды и желаня, котрыйбы постоянно и неустрашимо боронивъ Вашѝ интересы. Маете выбрати посла, котрого бы нѣякій пôдступъ и нѣяка сила не зъумѣли ôтклонити ôтъ обороны святыхъ Вашихъ правъ, котрый бы яко вѣрный Русинъ надъ власне житье боронивъ Васъ, доходивъ и добивався правъ руского народа, вступався за нашу Русь святу!

Выборцѣ! На такого посла представляе Вамъ „Руска Рада“ во Львовѣ, выслухавши голосôвъ передовыхъ Русинôвъ зъ Вашихъ выборчихъ округôвъ, Высокопреподобного

Антонія Юзычиньского,
руского каноника зъ Перемышля.

Есть то мужь, котрый въ теперѣшню тяжку пору нашого народного житя якъ найсвѣтлѣйше ôтповѣсть повысше начертанôй задачи посла, котрый найкористнѣйше зъумѣе въ нынѣшну добу заступати Васъ въ думѣ державнôй, а яко горячій и зъ своихъ заслугъ широко звѣстный патріотъ рускій, знаючій докладно всѣ потребы и кривды руского народа, знаючій подрôбно Вашѝ потребы и желаня, а щиро ôтданый рускôй справѣ, зъумѣе и зможе, яко вѣрный и выпробованый сынъ Руси, вступатися за Вашѝ права и ихъ успѣшно боронити.

Выборцѣ! Вѣрнѝ Сыны Руси! Єдинодушнôсть, згода и неустрашимôсть — то наша побѣда! Станьте разомъ якъ одинъ мужь до выборôвъ и голосуйте неустрашимо на Впр. Антонія Юзычиньского, руского каноника зъ Перемышля. Не дайтеся нѣкому и нѣчимъ залякати або обаламутити. Справу Вашу, справу цѣлого руского народа, справу нашои Матери-Руси рѣшаете Вы тутъ.

Голосуйте проте всѣ лишь на сего одного кандидата, бо тôлько єдностею и согласіемъ Вашихъ голосôвъ побѣдите и докажете передъ свѣтомъ, що добре дбаете о добро Ваше, о добро цѣлого руского народа и цѣлои Руси.

Памятайте, що цѣлый рускій народъ смотритъ на Васъ съ довѣріемъ, що Вы не дасте выдерти собѣ побѣды и выберете собѣ на посла свого руского чоловѣка, Впр. Антонія Юзычиньского, каноника зъ Перемышля!

Львôвъ, дня 11 (23) грудня 1872.

Ôтъ Выдѣлу Рускои Рады во Львовѣ.

Колижь прояснится?

Наконець бере верхъ розвага!

Вѣденьска рада державна святкуе. Урядовѝ газеты подаютъ нѣмыми цифрами, на чѣмъ покôнчилась реформа грунтового податку. Тѝ цифры, нѣмѝ якъ Сфинксъ и также великѝ якъ Сфинксъ, вызываютъ таке саме чувство, якъ египске божище: чувство страху-грозы. Сойму нема. Груба мрака покрывае его будучнôсть. Зъ сеи густои мраки чути вже якійсь шумъ, нѣбы пôдземный гукъ, нѣбы пискъ зойкливого вѣтру передвыборчои агитаціи, але не знати, чи сей вѣтеръ роздуе ту густу мраку, чи може нанесе еще бôльше мрачнои темрявы. Наконець густа мрака ширшае по цѣлôмъ небосклонѣ, Галичина стае похожою на мрачный Лондонъ. Счезла якъ пѣна до недавна славлена свѣтлôсть, яснôсть и щасливôсть, мрака заслоняе очи, сусѣдъ не бачитъ сусѣда, чоловѣкъ чоловѣка, — всѣ блукаютъ въ темрявѣ и на мѣсце недавнои веселости лякъ переймае серця, глухій шумъ и стукъ невидимыхъ силъ и людей будитъ страхъ и съ страхомъ кличутъ всѣ: где мы забрыли, где мы зайшли, чи вжежь не бачити намъ свѣтла? Голосъ польского генія кличе зза могилы до своихъ галицкихъ сынôвъ: ciemno wszędzie, głucho wszędzie, co to będzie, co to będzie? И якась, майже ôтчаянна тревога пробиваеся середъ галицко-польскои суспôльности, — тревога, чи непорадность, чи песимистична апатія, що ôтбиваеся навѣть въ галицко-польскихъ газетахъ, що доси такъ дуже любили рожевымъ свѣтломъ, якъ бенгальскимъ огнемъ, освѣчувати станъ краю, поступы своеи делегаціи, успѣхи своеи политики...

Розумѣеся, що и станъ рускои суспôльности не о много ôтмѣнный. Страхъ мае не тôлько великѝ очи, але и заражаючу силу. Тяжкій, мрачный воздухъ, вытвореный галицко-польскою политикою, муситъ зарôвно давити Русинôвъ якъ и Полякôвъ. До того еще сего року ажь надто много назбиралось хмаръ и тучь на рускôмъ небосклонѣ, щобъ и тутъ густа мрака не закрывала ясного сонця. Рôжниця тôлько та, що Русины не мали не то верховодства, але навѣть дѣяльнои участи въ тôмъ затемненю нашого небосклону, а були тôлько мимовольными свѣдками тыхъ тучь и громôвъ — тои мрачливости; — тымъ часомъ коли Поляки, чи то яко непреодолима бôльшôсть въ соймѣ, чи яко найвиднѣйша и рѣшаюча партія въ радѣ державнôй, мусятъ признати и признаютъ, що все те, що доси у насъ дѣялося и дѣеся, есть именно плодомъ ихъ политики, ихъ верховодства. Та рôжниця становища одныхъ а другихъ выроджуе въ певнôй мѣрѣ троха ôтмѣннѝ чувства тутъ а тамъ. Вже зъ роду задумчивый Русинъ, засудженый пасивно переносити на собѣ рôжну долю, не преся такъ живо силомôць розбивати натовпленѝ мрачнѝ хмары, але съ цѣлою свѣдомостею своеи пасивнои ролѣ, дивлячись на ту темряву, повторяе слова свого народного генія:

И день иде и нôчь иде
И голову схопивши въ руки —
Дивуешся, чому не йде
Апостолъ правды и науки?...

Въ далеко бôльшôмъ клопотѣ суть Поляки, бо не тôлько журитъ ихъ безъуспѣшнôсть дотеперѣшнои политики, ними самыми вытворенои, але мимо волѣ насуваеся пытанье, якъ выдобутись зъ упадку и якъ удержати верховодство въ своихъ рукахъ. Съ найбôльшимъ ôтчаяньемъ говоритъ о тôй политицѣ „Gazeta krakowska i Reforma“, бо называе еи просто „Zbankrutowaną polityką“. Вправдѣ стараеся „Gazeta krakowska“ зôпхати всю вину на „консервативну фракцію“, пôдъ чимъ розумѣе верховодячу партію „Czas“-у, понеже однакожь съ тою „фракціею консервативною“ на дѣлѣ йдутъ разомъ всѣ прочѝ польскѝ „фракціи“, невыключаючи навѣть взглядно найлиберальнѣйшихъ, то замѣты „Gazet-ы krak.“, тымъ самымъ дотыкаютъ не лише партію Станчикôвъ, але и прочихъ, хочьбы мимовольныхъ сподвижникôвъ дотеперѣшнои галицко-польскои политики. Се выходитъ навѣть зъ самыхъ слôвъ „Gazet-ы krak.“, котра такъ представляе теперѣшный станъ Галичины:

„Попсованôсть публичного духа, матеріяльна руина економичного стану краю, управа безъ краевои мысли провôднои, публичне выхованье, що цѣлкомъ вымыкаеся зъ пôдъ руководства и вплыву представительства краю, а перемѣняе справу просвѣты въ обосѣчный мечь, а въ многихъ случаяхъ на отрую народного духа и публичного спокою; безмысльный або самолюбный сервилизмъ — се плоды того панованя („консервативнои фракціи“). — Хаосъ и руина, два объявы наслѣдствъ дотеперѣшнои политики на внѣ с. е. для краю, а внутръ умученье и знищенье передовыхъ людей о великихъ талантахъ, пануючои фракціи, корифеѣвъ, що въ надѣѣ, выскати силу политичну, ôтдалися, жаль сказати, въ службу самолюбнои фракціи; сегодня лежатъ они — колисьто горячѝ серця и сôль польскои интелигенціи — политично мертвѝ будь на выгôднôмъ ложу поваги безъ силы и содержаня, будь на ложу физичнои безсильности. Иншихъ, не меншихъ талантомъ а бôльшихъ практичными здôбностями, выдала „фракція“ на лупъ и знищенье чужимъ интересамъ... Политика, мнимо консервативна, валится сама зъ себе въ цѣлости и въ частяхъ, покрывши край руинами.“

По такôмъ сумнôмъ переглядѣ стану краю требабы надѣятись, що „Gazeta krak.“ укаже дорогу выходу зъ хаосу. Она завѣряе, що „патріотичнѝ и щиро обывательскѝ елемента ôтбудуютъ наново политику краеву“, але не говоритъ, где суть тѝ елемента, а дальше, якбы на доказъ своеи непорадности и безпрограмовости, ховаеся за блудну фразу: „не есть нашою задачею (?!!) анѣ покликаньемъ, представляти програмы для краевои политики“, и за неменше блудну якъ мистичну фразу, що „автономична програма почиває въ ухвалахъ соймовыхъ и въ загальнôмъ почутю обывательскихъ елементôвъ“!! Тутъ очевидно сама „Gazeta krak.“ не знае, якъ выдобутись зъ хаосу.

О тôмъ самôмъ предметѣ замѣстила „Gazeta narodowa“ обширну статю п. з. Albo-Albo! —, походячу зъ позаредакційныхъ кругôвъ, въ котрôй широко и съ великою правдою представляеся теперѣшный станъ галицко-польскои политики.

На вступѣ поясняе авторъ, що теперѣшне правительство все таки йде тою самою дорогою якъ и попереднѝ (централистичнѝ) и такъ само ôтносится до Галичины. Дальше переходитъ до политики польскои делегаціи и до стану галицко-польскои суспôльности и такъ обзываеся: Въ австрійскôмъ парляментѣ здобули мы (Поляки) собѣ переважаючій вплывъ. Добросердні гречкосѣѣ оказалися на наше власне здивованье знаменитыми бесѣдниками, ба навѣть фаховыми мужами. Австріи дали мы министра финансôвъ; корона допустила до своеи рады польскій жупанъ побôчь фрака и мундура, — а однакожь менше у насъ розуму стану, якъ коли небудь передъ тымъ, менше ôтваги, менше погляду, менше старанности о будучнôсть. На пытанье: що дальше?... не маемо програмы, а навѣть о нѣй не думаемо. Есть тôлько знеохоченье, апатія, а вже недалеко и до прострацiи! — Навѣть нашому дневникарству, ославленому зъ непокôрливости, бунчужности, смѣлости и живости, заслуженому чуйностею и енергіею, не стае теперь давного духа. Не маемо о що спорити межи собою, не маемо чого жадати ôтъ другихъ, здобули мы собѣ кôльце предплатникôвъ и годуемо ихъ простымъ записуваньемъ фактôвъ, достойнымъ якого протоколянта. На зборы выборцѣвъ, скликаныхъ для посольского справозданя, прибувае ледви самъ посолъ, скликуючій тѝ зборы. Щобъ не стрѣтитися въ газетѣ съ якою живѣйшою мыслею, пренумеруютъ люде газету съ едиктами (Gazeta lwow.). Якъ выглядаютъ нашѝ набутки: однѝ суть еще недостаточнѝ, якъ пр. финансовѝ стоваришеня; другѝ приносятъ лише шкоду якъ пр. нашь любимець, просвѣта люду (?!!), або суть надто слабѝ, якъ пр. дѣяльнôсть радъ повѣтовыхъ. А що найстрашнѣйше, то розгляньтеся по нашихъ проводячихъ мужахъ стану! Всѣ они походятъ зъ часôвъ вязницѣ, зъ лѣтъ 1840... 1845... 1848... 1849 — новѣйшѝ часы не выдали майже нѣ одного! До сего додаймо, що коли Господь не сотворитъ якого чуда, то анѣ думати у насъ о якôмъ такôмъ промыслѣ краевôмъ. Австрійско-угорска система цлова такъ установлена, — а змѣнити еи на нашу користь абсолютно не маемо силы — що давнѣйше систематично недопусканѝ и пригнѣтанѝ фабрики въ Галичинѣ нынѣ не можутъ повстати — навѣть Бяла загрожена фискализмомъ. Що небудь запрацюемо на рôли, все тое — и колибъ тôлько не бôльше! — мусимо выдати на выробы чужого промыслу. Сему чужому промыслови платитъ Галичина пôсля послѣдного обчисленя шѣстьдесятъ миліонôвъ зр. рôчно! А стôлько не побираемо мы ôтъ заграницѣ. Тожь мусимо зъ року на рôкъ що разъ бôльше задовжуватися. Щожь дожидае насъ?... Полотнянка або банкрутство! До сего убожества додаймо, що всѣ нашѝ клясы працюючѝ суть надмѣрно обдовженѝ, а що процентъ ôтъ тыхъ довгôвъ або йде за границю, або хочь лишаеся въ краю, то йде въ руки касты непрацюючои, що то лише чигае на выскъ зъ нашои працѣ! — — Мы не маемо огнища народного, товариского — не маемо столицѣ. Всѣ справы просвѣтнѝ, карнѝ, цивильнѝ, политичнѝ, скарбовѝ, грошевѝ, законодавчѝ рѣшаются въ Вѣдни — тамъ звертаются всѣ очи, всѣ надѣѣ дозволенѝ и нечестнѝ аспираціи... Тамъ, жаль сказати, перутся такожь всѣ нашѝ бруды. Справдѣшный танець пекольный побачитъ, ктобы заглянувъ до кореспонденцій нашихъ владѣючихъ землякôвъ и нашихъ вплывовыхъ депутованыхъ. Кто хоче пôзнати, якъ выглядае въ душѣ не одинъ зъ тыхъ нашихъ полупанкôвъ, що то не уважаютъ за Боже сотворѣнье такого земляка, що не есть шамбеляномъ, най загляне въ Вѣдни до передпокоѣвъ гофратôвъ, жидôвъ и т. д. А не лучше буває и съ нашими демократами! — Въ такôмъ станѣ зôближаеся критична для насъ хвиля“...

Представивши такій сумный образъ теперѣшного стану, авторъ наведенои статіи шукае дороги, котрою можнабы выйти зъ сего упадку. Таку дорогу бачитъ ôнъ въ правно-политичнôй реформѣ сполученôй съ реформою економично-финансовою. Тую реформу поясняе авторъ въ слѣдуючій способъ: „Треба, щобы

людность могла перенести на собѣ тѣ пôдвысшеня (податкôвъ) и тѣ новѣ тягары, щобы не сталося такъ, що вправдѣ держава не буде потребувала затягати новыхъ пожичокъ, але за то людность буде мусѣла запожичатись на податки. Доходы людности не пôднесутся ôтъ того, що податки будутъ пôдвысшенѣ, або що новѣ податки наложится на доси протегованѣ клясы. Треба тôй людности, а якъ въ Австріи — народамъ, краямъ — такъ дуже рôжнымъ що до географичного положеня, що до характеру, розвою, поступу и потребъ — розвязати руки, о скôлько лише позволяютъ взгляды на державну спôльность, щобы они могли свобôдно працювати, пôдноситись и розвиватися; щобы то, що есть пожиточнымъ а навѣть необходимымъ въ альпейскихъ або ческихъ краяхъ, а у насъ есть шкодливымъ, або на ôтворотъ, не накидувано зарôвно однымъ якъ и другимъ; щобы народы и краѣ Австріи въ высше згаданыхъ границяхъ самѣ о собѣ рѣшали".

Здаеся, що тѣ и тымъ подôбнѣ голосы явного незадоволеня, якѣ озвалися послѣдными часами зъ помежи самыхъ Полякôвъ, не выключаючи навѣть самыхъ польскихъ послôвъ, якъ пр. пос. гр. В. Дѣдушицкого и пос. Сплавиньского (котрыхъ справозданя посольскѣ мы свого часу подали), принудили наконець консервативный „Czas", ôтграючій середъ польского дневникарства ролю Beschwichtigungshofratha, — забрати голосъ въ тôй справѣ. „Czas" посвятивъ сего разу ажь чотыри величезныхъ стовбцѣвъ свого послѣдного числа зъ 31 грудня 1882, щобы на новый рôкъ принести своимъ читателямъ хочь крыхôтку потѣхи середъ тяжкои журбы. Однакожь, жаль сказати, такъ просторонна статія „Czas"-у представляе дуже мало що позитивного пôдъ взглядомъ свого успокоеня.

„Czas" увѣряе, що не зайшло нѣчого такого, щобы справдѣ загрожувало въ нашôмъ краю спôльному, згодливому а вытревалому дѣланю додатныхъ силъ и розумныхъ людей, — що тôлько нещаснѣ дрôбнѣ похибки, непорозумѣня, опертѣ не на самôй рѣчи але на штучныхъ формулкахъ, назвахъ и формахъ моглибы тутъ станути на перешкодѣ. — Вправдѣ не тôлько взгляды политичнѣ и економичнѣ, але и деструкційнѣ стремленя, соціялистичнѣ и терористичнѣ розрухи, бажаючѣ втиснутись до нашои суспôльности изъ внѣ, наказуютъ скупляти силы, але люде доброи вѣры и доброи волѣ бажаютъ поправити нынѣшный станъ рѣчей, желаютъ поступу и розвою и власне длятого мусятъ розпрощатись съ теорією невдоволеня. Здорова критика потрѣбна, она повинна роздѣлити нерозважне невдоволенье ôтъ безмысльного вдоволеня. Найперше треба собѣ здати справу, зъ чого можемо бути справдѣ невдоволеными. Въ нашôмъ положеню можемо бути невдоволенѣ зъ самыхъ себе и зъ правительства и зъ теперѣшнои системы. Що до насъ самыхъ, то можемо бути невдоволенѣ зъ того, що безперечно могли мы о много бôльше здѣлати, якъ мы на дѣлѣ здѣлали. Що до правительства и теперѣшнои системы, то треба признати, що не ставляе анѣ формальныхъ анѣ засадничихъ перешкодъ розвоеви краю. Чи его достаточно и якъ слѣдъ, попирае, — се инше пытанье. „Nie jest jeszcze tak dobrze, jakby być powinno, ani jak tego pragniemy, ale, aby miało być, jak się nieraz słyszy, gorzej z dzisiejszym systemem i Polakami w rządzie, nie widzimy". На доказъ, що не такъ зле, якъ звычайно говорится, пôдноситъ „Czas" слѣдуюче: „слушность наказуе въ першôмъ рядѣ записати зменшенье и обмеженье великои, вопіющои несправедливости при регуляціи грунтового податку; устороненье несправедливостей и надужитій, якѣ були въ практицѣ; увысканье желѣзницѣ; глубшій взглядъ въ справу дотычащу организму цѣлого краю, въ справу руску; наконець въ многихъ случаяхъ объявлену прихильность, якъ се доказуе поданье руки правительствомъ до полагодженя индемнизаційнои справы"...

Можна дуже сумнѣватися, чи навѣть сама редакція „Czas"-у вдоволена и успокоена тыми своими успокоенями, бо треба вже великои наивности, щобы межи користнѣ „здобутки" для краю зачисляти регуляцію грунтового податку и индемнизаційну угоду! Але власне то, що „Czas" мимо найлучшои волѣ не може вынайти лучшихъ аргументôвъ противъ невдоволеня, що майже всѣ его выводы сходятъ до особистои обороны, до того, щобы шанувати и пôддержувати, а не критикувати и ослабляти мужѣвъ верховодячихъ въ польскôй делегаціи и въ загалѣ въ цѣлôй галицко-польскôй политицѣ, бо инакше и тіи упадутъ, наконець видима затревоженость и непорадность „Czas"-у супротивъ взростаючого и зъ всѣхъ бокôвъ пôдносячогося невдоволеня — есть найлучшимъ доказомъ, що и партія „Czas"-у, отже партія верховодяча опинилася середъ густои, непроглядной мраки, що закрывае выглядъ на будучность, родитъ тревогу и непораднôсть, а навѣть страхъ. Що невдоволенье, знеохоченье, апатія и безнадѣйнôсть берутъ що разъ бôльше верхъ въ краю, що закрываютъ темными хмарами нашъ небосклонъ, се знае и чуе добре „Czas", зарôвно якъ и всѣ другѣ, въ противнôмъ случаю его голосъ успокоеня не бувбы такъ дрожачій и такъ пригнетеный. Не видимо въ тôмъ нѣякои прислуги для народу, краю и державы, щобы на силу закрывати зло, яке на дѣлѣ существуе. Не маемо причины радуватись зъ того, що находимося въ такôмъ сумнôмъ станѣ, але мусимо жалѣти, если верховодяча партія не хоче видѣти всѣмъ видимого зла. Далеко патріотичнѣйше и розумнѣйше поступивъ собѣ авторъ статіи „Albo — Albo", выказуючи сумный станъ а заразомъ стараючись найти дорогу до поправы и ратунку. Треба признати, що пôднесена нимъ реформа правно-политична, сполучена съ реформою економично-финансовою, есть тою дорогою, що може вывести зъ теперѣшного сумного стану, бо въ тôй реформѣ можна вмѣстити все, що на дѣлѣ потребуе поправы и уладженя. Для кождого мыслячого зрозумѣлый и бодай почасти ясный объемъ такои реформы. Не есть се нова гадка, бо о нѣй не тôлько говорятъ, але живо спорятъ ôтъ того самого часу, коли заведено у насъ конституцію, ажь до нынѣшного дня, ôтъ часу, коли оклики: централизація и децентрализація (федерація) вытворили два таборы, два головнѣ сторонництва, котрыхъ борба и доси не покôнчена. Вже ôтъ часôвъ введеня дуализму, а еще бôльше ôтъ тои поры, коли централисты по упадку министерства Аверспергъ-Ляссеръ цѣлымъ рядомъ тяжкихъ блудôвъ выявили свою цѣлковиту неспособность, управляти державными справами, — можна було уважати централизмъ за збанкрутовану форму державного устрою. Пôсля неудачнои пробы съ централизмомъ осталася для австрійскои державы еще друга дорога: правно-политична реформа устрою державного въ дусѣ правдивои автономіи народôвъ и краѣвъ и на пôдставѣ рôвноправности всѣхъ народôвъ, а разомъ съ тымъ ôтповѣдна сему устроеви реформа економично-финансова. Отже на нещастье та, за необходиму узнана перемѣна устрою управы такъ цѣлои державы якъ и поодинокихъ краѣвъ и справа помиреня всѣхъ австрійскихъ народôвъ — правду сказати — поступае такъ дуже повôльнымъ крокомъ, що сего поступу мимо уплыву цѣлыхъ трохъ лѣтъ зовсѣмъ не знати.

Знеохоченье чи рôвнодушнôсть въ радѣ державнôй такъ видно проявляеся, що многѣ послы навѣть по пôврôчнôмъ замкненю рады державнои не узнаютъ за потрѣбне хочьбы лише явитись въ парляментѣ, такъ що вже въ першихъ початкахъ наново ôткрытыхъ засѣдань президентъ бувъ въ клопотѣ, якъ зôбрати комплетъ рады державнои. Найважнѣйшѣ комисіи по бôльшôй части нѣчого не роблятъ, а о такъ первостепенно важныхъ комисіяхъ, якъ пр. комисія для ощадности въ выдаткахъ державныхъ, котра могла и повинна бы була заразомъ предложити проектъ администраційнои реформы, або якъ комисія економична, — о такихъ комисіяхъ пропавъ навѣть и слухъ. Такъ зъ однои стороны автономисты не объявляютъ потрѣбнои силы позитивнои, творчои; реформы податкôвъ ведутся пôсля старого взôрця централистичного; а зъ другои стороны централисты такъ въ посольскôй палатѣ якъ и въ палатѣ панôвъ стаютъ сторчакомъ противъ всякои позитивнои, поступовои працѣ. Такоюжь безплодностею ôтзначались и нашѣ соймовѣ сесіи. Сумно подумати, що загалъ мало помало починае навыкати до тои гадки, будьтобы нашѣ парляментарнѣ представительства не могли нѣчого позитивного и хосенного здѣлати, а черезъ то щоразъ бôльше рôвнодушно ôтносится до сего, для кождого просвѣченого народа такъ дорогого конституційного организму. А при такôмъ станѣ, якій же выхôдъ зъ тои бездѣльности, апатіи и зъ того застою? Тутъ очевидно труднôсть почивае не такъ въ вынайденю новои дороги, якъ въ вынайденю ôтповѣдныхъ силъ, новыхъ людей, що умѣлибы смѣло вступити на нову дорогу реформъ. „Wzmocnienie dzisiejszych sił młodszemi i nowemi poczytamy zawsze za nader pożądane, ale w nowe warstwy polityczne u nas nie wierzymy i ich powstania nie pragniemy" — говоритъ „Czas" въ своѣй статіи, а тѣ слова найлучше характеризуютъ теперѣшне положенье. Верховодяча партія чуе свою безсильнôсть въ позитивнôй творчости, она бы радо приняла до себе въ безъусловну службу одну або другу нову силу, але она за нѣщо въ свѣтѣ не хоче анѣ уступити анѣ змѣнити свого безплодного поступованя, обавляючись въ такôй змѣнѣ своеи смерти и затраты. Супротивъ слабости а радше незъорганизованости другихъ елементôвъ, не выключаючи тутъ и елементу руского и невдоволеныхъ елементôвъ польскихъ, есть она еще на стôлько сильна, щобъ удержатись при верховодствѣ, але зъ другои стороны она занадто слаба, щобы бути активною, хосенно дѣяльною и поступовою при тôмъ верховодствѣ. Та безсильнôсть надае власне цѣлому станови той сумоглядный видъ застою, бездѣльности и апатіи и зъ ôтси то вытворюеся та непроглядна мрачливôсть, про котру мы говорили на вступѣ.

Отжежь середъ цѣлого того безъôтрадного стану есть то одно потѣшаючимъ, що наконець мало помало починае брати верхъ розвага и що невдоволенѣ елемента не поперестаютъ вже на однôмъ невдоволеню, але почуваютъ потребу дѣлати, лучитись разомъ и шукати дороги ратунку. Правда, що тѣ елемента не перебули еще нѣ якои школы политичнои, а вже черезъ то одно суть еще досыть слабыми супротивъ добре рутинованыхъ и зъорганизованыхъ соперникôвъ своихъ. Для того то та борба межи одными а другими не такъ скоро покôнчится; новѣ силы мусятъ доперва еще бôльше выробитись, скрѣпнути, щобы могли они выступити активно. Але поки тѣ новѣ силы не выступлятъ дѣяльно въ нашôмъ публичнôмъ житю, поки новѣ ряды новыхъ людей съ жизненными идеями не станутъ до працѣ на публичнôй нивѣ нашого житя, поти годѣ надѣятися змѣны на лучше. Тôлько новый духъ нового ôтродженя и свѣжѣ, незужитѣ еще силы можутъ вытворити нове житье.

Статя „Dziennik-a polsk-ого" зъ минувшои суботы, котра въ пророчій способъ вже напередъ заповѣла, що тогожь дня мае появитися вечеромъ на колюмнахъ „Слова", и тымъ мимовольно здрадила жерело своеи информаціи, подала газетѣ „Слово" случайнôсть передъ самыми выборами выступити съ статіею, обчисленою не тôлько на розъеднанье але и на розъяренье Русинôвъ, тымъ сумнѣйше, що опираеся на самыхъ ложныхъ выгадахъ и зовсѣмъ перекрученыхъ фактахъ. Не знаемо, чи хочбы найслабше почутье патріотичне не наказувало бодай въ такъ рѣшаючôй хвили, якъ послѣднѣ днѣ передъ выборами, коли треба стремѣти до всеможливои консолидаціи всѣхъ силъ а уникати всего, що моглобы розстроити и безъ того не дуже сильнѣ ряды рускихъ борцѣвъ, не выступати съ инвективами, обчислеными тôлько на розъеднанье нашихъ силъ, инвективами тымъ бôльше мерзкими, що они зовсѣмъ не годятся съ фактичнымъ станомъ рѣчи. Хотяй таке выступленье „Слова", и то въ таку критичну пору, всею силою вызывае насъ до ôтповѣди въ оборонѣ правды и загроженои рускои справы народнои, то однакожь руководженѣ взглядами на загальне добро и вѣрнѣ принятôй кождымъ комитетомъ выборчимъ засадѣ, щобы справы внутренно комитетовѣ не вытягати передъ широкій свѣтъ, засадѣ, котра, здавалося намъ доси, повинна була обовязувати и „Слово", — нынѣ повздержуемось ôтъ такои ôтповѣди. Мы позволимо собѣ тôлько звернути увагу выборчого комитету, а именно его Впр. предсѣдателя, що о скôлько намъ вѣдомо, доси не зайшовъ нѣякій фактъ, котрыйбы наказувавъ категорично заключати на розбитье комитету выборчого, котрого дѣяльнôсть здаеся намъ доперва що-ино почала розвиватися. Не входячи на нынѣ въ сущнôсть инвективъ „Слова" противъ однои стороны комитету, мы сконстатуемо лише, що власне такѣ инвективы, еслибы они осталися безъ запереченя зъ другои стороны, можутъ статися причиною сумныхъ послѣдствій розъеднаня и бездѣльности. Длятого хочемо надѣятися, що въ интересѣ добра загалу предсѣдатель комитету разомъ съ членами однои стороны комитету вступится въ оборонѣ членôвъ комитету зъ другои стороны противъ ложныхъ инвективъ „Слова" и въ той способъ уможливитъ дальше спôвдѣланье, а то тымъ бôльше, що въ противнôмъ случаю, колибы таке заявленье не послѣдувало, несправедливо нападена сторона мусѣлабы не тôлько въ оборонѣ власнôй, але въ оборонѣ добра загалу и для выказаня, кто на дѣлѣ бавится интригами на шкоду Руси, выяснити цѣлый фактичный станъ справы на пôдставѣ неоспоримои правды и ясныхъ документôвъ, якъ и многочисленныхъ свѣдоцтвъ загально поважаныхъ мужѣвъ Руси.

Тожь ожидаемо такого заявленя, щиро бажаючи, щобы въ той способъ ôтверто пôднесенѣ усилія розъеднаня. За надто высоко ставимо добро Руси и добре розумѣемо важнôсть теперѣшныхъ тяжкихъ часôвъ, якѣ приходится переживати Русинамъ, щобы мы могли въ тôй справѣ хочь въ чѣмъ небудь руководитись якими партійными взглядами. На доказъ того власне нынѣ мовчимо противъ инвективъ „Слова", хотяй вже и нынѣ моглибы мы наглядно выказати цѣлу ихъ ложнôсть и тенденційнôсть. Маемо въ кôнци надѣю, що и выборцѣ повѣтôвъ Жовкôвь-Рава-Сокаль суть занадто добре обзнакомленѣ съ перебѣгомъ цѣлои справы выборчои въ тыхъ округахъ и самѣ якъ найлучше можутъ оцѣнити, скôлько правды есть въ инвективахъ „Слова", и що длятого не зважаючи на такѣ посторонни усилія помѣшати единодушнôсть, будутъ и дальше такъ якъ доси единодушно стояти вѣрно при рускôй справѣ и при выборахъ поступлятъ такъ, щобы тая справа ôтнесла побѣду.

Въ тôмъ самôмъ числѣ и въ тôйже самôй интенціи пôдноситъ „Слово" справу непринятя п. Ц. до „Ставропигійского Института" и робитъ до сего ôтповѣдный такъ само тенденційный и ложный коментарь. Передовсѣмъ испытаемо редакцію „Слова", чи такъ то она умѣе шанувати ухвалу „Ставропигійского Института", повзяту въ притомности самого редактора „Слова", отже якъ надѣемось ему добре вѣдому, тымъ бôльше, що ôтъ тои ухвалы не проминувъ нынѣ навѣть и мѣсяць. Мы власне зô взгляду на ту ухвалу мусимо повздержатися ôтъ мериторичнои ôтповѣди „Слову" въ надѣѣ, що та справа въ компетентнôмъ мѣсци буде пôднесена и ôтповѣдно залагоджена. На теперь можемо тôлько выразити наше сожалѣнье, если редакція „Слова" чѣпаеся ажь такихъ способôвъ, щобы докинути нового жару до вражды.

Низшѣ школы рôльничѣ.

Галичина передовсѣмъ край рôльничій; рôльництво — се головна жила въ организмѣ краѣвои продукціи; далеко менше значенье маютъ промыслъ и торговля. Колижь рôльництво есть найголовнѣйшою пôдставою господарства народного въ нашôмъ краю, то слѣдувалобы, що власть державна и краева повиннѣ дбати о его розвôй и пôднесенье. Тымчасомъ мы бачимо зовсѣмъ противно; въ послѣдныхъ именно рокахъ нашъ соймъ далеко бôльше дбае о пôднесенье промыслу въ краю, нѣжь рôльництва. Правда, що у насъ промыслъ потребуе пôдпоры и подвигненя, але по при дбанье о промыслъ не повинноеся залишати и занедбувати рôльництва. Люде здорово глядячѣ на станъ народнои господарки въ нашôмъ краю, неразъ звертали увагу мѣродайныхъ сферъ на належну опѣку рôльництва въ Галичинѣ. И мы въ „Дѣлѣ" звертали неразъ увагу на тую справу; пригадуемъ примѣромъ основну статію о. Глиньского въ Городницѣ о потребѣ фахового образованя нашихъ рôльникôвъ въ рôльничихъ школахъ. Доси, якъ звѣстно, существуютъ въ краю тôлько двѣ рôльничѣ школы: одна въ Дублянахъ, друга въ Черниховѣ; обѣ тѣ школы — якъ се що року выказуютъ нашѣ соймовѣ послы при нарадахъ надъ буджетомъ, — служатъ лишь въ користь бôльшихъ посѣдателѣвъ земскихъ: въ тыхъ школахъ образуются управителѣ и економы для дѣдичѣвъ. Значитъ отже, що въ нашôмъ краю школъ для такои науки господарства рôльничого, щобы укôнчившій школу селянинъ мôгъ спожиткувати свое набуте въ школѣ знанье на малôмъ господарствѣ, такои школы доси нема. Послѣдными роками пôднесено и въ соймѣ и краевôмъ товариствѣ господарскôмъ думку, що требабы заложити бôльше школъ рôльничихъ; дѣдичѣ зъ сойму и зъ товариства господарского мусѣли добачити, що школы дубляньска и черниховска выпускаютъ що року за мало образованыхъ економôвъ та паробкôвъ, — треба ихъ бôльше.

У насъ вже такъ въ загалѣ дѣеся, що нѣяка думка не переводится швидко въ житье; завсѣгды тратится богато часу на всякого рода анкетахъ и дебатахъ, и роздзвонена у всѣ дзвоны яка небудь справа звычайно покаже наконець замѣсть „горы" — „смѣшну мышь",

Такъ само дѣеся и съ тыми новыми школами рôльничими. Погляньмо, що въ тôмъ дѣлѣ доноситъ урядова „Gazeta Lwowska“.

Передъ двома недѣлями зôбралася въ выдѣлѣ краевôмъ анкета и на своихъ засѣданяхъ уложила взорець статута и плянъ науковый для школъ рôльничихъ. Розумѣесь, що на тôмъ не конець; сама урядова газета каже, що еще треба буде порозумѣтися съ правительствомъ, потôмъ будутъ вже могли „powołane do tego czynniki — podejmować dalsze kroki“, хочь „wiele jeszcze pozostaje do zrobienia“. Зъ самого досыть гумористичного представленя дѣла урядовою газетою бачимо, що рôльничѝ школы не такъ то швидко вôйдутъ въ житье. Але перейдѣмъ до статута и пляну наукъ въ тыхъ школахъ рôльничихъ in spe.

Взорець статуту вказуе яко цѣль низшихъ школъ рôльничихъ передовсѣмъ образованье ученикôвъ зъ селянъ на здôбныхъ практичныхъ господарѣвъ. Цѣль ся осягаеся: 1) черезъ загально образуючу елементарну науку; 2) черезъ науку цѣлого господарства сѣльского (рôльництва, хову звѣрятъ, заряду); 3) практичными вправами въ праци господарскôй (въ поли, на обôйстю, въ стадахъ, стайняхъ и т. д.); 4) поясненями, щобы ученикъ самъ мôгъ зрозумѣти й другимъ (прим. челяди) пояснити цѣль и причины такого а не инакшого поступованя въ данôмъ разѣ. Цѣла наука тревалабъ три роки. Въ плянъ науки входятъ: 1) религія и основы моральности; 2) языкъ польскій, а въ всхôднôй части Галичины также (sic!) рускій (читанье, писанье, вправы стилистичнѝ); 3) краева исторія и географія; 4) рахунки (плавне численье, знанье мѣръ и вагъ, гдещо зъ пляниметріи и стереометріи въ практичнôмъ застосованю); 5) науки природничѝ (яко вступъ до науки сѣльского господарства): 6) господарство сѣльске, огородництво, садôвництво, ховъ звѣрятъ, дробу, пчôльництво. Крôмъ того загальнѝ основы гигіены, поясненье уставъ и приписôвъ стоячихъ въ звязи съ господарствомъ сѣльскимъ, установы громадскѝ и. т. и. Для вправъ практичныхъ призначеный именно часъ лѣтный; вправы ôтбуваются пôдъ проводомъ учителѣвъ и дотычатъ: робôтъ господарскихъ (въ поли), колодѣйскихъ, тесельскихъ, обслуги машинъ рôльничихъ, чинностей полёвого, економа, писаря и т. и. Школа мае мати власне господарство (поле, приряды рôльничѝ), збôрникъ насѣнь, взôрцѣ навозу, моделѣ машинъ и прирядôвъ рôльничихъ, кабинетъ анатомичный, збôрникъ поясняючихъ рисункôвъ и библіотеку рôльничу. Низшѝ школы рôльничѝ маютъ мати характеръ школъ краевыхъ. Учителѣвъ фаховыхъ именуе Выдѣлъ краевый въ порозумѣню съ министерствомъ рôльництва. Ученики маютъ помешканье и удержанье въ самôмъ закладѣ; найбôльше ученикôвъ въ однôмъ закладѣ може бути 30. Ученики мусятъ выказатись, що умѣютъ читати и писати, и що скôнчили 16-тый рôкъ. Зверхнôсть школы (кураторія) складаеся зъ делегатôвъ Выдѣлу краевого, правительства, товариства господарского и властителѣвъ господарства, о котре школа опираеся. Анкета уложила такожь начерки коштôвъ заложеня и удержаня двохъ першихъ такихъ школъ въ Городенцѣ и Ягольници, на що, якъ звѣстно, соймъ призначивъ субвенцію зъ фонду краевого. На заложенье школы въ Городенцѣ потрѣбно 31.000 зр. а на удержанье 7960 зр. рôчно; въ Ягольници на заложенье 34.471 зр. а на удержанье 7.760 зр. Доси фонды сѝ еще далеко не зôбранѝ; на школу въ Городенцѣ жертвувавъ бар. Ромашканъ 7.000 зр. а товариство господарске (ôтдѣлъ Городеньскій), громада и выдѣлъ повѣтовый (на удержанье, рôчно) 910 зр.; на Ягольницку школу: гр. К. Лянцкороньскій 24.136 зр. (на будынки), товариство господ. (ôтдѣлъ бучацкій) 2000 зр., а на удержанье: тов. госп., кн. Р. Чарторыскій и п. П. Пляттнеръ разомъ 1140 зр. рôчно.

Мы пересвѣдченѝ, що читатель, переглянувши хочь поверховно змайстрованый панами-анкетовичами статутъ и плянъ науки школьнои, добачитъ, що такѝ школы рôльничѝ не можутъ нѣякимъ чиномъ ôтповѣдати потребамъ нашихъ рôльникôвъ-селянъ въ національного и господарского становища. Насамперѣдъ кождого вразитъ тое, що и въ всхôднôй Галичинѣ языкомъ выкладовымъ мае бути языкъ польскій, а рускій „такожь“! — анкетѣ здавалось, що она страхъ якъ дуже зручно прикрыла тое дражливе пытанье польонизаціи рускои сѣльскои молодежи въ школахъ рôльничихъ! Польонизаціи мае бути не мало помôчна и наука „krajowej historyi“; — якъ у насъ учатъ тои исторіи, и зъ якихъ пôдручникôвъ, о тôмъ мы всѣ ажь надто добре знаемо. Дальше анкета урадила, щобы въ школахъ рôльничихъ учити чинностей „полёвого“, „економа“, и навѣть „писаря“ розумѣеся „токового“! Ну, се зовсѣмъ природно въ уваги на тое, що мы въ горѣ сказали, длячого паны въ сойму и товариства господарского хотятъ заводити школы рôльничѝ, — потрѣбно имъ „полёвыхъ“, „економôвъ“ та „писарѣвъ“. Се найочевиднѣйше видно зъ того, що одна школа рôльнича не може числити бôльше ученикôвъ, якъ 30! Мы пытаемъ, длячого лишь 30? На що обмежувати число ученикôвъ въ школѣ рôльничôй, коли не обмежуеся его въ школахъ промысловыхъ? Коли школы рôльничѝ маютъ мати задачу якъ найуспѣшнѣйше пôднести раціональну господарку рôльничу такожь нашихъ малыхъ посѣдателѣвъ-селянъ, то длячого мае ставитися перешкода 31-шому охочому господарскому сынови користати зъ науки? Паны-анкетовичѣ скажутъ на те: „бо школа рôльнича мае характеръ „интернату“, дае мешканье и ѣду ученикови“. Очевидно, характеръ интернату школъ рôльничихъ, а въ дальшôмъ наслѣдствѣ и обмеженье числа ученикôвъ, выходитъ на користь дѣдичѣвъ, але не на користь загалу рôльничихъ господарѣвъ. Въ практицѣ дѣло може представитися такъ: паны впхаютъ до интернату своихъ 30 безземельныхъ парубчакôвъ, а интернатъ зробитъ зъ нихъ паньскѝ креатуры — „полёвыхъ“, „фôльварочныхъ“ та „писарѣвъ“, — для господарского сына мѣсця въ рôльничôй школѣ вже не стане! По нашôй думцѣ, коли школы рôльничѝ маютъ принести користь не лишь властителямъ бôльшихъ але и меншихъ посѣдателѣвъ, то число ученикôвъ школы рôльничои не повинно бути обмежене и школа не повинна мати характеру интернату. Замѣсть коштôвъ на повне удержанье ученикôвъ, повиннѝ бути радше удѣлюванѝ отвѣтнѝ мѣсячнѝ запомоги ученикамъ. Житье селяньского паробчака въ такôй Городенцѣ або Ягольници коштувалобы не богато; сума, яка выдалабыся на удержанье 30 ученикôвъ въ интернатѣ, роздѣлювана на запомоги, удержалабы може и другій разъ стôлько ученикôвъ. Треба бо мати на оцѣ, що ученикъ низшои школы рôльничои мае по трехъ лѣтахъ повернути назадъ на батькôвске господарство. Ба, але бо нашимъ панамъ иде о то, щобы зъ ученикôвъ були „писарѣ“ та „економы“, — то и потрѣбно интернату!

Зъ всего наведеного слѣдуе, що мы нѣякимъ чиномъ не можемо згодитися на проектъ анкеты. Пôдъ взглядомъ господарскимъ такѝ школы не принеслибы нашому рôльничому селяньству жаднои користи, а пôдъ взглядомъ національнымъ булибы навѣть шкôдливѝ.

ДОПИСИ.

Зъ Перемыского.

Незвычайно сумною вѣстею приходится намъ нынѣ подѣлити съ Почтенными Читателями „Дѣла“: одинъ зъ найлучшихъ ôтцѣвъ духовныхъ цѣлои 50-лѣтнои генераціи духовеньства, настоятель и выхователь руского клира обохъ епархій Галичины, Впр. о. Іоанъ Ильницкій знаходится въ тяжкôй болѣзни. Запевно смутокъ стисне серце кождого священика въ цѣлôй Галичинѣ на тую вѣсть о небезпечнôмъ станѣ здоровля одного зъ найбôльше и найзагальнѣйше любленыхъ, поважаныхъ и заслуженыхъ мужѣвъ нашои церкви. Не маемъ досыть слôвъ, щобы вповнѣ выразити высокій характеръ того высоко-достойного мужа. Не знаемъ, що бôльше подивляти, чи постояннôсть и правôсть его характеру, его неустаючій трудъ, его самосвѣдомôсть, глубоку побожнôсть и пожертвованье для загального добра, — чи запôзнанье и невдячнôсть людску. Впр. о. І. Ильницкій яко настоятель духовныхъ семинарій во Львовѣ, а въ послѣднихъ десяти лѣтахъ въ Перемышли, всю свою жизнь посвятивъ выхованю и веденю молодого семинарского клира, — 50-лѣтна его дѣяльнôсть на тôмъ поли принесла и приноситъ виднѝ спасеннѝ плоды... Кôлько то ôтъ 50 лѣтъ перейшло ректорôвъ; були межи ними всякѝ, а певно жаденъ не оставъ такъ вѣчно постояннымъ, незмѣннымъ батькомъ провôдникомъ и другомъ нашои духовнои молодежи, якъ именно о. Іоанъ Ильницкій. — Тожь упрашаемъ Впр. Соборъ крылошанъ перемыскихъ, котрымъ недужій оставивъ свою послѣдню волю: „Все мое майно оставляю Руси и лишь Руси“, — щобы о станѣ его здоровля подававъ якъ найчастѣйшѝ вѣсти. (По зложеню сеи дописи довѣдалися мы, що Впр. о. І. Ильницкій розпрощався вже съ симъ свѣтомъ. Съ жалемъ мусимъ пôднести, що Соборъ крылошанъ въ Перемышли не завѣдомивъ ширшого круга Русинôвъ о кôнчинѣ Покôйного, и не знаемъ, що споводовало вызначити такъ скоро похоронъ, черезъ що священики, почитателѣ Покôйного въ всѣхъ сторонахъ Руси не зможутъ прибути до Перемышля, щобы ôтдати послѣдну прислугу свому любимому Батькови! *Ред. Дѣла.*)

Зъ надъ Буга.

Щобы предстоячѝ выборы до рады державнои выпали по волѣ выборцѣвъ, потрѣбно, щобы власть правительственна зъ своеи стороны перестерѣгала приписы законнѝ. Мы желаемъ, щобы при предстоячихъ выборахъ не дѣялися такѝ неправильности, якихъ мы були свѣдками при выборѣ п. Федоровича. Отъ примѣромъ, якъ выбиралася тогды комисія выборча въ Сокали: Передъ самымъ выборомъ въ побôчнôмъ покою сидѣвъ урядникъ, коло него жандармъ, а напротивъ урядника чотыри писарѣ зъ рамени противного табору. Кождый выборець мусѣвъ приходити до урядника по друковану картку, на котрôй мавъ выборець написати трехъ членôвъ до комисіи. Урядникъ давши картку выборцеви казавъ ему ити до писарѣвъ; тіи лапали картки и писали своихъ кандидатôвъ до комисіи. Се була дуже велика несправедливôсть и незаконнôсть, тымъ способомъ Русины не могли мати своихъ членôвъ въ комисіи. Просимо протое Выс. ц. к. правительство, щобы таке поступованье при предстоячихъ выборахъ не повторилося, а кождому выборцеви лишено право самому собѣ на друкованôй картцѣ написати кандидатôвъ до комисіи. Бувало и такъ, що кôлькохъ панкôвъ картки самѝ писали и будьтобы ôтъ выборцѣвъ ôтбирали и на стôлъ складали, — и було три разы стôлько картокъ, що выборцѣвъ въ сали. Маемъ надѣю, що симъ разомъ такихъ и тымъ подôбныхъ незаконностей не буде. *Одинъ выборець въ имени всѣхъ.*

Зô Львова.

(Конець.)

Въ однôмъ селѣ лучилося менѣ бачити пляны на церковь, нарысованѝ паномъ будовничимъ чи муляремъ — рôжно его титулуютъ, але менѣ все одно чи будовничій чи муляръ панъ В. Якъ оповѣдяютъ, говоривъ п. будовничій, що въ тôй церквѣ мае мѣститися 600 осôбъ. Кошторысъ и пляны перейшли уже процедуру конкуренційну и роботу розписано. Пріѣхавъ одинъ а опôсля другій знатокъ и на щастье громады ôткрыли, що въ церквѣ пôсля предложеныхъ плянôвъ не може бôльше помѣститися якъ 360 осôбъ, числячи, якъ звычайно буває, по 3 особы на одинъ квадратовый метеръ. Наколибъ люде одѣвалися въ фраки, то помѣстилобыся може 400 осôбъ, але у насъ треба числити на кожухи и звернути еще и на то увагу, що треба уклякнути, щобы не посудили о шизму. На се не будутъ уважати, що нема мѣсця где клякати. Церковь мала бути $6^1/_2$ метра широкою, булибы отже выбудовали каплицю. На пôдставѣ рѣшеня знавцѣвъ орѣкъ комитетъ, що церковь за мала, треба скликати еще разъ конференцію, отже дѣло потягнеся дальше, а нашѝ люде будутъ мусѣли ходити до костела, бо не мѣстятся въ провизоричну церковь. О внѣшнôй архитектурѣ тои церкви нема що и розводитися, бо нема нѣякои.

Одно село зложило грошѣ на муровану церковь, якъ оповѣдаютъ люде зъ того села, було ихъ до 30 тысячь зр. ав. Ѣздячи на Угорщину, подыбали тамъ Мадяра, кажутъ що будôвничій, згодилися съ нимъ, щобы выбудувавъ „Русинамъ“ церковь. Мадяръ давъ плянъ — принято и церковь вымуровано „красну“. „А въ якôмъ стилю?“ пытаюсь (бо не бачивъ еи). „Дуже красна, такъ по мадярски, ну въ мадярскôмъ стилю“, була ôтповѣдь. Мадярска церковь для Русинôвъ — добре. О стилю „мадярскôмъ“ напишу пôзнѣйше — поѣду подивитись, бо переѣхавши цѣлу Угорщину и перечитавши исторію всѣхъ стилѣвъ — не бачивъ я еще мадярского. Рѣчь цѣкава. За 30 тыс. зр. можна було построити прекрасный памятникъ нашои церковно-восточнои архитектуры!

Въ однôй церквѣ окружного руского мѣста бачивъ я малёванье. Стѣны якъ стѣны, покрашенѝ недбало, зъ чого можна вносити, що артистъ-маляръ выбравъ собѣ за мѣсце до попису свого таланту копулу, а обширна то копула. Въ копулѣ хотѣвъ ôнъ показати свѣтови, чій ôнъ ученикъ и що есть почитателемъ Рафаеля, — ахъ, простѣтъ за выразъ, я хотѣвъ сказати и написати, що есть почитателемъ быкôвъ. Ото сей артистъ съ всею свѣдомостею свого таланта и авторитета намалювавъ въ самôмъ центрѣ копулы лежачого вола. Фантазія тутъ не абы-яка, але дуже рѣдка а може се единый примѣръ въ цѣлôмъ свѣтѣ. Не лучшежь доплатити еще якихъ 150—200 зр. та поручити такъ важну роботу чоловѣкови, котрый знае, що копула въ церквѣ представляе звôдъ небесный, що отже не для худобы тутъ мѣсце? Та вжежь и своихъ людей маемо, що суть справд шными артистами-малярями, — чомужь такъ легковажимъ такимъ дѣломъ и чомужь не подамо случаю розвивати нашимъ артистамъ ихъ талантôвъ, якъ се робили всѣ народы культурнѝ? Церкви суть у насъ, убогого народа, едиными мѣсцями для попису артистôвъ, а не забуваймо такожь и на то, що отъ каже Г. Гриммъ: „Alle Kunst hat ihren Ursprung im Verlangen eines Volkes das, was es für schön und heilig hält, verkörpert zu sehen. Die Symbole, die so zur Entstehung gelangen, bilden die Schaale für seine besten Gedanken. Keine Kunst ohne ein Volk, dass darin das Geheimniss seiner eigenen Schönheit empfindet“, або по руски: якъ тя видятъ, такъ тя пишутъ. Даймо случай пописатися нашимъ артистамъ-малярямъ, бо инакше самѝ не будемо знати, що маемо. Фущеры нехай малюютъ господы и выставы склепôвъ, а не церкви.

Густо-часто получишь на запытанье: чому люде такъ легковажатъ будову церквей, чому они не дадутъ хоть пляны нарисувати чоловѣкови, що розумѣеся на дѣлѣ, бо власне въ плянахъ головна рѣчь, — получишь ôтповѣдь: або мы знали, до кого съ тымъ дѣломъ удатися. Намъ сказали, що той або сей инжинеръ, та мы пôшли до него, ôнъ зробивъ плянъ, згодився, подиктувавъ контрактъ, тай будуе — мы на плянахъ не розумѣемося и т. и. Сумнѝ се обстоятельства, бо не тôлько, що такѝ „майстры“ свѣдомо и несвѣдомо запропащаютъ нашъ красный, характеристичный церковный стиль, але допускаются еще того тяжкого грѣху, що такъ марнотравлятъ гôрко зôбраный громадскій грôшь, зôбраный на то, щобы побудовати такій храмъ божій, якого нашъ обрядъ потребуе. Церковь есть у насъ единымъ памятникомъ нашои колишнои самостôйности, мы повиннѝ хоронити тѝ памятники ôтъ загубы. У насъ нема магнатôвъ, що жертвувалибы тысячѣ та миліоны на тѝ памятники, якъ се буває у иншихъ народôвъ, нашъ коляторъ звычайно нерадо платитъ на нашу бѣдну церковь навѣть то, що правомъ приписано, суть вправдѣ маленькѝ вынятки, але дуже маленькѝ, дуже рѣдкѝ, длятого повиннѝ мы, такъ комитеты якъ и будôвничѣ, старатися осторожно съ тымъ грошемъ поступати и не кривдити громады злою будовою и не позбавляти нашу народнôсть еи характеристичнои архитектуры. Належитъ по перше добре пôзнати чоловѣка, котрому поручаеся будову, належитъ добре и пôдъ кождымъ взглядомъ перестудіювати пляны и покликати до того фаховыхъ людей, щобы они розглянули, бо будувати не штука, але штука будувати такъ, якъ слѣдъ, щобы ся будова мала змыслъ. На красну и цѣлямъ ôтповѣдаючу будову треба такъ само матеріялу и грошей, якъ на некрасну и цѣлямъ неôтповѣдаючу,— головна рѣчь лежитъ въ подѣлѣ того матеріялу, а въ розложеню его лежитъ красота будôвлѣ. До лекшого зъорієнтованяся що до подѣлу матеріялу служатъ пляны, на плянахъ вже повинно бути видно, чи будôвля буде красна чи нѣ, длятого плянъ есть головною рѣчею кождого будовати маючогося будынку.

Се правда, що не гарно выступати техникови противъ своихъ товаришѣвъ, бо техники все були собѣ добрыми товаришами, хотяйбы они приналежали рôжнымъ народностямъ, бо яхъ вязала наука въ одну цѣлôсть, але щожь дѣяти, якъ знаходятся люде, котрѝ безсовѣстно выповнюютъ вложенѝ на нихъ обовязки?

Вже тыхъ кôлька примѣрôвъ, а можнабы ихъ начислити на тысячѣ, заслугуютъ, такъ я думаю, на увагу. Пора вже, щобы нашѝ техники, але тôлько чеснѝ люде, порозумѣлися межи собою и щобы наша публика ôтозвалася такожь хоть теплымъ словомъ, пора, щобы утворити осередокъ, до котрого моглибы удаватися интересованѝ стороны во всѣхъ техничныхъ пытаняхъ и тамъ рады засягнути. Пора, щобы и въ техничныхъ дѣлахъ вырвати нашихъ несвѣдомыхъ людей зъ рукъ политико-техникôвъ, фущерôвъ и крестообрѣзцѣвъ. Пора сказати тымъ панамъ, що такъ легковажатъ собѣ громадску працю, котрыхъ нашѝ кресты и нашъ церковный стиль въ очи коле, щобы собѣ туда ишли хлѣба шукати, где тыхъ непріятныхъ рѣчей не побачатъ. Шануймо свое и бережѣмъ его, бо все може пропасти. Надѣюся, що на сей разъ не останеся мôй голосъ—голосомъ вопѣющимъ во пустынѣ.

Якъ потеплѣе, поѣду еще гдекуда и подѣлюся съ нашими читателями тымъ, що довѣдаюся и побачу, а теперь прошу васъ о тôмъ подумати и гдещо робити. Добросовѣстнѝ техники! за вами перше слово а публика нетехнична нехай поможе.

Правдолюбъ, техникъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Конгруальна комисія палаты пословъ*) мае заразъ по ôткрытю посвяточнои сесіи взятися до роботы, щобы такъ довго проволѣкану регуляцію конгруы довести до кôнця. Найголовнѣйшою причиною проволоки тои справы була опозиція гдеякихъ епископôвъ, котрымъ реформа конгруы була не на руку. Теперь правительство намѣряе ужити цѣлого свого вплыву, щобы такъ пекучу и многоважну справу, якъ реформа конгруы католицкого и православного духовеньства въ Австріи, довести до кôнця.

(*Справа галицкого индемнизаційного фонду*) До Neue fr. Presse телеграфуютъ зô Львова, що акта зъ справы индемнизаційнои, заключаючѝ въ собѣ цѣлый хôдъ переговорôвъ, ôтойшли вже до Вѣдня, и що правительство намѣряе безпроволочно порозумѣватися съ провôдниками правицѣ, такъ щобы заразъ по феріяхъ святочныхъ въ другôй половинѣ сѣчня проектъ угоды правительства съ краемъ мôгъ бути предложеный палатѣ пословъ.

(*Вынагорода за науку религіи въ школахъ народныхъ.*) Якъ доносятъ дневники, министерство просвѣты мае внести еще одну новелю до державного закона школьного, именно щобы наука религіи була вынагороджувана въ школахъ народныхъ. Практика выказала, що дотеперѣшна постанова закона, що старатися о науку религіи и вынагороджувати за ню маютъ исповѣдники кождои поодинокои вѣры, показалася цѣлкомъ непрактичною. Дотеперь въ Галичинѣ сю справу залагоджувано такъ, що фондъ краевый дававъ фондови школьному значнѣйшу суму на ремунерацію катихитôвъ безъ рôжницѣ вѣры и обряду. Але се такожь способъ непрактичный и загально признано, що найôтповѣднѣйше булобы, колибъ самъ фондъ краевый принявъ на себе вынагороджуванье катихитôвъ въ школахъ народныхъ. Въ тôмъ взглядѣ власне намѣряе министерство просвѣты предложити проектъ радѣ державнôй.

(*Межинародна дунайска комисія*) кôнчитъ свою дѣяльнôсть 24 цвѣтня 1883 р. Въ дневникахъ знаходимъ цѣкавѝ даты о доходахъ и розходахъ комисіи. Въ 1881 р. комисія выказуе 3,448.190 франкôвъ доходу, а 2,606.095 фр. розходу. Въ тôмъ роцѣ ôтъ Сулина до Галаца перевезено 793.454 тонъ всякихъ товарôвъ, зъ котрыхъ бôльше якъ 62% належало до Англійцѣвъ; Австро-Угорщина перевезла всего лишь 7%. Presse замѣчае, що ôтъ 1870 р. австрійска тор-

говля на Дунаю упала до половины, такъ що въ 1881 р. частше появлялися греческй и французскй кораблѣ, якъ австрійскй. Presse стоитъ за тымъ, щобы продовжити мандатъ межинароднои дунайскои комисіи, бо Румунія не буде въ станѣ удержати въ порядку рукавъ (каналъ) Сулиньскій, а тогды Россія скористае зъ того и приспособитъ для судоходства рукавъ Килійскій.

(*Вѣсть о проектѣ будовы желѣзницѣ зъ Мукача до Стрыя*) для цѣлей стратегичныхъ есть въ нынѣшну пору дуже важнымъ фактомъ. Телеграмы зъ Пешту доносятъ, що министерства вôйны австрійске и угорске признали якъ найскоршу будову тои желѣзницѣ необходимою конечностею; въ наслѣдство того оба правительства мають небавомъ внести дотычнй проекты въ парляменты. Справедливо замѣчаютъ российски дневники, що той фактъ свѣдчитъ, що въ политичнôмъ свѣтѣ не все спокôйно. Угорщина и безъ того потратила вже великй сумы на построенье желѣзныхъ дорôгъ выключно для стратегичныхъ цѣлей. Черезъ Карпаты, ôтдѣляючй Угорщину ôтъ Галичины, теперь проведенй двѣ желѣзнодорожнй сѣти: тарнôвска черезъ Кошицѣ и Пряшѣвъ и лупкôвска, ведуча до Перемышля. Долинами, котрй перетинаютъ тй желѣзнй дороги, въ 1848 р. переходили кольоны российскихъ войскъ, пôсланыхъ царемъ Николаемъ для придушеня угорского повстаня. Проектована желѣзна дорога зъ Мункача до Стрыя буде перетинати тй долины, котрыми трета кольона российскихъ войскъ въ 1848 р. вдерлася въ Угорщину. Российскй газеты догадуются, що будова тои стратегичнои желѣзницѣ стоитъ въ звязи съ мисією гр. Герберта Бисмарка, сына канцлерового, до Вѣдня.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Леонъ Гамбета, найпершій мужъ стану теперѣшнои Франціи, головный творець теперѣшнои солиднои републики французскои, неустрашимый патріотъ, що въ французско-прускôй вôйнѣ уратувавъ Францію ôтъ послѣдного пониженя, герой, що середъ хаосу партійныхъ страстей умѣвъ вывести ладъ, усмирити непокôрливыхъ, успѣшно ôтпирати всѣ пôдступнй напасти реакціонерôвъ и анархистôвъ и привернути Францію до ладу, спокою и правильного розвою, знаменитый ораторъ, що одушевлявъ всѣхъ своими патріотичными бесѣдами, прозорный политикъ, що не вырѣкаючися укороченыхъ правъ Франціи умѣвъ зарôвно удержатися ôтъ екстрему безпамятнои политики ôтплаты якъ и умертвляючои бездѣльности, але власне своею розумною енергією, съ котрою переводивъ реформу арміи, школъ и въ загалѣ цѣлои майже суспôльности французскои, бувъ неустаючою грозьбою навѣтъ такого желѣзного канцлера, якъ кн. Бисмаркъ, надѣя Франціи, **умеръ о пôвночи на 1 го л. сѣчня.** Обширнѣйшй вѣсти о житю и причинѣ смерти Гамбеты подамо слѣдуючимъ разомъ. Теперь лишь зазначимо, що доси причина смерти Гамбеты остаточно не розъяснена; найвѣроятнѣйше умеръ ôнъ зъ ранъ, якй завдала ему хотячи чи не хотячи выстрѣломъ зъ револьверу близько знакома ему женщина, панѣ Леонъ.

Италія. Страченье Оберданка въ Тріестѣ выкликало въ широкихъ кругахъ Италіи глубоке зворушенье. Оберданкъ згинувъ, якъ справедливо замѣчае вѣденьскій „Parlamentär", не яко звычайный перестунникъ мученый грызотою совѣсти за свое тяжке злочиньство, але яко твердо переконаный, вповнѣ свѣдомый значеня свого чину политичный фанатикъ: его ôтвага и притомнôсть ажь до послѣдного ôтдыху, враженье яке выкликала его смерть — кидаютъ ярке свѣтло на духа, якій вѣе въ гдеякихъ кругахъ пôдданыхъ Австріи Италіянцѣвъ (Оберданкъ бувъ якъ звѣстно австрійскимъ пôдданымъ, а навѣть дезертеромъ зъ австрійского войска). Великій геній французскій, могучій проповѣдникъ межинародного мира и братерства Викторъ Гиго, котрый свого часу съ успѣхомъ вставлявся въ подôбнôмъ выпадку у короля Гумберта, вступавсь (два разы) и у нашого монарха за Оберданкомъ. По страченю жь Оберданка въ Италіи проявилися демонстраціи; особенно молодѣжь академична майже всѣхъ италійскихъ университетôвъ выступила рѣзко противъ Австріи, — а не хибло также и уличныхъ демонстрацій въ бôльшихъ италіяньскихъ мѣстахъ. Однакожь такй анти-австрійскй демонстраціи въ Италіи не першина. Що впадае въ очи, то се, що симъ разомъ „культъ" Оберданка обгортае навѣть тй круги, що доси за умѣркованыхъ уходили, — а правительство италійске чи не хоче, чи не мае силы выступити енергично противъ такому дôткливому нарушуваню поваги Австріи, съ котрою Италія, якъ голосятъ офиціяльно, жіе въ мирѣ та любôй згодѣ. Знаменитый поетъ италійскій Кардуччи написавъ по случаю страченя Оберданка огняне посланіе до молодежи, где дуже сильно нападае на Австрію. Ческй (и въ загалѣ славяньскй) органы звертаютъ увагу на всѣ сй факты, доказуючи, що лишь черезъ повне рôвноуправненье Славянъ на полудни нашои монархіи можна всѣмъ агитаціямъ ирридентистôвъ тревало и успѣшно запобѣгчи. Якъ звѣстно, Славяне занимаютъ въ Дальмаціи, Истріи, Терстѣ супротивъ Италіянцѣвъ таке саме становище, якъ прим. Чехи и Словенцѣ супротивъ Нѣмцѣвъ; Италіянцѣвъ попирала и попирае въ ихъ боротьбѣ противъ Славянъ партія нѣмецкихъ „вѣрноконституційныхъ либералôвъ". Противъ згаданыхъ антиавстрійскихъ демонстрацій выступивъ послѣдними днями дуже рѣшучо одинъ зъ найпершихъ италійскихъ журналôвъ (Gazetta d' Italia), опрокидаючи „теорію мордôвъ задля патріотизму"; однакожь демонстраціи сй еще делеко не втихомирилися. На другôмъ мѣсяци доносимъ о случаю съ амбасадоромъ австрійскимъ въ Римѣ.

(*Папа Левъ XIII*) показався дуже уступчивымъ въ ôтношеняхъ для Россіи и Англіи. Якъ мы вже послѣднымъ разомъ доносили, переговоры межи российскимъ правительствомъ а куріею римскою въ пытаню католицкôмъ довели до доброго результату. Теперь доносятъ газеты, що небавомъ и Англія взновитъ свои дипльоматичнй зношеня съ Ватиканомъ. Якъ Россія бачила свою користь въ згодѣ съ Ватиканомъ въ тôмъ, щобы католицке духовеньство позыскати собѣ для борбы съ всякими републиканьскими и революційными елементами, такъ и кабинетъ Глядстона бажае перепроситися съ Ватиканомъ длятого, щобы перехилити на свою сторону католицке духовеньство въ Ирляндіи, котре доси стояло за убогимъ, давленымъ народомъ „Зеленого Острова".

НОВИНКИ.

☦

О. Іоанъ Ильницкій,

дръ теольогіи, соборный крылошанинъ-схоліярхъ, совѣтникъ и референтъ перемыскои консисторіи епископскои, ректоръ тамошнои семинаріи, першій проповѣдникъ катедральнои церкви, емеритованый професоръ церковного права на львôвскôмъ университетѣ, ем. вицеректоръ львôвскои духовнои семинаріи, екзаминаторъ епархіяльный, членъ многихъ рускихъ товариствъ, упокоився дня 20 (1 сѣчня 1883) с. м. въ Перемышли въ 76 ôмъ роцѣ житя, а въ 49-ôмъ роцѣ священьства. Покôйникъ бувъ мужь великихъ заслугъ около свого народа и гр. кат. церкви. Вся Русь чувствуе сердечно утрату бл. п. о. Іоана. Похороны ôтбуваются нынѣ, с. е. въ середу. Вѣчна ему память!

— **Съ надходячимъ праздникомъ Рождества Христова** пересылаемо всѣмъ нашимъ ВП. Читателямъ щиросердечнй желаня веселыхъ святъ. Въ хвилѣ, коли по цѣлôй нашôй Руси рознесеся радôстна пѣсня „Христосъ родися!..." и въ радôстнôмъ торжественнôмъ настрою оживлятся нашй огнища родиннй, згадаймо также и на нашу Русь — на нашу народну справу — и крѣпѣмо нашй серця до працѣ для ôтродженя и подвигненя нашои народности.

— **Всѣмъ тымъ нашимъ многочисленнымъ ВП. Читателямъ**, що зволили надôслати намъ свои щирй желаня при случайности надходячихъ святъ Рôздвяныхъ, а заразомъ и высказати свое благосклонне узнанье нашихъ дотеперѣшныхъ трудôвъ, заохочуючи насъ до дальшои працѣ — складаемо на тôмъ мѣсци наше щиро-сердечне Спасибôгъ, а заразомъ завѣряемъ, що Ихъ щирй а потѣшаючй для насъ слова станутъ намъ крѣпкою заохотою до дальшои неутомимои и неустрашимои працѣ для загально-народного добра нашои дорогои Руси!

— **Слѣдующе число „Дѣла"** зъ причины припадаючого Рождеста Хр. выйде въ найблизшу середу, дня 29 (10 сѣчня 1883) с. м.

— **Адресу** съ благожеланями въ день именинъ выслали нынѣ львôвскй Русины до Его Впреосв. Іосифа Сембратовича въ Римѣ. Адресу дуже красно выготовлену пôдписало около 300 львôвскихъ Русинôвъ.

— **Референты львôвскои митрополичои консисторіи** на р. 1873: крылошале 1) Ант. Петрушевичь (льокаціи), 2) Мих. Сѣнгалевичь (авульза), 3) Левъ Готеровскій (фунд. службъ и пр.), 4) Володиславъ Бачиньскій (дѣла спорнй), 5) Величко (легаты, индемнизаціи, пресвитерія), 6) Т. Павликôвъ (институтъ вдôвъ и сирôтъ), 7) дръ Ф. Костекъ (всякй заведеня); совѣтники и референты: 8) В. Ильницкій (справы шкôльнй), 9) Алекс. Бачиньскій (семинарія), 10) дръ Г. Крижановскій (дѣла финансовй), 11) дръ Іос. Левицкій (будынки ерекційнй и церкви), 12) Он. Лепкій (пытаня конгруальнй), 13) дръ І. Мѣльницкій (дѣла обрядовй); и референты: 14) дръ Бартошевскій и 15) С. Тороньскій (метрик. копіи) и 16) М. Карачевскій (шематизмъ и рôжнй предплаты).

— **Зъ рускои духовнои семинаріи во Львовѣ.** Дня 31 л. грудня по полудни питомцѣ семинаріи прощали свого дотеперѣшного ректора крыл. о. Володислава Бачиньского въ однôй зъ саль музейныхъ. Уступаючій ректоръ выголосивъ щиру промову до зôбраныхъ питомцѣвъ. „Не дôзнавъ я ôтъ васъ жаднои прикрости" — сказавъ ôнъ мѣжь иншимъ — „а черезъ весь часъ я тѣшився вашимъ привязаньемъ, любовію и сынôвскимъ довѣріемъ; мое слово все знайшло послухъ въ вашихъ серцяхъ, — дякую вамъ за те щиро; дякую и тымъ, котрй укôнчили пôдъ моимъ проводомъ науки, добилися до берега и розôйшлись по краю сѣяти зерно правды и науки Христовои." Дальше завзывавъ питомцѣвъ до поспôльнои любови и щобы повинувалися будущому ректорови. Промова тая тронула до глубины серця и одушевила всю молодѣжь. Опôсля выступивъ питомець IV року п. Дудикевичь съ промовою въ имени всѣхъ; промова була коротка, але щира. Бесѣдникъ пôднѣсъ заслуги уступаючого ректора (около семинарскои церкви, около поваги семинаріи и около заложеня „читальнѣ"), дальше пôднѣсъ его батькôвску опѣку надъ молодежею и скôнчивъ словами: „Память Вашои опѣки не выгасне нѣколи въ серцяхъ нашихъ!" Потôмъ ôтспѣвали питомцѣ въ супроводѣ музыки прегарне „Многая лѣта". Хвиля була трогаюча. Питомцѣ уставилися въ шпалеръ ôтъ музеѣвъ черезъ огородъ и коритарями ажь до мешканя, куда переходивъ ректоръ. Всюда розлягався прощальный спѣвъ. Ôттакъ по кôлькохъ минутахъ такъ само ôтпровадили питомцѣ черезъ фѣрту ажь на улицю и попрощали свого дорогого опѣкуна. Таке прощанье, якого дôзнавъ о. Волод. Бачиньскій ôтъ молодежи — рôвнаеся лавровому вѣнцеви за великй заслуги. Дня 1 сѣчня новый ректоръ о. Александеръ Бачиньскій ôтправивъ торжественну литургію о призванье помочи св. Духа; о 10 год. Преосв. еп. Сильвестеръ представивъ питомцямъ нового настоятеля.

☦ **О. Емилій Стрыйскій**, приходникъ въ Копачинцяхъ, городенецкого деканата, упокоився сими днями въ 42 роцѣ житя, а 14-тôмъ священьства. Вѣчна ему память!

— **Руско-народный театръ** пôдъ дирекцією п. Ив. Биберовича вже ôтъ 26 л. грудня розпочавъ представленя въ Коломыѣ, въ новôй сали галицкого готелю. На першôмъ представленю ôтограно „Пентелея Трубку". Въ середу, 27 л. грудня, дане було гальове представленье въ честь 600-тнои рôчницѣ панованя Династіи Габсбургôвъ; въ отвѣтно прикрашенôй сали ôтогравъ театръ мельодраму Шевченка „Назаря Стодолю", а хоръ театральный ôтспѣвавъ Шевченкове „Завѣщанье" и „Имнъ народный". На обохъ першихъ засѣданяхъ було досыть мало гостей. Въ суботу мало бути дане представлене „Зô ступня на ступень", въ недѣлю не мôгъ театръ грати задля многихъ домашныхъ забавъ и аматорского представленя, а въ понедѣлокъ, 1 л. сѣчня мавъ бути представленый „Ярополкъ I Святославичь", звѣстна трагедія Корн. Устыяновича. Завтра, с. е. въ четверъ, буде дане представленье на дохôдъ п. В. Плошевского; ôтогранй будутъ: „Дядько Каспаръ и три граціи" оперетка Дан. Млаки и „Нôчлѣгъ въ Апенинахъ", оперетка гр. Ал. Фредры. — Еще разъ горячо поручаемъ нашъ театръ ласкавымъ взглядамъ коломыйскои и окрестнои рускои публики, тымъ бôльше, що число представленъ въ Коломыѣ буде невелике. Зъ ôттамъ выѣде нашъ театръ до Вижницѣ на Буковину.

— **Про нашъ театръ, пробуваючій въ Коломыѣ**, одержуемъ ôтъ компетентного лица дописъ, въ котрôй высказуеся дуже похвально о выступѣ нашого народного театру въ столици Покутя. Хвалитъ выбôръ штукъ и дуже добру гру и характеристику артистôвъ и артистокъ." Тымъ бôльше жалко намъ, що на першихъ трехъ представленяхъ було гостей дуже мало; доперва въ суботу зôйшлося бôльше гостей: були вже и священики зъ окрестности и нашй свѣтскй — sit venia verba — „шкаралупники" мѣсцевй."

— **Въ Зарваници** завязуютъ зъ власнои иниціятивы тамошнй мѣщане читальню; статутъ читальнѣ выслали вже до потвердженя ц. к. намѣстництву.

— **„Галицкій Сіонъ"** — якъ звѣщае его редакторъ о. дръ Мѣльницкій — не буде въ слѣдуючôмъ роцѣ выходити. Предплатникамъ на 1883 р. редакція зверне грошѣ до 15 сѣчня 1883. „Рускій Сіонъ" пôдъ редакцією о. Александра Бачиньского, теперѣшного ректора семинаріи, почне знову ôтъ нового року выходити.

— **Филія тов. им. Качковского въ Стрыю** выбрала на своѣмъ загальнôмъ зборѣ дня 9 (21) грудня слѣдуючій выдѣлъ: о. Залозецкій, предсѣдатель; оо. Федусевичь, Калинюкъ, Поповичь, Авдыковскій и Тындюкъ, мѣщанинъ Каѣвъ и селяне Берникъ зъ Лисятичь и Скобликъ зъ Дашавы, выдѣловй.

— **Калуска рада громадска** ухвалила на засѣданю дня 29 падолистм 1881 р. старатися о заложенье въ Калуши низшои реальнои гимназіи.

— **Якихъ мы маемъ инспекторôвъ окружныхъ?** Вже наконець, слава Богу, и польскй газеты констатуютъ, що зъ загального числа инспекторôвъ окружныхъ ледви 25% посѣдае ôтвѣтнй условія квалификаціи.

— **Зменшенье консумціи горѣвки въ Галичинѣ.** Дописуватель „Dziennik-a Polsk-ого" зъ Скалатского (ч. 297) констатуе, що консумція оковиты въ краю зменшилася ôтъ 8 лѣтъ до половины, с. е. ôтъ того часу, якъ духовеньство почало наклонювати народъ до встремезливости. „Удержуючи въ власнôмъ зарядѣ пропинацію ôтъ 20 лѣтъ, — пише дописуватель, — можу доказати рахунками, що ôтъ 8 лѣтъ я вышинкувавъ въ моѣмъ маетку о половину менше горѣвки, якъ въ такôмъ самôмъ часѣ передъ тымъ".

— **Гр. Романъ Потоцкій**, недавно выбраный посолъ до рады державнои зъ округа меншихъ посѣлостей Бережанъ-Рогатына-Пôдгаець, запросивъ своихъ выборцѣвъ на 4 лат. сѣчня с. р. до Бережанъ, правдоподôбно, щобы имъ здати справу зъ своеи посольскои дѣяльности.

— **Львôвскій дописуватель до „Przyszłości"**, часописи кракôвскои молодежи, говорячи о упадку львôвскои „Czyteln-ѣ Akademick-ои", кôнчитъ свою допись словами: „Часами смѣемося зъ Русинôвъ, — берѣмъ радше примѣръ зъ ихъ товариства „Дружный Лихварь" (теперь „Академичне Братство"), порôвнаймо нашй силы и ихъ, а плоды нашихъ працъ съ тымъ, що они зробили!"

— **Зарядъ тов. господарско-промыслового въ Станиславовѣ** ôтбувъ свое засѣданье дня 1 грудня. Занотовано дальшй зголосившися агентуры, именно въ Устечку, Туринцѣ, Берездôвцяхъ, Теребовли, Любачи, Букачôвцяхъ, Кропивнику, Дуплискахъ и въ Заставнôй, — и выслано инструкціи. Головнымъ предметомъ нарадъ на томъ засѣданю були справы крамницѣ, котра съ Новымъ рокомъ мае бути отворена въ Станиславовѣ; раджено о мѣсци, вкладовôмъ капиталѣ и о зарядѣ тои крамницѣ.

— **Феральнымъ тыжднемъ для австрійскихъ амбасадорôвъ** — бувъ минувшій тыждень. Въ Римѣ кравець зъ Анконы кинувъ каменемъ въ австрійского амбасадора Паара, повертаючого поѣздомъ зъ авдіенціи ôтъ папы, а въ Парижи австрійскій амбасадоръ Вимпфенъ застрѣлився. Выѣхавши на прогульку поѣздомъ съ родиною, ôнъ середъ улицѣ казавъ задержати конѣ, уцѣлувавъ дѣти, оперся о муръ каменицѣ и застрѣлився зъ револьверу.

— **Самоубійство.** Въ Нараевѣ застрѣлився зъ револьверу дня 19 с. м. Нарцизъ Мышковскій, практикантъ почтовый. Причина самоубійства незвѣстна.

— **Нещасливый случай.** На ловахъ въ лѣсахъ теребовельскихъ лѣкарь Г. нехотячи застрѣливъ дра Вибираля, войскового лѣкаря зъ 10 полку драгонôвъ.

— **Въ ц. к. рускôй школѣ вправъ во Львовѣ** ôтбувся на памятку 600-лѣтного панованя Габсбургôвъ концертъ. Въ найбôльшôй сали шкôльнôй, пристроенôй дуже хорошо, зôбралася о год. 9-ôй рано вся молодѣжь, учителѣ и учительки, всѣ въ святочныхъ строяхъ. Насамперѣдъ ôтспѣвала молодѣжь „Царю небесный". Потôмъ катихитъ дръ Теофиль Сембратовичь выголосивъ довшу рѣчь для молодежи. Ôнъ обяснивъ важнôсть того свята историчнo, а найдовше обговоривъ панованье цѣс. Францъ-Іосифа, Его добротливôсть, опѣку для пôдданыхъ, дбалôсть о нашй школы и церкви. Ôттакъ молодѣжь хорошо ôтспѣвала пôдъ проводомъ учителѣвъ „Имнъ народный" и „Многая лѣта". Наступили декламаціи. Найперше декламувавъ ученикъ зъ 2 ои клясы „Пѣснь за цѣсаря" (Ильницкого), а по нѣмъ выголошувало 7 ученикôвъ зъ 4-ои клясы прекрасный поематъ Могильницкого „Русинъ воякъ", подѣленый на 7 ôтповѣдныхъ частей. Осьмый ученикъ зъ 4 кл. деклямувавъ хорошо поезію „Борба за ôтчину" тогожь автора. Опôсля ôтспѣвали дѣти съ удѣломъ учителѣвъ „Миръ вамъ братя". Наступили деклямаціи дѣвчатъ: найперше деклямували ученицѣ зъ 4 кл.; одна выголосила „Любовь родинного краю", друга „Погорѣлець", а двѣ ученицѣ зъ 5 кл. деклямували: „Mein Vaterland" и „Любовь ôтчины" Могильницкого. Деклямаціи були ôтповѣднй до торжества и дѣти выголошували ихъ дуже удачно. Потôмъ ôтспѣвали двѣ ученицѣ зъ 6 кл. дуетъ „Чомъ рѣченько домашная" голосомъ звучнымъ и мельодійнымъ, а наконець всѣ дѣти заспѣвали „Щасть намъ Боже" и на тôмъ закôнчено концертъ. По концертѣ пôшли всѣ на богослуженье до церкви св. Николая. Пристроенье салѣ ôтбулося коштомъ учительокъ и учителѣвъ, котрй также зробили заразъ грошеву складку и надѣлили нею найбѣднѣйшого хлопця и дѣвчину, щобы мали памятку зъ того торжества.

— **Случаѣ смерти черезъ замерзненье** лучаются въ Галичинѣ дуже часто, запевно частѣйше, якъ въ иншихъ краяхъ. Въ справозданяхъ урядовои „Gazet-ы Lwowsk-ои" майже въ каждôмъ числѣ знаходимъ регистрованй жертвы морозу. Причиною сего рода смерти бувае звычайно пяньство. Оногды урядова газета донесла о смерти одного паробка, въ силѣ вѣку, котрый зъ урльопу вертавъ до свого полку во Львовѣ; упившися въ дома, на дорозѣ звалився зъ нôгъ, не мôгъ вже бôльше пôднестися и закостенѣвъ. Въ другôй знову сторонѣ въ подôбный способъ и зъ тои самои причины погибъ 14-лѣтный хлопець!

— **Курсъ науки телеграфіи** ôткрытый буде по новôмъ роцѣ на 3 мѣсяцѣ; день, въ котрôмъ розпôчнеся наука, буде обвѣщеный пôзнѣйше. Петенты маютъ вносити поданя до ц. к. дирекціи телеграфôвъ во Львовѣ найдальше до 20 л. сѣчня 1883 р. Кандидатъ муситъ мати укôнчену 6 гимназіяльну або 7 реальну клясу съ добрымъ успѣхомъ, выказатися свѣдоцтвомъ здоровля, хорошого письма, основного знаня нѣмецкого а мѣрного знаня французского языка (знанье другихъ языкôвъ пожадане), а также посвѣдченьемъ, чи належитъ до войска, чи нѣ. Принятый кандидатъ муситъ зложити 8 зр. въ касѣ дирекціи телеграфôвъ.

— **Фальшôвника срѣбныхъ одноринськовыхъ монетъ** селянина Яна Томасяка зъ Лагодовець, пов. живецкого, увязнила жандармерія знайшовши у него дома гипсову форму до выливаня монетъ. Томасякъ признався до вины.

— **Желѣзниця архикн. Альбрехта** мае бути продовжена зъ Стрыя черезъ Карпаты до Мункача на Угорщинѣ задля цѣлей стратегичныхъ. Газеты довѣдавшйся о тôмъ додаютъ, що вже на найблизшôй сесіи рады державнои правительство внесе дотычный проектъ.

— **О. Емилій Левицкій зъ Майдану** коло Станиславова, екскомуникованый въ наслѣдство процесу Ольги Грабарь оповѣстивъ въ 24 ч. „Галицкого Сіона" слѣдующе заявленье въ латиньскôмъ язицѣ: „Publica confessio et revocatio. Illmus ac Rdmus gr. c. Metropol. Ordinariatus, decreto de die 3 Novembris Nr. 7822, afflixit me poena suspensionis ab officio et beneficio cum adjecto me in excommunicatione majori propter schisma versari, propter verba et sententias, expressas in meis duobus litteris ex anno 1877 et 1879 ad redactorem ephemeridis ruthenicae „Słowo" — scriptis, a nemine autem lectis, nec alicubi impressis, sed tantum tempore pertractationis judicialis (a die 12 Junii usque ad 29 Julii) reproductis. Quoniam verba et sensus harum litterarum continet, secundum decretum, apertas notas criminis schismatis, **ego revoco ac annihilo ipsa, poenitentiam ago,** atque Deum justum Judicem mihi hoc delictum condonaturum spero, ad satisfactionem vero praestandam hanc meam revocationem publice annuntio. *Majdan*, die 12 Decembris 1882. *Emilianus Lewicki*, suspensus gr. cath. curatus ex Majdan". — Сего заявленя мôгъ каждый ожидати и надѣятися, кто лише знавъ близше о. Ем. Левицкого, яко загально звѣстного священика, ôтданого всею душею нашôй церквѣ и нашому обрядови. На кôлька

днѣвъ передъ оповѣщеньемъ высше наведеного заявленя о. Ем. Левицкого одержали мы зъ поважнои стороны допись о о. Ем. Левицкôмъ и его екскомуникаціи. Гдеякй уступы тои дописи наводимо дословно: „Въ житю о. Ем. Левицкого не було нѣ одного кроку, котрымъ бы не руководила глубоко закорѣнена въ нѣмъ св. вѣра; длятого то на певно можна сказати, що нѣ за всѣ скарбы свѣта не ôторвався бы ôнъ ôтъ римского престола, вже зъ самои боязни зломаня присяги. Правда, що за ненарушимостею нашого обряда ôнъ стоявъ цѣлымъ своимъ существомъ; але при тôмъ ôнъ не вводивъ нѣчого нового, а лишь для добра нашои церкви бажавъ, щобы всѣ священики „въ цѣлости“ хоронили той обрядъ, котрый потвердивъ Синодъ Замостьскій.... Єго пересвѣдченя вѣрно ôтбилися на цѣлôмъ єго житю. Ôтдавши господарство и опѣку надъ дѣтьми своѣй женѣ, ôнъ самъ всецѣло посвятився церквѣ, жіючи майже по монашески. Выучивши майже 50 спѣвакôвъ, молодшихъ и старшихъ, уставного, стройного, триголосного спѣву церковного и роздѣливши ихъ на два крылосы, ôнъ поднѣсъ обрядъ нашъ въ своѣй церквѣ до такои красоты, що самй Поляки съ взрушеньемъ высказували єму свою признательнôсть.... Въ майданьскôй церквѣ оба крылосы ажь розпираются ôтъ множества старшихъ и молодшихъ, спѣваючихъ стройно, съ понятьемъ рѣчи, а за ними вся церковь, жѣнки и дѣти. До того додати, що въ церквѣ чистота и порядокъ справдѣ сальоновый при богатствѣ образôвъ и хоругвей, жертвованыхъ зъ заохоты о. Ем. Левицкого приватными фундаторами. Взявши все те на увагу, кождый порозумѣє, длячого то обрядъ нашъ черезъ 500 лѣтъ спасавъ нашу Русь ôтъ загибелѣ... Будучи черезъ 33 лѣтъ на капеляніи въ Майданѣ, о. Ем. Левицкій выховавъ собѣ своими науками цѣле поколѣнье, готове за церковь и за языкъ свôй понести и найбôльшй жертвы. На ширшôй аренѣ политичнôй о. Ем. Левицкій, яко чоловѣкъ лагôдный, доматоръ, не выступавъ,... але не було еще случаю, щобы коли выборець зъ Майдану показався невѣрнымъ рускому дѣлу. Для прихожанъ було слово ихъ ôтця духовного, котрый ихъ въ щастю и въ нещастю не опускавъ, святымъ.. Длятого то вѣсть о екскомуникаціи живо тронула не тôлько селянъ, але навѣть самого колятора, котрый съ родиною прибувъ потѣшити 60-лѣтного душпастыря. Якъ глубоко дôткнула та справа самого о. Левицкого, показує вже сей одинъ фактъ, що ôнъ ôтъ того часу жіє мовь заточникъ середныхъ вѣкôвъ... запершися въ своѣй комнатѣ, съ нѣкимъ, навѣть съ родиною своєю не зносится... безнастанно лишь молится и жде тои щасливои хвилѣ, коли наспѣє помилуванье.“

—(*Дрôбнй вѣсти.*) Цѣсарь дарувавъ комитетови церковному въ Шоломинцяхъ, пов. рудецкого, 100 зр. запомоги на докôнченье будовы церкви. — Цѣсарь дарувавъ громадѣ Жукôвъ, дек. цѣшанôвского, 100 зр. запомоги на будову школы. — Министеръ торговлѣ бар. Пино одержавъ ôтъ цѣсаря ордеръ желѣзнои короны. — Цѣсарь именувавъ Зигмунта Савчиньского и Генрика Шмита членами гал. рады шкôльнои краєвои на дальшй три лѣта. — Епископомъ въ Крижовацу въ Хорвації именованый тамошный крыл. Илія Граниловичь; о. Юліянъ Пелешь, якъ се мы доносили, зрѣкся того достоиньства. — Минувшого тыждня умеръ звѣстный писатель правничій Бляшке. — Въ Катаринцяхъ коло Комарна перейшовъ бувшій народный учитель Михаилъ Бавманъ на жидôвску вѣру.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Дѣйстнымъ деканомъ надвôрняньскимъ, а заразомъ почетнымъ совѣтникомъ консисторскимъ съ правомъ носити ôтзнаки крылошаньскй, именованый о. Корнилій Мандычевскій, дотеперѣшный вицедеканъ, приходникъ въ Надвôрнôй. Новоименованый *деканъ* городецкій о. Мих. Кульматицкій, приходникъ зъ Повѣтна именованый рôвножь почетнымъ совѣтникомъ консисторскимъ съ правомъ носити ôтзнаки крылошаньскй.

Декретъ на сотрудника при архикатедральнôй церквѣ св. Георгія во Львовѣ получивъ о. Володимиръ Петрушевичь, завѣдатель зъ Бережницѣ.

Введенй въ душпастырства оо. 1) В. Бѣлиньскій яко сотрудникъ въ Соколовѣ; 2) М. Боднаръ яко завѣдатель Гребенова.

Новй сотрудництва креуются въ Колодѣвцѣ и Залучу надъ Черемошемъ.

Въ пропозицію на приходъ reg. coll. въ Микитинцяхъ принятый о. Яковъ Рожка тамошный завѣдатель.

Именованй оо. 1) Левъ Луцкій, сотрудникъ въ Крылосѣ, именованый сотрудникомъ при пар. св. Петра и Павла во Львовѣ; 2) Сим. Савула, пресвитеръ перемыскои епархіи, именованый прив. сотрудникомъ въ Теребовли.

Зъ АЕпархіи Перемыскои.

Крылошаньскими ôтзнаками надѣленый о. Кар. Волошиньскій, професоръ пастырского богословія въ Перемышли.

Увôльненый ôтъ обовязкôвъ совѣтника и референта консисторіи задля свого преклонного вѣку крыл. о. Левъ Кордасевичь. Рефератъ въ дѣлахъ супружескихъ, патронату и переходу на другій обрядъ придѣленый о. Ант. Юзычиньскому. О. Захарій Пôдляшецкій другій катедр. проповѣдникъ именованый помôчникомъ референта вдовичо-сиротиньского фонду.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦИИ.

Всч. о. І. Л. въ Сѣлци белз. За наддатокъ для „Дѣла“ изъ особенно щирй желаня успѣху при збôльшеныхъ нашихъ трудахъ пріймѣтъ ôтъ насъ рôвно щиру подяку! *Всч. о. Д. Ч. въ Гумн.* На 1883 р. лишилося 40 кр.

Заявленье.

Маємъ честь завѣдомити П. Т. Публику, що полицы въ рускôмъ языцѣ — комбинаціи на случай смерти и асоціяційнй (посаги для дѣтей) — вже суть готовй и на желанье партій вымѣнюются.

Обезпеченье Всечестного о. М. Садовского дотычитъ комбинаціи на случай дожитя съ зворотомъ премій, — якихъ полицъ до теперь що найбôльше 10 въ рускихъ рукахъ находится, а для 10 полицъ тои комбинаціи кождый признасть, що не возможно намъ накладу въ рускôмъ языцѣ дѣлати и на тую комбинацію выдаются полицы лишь въ нѣмецкôмъ языцѣ, а то для незначого числа контрагентôвъ.

Репрезентація „Аціенды“ для Галичины и Буковины во Львовѣ.

Ôтозва.

Пôдписаный Выдѣлъ осмѣляєся зъ причины зближаючогося празника Рождества Хр. просити всѣхъ патріотôвъ, щобы при загальнôмъ торжествѣ не забули и на убогу молодѣжь въ тутешнôй Бурсѣ. Особенно пожаданй булибы датки въ натураліяхъ, до котрыхъ теперь найлучша случайнôсть, при „колядѣ“. Не забудьтежь Всч. Ôтцѣ и Пчт. Учителѣ и Ч. Вôйты выслати колядникôвъ въ тôй цѣли, щобы тоє, що збереся, ôтослати на користь Бурсы.

Ôтъ выдѣлу рускои Бурсы въ Тернополи.
Дръ В. Лучаковскій.

Ôтозва

Вже ôтъ трехъ лѣтъ трудимося около справы загально-пожиточнои, а въ нынѣшныхъ нашихъ такъ трудныхъ обставинахъ многоважнои, т. є. отвореня въ Бережанахъ Рускои Бурсы. Труды нашй, дякувати жертволюбію нашихъ Родимцѣвъ, увѣнчалися доси якимъ-такимъ успѣхомъ; но єсли институція устоятися має, повинна она станути на сильныхъ основахъ, и зъ того власне взгляду мы еще не єсьмо на стôлько сильнй, щобы мочи приступити до отвореня Бурсы. Щобы проте повзяту мысль якъ найскорше воплотити, мы хватаємъ всяку случайнôсть, и зближаючися Коляды спонукуютъ насъ ôтозватися въ день той торжественный до всякого и пригадати, що суть на свѣтѣ многй рускй дѣти, котрйбы хотѣли учитися, але имъ средствъ матеріяльныхъ до того не стає, и що цѣлею и задачею власне нашого товариства єсть, такимъ убогимъ молодцямъ подати помôчну руку. А чимъ обыльнѣйша буде помôчь Родимцѣвъ, тымъ скорше наше намѣренье осуществится. Датки просимъ пересылати на руки касієра товариства п. Ю. Насальского, проф. гимназіяльного.

Ôтъ Выдѣлу Рускои Бурсы въ Бережанахъ.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничну глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнй оригинальнй свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фениковъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (11—?)

Накладомъ редакціи „Свѣта“ вышовъ сего року (правои фонет)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниввъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецепісомъ).

Угорскй вина

бѣлй и **червонй**, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (13—25)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦЯ,

повѣсть Октава Фейлета, зъ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

А. ШТАЙНЪ

дентистъ-лѣкарь зъ Вѣдня

осѣвъ на постоянне

въ Тернополи.

Лѣчитъ всякй слабости устъ и зубôвъ. Операціи, пльомбованя, чищеня зубôвъ, вправлюванье штучныхъ зубôвъ и щокъ доверше якъ найлучше и найделикатнѣйше. (1—3)

„МЕРТВЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 стôрôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣѣ, завдячуютъ уздоровляючому пиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.
(Се слова высказанй неразъ самыми выздоровѣвшими.)

ВЫПРОБОВАНЙ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧЙ

въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загальнôмъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шіѣ, жолудка, грудей и легкихъ черезъ Іоана Гоффа солодовй вытворы, увѣнчанй 58 высокими ôтзначенями зъ всего свѣта, черезъ єдино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового Іоана Гоффа. уздоровляючу солодову чоколяду и солодовй грудни бомбоны

(жадати лишь въ синôмъ паперѣ).

До ц. к. двôрского ливеранта до найбôльшои части владѣтелѣвъ Европы, пана **Іоана Гоффа,** ц. к. совѣтника, властителя золотого креста заслуги съ короною, рицаря высокихъ прускихъ и нѣмецкихъ ордерôвъ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr. 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.

Дякую сердечно Іоанови Гоффови за єго вынайденый и выроблюваный нимъ солодовый екстрактъ, бо єго щасливо вынайдене уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. Ôтъ року я бувъ нездоровъ на груди, здавалось, що той бôль знищитъ менѣ всѣ внутренности. Зô мною було що разъ гôрше. Мôй домашный лѣкарь выпробувавши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконець ужити екстракту солодового Іоана Гоффа. Майже безъ надѣѣ розпочавъ я нараджену менѣ курацію.

Ледви минувъ мѣсяць, то тѣло моє немовбы перемѣнилось; менѣ зôйшло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ ôтъ давна менѣ не було; розумѣєсь, я дальше уживаю сеи курації. — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. І. Гоффови за єго лѣкъ, бо ôнъ оказався моимъ правдивымъ добродѣємъ. Нехай ще многй лѣта трудится для здоровля терплячои людскости.

В. Цигенбайнъ, рентієръ.
Unter den Linden 78.

Урядове справозданье лѣкарске

Ц. к Дирекція польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостяхъ жолудковыхъ, при хроничныхъ катарахъ, при великôй утратѣ соковъ и ослабленю дѣлало солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоємъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючй поживнй и скрѣпляючй средства.

Пирцъ v. Гаєрсфельдъ, Дръ Маєръ, лѣкарь регментовый.

Цѣны правдивого уздоровляючого солодового пива І. Гоффа: 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. Ôтъ 13 фляшокъ доставляєся franco до дому. При пересылцѣ зъ Вѣдня: 13 фляшокъ зр. 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; ½ кильо солодовои чоколяды I. зр. 2·40, II. зр. 1·60, III. зр. 1. (При бôльшôй скôлькости съ рабатомъ). — Солодовй бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (такожь ½ и ¼ мѣшечка). Низше 2 зр. нѣчо не розсылаєся.

Головнй склады: *Львôвъ:* З. Рукеръ, І Байзеръ, П. Миколяшь, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстшанъ (апт.). *Божня:* І. Михникъ *Будзанôвъ:* Ясеньскій. *Черновцы:* Иг. Шнирхъ, І. Голиховскій, Бр. Табакаръ. *Дрогобычь:* Добжинецкій (апт.). І. Яблоньскій. *Ярославъ:* С. Елленбергъ, І. Ромъ, Вислоцкій. *Краковъ:* Янъ Янига, І. Травчиньскій, В. Редикъ, Е. Штокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскій. (2—12)

ЗАПРОСИНЫ ДО ПРЕДПЛАТЫ.

„ГОСПОДАРЬ И ПРОМЫШЛЕННИКЪ“

Письмо Илюстроване,

органъ товариства господарско-промыслового,

въ року 1883 буде выходити въ Станиславовѣ съ прилогою:

„ЛИСТОКЪ ГОСПОДАРСКІЙ“

якъ до теперь кождого 1 и 16 въ мѣсяци и обôймати буде ôсьмь картокъ (6 картокъ припаде на „Г. и П.“ а 2 картки на „Л. Г.“)

„Господарь и Промышленныхъ“ по при вступнй статіи о господарствѣ и промыслѣ, буде розбирати науково поодинокй ôтросли господарскй и промысловй пôдъ рубриками: Поле, Машины господарскй, Домашный скотъ, Огородъ-садъ, Промыслъ, Вороги господарства, Замѣтки зъ хеміи, Записки господинѣ, Новй письма, буде передавати текучй справы товариства господарско-промыслового. **„Листокъ господарскій“** обговорювати буде всякй справы господарскй загально и подрôбно зъ становиска практичного. „Листокъ Г.“ призначеный бôльше для початковыхъ, коли „Господарь“ теоритичну науку господарства заступати хоче; оба письма взаимно доповняются. Въ инсератахъ даєся до розпорядимости Предплатникôвъ и членôвъ товариства господарско-промыслового въ кождôмъ числѣ ⅙ часть стороны на оголошенье, якй артикулы маютъ на продажь, або якихъ закупити пошукуютъ. Текстъ буде мѣстити численнй илюстраціи.

Предплата остає незмѣнена на цѣлый рôкъ . . 3 зр.
на пôвъ року . . . . 1 зр. 60 кр.

Просимъ и выжидаємъ якъ найчисленнѣйшихъ и найскорѣйшихъ замовлень.

Редакція **„Господаря и Промышленника“**
въ Станиславовѣ, ул. Седельмаєрôвска, ч. 45.

!! Увѣдомленье важне для ВП. Панъ !!

Школа крою и робôтня одежей жѣночихъ и дѣточихъ

ВАНДЫ зъ Г. РУДКОВСКОИ

въ Перемышли ул. Мнѣша.

Маю честь завѣдомити ВП. Панѣ, що при помочи великого математичного аркуша выданого мною, обовязуюсь кождого за ½ годины выучити крою. Кождый маючи той аркушь и потрѣбне выясненье може заразъ краяти зъ матеріи безъ жадныхъ до теперь уживаныхъ приборôвъ и взорôвъ. Аркушь той коштує **лишь 3 зр.**, такъ тано, щобы и незаможнй особы могли собѣ окраяти сукнѣ дешевй и густовнй. Яко фахова кравчиня заручаю, що станики краянй пôсля сего аркуша и опису, лежатъ якъ найкрасше. Аркушѣ высылаю за надôсланй грошѣ або за послѣплатою почтовою.

Заразомъ поручаю мою

Робôтню одежей жѣночихъ и дѣточихъ

пôсля найновѣйшои моды, кроємъ французскимъ.

Маючи кôлькалѣтну практику и посѣдаючи кромѣ машинъ до шитя такожь нововынайденй апараты: до робленя дѣрокъ на гузики, до вышиваня модныхъ десенѣвъ ôтъ разу въ 4 барвахъ, и иншй доси незнанй апараты, — єсьмь въ станѣ якъ найлучше вдоволити ВП. Панѣ, а роботы зъ моеи робôтнѣ певно не будутъ уступати роботамъ спроваджуванымъ зъ Вѣдня и заграницѣ. Маю надѣю, що ВП. Панѣ оцѣнятъ мою совѣстну працю, и я заслужу собѣ на Ихъ ласкаве довѣріє.

Сукнѣ весѣльнй, слюбнй, балёвй и другй роблю пôсля журналу за мѣрну цѣну. — Замовленя замѣсцевй выконую якъ найскорше; надôслати треба точну мѣру або станикъ и довгôсть сукнѣ.

Такожь пріймаю Панны до науки кравецтва; Панны зъ околицѣ знайдутъ у мене цѣлковите умѣщенье. За моральне веденье и основну та повну науку ручу.

Поручаючись ласкавôй памяти остаю съ поважаньемъ

Ванда зъ Г. Рудковска
въ Перемышли, ул. Мнѣша.

3—6

Аптика пôдъ „Звѣздою“ **ПЕТРА МИКОЛЯША** во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскй вина лѣчничй
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Беслядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стокловса и Матея Якубовского ôтзначенй, проф. хемiи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженй и знаменитыми узнанй:

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными профессорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису В. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча поросты и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. I. М. Фарины о половину меншй фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ францускй
власного выробу.

ПУДЕРЪ француский правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годземôнна Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновй выробы Зарга,
рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

☞ ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОЪ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ также въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

☞ *Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.*

4 **ЦѢННИКЪ.** (3—?)

ТОРГОВЛЯ
КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА
во Львовѣ

залагоджує ласкавй замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляе желѣзницею франко до послѣднои стацiи.

Рижъ арраканъ . . . . .28 —32	**Свѣчки Milly Стеариновй**
„ волоскій фiоретоне . —48	4, 5, 6, 8 и 12 на фт. в. 560 гр. —·60
„ каролиньскій подовговат. —40	Аполльо . . . . . „ „ —·62
Саго перлове бѣле . . . . —56	До лѣхтарень 24 и 30 . . . —·65
„ индійске пальмове . . . 1.28	Олѣй рѣпаковый рафин. . . —·64
„ „ въ пачкахъ 3/4 к. . —·60	Кноты до лямпъ . . . 4 и ·10
Крупки перловй . . —32 —43	Мыло до праня сухе . . —·52
Зелятина фр. бѣла 1/2 к. 2·40 дек. —·6	„ до рукъ глицеринове . —·20
„ „ рож. „ 2·80 „ —·7	Крохмаль пшеничн тульовый —48
Карукъ рыбячій . . . . —·25	„ рижовый . . . . —·60
Мѣдъ пряный чист. жовт. к. —56	„ брилянтовый липскій до натираня, пакетъ заключаючій 4 пакетики . . . . . —·12
Макаронъ итал. довгій и т. д. —64	
„ въ виткахъ . . . —·72	
Ванилія мексик. дека . . . —90	
„ стручки . 40, 50 и —60	
Шафранъ францускій, дека . 1·20	Фарбка до бѣля въ пуделкахъ 56, 28 . . . . кл. 2·40
Инше корѣнье, якъ паприка, перецъ, цинамонъ, гвоздики, цвѣтъ мушкатуловый итд., все свѣже и найдешевше.	„ въ порошку Ультр. 5, 10 и 1·20
	„ въ галкахъ въ пуд. 1/2 кл. 1·—

Наконецъ Сода до праня, мыляный корѣнь, губки до тоалеты и поѣздôвъ, мѣтелки, сѣрники, перскій порошокъ на комахи, тинктура на плюсквы, чорнило на обувье въ пуделкахъ по 6, 7 и 12 кр.

Ново уряджений складъ товарôвъ корѣнныхъ
КАРОЛЯ КОЛЬМАНА
въ Самборѣ, Рынокъ Ч. 12.

поручає Высокопреподобному Духовеньству и Высокопочтеннôй публицѣ свôй головный складъ товарôвъ, котрй зъ першихъ жерелъ спроваджує и таковй по слѣдуючихъ цѣнахъ спродає:

2 3

Кава Ceylon ôтлична	. .	1 зр. 85 кр.
„ грубозерниста	. .	1 „ 80 „
„ середна	. .	1 „ 70 „
„ перлова найлѣпша	. .	1 „ 85 „
„ Мосса найлѣпша	. .	2 „ — „
„ Jawa	. .	1 „ 60 „
„ Cuba найлѣпша грубозерниста		1 „ 85 „
„ Porteza	. .	1 „ 40 „

Цукоръ найлѣпшій въ головѣ по 48 кр.

Также складъ гербаты россійскои, правдивый румъ бремскій, Cogniac францускій, Розолисы ланцуцкй, портеръ правдивый англійскій, всякй роды вина, пиво пильзненске и всякй инший товары корѣннй и деликатесы по найтаншихъ цѣнахъ.

При тôмъ тирольскй яблока, правдивй моризоны зъ головного ихъ складу, Pagliano и Seehofer, дальше склады шкла, лямпъ, паперу, перфумерiи и свѣтла церковного.

Для догôдности Всепочт. публики высылаю по тыхже цѣнахъ каву по 5 кильо въ пачкахъ почтою franco на мѣсце и цѣнникъ на жаданье franco.

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье
ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРIИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. **Головна выграна** въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючй выгранй:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр. — 100 по **100** зр. — 200 по **50** зр. — 542 по **25** зр. — разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнй списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.
Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.
Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до
Льотерiйного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (16—16)

☞ **Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.** ☜

Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

ОБЩЕ РÔЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ
для Галичины и Буковины,
Товариство зареєстроване съ необмеженою порукою

купує и продає Листы Довговй точно пôсля дневного курсу, **есконтує** купоны тыхже льосôвъ, якъ и купоны ефектôвъ державныхъ навѣтъ передъ речинцемъ, есконтує векслѣ и удѣляє пожички и задатки на гипотеку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРIЙМАЄ
ГРОШЕВЙ ВКЛАДКИ:
а) на **книжки щадничй** по 6%,
б) на **текучій рахунокъ** (conto currente)
за 30-дневнымъ выповѣдженьемъ 6%, (13—?)
за 14 „ „ 5%,
за 3 „ „ 4%.

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

Запрошенье до предплаты на
„SAMORZĄD“ и „GMINA“
разомъ съ популярною „GAZETA ROLNICZA“,
письма выходячй на перемѣну кождои недѣлѣ пôдъ редакцiею **Маркила Туркавского во Львовѣ.**

Програма обохъ газетъ обнимає: 1) Вступнй статiи и розправы о жизненныхъ интересахъ краю; 2) Справозданя зъ чинностей Рады державнои, Сойму и Выдѣлу краевого; 3) Справы поодинокихъ повѣтôвъ, громадъ и обшарôвъ дворскихъ (властей автономичныхъ и правительственныхъ); 4) Справы шкôльнй; 5) Хронику краєву и всячину; 6) Переглядъ науково-литературный и артистичный; 8) Переглядъ економично-торговельный и Газету Рôльничу; 8) Фейлетонъ на двохъ сторонахъ (ескизы повѣстей, историчнй, гуморески, житьеписи и стихи); 9) Оголошеня урядовй и 10) Инсераты.

Кожде число становитъ для себе заокруглену цѣлôсть.

Предплата на „Samorząd“ и „Gmina“ выноситъ:
Съ пересылкою почтовою въ краю: рôчно 5 зр., пôврôчно 2 зр. 50 кр., чвертьрôчно 1 зр. 30 кр.; *безъ пересылки въ мѣсци*: рôчно 4 зр., пôврôчно 2 зр., чвертьрôчно 1 зр. Въ *Нѣмеччинѣ* квартально 3 марки; *въ инишхъ краяхъ* 5 франкôвъ.

Комплетъ газеты „Samorząd“ зъ рр. 1881 и 1882 коштує съ пересылкою лишь 1 зр. = 3 марки = 5 франкôвъ. Инсераты и прилоги обчисляются якъ найдешевше!!

На жаданье высылає *franco* заразъ числа на показъ и прiймає предплату:
Администрацiя „Samorząd-у“ и „Gmin-ы“
во Львовѣ, Рынокъ, ч. 7. (3—3)

Запросины до предплаты на р. 1883
на щоденну политичну, суспôльну и литературну газету
„ЗАРЯ“
выходячу вже третiй рôкъ въ Кiевѣ пôдъ редакцiею *П. А. Андреевского*, въ форматѣ великого аркуша.

Програма газеты „Заря“:
I **Внутрѣшный ôтдѣлъ**: вѣсти о розпоряджняхъ правительственныхъ, вступнй статiя о важнѣйшихъ пытаняхъ суспôльного житя Россiи, дописи, економичнй промысловй и торговельнй пытаня южнои Руси. II. **Мѣсцевый ôтдѣлъ**, мѣска хроника Кiева и т. п. III. **Заграничный ôтдѣлъ**. IV. **Судовый ôтдѣлъ** V. **Фейлетонъ**: образки и оповѣданя прозою и стихами, литературно-критичнй огляды, театральнй оцѣнки и пр. VI. **Всячина**. VII. **Дѣловый ôтдѣлъ**: о урожаяхъ, курсахъ, погодѣ и т. п. VIII. **Оповѣстки**

Предплата на „Зарю“ выноситъ:

Безъ пересылки:	*Съ пересылкою*:
на рôкъ 8 рублѣвъ	на рôкъ 10 рублѣвъ
на пôвъ року 5 рубл.	на пôвъ року 6 рубл.
на чвертьроку 3 рубл.	на чверть року 4 рубл.
на мѣсяцъ 1 руб.	на мѣсяцъ 1 руб. 50 коп.

Заграничнй предплатники додаютъ до цѣны „безъ пересылки“ по **60 коп.** за кождый мѣсяцъ на бôльшй кошта пересылки.
Предплата починаєся ôтъ 1 и 15 кождого мѣсяця.
Предплату належитъ присылати пôдъ адресою: **„Главная контора „Зарѣ“ въ Кiевѣ“** (Крещатикъ, д. дворянского собранiя, въ книжномъ магазинѣ Л. В. Ильницкаго).

☞ **Змѣна льокалю.** ☜
Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробôвъ
М. В. ТАУБЕРЪ
во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 6
принимає рѣзьбу печатокъ и вензелѣвъ на рôжнôмъ металю, також направы и замовленя срѣбныхъ и золотыхъ выробôвъ
по умѣреныхъ цѣнахъ.
Замовленя зъ провинцiи выконує точно. Кореспонденцiя руска. (5—8)

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,
образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.
Дôстати можна въ администрацiи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигiйскôй.

К. Диккенса
Новорôчнй Дзвоны
Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.
Дôстати можна въ администрацiи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигiйскôй.

„ДЫМЪ“,
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администрацiи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигiйскôй.

Вдова по священику
шукає мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительница дому або и цѣлого господарства пôдъ ду[illegible] ми условiями. Адре[illegible] poste restante [illegible] (10—10)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 100. Львôвъ, Середа 29 грудня 1882 (10 сѣчня 1883). **Роничкъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·–
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

VII. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на *мѣсяць* **1 зр.**, на *чверть року* **3 зр.**, на *пôвъ року* **6 зр.**, на *цѣлый рôкъ* **12 зр.**

Предплата на **„Библіотеку найзн. повѣстей“** выноситъ на *чверть року* **1 зр. 25 кр.**, на *пôвъ року* **2 зр. 50 кр.**, на *цѣлый рôкъ* **5 зр.** а. в.

Предплата на *„Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“* выноситъ чвертьрôчно 4 зр., пôврôчно 8 зр., цѣлорôчно 16 зр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ выноситъ *для Россіи* чвертьрôчно 3 руб., пôврôчно 6 руб., цѣлорôчно 12 руб. Предплата на „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ выноситъ для Россіи чвертьрôчно 4 руб., пôврôчно 8 руб., цѣлорôчно 16 руб. — на саму „Библіотеку“ (безъ „Дѣла“) пôврôчно 2 руб. 50 коп., цѣлорôчно 5 руб. Читателѣ „Дѣла“ и „Библіотеки“ будутъ мати тыжднево що найменше чотыри великихъ печатныхъ аркушѣвъ лектуры рôжнороднои, займаючои и поучаючои.

Понеже до кôнця сего року выйде 26 аркушѣвъ розпочатои повѣсти *„Грошѣ а праця“*, проте новоприступаючѝ предплатники „Библіотеки“ маютъ доплатити 2 зр. а. в., взглядно 2 руб., щобы одержати въ р. 1883 тыхъ 26 аркушѣвъ сеи повѣсти, выданои въ р. 1882, котра скôнчится въ сѣчню або лютôмъ р. 1883.

Предплату слѣдуе пересылати (найлучше переказомъ) до **„Администраціи „Дѣла“ во Львовѣ“.**

„Дѣло“ и **„Библіотеку“** можна такожь письменно замовляти на цѣлый рôкъ або на пôвроку, а предплату сплачувати мѣсячно, квартально, або пôврôчно. Замовленье муситъ въ собѣ заключати имя и прозвиско замовляючого, часъ на якій замовляе, и означенье, якъ буде платитися предплата.

Просимо о точнѝ адресы.

☞ **Просимо о вырôвнанье рахункôвъ за рôкъ 1882 и поспѣшити съ предплатою або замовленями на рôкъ 1883, щобы не було жаднои перервы въ высылцѣ „Дѣла“.**

Редакція и администрація „Дѣла“.

Запытанье
до ц. к. и автономичныхъ властей.

Одесскій Вѣстникъ въ Ч. 281 зъ 28 грудня 1882 подае слѣдуючу вѣдомôсть:

„Австрійске правительство увѣдомило вчера телеграмою раду Императорского товариства сельского господарства южнои Россіи, що оно найшло можливымъ зô взгляду, що зараза на рогату худобу устала, *позволити въ теперѣшну пору на перевôзъ въ Австрію черезъ Волочиска и Броды всякого рода рогатои худобы и дотычащихъ продуктôвъ* (якъ шерсти, шкôры, роговины и т. п.) однакожь съ тымъ, щобы були поданѝ свѣдоцтва компет. властей, що перевожена худоба походитъ зъ мѣсцевостей незараженыхъ чумою“. Зъ своеи стороны додае редакція *Одесского Вѣстника* слѣдуючу увагу: „Находимо нелишнымъ при тôмъ завважати, що такого рѣшеня давно вже надѣялись нашѝ торговѝ фирмы. Такъ пр. звѣстный нашъ банкирскій дôмъ Ариста Маса мае въ теперѣшну пору въ своихъ магазинахъ до 40.000 пудôвъ шерсти, котрои вывôзъ до Австріи бувъ задержаный доси существуючимъ заказомъ ввозу рогатои худобы черезъ Волочиска и Броды а разомъ съ тымъ и шерсти“.

Не можна сумнѣватися, що повысша вѣсть, подана *Одесскимъ Вѣстникомъ*, живо заинтересуе всѣ нашѝ круги, а особенно нашихъ господарѣвъ. Вже пôдчасъ засѣдань соймовыхъ пôднѣсъ бувъ пос. Абрагамовичь, що щоразъ голоснѣйше ширятся тревожливѝ для краю вѣсти, будьтобы границя замкнена съ р. 1882 для ввозу рогатои худобы зъ Россіи мала бути знову отворена для сего ввозу. Правительственный комисарь ôтповѣвъ на се успокоюючо, що тѝ вѣсти не маютъ нѣякои пôдставы и що правительство не думае отворяти границѣ для ввозу рогатои худобы зъ Россіи. Теперь появляеся вѣсть въ *Одесскôмъ Вѣстнику* въ формѣ такъ позитивнôй, яснôй и вѣродостойнôй, що нѣякъ не можна еи уважати за якій выгадъ дневникарскій. Булобы зовсѣмъ злишно, говорити тутъ о далекосягаючôмъ значеню такого факту для цѣлого нашого краю, еслибы ôнъ бувъ правдивымъ. Мы думаемо, що при великôй, можна сказати жизненнôй важности сеи справы для нашого краю, маемо не тôлько право але и обовязокъ въ имени краю спытати такъ ц. к. правительственнѝ власти якъ и власти автономичнѝ а именно Выс. Выдѣлъ краевый: чи се правда, що границя мае бути наново отворена для ввозу рогатои худобы зъ Россіи, а если такъ, то въ якій способъ думаютъ власти забезпечити нашъ край ôтъ нового небезпеченьства заразы на худобу и въ загалѣ плеканье нашои краевои худобы?

Léon Gambetta.

Гамбеты вже не стало на свѣтѣ. Погасла ясна звѣзда, що була заяснѣла на хмарнôмъ небѣ Франціи. Счезъ зъ высоты яркій метеоръ, що свѣтивъ середъ ночи нещастя. Франція втеряла свого найлучшого сына, свого найбôльшого громадянина! Сумный рôкъ кôнчится для Франціи и републики найтяжшимъ смуткомъ. Завистники и духомъ убогѝ крикуны радуются, а тѝ, що передъ нимъ тремтѣли, веселятся его смертею. Але теперь, коли вже могила покрыла его тѣло, буде свѣтъ теперѣшный справедливѣйшій для него, нѣмъ еще потомнôсть выскаже свôй судъ надъ нимъ. То, що доброго ôнъ зробивъ, буде жити вразъ съ его памятею, а то, що лучшого и красшого хотѣвъ ôнъ зробити, буде украшати его имя и въ почести удержувати. Его передвчасна смерть оставила въ францускôй републицѣ велике, незаповниме мѣсце порожне. Доперва съ часомъ, коли всѣ побачатъ и почуютъ въ житю тую змѣну, оцѣнятъ въ повнôмъ объемѣ, кого стратили, кого стратила Франція — и тогды доперва его слава въ повнѣ заяснѣе.

Его имя оживотворило въ собѣ послѣдну борбу францускогo народа противъ Нѣмцѣвъ въ часѣ злощаснои вôйны францускo-прускои. Навѣть Нѣмцѣ поважали и высоко ставили туего енергичну, одушевлену борбу за свою ôтчину. Его особа загрѣвала пôдупадаючу ôтвагу Французôвъ, имя Гамбеты було покликомъ по обохъ сторонахъ границѣ; довгѝ лѣта глядѣли лишь на него, яко одинокого, котрый пôднявбы на ново борбу, яко на рицаря воскресенія, пôдготовителя „ôтплаты — реванжу“. А предсѣ Гамбета бувъ може найспособнѣйшій до того, щобы обѣ народности довести до повнои згоды. Вправдѣ старався ôнъ скрѣпити силу оборонну Франціи передъ нападомъ, вправдѣ вѣривъ въ дипльоматичнѝ и военнѝ комбинаціи, котрѝ моглибы привернути Франціи утраченѝ провинціи, — але мимо того въ душѣ своѣй ховавъ ôнъ бôльше або менше фантастичнѝ идеи, котрѝ могли въ иншій способъ, а не черезъ вôйну, порѣшити споры народнѝ. Ôнъ мôгъ бувъ навязати порозумѣнье, колибъ бувъ мôгъ выговоритися съ якимъ славнымъ, въ тôмъ направленю такожь дѣлаючимъ мужемъ. Гамбета посѣдавъ въ высокôмъ степени довѣріе францускогo народу, посѣдавъ его довше, якъ десять лѣтъ. Якого князя популярнôсть въ Франціи такъ довго тревала? Смерть Гамбеты оставила ôткрытыми всѣ пытаня, якѝ нынѣ движутъ Европою; рѣшенье тыхъ пытань найблизше обходитъ Францію.

Тіи, що смерть Гамбеты уважаютъ запорукою межинародного мира, дуже мылятся, бо Гамбета нѣколи не бувбы легкодушнымъ нарушителемъ спокою. Ôтчаянье послѣднои вôйны було ему еще за свѣжо въ памяти. Ôнъ бувъ здôбнѣйшій, якъ кто небудь другій, успокоити, угамувати, коли взворушенье пôднималося за высоко, ôнъ посѣдавъ силу, вплывъ — слово.

Его талантъ бесѣдника есть незаперечимый. Ôтъ 1868 р., коли ôнъ першій разъ прилюдно показавъ свôй величный даръ вымовы, якимъ его надѣлила природа и котрый жива его душа умѣла такъ знаменито выкорыстати, — ôтъ тогды его вымова набрала еще бôльше силы и враженя. Въ бесѣдѣ ôнъ не перервавъ свого слова, не остановився, — рѣчь его пôдносилась все высше и высше.

Гамбета, котрого нынѣ Франція хоронитъ яко найзнаменитшого и найважнѣйшого мужа, уродився передъ 44 роками въ Кагоръ (Cahors) зъ батька, смирного крамаря, котрый зайшовъ зъ Генуи и оженився съ Францускою. Самовôльный, навѣть не пильный студентъ, завчасу вже розвинувъ свôй незвычайный талантъ, що все его вызначувавъ — велику понятливôсть, быстрый поглядъ и особливу здôбнôсть вынайти такій способъ высказаня своихъ думокъ, щобы они якъ найглубше врылися въ понятя слухачѣвъ. Якъ въ довѣрочныхъ, свобôдныхъ розмовахъ въ студентскихъ товариствахъ и въ вузшихъ зборищахъ удалося ему притягнути до себе кружокъ найдобôрнѣйшихъ молодыхъ адвокатôвъ, дневникарѣвъ и политикôвъ, такъ и въ житю публичнôмъ, скоро лишь вôйшовъ въ него, швидко здобувъ собѣ подôбну перевагу и широкій вплывъ. Ôтъ его знаменитои адвокатскои бесѣды, яку выголосивъ въ 1868 р. яко защитникъ редактора Делеклюза, переслѣдованого правительствомъ Наполеона III за збиранье складокъ на памятникъ для Бодена, до его незрôвнаного выкладу правъ народныхъ въ парляментѣ при случаю послѣдного плебисцита Бонапартого — бувъ лишь одинъ крокъ. Зъ першои бесѣды пôзнавъ его нарôдъ, зъ другои парляментъ; старый Гарніе-Кассанякъ, котрый любивъ горячѝ бесѣды на лѣвици перерывати, не зробивъ того пôдчасъ бесѣды Гамбеты, и ôнъ зачудуваный слухавъ краснорѣчивыхъ слôвъ молодого адвоката.

Многѝ роки Гамбета передъ вступленьемъ до парляменту студіювавъ въ трибуны парляментарне житье. Ôнъ бувъ щоденнымъ гостемъ въ палатѣ, навѣть коли засѣданье не було цѣкаве. Зъ свого кутка прислухувався Гамбета всѣмъ дебатамъ и дуже займався ними, — тожь коли вôйшовъ яко депутатъ до парляменту, мавъ въ памяти всѣ чинности палаты и заразъ мôгъ брати въ нихъ участь, мовь якій многолѣтный членъ.

Ôнъ заразъ першій разъ въ р. 1869 бувъ выбраный въ двохъ мѣсцяхъ: въ Парижи и въ Марсиліи. Въ Парижи высадивъ старого Карнô, а въ Марсиліи Тіера. Тіеръ довго не мôгъ ему того простити, и коли старенькій президентъ въ своѣй бесѣдѣ въ Бордô назвавъ Гамбету „fou furieux“ (шаленый дурень), — то прôзвавъ его такъ не лишь зъ заздрости, що Гамбета стався любимцемъ народу, але певно такожь пригадавъ собѣ Гамбетину побѣду въ Марсиліи. Щирый, дитинный характеръ Гамбеты не памятавъ сего старому довго; забули оба на давнѝ свары, коли прійшлось имъ обомъ спôльно боротись противъ намѣреного замаху стану. Тіеръ уважавъ Гамбету за свого природного наслѣдника, хочь на дѣлѣ уважавъ себе несмертельнымъ. Нагла смерть Тіера передъ рѣшеньемъ републиканьскихъ выборôвъ выдвигнула Гамбету на передъ и то въ першу линію.

Выборы до парляменту були его выключнымъ дѣломъ. Нѣкто не знавъ лучше кандидатôвъ и выборцѣвъ, нѣкто не умѣвъ лучше перевести выбôръ, такъ якъ ôнъ бажавъ. Округъ выборчій ôнъ называвъ своею „шахôвницею“; гру выграввъ зручно безъ великихъ трудностей, такъ добре були всѣ тягненя напередъ обчисленѝ. Черезъ пять лѣтъ бувъ ôнъ пружиною цѣлого политичного житя въ Франціи; веденье внутрѣшныхъ и заграничныхъ дѣлъ Франціи лежало въ его рукахъ, творця депутованыхъ и движителя парляменту. Тогды ôнъ стоявъ на вершку своеи личнои силы, хочь не мавъ жадного уряду, котрый чинивбы его впростъ отвѣчальнымъ. Его личне значенье чинило его въ менше значущôмъ достоиньствѣ, примѣромъ яко предсѣдателя буджетовои комисіи, незвычайно важнымъ. Опôсля коли Жюль Греви на власне предложенье Гамбеты зôставъ по Макъ-Магонѣ президентомъ републики, Гамбета казавъ себе швидко выбрати президентомъ парляменту. Заразъ палата Бурбонôвъ (где замешкуе президентъ парляменту) сталася дѣйстнымъ сѣдищемъ правительства. Зъ ôтси выдавалися рады; тутъ приходили и выходили дипльоматы, официры, министры, урядники; тутъ одныхъ вывысшувано, другихъ скидано зъ урядôвъ: одинъ знакъ Гамбеты — и министерство падало, одно добре его слово знову пôддержало упадаючого министра. Все удавалося, поки интриги не пôдкопали и его спокою. Ôнъ уважавъ, що еще не наспѣвъ часъ, щобы ôнъ самъ обнявъ правительство, коли публична опинія, пôдбурена довѣрочными дорадниками президента републики и непріязною ему радикальною прасою, примусила его приняти достоиньство президента министрôвъ.

Чи мавъ ôнъ далекосягаючѝ пляны, чи ôнъ роздивився добре въ проблемахъ заграничнои политики? Чи ôнъ въ разу знавъ докладно, якѝ реформы у внутри далибыся перевести? То рѣчь певна, що для него слаба опора въ палатахъ и покликанье черезъ президента републики не були достаточнѝ, щобы перевести свои проекты. Ôнъ зажадавъ впередъ явного, очевидного доказу довѣрія, а що не хотѣвъ втягати въ дебату въ палатѣ дражливои справы зъ заграничнои политики, — се бувъ початокъ дипльоматичныхъ путаниць въ Египтѣ, — то для пôзору предложивъ палатѣ реформу выборчу, котра ажь въ будучности мала бути введена въ житье, лишь длятого, щобы дати парляментови случайнôсть удѣлити ему повне вотумъ довѣрія. Бôльшôсть не хотѣла читати мѣжь стрôчками, може и не розумѣла цѣли предложеня; pro forma жадана ухвала скрутиніи за помочею листъ не мала за собою бôльшости, — и Гамбета зложивъ накинене ему достоиньство президента кабинету.

Ôтъ тои хвилѣ почалося ему не поводити. Его те дуже грызло, що его запôзнано; урядова безчиннôсть нудила его. Лишь рѣдко бравъ участь въ дебатахъ, рѣдко навѣть являвся въ палатѣ. Тымчасомъ завзятѝ напады противникôвъ тревали дальше; скрайна лѣвиця (поза парляментомъ) и монархичнѝ партіи ругали его, а ôнъ ôтчувавъ кожду наругу. Въ своѣмъ выборчôмъ округѣ парискôмъ не стрѣчавъ ôнъ такого довѣрія, якъ впередъ. Его звычайна веселôсть опустила его, а похвалы невеликого круга его домашныхъ другôвъ давали ему лишь малу вынагороду.

Хôдъ выпадкôвъ, передовсѣмъ въ Египтѣ, показавъ, що правда була по сторонѣ Гамбеты; его наслѣдникъ Фрейсине, котрый все мавъ завдячити Гамбетѣ, а такъ мало показався вдячнымъ, мусѣвъ уступити, и повага Гамбеты знову пôднеслася. Скôлько гдеякѝ его близькѝ повѣрники пошкодили удержаню его поваги, ôнъ того нѣколи не добачивъ; але они умѣли держати зъ далека ôтъ него щирыхъ его другôвъ и нѣбы живымъ муромъ окружали его. Его велика доброта серця и его легке довѣріе — були его нещастьемъ. Тую сла-

бôсть его часто выкорыстувано; она спровадила и его смерть.

Хочбы станъ здоровля Гамбеты бувъ и не нормальный, то все таки безпосередною причиною его смерти була рана зъ выстрѣлу. Нѣкто въ него не стрѣлявъ; але щобы перешкодити самоубійству, ôнъ вырвавъ револьверъ зъ рукъ ôтчаянои женщины и куля влучила въ него самого и такій страшный конець положила его молодому житю.

Женщины въ житю Гамбеты грали таку ролю, яка для него самого могла бути пôдхлѣбна и пріятна, але она скоротила ему житье. Колибъ ôнъ бувъ семейнымъ чоловѣкомъ, то мôгбы бувъ еще довго служити своѣй земли. Але ôнъ въ тôмъ взглядѣ числивъ за высоко: при выборѣ подруги ôнъ глядѣвъ на свое высоке становище, яке займавъ и на будуще надѣявся занимати. Недавно ôнъ знову звернувъ бувъ очи на одну честилюбиву женщину, котра передъ кôлькома роками здобула собѣ имя италійскои аристократичнои родины и вскорѣ потôмъ сталася вольною. Панѣ Леонъ, товаришка его молодости, мати 15-лѣтного сына, була вже дозволила на его подружье съ аристократкою, — але весѣля не хотѣла пережити. И такъ случилося, що не она, але ôнъ стався жертвою тяжкои судьбы.

ДОПИСИ.

(*О. Р. Л.*) **Зъ Городеньского.**

Минувшого тыждня обходило наше духовеньство два торжества, одно сумне а друге веселе. Першимъ, смутнымъ, бувъ похоронъ (27 л. грудня) о. Емиліяна Стрыйского, пароха въ Копачинець, котрый померъ наглою смертію въ 42-ôмъ роцѣ житя а 14 роцѣ священьства. Бувъ се щирый Русинъ, дбаючій о добро свого народа, та черезъ те стягнувъ на себе ненависть ворожихъ елементôвъ, що его денунціовали и оскаржали, однакъ нѣчого не вдѣяли, хиба лишь теперь радуются, що смерть забрала непоборимого дѣятеля, въ котрôмъ они видѣли свого великого ворога, задля того, що не йшовъ съ ними рука въ руку. На похоронъ зôбралося 30 священикôвъ такъ нашого якъ и сусѣдныхъ деканатôвъ и много народа. Въ церквѣ прехорошо проповѣдавъ о. Балицкій зъ Поточискъ, знаменитый проповѣдникъ, а надъ могилою высказавъ пращальне слово о. Александеръ Карачевскій зъ Колянокъ, котрый въ короткихъ, але вымовныхъ и повныхъ чувства словахъ пращався въ имени покôйного съ родиною, прихожанами и священьствомъ. Тѣ прощальнѣ слова тронули всѣхъ до слёзъ. Велику признательнôсть треба ту заявити нашому духовеньству, котре помимо великои непогоды и дуже злои дороги не лякалося труда, и явилося майже въ комплетѣ, щобы ôтдати послѣдну прислугу свому помершому брату, а особенно треба высказати подяку нашому о. декану, котрый мимо слабенького здоровля найпершій приспѣвъ и черезъ два дни самъ трудився коло приготованя похорону, потѣшавъ осиротѣлу родину и всѣмъ щиро и безинтересовно занимався. Честь такимъ деканамъ якъ о. Л. Кобриньскій!

Дня 31 грудня обходили мы друге торжество, посвященье церкви новои мурованои въ Серафинцяхъ, котре совершивъ о. деканъ Л. Кобриньскій. По освященю церкви ôтправили о. деканъ, о. вицедеканъ Козловскій зъ Стрѣльча и мѣсцевый парохъ о. Северинъ Литвиновичь соборну службу, пôдчасъ котрои выголосивъ проповѣдь о. Балицкій зъ Поточискъ. Черезъ довгѣ лѣта мусѣли люде тиснутися въ старенькôй и маленькôй церквѣ, будованôй зъ каменя на глинѣ, задля чого она розпадалася и кождои хвилѣ грозила упадкомъ. До минувшого року нѣкому и на гадку неприходило братися до дѣла. Ажь якъ обнявъ приходъ о. Северинъ Литвиновичь, видячи конечнôсть будовы новои церкви, а не хотячи въ другои стороны накладати великихъ тягарôвъ на громаду черезъ правну конкуренцію и нехотячи черезъ то проволѣкати будовы „ad calendas graecas“ такъ зъеднавъ собѣ громаду яснымъ представленьемъ рѣчи, що она добровôльно принялася складати датки на церковь пôсля моргôвъ поля. Такъ сего року 1882 ôтъ цвѣтня почалася будувати церковь а 31 грудня ôтбулося вже посвященье. Церковь представляеся дуже хорошо, выбудована въ формѣ креста на взнеслôмъ мѣсци съ одною великою копулою на серединѣ а чотырма банями на притворахъ. Въ серединѣ выложена плытами. Справдѣ треба подивляти, що въ такъ безпримѣрно короткôмъ часѣ здвигнено такъ красну церковь. Тожь и прихожане не могли надякуватись свому панъ-отцеви за то, що довершивъ безъ клопотôвъ великихъ такъ велике дѣло. Выбудованье церкви въ Серафинцяхъ справдѣ повинно послужити иншимъ громадамъ за прикладъ достойный наслѣдованя. Еслибы громадяне зъ своеи стороны доброохотно складали свои датки, а парохъ дбавъ щиро о добро своеи паствы, то всюда моглибы чи то будовы церквей, чи то будовы парохіяльныхъ або громадскихъ будынкôвъ, переводитися безъ клопотôвъ. Многѣ громады и Всч. отцѣ хотячи будовати церкви и т. п. не знаютъ, где шукати чесныхъ ремѣсникôвъ, проте подаю имена ихъ. И такъ, яко майстра мулярского поручаю п. Барановского зъ Язлôвця, котрый мае дуже краснѣ свѣдоцтва а церковь въ Серафинцяхъ дуже тревало и добре вымурувавъ. Яко теслѣвъ поручаю гуцулôвъ зъ Соколôвки и Яворова, о котрыхъ можна розвѣдатися у тамошныхъ приходникôвъ. Яко рѣзьбяра поручаю п. Николая Задорожного, котрого роботу иконостасу и престола видѣвъ я въ Серафинцяхъ. Ôтзначаеся она тревалостею, красою и естетичнымъ смакомъ, а при тôмъ и дешевостею. Нашѣ громадяне а неразъ и Отцѣ приходники часто повѣряютъ коштовнѣ роботы мало имъ знанымъ особамъ, що ихъ неразъ ошукуютъ, або несовѣстно и по тандитному свои роботы переводятъ. Нашѣ люде мусятъ числитися съ кождымъ грошикомъ, тожь годѣ его марнувати, беручи першихъ-лѣпшихъ незнаныхъ партачѣвъ або шахраѣвъ. Маемо вже, хвалити Бога, своихъ рускихъ техникôвъ, маемо и нашихъ ремѣсникôвъ-Русинôвъ, котрѣ вже добре познакомленѣ съ такими будовами и працями (якъ высше наведенѣ). Тожь не повиннѣ мы ихъ поминати.

Въ нашôй Городенщинѣ еще нема супокою священикамъ. Политичнѣ сторожѣ зъ Чернилицѣ ходятъ майже що недѣлѣ и свята по сусѣдныхъ селахъ по церквахъ и предкладаютъ ôттакъ свои „обрядовѣ“ замѣтки о обойчикахъ и т. п. П. староста власне недавно покликавъ до оправданя одного священика, на котрого донесено, що не носитъ обойчика при службѣ. Се була цѣкава справа. Священикъ поѣхавъ до п. старосты съ наплечникомъ и удовôднивъ ему наглядно, що если наплечникъ убере, то не можна зъ пôдъ него добачити обойчика.

Важною и пекучою справою для нашого народа есть выбôръ рады громадскои и вôйта. У насъ въ Городенщинѣ майже въ жаднôмъ селѣ не ôтбулися такѣ выборы безъ рекурсôвъ. Всюда незадоволеня. До сего даютъ причину зъ однои стороны найбôльше гром. писарѣ, накидованѣ громадамъ, а рекрутованѣ зъ клясы збанкрутованыхъ „сурдутовичѣвъ“, якъ то часами кажутъ пройдисвѣтôвъ, котрѣ свою власть за далеко посуваютъ, допускаются рôжныхъ неправильностей, дефравдаціи и т. п. Тіи то индивидуа стараются вплынути на громады, щобы выбирано на вôйтôвъ знаныхъ піякôвъ або людей безъ енергіи и почутя свого обовязку, щобы ôттакъ „писарѣ“ могли за нôсъ водити и самѣ держати власть въ громадѣ. Зъ другои стороны даютъ причину до незадоволеня безпосередно вôйты, котрѣ допускаются при участи писарѣвъ рôжныхъ неправильностей, полученыхъ съ кривдою громады. Рады повѣтовѣ не контролюютъ дѣяльности вôйтôвъ, особливо стану касы громадскои, а если контролюютъ, то на таку контролю высылаютъ особы, занимаючѣ въ радѣ повѣтовôй якъ найпôдряднѣйше становище. Если така личнôсть приѣде на контролю, то якій же зъ сего хосенъ? Я думаю, що члены рады повѣтовои повиннѣ самѣ занятися такъ важною справою и переѣхатися хоть разъ на рôкъ по селахъ и контролювати дѣяльнôсть вôйтôвъ. Дуже часто читаемъ о дефравдаціяхъ громадскихъ грошей черезъ вôйта або писаря. Чомужь сему не запобѣгаютъ покликанѣ до сего верховнѣ власти автономичнѣ? Тожь при выборѣ вôйта повстае неразъ велике незадоволенье особенно добромыслячихъ громадянъ. Они не можутъ пристати на сего або того, бо не довѣряютъ ему. Але се еще нѣчимъ въ порôвнаню съ махинаціями усуненыхъ вôйтôвъ и писарѣвъ. Такъ въ Серафинцяхъ примѣромъ выбрано вôйтомъ дуже порядного чоловѣка одноголосно. Однакожь старый вôйтъ хотячи доконче зôстати на дальше, щобы дальше провадити мальверзаціи, подавъ рекурсъ до староства. И на диво, сему рекурсови дано вѣру (рекурсъ писавъ секретарь рады повѣтовои, за що дôставъ 10 зр. а. в.) и розписано новый выбôръ. При новôмъ выборѣ всѣма силами напирано на громаду, щобы выбрала старого вôйта, але мимо того не удалося и громада доперва по геройскôй самообороне своихъ правъ доступила свого права. — Въ Городници, где есть священикомъ знаный нашъ патріотъ о. Глиньскій, доси еще справа съ выборами непокôнчена и то задля махинацій писаря, котрый мимо того що Русинъ, тримае сторону жидôвъ и піякôвъ. Громадянъ бунтуе противъ священика, противъ будовы новои церкви, (бо стара церковь вже валится) и пôдмовивъ подôбныхъ собѣ до рекурсу. Рекурсамъ нема кôнця, а черезъ се громада упадае, пютъ, коршмы богатѣютъ, жидôвъ щодня бôльше — а о церквѣ нѣхто и не думае. Такимъ способомъ всюда ширится „писарска“ сваволя, голосы и представленя найповажнѣйшихъ священикôвъ не находятъ высше послуху, добра воля честныхъ громадянъ ломится наконець о тысячнѣ перепоны покутныхъ писарѣвъ и свавольныхъ рекурсовичѣвъ и ихъ покровителѣвъ, а покликанѣ законами верховнѣ „опѣкуны“ холоднокровно на все то дивлятся, а еще неразъ и самѣ — мимоволѣ — причиняются до замѣшанины.

Въ кôнци доношу Вамъ, що и у насъ вже поволеньки начинаеся агитація выборча. Вже лагодятъ грунтъ до новыхъ выборôвъ, але люде непокликанѣ и для людей непокликаныхъ. Нашъ дотеперѣшный посолъ, нотарь Ленартовичь, радбы дуже бути выбранымъ и выражаеся „jabym był bardzo rad, ażeby mnie jednostajnie obierano“. Я радбы знати и довѣдатися, чимъ то прислужився п. Л., неговорю вже рускôй справѣ, але справѣ нашого селяньства въ загалѣ?! Я читавъ пильно справозданя соймовѣ, але не довѣдався о жаднôй дѣяльности п. Л., хиба що консеквентно мовчавъ. Чи се есть квалификація на посла, оставляю спокôйно оцѣненю безсторонныхъ Русинôвъ и Полякôвъ. Але при такôмъ сумнôмъ станѣ годѣ намъ мовчати и дивитися зъ заложеными руками ажь насъ збудятъ на наше поруганье. Пора, щобы всѣ добромыслячѣ люде нашого повѣту вчасно взялися до дѣла и не оглядаючись на все опôзнену раду пôзного Ивана зô Львова, самѣ зъорганизувалися въ самостôйный комитетъ выборчій и вчасно розглянулися за ôтповѣднымъ кандидатомъ. Гей братя, пора до дѣла.

Въ цѣлôй нашôй околици велика бѣда. По селахъ жидôвъ вже буде дальше четвертина, а найбôльше въ Ясеневѣ, Чернятинѣ. Читалень не ма нѣгде, окрôмъ Городенки, Серафинець та Тышковець. Темнота и бѣда велика. Нарôдъ розпився еще гôрше мимо уставы противъ пяньства. Чи жандармерія, звертаюча такъ пильну увагу на контролю обрядову надъ священиками, не мае часу и не почувае ся до обовязку контролювати, чи устава противъ пяньства всюда заховуеся? Сежь устава — санкціонована нашимъ Найясн. Цѣсаремъ, попирана свого часу не тôлько Русинами, але и всѣми добромыслячими Поляками. — Въ кôнци мушу еще подати, що учинивъ банкъ рустикальный. Ото ôтъ 15 грудня звинувъ свою филію въ Городенцѣ, а громады сего повѣту однѣ попризначувавъ до Залѣщикъ, другѣ до Коломыѣ. Такъ теперь неодинъ маючій справу въ банку буде мусѣвъ до 7 або 8 миль бити ногами до Залѣщикъ, а тамъ его може чекати нова несподѣванка, бо часто и черезъ кôлька день не можна дôстатися черезъ Днѣстеръ (моста нема). „Такъ небоже вертай назадъ, а за те, щось не дотримавъ термину, будутъ тебе лицитовати!“ — Се страшна кривда и недогôднôсть для давныхъ довжникôвъ банку! Чи може дирекція на се позволити? Я думаю, що нашѣ люде интересованѣ повиннѣ внести представленье до дирекціи, а если се не поможе, то повиннѣ просити дотычачѣ власти о оборону ôтъ такихъ неправильностей.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ австрійскôй политицѣ*) скôнчится остаточно святочна тишина съ початкомъ слѣдуючого тыждня, коли буде ôткрыта рада державна. Якъ що року такъ и симъ разомъ дебаты надъ буджетомъ запевно пôднесутъ температуру партійныхъ страстей въ палатѣ пословъ. Въ палатѣ пановъ прійде пôдъ дебату на однôмъ зъ найблизшихъ засѣдань новеля школьна. — Послѣдными часами праса угорска и польска выступила завзято противъ теперѣшного министра справъ заграничныхъ, закидаючи ему, що ôнъ занадто пріязный для Россіи, що ненавидитъ Полякôвъ и т. под., а черезъ тое може пошкодити австро-нѣмецкому союзови. Офиціяльнѣ газеты здементували всѣ тѣ закиды, мимо того однакъ въ згаданôй прасѣ все таки гр. Кальноки подаеся въ пôдозрѣнье — и высуваеся на передъ кандидатура гр. Андрашіого на министра справъ заграничныхъ. — Молодочехи скорыстали зъ случайности смерти Гамбеты, щобы заманифестувати свою непріязнь до Нѣмцѣвъ. Зъ многихъ сторôнъ выслали они кондоленційнѣ телеграмы до президента Гревіого, въ котрыхъ сожалѣютъ надъ смертею героя Гамбеты, пріятеля Славянъ и прихильника романьско-славяньского союза противъ германизмови. Старочехи протестуютъ противъ тои демонстраціи Молодочехôвъ и завѣряютъ, що бôльшôсть Чехôвъ не подѣляе тыхъ тенденцій а стоитъ за австро-нѣмецкимъ союзомъ. — Такожь хорватскѣ студенты загребского университету выслали до Гревіого кондоленційну телеграму по поводу смерти Гамбеты, въ котрôй рôвножь пôдносятъ конечну борбу Славянъ противъ Нѣмцѣвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Смерть Гамбеты выкликала въ републицѣ францускôй велике враженье. Жаль за патріотомъ, котрый въ 1870 р. вытревало оборонивъ честь свого нещасливого краю, не мавъ ваги у народу францускогo. Смертію Гамбеты утѣшилися лишь радикалы, котрѣ его яко опортунистичного републиканина въ послѣдныхъ часахъ дуже були зненавидѣли, и партіи монархичнѣ, котрѣ ненавидятъ кождого републиканина, а тымъ бôльше такого завзятого републиканина, якъ Гамбета. Вся печать европейска загально признае, що въ Гамбетѣ стратила Франція свого найпершого мужа стану. Ôть дня смерти великого францускогo патріота и дѣятеля всѣ дневники европейскѣ переповненѣ комбинаціями, щô станеся по его смерти въ францускôй републицѣ и яку поставу займе република въ политицѣ заграничнôй супротивъ другихъ державъ. Що до внутрѣшно-политичнои констеляціи въ Франціи по смерти Гамбеты, то вся печать завдае собѣ пытаня: щô станеся съ опортунистичною бôльшостею въ францускôмъ парляментѣ по утратѣ организатора и провôдника: чи партія републиканôвъ-опортунистôвъ остане и дальше въ дотеперѣшнôй своѣй силѣ пôдъ проводомъ якого другого одномышленника Гамбеты, чи може розôбьеся и одна еи часть пôйде бôльше на лѣво, приступитъ до радикальнои партіи Клемансô? Дальше: чи може по смерти Гамбеты монархисты взможутся и повалятъ републику. Що до пытаня, дотычачого будучои судьбы опортунистично-републиканьскои партіи, то теперь еще не можна рѣшучо на него ôтповѣсти, — близька будучнôсть покаже. Що до другого пытаня, дотычно евентуальнои побѣды монархистôвъ надъ републиканами, то можна рѣшучо сказати, що идея републиканьска въ Франціи теперь такъ сильна, що о упадку републики и мовы бути не може, — хочь зъ другои стороны можна предвидѣти, що по смерти енергичного и розумного Гамбеты зъ рôжныхъ сторôнъ зъ заграницѣ будутъ вестися интриги и агитаціи противъ републики а въ користь монархичнои формы правительства. Можна предвиджувати, що всѣ тѣ усилія ôтобются, мовь горохъ ôтъ стѣны, ôтъ просвѣченого, перенятого идеею републиканизму народу францускогo. Се свѣдоме почутье републиканизму заманифестувавъ нарôдъ францускій на похоронѣ „першого мужа третои републики“. На иншôмъ мѣсци подаемъ короткій описъ похоронôвъ Гамбеты. Франція старалася всѣми силами показати, що спочиваючій на марахъ, ôтпроваджуваный на кладбыще Père-Lachaise есть сувереномъ идеи републиканьскои и яко такому Франція хоче ôтдати почесть монаршу.

Коли еще Гамбета спочивавъ на катафальку, постигла нагла смерть другого такожь много заслуженого мужа, найзнаменитшого генерала въ Франціи, Антона Шанзи. Въ вôйнѣ пруско-францускôй воювавъ ôнъ досыть щасливо съ арміею прускою; выбраный депутатомъ народного збору ôнъ стоявъ за тымъ, щобы вôйну продовжати. По оголошеню републики ôнъ для добра Франціи згодився на републику. По вôйнѣ ôнъ выготовивъ проектъ реформы арміи, а въ 1873 р. бувъ именованый губернаторомъ Альгиру, тамъ однакъ довго не пробувъ. Въ 1875 р. выбрано его дожизненнымъ сенаторомъ. Шанзи належавъ до умѣренныхъ републиканôвъ. Яку повагу мавъ Шанзи, видко хочьбы зъ того, що въ р. 1879 пôдчасъ выбору президента републики, одержавъ яко контркандидатъ Гревіого 99 голосôвъ.

(**Похоронъ Гамбеты.**) Въ минувшу суботу обходила Франція сумне свято похорону Гамбеты. Цѣлый Парижь прибрався въ одежу тяжкои жалобы. На будынкахъ публичныхъ и приватныхъ повѣвали жалôбнѣ хоругвы, статуу альзацку покрыто чорною заслоною, прапоры полкôвъ беручихъ участь въ обходѣ, були окрытѣ жалôбною крепою. Провизоричный похоронъ Гамбеты ôтбувся на коштъ державный, правительство выасигнувало на тую цѣль 200.000 франкôвъ. Цѣлый край взявъ участь въ тôмъ похоронѣ, котрому рôвно величного не памятае Франція ôтъ часу похорону Наполеона I. Ôтъ рана безчисленнѣ товпы народу облягли палату Бурбонôвъ, где спочивало тѣло Гамбеты. О годинѣ 10 передъ полуднемъ отворилися великѣ брамы палаты Бурбонôвъ и при гуку 21 сальвъ гарматныхъ, при глухôмъ гомонѣ бубнôвъ и трубъ цѣлого парискогo гарнизону войскового вложено домовину на караванъ. Войско пôдъ той часъ дефилювало ôтдаючи почесть покôйному. Сальвы зъ гарматъ

належатъ тôлько суверенови, а Гамбета бувъ справдѣ сувереномъ Франціи, яко диктаторъ пôдчасъ француско-пруской вôйны. Всѣ улицѣ, куды переходивъ похôдъ, були заповненѝ народомъ; люде сидѣли на дахахъ, навѣть на деревахъ. Зъ ôконъ повѣвали жалôбнѝ хоругвы, склепы були позамыканѝ. Караванъ бувъ пышный, спеціяльно на сей похоронъ замовленый. Порядокъ походу бувъ слѣдуючій. На передѣ поступали кирасіеры, за ними кôлька генералôвъ, опôсля сторожа пожарна въ гали, дальше 3 возы повнѝ вѣнцѣвъ ôтъ тысячей другôвъ, почитателѣвъ и товариствъ; побôчь возôвъ люде несли множество вѣнцѣвъ на довгихъ друкахъ. Довгими двома рядами ишла гвардія републиканьска, а мѣжь нею несено величезный вѣнець ôтъ выборцѣвъ зъ Бельвиль, потôмъ ишли дѣти-школярѣ съ вѣнцями и члены редакцій Гамбетиныхъ органôвъ „Republique française“ и „Petite rep. fr.“ Доперва слѣдувавъ караванъ. За нимъ ишла родина Гамбеты и приятелѣ, потôмъ президентъ републики Греви съ своєю повною свитою, министерство, сенаторы и депутованѝ парляменту, дальше около 1000 официрôвъ и надъ 1000 делегатôвъ товариствъ гимнастичныхъ, адвокаты въ чорныхъ тогахъ и биретахъ, академики войсковѝ, лига патріотична, масоны съ ôтзнаками, около 1000 людей зъ Альзаціи и Льотарингіи съ безсмертниками въ рукахъ, и т. д. Видъ цѣлого походу бувъ справдѣ величный, импонуючій. Пôдчасъ цѣлого походу розлягалися оклики „Най жіє Франція!“ „Най жіє република!“. Особенно голосными оваціями витано депутаціи альзацкѝ. О годинѣ 2 по полудни наспѣвъ похôдъ на кладбище Père-Lachaise; въ брамѣ кладбища зложено домовину Гамбеты и розпочалися промовы. Першій промовивъ министеръ справедливости Деве (Devés) въ имени правительства. Страту Гамбеты назвавъ „народною жалобою“. „Отчи а оплакує сына, котрый єи любивъ и пристрастно боронивъ. Велика постать Гамбеты каже вѣрити въ призначенье Франціи и не отчаяти въ хвили нещастя.“ — Деве пôднѣсъ великѝ заслуги Гамбеты для краю, єго патріотизмъ, глубоке знанье потребъ народа, знаменитѝ єго погляды политичнѝ, а выказуючи при кôнци бесѣды свôй жаль надъ передвчасною єго смертею, додавъ, що Гамбета власне запевнивъ Франціи порядокъ внутрь а повагу и спокôй на внѣ. Ôттакъ промовивъ въ имени товариствъ альзацко-льотариньскихъ деп. Chauffour. „Коли цѣла Франція, говоривъ бесѣдникъ, понесла черезъ смерть Гамбеты неôтжаловану страту, то страта тая въ першôмъ рядѣ и найстрашнѣйше дôткнула Альзацію и Льотарингію. Покôйникъ бувъ завсѣгды покровителемъ и надією тыхъ двохъ краѣвъ, а въ часѣ вôйны бувъ ôнъ для нихъ неначе персонификацією спôльнои ôтчины. Томужь и слёзы Альзаціи и Льотарингіи, то слёзы мужескѝ, а бôль ихъ — болемъ мужескимъ; смерть Гамбеты не ôтбере имъ охоту до працѣ для вспôльныхъ народныхъ цѣлій. Умеръ великій пріятель Альзаціи, але жіє Франція.“ Дальше промовлявъ президентъ парляменту Бриссонъ, завзываючи всѣхъ до тревалого сполученя, щобы зъединити духа цѣлого краю и тымъ сповнити идеалъ Гамбеты. Министеръ вôйны генералъ Бѣлльо промовивъ коротко, але дуже сердечно; промова єго всѣхъ незвычайно тронула. Ôнъ прощавъ Гамбету въ имени арміи, о котру такъ дуже дбавъ; бесѣду єго перерывали оклики: „Най жіє армія, Франція и република“. Послѣдувала ôттакъ дефиляда цѣлого походу зъ надъ 300.000 особъ передъ домовиною; дефиляда скôнчилася о $3^1/_4$ годинѣ по полудни. Домовину умѣщено въ тымчасовôмъ гробѣ, щобы єи ôттакъ перевезти до Ниццы пôсля бажаня батька. Додати єще треба, що цѣлый похôдъ похоронный ôтбувся при правдиво взôрцевôмъ порядку, и урочистôмъ, поважнôмъ настрою, ôтповѣднôмъ сумному торжеству.

Россія Угода межи Россією а Римомъ вже доведена до кôнця и пôдписана. Условія угоды доси єще не звѣстнѝ, — годѣ отже на теперь въ тôй рѣчи що небудь рѣшучого сказати.

Италія. Власти италійскѝ не то не выдали Австріи арештованыхъ двохъ соучастникôвъ повѣшеного въ Тріестѣ атентатора Оберданка, але навѣть выпустили ихъ на волю. Зъ тои причины повстало въ высшихъ кругахъ австрійскихъ недовѣріє до Италіи, где манифестаціи противъ Австріи тревають дальше.

НОВИНКИ.

— **Съ надходячимъ Новымъ Рокомъ** пересылаємъ всѣмъ нашимъ Вп. Читателямъ нашѝ щиросердечнѝ желаня новорôчнѝ. Нехай щаслива доля загоститъ пôдъ кожду руску стрѣху; дай Боже, щобы новый рôкъ усмѣхнувся до насъ веселѣйше ôтъ попередныхъ, щобы влявъ въ нашѝ серця єдинодушнôсть и щиру любовь всѣхъ Русинôвъ, покôнчивъ разъ на все злиднѝ, горе и смутки, якими дотыкавъ насъ старый рôкъ, а оживляючи въ нашихъ серцяхъ яснѝ идеалы нашои народнои самостôйности и нашихъ щиросердечныхъ стремлень до розвою и поступу самостôйного — наповнивъ нашѝ серця новыми надѣями, молодечимъ одушевленьемъ и мужескою неустрашимостею працѣ для добра нашои Руси. Новый Рôкъ 1883 най стане новою добою въ розвою нашои народности, най идея народна сполучитъ наконець всѣхъ щирыхъ Русинôвъ до спôльного дѣланя въ мирѣ и любвѣ. — Пôднесѣмъ высоко нашъ прапоръ совѣстнои працѣ для добра руского народа, и для нашого краю. Непорочнôсть, справедливôсть и жизненнôсть нашои справы народнои пôднесѣмъ широко передъ свѣтомъ непорочными руками, щобы передъ нашою справою покорились всѣ ворожи; щобы на чолѣ нашои народнои справы станули самѝ неустрашимѝ мужѣ, свѣдомѝ высокого пôсланництва нашого руского народа, и глубоко перенятѝ обовязкомъ совѣстнои отвѣчальности передъ лицемъ свого народа и судомъ исторіи. Найже Новый Рôкъ розъяснитъ захмареный небосклонъ Руси, и оживитъ грудь всѣхъ щирыхъ Русинôвъ горячимъ патріотизмомъ, передъ котрымъ бы замовкли всякѝ фарисейскѝ пôдступы и коварства, а скрѣпленѝ жизненностею нашои справы народнои, одушевленѝ величавостею нашои идеи самостôйного поступу и розвою, берѣмся щиро и совѣстно до працѣ, щобы доказати цѣлому свѣтови, що єсьмо щирыми сподвижниками справедливости, рôвноправности, взаимнои любви а противниками слѣпои вражды, бездѣльнои негаціи, и що нѣякими угрозами не дамося ôтстрашити ôтъ обороны нашихъ правъ житя, и ôтъ нашого самостôйного поступу и розвою народного. Щасть же Боже до новои працѣ, до новыхъ успѣхôвъ, до новыхъ побѣдъ...

— **Зъ причины свята „Нового року“** выйде 1 число „Дѣла“ въ слѣдуючій второкъ.

— **Зъ св. Юра.** Преосв. еп. Сильвестеръ ѣздивъ вчера до Перемышля для обговореня гдеякихъ справъ церковныхъ съ Преосв. еп. Іоаномъ. Епископа супроводивъ ректоръ о. Александеръ Бачиньскій, и при тôй случайности представився перемыскому епископови и капитулѣ. Сегодня повернули до Львова.

— **Новоименованѝ крылошане перемыскѝ** оо. Куйловскій и Матковскій прибули нынѣ до Львова и складали визиты епископови, членамъ капитулы и многимъ Русинамъ духовнымъ и свѣтскимъ.

— **Справозданье зъ послѣдного засѣданя центр. Выдѣлу тов. „Просвѣта“**, ôтбувшогося дня 3 л. сѣчня 1883 пôдъ проводомъ головы дра Ом. Огоновского. По принятю и затвердженю протоколу зъ попередного засѣданя повзято слѣдуючѝ ухвалы: 1) Пригадатися членамъ неуплатившимъ вкладку членьску за рôкъ 1882. 2) Постановлено скликати Загальнѝ зборы товариства на день 2 л. лютого 1883 о годинѣ 3 по полудни до комнатъ „Рускои Бесѣды“ во Львовѣ (улиця Краковска Ч. 14). 3) Принято и позволено друкувати рôжнѝ справозданя касіера и економа товариства для загальныхъ зборôвъ. 5) Принято до вѣдомости, що укôнчився друкъ послѣднои за 1882 р. книжки „Просвѣты“ п. з. „Исторія Руси Часть IV“ Ол. Барвѣньского. Вызначено ремунерацію авторови, назначено цѣну книжки на 16 кр. и поручено канцеляріи розôслати єи всѣмъ членамъ товариства. 6) Залагоджено гдеякѝ дрôбнѣйшѝ справы касовѝ и администраційнѝ. 7) Принято 18 новыхъ членôвъ.

— **Розвязанье Читальнѣ.** Ц. к. намѣстництво розвязало Читальню въ Курникахъ, въ пов. яворôвскôмъ. Поводу розвязаня Читальнѣ намѣстництво въ обвѣщеню своѣмъ не подає. Замѣтна рѣчь, що читальня була вже розвязана дня 5 л. липня, а въ урядовôй газетѣ оповѣщено о тôмъ ажь 31 л. грудня 1882.

— **Жиды емигранты россійскѝ** выбралися вже наконець зовсѣмъ зъ Бродôвъ. Безперечно, велике то щастье для краю, що не зôстало въ нѣмъ кôлькадесять тысячь лѣнивого, неробôтного пролетаріяту жидôвского, якій зъ разу по розрухахъ антижидôвскихъ въ Россіи заливъ бувъ мѣста галицкѝ, а особенно Броды. Зô всѣхъ сторôнъ озвалися були ôтчаянѝ голосы. Правительство хочь троха за пôзно, але все таки єще въ пору взялося енергично до дѣла, щобы ôтвернути грозяче небезпеченьство. Мѣры правительства звѣстнѝ нашимъ читателямъ. Одну половину жидôвъ вывезли комитеты за грошѣ Alliance Israélite до Америки, а другу половину ôтставлено назадъ до Россіи, где по димисіи министра гр. Игнатьева жиды ôтважно повертали.

(*И*) **Зъ Черновець** пишутъ намъ: 600-лѣтный ювилей панованя Габсбургôвъ празнувала и наша Буковина, а спеціяльно буковиньскѝ Русины. Дня 30 грудня 1882 ôтбувся сей празникъ въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“, где зôйшлося множество Русинôвъ. Саля була хорошо прибрана коверцями, гирляндами, вѣнцями, гербами и хоругвами народно-рускими, краєвыми и австрійскими; на сценѣ освѣтленôй рôжными красками були поставленѝ бюсты цѣсаря и цѣсаревои. Вечерокъ ôткрывъ проф. реальнои школы Еротей Пигулякъ отвѣтною промовою, въ котрôй выяснивъ значенье празника. Хоръ „Союзанъ“ ôтспѣвавъ „Имнъ народный“, а потôмъ аматоры представили комедію Квѣтки-Основяненка „Шельменко Наймитъ“. Було се 8-ме аматорске представленье зъ ряду. Штука була ôтограна дуже добре; панѣ и панове вывязалися дуже хорошо зъ своихъ роль; сцена за сценою слѣдувала безъ довгихъ перестанкôвъ, що 5 минутъ слѣдувавъ актъ по актѣ. Пп. аматорки и аматоры не щадили трудôвъ, щобы сей вечерокъ выпавъ якъ найудачнѣйше, за що належитъ имъ честь.

— **Словаря малоруского-нѣмецкого** выйшовъ уже 3ій выпускъ (арк. 6 а — 10 б) и розсылає ся Вп. пп. предплатникамъ. Всѣхъ Львôвскихъ предплатникôвъ прошу ôтбирати собѣ выпуски Словаря въ Друкарни тов. им. Шевченка (ул. Академична ч. 8), где на руки управителя п. Беднарского могутъ складати такожь дальшу свою предплату. Такожь Всехв. Редакціи часописей „Дѣло“, „Зоря“, „Зеркало“, „Батькôвщина“, „Школьна Часопись“ зволили приймати предплату на Словарь. Вп. п. Базилевичеви Едм., Жегаловичеви Ив., Крушельницкому Макс., Литвиновичеви Ром., Навроцкому Кост., Яворскому Винк. дякую сердечно за присланѝ матеріялы словарскѝ и повторяю мою уклôнну просьбу до всѣхъ Вп. Землякôвъ о ласкаву помôчь моральну и матеріяльну для мого труду. Выпускъ 4-ый, зновъ въ 5 арк. друкує ся. Станиславôвъ 10. сѣчня 1883. проф. *Евг. Желехôвскій.*

(*И*) **Вп. Игнатій Онишкевичь**, професоръ руского языка въ университетѣ черновецкôмъ заболѣвъ бувъ сего лѣта на ногу и по операціи хорувавъ до теперь. Дня 3 л. сѣчня с. р. выправився ôнъ до Вѣдня на клинику дра Бильрота для дальшои операція ноги. Черновецкѝ Русины, старшѝ и молодшѝ, супроводили єго на дворець желѣзницѣ, где съ слезами съ нимъ розсталися. На теперь Русины черновецкѝ по ôтъѣздѣ проф. Онишкевича чувствуютъ утрату свого провôдника, но дай Боже, щобы любленый професоръ повернувъ здоровъ зъ Вѣдня и дальше трудився для нашои Руси.

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ: Въ день свого патрона обходивъ Вп. п. Стефанъ Дубравскій, професоръ школы реальнои въ Стрыю въ кружку колегôвъ и пріятелѣвъ 30-ту рôчницю своєи тихои а неусипущои працѣ въ заводѣ учительскôмъ. Желаємо Вп. Ювилятови, щобы крѣпився добрымъ здоровьемъ и мôгъ єще довгѝ лѣта працювати для добра краю и неньки Руси!

— **Гр. Романъ Потоцкій** явився дня 4 л. сѣчня передъ своими выборцями въ Бережанахъ. Выборцѣ були цѣкавѝ, щô скаже имъ ихъ недавно выбраный посолъ. И отъ гр. Р. Потоцкій заявивъ имъ коротко, що скликавъ ихъ головно на тоє, щобы имъ лично представитися, а справозданя посольского не буде здавати, бо надто коротко засѣдавъ въ палатѣ. „Вы, мои выборцѣ, єсте малыми посѣдателями землѣ, хлѣборобами. То все одно, чи посѣдатель великій чи малый; а що я такожь посѣдатель, то буду старатися о вашѝ интересы. Необходимо потрѣбнымъ єще менѣ здаєся, щобы нашъ округъ перетинала желѣзниця и щобы мы въ Бережанахъ мали свôй судъ окружный. За тыми справами я буду стояти всѣми моими силами“. „Мушу выразно зазначити, — сказавъ гр. Р. Потоцкій, — що знаю и маю добре на увазѣ, що бôльша часть моихъ выборцѣвъ єсть Русинами. Знаю права обряду и народности Русинôвъ, узнаю и шаную ихъ, и буду ихъ заступати, где буде треба, на засадѣ братнои згоды, добра краю и интересôвъ державы“. Выборцѣ высказали свому послови повне довѣріє; въ имени Русинôвъ промовивъ о. Макогоньскій зъ Липицѣ.

— **Въ справѣ выборôвъ до сойму** Поляки вже ôтъ теперь завчасу заходятся, щобы выборы выпали въ ихъ користь. Дня 4 л. сѣчня ôтбулося во Львовѣ засѣданье центрального комитету передвыборчого для всхôдной Галичины. На тôмъ засѣданю принято до вѣдомости, що въ многихъ сторонахъ комитеты мѣсцевѝ вже позавязувалися. Зъѣздъ делегатôвъ зъ комитетôвъ мѣсцевыхъ ôтбудеся во Львовѣ 28 лютого. Речинець, коли ôтбудутся выборы до сойму, доси не звѣстный. Польскѝ газеты удержуютъ, що ажь по рускихъ великодныхъ святахъ, а кореспондентъ львôвскій до „Neue fr. Presse“ догадуєсь, що выборы ôтбудутся скорше, бо Поляки въ послѣдныхъ часахъ поквапно взялися до агитаціи и позавязували вже комитеты въ округахъ выборчихъ. Загальнымъ покликомъ Полякôвъ передъ теперѣшными выборами — пише дописуватель до „Neue fr. Presse“ — єсть: „Выбирайте лишь Полякôвъ!“ — и тымъ то дасться оправдати, що мѣжь Поляками не чути спорôвъ що до кандидатôвъ. Дражливѝ пытаня: чи маршалокъ дръ Зыбликевичь має и надальше окроювати буджетъ школьный и шпитальный, чи має бути пôднесена реформа уставъ громадскои и дороговои, — все те теперь пôдчасъ передвыборчои акціи ôтложено на бôкъ. Послы такихъ рôжнородныхъ ôттѣней якъ: Грохольскій, Менцѣньскій Войцехъ Дѣдушицкій пôддаются тôй однôй командѣ противъ Русинôвъ. Жиды, — пише дальше дописуватель до „Neue fr. Presse“, — котрѝ все и всюда держатъ съ сильнѣйшимъ, пôйдутъ и симъ разомъ съ Поляками, такъ що для Русинôвъ представляєся сумна перспектива...“

✝ **О. Іоанъ Лесковичь** гр. к. парохъ въ Суходолѣ, дек. перегиньского упокоився въ 76 роцѣ житя а 46 священьства. — Похороны ôтбулися въ Четверъ минувшого тижня. Вѣчная єму память!

— **Дезертеры.** Dziennik polski доноситъ: Кадетъ 10-го полку пѣхоты Скарбовскій утѣкъ зъ Перемышля до Россіи и зателеграфувавъ зъ Радзивилова, щобы єго не шукали. Любоецкій поручникъ того самого полку, такожь пôйшовъ бувъ до Россіи, а коли вернувъ до Галичины запевно по свого брата, котрый такожь бувъ поручникомъ, придержано обохъ и здеградовано на простыхъ жовнѣрѣвъ. Третій ихъ братъ, капитанъ въ Вѣдни, довѣдавшися о тôмъ, ôтобравъ собѣ житье выстрѣломъ зъ револьверу.

— **Будовы касарнь.** О пожички зъ ухваленого сего року соймомъ фонду на будову касарнь въ Галичинѣ, зголосилися слѣдуючѝ мѣста: Тарнôвъ 20.000 зр., Чорткôвъ 12.000 зр., Коломыя 30.000 зр., Городокъ 50.000 зр., Жовкôвъ 80.000 зр., Краковъ 52.000 зр., Теребовля 50.000 зр., Львôвъ 12.000 зр., Тернопôль 33.000 зр., Снятынъ 30.000 зр., Броды 50.000 зр., Перемышль 30.000 зр., Бережаны 26.000 зр., Бучачь 15.000 зр., Золочѣвъ 50.000 зр., Калушь 20.000 зр.

— **Загальнѝ зборы членôвъ товариства „Руска Бесѣда“** во Львовѣ ôтбудутся въ пятницю 26 н. ст. сѣчня въ комнатахъ товариства, на котрѝ всѣхъ Вп. Членôвъ симъ запрошує ся. Початокъ о год. 6. вечеромъ. За Выдѣлъ Дръ *Целевичь*, голова; *Гузарь*, секретарь.

— **Выдѣлъ Руского Касина въ Стрыю** має честь запросити П. Т. Членôвъ якъ и Вп. Родимцѣвъ, котрѝ желаютъ приступити до товариства, на Загальнѝ зборы тогожь, котрѝ ôтбудутся 11 л. сѣчня 1883 о год. 3 зъ полудня въ льокалю „пôдъ трема коронами“. Порядокъ дневный: 1) Справозданье зъ дѣяльности уступаючого Выдѣлу; 2) Справозданье касове; 3) Выбôръ комисіи до справдженя рахункôвъ: 4) Выбôръ предсѣдателя м нового Выдѣлу; 5) Предплата и лицитація часописей; 6) Справа залягаючихъ вкладокъ; 7) Самостôйнѝ внесеня членôвъ. — Въ имени Выдѣлу: *Левъ Шанковскій*, предсѣдатель.

— **Студенты-Русины гимназіи въ Тернополи** зложили и прислали на нашѝ руки 10 зр. 24 кр. на памятникъ для Тараса Шевченка.

— **На Словарь Евг. Желехôвского** прислали на нашѝ руки Вп. Павлюхъ 10 зр.; Вп. В. Лучаковскій зъ Куликова 1 зр.

— **На портретъ бл. п. Володимира Навроцкого** приславъ Всч. о. Ил. Стеткевичь зъ Божикова 1 зр.

— **Число правникôвъ въ Прусахъ** такъ взмоглося, що правительство узнало потрѣбнымъ застановитися надъ тымъ, якбы тому надмѣрному взростови юристôвъ зарадити. Треба єще взяти на увагу, що въ университетахъ въ Нѣмеччинѣ число студентôвъ на факультетахъ правничихъ єсть значно менше ôтъ числа студентôвъ выдѣлôвъ медичного и фильософичного, не такъ якъ въ австрійскихъ университетахъ, въ котрыхъ выдѣлъ правничій найчисленнѣйше заступленый. Безперечно и въ Австріи дôйде до того, що наше правительство, подôбно якъ пруске, буде мусѣло небавомъ застановитися надъ тымъ, що дѣяти съ надмѣрнымъ приростомъ юристôвъ, котрый вже й теперь кождому впадає въ очи.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) О. Павелъ Матковскій, крылошанинъ канцлеръ перемыскои капитулы, выбраный раднымъ мѣскои рады въ Перемышли. — Цѣсарь затвердивъ выбôръ дѣдича Іос. Шелиньского на презеса и о. Алексея Заклиньского на вице-презеса рады повѣтовои въ Богородчанахъ. — Въ Бродахъ повѣсився зъ голоду 20-лѣтный ученикъ 3 гимн. клясы, Яковъ Ляндесбергъ, жидъ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

На конкурсъ розписанѝ парохіи 1) Кальне, дек. золочѣвского и 2) Сновидôвъ, дек. бучацкого, обѣ наданя приватного; речинець вносити поданя до 17 л. марта 1883. 3) Пар. Ракôвъ, дек. перегиньского, наданя цѣсарского; речинець до 22 марта 1883.

Мѣстодеканомъ тысьменицкимъ именованый о. Левъ Калиньскій, парохъ зъ Ôльшаницѣ.

Совѣтникомъ конисторскимъ поставленый о. Михаилъ Грегоровичь, парохъ въ Городиславичахъ.

Каноничну институцію получивъ о. Исидоръ Давидовичь на парохію Радехôвъ, дек. холоѣвского.

Душпастырску посаду получивъ о. Юстинъ Дворянинъ, завѣдательство парохіи Долина, дек. перегиньского.

ПОСЛѢДНѝ ВѢДОМОСТИ.

Сокаль. При выборѣ посла голосувало 185 выборцѣвъ. На крыл. Юзычиньского упало 36 голосôвъ а на п. Гулимку 139 гол.

Жовкôвь. Ôтдано 198 голосôвъ; зъ тыхъ 76 на крыл. Юзычиньского а 119 на п. Гулимку.

Рава. Голосувало 198 выборцѣвъ. О. Юзычиньскій одержавъ 116, а п. Гулимка 70 голосôвъ. 12 голосôвъ було неважныхъ.

Гулимка отже выбраный посломъ.

(Надôслане.)

(Лѣченье грудной туберкульозы.) Въ ЧЧ. за вересень и жовтень выходячого въ Липску „Reichs-Medicinal-Anzeiger“ находится замѣчательна статія о новôмъ до рослинъ належачôмъ средствѣ госня туберкульозы, котре, здаєсь, въ найблизшôмъ часѣ осягне важну ролю въ медицинѣ. Якъ звѣстно, передъ кôлькома мѣсяцями удалося совѣтникови державному дру Робертови Кохови въ Берлинѣ доказати, що причиною тои страшнои хоробы суть микроскопичнѝ паразиты, т. зв. туберкульнѝ-бациллѣ. Дальшѝ експерименты, переводженѝ на основѣ Коховыхъ даныхъ дромъ Ерлихомъ и проф. Бавгартеномъ въ Королевци довели до несомнѣнного результату, що сухоты суть инфекційною, с. є. заразливою хоробою. Тыми ôткрытями показано медицинѣ дорогу, по котрôй муситъ поступати, щобы могла тую злорадну хоробу съ успѣхомъ поборювати.

Зъ реферату „Reichs-Medicinal-Zeitung“ наводимо, що вже ôтъ давна грецкій купець Гомеро въ Сибирѣ ôткрывъ бувъ рослину, на котру жителѣ сибирскихъ степôвъ вказували, що она „добра на груди“. Тая рослина була въ институтѣ професора хеміи Францеска Чіотто въ Падуи черезъ дра Ранконіого анализована и показалося, що она складаєся зъ субстанцій: гумы, слизистого соку, бѣлка, алькали, танины, хлорофиллѣ и целюльозы, ***але що всѣ тѝ субстанціи зеленымъ олѣємъ такô сильно сполученѝ, що того олѣю мимо всякихъ пробô и навѣть при ужитю процесу намыленя и хльорбаріюмô абсолютно не можна було ôтлучити и єго специфичного характеру означити.*** До того нового и цѣкавого явища додати треба єще той фактъ, що тая рослина єсть доси ***зовсѣмô незнана*** а офиціяльно дано ѣй назву пôсля имени вынаходчика „Homeriana“.

Дальше говоритъ справозданье о результатахъ пробô о вартости лѣкарскôй взглядно гоючôй; пробы выдали удивительный результатъ. ***Головный лѣкарь всѣхô одесскихо шпитальвô, дѣйстный тайный совѣтникъ дрô Даллесô посвѣдчає, що пôдô єго проводомô и при помочи лѣкарѣвô Ляттріого и Вдовиковского вô шпиталю милосерныхô сестерô, вô шпиталю для убогихô, вô шпитальнôмô ôтдѣлѣ для благородныхô дѣвицъ и вô ôтдѣлѣ царскои гимназіи для хлопцѣвô зô помежи 74 хорыхô на груди лѣченыхô тою рослиною вô протягу 50 днѣвô 33 зовсѣмô одужали, 27 дôзнали значного полѣпшеня здоровля, а 14 остало вô сомнительнôмô станѣ.*** Лѣкарь королевскои марины ***дрô Скрофани*** въ Венеціи заявляє, що ôнъ тоє средство рослинне въ двохъ случаяхъ на сухоты грудній и на хроничный катаръ грудный уживъ ***и вô обохô случаяхô вô протягу двохô мѣсяцѣвô хорѝ зовсѣмô поздоровѣли.*** Въ наслѣдство дальшихъ потверджень видимои уздоровляючои вартости тои новои рослины королевске товариство наукъ и штукъ въ Палермо стояче пôдъ покровомъ короля Италіи, удѣлило дня 22 цвѣтня с. р. ôткрытелеви тои рослины — теперь

приватизуючому Гомеро въ Терстѣ — золотый медаль першои клясы, а дальше именовано его почестнымъ членомъ філянтропійного товариства „Areopago“ въ Фльоренціи, котрого предсѣдателемъ есть професоръ дръ Мергіотти. Теперь многи здобни лѣкарѣ въ Липску почали тую курацію експериментувати, а тымчасомъ п. совѣтникъ санитарный **дръ Конъ** (Cohn) въ Штетинѣ высказуеся похвально о результатахъ такои курацiи; впрочѣмъ такъ само высказуются и инши лѣкарѣ.

Задля тыхъ фактичныхъ результатôвъ и для того, що лѣкарѣ зъ многихъ сторôнъ зажадали рослинного матеріялу, удався п. Гомеро въ червни с. р. другій разъ до Сибиру и ему удалося, при успѣшнôй помочи тамошного цѣсарского австрійского консуляту и при улекшеняхъ зъ стороны россійского правительства, набути бôльшій транспортъ тои рослины, котра вже по части приставлена до Терсту.

Розсылка рослины препарованои яко чай въ порціяхъ на 2 днѣ по цѣнѣ $2^1/_2$ франкôвъ поручена для Австро-Угорщины и Швайцаріи домови **H. Schwarz in Prag. Heuwaagsplatz 20.**

Въ виду высокои доносимости того новоôткрытого средства и задля щасливыхъ дотеперѣшныхъ результатôвъ ôткрываеся численнымъ терплячимъ на груди нова потѣшаюча перспектива, на котру мы зъ обовязку нашого звертаемъ увагу Читателѣвъ.

Запросины до предплаты

на И. Онишкевича

„РУСКУ БИБЛІОТЕКУ“,

томъ III-ый.

Руске товариство „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружный Лихварь“) постановило занятись выданьемъ готового вже въ рукописи III-го тому „Рускои Библіотеки“. Позаякъ дотеперѣшный выдавець Вп. проф. черновецкого университету И. Онишкевичь на се предложенье „Академичного Братства“ згодився, то вже 1 сѣчня 1883 зачнеся друкъ III тому „Рускои Библіотеки“. Въ тôмъ томѣ мѣститися будутъ творы першихъ галицкихъ писателѣвъ (М. Шашкевича, Вагилевича и Головацкого), а о скôлько мѣсце позволитъ такожь гдеякихъ давнѣйшихъ украиньскихъ писателѣвъ (Гребѣнки, Боровиковского и др.) Правопись позôстае та сама, що въ першихъ двохъ томахъ „Рускои Библіотеки“.

Предплата на цѣлый III томъ (20—22 аркушѣвъ великои 8-ки) выноситъ лишь **1 зр. 50 кр.**; по укôнченю цѣлого III тому (найдальше въ протягу трехъ мѣсяцѣвъ) цѣна книгарска значно пôднесеся. Цѣна (за аркушь друку 7 кр.) обчислена якъ найумѣреннѣйше.

Важности такого выданя, заосмотреного вычерпуючимъ переднымъ словомъ, пôдносити не потребуемо. Надѣемося, що кождый, кому мила рôдна письменнôсть, поспѣшитъ съ предплатою. Пôдписаный Выдѣлъ проситъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей о ласкаве повторенье сего запрошеня. За посредництвомъ „Академичного Братства“ можна дôстати такожь два перши томы „Рускои Библіотеки“ по зниженôй цѣнѣ, за оба перши томы 4 зр., за самъ I-шій 95 кр., а за II-гій 3 зр. 5 кр. Зложивши предплату вже давнѣйше на IV серію „Рускои Библіотеки“ (на руки Вп. проф. И. Онишкевича) отримаютъ за доплатою 40 кр. III-ій томъ. Цѣны всѣ поданѝ вже съ вчисленьемъ пересылки почтовои.

Грошѣ просимо присылати або за посредництвомъ Вп. редакціи рускихъ газетъ, котрѝ бы се запрошенье помѣстити схотѣли, або просто на руки „Акад. Братства“ во Львовѣ, ул. Краковска ч. 14, I поверхъ. — *Отъ Выдѣлу „Академичного Братства“.*

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦІИ.

Вп. В. Л. въ Пріедоръ. „Кіевска Старина“ выходитъ въ велико-рускôмъ языцѣ. *Впр. Д. Бород. въ Станькôвцяхъ.* За наддатокъ для „Дѣла“ и сердечнѝ желаня щире Спасибôгъ! *Всч. А. В. въ Милованю.* 21 жовтя получили мы ôтъ Васъ 2 зр. и записали за 3 кварталъ; днесь дôстали мы знову 3 зр.; зъ тыхъ записали 2 зр. за 4 кварталъ 1882, а 1 зр. на 1883 рôкъ. *Всч. I. В. въ Могильници* Чи „Библ. найзн. пов.“ Вамъ въ р. 1883 не посылати?

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 25 и 26 аркушѣ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця“.

Звѣстка литературна.

„РОЗМЫШЛЕНІЯ О ПРАВЕДНОСТИ ХРИСТІЯНЬСКÔЙ“

Написавъ Іер. Дръ Іос. Мѣльницкій.

LXVII розмышленій, 196 сторôнъ.

Цѣна съ пересылкою одинъ зр. а. в.

Можна дôстати во Львовѣ въ книгарни Института Ставропигійского, ул. Руска, ч. 3 и у Автора, ул. Коперника ч. 36.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничиу глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнѝ оригинальнѝ свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 феникôвъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (12—?)

Молодець

ученикъ VI клясы гимназіяльнои

пошукуе мѣсця яко домовый учитель до дѣтей. Потребуючѝ зволятъ удатись до Всч. о. Чемериньского, гр. кат. приходника въ Золочевѣ.

Певнымъ и швидкимъ

(9—10) есть дѣланье

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)

(Gichtgeist)

Генриха Бльоха

зъ Егеръ (Чехи)

Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ“.

BROCKHAUS'

Kleines Conversations-Lexikon in 2 Bänden.

Mit Karten und Abbildungen.

3. Aufl. geb. 15 M.

Weihnachtsgeschenk.

БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ

Львôвъ, улиця Галицка, ч. 16

поручаютъ свôй

Магазинъ товарôвъ модныхъ мужескихъ, складъ мужеского бѣля, куфрôвъ и всякихъ потребъ до подорожи, приборôвъ тоалетовыхъ и мысливскихъ, якъ такожь **товарôвъ галантерійныхъ** и т. д.

Рôвночасно поручаютъ свôй **складъ и фабрику рукавичокъ бандажѣвъ и выробôвъ рукавичныхъ** при тôй улици пôдъ ч. 19.

Майже 100-лѣтне существованье тои фирмы служитъ за найлучшу рекляму. (1—5)

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣѣ, завдячуютъ уздоровляючому пиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.

(Се слова высказанѝ неразъ самыми выздоровѣвшими)

ВЫПРОБОВАНѝ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧѝ

въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загальнôмъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шіѣ, жолудка, грудей и легкихъ черезъ Іоана Гоффа солодовѝ вытворы, увѣнчанѝ 58 высокими ôтзначенями зъ всего свѣта, черезъ єдино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового Іоана Гоффа. уздоровляючу солодову чоколяду и солодовѝ грудни бомбоны

(жадати лишь въ синôмъ паперѣ).

До ц. и. двôрского ливеранта до найбôльшои части владѣтелѣвъ Европы, пана **Іоана Гоффа,** ц. к. совѣтника, властителя золотого креста заслуги съ короною, рицаря высокихъ прускихъ и нѣмецкихъ ордерôвъ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr. 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.

Дякую сердечно Іоанови Гоффови за его вынайденый и выроблюваный нимъ солодовый екстрактъ, бо его щасливо вынайдене уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. Ôтъ року я бувъ нездоровъ на груди, здавалось, що той бôль знищитъ менѣ всѣ внутренности. Зô мною було що разъ гôрше. Мôй домашный лѣкарь выпробувавши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконець ужити екстракту солодового Іоана Гоффа. Майже безъ надѣѣ розпочавъ я нараджену менѣ курацію.

Ледви минувъ мѣсяць, то тѣло мое немовбы перемѣнилось; менѣ зôйшло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ ôтъ давна менѣ не було; розумѣесь, я дальше уживаю сеи курацiи — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. I. Гоффови за его лѣкъ, бо бнъ оказався моимъ правдивымъ добродѣемъ. Нехай ще многѝ лѣта трудится для здоровля терплячои людскости.

В. Цигенбайнъ, рентіеръ.
Unter den Linden 78.

Урядове справозданье лѣкарске

Ц. к Дирекція польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостяхъ жолудковыхъ, при хроничныхъ катарахъ, при великôй утратѣ сокôвъ и ослабленю дѣлало солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоемъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючѝ поживнѝ и скрѣпляючѝ средства.

Пирцъ v. Гаерсфельдъ, Дръ Маеръ, лѣкарь региментовый.

Цѣны правдивого уздоровляючого солодового пива I Гоффа: 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. Ôтъ 13 фляшокъ доставляеся franco до дому. При пересылцѣ зъ Вѣдня: 13 фляшокъ зр. 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; $^1/_2$ кильо солодовои чоколяды I. зр. 2·40, II. зр. 1·60, III. зр 1. (При бôльшôй скôлькости съ рабатомъ). — Солодовѝ бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (такожь $^1/_2$ и $^1/_4$ мѣшечка). Низше 2 зр. нѣчо не розсылаеся.

Головнѝ склады: *Львôвъ:* З. Рукеръ, I Байзеръ, П. Миколяшь, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстшанъ (апт.). *Божня:* I. Михникъ *Будзанôвъ:* Ясеньскій. *Черновцы:* Иг. Шнирхъ, I. Голяховскій, Бр. Табакаръ. *Дрогобычь:* Добжинецкій (апт.), I. Ябловьскій. *Ярославъ:* С. Елленбергъ, I. Ромъ, Вислоцкій. *Краковъ:* Янъ Янига, I. Травчиньскій, В. Редикъ, Е. Штокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскій. (3—12)

Аптика пôдъ „Звѣздою“ — **ПЕТРА МИКОЛЯША** — **во Львовѣ** поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична

дра ЛЮЦЕ (Lutze)

въ пачкахъ $^1/_4$, $^1/_2$ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ

найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА

знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ

цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске

знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей

заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА

въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже поживну зупу пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду

зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѝ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ

РОМЕРСГАВЗЕНА

фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье

пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскѝ вина лѣчничѝ

признанѝ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского ôтзначенѝ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженѝ и знаменитыми узнанѝ:

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове

для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте

противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ

вино пепсинове

противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ

вино пептонове

противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске

ВИНО РУМБАРБАРОВЕ

противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшѝ признанѝ:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE

чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ

чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе

чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.

чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера

звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа

склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѝ власнѝ и **ЦУКОРКИ МХОВѝ**

противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѝ

Дра VOSSA

пуделко 70 кр.

Правдивѝ зернята Моризона

пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO

фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѝ

власного выробу, неуступаючѝ жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо

спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста $^1/_2$ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee $^1/_2$ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый

до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID

найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска

власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. I. M. Фарины о половину меншѝ фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ францускѝ

власного выробу.

ПУДЕРЪ францускій правдивый

и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского

противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА

власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio

до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновѝ выробы Зарга,

рôжнѝ мыла, кремы глицериновѝ и чиста глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, приряддôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѝ и НАПОЕ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

Ново урядженый складъ товарôвъ корѣнныхъ

КАРОЛЯ КОЛЬМАНА

въ Самборѣ, Рынокъ Ч. 12.

поручае Высокопреподобному Духовеньству и Высокопочтеннôй публицѣ свôй головный складъ товарôвъ, котрѝ зъ першихъ жерелъ спроваджуе и таковѝ по слѣдуючихъ цѣнахъ спродае:

	Кава Ceylon ôтлична	1 зр.	85 кр.
	„ грубозерниста	1 „	80 „
	„ середна	1 „	70 „
3 3	„ перлова найлѣпша	1 „	85 „
	„ Mocca найлѣпша	2 „	— „
	„ Jawa	1 „	60 „
	„ Cuba найлѣпша грубозерниста	1 „	85 „
	„ Porteza	1 „	40 „

Цукоръ найлѣпшій въ головѣ по 48 кр.

Такожь складъ гербаты россійскои, правдивый румъ бремскій, Cogniac францускій, Розолисы ланцуцкѝ, портеръ правдивый англійскій, всякѝ роды вина, пиво пильзненске и всякѝ иншѝ товары корѣннѝ и деликатесы по найтаншихъ цѣнахъ.

При тôмъ тирольскѝ яблока, правдивѝ моризоны зъ головного ихъ складу, Pagliano и Seehofer, дальше склады шкла, лямпъ, паперу, перфумеріи и свѣтла церковного.

Для догôдности Всепочт. публики высылаю по тыхже цѣнахъ каву по 5 кильо въ пачкахъ почтою franco на мѣсце и цѣнникъ на жаданье franco.

Угорскѝ вина

бѣлѝ и **червонѝ**, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнѝ винокурнѝ коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmán)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякѝ поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (14—25)

А. ШТАЙНЪ

дентистъ лѣкарь зъ Вѣдня

осѣвъ на постоянне

въ Тернополи.

Лѣчитъ всякѝ слабости устъ и зубôвъ. Операціи, пльомбованя, чищеня зубôвъ, виравлюванье штучныхъ зубôвъ и щокъ довершуе якъ найлучше и найдеи катнѣйше. (2—3)

Змѣна льокалю.

Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробôвъ

М. В. ТАУБЕРЪ

во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 6

принимае рѣзьбу печатокъ и вензелѣвъ на рôжнôмъ металю, такожь направы и замовленя срѣбныхъ и золотыхъ выробôвъ **по умѣреныхъ цѣнахъ.**

Замовленя зъ провинціи выконуе точно. Кореспонденція руска.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.